

Holy Bible

Aionian Edition®

Արեւմտահայերեն Աստվածաշունչ
Western Armenian New Testament

AionianBible.org
աշխարհի առաջին հետթարգմանուած
Աստուածաշունչը
100% անվճար կրկնօրինակել կամ տպել
նաեւ հայտնի է որպես
“Մանուշակագոյն Աստուածաշունչ”

Holy Bible Aionian Edition ®

Արեւմտահայերեն Աստվածաշունչ
Western Armenian New Testament

Creative Commons Attribution-No Derivatives 4.0, 2018-2021

Text source: Crosswire.org

Source copyright: Public Domain

Translator unknown, 1853

Formatted by Speedata Publisher version 4.3.20 on 5/9/2021

100% Free to Copy and Print

<http://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<http://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Աախարան

Առեւմտահայերեն at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a lexicon. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the afterlife destinies of mankind and fallen angels.

This *un-translation* helps us to see these ten underlying words in context. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org and with the Android App. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

բովանդակութիւն

Նոր Կտակարան

ՄԱՏԹԵՈՍ	11
ՄԱՐԿՈՍ	35
ՂՈՒԿԱՍ	50
ՅՈՎԱՆՆՈԻ	76
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ	95
ՅՈՒՊՄԱՑԵՑԻՍ	121
ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ	132
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ	142
ԳՎԱԼՏԱՑԻՍ	149
ԵՓԵՍԱՑԻՍ	153
ՓԻԼԻՊԵՑԻՍ	157
ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ	160
ԱՌԱՋԻՆ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ	163
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ	166
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՍ	168
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՍ	171
ՏԻԾՈՍ	173
ՓԻԼԻՄՈՆ	175
ԵԲՐԱՑԵՑԻՍ	176
ՅԱԿՈԲՈՒ	184
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ	187
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ	190
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՃԱՆՆՈՒ	192
ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՃԱՆՆՈՒ	195
ԵՐՐՈՐԴ ՅՈՎՃԱՆՆՈՒ	196
ՅՈՒԴԱՑԻ	197
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՃԱՆՆՈՒ	198

հավելուած

ընթերցողի ուղեցոյց
բառգիրք
բարտեզներ
նկարազարդումներ, Doré

Նոր Կտակարան

Յիսոս բարձ. «Յայր, ներէ անոնց, որովհետեւ չեն զիստը թէ ինչ կ'ընեն»:

Յեսոս անոր հանդերձները բաժնելու ատեն՝ վիճակ ձգեցին:

ՂՈՒԿԱՍ 23:34

ՄԱՏԹԵՈՍ

1 Յիսուս Քրիստոսի՝ Դաւիթի որդիին, Վրահամի որդիին ծնունդի գիրքը: **2** Վրահամ ծնաւ Խսահակը. Խսահակ ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յուդան. Յուդան ու անոր Եղայիները. **3** Յուդան ծնաւ Փարէւն ու Զարան՝ Թամարէն. Փարէւն ծնաւ Եսրոն. Եսրոն ծնաւ Արամ. **4** Արամ ծնաւ Ամինադարը. Ամինադար ծնաւ Նաասոնը. Նաասոն ծնաւ Սաղմոնը. **5** Սաղմոն ծնաւ Բոոսը՝ Ռախարէն. Բոոս ծնաւ Ովերոյ՝ Չուութէն. Ովերէ ծնաւ Յեսաւ. **6** Յեսաւ ծնաւ Դաւիթ թագաւորը. Դաւիթ թագաւորը ծնաւ Սոլոմոնը՝ Ուրիայի կոչումն. **7** Սոլոմոն ծնաւ Ուրուզամը. **8** Ուրուզամ ծնաւ Արիան. Արիա ծնաւ Ասան. Ասա ծնաւ Յովսափատը. Յովսափատ ծնաւ Յովսամը. Յովսամ ծնաւ Ոգիան. **9** Ոգիա ծնաւ Յովսամը. Յովսամ ծնաւ Աքազը. Աքազ ծնաւ Եզէկիան. **10** Եզէկիա ծնաւ Մանասէն. Մանասէ ծնաւ Ամոնը. **11** Ամոն ծնաւ Յովսիան. Յովսիա ծնաւ Յերոնիան ու անոր Եղայիները՝ Բարելմի տարագրութեան ատենները. **12** Բարելմի տարագրութենն ետք՝ Յերոնիա ծնաւ Սաղաթիլը. **13** Սաղաթիլ ծնաւ Զօրաբարէլը. Զօրաբարէլ ծնաւ Արիուդը. Արիուդ ծնաւ Եղիակիմը. **14** Եղիակիմ ծնաւ Ազովը. Ազով ծնաւ Սաղովը. Սաղով ծնաւ Աքինը. Աքին ծնաւ Եղիուդը. **15** Եղիուդ ծնաւ Եղիազարը. Եղիազար ծնաւ Մատթան. **16** Մատթան ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յովսէփի՝ ամուսինը Սարիամի, որոնց ծնաւ Յիսուսը, որ կոչուեցաւ Քրիստոս: **17** Ուրեմն բոլոր սերունդները Աքրահամեն մինչեւ Դաւիթ՝ տասնչորս սերունդ են, եւ Դաւիթին մինչեւ Բարելմի տարագրութիւնն՝ տասնչորս սերունդ, ու Բարելմի տարագրութենն մինչեւ Քրիստոս՝ տասնչորս սերունդ: **18** Յիսուս Քրիստոսի ծնունդը եղաւ սայ կերպով: Անոր մայրը՝ Սարիամ, Յովսէփի նշանուած, Սուրբ Յօգիեն յրացած գտնուեցաւ՝ դեռ իրարու քով չեկած: **19** Յովսէփ՝ անոր ամուսինը, արդար մարդ ըլլալով, ու չուգելով որ խայտառակէ զայն, կը ծրագրէր ծածկաբար արձակէ զայն: **20** Մինչ ան պյուտ կը մտածէր, ահա՛ Տէրոջ իրէշտակը երեւցաւ անոր՝ երազի մէջ, եւ ըսաւ. «Յովսէփ, Դաւիթի որդի, մի՛ վախնար քովդ առնել կինդ՝ Սարիամը, որովհետեւ անոր մէջ յրացուածը Սուրբ Յօգիեն է: **21** Աև պյուտ ծնանի որդի մը, եւ անոր ամունը Յիսուս պյուտ կոչես, քանի որ ան պյուտ փրկէ իր ժողովուրդը իրենց մեղքերէն»: **22** Այս ամենը կատարուեցաւ, որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած Տէրոջ խօսքը. **23** «Ահա կոյսը պյուտ յրանայ ու որդի պյուտ ծնանի, եւ անոր ամունը Էմմանուլէ պյուտ կոչեն», որ կը թարգմանուի՝ Աստուած մեզի հետ: **24** Յովսէփ քունն արթննալով՝ ըրաւ ինչ որ Տէրոջ հրեշտակը հրամայեց իրեն, եւ քովդ առաւ իր

կինը: **25** Ու չգիտցաւ զայն՝ մինչեւ որ ան ծնաւ իր անդրանիկ որդիին. եւ անոր ամունը Յիսուս կոչեց:

2 Երբ Յիսուս ծնաւ Յրէաստանի Բեթեհեմին մէջ՝ **3** Յերովիլս թագաւորին օրերը, ահա արեւելքին մոգեր եկան Երուսաղէմ, **2** եւ ըսին. «Ո՞ւ է ան՝ որ ծնաւ իր Յրէաներուն թագաւորը որովհետեւ մենք տեսանք անոր աստոյ՝ արեւելքի մէջ, ու եկանք Երկրպագելու անոր»: **3** Երբ Յերովիլս թագաւորը լսեց՝ վրդովեցաւ, եւ իրեն հետ՝ ամբողջ Երուսաղէմը: **4** Ապա, հաւաքելով քոյլը քահանայապետներն ու ժողովուրդին զպիրները, հարցափորձեց զանոնք թէ ուր պյուտ ծնէր Քրիստոսը: **5** Անոնք ալ ըսին իրեն. «Յրէաստանի Բեթեհեմին մէջ: Որովհետեւ սա գրուած է մարգարէին միջոցով. **6** “Դնն, Բեթեհեմ, Յուդայի երկիր, Յուդայի կառավարիչներուն մէջ բնաւ ամենափոքքը չես. որովհետեւ Կառավարիչ մը պյուտ ելի քեզմէ, որ պյուտ հովուլ իմ ժողովուրդին՝ Խրայէլը”»: **7** Այն ատեն Յերովիլս ծածկաբար կանչեց մոգերը, ստուգեց անոնցմէ աստղին երեւցած ժամանակը, **8** եւ որկեց զանոնք Բեթեհեմ բաերլու. «Գացէք, ճշգրտութեանմբ տեղեկացէք մանուկին մասին, ու երբ գտնէք զայն՝ լրտ բերէք ինծի, որպէսզի ես ալ երթամ՝ Երկրպագեմ անոր»: **9** Երբ ամոնք թագաւորէն լսեցին այս խօսքը, մեկնեցան. եւ ահա այս աստղը՝ որ տեսեր էին արեւելքի մէջ, կ'երթար անոնց առջեւեն՝ մինչեւ որ եկաւ ու կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ: **10** Երբ տեսան սաստղը, չափազանց ուրախացան: **11** Եւ տուն մտնելով՝ տեսան մանուկը, իր մօր՝ Սարիամի հետ, իյնառով Երկրպագեցին անոր, ու բանալով իրենց զանձերը՝ մատուցանեցին անոր ընծաներ.- ուսկի, կնորուկ եւ զնուած: **12** Ու երազի մէջ պատզամ ստանալով՝ որ չվերադառնան Յերովիլսի, ուրիշ ճամբարով մեկնեցան իրենց երկիրը: **13** Երբ ամոնք մեկնեցան, ահա Տէրոջ հրեշտակը երազի մէջ Երեւցաւ Յովսէփի եւ ըսաւ. «Ութքի ելիր, ան մանուկն ու անոր մայրը, եւ փափսիր Եգիպտոս. հին կեցիր՝ մինչեւ որ քեզի բատմ, քանի որ Յերովիլս պյուտ փնտուի մանուկը՝ կորսնցնելու համար զայն»: **14** Այս պյուտի ելաւ, գիշերուան մէջ առաւ մանուկն ու անոր մայրը, մեկնեցաւ Եգիպտոս, եւ հին Եր մինչեւ Յերովիլսի վախճանիլը, **15** որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած Տէրոջ խօսքը. «Եգիպտումն կանչեցի իմ որդիին»: **16** Այն ատեն Յերովիլս, տեսնելով թէ իարուեցաւ մոգերէն, սաստիկ զայրացաւ, ու որկեց՝ ջարիեց Բեթեհեմի եւ անոր ամբողջ հողամասին մէջ եղող քոյլը մանուկները՝ Երկու տարեկան ու անկէ վար, ան ժամանակին համեմատ՝ որ ստուգած էր մոգերէն: **17** Այն ատեն իրագործուեցաւ Երեմիա մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. «Շամայի մէջ լսուեցաւ ձայն մը, ողը, յաց ու մեծ սուզ. **18** Շաբէլ կու լար իր զաւակներուն վրայ ու չըր ուզեր միխթարուի, որովհետեւ չկային»: **19** Երբ Յերովիլս վախճանեցաւ, Տէրոջ հրեշտակը

Եզիատոսի մէջ երեւցաւ Յովսէփի՝ երազի մէջ, եւ ըսաւ. 20 «Ոտքի ելիր, ան մանուկն ու անոր մայրը, եւ զնա Խսրայէլի երկիրը, որովհետեւ մեռան անտնք՝ որ կը փնտռէին մանուկին անձը»: 21 Ան ալ ոտքի ելաւ, առաւ մանուկն ու անոր մայրը, եւ եկաւ Խսրայէլի երկիրը: 22 Իսկ երբ լսեց թէ Ազրեղայոս կը թագաւորուր Հրեշտանի վրայ, իր հօր՝ Յերովհէսի տեղ, վախցաւ հոն երապուր. եւ երազի մէջ պատգամ ստանալով՝ մեկնեցաւ Գայլիեայի կողմերը. 23 ու եկաւ թագավեցաւ Նազարետ կոչուած քաղաքը, որպէսզի իրագործուի մարգարեներուն խօսքը. «Նազովրեցի պիտի կոչուի»:

3 Այդ օրերը Յովիաննես Մկրտիչը եկաւ, Հրեշտանի անապատին մէջ քարոզերկ 2 եւ ըսելով. «Ապաշխարեցէք, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»: 3 Այս է ան, որուն մասին Եսայի մարգարեն խօսեցաւ՝ ըսելով. «Անապատին մէջ գոյսոյին ձայնը. «Պատրաստեցէ՛ Տէրոց ճամբան, շտկեցէ՛ անոր շալիղները»»: 4 Յովիաննեսի հագուստը ուղտի մագէ էր, իր մէջքին շուրջ՝ կաշի գոսի ուներ, եւ իր կերակուրը՝ մարախ ու վայրի մեղր էր: 5 Այն ատեն Երուսաղէմեն, ամբողջ Հրեշտաննեն եւ Յորդանանի ամբողջ շրջակայքն Կ'երապային իրեն, 6 կը մկրտուեին իրմ՝ Յորդանանի մէջ, ու կը խսուտվանէին իրենց մեղբերը: 7 Երբ տեսաւ Փարիսէցիներեն եւ Սաղուկեցիներեն շատեր՝ որ եկած էին իր մկրտութեան, ըսաւ. «Իժերո՞ ծնունդներ, ո՞վ իմացուց ծեզի՝ խսուսափի զայիք քարկութենէն: 8 Ուրեմն ապաշխարութեան արժանավայել պտղու թերեւ. 9 ու մի նմածեք ձեր մէջ ըսել. «Մենք Աբրահամը ունինք իր հայր». որովհետեւ կը յայտարարեմ ծեզի թէ Աստուած կարոտ է այս քարերէն հանել Աբրահամի զաւակներ: 10 Կացինը արդէն իսկ դրուած է ծառերու արժանատին քով. ուրեմն ամեն ծառ որ լաւ պտուղ չի թերեր, կը կտրուի ու կրակը կը նետուի: 11 Արդարեն ես կը մկրտեմ ծեզ ջուրով՝ ապաշխարութեան համար, բայց ան որ կու զայ իմ ետեւնէ՝ ինձմէ հզօր է, ու ես արժանի չեմ անոր կօշիկները կրելու. անիկամ պիտի մկրտէ ծեզ Սոլքր Յոգիով ու կրակով: 12 Անոր հեծանցը իր ձեռքն է. իր կայլ պիտի մաքրէ եւ իր ցորենը պիտի ժողովէ ամբարը, իսկ յարոր պիտի այրէ անշէց կրակով»: 13 Այն ատեն Յիսուս եկաւ Գայլիեան Յորդանան՝ Յովիաննեսի, որպէսզի մկրտուի անկէ: 14 Յովիաննես կ'արգիւր զայն ու կ'ըսէր. «Ես պէտք է որ մկրտուիմ թեզմէ, ու դին կու զաս ինձի»: 15 Յիսուս պատասխանեց անոր «Ձեռք տուր իհմա, որովհետեւ այսպէս կը պատշաճի մեզի, որ գործադրենք արդարութիւնը իր ամբողջութեամբ»: Այն ատեն թոյ տուաւ անոր: 16 Երբ Յիսուս մկրտուեցաւ, իսկոյն դուրս ելաւ ջուրեն, եւ ահա երկինքը բացուեցաւ ու տեսաւ Աստուծոյ Յոգին, որ աղաւնի պէս կ'իշնէր ու կու գար իր վրայ: 17 Եւ ահա ձայն մը եկաւ

Երկինքէն՝ որ կ'ըսէր. «Այս է իմ սիրելի Որդիս՝ որուն հաճեցայ»:

4 Այն ատեն Յիսուս անապատը տարուեցաւ Սոլքր Յոգին՝ Զարախսօւն փորձուելու համար: 2 Քառասուն ցերեկ ու քառասուն զիշեր ծոմ պահել ետք՝ անօթեցաւ: 3 Եւ Փորձիչը մօտենայով անոր, ըսաւ. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, ըսէլ որ այս քարերը հաց ըլլան»: 4 Ան ալ պատասխանեց. «Գրուած է. «Միայն հացով չէ որ մարդո պիտի ապրի, հապա ամեն խօսքով՝ որ կ'ելլէ Աստուծոյ բերանէն»»: 5 Այն ատեն Զարախսօր առաւ տա-րաւ զայն սոլքր քաղաքը, կայնեցուց զայն տաճարին աշտարակին վրայ, 6 եւ ըսաւ անոր. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, վայր նետէ թեզ ասկէ. որովհետեւ գրուած է. «Իր հրեշտակներուն պիտի հրահանգէ թեզի համար, որ իրենց ձեռքերուն վրայ կրեն թեզ, որպէսզի քարի մը զշարնես ոտքը»»: 7 Յիսուս ըսաւ անոր. «Դարձեալ գրուած է. «Մի վիրծեր Տէրը՝ քու Աստուծոյ»»: 8 Զարախսօր դարձեալ առաւ հանեց զայն չափազանց բարձր լեռ մը, ցոյց տուաւ անոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւններն ու անոնց վիաքը, 9 եւ ըսաւ անոր. «Ասոնք բոլորը պիտի տամ թեզի, եթէ իյսան՝ Երկրպազցն ինծի»: 10 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր. «Ըտէնս» զան, Սատանայ, որովհետեւ գրուած է. «Տէրո՞ քու Աստուծոյ Երկրպազք, ու միայն զինք պաշտէ»: 11 Այն ատեն Զարախսօր թողուց զան, եւ հրեշտակներ մօտեցան ու պասարկեցին անոր: 12 Երբ Յիսուս լսեց թէ Յովիաննես մասնութեան, մեկնեցաւ Գայլիեա: 13 Ու ձգելով Նազարեթը՝ եկաւ թանկեցաւ Կափառնայում, ծովեցերեալ քաղաքը, Զարուղոնի ու Նեփառադիմի հողամասերուն մէջ, 14 որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարեն միշոցով քառուած խօսքը. 15 «Զարուղոնի Երկիրն ու Նեփառադիմի Երկիրը, ծովու ճամբարով Յորդանանի միւս կողմը, հեթանոսներու Գայլիեան. 16 խաւարի մէջ բնակող ժողովուրոք մեծ լոյս տեսաւ, եւ լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ կը բնակէին մահուան Երկիրն ու շուրջին մէջ»: 17 Այդ ատեննեն ետք Յիսուս սկսաւ քարոզել եւ ըսել. «Ապաշխարեցէ՛, որովհետեւ Երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»: 18 Երբ Յիսուս կը քալէր Գայլիեայի ծովուն եղերքը, տեսաւ Երկու եղբայրներ՝ Պետրոս կոչուած Սիմոնը, եւ անոր եղբայր՝ Անդրեասը, որոնք ուուկան կը նետէին ծովը, որովհետեւ ձկնորս էին: 19 Հսաւ անոնց. «Եկէր իմ ետեւես, ու մարդոց որսորդ ընեմ ձեզ»: 20 Ասոնք ալ իսկոյն թողուցին ուռկանները եւ հետեւեցան անոր: 21 Անկէ յառաջ երապուր՝ տեսաւ ուրիշ Երկու եղբայրներ, Զերեկեան Յակոբոսն ու անոր եղբայր՝ Յերաղուած Սիմոնը, եւ անոր կը կարկտնէին իրենց ուռկանները, իրենց հօր՝ Զերեղուած հետ: Կանչեց զանոնք. 22 անոնք ալ իսկոյն թողուցին նաև ու իրենց հայրը, եւ հետեւեցան անոր: 23 Յիսուս ամբողջ Գայլիեան շրջելով՝ կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն

մեջ, կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը, եւ ժղովուրդին մեջ կը բուժէր ամէն տեսակ ախս ու ամէն տեսակ վատառողջութիւն։ 24 Անոր համբաւ տարածուեցաւ ամբողջ Սուրբիայի մեջ, եւ թերին անոր բոլոր հիւանդները՝ որ զանազան ախտերով ու տանջանքներով կը տուայտէին, նաև դիւահարներ, լուսուուներ, եւ անդամալյուներ, ու բոլեց զանոնք։ 25 Մեծ քաղմութիւններ կը հետևէին անոր՝ Գալիլեյին, Դեկապոլիսներ, Երուսաղեմներ, Յհեաստաններ Եւ Յորդանանի միևս կողմէն։

5 Տեսներով քազմութիւնները՝ լեռ ելաւ: Երբ նստաւ, իր աշակերտները քովը գացին, 2 եւ իր թերանը բանալով՝ կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր. 3 «Երանի հոգիով արքատներուն, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը անհնցն է: 4 Երանի սզաւորներուն, որովհետեւ անհնչ պիտի միխթարուին: 5 Երանի հեզերուն, որովհետեւ անհնչ պիտի ժառանգեն երկիր: 6 Երանի անոնց, որ անօթութիւն ու ծարաւ ունին արքայութեան, որովհետեւ անհնչ պիտի կշտանան: 7 Երանի ողորմանծներուն, որովհետեւ անհնչ ողորմութիւն պիտի գտնեն: 8 Երանի անոնց՝ որ սիրտով մարտու են, որովհետեւ անհնչ պիտի տեսնեն Աստուած: 9 Երանի խաղաղարարներուն, որովհետեւ անհնչ Աստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին: 10 Երանի անոնց՝ որ հայածուած են արդարութեան համար, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը անհնցն է: 11 Երանի ձեզի, երբ կը նախատեն ձեզ ու կը հալածեն, եւ սսութեամբ ձեզի դէմ ամէն տեսակ չար խօսքեր կ'ըսե՞ն իմ պատճառովս: 12 Ուրախացք եւ ցնծացք, որովհետեւ ձեր վարձատրութիւնը շատ է երկինքը. քանի որ այս կերպով հալածեցին ձեզմ՝ առաջ եղած մարգարեները»: 13 «Դուք էք երկրի առը. եթէ առը կորսնցնէ իր համը, ինք ինչնվ պիտի արուի: Անկէ ետք ոչ մէկ ազգեցութիւն կ'ունենայ, հապա դուրս կը նետուի եւ կը կոխվուուի մարդոց ուրիշն տակ: 14 Դուք էք աշխարհի լոյսը. քաղաք մը՝ որ լերան վրայ կը գտնուի», չի կրնար պահուիք: 15 Ու ծրագր չեն վառեր եւ դներ գրուանի տակ, հապա՝ աշտանակի վրայ, որ լուսաւորէ բոլոր տան մէջ եղողները: 16 Ձեր լոյսը այնպէս թող փայլի մարդոց առջեւ, որ տեսնեն ձեր բարի գործերը եւ փառաբանեն ձեր հայրը՝ որ երկինքն է: 17 «Մի կարծէք թէ եկայ՝ աւրելու Օրէնքը կամ Մարգարեները: Եկայ ոչ թէ աւրելու, հապա՝ գործադրելու: 18 Որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Մինչեւ որ երկինքն ու երկիրը անցնին, Օրէնքն յովս մը կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի՝ մինչեւ որ բոլորն ալ կատարուին»: 19 Ուրեմն ով որ այս ամենափոքր պատուիրաններն մէկը լուծէ եւ մարդոց այնպէս սորվեցնէ, անկիա ամենափոքր պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեան մեջ. քայ ով որ գործադրէ ու սորվեցնէ, անիկա մեծ պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեան մէջ: 20 Որովհետեւ

կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ ձեր արդարութիւնը չգերազանցէ դայիններու եւ Փարիսեցիններու արդարութիւնը, բնաւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւորութիւնը»: 21 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ նախնիքներուն. «Մի սպաններ»: Ո՛վ որ սպաննէ, արժանի պիտի ըլլայ դատաստանի: 22 Քայ ես կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛վ որ զոյ տեղոր բարկանայ իր եղրօր դէմ՝ արժանի պիտի ըլլայ դատաստանի: Ո՛վ որ «ապուշ» ըսէ իր եղրօր՝ արժանի պիտի ըլլայ ատեանի դատապարտութեան: Ո՛վ որ «յիմար» ըսէ իր եղրօր՝ արժանի պիտի ըլլայ գեհենի կրակին»: (Geenna g1067) 23 Ուրեմն եթէ քու ընծաղ զոհասեղանին վրայ բերես, ու հոն յիշես թէ եղրայրդ բան մը ունի թեզի դէմ, 24 հրն ձգէ ընծաղ՝ զոհասեղանին առջեւ. նամն զնա՝ հաշտուէ եղրօրդ հետ, եւ այն ատեն եկուուր՝ որ մատուցանես ընծաղ: 25 Ծուտով համաձայն քու սովորի հետ, մինչ ճամբան ես անոր հետ, որպէսզի հակառակորդ չանձնէ քեզ դատաւորին, ու դատաւորը՝ ոստիկանին, եւ բանտը չնետուիս: 26 Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ թեզի. «Բնաւ զուրս պիտի չելես անկէ, մինչեւ որ վճարես վերջին նարարակիտը»: 27 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ. «Ծուլթիւն մի՛ ըներ»: 28 Քայ ես կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛վ որ կը նայի կնոջ մը՝ անոր ցանկալու համար, արդէն անիկա իր սիրտին մէջ շնութիւն ըրած է անոր հետ»: 29 Ուստի եթէ աջ աչքը կը զայթակեցնէ քեզ, հան՛ զայն ու նետու՛ քեզմէ. որովհետեւ աւելի օգտակար է քեզի՝ որ անդամներէդ մէկը կորսուի, քայ ամբողջ մարմինտ չնետուի գեհենը: (Geenna g1067) 30 Եթէ աջ ձեռքդ կը զայթակեցնէ քեզ, կորլ՛ զայն ու նետու՛ քեզմէ. որովհետեւ աւելի օգտակար է քեզի՝ որ անդամներէդ մէկը կորսուի, ու ամբողջ մարմինտ չնետուի գեհենը»: (Geenna g1067) 31 «Նաեւ ըսուեցաւ. «Ո՛վ որ արձակէ իր կիսը, թող տայ անոր ամուսնալուումի վկայագիր մը»: 32 Քայ ես կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛վ որ կ'արձակէ իր կինը՝ առանց պոռնկութեան պատճառի, ինք շնութիւն ընել կու տայ անոր, եւ ով որ կ'ամուսնանյ արձակուածին հետ՝ շնութիւն կ'ընէ»: 33 «Լսեր էք դարձեալ թէ ըսուեցաւ նախնիքներուն. «Սուտ երդում մի՛ ըներ, հապա հատուցան՛ Տերոց ըրած երդումները»: 34 Քայ ես կը յայտարարեմ ձեզի. «Երբէք երդում մի՛ ըներ, ոչ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ գահն է, 35 ոչ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պատուանդան է, ոչ երուսաղեմի վրայ՝ որ Մեծ ծավալուրին քաղաքն է, 36 ոչ այ գործիդ վրայ երդում ըրէ, որովհետեւ չես կրնար մէկ մազ ճերմկցնել կամ սեւցնել: 37 Հապա մեծ երսուք ըլլայ՝ այն՛ այն, եւ ոչը՝ ոչ ասկէ աւելին յառաջ կու գայ Չարէն»: 38 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ. «Աչքի տեղ՝ աչք, եւ ակռայի տեղ՝ ակռայ»: 39 Քայ ես կը յայտարարեմ ձեզի. «Չարին մի՛ դիմադրեր. հապա ով որ ապտակէ աջ այտիդ, դարձմու անոր միւսն ալ: 40 Եթէ մէկը ուզէ դաս վարել քեզի հետ ու բաճկոնդ առնել, թո՞յ տուր անոր հանդերձդ ալ: 41 Եւ ով որ ստիպէ քեզ մորն մը երթալ, զնա

անոր հետ երկու մղոն: **42** Տուր քեզմէ ուզողին, ու երես մի՞ դարձներ անկէ՞ որ կ'ուզէ փոխ առնել քեզմէ»: **43** «Լսեր Եք թէ ըստեցա. "Միրէ ընկերոյ եւ ատու թշնամին": **44** Բայց ես կը յայտարարեն ձեզի. "Միրեցէք ձեր թշնամիները, օրինեցէք ձեր անիծողները, բարիք ըրէք անոնց՝ որ կ'ատեն ձեզ, եւ այօթեցէք անոնց համար՝ որ կը պահարավէն ու կը հալածեն ձեզ, **45** որպէսզի ըլլաք ձեր երկնաւոր Յօր որդիները. որովհետեւ իր արեւը կը ծագեցնէ թէ չարերուն եւ թէ բարիներուն վրայ, եւ անձրեւ կը որկէ թէ արդարներուն եւ թէ անարդարներուն վրայ: **46** Որովհետեւ եթէ դուք փիրէք ձեզ սիրողները, ինչ Վարձատրութիւն կ'ունենաք. մաքսաւորներն ալ նոյնը չեն ըներ: **47** Ու եթէ բարեւէք միայն ձեր երայրները, ինչ աւելի կ'ընէք ուրիշներն. մաքսաւորներն ալ նոյնը չեն ըներ: **48** Ուրեմն դուք կատարեալ եղէք, ինչպէս ձեր երկնաւոր Յայրը կատարեալ է»:

6 «Զգուշացէք որ ձեր ողորմութիւնը չընէք մարդոց աջծեւ՝ տեսնուելու համար անոնցմ. այլապէս՝ վարձատրութիւն չէք ունենար ձեր Յօրմն, որ երկինքն է: **2** Ուրեմն երբ ողորմութիւն ընեւ, փոխ մի՛ հնչեցմեր աջծելու, ինչպէս կեղծաւորները կ'ընեն ժողովարաններուն ու փոխոցներուն մէջ, որպէսզի փառաւորութիւն մարդոցմ: Եշմարտապէս կը յայտարարեն ձեզի. «Անոնք ունեցած կ'ըլլան իրենց վարձատրութիւնը»: **3** Իսկ դրևն՝ երբ ողորմութիւն ընես՝ ձախ ձեռքդ թող չգիտնայ ազ ձեռքիդ ինչ տայր, **4** որպէսզի քու ողորմութիւնը գաղտնի ըլլայ. եւ քու Յայր՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, բացայայտօրէն պիտի հատուցան քեզի: **5** «Երբ այօթեւ՝ նման մի՛ ըլլաք կեղծաւորներուն, որոնք կը սիրեն այօթել՝ կայնելով ժողովարաններուն մէջ ու հրապարակներուն անվիւները, որպէսզի երեւան մարդոց: Եշմարտապէս կը յայտարարեն ձեզի. «Անոնք ունեցած կ'ըլլան իրենց վարձատրութիւնը»: **6** Իսկ դրևն՝ երբ այօթեւ՝ մտիր ներքին սենեալոյ, գոյց դուքը, եւ այօթէ Յօր՝ որ գաղտնի տեղ կը գտնուի. ու Յայր՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, բացայայտօրէն պիտի հատուցան քեզի: **7** Երբ այօթէք, շատախօս մի՛ ըլլաք հեթանոսներուն պէս, որովհետեւ կը կարծեն թէ պիտի ընդունուին իրենց շատ խօսելուն համար: **8** Ուրեմն մի՛ նմանիք անոնց, որովհետեւ ձեր Յայրը գիտէ ձեր պէտքերը՝ դեռ դուք չխնդրած իրմէ: **9** Ուստի դուք սանպէս այօթեցէք. «Յայր մեր՝ որ երկինքն ես, քու անոնց սուրբ ըլլայ. **10** Քու թագաւորութիւնը զայ, քու կամքը ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ: **11** Մեր ամենօրեա հացը՝ մեզի տուր այսօր. **12** Մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ալ կը ներենք մեր պարտապաններուն. **13** Ու մեզ մի՛ տանիք փորձութեան, հապա մեզ ազատէ Չարեն. որովհետեւ քննկը են թագաւորութիւնը, զօրութիւնը եւ փառքը յաւիտեան. ամէն»: **14** Արդարեւ եթէ դուք ներէք մարդոց իրենց

յանցանքները, ձեր երկնաւոր Յայրն ալ պիտի ներէ ծեզի. **15** Կայ եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր Յայրն ալ ձեզի պիտի չներէ ձեր յանցանքները»: **16** «Երբ ծոմ պահէք, տրտումերես մի՛ ըլլաք կեղծաւորներուն որովհետեւ իրենց երեսները կը խաթարեն, որպէսզի երեւան մարդոց՝ թէ ծոմ կը պահեն: Եշմարտապէս կը յայտարարեն ձեզի. «Անոնք ունեցած կ'ըլլան իրենց վարձատրութիւնը»: **17** Բայց դրևն՝ երբ ծոմ պահես՝ օծէ գլուխու ու լուա երեսի, **18** որպէսզի չերեւան մարդոց՝ ծոմ պահողի պէս, հապա քու Յօր՝ որ գաղտնի տեղ կը գտնուի: Եւ քու Յայր՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, պիտի հատուցան քեզի: **19** «Երկրի վրայ գանձեր մի՛ դիզէք ձեզի, ուր ցեցը եւ ժանգը կ'ապականեն, ուր գողերը պատ կը ծակեն ու կը գողնան: **20** Յապա երկինքը զանձեր դիզեցէք ձեզի, ուր ոչ ցեցը եւ ոչ ժանգը կ'ապականեն, ու ոչ գողերը պատ կը ծակեն եւ կը գողնան: **21** Որովհետեւ ձեր գանձը ուր որ է, ձեր սիրտն ալ հնի պիտի ըլլայ»: **22** «Մարմինին ճրագը աչքն է. ուրեմն եթէ աչքը պարզ է, ամբողջ մարմինդ լուսաւոր կ'ըլլայ: **23** Բայց եթէ աչքը չար է, ամբողջ մարմինդ խալարամած կ'ըլլայ. ուրեմն եթը քու մէջը եղած լոյսը խալար է, ալ որքան է այդ խալարը»: **24** «Ո՛չ մէկը կրնայ ծառայել երկու տիրոց. որովհետեւ կան պիտի ատէ մէկը եւ սիրէ միւսը, կամ պիտի յարի մէկուն» ու արհամարիէ միւսը: **25** Եթէ կրնար ծառայել Աստուծոյ եւ մամոնային: **26** Ուստի կը յայտարարեն ձեզի. «Մի մտահոգուիք ձեր անձին մասին՝ թէ ինչ պիտի ուտէք կամ ինչ պիտի խմէք, ոչ ալ ձեր մարմիններուն մասին՝ թէ ինչ պիտի հազնիք. միթէ անձը աւելի չէ կերակուրեն, ու մարմինը՝ հագուստեն: **27** Յիմա ձեզմէ ովկ կրնայ մտահոգուելով՝ կանգուն մը աւելցնել իր հասակին վրայ: **28** Եւ ինչո՞ւ կը մտահոգուիք հագուստի մասին. նկատեցէք դաշտի շուշանները, թէ ինչպէս կ'ամին. ոչ կ'աշխատին ու ոչ կը մամնն: **29** Բայց կը յայտարարեն ձեզի թէ Սողոմնն ալ՝ իր ամբողջ փառաւորութեան մէջ՝ շխագուցաւ անոնցմ մէկուն պէս: **30** Ուստի եթէ դաշտի խոտը, որ այսօր կայ եւ վաղը փուռը կը նեսուիք, Աստուծած այնպէս կը հափուեցնել հասա որչափ աւելի ձեզ, թերահաւատաներ: **31** Ուրեմն մի՛ մտահոգուիք՝ ըստելով. «Ինչ պիտի ուտենք», կամ՝ «ինչ պիտի խմէնք», կամ՝ «ինչ պիտի խմէնք», կամ՝ «ինչ պիտի հազնինք»: **32** (Քանի որ հեթանոսները կը վիստուն այդ բոլոր բաները), որովհետեւ ձեր երկնաւոր Յայրը գիտէ թէ այդ բոլոր բաները պէտք են ձեզի: **33** Բայց նախ ինդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնն ու անոր արդարութիւնը, եւ այդ բոլոր բաներն ալ պիտի տրուին ձեզի: **34** Ուստի մի՛ մտահոգուիք վաղուան համար, որովհետեւ վաղուան օրը

պիտի հոգայ իրեն համար. բաւական է օրուան իր անձկութիւնը”:

7 «Մի դատէք, որպէսզի չատուիք: 2 Որովհետեւ ինչ դատաստանով որ դատէք՝ անո՞ն պիտի դատուիք, եւ ինչ չափով որ չափէք՝ անո՞ն պիտի չափով ծեզի: 3 Եւ ինչո՞ւ կը տեսնես եղբօրդ աչքին մէջի շիւոր, ու չես նշանոր քո՞ւ աչքին մէջի գերանը: 4 Կամ ինչպէս կրնաս ըստէ եղբօրդ. “Թոյն տուր որ հանեմ աչքէ շիւոր”, երբ ահա գերան կա քո՞ւ աչքին մէջ: 5 Կենծաւոր, նախ հանէ քո՞ւ աչքէ գերանը, եւ այն ատեն յստակ պիտի տեսնես՝ հանելու համար շիւորդ եղբօրդ աչքէն: 6 Սուլը բանը մի տաք շուներուն, ու ծեր մարգարիտները մի՞ նետէք խոզերուն առջեւ, որպէսզի չկոփկոտեն զանոնք իրենց ոտքերուն տակ, եւ դառնալով չըգրտեն ծեզօ: 7 «Խնդրեցէք՝ ու պիտի տրուի ծեզօ. փինտուցէք՝ ու պիտի գտնէք. դուռը բախեցէք՝ ու պիտի բացուի ծեզօ: 8 Որովհետեւ ով որ խնդրէ՝ կը ստանայ, ով որ վինտու՞ կը գտնէ, եւ ով որ դուռը բախէ՝ պիտի բացուի անոր: 9 Զեզմէ՞ ո՞վ է այն մարդը, որմէ եթէ իր որդին հաց ուզէ՝ քար կու տայ անոր: 10 կամ եթէ ծովկ ուզէ՝ միթէ օծ կու տայ անոր: 11 Ուրեմն եթէ դուք՝ որ չար էք, գիտէք բարի նուլերներ տալ ծեր զաւակներուն, որչափ աւելի ծեր Յայր՝ որ երկինքն է, բարի բաներ պիտի տայ անոնց՝ որ կը խնդրեն իրմէ: 12 Ուրեմն ամեն ինչ որ կ'ուզէք՝ որ մարդիկ ընեն ծեզի, դուք այ այնան երթէ անոնց, որովհետեւ ասիկա՞ Է Օրենքն ու Մարգարիտները»: 13 «Նե՞ն դրեն ներս մտէք, որովհետեւ լայն է այն դուռը, եւ ընդարձակ՝ այն ճամբան, որ դէպի կլորուստ կը տանի, ու շատ են անոնք՝ որ կը մտնեն անկէ: 14 Որովհետեւ ներ է այն դուռը, եւ անձուկ՝ այն ճամբան, որ դէպի կեանք կը տանի, ու թիշ են անոնք՝ որ կը գտնեն զայն»: 15 «Չգուշացէք սուտ մարգարիտներէն, որոնք կու զան ծեզի ոխսարի հանդերձներով, բայց ներսէ՞ յափշտակող զայլը են: 16 Իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք: Միթէ փուշերէն կը քաղին խարոր, կամ տատասկէն թուզ: 17 Այսպէս ամեն բարի ծա՞ռ՝ լաւ պտուղ կը բերէ, եւ վաստ ծա՞ռ՝ չար պտուղ կը բերէ: 18 Բարի ծաօք չի կրնար չար պտուղ բերեն, ո՞չ ալ վաստ ծաօք՝ լաւ պտուղ բերել: 19 Ամեն ծառ որ լաւ պտուղ չի բերեն, կը կտրուի ու կը նետուի կրակը: 20 Ուրեմն՝ իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք»: 21 «Ո՛չ թէ ով որ ինծի՞ “Տէր, Տէր” կ'ըսէ, պիտի մտնէ երկինքի թազաւորութիւնը, հասա ան՝ որ կը գործադրէ իմ երկնաւոր Յօրս կամքը: 22 Շատեր այն օրը պիտի ըստն ինծի. “Տէր, Տէր, միթէ չմարգարեացանք քու անունովի, դեւեր չխանցեցինք քու անունովի, եւ շատ հրաշքներ չգործեցինք քու անունովի”: 23 Այն ատեն պիտի յայտարարեմ անոնց. “Ես բնան չէի ճանչնաք ծեզ. հետացէք քովէս դուք՝ որ անօրէնութիւն կը գործէիք”»: 24 «Ուրեմն ով որ կը յստ այս խօսքերս եւ կը գործադրէ զանոնք, պիտի նմանցնեմ զայն ուշիմ մարդու մը՝ որ իր տունը կառուցանեց վեմի վրայ: 25 Տեղատարափ

անձրեւ իշաւ, հեղեղները եկան, հովերը փեցին ու զարկին այդ տամ՝ բայց չփալ, որովհետեւ իմնուած էր վեմի վրայ: 26 Իսկ ով որ կը յստ այս խօսքերս ու չի գործադրէր, կը նմանի յիմար մարդու մը՝ որ իր տունը կառուցանեց աւազի վրայ: 27 Տեղատարափ անձրեւ իշաւ, հեղեղները եկան, հովերը փեցին եւ զարկին այդ տան, ու փալ. եւ անոր անկումը մեծ ետաւ»: 28 Երբ Յիսուս լմնցուց այս խօսքերը, բազմութիւնը աայշած մնաց անոր ուսուցումին վրայ: 29 Որովհետեւ իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց, ոչ թէ դպիրներուն պէս:

8 Երբ այդ լեռնեն վար իշաւ, մեծ բազմութիւններ հետեւցան անոր: 2 Եւ ահա բորոտ մը եկաւ ու երկրպագեց ամսո՞ւ ըստլով. «Տէր, եթէ ուզես՝ կրնաս մաքրել զիս»: 3 Յիսուս՝ երկարելով իր ձեռքը՝ դպաւ անոր եւ ըսաւ. «Կ'ուզեմն, մաքրուէ»: Իսկոյն անոր բորոտութիւնը մաքրուեցաւ: 4 Յիսուս ըսաւ անոր. «Զգուշացիր, ոչ մէկուն ըսէ. հապա գնա, ցոյց տուր քեզ քահանային, ու մատուցանք Մովսէսի պատուիրած ընծան՝ վկայութիւն ըլլալու համար անոնց»: 5 Երբ մտաւ Կափառնայում, հարիւրապետ մը քովը եկաւ, կ'աղաչէր անոր 6 ու կ'ըսէր. «Տէր, ծառաս՝ տունը անդամալոյծ պառկած՝ չարաչար կը տանջուի»: 7 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես կու զամ եւ կը բութեմ զինք»: 8 Յարիւրապետը պատասխանեց. «Տէր, ես արժանի չեմ՝ որ դուն մտնես իմ յարկիս տակ. միայն ըսէ խօսք մը, ու ծառաս պիտի թժկուի: 9 Որովհետեւ ես ալ իշխանութեան տակ մարդ եմ, եւ զինուրուններ ունիմ իմ իրանանիս տակ: Ասոր կ'ըսէմ. «Գնա՞», ու կ'երթայ. եւ միւսին. “Եկո՞ր”, ու կու զայ. եւ ծառայիս. “Ծրէ այս բանը”, ու կ'ըսէ: 10 Երբ Յիսուս լսեց զարմացաւ, եւ ըսաւ իր հետեւրութերուն. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի, Իսրայէլ մէջ անզամ ես զգուա այսափ մեծ հասաւոք: 11 Զեզի կը յայտարարեմ թէ արեւելքէն եւ արեւմուտքէն շատեր պիտի զան ու պիտի քազմին երկինքի թազաւորութեան մէջ՝ Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի հետ, 12 իսկ թազաւորութեան որդիները պիտի հանուին դուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրծուում»: 13 Յիսուս ըսաւ հարիւրապետին. «Գնա՞, եւ ինչպէս դուն հաւատացիր՝ այնպէս թող ըլլայ քեզի»: Նոյն ժամուն անոր ծառան թժկուեցաւ: 14 Երբ Յիսուս եկաւ Պետրոսի տունը, տեսաւ թէ անոր գործանչը պառկած էր՝ տենդրով հիւանդացած: 15 Բանեց անոր ծեռքէն, ու տենդր թողուց զայս: Ան ալ ոտքի եկաւ եւ կը սպասարկէր անոնց: 16 Երբ իրիկուն եղաւ, շատ դիւահաններ բերին անոր. խօսքով դուրս հանեց չար ողիները, ու բութեց բոլոր ախտաւորները, 17 որպէսզի իրազործուի Եսայի մարգարիտին միջոցով ըսուած խօսքը. «Ան ստանձնեց մեր հիւանդացիւնները եւ կրեց մեր ախտերը»: 18 Յիսուս՝ տեսներով իր շուրջը մեծ բազմութիւններ՝ հրանայեց որ երթան միւս

Եզերբը: 19 Դպիր մը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. «Հարդապէտ, պիտի հետեւիմ թեզի՝ ուր որ երթաս»: 20 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ակուեսները որքեր ունին, ու երկինքի թռչունները՝ բյոներ, բայց մարդու Որդին տեղ մը չունի, ուր հանգեցնան իր գլուխը»: 21 Ուրիշ մը, որ անոր աշակերտներն եր, ըսաւ անոր. «ՏԵՇ, արտօն՛ ինծի, որ նախ երթամ՝ թաղեմ հայրու»: 22 Յիսուս ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինծի, եւ թո՞յ մեռեմներուն՝ թաղեկ իրենց մեռեմները»: 23 Երբ նաև մտաւ, իր աշակերտները հետեւեցան իրեն: 24 Եւ ահա մեծ ալեկոծութիւն մը եղաւ ծովուն մեջ, այնքամ՝ որ նաւը կը ծածկուեր այլիքներեն. իսկ ինք կը քնանար: 25 Աշակերտները զացին իր մօտ, արթնցուցին զինք եւ ըսին. «ՏԵՇ, փրկէ մեզ, ահա կը կորուսինք»: 26 Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Թերահաւատներ, ինչնո՞ւ այդպէս երկշոտ էք»: Այն ատեն ոստի ելաւ, սաստեց հովերն ու ծովը, եւ մեծ խաղաղութիւն եղաւ: 27 Մարդիկ զարմացան, ու կ'ըսէին իրարու. «Ինչպիսի մարդ է ասիկա, որ նոյնիսկ հովերը եւ ծովը կը հնազանդին իրեն»: 28 Երբ անցաւ միւս եզերբը՝ Գերգետացիներուն երկիր, երկու դիւահարներ հանդիպեցան իրեն՝ գերեզմաններեն ելած, չափազանց դաժան, այնպէս որ ո՞չ մէկը կարող էր անցնիլ այդ ճամբայն: 29 Եւ ահա աղաղակեցին. «Դուն ի՞նչ գործ ունիս մեզի հետ, Յիսուս, Աստուծոյ Որդի. ատենէն առաջ մեզ տանչելի՞ն համար եկար հոս»: 30 Անոնցմ հեռու՝ խոզերու մեծ երամակ մը կար, որ կ'արածէր: 31 Դեւէրը կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին. «Եթէ հանես մեզ, արտօնէ մեզի՝ որ երթանք մտնենք խոզերու երամակին մեջ»: 32 Ըսաւ անոնց. «Գացէք»: Երբ անոնք դուրս ելան, զացին խոզերու երամակին մեջ, եւ ահա ամբողջ երամակը զահավէժ տեղեն ծովը վազեց ու ջուրերուն մեջ մեռաւ: 33 Խոզարածներն ալ փախան, եւ քաղաքք երթալով՝ պատմեցին ամեն ինչ, նաև դիւահարներուն պատահած բաները: 34 Ուստի ամբողջ քաղաքը դուրս ելաւ, դիմառելու Յիսուսը, ու երբ տեսան զինք՝ աղաչեցին որ մեկնի իրենց հոդամասեն:

9 Ուստի նաև մտնելով՝ անցաւ միւս կողմը ու զնաց իր քաղաքը: 2 Եւ քերին իրեն անդամայոյծ մը, որ պակած էր մասհիճ մեջ: Յիսուս՝ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անդամայոյծին. «Քաջալերուէ, որդենակ, մեղքերդ ներուած են թեզի»: 3 Դափիներեն ոմանք ըսին՝ իրենք իրենց մեջ. «Ասիկա կը հայիոյէ»: 4 Յիսուս՝ զիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ. «Ինչնո՞ւ չար բան կը մտածէ՞ ձեր սիրտերուն մեջ»: 5 Ո՞ր աւելի դիւրին է, «մեղքերդ ներուած են» ըսելը, թէ՝ «ոստի ելիր ու քալէ» ըսելը: 6 Բայց որպէսզի զիտնալը թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի մեղքերդ ներելու երկրի վրայ, (այն ատեն ըսաւ անդամայոյծին). «Ոտքի ելիր, ան մահիճ ու զնայ տունդ»: 7 Այս ալ ոստի ելաւ եւ զնաց իր տունդ: 8 Երբ բազմութիւնները տեսան

զարմացան, ու փառաբանեցին Աստուծած, որ այդպիսի իշխանութիւն տուած էր մարդոց: 9 Յիսուս անկէ յաջա երթալով՝ տեսան մարդ մը, Մատթեոս կոչուած, որ նստած էր մաքս ընդունելու տեղը, եւ ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինծի»: Ան ալ կանգնեցան ու հետեւեցան անոր: 10 Տունը սեղան նստած՝ ատեն՝ ահա ուրիշ շատ մաքսալորներ եւ մեղաւորներ եկած ու սեղան նստած էին Յիսուսի եւ անոր աշակերտներուն հետ: 11 Երբ Փարիսեցիները տեսան՝ ըսին անոր աշակերտներուն. «Ինչն ծեր վարդապանոր կ'ուտք նախաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: 12 Բայց երբ Յիսուս լսեց՝ ըսաւ անոնց. «Ո՞չ թէ առողջներուն բժիշկ պէտք է, հապա՝ հիւանդներուն: 13 Գացէք, սորվեցէք թէ ինչ ըսել է. «Կարեկցութիւնն կ'ուզեմ, ու ո՞չ թէ զին». որովհետեւ ես եկա կանչելու ո՞չ թէ արդարները, հապա մեղաւորները՝ պապաշխարութեան»: 14 Այն ատեն Յովհաննէսի աշակերտները եկան անոր եւ ըսին. «Ինչն մենք ու Փարիսեցիները յաճախ ծուն կը պահենք, իսկ քու աշակերտներդ չեն պահեր»: 15 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Միթէ կարեին լ՝ որ հարսնեւորները սզան, քանի փեսան իրենց հետ է: Բայց օրերը պիտի զան՝ երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. այն ատեն ծուն պիտի պահեն: 16 Ո՞չ մէկը կը զգէ նոր լարի կտոր մը իին հանդերձի մը վրայ, որովհետեւ անիկա որ անոր լրումին համար դրուած է, կը քաշէ հանդերձը, ու պատուածքը աւելի գէշ կ'ըլլայ: 17 Ո՞չ ալ նոր զինին կը դնեն իին տիկերու մեջ. այլապէս՝ տիկերը կը պատոին, եւ զինին կը թափի, եւ տիկերը կը կորուուն: Յապա նոր զինին կը դնեն նոր տիկերու մեջ, ու երկուքն ալ կը պահուին»: 18 Երբ ան այս բաները կը խօսէր անոնց հետ, ահա պէտ մը եկա ու երկրպագեց անոր՝ ըսելով. «Աղջիկս թերեւս վախճանած է մինչեւ իիմա. բայց եկմը, ոյիր ձեռքի անոր վրայ, եւ պիտի ապրի»: 19 Յիսուս ալ ոստի եկա ու հետեւեցան անոր՝ իր աշակերտներուն հետ: 20 Եւ ահա կին մը, որ արիւնահոսութենէ կը տառապէտ տաններկու տարիք ի վեր, մօտեցաւ ետեւէն ու դպաւ անոր հանդերձն բղանցքին. 21 Քանի որ կ'ըսէր ինքնիրեն. «Եթէ միայն նպախ անոր հանդերձին պիտի թժկուիմ»: 22 Յիսուս, երբ ետեւ դարձան ու տեսան զան, ըսաւ. «Քաջալերուէ, աղջիկ, հաւատքդ թժկեց թեզ»: Եւ կինը թժկուեցան նոյն ժամուն: 23 Երբ Յիսուս հասաւ պետին տունը, ու տեսաւ սրնակարները եւ աղմկարայր բազմութիւնը, 24 ըսաւ անոնց. «Սեկնեցէք, որովհետեւ աղջիկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ»: 25 Անոնք ալ ծաղրեցին զինք: Բայց երբ բազմութիւնը դուրս հանուեցաւ, ինք ներս մտաւ, բռնց անոր ձեռքէն, եւ աղջիկը ոստի եկա: 26 Այս լուրը տարածուեցաւ ամբողջ երկիրը: 27 Երբ Յիսուս յաջա անցաւ անկէ, երկու կոյրեր հետեւեցան անոր՝ աղաղակելով. «Ողորմէ մեզի, Դափիք Որդի»: 28 Երբ տուն հասաւ, կոյրերը եկան իրեն: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Կը հաւատտի՞ թէ»: Այսին անոր. «Այն, ՏԵՇ»: 29

Այն ատեն դպրա անոնց աչքերուն եւ ըսաւ. «Թող ըլլայ ձեզի՝ ձեր հաւատքին համեմատ»: Յօ Անոնց աչքերը բացուեցան, ու Յիսուս ազդարարեց անոնց՝ ըսելով. «Զգուշացէք որ ոչ մէկը գիտնայ»: Յօ Բայց անոնք մեկնելով տարածեցին անոր համբաւը այդ ամբողջ երկրին մէջ: Երբ անոնք դուրս ելան, ահա համբ դիւտահար մարդ մը բերին իրեն: Երբ դեւր ելաւ, համբը խօսեցաւ: Ուստի բազմութիւնները զարնացան, ու կ'ըսէին թէ բնակ այսպիսի բան երեւցած չէր Խարային մէջ: Բայց Փարիսեցիները կ'ըսէին. «Ան դեւերուն իշխանն կ դուրս կը հանէ դնեւերը»: Յօ Յիսուս կը ցոշէր բոլոր քաղաքներն ու գիլտերը, կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը, եւ կը բուժէր բոլոր ախտերն ու բոլոր վատառութութիւնները ժողովուրդին մէջ: Եւ տեսներով բազմութիւնները՝ գթաց անոնց վրայ, որովհետեւ պարտասած ու ցրուած էին հովիտ չունեցող ոչխարիներու պէս: Յօ Այն ատեն ըսաւ իր աշակերտներուն. «Չունձքը իրապէս շատ է, բայց գործաւորները՝ քիչ: Յօ ուրեմն աղերսեցէք հունձքին Տէրոց, որ գործաւորներ ուղարկէ իր հունձքին»:

10 Յետոյ, քովը կանչելով իր տասներկու աշակերտները, իշխանութիւնն տուաւ աննոց՝ անմաքուր ողիներուն վրայ, որպէսզի դուրս հանեն զանոնք, ու բռուժեն ամէն տեսակ ախտ եւ ամէն տեսակ վատառողջութիւն։ **2** Ահանւասիկ տասներկու առաքեալներուն անունները.՝ առաջինը՝ Սիմոն, որ Պետրոս կը կոչուի, եւ անոր Եղրայրը՝ Անդրեաս, Յ Յակոբոս Երեղեան եւ անոր Եղրայրը՝ Ցոփաննես, Փիլիպպոս ու Բարթողոմէոս, Թովմաս եւ Մատթեոս՝ մաքսաւորը, Յակոբոս Կիփեան ու Ներեոս՝ որ Թադէոս մականուանուեցաւ, **4** Սիմոն Կանանացի եւ Ցոլա Իսկարիոնվոացի, որ մատնեց զայն։ **5** Ցիսուս որկեց այս տասներկուքը եւ պատուիրեց անոնց. «Մի երթար հեթանոսներու ճամբայէն, ու մի մտներ Սամարացիներու որեւէ քաղաք, **6** այլ մանաւանդ գացէք Իսրայէլ տակ կորսուած ոչխարիներուն։ **7** Երբ Երթար, քարոզեցէք եւ բաէք. «Երկինիք թագաւորութիւնը մօստեցած է»: **8** Բուժեցէք իհաւանները, մաքրեցէք բրուտները», հանտեցէք դեւերը. ձրի ստացած էք, ձրի տուլէք։ **9** Մի ունենաք ոչ ոսկի, ոչ արծար ու ոչ պիհնձ՝ ձեր գօտիներուն մէջ։ **10** ոչ ճամբորդութեան համար պարկ, ոչ լրկին քամկն, ոչ կօշկի, ոչ զաւազան. որովհետո գործաւորը արժանի է իր կերակորիխն։ **11** Երբ քաղաք մը կամ գիւղ մը մտնեթ, տեղեկացէք թէ ոչ է արժանաւորը անոր մէջ, եւ մնացէք անոր քով՝ մինչեւ որ մեկնիք անվէ։ **12** Երբ տուն մտնեթ, բարեւ տուլէք անոր։ **13** Եթէ այդ տունը արժանի է, ձեր բարեւը թող գայ անոր վրայ. իսկ եթէ արժանի չէ, ձեր բարեւը թող վերադառնա ձեզի։ **14** Եթէ մէկը հնորունի ձեզ

ու մտիկ չընէ ձեր խօսքերը, երբ մեկնիք այդ տունեն կամ քաղաքէն, թօթուցեք ձեր ոսքերուն փոշին: **15** Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Սողոմացիներու եւ Գոնորացիներու երկրին աւելի դիմում պիտի ըլլայ դատաստանին օրը, քան այդ քաղաքին»: **16** «Ահա կը դրկեմ ձեզ իր ոչսարներ՝ գայերու մէջ. ուրեմն խորագէտ եղէք օձերու պէս, եւ աննենգ՝ աղանիներու պէս: **17** Իսկ զգուշացեք մարդոցմէ. որովհետեւ ատեաններու պիտի մատնեն ձեզ, ու պիտի խարազանեն ձեզ իրենց ժողովարաններուն մէջ: **18** Կարավարիչներու եւ թագավորներու առջեւ պիտի տարրուիք՝ իմ պատճառովս, իրը վկայութիւն անոնց ու հեթանոսներուն: **19** Բայց երբ մատնեն ձեզ, մի՛ մտահոգուիք թէ ինչպէս կամ ինչ պիտի խօսիք, որովհետեւ ինչ որ պիտի խօսիք պիտի տրուի ձեզի այդ ժամանէն: **20** Որովհետեւ ոչ թէ դուք էք որ պիտի խօսիք, հասա ձեր Յօր Հոգին՝ որ պիտի խօսիք ձեր մէջ: **21** Եղբայրը մահուան պիտի մատնէ իր Եղբայրը, եւ հայրը՝ զաւակը. ու զաւակներ պիտի Ելլեն իրենց ծնողներուն լին եւ մեռցնեն զանոնք: **22** Բոյլորին ատելի պիտի ըլլայ իմ անունիս համար. բայց ով որ տոկայ մինչեւ վախճանը, անհկայ պիտի փրկուի: **23** Երբ այս քաղաքին մէջ հայածեն ձեզ, փամիւք ուրիշ քաղաք մը. որովհետեւ ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Պիտի շաւարտէք Խսրայէի քաղաքները, մինչեւ որ մարդու Որդին զայ»: **24** Վշակերտը գերիկը չէ իր վարորապեսուն, ոչ ալ ծառամ՝ իր տիրոջմնէ: **25** Բաւական է աշակերտին՝ որ իր վարորապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր տիրոջ պէս: Եթէ տանուտէրը կոչեցին Բեեղդերուդ, ո՞չչափ աւելի՝ անոր տնեցիները»: **26** «Ուրեմն մի՛ վախնաք անոնցմէ, որովհետեւ ոչինչ կայ ծածկուած՝ որ պիտի շայտնուի, ու զատոնի՝ որ պիտի չզիտցուի: **27** Ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի խաւարի մէջ՝ խօսւցեք զայն լոյսի մէջ, եւ ինչ որ կը լսէք ականչի մէջ՝ քարոզեցեք տանիքներուն վրայ: **28** ՄՇ՝ վախնաք անոնցմ՝ որ մարմինը կը սպաննեն ու չեն կրնաք անձը սպաննել. այլ մանաւանդ վախցէք անկէ՝ որ կրնայ անձը եւ մարմինը կորսնցնել գեհենին մէց: (*Geenna g1067*) **29** Երկու ճնճուկ չեն ծախուիր մէկ դանզի. սակայն անոնցմ ոչ մէկը գտտին Կ'յինայ առանց ձեր Յօր կամքին: **30** Բայց ձեր զլուկին բոլոր մագերն ալ համրուած են: **31** Ուրեմն մի՛ վախնաք, որովհետեւ դուք շատ ճնճուկներէ աւելի կ'արժէք: **32** «Ուստի ով դասանի զիս մարդոց առջեւ, ես ալ պիտի դասանիմ զինք Յօրս առջեւ՝ որ Երկինն է: **33** Իսկ ով որ ուրանամ զիս մարդոց առջեւ, ես ալ պիտի ուրանամ զինք Յօրս առջեւ՝ որ Երկինն է:» **34** «ՄՇ՝ կարծէք թէ ես եկայ խաղաղութիւնն ձգելու Երկին վրայ: Ես եկայ ոչ թէ խաղաղութիւնն ձգելու, հաապ՝ սուր:» **35** Որովհետեւ եկայ զատելու մարդը իր հօրմէն, եւ աղջիկը՝ իր մօրմէն, ու հարսը՝ իր կեսուրէն: **36** Մարդուն թշնամիները՝ իր տնեցիները պիտի ըլլայն: **37** Ա՛ն որ ինձմէ աւելի կը սիօք իր հասրա ևսամ մասոք՝ ինձի արժմնիք է եւ այն

որ ինձմնաւ աւելի կը սիրէ իր որդին կամ աղջիկը՝ ինձի արժանիք չէ: **38** Ան որ իր իսաքը՝ չ'առներ ու իմ ետեւս չի գար, ինձի արժանիք չէ: **39** Ան որ կը գտնէ իր անձը՝ պիտի կորունցն զայն, եւ ան որ կը կորունցն իր անձը ինձի համար՝ պիտի գտնէ զայն»: **40** «Ան որ ձեզ կ'ընդունի՝ զիս կ'ընդունի. Եւ ան որ զիս կ'ընդունի՝ զիս դրվագը կ'ընդունի: **41** Ան որ մարգարէ մը կ'ընդունի՝ մարգարէ անունով, մարգարէ կարծատրութիւն պիտի ստանայ. ու ան որ արդար մը կ'ընդունի՝ արդարի անունով, արդարի վարձատրութիւն պիտի ստանայ: **42** Եւ ով որ այս պատիկներէն մէկուն միայն զաւաք մը պաղ ջուր խմցն՝ աշակերտի անունով, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի, բնան իր վարձատրութիւնը պիտի չկորունցն»:

11 Երբ Յիսուս աւարտեց պատուեր տալը իր տասներկու աշակերտներուն, մեկնեցաւ անկէ՝ սրովեցնելու եւ քարոզելու անոնց քայլարքներուն մէջ: **2** Երբ Յովհաննես բանտին մէջ լեց Քրիստոսի գործերուն մասին, իր աշակերտներէն երկուոք դրկելով՝ ըստ անոր. **3** «Դուն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի մը սպասենք»: **4** Յիսուս պատօսախանեց անոնց. «Գացէք եւ պատմեցէք Յովհաննեսի՝ ինչ որ կը լիւ ու կը տեսնեք. **5** Կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը քալեն, բորսուները կը մաքրուին, խովերը կը լսեն, մեռները յարութիւն կ'առնեն, եւ աղքատներուն կ'աւետարանուի: **6** Երանի անոր՝ որ չի գայթակիր իմ պատճառովս»: **7** Երբ անոնք մեկնեցան, Յիսուս սկսաւ բազմութիւններուն ըստ Յովհաննեսի մասին. «Էնչ տեսնելու զացիք անապատը. հովէն տատանող եղիք մը: **8** Յապա ինչ տեսնելու զացիք. Փափուկ հանդերձներ հազար մարդ մը. ահա փափուկ հանդերձներ կրողները՝ թագաւորներուն տուներն են: **9** Յապա ինչ տեսնելու զացիք. մարգարէ մը: Այն, կը յայտարարեմ ձեզի, մարգարէ մըն այ աւելի: **10** Որովհետեւ ասիլաւ է ան՝ որուն մասին գրուած է. «Ահա ես կը դրկեմ իմ պատզամաւրու քու առջեւելու. ան պիտի պատրաստէ ճամբար՝ քու առջեւու»: **11** Ենջարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Կիներէ ծնածներուն մէջ՝ Յովհաննես Մկրտիչն աւելի մէծ ելած չէ»: **12** Ու Յովհաննես Մկրտիչն օրերէն մինչեւ հինա՝ երկինքի թագաւորութիւնը ոյժով կ'առնուի, եւ ուժեղները կը յափշտակեն զայն. **13** որովհետեւ բոլոր Մարգարէներն ու Օրէնքը մարգարեացան մինչեւ Յովհաննես: **14** Եթէ կ'ուզեք ընդունի, անիկաւ է Եղիան՝ որ պիտի գար: **15** Ան որ ականջ ունի լսելու՝ թող լս: **16** Բայց որո՞ւ նմանցնեմ այս սերունդը: Կը նմանի մանուկներու, որոնք հրապարակները նստելով՝ կը գոշեն իրենց ընկերներուն. **17** Եւ կ'ըսեն. «Սրինգ նուազեցինք ձեզի՝ ու չպարեցիք, ողբացինք ձեզի՝ ու չիեծնեցիք»: **18** Որովհետեւ Յովհաննես եկաւ, ոչ կ'ուտըր եւ ոչ կը խմէր, ու կ'ըսէին. «Դեւ կայ

անոր մէջ»: **19** Մարդու Որդին եկաւ, կ'ուտըր եւ կը խմէ, ու կ'ըսէն. «Ահա շատակեր ու զինեսէր մարդ մը, մարսաւորներու եւ մեղաւորներու բարեկամ»: Բայց իմաստութիւնը արդարացաւ իր զաւակներով: **20** Վյու ատեն սկսաւ կշտամբէլ այն քաղաքներու՝ որոնց մէջ կատարուեր էին իր հրաշքներէն շատերը, քանի որ չապաշխարեցին. **21** «Վայ քեզի՝ Քորազին, վայ քեզի՝ Քեթասայիդա, որովհետեւ եթէ Տիտրոսի եւ Սիդոնի մէջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք մէջ կատարուեցան, շատոնց ապաշխարած պիտի ըլլային քուրծով ու մոխիրով: **22** Բայց ձեզի կը յայտարարեմ, Տիտրոսի եւ Սիդոնի աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան ձեզի: **23** Իսկ դրւն, Կափառնայում, որ քարձրացած ես մինչեւ երկինք, պիտի իշնես մինչեւ դժոխք, որովհետեւ եթէ Սողոմի մէջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք քու մէջ կատարուեցան, տակաւին մնացած պիտի ըլլար մինչեւ պայօր: (Hadès g86) **24** Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ Սողոմացիներու երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան քեզի: **25** Վյու ատեն Յիսուս ըստա. «Կը ներքողեմ քեզ, ով չայր, Տէր երկինքի ու երկրի, որ այս բաները ծածկեցիր իմաստուններէն եւ խելացիներէն, ու յայտնեցիր երախաններուն: **26** Վյու, Յայր, որովհետեւ այսպէս հաճելի եղաւ քու առջեւլ: **27** ՎԱմէն բան յանձնուեցաւ ինծի իմ Յօրմէս, եւ ոչ մէկը կը ճանչնայ Որդին՝ բայց միայն Յայրը, ու ոչ մէկը կը ճանչնայ Յայրը՝ բայց միայն Որդին, եւ ան՝ որուն Որդին փափաքի յայտնել: **28** Եկէր ինծի, դուք բոլոր որ կը յոզնիք ու քեռնաւորուած եք, եւ ես պիտի հանգստացնեմ ձեզ: **29** Առէք իմ լուծս ձեր վրայ ու սրովեցէք ինձմէ՝ որ հեզ եմ եւ սիրոտով խոնարի, ու հանգստութիւն պիտի գտնէք ձեր անձերուն. **30** Որովհետեւ իմ լուծս հեշտ է, եւ իմ քեռս՝ թեթեւ»:

12 Վյու ատեն Յիսուս՝ Շաբաթ օր մը՝ զնաց արտերու մէջէն. իր աշակերտները՝ անօթենալով՝ սկսան ցորենի հասկեր փրցնել եւ ուտել: **2** Երբ Փարիսեցիները տեսան՝ ըսին անըր. «Ահա քու աշակերտներդ կը գործեն, մինչեւն արտօնուած չէ գործել Շաբաթ օրը»: **3** Ան այ ըստ անոնց. «Չէք կարդացեր Դալմիթ ըրածը, երբ ինք եւ իրեն հետ եղողները անօթեցան. **4** Մտաւ Աստուծոյ տունը, ու կերաւ առաջադրութեան հացերը, որ ոչ իրեն արտօնուած էր ուտել, ոչ այ իրեն հետ եղողներուն, բայց միայն քահանաներուն: **5** Կամ թէ Օրէնքին մէջ չչէք կարդացեր թէ քահանաները կը սրբապղծն Շաբաթը տաճարին մէջ՝ Շաբաթ օրերը, եւ անպարտ են: **6** Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ այստեղ տաճարն աւելի մեծ մէկը կայ: **7** Եթէ գիտնայիք թէ ինչ ըսել է. «Կարեւ կցութիւն կ'ուլցեմ, ու ոչ թէ զոհ», այն ատեն չէիք դատապարտեր անպարտները. **8** Որովհետեւ մարդու Որդին տերն է Շաբաթին»: **9** Սեկնելով անկէ եկաւ

անոնց ժողովարանը: 10 Յոն մարդ մը կար, որուն ձեռքը չորցած էր: Ամբաստաներու համար զինք՝ հարուցին անոր: «Վրտօնուած է բուժել Շարաթ օրը»: 11 Աև ալ ըսաւ անոնց. «Ձեզմ ով է այս մարդը, որ եթէ ոչսար մը ունենայ եւ ան փոխ մէջ իյնայ Շարաթ օրը, չի բռներ ու վեր չի հաներ զայն: 12 Նշտեւարա մարդը որչափ աւելի կ'արժ ոչսարէն: Ուրեմն արտօնուած է բարիք գործել Շարաթ օրը»: 13 Այն ատեն ըսաւ այդ մարդուն. «Երկարէ ձեռքք»: Այն ալ երկարեց, եւ առողջացաւ միւսին պէս: 14 Իսկ Փարիսեցիները դուրս ելելով՝ խորհրդակցեցան անոր դէմ թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն: 15 Երբ Յիշուլս գիտցաւ՝ մէկնեցաւ անկէ: Մէծ բազմութիւններ հետեւցան անոր, եւ բուժեց բոյրը: 16 Բայց սաստիկ հրահանգեց անոնց՝ որ ոչ մէկուն յայտնեն զինք, 17 որպէսզի իրագործուի Եսայի մարզարէին միջոցով ըստած խօսքը. 18 «Ահա իմ ծառաս՝ որ ընտրեցի, եւ իմ սիրելիս՝ որուն հաճեցաւ իմ անծ. իմ Յոզիս պիտի դնես անոր վրայ, ու իրաւունքը պիտի հօչալէ հեթանոսներուն: 19 Ոչ պիտի հակառակի, ոչ պիտի պոռայ, եւ ոչ մէկը պիտի յւէ անոր ձայնը իրապարակներուն մէջ: 20 Պիտի չփշրէ ջախչախուած եղեգը ու պիտի չմարէ պլայացող պատրոյզը, մինչեւ որ իրաւունքը հասցնէ յաղթութեան: 21 Եւ հեթանոսները պիտի յուսան անոր անունին»: 22 Այն ատեն բերին իրեն կոյր ու համբ դիւահար մը, եւ բուժեց զայն, այնպէս որ համբն ու կոյրը խօսեցաւ եւ տեսաւ: 23 Ամբողջ բազմութիւնը զմայլեցաւ, ու կ'ըսէր. «Վրդեօր ասիկա՞ է Դաւիթի որդին»: 24 Բայց երբ Փարիսեցիները լսեցին՝ ըսին. «Ասիկա ուրիշ բանով դուրս չի հաներ դեւերը, բայց միայն դեւերուն բէեղգերու իշխանով»: 25 Յիշուլս գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ անոնց. «Հնքին դէմ բաժնուած որեւէ թագաւորութիւն՝ կ'աւերի, եւ ինքնին դէմ բաժնուած որեւէ թաղար կամ տուն՝ չի կրնար կենայ: 26 Եթէ Սատանան դուրս հանէ Սատանան, բաժնուած է ինքնին դէմ. ուրեմն անոր թագաւորութիւնը ինչպէս պիտի կենայ: 27 Ու եթէ ես բէեղգերուղն կը հանեմ դեւերը, ձեր որդիները ինչնվ կը հանեն. ուստի անոնք պիտի ըլյան ձեր դաստաւորները: 28 Բայց եթէ ես Աստուծոյ Յոզիով կը հանեմ դեւերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը հասած է ձեր վրայ: 29 Կամ մէկը ինչպէս կրնայ մտնել ուժեղ մարդու մը տունը եւ յափշտակէ անոր կարասիները, եթէ նախ չկապէ այդ ուժեղ մարդը, եւ այն ատեն կողոպտէ անոր տունը: 30 Ան որ ինծի հետ չէ ինծի հակառակ է, եւ ան որ ինծի հետ չի ժողվեր՝ կը ցորուէ: 31 Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Ամեն տեսակ մեղը ու հայինութիւն պիտի ներուի մարդոց, բայց Սուլը Յոզիին դէմ եղած հայինութիւնը պիտի չներուի մարդոց»: 32 Ով որ խօսք մը ըսէ մարդու Որդիին դէմ պիտի ներուի անոր, բայց ՛վ որ խօսի Սուլը Յոզիին դէմ պիտի չներուի անոր, ՛վ այս աշխարհին մէջ եւ ՛վ

գայիին մէջ»: (այօն ց165) 33 «Կամ յաւ սեպեցէք ծառը, ու անոր պտուղը լաւ կ'ըլլայ, կամ վայն սեպեցէք ծառը, եւ անոր պտուղը վատ կ'ըլլայ. որովհետեւ ծառը կը ճանչցուի իր պտուղն: 34 Իժերն ծնունդներ, ինչպէս կրնաք՝ չար ըլլալով՝ բարի բաներ խօսի. որովհետեւ բերանը կը խօսի սիրտին լիութենն: 35 Բարի մարդու իր սիրտին բարի զանձեն կը հանէ բարի բաներ, իսկ չար զանձեն կը հանէ չար բաներ: 36 Բայց կը յայտարարեմ ձեզի. «Ամեն դաստարկ խօսի համար՝ որ մարդիկ կը խօսին, հաշիւ պիտի տան դաստատանին օրը»: 37 Որովհետեւ բու խօսքերէն պիտի արդարանաս, եւ բու խօսքերէն պիտի դաստապարտուիս»: 38 Այն ատեն դափիներէն ու Փարիսեցիներէն ունանք ըսին իրեն. «Վարդապետ, նշան մը կ'ուղենք տեսնել քեզմէ»: 39 Իսկ ինք պատասխանեց անոնց. «Չար եւ շնացոյ սերունդը նշան կը խնդրէ: Ուրիշ նշան պիտի չարուի անոր, բայց միայն Յովնան մարզարէին նշանը: 40 Որովհետեւ ինչպէս Յովնան մնաց կետ ծուկին փորին մէջ՝ երեք օր ու երեք գիշեր, այնպէս մարդու Որդին պիտի մնայ երկրի սիրտին մէջ՝ երեք օր եւ երեք գիշեր: 41 Նշուուի մարդիկը դաստատանին օրը պիտի կանգնին այս սերունդին դէմ ու պիտի դաստապարտեն զայն, որովհետեւ զղացին Յովնանի քարոզութեամբ. եւ ահա Յովնանէ մեծ մէկը կայ հոս: 42 Յարաւի թագուլիին դաստատանին օրը ուորի պիտի ելլէ այս սերունդին դէմ ու զայն պիտի դաստապարտէ, որովհետեւ ինք եկաւ երկրի ծայրերէն՝ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. եւ ահա Սողոմոնն մեծ մէկը կայ հոս: 43 «Երբ անմաքուր ոգին դուրս կ'ելլէ մարդէ մը՝ կը շրջի անջուր տեղեր, հանգստութիւն կը փնտռէ, ու չի գտներ: 44 Այն ատեն կ'ըսէ. «Վերադառնամ իմ տունս՝ ուրկէ ելլայ»: Կու զայ եւ կը գտնէ զայն՝ պարապ, ալլուած ու զարդարուած: 45 Այն ատեն կ'երթայ, եւ կ'առնէ իրեն հետ եօթը ուրիշ ոգիներ՝ իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին. եւ այդ մարդուն վերջին վիճակը կ'ըլլայ առաջինն աւելի գէշ: Այսպէս պիտի ըլլայ այս սերունդին այ»: 46 Մինչ ինք կը խօսէր բազմութեան, իր նայրն ու եղբայրները կայսած էին դուրսը, եւ կը ջանային խօսի իրեն հետ: 47 Մէկը ըսաւ իրեն. «Ահա բու մայր ու եղբայրները կայնած են դուրսը, եւ կը ջանան խօսի քեզի հետո»: 48 Ինք ալ պատասխանեց իրեն քորին. «Ո՞վ է իմ մայրս, ու որոնք են իմ եղբայրներս»: 49 Եւ երկարելով իր ձեռքը դէախի իր աշակերտները՝ ըսաւ. «Ահա մայրս ու եղբայրներս. 50 որովհետեւ ով որ կը գործարէ իմ երկնաւոր Յօրս կամքը, անիկա՞ է իմ եղբայրս, քոյրս եւ մայրս»:

13 Նոյն օրը Յիշուլս՝ տունն ելելով՝ նստաւ ծովուն եցերը: 2 Մէծ բազմութիւններ քով հաւաքուեցան. ուստի ինք նաև մտաւ ու նստաւ, իսկ ամբողջ բազմութիւնը կայնած էր ծովեգերքը:

3 Ծատ բաներ իսուեցաւ անոնց՝ առակներով, եւ ըսաւ. **4** «Ահա սերմնացան մը գնաց՝ որ սերմ ցանէ: Եթր կը ցաներ, քանի մը սերմեր ինկան ճամբարյին եգերքը, եւ թօջուլները եկան ու լափեցին զանոնք: **5** Ուրիշներ ինկան ժայռոտ տեղերու վրայ, ուր շատ հոռ չկար, եւ իսկոյն բուսան՝ հոդին խորոնկուլթիւն չունենալուն համար. 6 սակայն տօրակէզ եղան երբ արեւել եղաւ, ու չորցան՝ քանի որ արմատ չզունէին: **7** Ուրիշներ այ ինկան փուշերու մէջ. եւ փուշերը բարձրացան ու խերթցին զանոնք: **8** Իսկ ուրիշներ ինկան յաւ հոդի մէջ, եւ պտուլ տուլին՝ մէկը հարիւր, միւսը՝ վաթուն, միւսը՝ երեսուն: **9** Ան որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»: **10** Վշակերտները մօտենալով ըսին իրեն. «Ինչո՞ւ առակներով կը խօսիս անոնց»: **11** Ինք այ պատասխանեց անոնց. «Քանի որ ծեզի տրուած է գիտնալ երկինքի թագաւորութեան խորհուրդները, բայց անոնց տրուած չէ: **12** Որովհետեւ ովք որ ունի, անոր պիտի տրուի ու առատութեան մէջ պիտի ըլլայ. իսկ ովք որ չունի, ունեցածն այ անկէ պիտի առնուի: **13** Ուստի առակներով կը խօսիմ անոնց, քանի որ տեսներով՝ չեն տեսներ, ու լսելով՝ չեն լսեր, ոչ այ կը հասկան: **14** Անոնց վրայ պիտի իրագործուի Եսայիի մարգարեւութիւնը՝ որ կ'ըսէ. «Ծատ պիտի լսէք, բայց պիտի չհասկնաք. շատ պիտի տեսնեք՝ բայց պիտի չըմբռնէք: **15** Որովհետեւ այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ, եւ իրենց ականջներով ծանր լսեցին ու գոցեցին իրենց աչքերը, որպէսզի աչքերով չտեսնեն, ականջներով չլսեն, սիրտով չհասկան, եւ դարձիչզան, ու ես չքժկեմ զանոնք»: **16** Բայց երանիք ձեր աչքերուն՝ որ կը տեսնեն, եւ ձեր ականջներուն՝ որ կը լսեն: **17** Որովհետեւ ճշմարտապես կը յայտարարեմ ծեզի թէ շատ մարգարեներ եւ արդարներ ցանկացին տեսնեք ձեր տեսածները՝ ու չտեսան, եւ լսեք ձեր լսածները՝ ու չլսեցին»: **18** «Լսեցէք ուրեմն սերմնացանին առակը: **19** Մ'վ որ կը լսէ թագաւորութեան խօսքը եւ չի հասկնար, չարը կլու զայ ու կը յափշուակէ անըս սիրտին մէջ ցանուածք: Ասիկա ան Է՝ որ սերմ ստացաւ ճամբարյին եգերքը: **20** Ժայռոտ տեղերու վրայ սերմ ստացողը ան Է, որ կը լսէ խօսքը եւ իսկոյն կ'ընդունի զայն ուրախութեանմք: **21** Բայց իր մէջ արմատ չունենալով՝ թէշ ժամանակ կը տեւէ, ու երբ տառապանք կամ հայլածանը ըլլայ խօսքին պատճառով՝ իսկոյն կը զայթակի: **22** Փուշերու մէջ սերմ ստացողը ան Է, որ կը լսէ խօսքը, սակայն այս աշխարհին հոգերն ու հարստութեան խարեւութիւնը կը խեղդէն խօսքը, եւ անպտուլ կ'ըլլայ: (ածօն ց165) **23** Իսկ յաւ հոդի մէջ սերմ ստացողը ան Է, որ խօսքը կը լսէ ու կը հասկնայ, նաեւ պտուլ կլու տայ, եւ կը բերէ մէկը հարիւր, միւսը՝ վաթուն, միւսը՝ երեսուն: **24** Ուրիշ առակ մըն այ առաջարկեց անոնց ու ըսաւ. «Երկինքի թագաւորութիւնը նմանեցաւ մարդու մը, որ իր արտին մէջ յաւ սերմ ցանեց: **25** Մինչ մարդիկ կը քնանային՝ իր թշնամին եկաւ, որով ցանեց ցորենին մէջ եւ գնաց: **26** Եթր խոտը

ծաղկեցաւ ու պտուլ բերաւ, այն ատեն որումն այ երեւցաւ: **27** Ուստի հողատիրոջ ծառաները մօտեցան եւ ըսին անոր. «Տէր, ոյուն յաւ սերմ չցանեցի՞ր արտիդ մէջ, ուրեմն որոնմ ուրկլէ Է»: **28** Ան այ ըսաւ անոնց. «Թշնամի մը ըրած է ասիկա»: Ծառաները ըսին իրեն. «Ուստի կ'ուզեն» որ երանքը ու քատննը զանոնք»: **29** Իսկ ան ըսաւ. «Ո՛չ, որպէսզի երբ որոնմ բաղեք՝ ցորենն այ չփրցնէք անոր հետ: **30** Թոյլ տուլէք որ երկութը այ միասին աճին՝ մինչեւ հունձքի ատենը»: Եւ հունձքի ատենը պիտի ըսեմ հնձորներուն. «Նախ որոնմը բաղեցէք ու խորդ-խորդ կապեցէք՝ այրելու համար, իսկ ցորենը ժողվեցէք իմ ամբարպ»: **31** Ուրիշ առակ մըն այ առաջարկեց անոնց եւ ըսաւ. «Երկինքի թագաւորութիւնը նման է մանամեխի հատիկի մը, որ մարդ մը առաւ ու ցանեց իր արտին մէջ: **32** Վլրարեւ ան բոլոր սերմերուն ամենեն պատիկն է, բայց երբ աճի՝ տունկերուն մեծագոյն կ'զլլայ ու ծառ կը դառնայ, այնպէս որ երկինքի թաջունները կու զան եւ կը բնակին անոր միղերուն վլայ»: **33** Ուրիշ առակ մըն այ ըսաւ անոնց. «Երկինքի թագաւորութիւնը նման է խմորին, որ կին մը առաւ ու պահեց երեք զրի այլիրի մէջ՝ մինչեւ որ ամբողջ խմորուեցաւ»: **34** Ցիսուս առակներով իսուեցաւ բազմութեան այս բոլոր բաները: Առանց առակի չեր խօսեր անոնց, **35** որպէսզի իրագործուի մարգարեին միջոցով ըսուած խօսքը. «Առակներով պիտի բանամ բերանս, եւ պիտի արտայայտեմ աշխարհի հիմնադրութենեն ի վեր ծածկուած բաները»: **36** Այն ատեն Ցիսուս արձակեց թագմութիւնը, ու տուն գնաց: Իր աշակերտները մօտեցան իրեն եւ ըսին. «Բացատրէ մեզի արտին որոնմերուն առակը»: **37** Ինք այ պատասխանեց անոնց. «Լաւ սերմը ցանողը՝ մարդու Որդին է, **38** արտը՝ աշխարհն Է: Լաւ սերմը թագաւորութեան որդիներն են, բայց որոնմ չարին որդիներն են: **39** Թշնամին որ ցանեց զայն՝ Զարախիօն Է, հունձքը՝ աշխարհի վախճանն է, եւ հնձորները՝ իրեշտակներն են: (ածօն ց165) **40** Ուրեմն ի՞նչպէս որ որոնմ կը բաղուի ու կ'այրուի կրակի մէջ, ևյնպէս պիտի ըլլայ այս աշխարհի վախճանին: (ածօն ց165) **41** Մարդու Որդին պիտի դրկէ իր իրեշտակները, եւ պիտի հաւաքուի իր թագաւորութենեն բոլոր զայթակողութիւններն ու անօրենութիւնն գործոնները, **42** եւ պիտի նետեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրծտում: **43** Այն ատեն արդարները պիտի փայլին արեւի պէս՝ իրենց Յօր թագաւորութեան մէջ: Ան որ ականջ ունի լսելով՝ թող լսէ: **44** «Դարձեալ՝ երկինքի թագաւորութիւնը նման է արտի մէջ պահուած գանձին, որ մարդ մը՝ զունելի եսթք՝ կը ծածկէ, եւ ուրախութեան կ'երացաւ, կը ծածկէ, ուր ամբողջ ունեցածքը, ու կը գնէ այդ արտը»: **45** «Դարձեալ՝ երկինքի թագաւորութիւնը նման է առեւտրականի մը, որ գերեցի մարգարիտներ կը փնտու, **46** եւ շատ պատուական մարգարիտ մը զունելի եսթք՝ զնաց, ծախեց իր ամբողջ ունեցածքը, ու գնեց զայն»: **47**

«Դարձեալ՝ Երկինքի թագաւորութիւնը նման է ծովը նետուած ուռկանի մը, որ ամէն տեսակ ծովկ կը ժողվէ: **48** Երբ ուռկանը լեցուեցաւ, հանցին ծովեցերք եւ նստան, հաւաքեցին լաւերը ամաններու մէջ, հիսկ դուրս նետեցին Վատերը: **49** Այսպէս պիտի ըլլայ աշխարհի վախճանին: Դրեշտավաներու պիտի ելեն, արդարներուն մէշէն պիտի զատեն չարերը, (այս ց165) **50** ու պիտի նետսն զանոնք կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ լաց եւ ակրաներու կրծտում»: **51** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Յասլցամք այս ամէնք: Ըսին անոր. «Այն, Տէ՛ր»: **52** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ասոր համար ամէն դպի՞ր որ աշակերտ եղած է Երկինքի թագաւորութեան, նման է տանտիրոջ մը՝ որ իր գանձեն կը հանէ նորն ու հինք:» **53** Երբ Յիսուս աւարտեց այս առավաները՝ մեկնեցաւ անկէ: **54** Գնաց իր բնագաւառը եւ կը սրբեցնէր անոնց՝ իրենց ժողովարանին մէջ, այնպէս որ անոնք կ'ապշէին ու կ'ըսէին. «Ասիկա ուրկէ ունի այս իմաստութիւնը եւ հրաշքները: **55** Ասիկա հիւսնին որդին չէ. ասոր մայրը Մարիամ չի կոչուիր: Ասոր Եղբայրները՝ Յակոբոս, Յովսէ, Սիմոն ու Յուդա, **56** եւ ասոր Քյորերը՝ բոլորն ալ մեր քոյ չեն: Ուրեմն ասիկա ուրկէ ունի այս բոլոր բաները: **57** ու կը զայթակիտին անոր պատճառով: Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարգարէ մը առանց պատիւի չէ, բացի իր բնագաւառին եւ իր տան մէջ:» **58** Ու շատ հրաշքներ չգործեց հոն՝ անոնց անհաւատութեան պատճառով:

14 Այդ ատեն Յերովիտս չորրորդապետը լսեց Յիսուսի համբաւը, եւ ըսաւ իր ծառանմերուն. **2** «Ան Յովիաննես Մկրտիչն է՝ մեռելսերէն յարութիւն առած. ուստի հրաշքներ կը գործուին անովք:» **3** Արդարեւ Յերովիտս բռներ Եր Յովիաննեսը, ու զայն կապելով բանտը դրեր Եր, իր Երքօր՝ Փիլիպպովի կնոց՝ Յերովիփիայի պատճառով. **4** Որովհետեւ Յովիաննես կ'ըսէր անոր. «Քեզի արտօնուած չէ կին առնել զինք:» **5** Ուստի կ'ուզէր սպաննել զայն, բայց կը վախճար բազմութենւն, որովհետեւ մարգարէ կը նկատէին՝ զայն: **6** Երբ Յերովիտսի ծնունդին տարենարձը կը տօնուէր, Յերովիփիայի աղջիկը պարեց հանդիսականներուն առջեւ, ու հաճեցուց Յերովիտսը: **7** Ուստի Երդումով խոստացաւ որ տար անոր ինչ որ ուզէր: **8** Ան ալ՝ նախապետ խրատուած ըլլալով իր մօրմէն՝ ըսաւ. «Տնր ինծի Յովիաննես Մկրտիչին գլուխը՝ ափսէին մը վրայ:» **9** Թագանարը տրտմեցաւ. բայց Երդումներուն եւ իրեն հետ նստողներուն պատճառով՝ հրամայեց որ տրուի: **10** Ու մարդ դրկելով՝ գլխատեց Յովիաննեսը բանտին մէջ: **11** Եւ անոր գուլչը բերուեցաւ ափսէի մը վրայ ու տրուեցաւ աղջիկին. ան ալ տուաւ իր մօր: **12** Եւ անոր աշակերտները եկան, վերցուցին մարմինը, թաղեցին զայն, ու գացին պատմեցին Յիսուսի: **13** Երբ Յիսուս լսեց, անկէ նաւու մեկնեցաւ ամայի տեղ մը՝ առանձին: Երբ բազմութիւնները լսեցին, ուրբով հետեւեցան անոր՝ իրենց բաղաքներէն: **14** Երբ դուրս ելաւ,

տեսնելով մեծ բազմութիւն մը՝ զրաց անոնց վրայ ու բուժեց անոնց հիւանդները: **15** Իրիկունը՝ իր աշակերտները եկան եւ ըսին. «Հոս ամայի տեղ մըն է, ու ծամանակը արդէն անցած է. արձակէ բազմութիւնը, որպէսից երթան գիւղերը եւ կերակուր գնեն իրենց»: **16** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Պէտք չկայ որ անմոնք երթան, դրկը տուլեր անմոնց՝ որ ուտեն»: **17** Անոնք ալ ըսին. «Հոս ուրիշ բան չունինք, բայց միայն իինգ նկանակ ու երկու ծովկը:» **18** Ըսաւ անոնց. «Հոնս՝ ինծի բերէք զանոնք:» **19** Եւ հրամայեց որ բազմութիւնը նստեցնեն խոտին վրայ: Հինգ նկանակներն ու երկու ծովկը կերպ առաջ, դէսի Երկինք նայելով՝ օրինեց, եւ կտրելով նկանակները՝ տուաւ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ բազմութիւնան: **20** Բոլորը կերան ու կշտացան, եւ վերցնելով աւեցած բեկորները՝ տասներկու կողով լեցուցին: **21** Անոնք որ կերան՝ իինց հազարի չափ այր մարդիկ էին, կիներէն ու մանուկներէն զատ: **22** Խւկոյն հարկադրեց աշակերտները՝ որ նաև մտնեն եւ իրմէ առաջ անցնին միւս եզերքը, մինչ ինք բազմութիւնները կ'արձակի: **23** Բազմութիւնները արձակէն ետք, լեզր ելաւ առանձին՝ աղօթելու: Երբ իրիկուն եղաւ, հոն Եր՝ մինակը. **24** Խսկ նաւը արդէն ծովուն մէջտեղն Եր՝ ալեկոծութեան մէջ, որովհետեւ հովը հակառակ ուղղութեամբ էր: **25** Գիշերուան չորրորդ պահուն՝ Յիսուս գնաց դէսի նաւը, բայլով ծովուն վրայ: **26** Երբ աշակերտները տեսան զայն՝ որ կը բայէր ծովուն վրայ, վլորվեցան եւ ըսին թէ աշքի երեւոյթ մըն է, ու վախնալով աղաղակեցին: **27** Խւկոյն Յիսուս խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. «Քաջաբերուեց՝ Եր, ես եմ, մի վախնապ:» **28** Պետրոս պատասխանեց անոր. «Տէ՛ր, եթէ դրմն ես, հրամայէ ինծի՝ որ զամ քեզի ջուրերուն վրայէն:» **29** Ան ալ ըսաւ. «Եկնրւ:» Երբ Պետրոս նաւէն իշաւ, բալեց ջուրերուն վրայէն՝ Յիսուսի քով երթապու համար: **30** Բայց տեսնելով հովին սաստիկ ըլլալը՝ վախցաւ: Երբ սկսաւ ընկրմի, աղաղակեց. «Տէ՛ր, փրկէ զիս:» **31** Յիսուս իսկոյն երկարեց իր ձեռքը, բռնեց զինք ու ըսաւ. «Ձերահաւատն, ինչո՞ւ կասկածեցար:» **32** Երբ նաև եկան՝ հովը դադուցաւ: **33** Անոնք որ նաւուն մէջ էին՝ եկան, Երկրապագեցին անոր եւ ըսին. «Ծմարտապաս դրուն Աստուծոց Որդին ես:» **34** Անցնելով միւս կողմը՝ հասան Գեննեսարէ: **35** Երբ այդ տեղի մարդիկը ճանչցան զինք, մարդ որկեցին ամբողջ շրջակայքը, բերին անոր որովր ախտաւորները, **36** ու կ'աղաքէին անոր որ միայն դաշէին իր հանդերձին քղանցքին. եւ անոնք որ դպան՝ թշկուեցան:

15 Այս ատեն Յիսուսի եկան դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որոնք Երուսաղեմն էին, եւ ըսին. **2** «Ինչո՞ւ քու աշակերտները զանց կ'ըսնեն նախնիքներուն աւանդութիւնը, բայնի որ չեն լուար իրենց ձեռքերը՝ Երբ հաց կ'ուտեն:» **3** Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Հապա դրմէ զանց կ'ընեք Աստուծոյ պատուիրանը՝

ձեր աւանդութեան պատճառով: 4 Արդարեւ Աստուած պատուիրեց. “Պատու՛ հայր ու մայր, 5 եւ ոչ որ անիծ իր հայրը կամ մայրը, մահն՝ թող վախճանի”: 6 Բայց դուք կ'ըսէք. “Ո՞վ որ իր հօր կամ մօր քսէ թէ “ինչ օգուտ որ պիտի ստանա ինձմէ՛ Աստուծոյ տափիր ընծայ Ե”, եւ իր հայրը կամ մայրը չպատու՛ ազատ Ե”: Վյապէս՝ անվաւեր դարձուցած էք Աստուծոյ պատուիրանը՝ ձեր աւանդութեան պատճառով: 7 Կեհծաւորներ, Եսայի ճիշջ մարգարեացաւ ձեր մասին՝ ըսելով. 8 “Այս ժողովուրդը միայն շրթունքն կը պատու՛ զիս, բայց իրենց սիրու հեռու է ինձմէ. 9 եւ պարապ տեղը կը պաշտեն զիս՝ մարդոց պատուեները սրբածներով իրը վարդապետութիւն”»: 10 Եւ բազմութիւնը կանչելով իրեն՝ ըսաւ անոնց. «Լուցքը ու հասկցէք. 11 ոչ թէ ինչ որ կը մտնէ բերանը՝ կը պիտի մարդը, հապա ինչ որ կ'ելլէ բերանէն՝ անիկա կը պիտի մարդը»: 12 Այս ատեն իր աշակերտները մտնեցան եւ ըսին իրեն. «Գիտեն թէ Փարիսեցիները գայթակեցան, երբ լեցին այդ խօսքը»: 13 Ան ալ պատասխանեց. «Ամէն տունկ՝ որ իմ երկնաւոր Յայրս չէ տնկած, պիտի խոլի՛: 14 Թողուցք զանոնք. իրենք կոյր են, ու կոյրերու առաջնորդ: Եթե կոյրը առաջնորդէ կոյրը, երկուքն ալ փոսք պիտի իյնան»: 15 Պետրոս ըսաւ անոր. «Բացատրէ՛ մեզի այս առակը»: 16 Ցիսուս ըսաւ. «Հնէլք ալ տակալին անխւել էք. 17 չէ՛ հասկնար թէ ամէն ինչ որ կը մտնէ բերանը, կը պարունակուի փորին մէջ, ու կը ձգուի արտաքնոցը: 18 Իսկ ինչ որ բերանէն դուրս կ'ելլէ՛ սիրտէն յառաջ կու զայ, եւ անիկա կը պիտի մարդը: 19 Որովհետեւ սիրտէն կ'ելլեն չար մտածումներ, սպանութիւններ, շնութիւններ, պոռնկութիւններ, գողութիւններ, սուստ վկայութիւններ ու հայիութիւններ: 20 Ասրնք են որ կը պիտեն մարդը, բայց անլուայ ծեռքով հաց ուտելը՝ չի պիտեր մարդը»: 21 Ցիսուս անկէ մենակներով՝ զնաց Տիրոսի ու Սիլոնի երկրամասերը: 22 Եւ ահա քանանացի կին մը, այդ հոդամասերէն ելած, կը պոռար անոր. «Ուրորմէ ինծի, Տէ՛ր, Դավիթի որդի, աղջիկս ասատիկ կը չարչարուի դեւէն»: 23 Ինք ոչ մէկ խօսքով պատասխանաց անոր. իսկ իր աշակերտները մօտենառով՝ կը թախանձէն իրեն ու կ'ըսէին. «Արձակէ զայն, որովհետեւ կ'աղաղակէ մեր ետեւէն»: 24 Ինք ալ պատասխանէց. «Ես որկուեցայ միայն Խրայէլի տան կորսուած ոչյարժներուն»: 25 Բայց անիկա եկաս, երկրպագեց անոր եւ ըսաւ. «Տէ՛ր, օգնէ ինծի»: 26 Ան ալ պատասխանեց. «Լաւ չէ առնել զաւակներուն հացը ու նետել շուներուն»: 27 Անիկա ալ ըսաւ. «Այս, Տէ՛ր, սակայն շուներով կը կերակրուին իրենց տիրոջ սեղանէն ինկած փշրանքներով»: 28 Այս ատեն Ցիսուս պատասխանեց անոր. «Ո՞վ կին, մնծ է հաւատքդ. թող ըլլայ քեզի՛ ինչ որ կ'ուզես»: Եւ նոյն ժամուն անոր աղջիկը բժշկուեցաւ: 29 Ցիսուս անկէ մենակնեցաւ. Երբ Գալիթայի ծովեզերքը հասաւ՝ լեռը ելլերով նստաւ: 30 Ու մնծ

բազմութիւններ եկան իրեն, որոնք ունեին իրենց հետ կալեր, կոյրեր, համրեր, հաշմանդամներ եւ շատ ուրիշներ, ու ձեցին զանոնք Ցիսուսի ոտքը: Ան ալ բուժեց զանոնք. 31 այնպէս որ բազմութիւնը զմայլեցաւ՝ տեսնելով որ համրերը կը խօսէին, հաշմանդամները կը բժշկուեին, կալերը կը քալեին եւ կոյրերը կը տեսնեին. Ու կը փառարանէին Խրայէլի Աստուածը: 32 Ցիսուս՝ քովը կանչելով իր աշակերտները՝ ըսաւ. «Կը գրամ այդ բազմութեան վրայ, որովհետեւ արդէն երեք օր ի վեր քովս են, եւ ուտենի ոչինչ ունին: Չեմ ուղեր անօրի արձակել զանոնք, որպէսզի ճամբան չպարտասին»: 33 Աշակերտները ըսին անոր. «Մենք անապատին մէջ ուրկի՛ պիտի ունենանք այնչափ հաց, որ կշտացնենք այչափ մեծ բազմութիւն մը»: 34 Ցիսուս ըսաւ անոնց. «Քանի՛ նկանակ ունիթ»: Անոնք ալ ըսին. «Եօթը, ու քանի մը մանր ծուլք: 35 Յրամայեց բազմութեան՝ որ նստին գետինին վրայ: 36 Առա Եօթը նկանակներն ու ծուլքը, շնորհակալ եղաւ, կտրեց եւ տուալ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ բազմութեան: 37 Բոյրը կերան ու կշտացան, եւ վերցներով ալեցած բեկորները՝ Եօթը զամբիւլ լեցուցին: 38 Անոնք որ կերան՝ չորս հազար այր մարդիկ եին, կիներէն ու մանուկներէն զատ: 39 Երբ արձակեց բազմութիւնը, նաև մտաւ եւ զնաց Մագդաղայի հողամասը:

16 Փարիսեցիներն ու Սաղուկեցիները քովը եկան՝ փորձելու համար զինք, եւ կը խնդրէին իրմէ որ երկինքն նշան մը ցոյց տայ իրենց: 2 Ան ալ պատասխաննեց անոնց. «Երբ իրիկուն ըլլայ՝ կ'ըսէք. «Կաղը լաւ օդ պիտի ըլլայ, որովհետեւ երկինքը շառագունած Ե», 3 իսկ ատուուն. «Այօր մրկիկ պիտի ըլլայ, որովհետեւ երկինքը շառագունած ու մթազնած Ե»: Կտղաւորներ, գիտք զննել երկինքի երեսը, բայց չէ՛ կրնար գիտնալ ժամանակներուն նշանները: 4 Չար ու շնացող սերունդ նշան կը խնդրէ: Սակայն ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը: Եւ ձգեց զանոնք ու զնաց: 5 Երբ իր աշակերտները անցան միւս եզերքը, մոռցած եին հաց առնել: 6 Ցիսուս ըսաւ անոնց. «Ուշադիր երեք, զգուշացք՝ Փարիսեցիներու եւ Սաղուկեցիներու խմորէն»: 7 Անոնք ալ կը մտածէին իրենց մէջ՝ ըսելով. «Յաց չքերինք մեզի հետ»: 8 Երբ Ցիսուս ըմբռնեց՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը մնածեք ձեր մէջ, թերահաւատներ, թէ հաց չառիք: 9 Տակալին չէ՛ հասկնար եւ չէ՛ յիշեր իինջ նկանակները՝ որ բաժնեցիք իինջ հազարին, ու քանի կողով վերցուցիք: 10 ոչ ալ Եօթը նկանակները՝ որ բաժնեցիք չորս հազարին, եւ քանի զամբիւլ վերցուցիք: 11 Ինչպէս չէ՛ հասկնար թէ հացի համար չըսի ձեզի. «Զգուշացք՝ Փարիսեցիներու եւ Սաղուկեցիներու խմորէն»: 12 Այս ատեն հասկցան թէ չըսաւ որ զգուշանան հացի խմորէն, հապա՝ Փարիսեցիներու եւ Սաղուկեցիներու ուսուցումն: 13 Երբ Ցիսուս

կ'երթար Փիլիպպոսի Կեսարիային երկրամասը՝ հարցուց իր աշակերտներուն. «Մարդիկ ինչ կ'ըսեն, ով եմ ես՝ մարդոց Որդին»: **14** Անոնք ըսին. «Ոմանք կ'ըսեն թէ Յովհաննես Սկրտիչն ես, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ՝ ալ՝ Երեմիան կամ մարգարեներէն մէկը»: **15** Ըսաւ անոնց. «Դուք դուք ինչ կ'ըսէք, ով եմ»: **16** Սիմոն Պետրոս պատասխանեց. «Դուն Քրիստոսն ես, ապարոց Աստուծոյ Որդին»: **17** Յիսուս ըսաւ անոր. «Երանք քեզի, Սիմոն, Յովհաննի որդի. որովհետեւ ոչ թէ մարդիմնն ու արինը յայտնեցին քեզի ասիկա, հապա իմ Յայրս՝ որ երկինքն է: **18** Ես ալ կը յայտարարեմ քեզի. «Դուն Պետրոս ես, եւ այս վեմին վրայ պիտի կառուցանեմ իմ եկեղեցիս, ու դժոխքին դրսերը պիտի չաղթեն անոր: (Hadēs g86) **19** Երկինքի թագաւորութեան բանալիները պիտի տամ քեզի, եւ ինչ որ երկրի վրայ կապես՝ երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ, ու ինչ որ երկրի վրայ արձակես՝ երկինքի մէջ արձակուած պիտի ըլլայ»: **20** Այն ատեն աշակերտներուն պատուիրեց՝ որ ոչ մէկուն ըսեն թէ ինք Քրիստոսն է: **21** Այդ ատենէն եսոք Յիսուս ցոյց տուալ իր աշակերտներուն թէ պէտք էր որ Երթար Երուսաղէմ, շատ չարչարանքներ կրէր երեցներէն, քահանայապետներէն եւ դպիրներէն, սպաննուեր ու յարութիւն առներ երրորդ օրը: **22** Պետրոս մէկոյի առաւ զինք, եւ սկսաւ յանդիմանել զինք՝ քսելով. «Ամեննելին, Տէ՛ր. այդ բանը չպատահի քեզի»: **23** Ինք ալ դառնալով՝ Պետրոսի ըսաւ. «Ետքն զնա, Սատանայ, դուն զայթակղութիւն ես ինծի. որովհետեւ ոչ թէ Աստուծոյ բաները կը մտածես, հապա՝ մարդոց բաները»: **24** Այն ատեն Յիսուս ըսաւ իր աշակերտներուն. «Եթէ մէկը ուզէ զալ իմ Ետելէս, թող ուրանայ ինքզինք, վերցնէ իր խաչը, ու հետեւ ինծի: **25** Որովհետեւ ով որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցն զայն, իսկ ով որ կորսնցն իր անձը՝ ինծի համար, պիտի զունէ զայն: **26** Քանի որ մարդ ինչ օգուտ կ'ունենայ, եթէ շահի ամրոջ աշխարհի բայց կորսնցն իր անձը. կամ՝ մարդ ինչ փրկանք պիտի տայ իր անձին փոխարէն: **27** Որովհետեւ մարդոց Որդին պիտի զայ իր Յօր փառօվք՝ իր հրեշտակներուն հետ, եւ այն ատեն պիտի հասուցան ինքարանչւրելի՝ իր գործերուն համեմատ: **28** Զշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Չոս ներկայ եղողներն կան ոմանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն մարդու Որդին՝ եկած իր թագաւորութեամ”:

17 Վեց օր ետք՝ Յիսուս առաւ իրեն հետ Պետրոսը, Յակոբոսն ու անոր Եղայրը, Յովհաննեսը, հանեց զանոնք բարձր լեռ մը՝ առանձին, 2 եւ այլակերպեցաւ անոնց առջեւ. իր երեսը փայլեցաւ արեւի պէս, ու իր հանդերձները ճերմակ եղան՝ լոյսի պէս: 3 Եւ ահա Մովսէս ու Եղիա երեւցան անոնց, եւ կը խօսակցէին իրեն հետ: 4 Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Տէ՛ր, լաւ է որ կենանք հոս. եթէ կ'ուզես, շինենք հոս

երեք վրան, մէկը՝ քեզի, մէկը՝ Մովսէսի, ու մէկը՝ Եղիայի»: 5 Մինչ ան կը խօսէր, լուսաւոր ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ, եւ ձայն մը եկաւ ամպէն՝ քսելով. «Այս է իմ սիրելի Որդիս՝ որուն հաճեցայ, անոր մտիկ ըրէք»: 6 Երբ աշակերտները լսեցին, իրենց երեսին վրայ ինկան ու սասաթիկ վախցան: 7 Յիսուս մօստենապով՝ դպաւ անոնց եւ ըսաւ. «Ուտքի Ելէք, մի վախնապ»: 8 Իրենց աշքերը բարձրացուցին ու ոչ մէկը տեսան՝ բայց միայն Յիսուսը: 9 Երբ լեռնէն վար կ'իշնէին, Յիսուս իրահանգեց անոնց. «Այլ տեսփիքը ոչ մէկուն պատմեցէք, մինչեւ որ մարդոց Որդին մեռեներէն յարութիւն առնէ»: 10 Աշակերտները հարցուցին իրեն. «Յապա ինչո՞ւ դպիրները կ'ըսեն թէ՝ ‘պէտք է որ նախ Եղիա զայ’»: 11 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իրաւ է թէ Նախ Եղիա պիտի զայ եւ վերահաստատ ամէն բան: 12 Բայց ձեզի կ'ըսեմ թէ Եղիա արդէն եկած է, ու չճանչցան զայն, հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. նյոնաւս ալ մարդոց Որդին պիտի չարչարուի անոնցմէ»: 13 Այն ատեն աշակերտները հաւկցան թէ Յովհաննես Սկրտիչին մասին ըսաւ իրենց: 14 Երբ եկան բազմութեան քով, մարդ մը մօստեցաւ անոր, եւ ծնրադրելով՝ ըսաւ. 15 «Տէ՛ր, ողորմէ որդիիս, որ կը լուսնոտի ու չարաչար կը տանջուի. քանի որ յաճախ կրակի մէջ կ'իյնայ, եւ յաճախ՝ ջուրի մէջ: 16 Զինք բերի քու աշակերտներուի, ու չկրցան զինք քժկելի»: 17 Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛վ անհաւատ եւ խոտորեալ սերունդ, մինչեւ երբ պիտի ըլլայ ձեզի հետ, մինչեւ երբ պիտի հանդուրժեմ ձեզի: Յնի՝ ինծի բերէք զայն»: 18 Յիսուս սաստեց զայն, դեւ ելաւ անկէ, ու պատանին քժկուեցաւ նոյն ժամուն: 19 Այն ատեն աշակերտները գացին Յիսուսի քով՝ առանձին, եւ ըսին. «Մէնք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զայն»: 20 Յիսուս ըսաւ. «Ձեր թերահաւատութեան պատճառով. քանի որ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւատը ունենար, պիտի բայց այս լերան. “Փոխադրու՛ ասկէ հոն”, ու պիտի փոխադրուի, եւ ոչինչ անկարեկի պիտի ըլլայ ձեզի»: 21 Սակայն այս տեսակը ուրիշ բանով դոլոր կուրու չ'ելլեր, բայց միայն աղօթքով ու ծոնապահութեամբ»: 22 Մինչ անոնք Գալիեայի մէջ կը մնային, Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարդու Որդին պիտի մաստնուի մարդոց ձեռքը, 23 ու պիտի սպաննեն զինք. բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը». Անոնք ալ չափազանց տրումեցան: 24 Երբ անոնք եկան Կափառնայում, Երկրամեան տուրքը զանձողները եկան Պետրոսի եւ ըսին. «Ձեր Վարդապէտը չի վճարեց Երկրորդ Կափառնայում»: Ան ալ ըսաւ. «Այն, կը վճարէ»: 25 Երբ տուն մտաւ, Յիսուս կանխեց զինք՝ քսելով. «Ի՞նչ է քու կարծիք, Սիմոն. Երկրի թագաւորները որմէ կը ստանան հարկը կամ ստորքը, իրենց որդիներէն՝ թէ օտարներէն»: 26 Պետրոս ըսաւ. «Օտարներէն»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ուրեմն որդիները ազատ են: 27 Բայց որպէսզի չզայթակղեցնենք զանոնք,

զնան ծովը ու կարգը նետէ, եւ ան առաջին ծովը որ կ'ելլէ: Երբ անոր երեանը քանաս՝ սատեր մը պիտի գտնեն. ան զայն ու տուր աննա՞ ինծի եւ քեզի համար»:

18 Նոյն ժամուն աշակերտները եկան Յիսուսի բով ու ըսին. «Ո՞վ է մեծագոյնը երկինքի թագաւորութեան մէջ»: 2 Յիսուս ալ կանչեց իրեն մանուկ մը. կայնեցուց զայն անոնց մէջտեղ, 3 եւ ըսաւ. «Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ դարձի զգաք ու մանուկներու պէս չըլլաք, քնաւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւորութիւնը»: 4 Ուրեմն ով որ կը խոնարինեցնէ ինքինք՝ այս փոքր մանուկին պէս, անիկա է մեծագոյնը երկինքի թագաւորութեան մէջ. 5 եւ ով որ կ'ընդունի այսպիսի մանուկ մը՝ իմ անունովս, զին կ'ընդունիք»: 6 «Ո՞վ որ գայթակղեցնէ մէկը այս պատիկներէն՝ որոնք ինծի կը հաւատան, աւելի օգտակար պիտի ըլլաք անոր՝ որ իշու ջաղաքիք քար մը կախուեր իր վիզեն, ու ծովուն անդունը ընկղմէ: 7 Վայ աշխարհի գայթակղութիւններու պատճառով. որովհետու հարկ է որ գայթակղութիւնները զան, քայ վկայ այն մարդուն՝ որուն միշոցով գայթակղութիւնը կու գայ: 8 Ուրեմն եթէ ձեռքդ կամ ոտքը կը գայթակղեցնէ քեզ, կտրէ զայն ու նետէ՛ քեզմէ. աւելի լաւ է քեզի՝ կս' կամ պակասաւա՛ր մտնել կեանքը, քան երկու ձեռք կամ երկու ոտք ունենալ եւ նետուիյալստենական կրակին մէշ»: (*αισονς g166*) 9 Եթէ աչքը կը գայթակղեցնէ քեզ, հանլ՝ զայն ու նետէ՛ քեզմէ. աւելի լաւ է քեզի՝ մ'կ աչքով մտնել կեանքը, քան երկու աչք ունենալ եւ նետուի գեինի կրակին մէշ»: (*Geenna g1067*) 10 «Ուշադիր եղէք որ չարհանարհէք այս պատիկներէն մէկը. քանի որ կ'ըսեն ձեզի թէ երկինքի մէշ անոնց երեշտակները ամէն ատեն կը տեսնեն երեսը իմ Յօրս՝ որ երկինըն է: 11 Որովհետու մարդու Որին եկաս կորսուանը փրկելու: 12 Ինչ է ձեր կարծիքը. եթէ մարդ մը ունենայ հարիւր ոչխար եւ աննոցմէ մէկը մոլորի, ինսունինը ոչխարները լեռները չի թողուր ու՝ երթար՝ փնտուելու մոլորածը: 13 Եթէ պատահի որ գտնէ զայն, ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ աւելի կ'ուրախանայ անոր համար, քան իննառնինին՝ որոնք մոլորած չեին: 14 Այսպէս՝ ձեր երկնաւոր Յայրը չի հաճիր որ այս պատիկներէն մէկը կորսուի»: 15 «Եթէ եղայր մեղանչէ քեզի դէմ, զնա եւ ըսէ իրեն իր յանցանքը՝ երբ դուռ ու ան մինակ էք. եթէ մտիկ ընէ քեզի՝ շահեցար եղբայրո: 16 Բայց եթէ մտիկ չընէ քեզի, ան քեզի հետ մէկ կամ երկու հոգի եւս, որպէսզի ամէն խօսք հաստատուի երկու կամ երեք վկաներու բերանով: 17 Եթէ անոնց ալ մտիկ չընէ, ըսէ եկեղեցին. իսկ եթէ եկեղեցին ալ մտիկ չընէ, թող ըլլայ քեզի հեթանոսի ու մաքսաւորի պէս: 18 Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ինչ որ կապէք երկի վրայ՝ կապուած պիտի ըլլայ երկինքի մէջ, եւ ինչ որ արծակէք երկի վրայ՝ արծակուած պիտի ըլլայ երկինքի մէջ»:

19 Դարձեալ կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ ձեզմէ երկու հոգի համաձայնին երկի վրայ՝ որեւէ քան իմորելու, պիտի ըլլայ անոնց իմ Յօրսնէ՝ որ երկինքն է»: 20 Որովհետու ուր որ երկու կամ երեք հոգի հաւաքուած ըլլան իմ անունովս, ես հոն եմ անոնց մէջ»: 21 Այն ատեն Պետրոս մօտեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Տէք, եթէ եղայր մեղանչէ ինծի դէմ՝ քանի անզամ ներմ անոր. մինչեւ եօթը անզամ»: 22 Յիսուս ըսաւ անոր. «Քէզի չեմ ըսեր՝ “մինչեւ եօթն անզամ”, հապա՝ “մինչեւ եօթանասուն անզամ եօթի”»: 23 Ուստի երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը, որ ուղեց հաշիւ առնելի իր ծառաներէն: 24 Երբ սկսաւ հաշիւ առնել, տասը հազար տաղանդի պարտապան մը բերուեցաւ իրեն: 25 Բայց ան վճարելու կարողութիւն չունենալով՝ անոր տէրը հրամայեց, որ ան ծախուի, նաեւ անոր կինն ու զաւակները եւ անոր ամբողջ ունեցածը, ու պարտքը վճարուի: 26 Իսկ ծառան ինսարվ՝ երկրպագեց անոր եւ ըսաւ. «Տէք, համբերատար եղիր ինծի հանդէպ, ու ամէնը պիտի վճարեմ բեզի»: 27 Ծառային տէրը՝ զթալով՝ արծակեց զայն, եւ ներեց անոր պարտքը: 28 Նոյն ծառան զնաց, գտաւ իր ծառայակիցներէն մէկը՝ որ հարիւր դահեկան կը պարտէր իրեն, ու բռնելով զայն՝ կը խեղիդր եւ կ'սեր. «Վճարէ ինծի ունեցած պարտքը»: 29 Ուստի իր ծառայակիցները տեսան ինչ որ պատահեցաւ՝ շատ տրտուցան, ու եկան եւ պատմեցին իրենց տիրոց ամբողջ պատահածը: 30 Այն ատեն անոր տէրը կանչեց զայն ու ըսաւ. «Զար ծառայ, այդ ամբողջ պարտքը ներեցի քեզի՝ քանի որ աղաչեցիր ինծի. 33 Ուրեմն պէտք չ'ը որ դրն ալ ողորմէիր ծառայակիցի, ինչպէս ես ողորմեցայ բեզի»: 34 Եւ անոր տէրը բարկանալով՝ յանձնեց զայն տանջուներուն, մինչեւ որ վճարէր ամբողջ պարտքը: 35 Իմ երկնաւոր Յայր ալ նոյնավէս պիտի ընէ ձեզի, եթէ ձեզմէ իլրաքանչիւր իր եղրօր սրտան չներէ իր յանցանքները»:

19 Երբ Յիսուս աւարտեց այս խօսքերը, մեկնեցաւ Գայլինայէն եւ զնաց Յրէաստանի հողամասը՝ Յորդանանի միևս կողմը: 2 Մեծ քազմութիւններ հետեւեցան անոր, ու հոն բուժեց զանոնք: 3 Փարիսեցիները մօտեցան անոր եւ փորձեցին զայն՝ բաւլով. «Կրտոնուած է, որ մարդ մը արծակէ իր կինը՝ որեւէ պատճառի համար»: 4 Այն ալ պատախանեց անոնց. «Չէք կարդացեր թէ ան որ սկիզբէն ստեղծեց, արու եւ եգ ստեղծեց զանոնք, ու ըսաւ. 5 «Այս պատճառով մարդը պիտի թողու հայրն ու մայրը, եւ պիտի յարի իր կնոց, ու երկուը պիտի ըլլան մ'կ մարմին»: 6 Հետեւարար ալ երկու չեն, հապա՝ մ'կ մարմին. ուրեմն մարդը թող չզատէ ինչ որ Աստուած իրարու

միացուցած է»: 7 Ըսին իրեն. «Հապա ինչո՞ւ Մովսես պատուիրեց ամուսնալուծումի վկայագիր տայ եւ արձակեց»: 8 Ըսաւ անոնց. «Մովսես ձեր սիրտին կարծրութեան համար արտօնեց ձեզի՝ որ արձակեց ձեր կիսները. բայց սկզբեն այնպէս չէր: 9 Սակայն կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՞վ որ կ'արձակը իր կինը՝ առանց պառովնկութեան պատճառի, ու կ'ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնուրթիւն կ'ընէ: Եւ ով որ արձակուածին հետ կ'ամուսնանայ՝ շնուրթիւն կ'ընէ»: 10 Իր աշակերտները ըսին իրեն. «Եթէ այն է պարագան մարդուն եւ իր կնոջ միջեւ, օգտակար չէ ամուսնանայ»: 11 Բայց ինք ըսաւ անոնց. «Բոլորը չեն ընդունիր ասիկա, հապա անոնք՝ որոնց տրուած է: 12 Որովհետեւ կան ներքինիներ, որոնք այրաբես ծնան իրենց մօր որովպայնեն. կան ներքինիներ, որոնք մարդոցմը ներքինի եղան. ու կան ներքինիներ, որոնք իրենք զիրենք ներքինի զրին՝ երկինքի թագաւորութեան համար: Ո՞վ որ կրնայ ընդունիկ՝ թող ընդրւնի»: 13 Այն ատեն մանուկներ բերուեցան իրեն, որպեսզի ձեռք դնէ անոնց վրայ եւ աղօթ. իսկ աշակերտները կը յանդիմանէին զանոնք: 14 Յիսուս ըսաւ. «Թոյնջ տուլեմ մանուկներուն, ու մի արզիկը զանոնք՝ որ զան ինծի, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը այդպիսիներունն է»: 15 Եւ ձեռք դնելէ ետք անոնց վրայ՝ մեկնեցաւ անկէ: 16 ՄԵկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. «Բարի վարդապետ, ի՞ն բարիք գործեմ՝ որ ունենամ յալիտենական կեանքը»: (այօնios 9:16) 17 Ան ալ ըսաւ անոր. «Խնչո՞ւ բարի կը կոչես զիս. մէկէն զատ բարի չկայ, որ Աստուած է: Եթէ կ'ուզես մտնել կեանքը՝ պահէ պատուիրանները»: 18 Ըսաւ անոր. «Որո՞նք»: Յիսուս պատասխանեց. «Սպանութիւն մի ըներ, շնուրթիւն մի ըներ, գողութիւն մի ըներ, սուս վկայութիւն մի տար, 19 պատուէ հայրդ ու մայրդ, եւ սիրէ ընկերդ քու անձիդ՝ պէս»: 20 Երիտասարդը ըսաւ անոր. «Պահած եմ այդ բոլորը՝ պատանութենես ի վեր. տակալին ինչ կը պակսի ինծի»: 21 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ կ'ուզես կատարեալ ըլլալ՝ զնայ, ծախէլ ինչքդ եւ տոնը աղքատներուն, ու զանձ պիտի ունենաս երկինքը. պապ հետեւէ ինծի»: 22 Երբ երիտասարդը լսեց այս խօսքը՝ տրումած զնաց, որովհետեւ շատ ստացուածք ուներ: 23 Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Զարուստը ժոնուարութեամբ պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը»: 24 Դարձեալ կը յայտարարեմ ձեզի. «Աւելի ողլորդ է որ ուղարկ անցնի ասեղին ծակէն, քան թէ հարուստը մտնէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 25 Երբ աշակերտները լսեցին, չափազանց ապշեցան եւ ըսին. «Ուրեմն ովկ կրնայ փրկուիյ»: 26 Յիսուս նայելով անոնց՝ ըսաւ. «Աւելի անկարեյլ է մարդոց քով, բայց ամէն քան կարեյի է Աստուծոյ քովք»: 27 Այն ատեն Պետրոս ըսաւ անոր. «Ափա մենք թողուցինք ամէն ինչ ու հետեւեցանք թեզի. ուրեմն ինչ պիտի ըլլայ մեզի»: 28 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի.

“Դուք՝ որ հետեւեցաք ինծի, միւս գալուստին”, երբ մարդու Որդին բազմի իր փառքի գահին վրայ, դուք ալ պիտի բազմիք տասներկու գահերու վրայ՝ դատելու Եսրայէլի տասներկու տոնմերու”: 29 Ո՞վ որ թողուցած ըլլայ տուներ, եղբայրներ, բոյեր, հայր, մայր, կին, զաւակներ, կամ արտեր՝ իմ անունին համար, պիտի ստանայ հարիւրապատէլ կը եւ ժառանգէ յալիտենական կեանքը: (այօնios 9:16) 30 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, ու յետիններ՝ առաջին»:

20 «Վրդարեւ երկինքի թագաւորութիւնը նման է հողատիրոջ մը, որ աստուն կանուխ դուրս ելաւ՝ գործաւորներ վարձելու իր այգիին համար: 2 Երբ համաձայնեցաւ գործաւորներուն հետ՝ օրը մէկ դահեկանի, դրկեց զանոնք իր այգին: 3 Երրորդ ժամուան՝ ատենները դուրս ելելով՝ տեսաւ ուրիշներ, որոնք անզործ կայնած էին հրապարակը, 4 ու ըսաւ անոնց. «Դուք ալ գացեք իմ այգիս, եւ կու տամ ձեզի ինչ որ իրաւացի է: 5 Անոնք ալ զացին: Դարձեալ դուրս ելաւ վեցերորդ ժամուան եւ ինսերորդ ժամուան ատենները, ու նոյնը ըրաւ: 6 Տասնմէկերորդ ժամուան ատենները դուրս ելաւ, ուրիշներ զտաւ՝ որոնք անզործ կայնած էին, եւ անոնց ըսաւ. «Խնչո՞ւ հոս ամբողջ օր անզործ կայնած էք»: 7 Ըսին իրեն. «Որովհետեւ ոչ մէկը վարձեց մեզ»: Ըսաւ անոնց. «Դուք ալ զացեք այգին, ու պիտի ստանաք ինչ որ իրաւացի է: 8 Երբ իրիկուն եղաւ, այգին տերը ըսաւ իր տոնտեսին. «Կանչէ գործաւորները եւ տոնը անոնց վարձքը՝ վերջիններէն սկսելով մինչեւ առաջինները»: 9 Երբ եկան անոնք՝ որ տասնմէկերորդ ժամուան ատենները զացեք էին, ստացան մէկական դահեկան: 10 Առաջինները զալով՝ կը կարծէին թէ աւելի պիտի ստանան. բայց իրենք ալ ստացան մէկական դահեկան: 11 Երբ ստացան՝ տրտնշեցին հողատիրոջ դէմ եւ ըսին. 12 «Այդ վերջինները մէկ ժամ աշխատեցան, բայց զանոնք հաւասար ըրիդ մեզի՝ որ կրտեցինք օրուան ծանրութիւնն ու տաքութիւնը»: 13 Ան ալ պատասխանեց անոնցմէ մէկուն. «Ընկէր, ես չեմ անհրաւեր քեզ. միթէ դուն ինծի հետ չհամաձայնեցած մէկ դահեկան. 14 ան քուկը եւ զնայ: Կ'ուզեմ որ տամ այս վերջինին՝ քեզի տուածիս չափ. 15 միթէ արտօնուած չէ ինծի՝ ընել ինչ որ ուզեմ իմ ունեցածիս: Միթէ քու աչք չափ է՝ որ ես բարի եմ»: 16 Վսաւէ՝ յետինները պիտի ըլլան առաջին, եւ առաջինները՝ յետին. որովհետեւ կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները՝ քիչ»: 17 Երբ Յիսուս կը բարձրանար Երուսաղէմ, ճամբան իրեն հետ առաւ տասներկու աշակերտները՝ առանձին, եւ ըսաւ անոնց. 18 «Ափա կը բարձրանանք Երուսաղէմ, ու մարդու Որդին պիտի մատուի քահանայապէտներուն եւ դպիրներուն, ու մահուան պիտի դատապարտեն զինք. 19 հեթանոսներուն պիտի մատնեն զինք՝ որ ծաղրուի, խարազանուի եւ խաչուի. բայց

յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 20 Այս ատեն Զերենէոսի որդիներուն մարդ եկաւ անոր իր որդիներուն հետ, կ'երկրպագեր անոր ու բան մը կը խնդրէ անկէ: 21 Ան ալ բաւ անոր. «Ի՞նչ կ'ուզես»: Ըստ անոր. «Ըսէ, որ քու թագաւորութեան մէջ՝ այս երկու որդիներս բազմին, մէկը՝ աջ կողմէ, եւ միւսը՝ ձախ կողմէր»: 22 Յիսուս պատասխանեց. «Չէք գիտէր թէ ինչ կը խնդրէք: Կրնա՞ր խմել այն բաժակը՝ որ ես պիտի խմեմ, կամ մկրտուի այն մկրտութեամբ՝ որով ես պիտի մկրտուիմ»: Ըսին իրեն. «Կրնա՞մք»: 23 Յիսուս ըստ անոնց. «Արդարեւ պիտի խմէք իմ բաժակս, ու պիտի մկրտուիք այն մկրտութեամբ՝ որով ես մկրտուելու եմ. բայց իմ աջ կամ ձախ կողմս բազմիլը իմն չէ տալլ, հապա պիտի տրուի անննց՝ որոնց համար պատրաստուած է իմ Յօրմն»: 24 Երբ միւս տասը աշակերտները լեցին՝ ընդգեցան այդ երկու երայրներուն դէմ: 25 Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք եւ ըստ. «Գիտէք թէ հեթանոսներուն իշխանները կը տիրապետեն անոնց վրայ, ու մեծամեծները կ'իշխեն անոնց վրայ: 26 Բայց այդպէս թող չըլլայ ձեր մէջ. հապա ձեզմ ով որ ուզէ մեծ ըլլայ՝ անիկս ձեր սպասարկոնն թող ըլլայ, 27 ու ձեզմ ով որ ուզէ գլխաւոր ըլլայ անիկս ձեր ստրոնկը թող ըլլայ. 28 Ինչպէս մարդու Որդին եկաւ ոչ թէ սպասարկութիւն ընդունելու, հապա՝ սպասարկելու եւ իր անձը փրկանք տալու շատերու համար»: 29 Երբ անոնք դուրս եկան Երիքովէն, մեծ բազմութիւն մը հետեւեցաւ անոր: 30 Եւ ահա երկու կոյրեր նստած էին ճամբային եզերքը. երբ լսեցին թէ Յիսուս կ'անց համար: «Կը լսն ինչ կ'ըսեն ատոնք»: Յիսուս ըստ անոնց. «Այն, ընաւ չէք կարդացած գրուած. «Երախաններուն ու ծծկերներուն բերանով գովարանութիւն կատարեցիր»: 31 Ապա ձգեց զանոնք, զնաց բայդարեն դուրս՝ Բեթանիա, ու կեցաւ հոյ գիշերը: 32 Առոտուն, մինչ կը վերադառնար բայդար, անօթեցաւ: 33 Ու ճամբան տեսնելով թզենի մը՝ քով գնաց: Ոչինչ գտաւ անոր վրայ՝ տերեւներէն զատ, եւ ըստ անոր. «Ասկէ Ետք թէ մէկ պտու ըլլայ վրադ՝ յալիտեան»: Թզենին անմ՛շապէս չորցաւ: (այս ց165) 34 Երբ աշակերտները տեսան, զարմացան ու ըսին. «Ի՞նչպէս թզենին անմ՛շապէս չորցաւ»: 35 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ հաւատը ունենաք ու չտատամսիք, ոչ միայն պիտի ընեք այդ թզենին եղածը, այլ նաև եթէ ըսէք այս լերան. «Ելի՞ր ու ծնվը նետուէ», պիտի ըլլայ»: 36 Ամեն ինչ որ կը խնդրէք աղօթքի մէջ՝ հաւատքով, պիտի ստանաք»: 37 Երբ ան եկաւ տաճարը, բահանայապատետներն ու ժողովուրդին երեցներ մօտեցան անոր՝ մինչ կը սորվեցներ, եւ ըսին. «Ի՞նչ իշխանութեամբ կ'ընեն այդ բանները. ով տուս թզեք այդ իշխանութիւնը»: 38 Յիսուս պատասխանեց ատոնց. «Ես ալ ձեզի հարցնեմ բան մը. եթէ ըսէք ինծի, ես ալ պիտի ըստ ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բանները: 39 «Յովիհաննեսի մկրտութիւնը ուրկէ՝ եր, երկինքն՝ թէ մարդոցմէ»: Անոնք կը մտածէին իրենց մէջ՝ սերպ. «Եթէ պատասխանենք. «Երկինքն», պիտի ըստ մեզի. «Յապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր»: 40 Իսկ եթէ պատասխանենք. «Մարդոցմ», բազմութենէն կը վախնանք, որովհետեւ բոլորն ալ մարգարէ կը համարեն Յովիհաննեսը»: 41 Ուստի պատասխանեցին Յիսուսի. «Չենք գիտեր»: Ինք ալ ըստ անոնց. «Ես ալ չեմ ըսէք ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բանները»: 42 «Ի՞նչ է ձեր կարծիքը. մարդ մը ուներ երկու զաւակ: Առաջինին

ըսաւ. «Որդեակ, գնայ, գործէ այսօր այդիս մէջ»: **29** Ան ալ պատախանեց. «Չեմ ուզեր երթալ»: Բայց յետոյ զրջաց ու զնաց: **30** Միւսին ալ գնան եւ նոյնը ըսաւ: Ան ալ պատախանեց. «Կ'երթամ, տէր», սակայն չզնաց: **31** Վյու երկութեն նվ գործադրեց իր հօր կամքը»: Ըսին անոր. «Առաջինը»: Ցիսու ըսաւ անոնց. «Ծշմարտապէս կը յայտարարեն ձեզի թէ մաքսաւորներն ու պոռոնիկները ձեզմէ առաջ պիտի մտնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: **32** Արդարեն Ցովհաննես արդարութեան ճամբայվ Եկալ ծեզի, եւ դուք չհաւատացիք անոր. բայց մաքսաւորներն ու պոռոնիկները հաւատացին անոր, իսկ դուք տեսաք եւ յետոյ չզրջացիք՝ որ հաւատայիք անոր»: **33** «Լսեցէք ուրիշ առակ մըն ալ: Յոլատէր մը կար՝ որ այգի մը տնկեց, ցանկվ պատեց զայն, հնձան փորեց անոր մէջ, աշտարակ կառուցանեց, մշակներու յանձնեց զայն եւ ճամբրողեց: **34** Երբ պտուղի աստենը մոտեցաւ՝ իր ծառաները դրկեց մշակներուն, որպէսզի ստանան անոր պտուղները: **35** Մշակները քրնեցին անոր ծառաները, մէկը ծեծեցին, միւսը սպաննեցին, ուրիշ մը քարկութեցին: **36** Դարձեալ ծառաներ դրկեց՝ առաջիններէն շատ, եւ անոնց ալ նոյնպէս ըրին: **37** Ամենէն ետք իր որդին դրկեց անոնց՝ ըսելով. «Թերեւս պատկառին որդիէն»: **38** Բայց մշակները՝ երբ տեսան որդին՝ ըսին իրարու. «Այս է ծառանգորդը. Եկէք սպաննենք զայն եւ տիրանանք անոր ծառանգութեան»: **39** Ու քրնեցին զայն, այգին դուրս հանեցին եւ սպաննեցին: **40** Ուրեմն երբ այգին տէրը գայ, ինչ պիտի ընէ այդ մշակներուն»: **41** Ըսին իրեն. «Չարաչար պիտի կորսնցնէ այդ չարերը, եւ այգին պիտի յանձնէ ուրիշ մշակներու, որոնք պտուղները իրենց աստենին պիտի տան իրեն»: **42** Ցիսու ըսաւ անոնց. «Բնաւ չէք կարդացեր Գիրքին մէջ. «Այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկա եղաւ անիւնաքարը: Ասիկա Տերզմէն եղաւ, եւ սրանչեի է մեր աչքերուն»: **43** Ուստի կը յայտարարեմ ծեզի. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի առնուի ծեզմէ, ու պիտի տրուի այնպիսի ազգի մը՝ որ անոր պտուղները թերէ»: **44** Ո՞վ որ իյնայ այս քարին վլայ՝ պիտի կոտրտի, եւ որոնն վրայ որ իյնայ՝ պիտի փսորէ զայն»: **45** Երբ քահանայապետներն ու Փարիսեցիները լսեցին անոր առակները, ըմբռնեցին որ իրենց մասին կը խօսէր. **46** Եւ կը ջանային բռնել զայն: Բայց բազմութեննեն կը վախնային, քանի որ իրը մարգարէ կ'ընորւնէին զայն:

22 Ցիսու դարձեալ առակներով խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. **2** «Երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը՝ որ հարսանիք ըրաւ իր որդիին, ու դրկեց իր ծառաները՝ կանչելու հարսանիքին հրաւիրեալները. **3** սակայն անոնք չուզեցին զայք 4 Դարձեալ ուրիշ ծառաներ դրկեց եւ ըսաւ. «Լսէք հրաւիրեալներուն. «Ահա պատրաստեցի իս ճաշ. զուարակներս ու գէր անսառւներս

մորթուած են, եւ ամէն բան պատրաստ է. Եկէք հարսանիքի»: **5** Բայց անոնք անհոգութիւն ընելով՝ զացին մէկը իր արտը, ու միւսը՝ իր առեւտուրին: **6** Ուրիշներ՝ քռնեցին անոր ծառաները, նախատեցին եւ սպաննեցին: **7** Թագաւորն ալ՝ երբ լսեց՝ բարկացաւ. որկեց իր գորքերը, կորսնցուց այդ մարդապատանները ու այրեց անոնց քաղաքը: **8** Այն ատեն ըսաւ իր ծառաներուն. «Յարսանիքը պատրաստ է, բայց հրաւիրեալները արժանի չէին: **9** Ուրեմն զացէք դէպի ճամբաներուն գորիխները, եւ ով որ գտնէք՝ հրաւիրեցէք հարսանիքի»: **10** Այդ ծառաները դուրս ելամ՝ դէպի ճամբաներուն գորիխները, եւ ով որ գտան՝ թէ չար, թէ բարի, բոլորն ալ հաւաքեցին. ու հարսնետունը լեցուեցաւ հրաւիրեալներով: **11** Երբ թագաւորը մտաւ՝ տեսնելու հարսնետորները, տեսաւ մարդ մը՝ որ հազար չէր հարսանիքի հազուտս: **12** Ըսաւ անոր. «Ընկեր, ինչպէս մտար հոս՝ առանց հարսանիքի հազուտսի»: Ան ալ պապանձեցաւ: **13** Այն ատեն թագաւորը ըսաւ սպասարկուներուն. «Կապեցէք ասոր ոսթերն ու ծեռքերը, եւ առէք ու նետեցէք զայն դուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լաց եւ ակրաներու կրծտում»: **14** Որովհետեւ կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները՝ թիշ»: **15** Այն ատեն Փարիսեցիները զացին հորիդակցելու, թէ ինչպէս խօսքով գգեն զայն ծուղակի մէջ: **16** Ու դրկեցին անոր իրենց աշակերտները՝ Յերովհեսեաններուն հետ, եւ ըսին. «Կարդապէտ, գիտենք թէ ճշմարտախօս ես ու ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան, եւ հոգ չես ըներ ոնեւ մէկուն համար, քանի որ երեսպաշտութիւն չես ըներ մարդոց: **17** Ուստի ըսէ մեզի, ինչ է քու կարծիքդ. «Արտօնուածն է տուրք տալ կայսրին՝ թէ ոչ»: **18** Ցիսու՝ գիտնալով անոնց չարամտութիւնը՝ ըսաւ. «Ինչի՞ն կը փորձէք զիս, կեղծաւորներ: **19** Ցոյց տուրք ինծի տուրքին դրամը»: Անոնք դահեկան մը թերին իրեն: **20** Ըսաւ անոնց. «Որո՞ւն են այս պատկերն ու գրութիւնը»: **21** Ըսին անոր. «Կայսրին»: Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Ուրեմն ինչ որ կայսրինն է՝ տուրք կայսրին, եւ ինչ որ Աստուծոյ Է՝ Աստուծոյ»: **22** Երբ լսեցին՝ զարմացան, ու թողուցին զայն եւ զացին: **23** Նոյն օրը անոր քով եկան Սաղուկեցիները, որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, ու հարցուցին անոր. **24** «Կարդապէտ, Մովսէս ըսաւ. «Եթէ մէկը մեռնի առանց զաւակի, անոր եղրայլը թոյ ամուսնանյա անոր կնոց հետ, եւ զարմ հանէ իր եղրօր»: **25** Ուրեմն եօթը եղրայրներ կային մեր քով: Առաջինը ամուսնացաւ ու վախճանեցաւ, եւ զարմ չունենայուն համար՝ իր կինը թորուց իր եղրօր: **26** Նմանապէս ալ երկրորդն ու երրորդը՝ մինչեւ եօթներորդը: **27** Ամենէն ետք կինն ալ մեռաւ: **28** Ուրեմն, յարութեան ատեն՝ այդ եօթնէն որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ. որովհետեւ բոլորն ալ ունեցան զայն իրը կինն: **29** Ցիսու պատրաստախանեց անոնց. «Դուք մոլորած եք. ոչ

Քիրքերը գիտէք, ոչ ալ Աստուծոյ զօրութիւնը: 30
Քանի որ յարութեան ատեն՝ ոչ կ'ամուսնանան եւ
ոչ ամուսնութեան կը տրուին, հապա երկինքի
մէջ՝ Աստուծոյ հրեշտակներուն պէս են: 31
Բայց մեռեներուն յարութեան մասին չէք
կարդացեք Աստուծմէ ճեզի ըսուած խօսքը. 32
“Ես եմ Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի
Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը”: Աստուած
մեռեներուն Աստուածը չէ, հապա՝ ողջերուն»: 33
Բազմութիւնը ասիկա լսերով կ'ապշէր անոր
ուսուցումին վրայ: 34 Բայց Փարիսեցիները՝ Երբ
լսեցին թէ ան պապանձեցուց Սադրուկեցիները,
տեղ մը հաւաքուեցան, 35 եւ աննոցմէ օրինական
մը հարցուց՝ զայն փորձելով. 36 «Հարդապնտ,
ո՞ր պատուիրանը մեծ է Օրէնքին մէջ»:
37 Յիսուս ըսաւ անոր. «Սիրէ Տէր՝ քու
Աստուած՝ ամբողջ միտրովի, ամբողջ անձնով և
ամբողջ միտրովի!»: 38 Այս է առաջին ու մեծ
պատուիրանը: 39 Եւ Երկրորդը՝ ասոր ննան.
«Սիրէ ընկերո քու անձի՞ն պէս»: 40 Այս Երկու
պատուիրաններին կախուած են ամբողջ Օրէնքն
ու Մարգարէները»: 41 Երբ Փարիսեցիները
հաւաքուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց. 42
«Քրիստոսի մասին ինչ է ճեր կարծիք. որո՞ւ
որդին է»: 43 Ըսին իրեն. «Դաւիթի՛: Յիսուս ըսաւ
անոնց. «Դասպա ինչպէս Դաւիթ Յոզիվ զայն Տէր
կը կոչէ ու կ'ըսէ. 44 «Տէրը ըսաւ իմ Տէրոցս.
«Քազմէ իմ աջ կորդմն, մինչեւ որ քու թշնամիներդ
պատուանդան դնեմ ոտքերուոյ»: 45 Ուրեմն եթէ
Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ, ինչպէս ան իր որդին
կ'ըլլայ»: 46 Ոչ մէկը կրնար խօսքով մը
պատասխանել անոր: Այս օրէն ետք՝ ոչ մէկը կը
լանզնէր բան մը հարգնել անոր:

23 Այն ատեն Յիսուսը խօսեցաւ բազմութեան եւ
իր աշակերտներուն՝ ըսելով. 2 «Դափիներն ու
Փարիսեցիները բազմած են Մովսէսի աթոռին
վրայ: 3 Ուրեմն ինչ որ քսեն ձեզի՞ որ պահեք,
պահեցէք եւ ըրէք. բայց մի՛ ընէք աննոց գրծերուն
պէս, որովհետեւ կ'ըսեն՝ սակայն չեն ըներ: 4
Վրդարեւ ծանր ու դժուարակիր բեռներ կը կապեն
եւ կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, ու իրենց
մատոնվ իսկ չեն ուզեր շարժել զանոնք: 5 Իրենց
բոլոր գրծերը կ'ընեն մարդոցմ տեսնուելու
համար. կը լայնցնեն իրենց գրապանակները եւ
կ'երկնցնեն իրենց հանդերձներուն քղանցքները.
6 կը սիրեն առաջին բազմոցները՝ ընթրիքներու
մէջ, առաջին աթօնները՝ ժողովարաններու մէջ,
բարեները՝ հրապարակներու վրայ, 7 ու “ոպարի,
ուպարի” կոչուիլ մարդոցմ: 8 Բայց դուք մի՛
կոչուիր “ոպարի”, որովհետեւ մէկ է ձեր Ուսուցիչը՝
Քրիստոս, 9 եւ դուք բոլոր եղանակ էք: Ու երկրի
վրայ ոչ մէկը կոչէցէք ձեր “հայրը”, որովհետեւ
մէկ է ձեր Յայրը՝ որ երկինքն է: 10 Եւ դուք
մի՛ կոչուիր “ուսուցիչ”, որովհետեւ մէկ է ձեր
Ուսուցիչը՝ Քրիստոս: 11 Ու ձեր մէջն մէծագոյնը՝
ձեր սպասարկըն թռող ըլլայ: 12 Ո՞վ որ բարձրացնէ
ինքինը՝ պիտի խոնարիի, իսկ ո՞վ որ խոնարիեցնէ

ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»: 13 «Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը գոցէք երկինքի թագաւորութիւնը մարդոց առջեւ, ոյնիւ չէք մտներ, ու մտնողներուն ալթոյլէք տար՝ որ մտնեն: 14 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը լավիէք այրիներուն տուները, ու իր պատրուակ՝ աղօթքը կ'երկարէք. ուստի աւելի խստութեամբ պիտի դատուիք»: 15 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը շրջիք ծով ու ցամաք՝ մէկը նորահաւատ ընելու, եւ երբ ըլլայ՝ զայն ծեզմէ երկու անզամ աւելի գեիենի որդի կ'ընէք: (Geenna g1067) 16 Վայ ձեզի, կը առաջնորդներ, որ կ'ըսէք. «Ով որ երդում կ'ընէ տաճարին վրայ՝ բան մը չէ, բայց ով որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայ՝ ընծային վրայ՝ պարտաւոր կ'ըլլայ»: 17 Յիմարներ ու կոյրեր, ո՞րը մեծ է, ուկի՞ն՝ թէ տաճարը, որ կը սրբացն ուսկին: 18 Նաև կ'ըսէք. «Ով որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայ՝ բան մը չէ, բայց ով որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայ՝ պարտաւոր կ'ըլլայ»: 19 Յիմարներ ու կոյրեր, ո՞րը մեծ է, ընծամն՝ թէ զոհասեղանը, որ կը սրբացն ընծան: 20 Ուրեմն, ով որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայ, երդում կ'ընէ անոր վրայ ու անոր վրայ եղած բոլոր բաներուն վրայ: 21 Եւ ով որ երդում կ'ընէ տաճարին վրայ, երդում կ'ընէ անոր վրայ ու անոր մէջ քնակողին վրայ: 22 Եւ ով որ երդում կ'ընէ երկինքի վրայ, երդում կ'ընէ Աստուծոյ զահին վրայ ու անոր վրայ բազմողին վրայ: 23 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը վճարէք անանոլիսին, սամիթին ու չամանին տասանորդը, բայց կը թողութ Օրէնքին աւելի ծանր բաները՝ իրաւունքը, կարեւոցութիւնն ու հաւատքը. ասմոք պէտք է ընէիք, եւ զանոնք չզգէիք: 24 Կոյր առաջնորդներ, որ կը բամէք մժողովու ու կը կլլիք ուղղու: 25 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը մաքրէք զաւարին ու պնակին դուրսի կողմը, բայց ներսէն լեցուն են յափշտակութեամբ եւ անիրաւութեամբ: 26 Կոյր Փարիսեցի, նախ մաքրէ զաւարին ու պնակին ներսի կողմը, որպէսզի աննոնց դուրսի կողմն ալ մաքրու ըլլայ: 27 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը նմանիք ծեփուած գերեզմաններուն, որոնք արդարու դուրսէն գեղեցիկ կ'երեւնան, բայց ներսէն լեցուն են մեռենմերու ուսկորներով ու ամեն տեսակ անսարբութեամբ: 28 Նոյնպէս դուք դուրսէն արդար կ'երեւնաք մարդոց, իսկ ներսէն լի եք կեղծաւորութեամբ եւ անօրէնութեամբ: 29 «Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որ կը կառուանքը մարգարէներուն տապանները եւ կը զարդարէք արդարներուն գերեզմանները, 30 ու կ'ըսէք. «Եթէ մեր հայրերուն օրերը ըլլայինք, աննոնց հետ կամակից չէինք ըլլայ մարգարէներուն արինին թափուելուն»: 31 Յնտեւարաք դրուք կը վկայէք ծեր մասին, թէ որդիներն եք անմոց՝ որ կը սպաննեին մարգարէները: 32 Ուստի դուք ալ ձեռ հայուեղուն չափու ինքուզէք: 33 Օձէն, հժողու

ծնունդներ, Ի՞նչպէս ափտի խուսափիք գեհենի դատապարտութենէն: (*Geenea g1067*) 34 Ուստի ահա ես կը դրկան ձեզի մարզաբներ եւ իմաստուներ ու դպիրներ: Անսնցմ ու ոմանք ափտի սպաններ եւ խաչեք, ոմանք ալ ափտի խարազաննեք ձեր ժողովարաններուն մէջ ու հայլածք քաղաք քաղաք: 35 Որպէսզի ձեր վլոյ զայ երկրի վլոյ թափուած ամբողջ արդար արիւնը, արդար Արէի արիւնէն մինչեւ Քարաքիայի որդիին՝ Զաքարիայի արիւնը, որ սպաննեցիք տաճարին եւ զոհասեղանին միջեւ: 36 Եշմարտապէս կը յայտարաբեմ ձեզի: «Այս բոլոր բաները պիտի զան այս սերունդին վրայ»: 37 «Ով Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ կը սպաննեիր մարզաբները ու կը քարկլութիր բեզի որկուածները. քանի անգամ ուղեցի հաւաքել զաւակներո, ինչպէս հաւը թեւերուն տակ կը հաւաքէ իր ծագերը, բայց դուք չուզեցիք: 38 Ահա ձեր տունը ամայի պիտի մնայ ձեզի: 39 Արդարեւ կ'ըսեմ ձեզի թէ ան ասկէ ետք պիտի չտեսնէք զիս՝ մինչեւ որ ըսէք. «Օրինեալ է ան՝ որ կու զայ Տերոց անունով»:

24 Երբ Յիսուս՝ տաճարէն դուրս ելլելով՝ կը մենքներ, աշակերտները զացին անոր քով՝ ցուցնելու անոր տաճարին շէնքերը: 2 Յիսուս ըստա անոնց. «Չէք տեսներ ադ բոլորը. Եշմարտապէս կը յայտարաբեմ ձեզի. “Քար քարի վլոյ պիտի չմանա, ամենը պիտի քաղուի”»: 3 Ու երբ ան նստած էր Զիթենիներո լեռը, աշակերտները զացին իրեն՝ առանձին, եւ ըսին. «Ըստ մեզի, ի՞ր պիտի ըլլայ ատիկա, ու լնչ պիտի ըլլայ նշանը քու գալուստիր եւ աշխարիի վախճանին»: (*անօ g165*) 4 Յիսուս պատախանեց անոնց. «Զգուշացէք որ ոչ մէկը մոլորեցն էն ձեզ: 5 Որովհետեւ շատեր պիտի զան իմ անունովս եւ ըսեն. “Ես եմ Քրիստոսը”, ու պիտի մոլորեցնեն շատերը: 6 Պիտի յսէք պատերազմներու մասին, եւ պատերազմներու տարածայնութիւններ. զգուշացէք՝ որ չըրովդիք, որովհետեւ պէտք է որ այս ամենը ըլլայ, բայց ոեա վախճանը չէ: 7 Որովհետեւ ազգ ազգի դէմ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ. եւ տեղ-տեղ սովեր, ժանտախտներ ու երկրաշարժներ պիտի ըլլան: 8 Սակայն ասոնք բոլոր ցաւերուն սկիզբն են: 9 Այն ատեն պիտի մնատնեն ձեզ տառապանքներու, պիտի սպաննեն ձեզ, ու բոլոր ազգերուն ատեի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար: 10 Եւ այն ատեն շատեր պիտի զայթակոյն, պիտի մատնեն զիրար ու պիտի ատեն զիրար: 11 Շան սուտ մարզաբներ պիտի ելլեն, եւ պիտի մոլորեցնեն շատերը: 12 Անօրենութեան բազմանալուն համար՝ շատերն սէրը պիտի պայի: 13 Բայց ով որ տոկայ մինչեւ վախճանը՝ անիկա պիտի փրկուի: 14 Այս արբայութեան աւետարանը պիտի քարոզուի ամբողջ երկրագունդին մէջ՝ իր վկայութիւն բոլոր ազգերուն, եւ այն ատեն վախճանը պիտի զայ: 15 «Ուրեմն երբ սուրբ տեղը հաստառուած տեսնէք աւերողին պղծութիւնը», - որու մասին

Դասիկ մարգարէին միջոցով խօսուած է, - (ով որ կարոյ՝ թող հասկնայ,) 16 այն ատեն Յրէտատանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին: 17 Ան որ տանիքին վրայ է՝ թող չիշնէ իր տունէն որեւէ բան առնելու, 18 եւ ան որ արտին մէջ է՝ թող չվերադառնայ իր հանդերձները առնելու: 19 Բայց վլոյ այդ օրերը յիշ եղողներուն ու ծիծ տուղղներուն: 20 Աղօթեցէք՝ որ ձեր փախուստը ձմեռը չըլլայ, ոչ ալ ծարաք օրը. 21 Քանի որ այն ատեն այնպիսի մէծ տառապանք պիտի ըլլայ, որուն նմանը՝ աշխարհի սկիզբէն մինչեւ հիմնա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ: 22 Եթէ այդ օրերը չկարճնային, ոչ մէկ մարմին պիտի փրկուէք. բայց ընտրեալներուն համար՝ այդ օրերը պիտի կարճնան: 23 Այն ատեն եթէ մէկը ըսէ ձեզի. “Ահա հին է Թրիստոսը”, կամ. “Յոն Է”, մի հաւատաք: 24 Որովհետեւ սուտ Քրիստոսներ ու սուտ մարզաբներ պիտի ելլեն, եւ ցոյց պիտի տան մէծ նշաններ ու սքանչելիքներ, որպէսզի՝ եթէ կարելի ըլլայ՝ մոլորեցնեն ընտրեալներն իսկ: 25 Ահա նախապէս ըսի ձեզի: 26 Ուրեմն եթէ ըսեն ձեզի. “Ահա անապատին մէջ Է”, մի երթաք. կամ. “Ահա ներքին սենեակներուն մէջ Է”, մի հաւատաք: 27 Քանի որ ինչպէս վայլակը կ'ելլէ արեւելքն ու կ'երեւնայ մինչեւ արեւմուտք, այնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդիին զալուստը: 28 Որովհետեւ ուր որ դիակ կայ, ինն պիտի հաւաքուին արծիները: 29 «Եւ այդ օրերու տառապանքն անմիջապէս ետք՝ արեւը պիտի խաւարի ու լուսինը պիտի չտայ իր վայլը. աստղերը պիտի իյնան երկինքն, երկինքի գօրութիւնները պիտի սարսին, 30 եւ այն ատեն մարդու Որդիին նշանը պիտի երեւնայ երկինքի մէջ: Այն ատեն երկրի բոլոր տոհմերը պիտի հեծեծեն, ու պիտի տեսնեն մարդու Որդին՝ որ կու զայ երկինքի ամագերուն վրայ, գօրութեամբ ու մէծ փառքով: 31 Եւ ան պիտի դրէք իր հրեշտակները բարձրացայն փողով, ու պիտի հաւաքեն իր ընտրեալները չորս հովերէն, երկինքի մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը: 32 «Թզենինը սորվեցէք արակ մը. երբ անոր ոստերը կակունան եւ տերեւները ցցուին՝ կը հասկնա թէ ամազը մօս է: 33 Նոյնպէս դուք՝ երբ տեսնէք այս բոլոր բաները, գիտցէք թէ մօս Է՝ դուներուն քով: 34 Եշմարտապէս կը յայտարաբեմ ձեզի. “Այս սերունդը պիտի չանցի, մինչեւ որ այս բոլոր բաները ըլլան”: 35 Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսերս բնան պիտի չանցնին»: 36 «Իսկ այդ օրն ու ժամը՝ ոչ մէկ մարդ գիտէ, ոչ ալ երկինքի հրեշտակները, հապա՝ միայն իմ Յայրս: 37 Բայց ինչպէս Նոյի օրերուն պատահեցաւ, այնպէս ալ պիտի ըլլայ մարդու Որդիին զալուստը: 38 Որովհետեւ ինչպէս ջրհեղեղն առաջ եղած այն օրերը՝ կ'ուստէին, կը խմէին, կ'ամուսնանային եւ ամուսնութեան կու տային, մինչեւ այն օրը՝ երբ Նոյ մտաւ տապանը, 39 ու չզիտցան՝ մինչեւ որ ջրհեղեղը եկաւ եւ քշեց տարաւ բոլորը, այնպէս ալ պիտի ըլլայ մարդու Որդիին զալուստը: 40 Այն ատեն եթէ երկու մարդիկ արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը

մնայ. 41 ու եթե երկու կիներ ջաղացքին մէջ աղան, մէկը պիտի ախուվի եւ միւսը մնայ: 42 Ուրեմն արյօնն կեցէք, որովհետեւ չէք գիտեր թէ ձեր Տէրը որ ժամուն պիտի զայ: 43 Բայց սա զիտցէք թէ եթե տանուտերը գիտնար թէ զիշերուան որ պահուն գողը կու զայ, արյօնը կը կենար եւ չէր թոյլատեր՝ որ ծակեն իր տուլնը: 44 Ուստի դուք ալ պատրաստ կեցէք, որովհետեւ մարդու Որդին պիտի զայ այնպիսի ժամուն մը՝ որ դուք չէր ակնկալէք»: 45 «Ուրեմն ո՞ւ է այն հաւատարիմ եւ ինմաստուն ծառան, որ իր տէրը նշանակեց իր ծառաներուն վրայ՝ որպէսզի ատենին կերակուր տայ անոնց: 46 Երանի այդ ծառային, որ իր տէրը՝ եկած ատենը՝ պիտի գտնէ թէ այնպէս կ'ընէ: 47 Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ պիտի նշանակէ զայն իր ամբողջ ինչքին վրայ: 48 Հապա եթե այդ չար ծառան ըսէ իր սիրտին մէջ. “Ի՞մ տէրս կ'ուշացնէ իր զալը”, 49 եւ սկսի ծեծել իր ծառայակիցները, ուտել ու խմել արքեցողներուն հետ, 50 այդ ծառային տէրը պիտի զայ այնպիսի օր մը՝ երբ չի սպասեր, եւ այնպիսի ժամուն մը՝ որ չի գիտեր, 51 ու երկուքի պիտի կտրէ զայն եւ պիտի դնէ անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրճտու»:

25 «Այն ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի նմանի տասը կոյսերու, որոնք՝ առներով իրեն լաստերները՝ գացին դիմաւորելու վեսան: 2 Ասոնցմէ իինզր իմաստուն էին, իսկ իինզր՝ յիմար: 3 Յիմարները առին իրենց լաստերները, բայց ձեր չափն իրենց հետ. 4 սակայն իմաստունները՝ ամաններով ձեր ալ առին իրեն լաստերներուն հետ: 5 Երբ փեսան ուշացաւ, բոլորն ալ թմրեցան ու քանացան: 6 Կես գիշերին գոչիւն մը եղաւ. “Ահա փեսան կու զայ. զացէք դիմաւորելու զինք”: 7 Այն ատեն բոլոր կոյսերու ուրբ ելան եւ յարդարեցին իրենց լաստերները: 8 Յիմարները ըսին իմաստուններուն. “Տուէք մեզի ձեր ձեթեն, որովհետեւ մեր լաստերները կը մարին”: 9 Իմաստունները պատասխանեցին. “Ո՛չ, գուշ չքաւէ մեզի ու ձեզի. այլ մանաւանդ զացէք ծախողներուն եւ զնեցէք ձեզի համար”: 10 Երբ անոնք զացին գնելու՝ փեսան եկաւ. պատրաստ երրոները հարսանիքի մոտան անոր հետ, ու դուռը գոցուեցաւ: 11 Յետոյ միւս կոյսերը եկան եւ ըսին. “Տէր, Տէր, բայց մեզի”: 12 Բայց ան պատասխանեց. “Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ես չեմ ճանչնար ձեզ””: 13 Ուրեմն արյօնն կեցէք, որովհետեւ գիտէք ոչ օրը, ոչ ժամը»: 14 «Արդարեն երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանին ճամբորոյն մարդու մը, որ կանցեց իր ծառաները, եւ յանձնեց անոնց իր ինչքը. 15 մէկուն տուռա հինգ տաղանդ, մէկուն՝ երկու, ու մէկուն՝ մէկ. իւրաքանչիւրին՝ իր կարողութեան չափով, եւ իսկոյն մէկնեցաւ: 16 Հինգ տաղանդ ստացողը զնաց, օգտագործեց զնոնք, ու շահեցաւ ուրիշ իինգ տաղանդ: 17 Նմանապէս երկու ստացողը շահեցաւ ուրիշ երկու ալ: 18 Իսկ մէկ ստացողը զնաց, փորեց

գետինը եւ ծածկեց իր տիրոջ դրամը: 19 Ծատ ժամանակ ետք՝ այդ ծառաներուն տէրը եկա ու հաշիլ ուղեց անոնցմ: 20 Հինգ տաղանդ ստացողը մօտեցաւ եւ թերա ուրիշ իինց տաղանդ՝ ըսելով. “Տէր, իինց տաղանդ յանձնեցիր ինծի. ահա ուրիշ իինց տաղանդ ալ շահեցայ անոնցմէ զատ”: 21 Տէրը բայց անոր. “Ապրին, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դուն՝ որ հաւատարիմ եղար քիչ բանի մէջ, պիտի նշանակեմ թեզ շատ բաներու վրայ. մտիք տիրոջը ուրախութեան մէջ”: 22 Երկու տաղանդ ստացողն ալ մօտեցաւ եւ ըսաւ. “Տէր, երկու տաղանդ յանձնեցիր ինծի. ահա ուրիշ երկու տաղանդ ալ շահեցայ անոնցմէ զատ”: 23 Տէրը բայց անոր. “Ապրին, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դուն՝ որ հաւատարիմ եղար քիչ բանի մէջ, պիտի նշանակեմ թեզ շատ բաներու վրայ. մտիք տիրոջը ուրախութեան մէջ”: 24 Մէկ տաղանդ ստացողն ալ մօտեցաւ եւ ըսաւ. “Տէր, գիտէի թէ դուն խիստ մարդ մըն ես. կը հնձեմ չսերմանած տեղէդ, ու կը ժողվես չցանած տեղէդ. 25 Ուստի վախնալով՝ զացի, պահեցի քու տաղանդդ գետինին տակ. ուստի ահա քուկը՝ թեզի”: 26 Իր տէրը պատասխանեց իրեն. “Չար եւ ծոյլ ծառայ. գիտէիր թէ կը հնձեմ չսերմանած տեղէս, ու կը ժողվեմ չցանած տեղէս. 27 Ուրեմն պիտիք եր որ դնէիր իմ դրամն սեղանալորներուն քով, որպէսզի տոկոսնվ ստանայի եկած ատենս”: 28 “Ուստի առէք ատէկ տաղանդը, ու տուէք տասը տաղանդ ունեցողին. 29 Որովհետեւ ամէն ունեցողի պիտի տրուի, եւ պիտի ըլլայ առատութեան մէջ, բայց չունեցողին պիտի առնուի ունեցան ալ: 30 Իսկ նետեցէք այդ անպէտ ծառան դուրսի խաւարը. Իոն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրճտու”»: 31 «Երբ մարդու Որդին զայ իր փառքով՝ եւ բոլոր սուրբ իրշտակները իրեն հետ, այն ատեն պիտի բազմի իր փառքի զահին վրայ: 32 Բոլոր ազգերը պիտի հաւաքուին անոր առջեն, ու պիտի զատէ զանոնք իրարմն՝ ինչպէս հովիւ մը կը զատէ ոչխարները այծերէն: 33 Ոչխարները պիտի կեցնէ իր աջ կորմը, իսկ այծերը՝ ծախ կորմը: 34 Այն ատեն թագաւորը պիտի բաւ իր աջ կորմը եղողներուն. “Եկէք իմ Յօրս օրինածները, ժառանգեցէք այն թագաւորութիւնը, որ պատրաստուած է ձեզի համար՝ աշխարիի իիմնադրութենէն ի վեր: 35 Որովհետեւ անօթեցայ՝ եւ ուտելիիք տուլի ինծի, ծարաւցայ՝ ու լինցուցիք իինչ, օտարական էի՝ ներս ընդունեցիք զիս, 36 մերկ էի՝ հագուեցուցիք զիս, իիւսան էի՝ այցելեցիք իինչ, բանտի մէջ էի՝ եկաք ինծի”: 37 Այն ատեն արդարները պիտի պատասխանեն անոր. “Տէր, երբ տեսանք թեզ անօթեցած՝ եւ կերակրեցինք, կամ ծարաւցած՝ ու լինցուցինք. 38 Երբ տեսանք թեզ օտարական՝ եւ ներս ընդունեցինք, կամ մերկ՝ ու հագուեցուցինք. 39 Երբ տեսանք թեզ իիւսան է անծի կամ մասնիք թեզի”: 40 Թագաւորը պիտի պատասխանե անոնց. “Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Թանի իմ այս եղբայրներուս փոքրագոյններէն մէկուն ըրիք՝ ինծի ըրիք””: 41 Այն ատեն պիտի

ըստ նաեւ իր ծախ կողմք եղողներուն. “Քեռացըք ինձմէտ, անիծեալմէր, յախտենական կրակին մեջ՝ որ պատրաստուած է Չարախօսին եւ իր հրեշտակներուն համար: (այօնիս ց166) 42 Որպիտետու անօթեցայ՝ ուտելիք չտուլիք ինծի, ծարաւցայ՝ չխցուցիք ինծի, 43 օտարական եր՝ ներս չընդունեցիք զիս, մերկ Եի՝ չխագուեցուցիք զիս, իհւանդ ու բանտի մեջ եր՝ չայցելեցիք ինծի”: 44 Այն ատեն անոնք ալ պիտի պատասխաննեն. “Տէր, Երբ տեսանք քեզ անօթեցած, կամ ծարաւցած, կամ օտարական, կամ մերկ, կամ իհւանդ, կամ բանտի մեջ, եւ չսպասարկեցինք քեզի”: 45 Այն ատեն պիտի պատասխանէ անոնց. “Ծշմարտապէս կ'ըսեն ձեզի. “Քանի ասոնց փոքրագոյններէն մէկուն չորիք ինծի ալ չորիք””: 46 Ասոնք պիտի երթան յախտենական պատուհասին, իսկ արդարները՝ յախտենական կեանքին»: (այօնիս ց166)

26 Երբ Յիսուս աւարտեց այս բոլոր խօսքերը, ըսաւ իր աշակերտներուն. 2 «Գիտէք թէ երկու օր ետք՝ Չատիկ պիտի ըլլայ, ու մարդու Որդին պիտի մատնուի՝ խաչուելու համար»: 3 Այն ատեն քահանայապետները, նպիրները եւ ժողովուրդին երեցները հաւաքուեցան գալիքը քահանայապետին՝ որ Կայախափ կը կրչուէր, 4 ու խորհրդակցեցան նենգութեամբ բրնեւ Յիսուսը եւ սպաննե: 5 Բայց կ'ըսէին. «Ո՛չ տօնին ատենը, որպէսզի աղմուկ չըլլայ ժողովուրդին մէջ»: 6 Երբ Յիսուս Բեթանիան էր, բոլոր Սիմոնի տունը, 7 կին մը՝ որ ուներ թանկարժեք օծանելիքի այպաստը շիշ մը՝ եկա անոր ու թափեց զայն անոր գլուխին վրայ, եկր ան սեղան նստած էր: 8 Ասոր աշակերտները տեսնելով՝ ընդգեցան եւ ըսին. «Ինչո՞ւ այս վատնումը. 9 Քանի որ այդ օծանելիքը կրնար սուլ գինով ծախուլի ու աղբատներուն տրուիք»: 10 Յիսուս հասկնալով՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կ'անհանգստացնեք կինը. ան յան գործ մը ըրաւ ինծի: 11 Որպիտետեւ ամէն ատեն ունիք աղբատները ձեզի հետ, բայց ամէն ատեն չունիք զիս: 12 Այն որ թափեց այր օծանելիքը մարմինս վրայ, ըրաւ իմ թաղորմին համար: 13 Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ամբողջ աշխարհի մէջ՝ ուր որ ասս աւետարանը քարոզուի, աստր ըրածն ալ պիտի պատմուի՝ իր յիշատակին համար”»: 14 Այն ատեն տասներկուուրեն մէկը, որ կը կրչուէր Յուդա Խսկարիովտացի, զնաց քահանայապետներուն եւ ըսաւ. 15 «Ի՞նչ կ'ուղեք տալ ինծի, որպէսզի մատնեմ զայն ձեզի: Ասոնք ալ խոստացան անոր երեսուն կտոր արծարա: 16 Այդ ատենէն ետք պատեհութիւն կը փնտուէր, որպէսզի մատներ զայն անոնց: 17 Բաղարջակերքի առաջին օրը՝ աշակերտները եկան Յիսուսի ու ըսին անոր. «Ո՞ւր կ'ուղես որ պատրաստենք քեզի պէտք եղածը՝ զատիկը ուտելու համար»: 18 Ան պատասխանեց. «Գացք քահարքը՝ այսինչ մարդուն, եւ ըսէք անոր. “Կարդապէտը կ'ըսէ. “Ժամանակս մօս է, քով քովի պիտի կատարեմ Չատիկը՝ աշակերտներու հետ”»: 19 Աշակերտներն ալ ըրին՝ ինչպէս Յիսուս

իրամայեց իրենց, ու պատրաստեցին զատիկը: 20 Երբ իրիկուն եղաւ՝ սեղան նստաւ տասներկութիւն հետ: 21 Մինչ կ'ուտեին՝ ըսաւ. «Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ձեզմէ մէկը պիտի մատն զիս»: 22 Զափազանց տրտմեցան եւ անոնցմէ իւրաքանչիւր սկսաւ ըսել անոր. «Տէր, միթէ ին եմ»: 23 Ան ալ պատասխանեց. «Ան որ ինծի հետ թաթիսեց իր ձեռքը պնակին մեջ, անիկա պիտի մատն զիս»: 24 Քրապէս մարդու Որդին կ'երայ՝ ինչպէս գրուած է իր մասին, բայց զայն այն մարդուն՝ որուն միջոցով մարդու Որդին կը մատնուի: Այդ մարդուն լաւ պիտի ըլլար՝ որ ծնած ջրլար»: 25 Յուդա, որ պիտի մատնէր զայն, պատասխանեց. «Վարդապէտ, միթէ ին եմ»: Ըսաւ անոր. «Դոն ըսիր»: 26 Մինչ անոնք կ'ուտեին, Յիսուս հաց առաւ, օրինեց, կտրեց, տուաւ աշակերտներուն եւ ըսաւ. «Ալոք, կերէք. այս է իմ մարմինս»: 27 Նաեւ բաժակը առաւ, չնորիկակալ եղաւ, տուաւ անոնց ու ըսաւ. 28 «Բոլորդ ալ խմեցք ասկէ. որովհետեւ այս է իմ արիւնս, նոր ուխտին արիւնը, որ կը թափուի՝ շատերուն մեղերու ներումին համար»: 29 Բայց կը յայտարարեմ ձեզի. «Ասկէ ետք բնաւ պիտի չխմեմ որթատունկին բերքեն, մինչեւ այն օրը՝ երբ ձեզի հետ նոր կերպով խմեմ զայն իմ հօրս թագաւորութեան մէջ»: 30 Օրիներգել ետք՝ գացին Զիթենիներու լեռը: 31 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Դուք բոլորդ պիտի զայթակիյի այս գիշեր իմ պատճառովս, որովհետեւ գրուած է. “Յովիլը պիտի զարնեմ, ու հօտին ոչխարները պիտի ցրուին”»: 32 Բայց յարութիւն առնելիս ետք՝ ձեզմէ առաջ պիտի երթամ Գայիկեա»: 33 Պետրոս պատասխանեց անոր. «Թէեւ բոլորն ալ զայթակիյին քու պատճառովը, ես բնաւ պիտի զայթակիյմ»: 34 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Այս գիշեր՝ դեռ աբաղաջը չկանչած՝ երէք անզամ պիտի ուրանս զիս»»: 35 Պետրոս ըսաւ անոր. «Նշյնիսկ եթէ պետք ըլլայ որ քեզի հետ մեռնիմ՝ բնաւ պիտի չուրանամ քեզ»: Այսպէս կ'ըսէին նաեւ բոլոր աշակերտները: 36 Այն ատեն Յիսուս գնաց անոնց հետ վայր մը՝ որ Գերասեմանի կը կոչուէր, եւ ըսաւ աշակերտներուն. «Դոն նստեցէր, մինչ ես կ'երթամ հոն՝ աղօթելու»: 37 Իրեն հետ առնելով Պետրոսն ու Զեբեդէոսի երկու որդիները, սկսաւ արտմիլ եւ շատ վշտանայ: 38 Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Իմ անձ չափազանց տրտում է՝ մեռնելու աստիճան: Դոն մնացէք եւ արթուն կեցէք ինծի հետ»: 39 Ու քի մը առջեւ երթապով՝ ինկաւ իր երեսին վրայ, եւ աղօթեց՝ ըսելով. «Ի՞ն հայրս, եթէ կարելի է՝ այս քաժակը թող անցնի ինձմէ. բայց ոչ թէ ինչպէս ես կ'ուզեմ, հապա՝ ինչպէս դրուն կ'ուզես»: 40 Երբ եկաւ աշակերտներուն, քնացած գտաւ զանոնք ու ըսաւ Պետրոսի. «Վայպէս մըկ ժամ ալ չկրցաք արթուն կենալ ինծի հետ: 41 Արթուն կեցէք եւ աղօթեցէք, որպէսզի չնտնէք փործութեան մէջ. արդարեւ հոգին յօժար է, բայց մարմինը՝ տկար»: 42 Դարձեալ երկրորդ անզամ

զնաց աղօթեց՝ բսելով. «Իմ հայրս, Եթէ կարելի չէ որ այս բաժակը անցնի ինձմէ՝ առանց խմելու անկէ, քու կամքը լոռ ըլլայ»: **43** Երբ Եկա՛ դարձեալ բնացած գտաւ զանոնք, որովհետու անոնց աշքերը ծանրացած էին: **44** Թողոլց զանոնք ու դարձեալ զնաց, երրորդ անգամ աղօթեց՝ նոյն խօսքը բսելով: **45** Այն ատեն Եկաւ իր աշակերտներուն եւ ըսաւ անոնց. «Ասկէ ետք քնացէք ու հանգստացէք. ահա՛ ժամը մօտեցաւ, եւ մարդու Որդին պիտի մատնուի մեղալորներուն ծեռքը»: **46** Ուտքի Ելքը, երթանք ասկէ. ահա՛ մօտեցաւ ան՝ որ պիտի մատնէ զիս»: **47** Մինչ ան դեռ կը խօսէր, Ցուղա՛ տասներկութէն մէկը՝ Եկաւ, եւ իրեն հետ մեծ քազմութիւն մը՝ սուրերով ու բիրերով, քահանայապետներէն եւ ժողովորոին երեցներէն: **48** Զայն մատնող նշան մը տուեր եր անոնց՝ բսելով. «Ո՛վ որ համբուրեմ՝ ան է, քոնեցէք զայն»: **49** Եւ իսկոյն մօտենալով Յիսուսի՛ ըսաւ. «Ողջո՞ն, Վարդապետ», ու համբուրեց զայն: **50** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ընկեր, ըրէ ինչ բանի համար որ Եկար»: Այն ատեն մօտեցան, ձեռք բարձրացուցին Յիսուսի վրայ ու քոնեցին զայն: **51** Յիսուսի հետ եղողներէն մէկը՝ Երկարեց ձեռքը, եւ քաշերով իր սուրբ՝ զարկաւ քահանայապետին ծառային ու խեց անոր ականջը: **52** Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր. «Կերպարձնուր սուրբ իր տեղը, որովհետեւ բոլոր սուր առնողները՝ սուրնկ պիտի կորսուին: **53** Կը կարծես թէ չնմ կրնար հինա աղաշել իմ Յօրս, որ հասցնէ ինծի տասներկու լեզեննեն աւելի հեշտակներ: **54** Բայց ինչպէս պիտի իրագործուին գրուածները, թէ այսպէս պէտք է ըլլայ»: **55** Այդ ժամուն Յիսուս ըսաւ քազմութիւններուն. «Իբր թէ աւազակի՞ դէմ Ելքա՛ սուրերով ու բիրերով քոնելու զիս: Ամէն օր տաճարին մէջ կը նստէի ծեզի հետ եւ կը սորվեցնէի, ու չքրնեցիք զիս: **56** Բայց այս ամէն կատարուեցաւ, որպէսիք մարգարեներուն գրածները իրագործուին»: Այն ատեն բոլոր աշակերտները լողուցին զայն եւ փախան: **57** Անոնք որ քոնեցին Յիսուսը՝ տարին Կայիշափա քահանայապետին, ուր դպիրներն ու երեցները հաւաքրուած էին: **58** Պետքու հեռոււն հետեւեցաւ անոր՝ մինչեւ քահանայապետին զալիթ, ներս մոտաւ եւ նստաւ սպասաւորներուն հետ, որպէսիք տեսնէ վախճանը: **59** Քահանայապետներն ու երեցները եւ ամքորդ ատեանը կը փնտուին սուլու վկայութիւնն մը Յիսուսի դէմ, որպէսիք մեռցնեն զայն. **60** Բայց չգտան. Թէալիս շատ սուլու վկաներ ալ Եկան, ոչինչ գտան: Յետոյ երկու սուլու վկաներ Եկան և ու ըսին. «Ասիկա ըսաւ. «Ես կրնամ քակե՛ Աստուծոյ տաճարը եւ կառուցանել զայն Երեք օրուան մէշ»»: **61** Քահանայապետը կանգնելով ըսաւ անոր. «Ոչինչ կը պատասխանեն. ինչ կը վկայեն ատոնք քեզի դէմ»: **62** Յիսուս լուռ կեցաւ: Ուստի քահանայապետը ըսաւ անոր. «Ապրոյ Աստուծով կ'երդմնեցնեմ քեզ, որ ըսես մեզի թէ դի՞լն ես Ջրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին»: **63** Յիսուս ըսաւ անոր. «Դո՞ւն ըսիր: Բայց կը յայտարարեն

ծեզի. «Ասկէ ետք պիտի տեսնէք մարդու Որդին՝ բազմած Զօրութեան աջ կողմը, ու Եկած Երկինքի ամպերուն վրա»»: **65** Այն ատեն քահանայապետը պատուեց իր հանդերձները եւ ըսաւ. «Յայիղյէց, ալ ինչ պէտք ունինք վկաներու: Ահա հիմա լսեցի ատոր հայիղյութիւնը. **66** Ինչ կը լստածէք»: Անոնք պատասխանեցին. «Մահապարտն Է»: **67** Այն ատեն թքնեցին անոր երեսը, ու կոփահարեցին զայն: Ոմանք ալ պատակելով՝ ըսին. **68** «Մարգարեացիր մեզի, որն ն՝ Ջրիստոն, ով է ան՝ որ զարկաւ քեզի»: **69** Երբ Պետքու որլուս՝ զալիթ նստած էր, արախին մը Եկաւ անոր եւ ըսաւ. «Դո՞ւն ալ Գայիթեացի Յիսուսի հետ էիր»: **70** Բայց ան ուրացաւ բոլորին արջեն, ծնելով. «Չեմ գիտեր ինչ կը խօսիս»: **71** Երբ դուրս Եկաւ նախազագակիթը, ուրիշ արախին մը տեսաւ զայն ու ըսաւ հոն եղողներուն. «Ասիկա ալ Յիսուս Նազովեցիին հետ էր»: **72** Պետքու դարձեալ երդում ընկերով ուրացաւ. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը»: **73** Քի ետք՝ հոն կայնողները Եկան եւ ըսին Պետքոսի. «Ծշմարտապէս դո՞ւն ալ անոնցմէ ես, որովհետեւ խօսւածք ալ կը յայտնէ քեզ»: **74** Այն ատեն սկսաւ նզովել ու երդում ընկել՝ ըսելով. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը»: Իսկոյն արախաղը կանչեց: **75** Պետքու յիշեց Յիսուսի խօսքը՝ որ իրեն ըսեր էր. «Դո՞ւ աքաղաղը չկանչած երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս». Եւ դուրս Ելելով՝ դառնապէս լացաւ:

27 Երբ առտու Եղաւ, բոլոր քահանայապետներն ու ժողովուրդին երեցները յիրիրդակցեցան Յիսուսի դէմ՝ որ մեռցնեն զայն: **2** Երբ կապեցին զայն, տարին եւ մատնեցին «Պոնտացի՝ Պիղատոս կառավարիչն: Յ Վայն ատեն Ցուղա, որ մատնեց զայն, տենելով՝ որ դասապարտուեցաւ՝ զղաց, Վերապարձուց Երեսուն կտոր արծաթը քահանայապետներուն ու երեցներուն, **4** եւ ըսաւ. «Սեղանչեցի՝ անմեղ արիւն մատնելով»: Անոնք ըսին. «Մեզի ինչ, որն անդրադարձի»: **5** Այն ալ զգեց արծաթը տաճարին մէջ, դուրս Եկաւ, ու գնաց՝ յիներեց ինքզինք: **6** Քահանայապետներն ալ առնելով արծաթը՝ ըսին. «Արտօնուած չէ նմեն ատիկա կորրանին մէշ», քանի որ արիւն զին Է»: **7** Եւ յիրիրդակցեցան, ու զնեցին անով բրուտին արյուր՝ օտարականներու զերեզմանաստուն ըլլալու համար: **8** Ուստի այդ արտօր կչողուեցաւ «Արիւնի արտ» մինչեւ այսօր: **9** Այն ատեն յիրագործուեցաւ Երեմիա մարգարեին միջոցով ըսուած խօսքը. «Եւ արին Երեսուն կտոր արծաթը, զինը անոր՝ որ գնահատուած էր, որ Խորայիշի որդիներէն ումանք զնահատեցին, **10** ու տուին զայն բրուտին արտին, ինչպէս Տերը հրամայեց ինծի»: **11** Յիսուս կայնեցաւ կառավարիչն արջեն: Կառավարիչը հարցուց անոր. «Դո՞ւն ես Յրեաններուն թագաւորը»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Դո՞ւն կ'ըսես»: **12** Բայց ոչինչ պատասխանեց՝ երբ կ'ամբաստանւէր քահանայապետներէն ու երեցներէն: **13** Այն ատեն «Պիղատոս ըսաւ անոր. «Չեմ լսեր, որթան կը վկայեն քեզի դէմ»: **14**

Բայց չպատասխանեց անոր. ոչ մեկ խօսք ըսաւ, այնիւ որ կառավարիչը մեծապէս զարմացա: 15 Տօնին ատենը կառավարիչը սովորութիւն ուներ բանտարկեալ մը արձակել բազմութեան, ով որ ուղարկի: 16 Այս ատեն ունեին երեւելի բանտարկեալ մը՝ Բարաբրա կոչուած: 17 Ուրեմն երբ հաւաքրուեցան՝ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ո՞վ կ'ուզէք որ արձակեմ ծեզի. Բարաբրան, թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կը կոչուի»: 18 Քանի որ գիտէր թէ նախանձի համար մատնած էին զայն: 19 Երբ ինք բազմած էր դատարանը, իր կինը մէկը դրկեց իրեն եւ ըսաւ. «Դուն գործ միշ ունենար այդ արդարին հետ, որովհետեւ այսօր շատ չարչարուեցայ երազիս մէջ՝ անոր պատճառով»: 20 Բայց բահանայապետներն ու երեցները համոզեցին բազմութիւնը, որ Բարաբրան խնդրեն եւ Յիսուսը կորսնցնեն: 21 Կառավարիչը ըսաւ անոնց. «Այս երկութիւն ով կ'ուզէք՝ որ արձակեմ ծեզի»: 22 Անոնք ըսին. «Բարաբրան»՝ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Յապա ինչ ընեն Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կը կոչուի»: 23 Բոյորն այ ըսին անոր. «Ճող խաչուի»: Խոկ կառավարիչը ըսաւ. «Բայց ինչ չարիք ըրած է»: Անոնք այ աւելի կ'աղաղակէին. «Ճող խաչուի»: 24 «Պիղատոս՝ տեսնելով թէ անօգուտ է, այ մանաւանդ աղմուկ կը բարձրանայ», ջուր առաւ, ծեռքերը լրւաց բազմութեան առջեւ եւ ըսաւ. «Ես անպարտ եմ այդ արդարին արիւնեն. դուք անդրադարձէք»: 25 Ամբողջ ժողովուրդը պատասխանեց. «Ատոր արիւնը թոյ ըլլայ մեր վրայ ու մեր զաւակներուն վրայ»: 26 Այս ատեն Բարաբրան արձակեց անոնց, եւ խարազանելով Յիսուսը՝ յանձնեց անոնց որպէսզի խաչուէր: 27 Այս ատեն՝ կառավարիչին զինուորները ատին Յիսուսը պալատէն ներս, ու զինուորներուն ամբողջ գրուղը հաւաքեցին անոր շուրջ: 28 Մերկացներով զայն՝ հազցուցին անոր որդան կարմիր վերարկու մը, 29 եւ հիւսելով փուշէ պսակ մը՝ դրին անոր գլուխը, ու եղէ մը՝ անոր աջ ծեռքը. եւ ծնրադրելով անոր առջեւ՝ կը ծաղրէին զայն ու կ'ըսէին. «Ողջին, Յրեաներոն բազաւոր»: 30 Եւ թքնելով անոր վրայ՝ կ'առնեին եղէզր ու կը զարնեին անոր գլուխին: 31 Երբ ծաղրէցին զայն, հանեցին վրայն վերարկուն, հազցուցին անոր իր հանդերձները, ու տարին զայն՝ որպէսզի խաչեն: 32 Դուրս ելլելով՝ գոտան կիւրենացի մարդ մը՝ Սիմոն անունով, եւ ստիպեցին զայն որ վերցնէ անոր խաչը: 33 Երբ եկան տեղ մը՝ Գոդրայ կոչուած, որ կը նշանակէ՝ Գանկի տեղ, 34 տուշն անոր լեղիով խառնուած բացախ՝ որպէսզի խմէ: Երբ համտեսեց՝ չուզեց խմել: 35 Ապա խաչեցին զայն, ու վիճակ ձգերով՝ բաժնեցին անոր հանդերձները. (որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով խօսուածը. «Իմ հանդերձներս բաժնեցին իրենց մէջ, եւ իմ պատմուճանս վրայ վիճակ ձգեցին»:) 36 Ու նստած՝ կը պահէին զայն. 37 եւ անոր գլուխին վրայ դրին իր ամրաստանագիրը. «Այս է Յիսուսը, Յրեաներուն թագաւորը»: 38 Այն

ատեն երկու աւազակներ խաչուեցան անոր հետ, մէկը՝ աց կողմը, միւսը՝ ձախ կողմը: 39 Անոնք որ կ'անցնեին՝ կը հայոյէին անոր, իրենց գլուխը կը շարժէին 40 ու լըսէին. «Դուն, որ կը բակէիր տաճարը եւ կը կառուցանէիր երեք օրուան մէջ, փրկէ դուն թեզ: Եթէ Աստուծոյ Որդին ես, իշին այդ խաչէն»: 41 Նմանապէս բահանայապետներն ալ՝ դպիրներուն ու երեցներուն հետ ծաղրելով կ'ըսէին. 42 «Ուրիշները փրկեց, ինքզինք չի կրնար փրկեց: Եթէ Խրայէի թագաւոր է, հիմա թող իշնէ խաչէն, եւ հաւատանք իրեն: 43 Աստուծոյ կստահած էր. հիմա թող ազատ զինք՝ եթէ կ'ուզէ զինք, որովհետեւ ըսաւ. «Ես Աստուծոյ Որդին եմ»: 44 Իրեն հետ խաչուած աւազակներն ալ նոյնպէս կը նախատէին զայն: 45 Վեցերորդ ժամն՝ մինչեւ իններորդ ժամը՝ խաւար եղաւ ամրող երկրին վրայ: 46 Ժամը իննի ատենները Յիսուս բարձրածայն աղաղակեց. «Ելի, Ելի, լամայ սաբարթանի», որ ըսէլ է. «Իմ Աստուածու, իմ Աստուածու, ինչո՞ւ լեցիր զիս»: 47 Յոն կայնողներէն ոմանք՝ երբ լսեցին՝ ըսին. «Ասկիւ Եղիան կը կանչէ»: 48 Խսկոյն անմնցմ մէկը վազեց, առաւ սպունգ մը, լեցուց բացախով, եւ անցրնելով եղէզի մը՝ տուաւ անոր որ խմէ: 49 Միւսները ըսին. «Ճող, տեսնենք թէ Եղիա պիտի զայ՝ փրկելու զայն»: 50 Յիսուս դարձեալ բարձրածայն աղաղակեց ու հոգին աւանդեց: 51 Եւ ահա տաճարին վարագործ երկութիւ պատուեցաւ՝ վերէն վար, երկիրը շարժեցաւ, ժայռերը ճեղքուեցան, 52 գերեզմանները բացուեցան, ու շատ մը սուրբ նշցեցեամներու մարմիններ յարութիւն առին. 53 եւ գերեզմաններէն ելան անոր յարութենեն ետք, մտան սուրբ բաղադր ու երեւան շատերու: 54 Բայց հարիւրապետը եւ անոր հետ Յիսուսը պատողները, երբ տեսան երկրաշարժն ու պատահածները՝ չափազանց վախցան, եւ ըսին. «Եշմարտապէս ասիկա Աստուծոյ Որդին էր»: 55 Յոն շատ կիներ կային, որոնք հեռուուն կը նայէին. անոնք Յիսուսի հետեւէր էին Գայլեայէն՝ իրեն սպասարկելու: 56 Անոնք մէջ էին Մարիամ Մագդաղենացին, Յակոբոսի ու Յովեսին մայրը՝ Մարիամ, եւ Եթեղեոսի որդիներուն մայրը: 57 Երբ իրկուն եղաւ հարուստ մարդ մը եկաւ Արիմաթեայէն, որուն անոնք Յովսէի էր, եւ ինք ալ Յիսուսի աշակէրտ էր: 58 Ան՝ Երթարով Պիղատոսի բռվ՝ խնդրեց Յիսուսի մարմինը. այն ատեն Պիղատոս հրամայէց՝ որ մարմինը տրուի: 59 Յովսէի առաւ մարմինը, փաթթեց մաքուր կտաւով, 60 ու դրաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝ որ փորած էր ժայռի մէջ. եւ մէծ քար մը գլորելով գերեզմանին դրու՛ զնաց: 61 Մարիամ Մագդաղենացին ու միւս Մարիամը հոն էին՝ գերեզմանին դիմաց նստած: 62 Յւտեւեալ օրը, որ Ուրբաթն ետք էր, բահանայապետներն ու Փարիսեցները հաւաքրուեցան Պիղատոսի բռվ, 63 եւ ըսին. «Տէ՛ր, կը յիշենք թէ այդ մոլորեցուցիչը, մինչ տակաւին ողջ էր, կ'ըսէր. «Յարութիւն

պիտի առնեմ երեք օրէն”: **64** Ուրեմն հրամայէ՛, որ գերեզմանը ապահովուի՛ մինչեւ երրորդ օրը. որպեսզի իր աշակերտները չզան գիշերուան մէջ, չզողնան զայն եւ չըսեն ժողովուրդին. “Մեռներէն յարութիւն առաւ”, ու վերջին մոլորութիւնը աւելի գէշ բլայ քան առաջինը”: **65** Պիղասոս ըսաւ անոնց. «Դուք պահակազօրք ունիք. զացէ՛ք, ապահովեցէ՛ք՝ ինչպէս որ կ'ուզէք»: **66** Անոնք ալ զացին եւ ապահովեցին գերեզմանը՝ քարը կնքելով ու պահակազօրքով:

28 Ծարաթ գիշերը, երբ ՄԵՂԱՋԹԻՆ կը լուսնար, Մարիամ Մագդաղենացին ու միւս Մարիամը եկան՝ տեսնելու գերեզմանը: **2** Եւ ահա հզօր երկրաշարժ մը եղաւ, որովհետեւ ՏԵՐՈՉ հրեշտակը երկինքէն իշնելով՝ եկաւ, դրսն մԵԿՐԻ գլորեց քարը ու նստաւ անոր Վրայ: **3** Անոր տեսքը փայլակի պէս էր, եւ անոր հագուստը՝ ծիւնի պէս ճերմակ: **4** Անոր վախտէն՝ պահակները ցնցուեցան ու մեռնի պէս եղան: **5** Յրեշտակը ըսաւ կիներուն. «Դուք մի վախնաք, քանի որ զիտեմ թէ կը փնտուեք Յիսուսը՝ որ խաչուեցա: **6** Ան հոս չէ, որովհետեւ յարութիւն առաւ (ինչպէս ըսած էր): Եկէք, տեսէք այն տեղը՝ ուր ՏԵՐԸ դրուած էր: **7** Յետոյ շուտով զացէ՛ք, ըսէք անոր աշակերտներուն. “Ան մեռեներէն յարութիւն առաւ, ու ձեր առջեւէն կ'երթայ Գայիլեա. հոն պիտի տեսնէք զայն”: Ահա ըսի ծեզի՛: **8** Անոնք ալ շուտով դուրս ելան գերեզմանեն, վախով եւ մեծ ուրախութեամբ, ու վազեցին պատմելու աշակերտներուն: **9** Երբ կ'երթային՝ պատմելու անոր աշակերտներուն, Յիսուս դիմաւորեց զանոնք եւ ըսաւ. «Ուզո՞ն»: Անոնք ալ մօտենալով՝ բռնեցին անոր ոտքերը ու երկրպագեցին անոր: **10** Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մի վախնաք, զացէ՛ք՝ լիւր տուլէք իմ եղրայրներուս որ երթան Գայիլեա: Յոն պիտի տեսնեն զիս»: **11** Երբ անոնք կ'երթային, պահակազօրքէն ունանք զացին քաղաքը եւ պատմեցին քահանայապետներուն բոլոր պատահածները: **12** Անոնք ալ՝ ԵՐԵԳՆԵՐՈՒՆ հետ հաւաքուելով ու խորհրդակցելով՝ շատ դրամ տուին զինուրիներուն, **13** եւ ըսին. «Սա ըսէք. “Անոր աշակերտները եկան գիշերուան մէջ ու գոյցան զայն, երբ մենք կը քնանայինք”»: **14** Եթէ այդ քանը հասնի կառավարիչին ականջը, մենք կը համոզենք զինք եւ ապահով կ'ընենք ծեզ»: **15** Անոնք ալ առին դրամը, ըրին ինչպէս որ սորվեցուցած էին իրենց, եւ այս զրոյցը մինչեւ այսօր տարածւեցաւ Յրեաներուն մէջ: **16** Իսկ տասնմէկ աշակերտները զացին Գայիլեա, այն լեռը՝ որ Յիսուս որոշած էր: **17** Երբ տեսան զայն՝ երկրպագեցին անոր, բայց ունանք կասկածեցան: **18** Իսկ Յիսուս մօտեցաւ եւ խօսեցաւ անոնց՝ ըսէլով. «Ամէն իշխանութիւն ինծի տրուեցաւ՝ երկինքի մէջ ու երկրի Վրայ: **19** Ուրեմն զացէ՛ք, աշակերտնեցէ՛ք բոլոր ազգերը, մկրտեցէ՛ք զանոնք Յօր, Որդիին եւ Սուրբ Յոզիին անունով: **20** Սորվեցուցէ՛ք անոնց պահել ամէն

ինչ որ պատուիրեցի ծեզի: Եւ ահա՝ ամէն օր ես ծեզի հետ եմ մինչեւ աշխարհի վախճանը»: Ամէն: (այօն ց165)

ՄԱՐԿՈՍ

1 Վաստուծոյ Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին սկիզբը: **2** Ինչպէս Մարգարէներուն մէջ գրուած է. «Ահա ես կը դրկեմ իմ պատգամաւորս քու առջեւե՛, ան պիտի պատրաստէ ճամբա՛ քու առջեւե՛»: **3** «Անապատին մէջ գոչողին ձայնը. «Պատրաստեցէք Տերոց ճամբան, շոկեցէք անոր շալիները»»: **4** Յովիաննես կը մկրտէր անապատին մէջ եւ կը քարոզէր ապաշխարութեան մկրտութիւնը՝ մեղեքերու ներումին համար: **5** Ամբողջ Յրեաստանի երկիրը ու բոլոր Երուսաղեմացիները կ'երթային անոր: Բոլորը կը մկրտուեին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ իրենց մեղեքերը խոստովանելով: **6** Յովիաննես հազար էր ուղտի մազէ հագուստ, եւ իր մէջքը կապած էր կաշիէ գոտի. իր կերակուրը մարախ ու վայրի մեղը էր: **7** Ան կը քարոզէր ու կ'ըսէր. «Ինձմէ հզօրը կու զայ իմ ետեւես: Ես արժանի չեմ ծոելու եւ անոր կօշիկներուն կապերը քակելու: **8** Վրդարեւ ես ջուրով մկրտեցի ծեզ, բայց ան Սուրբ Յօդինկ պիտի մկրտ ծեզք: **9** Վյո օրեր Յիսուս Գալիեայի Նազարէթն եկաւ, ու Յովիաննես մկրտուեցա Յորդանանի մէջ: **10** Խսկոյն ջուրէն դուրս ելելով՝ տեսա երկինքը բացուած, եւ Յօդին՝ որ աղանձի պէս կ'իջնէր իր վյառ. **11** Ու ծայն մը եկաւ Երկինքն՝ որ կ'ըսէր. «Դուն ես իմ սիրելի Որդիս՝ որուն համեցայ»: **12** Խսկոյն Յօդին անապատը մղեց զայն: **13** Քառասուն օր հոյն Էր՝ անապատին մէջ Սատանային փորձուած. զազաններու հետ էր, եւ հրեշտակները կը սպասարկէին իրեն: **14** Յովիաննեսի մատնուելին ետք Յիսուս՝ Գալիեա գարով՝ Վաստուծոյ արքայութեան աւետարանը կը քարոզէր **15** ու կ'ըսէր. «Ժամանակը լրացած է, եւ Վաստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է. ապաշխարտեցէք, ու հաւատացէք աւետարանին»: **16** Երբ Գալիեայի ծովուն եգերքը կը քալէր, տեսա Սիմոնն եւ Սիմոնի Երթայրը՝ Անդրէասը, ծովը ուրկան նետած, որովհետեւ ձկնորս էին: **17** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եկէք իմ ետեւես, ու մարդո՞ր որսորդ պիտի ընեմ ծեզք»: **18** Անոնք այ խսկոյն թողուցին իրենց ուրկանները եւ հետեւեցան անոր: **19** Անկէ թիզ մը յառաջ Երթարով՝ տեսա Զեբեդեան Յակոբոսն ու անոր Երթայր՝ Յովիաննեպ, որոնք նաւուն մէջ կը կարկտնէին իրենց ուրկանները: **20** Խսկոյն կանչեց զանոնք. անոնք այ զացին անոր ետեւեն, նաւուն մէջ ծգելով իրենց հայր՝ Զեբեդեոսը վարձկաններուն հետ: **21** Մտան Կափառնայում, եւ խսկոյն Շաբաթ օրը ժողովարանը մտնելով՝ կը սորվեցնէր: **22** Անոնք կ'ապշէին անոր ուսուցումին վրայ, որովհետեւ անոնց կը սորվեցնէր իշխանութիւն ունեցողի մը պէս, ոչ թէ դպիրներուն պէս: **23** Անոնց ժողովարանին մէջ մարդ մը կար՝ անմաքուր ոգիով: Ան աղաղակեց.

24 «Թոնի մեզ. դուն ինչ ունիս մեզի հետ, Յիսուս Նազովիեցի. միթէ մեզ կորսնցնելով եւկա: Գիտեմ թէ ով ես՝ Աստուծոյ Սուրբը»: **25** Յիսուս զայս սաստոց՝ ըսելով. «Պապանձէլ ու եկիր ատկէ»: **26** Անմաքուր ոգին սաստիկ ցնցեց զայն, քարծրածայն աղաղակեց եւ եկա անկէ: **27** Բոլորը այլայլեցան, անշրան՝ որ կը հարցնէին իրարու. «Այս ինչ է. ինչ նոր ուսուցում է ասիկա, որովհետեւ անմաքուր ոգիներուն այ կը հրամայէ իշխանութեամբ, ու կը հնազանդին իրեն»: **28** Եւ խսկոյն իր համբալ տարածուեցա Գալիեայի ամքող շրջակայրը: **29** Խսկոյն ժողովարաննեն ելելով՝ Յակոբոսի ու Յովիաննեսի հետ մտաւ Սիմոնին եւ Անդրէասի տունը: **30** Սիմոնի զոքանչը պարկած էր՝ տենրով հիւանդացած. խսկոյն անոր մասին ըսին իրեն: **31** Յիսուս մօտեցաւ, քոնեց անոր ձեռքբն ու ոտքի հանեց զայն. խսկոյն տենրով թողուց զայն, եւ կը սպասարկէր անոնց: **32** Երբ իրիկուն եկաւ, արելին մայր մնոած ատենը՝ բոլոր ախտաւորներն ու դիահարները իրեն կը բերէին: **33** Ամբողջ քաղաքը դուռը հաւաքուած էր: **34** Շատ հիւանդներ՝ զանազան ախտեր բուժեց, եւ շատ դեւեր դուրս հանեց: «Դեւերուն թոյլ չէր տար որ խօսին, որովհետեւ կը ճանչնային զինք: **35** Առոտուն՝ արշալոյսէն շատ առաջ՝ կանզնեցաւ, դուրս եկաւ, զնաց ամայի տեղ մը, ու հոն աղօթեց: **36** Սիմոնն եւ իրեն հետ եղողները հետապնդեցին զայն: **37** Երբ գտան զայն՝ ըսին անոր. «Բոլորը կը փնտուեն թեզ»: **38** Ըսաւ անոնց. «Եկէք Երթանք մերձակայ գիւղաբաղաբները, որպէսզի հոն այ քարոզեմ, որովհետեւ եկած եմ այս նպատակով»: **39** Եւ անոնց ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր՝ ամքող Գալիեայի մէջ, ու դեւեր կը հաներ: **40** Բորոտ մըն այ եկաւ. Կ'աղաչէր, կը ճնրադրէր ու կ'ըսէր անոր. «Եթէ ուզե՞ս կրնան զիս մաքրել»: **41** Յիսուս գթալով՝ Երկարեց ձեռքը, դպաւ անոր եւ ըսաւ. «Կ'ուզեմ, մաքրուե՛»: **42** Երբ ասիկա ըսաւ անոր, խսկոյն բորոտութիւնը զնաց անկէ, ու մաքրուեցա: **43** Խսկ ինք ազդարարեց անոր եւ խսկոյն ուղարկեց՝ ըսելով անոր. **44** «Զգուշացիր որ ոչ մէկուն բան մը ըսեն. հապա զնա, ցոյց տուր թեզ քահանային, ու մատուցանէ քու մաքրուելու ընծան՝ որ Սովուս պատովիեց, իր վկայութիւն անոնց»: **45** Բայց ան դուրս ելելով՝ սկսաւ շատ հրամարակել եւ բանը տարածեց, այնպէս որ այ հինք չէր կրնան բացացայտորեն քաղաք մը մտնեկ, հապա դուրս՝ ամայի տեղեր էր. սական ամէն կողմէ կու զային իրեն:

2 Դարձեալ Կափառնայում մտաւ քանի մը օր ետք, եւ լսուեցաւ թէ ան տան մը մէջ է: **2** Խսկոյն շատ մարդիկ հաւաքուեցան, անշրան՝ որ այ տեղ չկար, ոչ խսկ դրան շուրջ, ու կը քարոզէր անոնց Վաստուծոյ խօսքը: **3** Մարդիկ եկան իրեն՝ բերելով չորս հոգիով փոխադրուած անդամալոյց մը. **4** Բայց տեսներով որ բազմութենէն չին կրնար մօտենալ անոր, քակեցին տան տանիքը՝ ուր կը գտնուէր Յիսուս, ու ծակ

քանալով՝ վար իշեցուցին մահիճը, որուն վրայ պառկած էր անդամապոջը: 5 Յիսուս տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անդամալոյժին. «Որդենակ, մեղքած ներուած են քեզ»: 6 Քանի մը դպիրներ, որ հոն նստած էին, իրենց սիրտերուն մէջ կը մտածէին. 7 «Ինչո՞ւ այս մարդո կ'ըսէ այսպիսի հայիցութիւններ. ով կրնայ մեղքերը ներեկ՝ բացի Աստուծում»: 8 Յիսուս խկոյն ըմբռնելոյ իր հոգիին մէջ՝ որ անոնք այդպէս կը մտածեն իրենք իրենց մէջ, ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ այդպէս կը մտածէք ծեր սիրտերուն մէջ»: 9 Մ'ը աւելի դիւրին է, «մեղքերը ներուած են քեզի» ըսկ' անդամալոյժին, թէ՝ «ոտքի ելիր, ան մահիճը ու քալէ» ըստը: 10 Քայ որպէսզի գիտնար թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի երկրի վրա մեղքերը ներելու, (ըսաւ անդամալոյժին.) 11 «Քեզի կ'ըսեմ. «Ոտքի ելիր, ան մահիճը ու զնա տունդ»»: 12 Ան ալ իսկոյն ոտքի ելաւ, եւ առնելով իր մահիճը, դրւս ելաւ բոլորին առշեւեն, այնպէս որ բոլորը զմայլեցան, փառաբանեցին Աստուծած ու ըսին. «Վսպիսի բան ամեննեին տեսած չէինք»: 13 Դարձեալ զնաց ծովեզերք: Ամբողջ բազմութիւնը իրեն կու զար, եւ անոնց կը սորվեցնէր: 14 Երբ կ'անցնէր՝ տեսաւ Ղեկի Ավելուսեանը, որ մաքս ընդունելու տեղը նստած էր, եւ ըսաւ անոր. «Հետեւէ ինծիք»: Ան ալ կանզնեցաւ ու հետեւեցաւ իրեն: 15 Երբ սեղան նստած՝ էր անոր տան մէջ, շատ մաքսաւորներ ու մեղաւորներ ալ սեղան նստած էին Յիսուսի եւ անոր աշակերտներուն հետ. որովհետեւ շատեր կը հետեւէին անոր: 16 Երբ դպիրներն ու Փարիսեցիները տեսան թէ ան կ'ուտէ մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ, ըսին անոր աշակերտներուն. «Ինչո՞ւ կ'ուտէ ու կը խմէ մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: 17 Երբ Յիսուս լսեց՝ ըսաւ անոնց. «Ո՛չ թէ առողջներուն բժիշկ պէտք է, հապա հիւանդներուն: Ես եկայ ո՞չ թէ արդարները կանչելու, հապա՝ մեղաւորները»: 18 Յովիաննեսի ու Փարիսեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահեին: Ուստի եկան եւ ըսին անոր. «Ինչո՞ւ Յովիաննեսի ու Փարիսեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահեն, քայ քու աշակերտներու ծոմ չեն պահեր»: 19 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Սիրե կարեի է՝ որ հարսներուները ծոմ պահեն, մինչ փեսան իրենց հետ է: Կյանքն ատեն որ փեսան իրենց հետ է՝ կարեի չէ որ ծոմ պահեն: 20 Քայ օրեր պիտի զա՞ւ եր փեսան պիտի վերցուի իրենցմ. ապա այդ օրու ծոմ պիտի պահեն: 21 Ո՛չ մէկը կը կայ նոր լարի կտոր մը իին հանդերձ վրայ. որովհետեւ այդ նորը՝ որ անոր լրութեան համար դրուած է, կը քաշէ իինը, ու պատռուածքը աւելի գէշ կ'ըլլայ: 22 Ո՛չ ալ մէկը կը դնէ նոր գինին իին տիկիերու մէջ, քանի որ նոր գինին կը պատռու տիկիեր, գինին կը թափի, եւ տիկիերը կը կորսուին: Յապա նոր գինին դրուելու նմր տիկիերու մէջ»: 23 Ծարաք օր մը ինք կ'անցնէր արտերու մէջն, եւ իր աշակերտները մինչ կ'երթային՝ սկսան ցորենի հասկեր փորցնել: 24 Փարիսեցիները ըսին իրեն. «Նայէ, ինչ կ'ընեն

Ծարաք օրը, որ արտօնուած չէ»: 25 Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Բնա չէր կարցացեր Դաւիթի ըրածը՝ եր պէտք ունեցաւ եւ անօրեցաւ, ինք որ իրեն հետ եղողները: 26 Կնչպւ մտաւ Աստուծոյ տունը՝ Արիաթար բահանայապետին օրով, եւ կերաւ առաջադրութեան հացերը, - որ ոչ մէկուն արտօնուած էր ուստե՛ բացի բահանաներին, - ու տուաւ իրեն հետ եղողներուն»: 27 Եւ աւելցուց. «Ծարաքը եղաւ մարդուն համար, ոչ թէ մարդը՝ Ծարաքին համար: 28 Հետեւաբար մարդու Որդին տէրն է նաեւ Ծարաքին»:

3 Դարձեալ ժողովարանը մտաւ, ուր մարդ մը կար՝ որուն ծեռքը չորցած էր: 2 Անոնք կը հսկէին անոր վրայ՝ տեսնելու թէ արդեօք պիտի բուժ՝ զայն Ծարաք օրը, որպէսզի ամբաստանն զինք: 3 Ինք ալ ըսաւ ծեռքը չորցած մարդուն. «Ելիր, կայնէ մէշտեղք»: 4 Յետոյ ըսաւ անոնց. «Ծարաք օրը բարիբ ընել արտօնուած է՝ թէ չարիբ ընել անձ մը փոկել՝ թէ սպաննեա:» Անոնք լուր կեցան: 5 Յիսուս բարկութեամբ շուրջը նայեցաւ՝ անոնց վրայ, տրտմելով անոնց սիրտին կուրութեան համար, ապա ըսաւ այդ մարդուն. «Երկարէ ծեռքը: Ան ալ երկարէ, եւ անոր ծեռքը առողջացաւ: 6 Փարիսեցիները՝ իսկոյն դուրս ելլելով Յերովիտսեաններուն հետ յորիքակցեցան անոր դէմ, թէ ինչպէս կորսման զայն: 7 Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկնեցաւ ծովեզերքը, ու մէծ բազմութիւն մը հետեւեցաւ անոր՝ Գալիեայէն եւ Յրեաստանն, 8 Երուսաղէմն, Եղովմէն ու Յորդանանի միւս կորմէն. նաեւ անոնք՝ որ Տիրոսի եւ Սիրոնի շոշակայ տեղերէն էին, մեծ բազմութեամբ, երբ լսեցին ինչ որ կ'ըներ՝ եկան իրեն: 9 Յիսուս ըսաւ իր աշակերտներուն որ նաւակ մը տրամադրուի իրեն՝ բազմութեան պատճառով, որպէսզի չսելմէն զինք: 10 Որովհետեւ բռւժեց շատերը, այնպէս որ տանչանք ունեցողներ կը խոնուէին շուրջը՝ որպէսզի դաշին իրեն: 11 Երբ անմաքուր ոգիները տեսնեին զինք, կ'ինային իր առջն ու կ'աղաղակին: 12 «Դուն եւ Աստուծոյ Որդին»: Իսկ ինք սաստիկ կը հրահանգէր անոնց՝ որ շայտնեն զինք: 13 Ապա լեռ ելաւ եւ իրեն կանչեց իր ուզաները, ու քովը զացին: 14 Եւ ընտրեց տասներկու հոգի, որպէսզի ըլլան իրեն հետ, ու դրկէ զանոնք՝ բարողելու, 15 նաեւ իշխանութիւն ունենալու՝ ախտերը բուժելու եւ դեւերը դուրս հանելու համար. 16 Սիմոնը՝ որ Պետրոս անուանեց, 17 Զերեթեան Յակոբոսն ու Յակոբոսի եղբայր՝ Յովիաննեսը, որոնք Բաներեգէս անուանեց, որ ըսել է. «Որոտումի որդիներ», 18 Անդրեասը, Փիփապուրը, Բարողումեոսը, Մատթեոսը, Թովմասը, Ալիկեսեան Յակոբոսը, Թաղէոսը, Սիմոն Կանանացին 19 եւ Յուլա Խվարիովսացին, որ մատնեց զայն: 20 Տուն զացին, ու դարձեալ բազմութիւնը համախմբուեցաւ, այնպէս որ չկրցան նոյնիսկ հաց ուտել: 21 Երբ իրենները

լսեցին՝ զացին որ բռնեն զինք, քանի որ կ'սաէին. «Ձնորած է»: 22 Երուսաղէմէն իշած դպիրներն այ կ'րսէին. «Անոր մէջ Բէեղզերուդ կայ, եւ դեւերուն իշխաննվ կը հանէ դեւերօ»: 23 Յիշուս կանչերով զանոնք՝ առակներով խօսեցաւ անոնց. «Սատանան ինչպէս կրնայ դուրս հանեց Սատանան: 24 Եթէ թագաւորութիւն մը թաժնուի ինքնիր դէմ՝ այդ թագաւորութիւնը չի կրնար կենալ: 25 Եթէ տուն մը թաժնուի ինքնիր դէմ, այդ տունը չի կրնար կենալ: 26 Եթէ Սատանան կանգնած ու թաժնուած է ինքնիր դէմ ան չի կրնար կենալ, հապա անոր վախճանը հասած է: 27 Ո՛չ մէկը կրնայ մտնել ուժեղ մարդու մը տունը եւ յափշտակել անոր կարասիները, եթէ նախ չկապէ ուժեղ մարդը, եւ այն ատեն կորուպտ անոր տունը: 28 Շշմարտապէս կը յայտարարեն ձեզի: «Մարդոց որդիներուն պիտի ներուի ամեն մեղք, նաեւ հայիշութիւնները՝ որքան այ հայիշեն: 29 Քայց ըվ որ հայիշէ Սուլը Հոգիին դէմ, յաւիտեն՝ ներուս պիտի չունենայ, հապա արժանի պիտի ըլլայ յաւիտենական դատապարտութեան»: (աժօն ց165, աժօնու ց166) 30 Որովհետեւ կ'ըսէին. «Անմաքուր ոզի կայ անոր մէջ»: 31 Յետոյ անոր մայրն ու եղբայրները եկան, եւ դուրս կայնելով՝ մարդ դրկեցին ու կանչեցին զայն. 32 թագմութիւնն ալ նստած էր անոր շուրջը: Երբ ըսին իրեն. «Ահա քու մայրդ ու եղբայրներդ կը փնտուն թեզ դուրսը», 33 ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ո՞վ է իմ մայրս, կամ որո՞նք են եղբայրներս»: 34 Եւ նայելով իր շուրջը նստողներուն՝ ըսաւ. «Ահա մայրս ու եղբայրներս. 35 որովհետեւ ով որ կը գործադրէ Աստուծոյ կամքը, անիկան է իմ եղբայրս, քոյրս եւ մայրս»:

4 Դարձեալ սկսաւ սորվեցնել ծովեգերքը, եւ մեծ թագմութիւն մը անոր քով հաւաքուեցա, այնպէս որ ինք նաև մտաւ ու նստաւ՝ ծովուն վրայ. իսկ ամրող թագմութիւնը ցամաքն էր ծովեգերքը: 2 Շատ թաներ կը սորվեցներ անոնց, առակներով, եւ կ'ըսէր անոնց իր ուսուցումին մէջ. 3 «Լսեցէք, ահան սերմանացն մը զնաց սերմ ցանելու: 4 Մինչ կը ցաներ, քանի մը սերմեր ինկան ճամբային եղերքը, եւ թօջունները եկան ու լափեցին զանոնք: 5 Ուրիշներ ինկան մայշոտ տեղ մը, ուր շատ հող չկար, եւ իսկոյն բռւսան՝ հողին խորունկ չըլլայուն համար. 6 սակայն տօթակէց եղան երբ արեւը ելաւ, ու չորցան՝ քանի որ արմատ չունեին: 7 Ուրիշներ ալ ինկան փուշերու մէջ, փուշերը բարձրացան եւ խեղիցին զանոնք, ու պտուլ չտուին: 8 Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հողի մէջ, պտուլ տուին՝ բարձրանալով եւ աճելով, ու բերին՝ մէկը երեսուն, մէկը՝ վաթուն, մէկը՝ հարիւթ: 9 Եւ ըսաւ անոնց. «Ա՞ն որ ականչ ունի լսելու՝ թող լսէ»: 10 Երբ առանձին էր, իր շուրջը եղողները՝ տասներկութիւն հետ հարցուցին իրեն այս առակին մասին: 11 Եւ ըսաւ անոնց. «Ձեզի տրուած է գիտնալ Աստուծոյ թագաւորութեան խորհուրդը, քայց անոնց որ դուրսէն են՝ ամեն ինչ

առենջուած կ'ըլլայ. 12 որպէսզի շատ տեսնեն՝ քայց չըմբռնեն, շատ լսեն՝ քայց չհասկնան, ու դարձի զան եւ իրենց մեղերը չներուին»: 13 Ապա ըսաւ անոնց. «Վյո առաքը չէք մըմներ. ուրեմն ինչպէս պիտի հասկնար բոլոր առակները: 14 Սերմանացանը՝ խօսքը կը ցանէ: 15 ճամբային եղերքը եղոյնները՝ ուր խօսքը կը ցանուի՝ անոնք են, որ երբ կը լսեն՝ իսկոյն Սատանան կու զայ եւ կը վերցնէ անոնց սիրտերուն մէջ ցանուած խօսքը: 16 Նմանապէս՝ ժայռոտ տեղերու վրայ ցանուածները անոնք են, որ երբ կը լսեն խօսքը՝ իսկոյն կ'ընդունին զայն ուրախութեամբ: 17 Քայց իրենց մէջ արմատ չունենալով՝ թիշ ժամանակ կը տոկան. յետոյ, երբ տառապանք կամ հալածանք ըլլայ խօսքին պատճառով, իսկոյն կը զայթակին: 18 Փուշերու մէջ ցանուածները անոնք են՝ որ խօսքը կը լսեն, 19 քայց այս աշխարհի հոգերը, հարստութեան խարեւութիւնը եւ ուրիշ բաներու ցանկութիւնները ներս մտներով՝ կը խեղինն խօսքը, ու ան կ'ըլլայ անպսուու: (աժօն ց165) 20 Իսկ լսա հողի մէջ ցանուածները անոնք են՝ որ խօսքը կը լսեն, կ'ընդունին եւ պտուլ կ'արտադրեն՝ մէկը երեսուն, մէկը՝ վաթուն, մէկը՝ հարիւթը»: 21 Յետոյ ըսաւ անոնց. «Միթե ճրազը գրուածին կամ մահիճին տակ դրուելու համար կու զայ. արդեօք աշտանակին վրայ դրուելու համար չէ: 22 Որովհետեւ չկայ զադտնիք մը՝ որ թացայայտ պիտի չուլլայ, եւ չե եղած պահուած բան մը՝ որ երեւան չելլէ: 23 Եթէ մէկը ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»: 24 Ապա ըսաւ անոնց. «Զգուշացէք թէ ինչ կը լսէք. անյ չափով որ դուք կը չափէք, նոյն չափով պիտի չափուի ձեզի. ու ձեզի որ կը լսէք՝ պիտի աւենայ: 25 Որովհետեւ ով որ ունի՝ անոր պիտի տրուի. իսկ ով որ չունի՝ ունեցած ալ անկէ պիտի առնուի»: 26 Նաեւ կ'ըսէր. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը այնպէս է, որպէս թէ մարդ մը հոդին մէջ հունտ ցանէ. 27 քնանայ թէ արթննայ, գփշեր ու ցերեկ, հունտը կը ծաղկի եւ կը մեծնայ, ու ինք չի գիտեր թէ ինչպէս: 28 Թանի որ հոդը ինքնիրմէ պտուլ կ'արտադրէ. նախ՝ խոտը, յետոյ՝ հասկը, անկէ ետք՝ լեցուն ցորենը հասկին մէջ: 29 Երբ պտուլը հասուննայ՝ իսկոյն մանգազը կը դրկէ, որովհետեւ հունդի աստեն հասած է»: 30 Ապա կ'ըսէր. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը ինչ բանի նմանցնենք, կամ ինչ առակով բացատրենք զայն: 31 Մանանեիխ հատիկին նման էր, որ հոդին մէջ ցանուած ատենը՝ երկիրի վրա եղած սերմերուն ամեննէն պտուիկն է. 32 Քայց երբ ցանուի՝ կը բռւսին, բոլոր տունկերէն ալ մեծ կ'ըլլայ ու մեծ ճիւղեր կ'արձակէ, այնպէս որ երկինքի թօջունները կրնան անոր շուրջին տակ բնակիլ: 33 Շատ այսպիսի առակներով կը քարոզէր խօսքը անոնց, այնքան՝ որբան կրնային մտիկ ընել: 34 Առանց առակի չէք խօսեր անոնց, քայց առանձին՝ իր աշակերտներուն կը մեկնէր բոլորը: 35 Նոյն օրը՝ երբ իրիկուն կ'ըլլար, ըսաւ անոնց. «Եկէք ծովուն միւս եղերքը անցնինք»: 36 Անոնք ալ թագմութիւնը արձակելով՝ առին զինք,

քանի նաւուն մեջ էր. ուրիշ նաւակներ այ կային անոր հետ: **37** Ու հզօր փողոքիկ մը եղաւ եւ այխները նաւուն վրայ կը խուժեին, այսպէս որ արդէն կը լցունէր. **38** իսկ ինք՝ նաւուն ետեւ կողմը՝ բարձի վրայ կը քնանար: Արդնցուցին զինք եւ քսին իրեն. «Վարդապէնտ, հոգ չե՞ն ընե՞ր՝ որ կը կորութիմք»: **39** Ուստի ելելով՝ սաստեց հովը եւ քսաւ ծովուն. «Դադրէ, յուն կեցիր»: Չովը դադրեցաւ, ու մեծ խաղաղութիւն եղաւ: **40** Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ այդպէս երկշոտ էր. ինչպէս կ'ըլլա՝ որ հաւատք չունիք»: **41** Անոնք չափազանց վախցան, եւ կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք ո՞վ է ասիկա, որ նոյնիսկ հովն ու ծովը կը հնազանդին իրեն»:

5 Ծովուն միւս եզերքը եկամ՝ Գաղարացիներուն երկիրը: **2** Երը ինք նաւեն եկաւ, իսկոյն գերեզմաններէն ելած մարդ մը հանդիպեցաւ իրեն, որ անմարուր ոգի ունէր: **3** Անոր բնակած տեղը գերեզմաններուն մեջ էր, ու շրջայրվ ալ ոչ մեկը կրնար կապել զայն. **4** Որովհետեւ յաճախ ուսնակապերով եւ շրջաններով կապուեր էր, բայց շրջանները կոտրուեր ու ոստնակապերը փշորեր էր, եւ ոչ մեկը կրնար նուաճել զայն: **5** Անեն ատեն, գիշեր ու ցերեկ, գերեզմաններուն եւ լեռներուն մեջ՝ կ'աղաղակէր, ու իր մարմինը կը ճեղքուտեր քարերով: **6** Երը հեռուեն տեսաւ Յիսուսը, վազեց ու երկուպազեց անոր, **7** եւ բարձրածայն աղաղակեց. «Դուն ինչ գործ ունիս ինծի հետ, Յիսուս, Ամենաարձը Աստուծոյ Որիք. Աստուծով կ'երդինեցնեմ քեզ, մի տանջեր զիս»: **8** (Քանի որ կ'ըսէր անոր. «Անմարուր ոգի, ենի՞ այդ մարդէն»): **9** Յարցուց անոր. «Ինչ է անունդ»: Ան ալ պատասխաննեց. «Անունս Լեզէն է, որովհետեւ բազմաթիւ ենք»: **10** Շատ կ'աղաջէին անոր՝ որ այդ երկրէն դրլս չդրկէ գիրենք: **11** Յոն, լերան մօտ, խոզերու մեծ երամակ մը կար՝ որ կ'արածէր: **12** Բոլոր դեւերը աղաջէցին անոր եւ ըսին. «Մեզ խոզերուն դրկէ, որպէսզի անոնց մեջ մտնենք»: **13** Յիսուս իսկոյն արտօնեց անոնց: Երը անմարուր ոգիները դրլս եղան ու խոզերուն մեջ մտան, երամակը զահավէժ տեղին ծովը վազեց (երկու հազարի չափ կային), եւ ծովուն մեջ խողովեցան: **14** Խոզարածները փախան, ու պատմեցին քաղաքին եւ արտերուն մեջ, ու մարդիկ դուրս եցան՝ տեսնելու թէ ինչ էր պատահածը: **15** Եկան Յիսուսի քով, տեսանլեզուն ունեցող դիւահարը, որ նստած էր՝ հազուած եւ սրափած, ու վախցան: **16** Անոնք որ տեսեր էին՝ պատմեցին իրենց թէ ինչ պատահեցաւ դիւահարին, նաեւ խոզերուն մասին. **17** Իրենք այ սկսան աղաչել անոր, որպէսզի իրենց հոդամասն երթայ: **18** Երը ան նաև մտաւ, դիւահարը կ'աղաջէր անոր՝ որ ըլլայ անոր հետ: **19** Բայց Յիսուս թոյլ չտուաւ անոր, հապա քսաւ անոր. «Գնա տունդ՝ բոլիկիններութ քով, ու պատմէ անոնց ամեն ինչ որ Տերը քրաւ քեզի, եւ ինչպէս ողորմեցաւ քեզի»: **20** Ան ալ զնաց, եւ սկսաւ Դեկապոյիսի

մեջ հրապարակել ամեն ինչ որ Յիսուս քրաւ իրեն. ու բոլոր կը զարմանային: **21** Երը Յիսուս դարձեաւ նաւով անցաւ ծովուն միւս եզերքը, մեծ բազմութիւն մը հաւաքուեցաւ անոր քով, եւ ինք ծովեցերըն էր: **22** Ժողովարանի պետերէն մեկը եկաւ, որուն անունը Յայրոս էր, ու երը տեսաւ զայն՝ ինկաւ անոր ուղը. **23** Հատ աղաչեց անոր եւ քսաւ. «Ալջիկս մեռնելով մօտ է. եկո՞ւր, դիր ծեռքի անոր վրայ՝ որպէսզի քուժուի, ու պիտի ապրի»: **24** Ան ալ զնաց անոր հետ: Մեծ բազմութիւն մը իրեն կը հետեւեր, եւ կը սեղմէր զինք: **25** Կին մը՝ որ արիւնահոսութիւն ունէր տասներկու տարիէ ի վեր, **26** Հատ չարչարանք կրած էր բազմաթիւ թժկներէ, եւ իր ամբողջ ունեցած ծախսած էր բայց բնան չէր օգտուած, այլ փոխարէնը փիճակը կը վատժարանար: **27** Երը լսեց Յիսուսի մասին, ետեւեն եկամ՝ բազմութեան մեջ, ու դպաւ անոր հանդերձին. **28** Բայն որ կ'ըսէր. «Եթէ միայն անոր հանդերձներուն դպչի՞ն պիտի թժկուիս»: **29** Իսկոյն իր արիւնին աղրիւրը ցամքեցաւ, եւ իր մարմինին մեջ զիտցաւ թէ տանջանքէն թժկուեցաւ: **30** Յիսուս իսկոյն զիտցաւ ինքնիր մեջ թէ գորութիւն մը ելա իրմէ դուրս, դարձաւ բազմութեան ու քսաւ. «Ո՞վ դպաւ իմ հանդերձներուս»: **31** Իր աշակերտները ըսին իրեն. «Կը տեսնեն թէ բազմութիւնը կը սեղմէ քեզ, եւ կ'ըսես. «Ո՞վ դպաւ ինծի?»: **32** Իր շուրջը կը նայէր՝ որպէսզի տեսնէտ այս բանը ընողը: **33** Կինը վախցաւ ու դողաց, որովհետեւ գիտէր թէ ինչ պատահեցաւ իրեն. եկաւ, ինկաւ անոր առջեւ, եւ պատմեց անոր ամբողջ ճշմարտութիւնը: **34** Յիսուս քսաւ անոր. «Աղջիկ, հաւատքը թժկեց քեզ. զնայ խաղաղութեամբ, ու թժկուած եղիր քու տանջանքէր»: **35** Երը ինք դեռ կը խօսէր, ժողովարանի պետին տունեն ումանք եկան եւ ըսին. «Ալջիկը մեռուա, այլ ինչո՞ւ կ'անհանգստացնես վարդապետը»: **36** Իսկ Յիսուս, երը լսեց քսուած խօսքը, իսկոյն քսաւ ժողովարանի պետին. «Մի վախնար, միայն հաւատք»: **37** Ու ոչ մեկուն թոյլ տուալ որ իրեն ուղեկցի, բայց միայն Պետրոսի, Յակոբոսի եւ Յակոբոսի եղբօր՝ Յովհաննեսի: **38** Ժողովարանի պետին տունը հասնելով՝ նշմարեց աղմսկը, նաեւ անոնք՝ որ շատ կու լային ու կը հեծեծէին: **39** Ներս մտնելով՝ քսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ իրաւ անցած էք եւ կու լաք. մանուկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ»: **40** Անոնք ալ զինք ծաղութեցին, բայց հնիք բոլոր դրլս հաները՝ իրեն հետ առա մանուկին հայրն ու մայրը, եւ իրեն հետ եղողները, ու մտաւ հոն՝ ուր մանուկը պառկած էր: **41** Մանուկին ճեռքէն բռնելով՝ քսաւ անոր. «Տայիթա, կումի՞», որ կը թարգմանուի. «Աղջիկ, (քեզիկ կ'ըսեմ,) ոտքի ելիր»: **42** Իսկոյն աղջիկը կանգնեցաւ եւ քալեց, որովհետեւ տասներկու տարեկան էր. ու տեսնողները հիացումն զմայլեցան: **43** Յիսուս սաստիկ պատուիեց անոնց՝ որ ոչ մեկը զիտնայ այս քանը, եւ քսաւ՝ որ ուտեկիթ տան անոր:

6 Անկէ մեկներով՝ զնաց իր բնագաւառը, եւ իր աշակերտները հետեւեցան անոր: 2 Երբ Շաքար օրը հասաւ մկան ժողովարանին մէջ սորվեցնել: Շատեր լսերով կ'ապշէին ու կ'ըսէին. «Ասիլա ուրկէ ունի այս բաները. այս ինչ խմաստութիւն է՝ իրեն տրուած, որ այսպիսի հրաշքներ կը գործուին իր ձեռքով:» 3 Ասիլա հիւսնը չէ, Մարիամի որդին, եւ Յակոբոսի, Յովսէսի, Յուդայի ու Սիմոնի եղբայրը. եւ իր քոյրերը հոս՝ մեր քով չեն:» Ուստի անոր պատճառով կը զայթակրէին: 4 Ասական Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարգարէ մը առանց պատիւի չէ, բացի իր բնագաւառին, իր ազգականներուն եւ իր տան մէջ:» 5 Յն չէր կրնար հրաշք գործել, բայց միայն քանի մը հիւսնի վրայ ձեռք դրաւ ու բուժեց զանոնք: 6 Եւ անոնց անհաւատութեան վրայ կը զարմանար, ու շրջակայ գիշերը երթարով՝ կը սորվեցնէր: 7 Իրեն կանչերով տասներկութք՝ երկու-երկու դրկեց զանոնք, եւ իշխանութիւն տուաւ անոնց, աննաբուր ոփիներուն վրայ: 8 Պատուիրեց անոնց, որ ոչինչ առնեն ճամբրողութեան համար, բայց միայն զաւազան մը. ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ դրամ՝ զօտիներուն մէջ, 9 հապա հողարափ հազնին: Ու ըսաւ. «Կրկին բանկոն մի հազնիք», 10 եւ աւելցուց. «Ո՞ր տունը որ մտնէր, հոն մնացէք՝ միշտ որ անվէ մեկնիք: 11 Իսկ անոնք որ չեն ընդունիր ձեզ ու մտիկ չեն ըներ ձեզի, երբ անկէ մեկնիք՝ թօթուեցք ձեր ուտքերուն ներքեալ փոշին, իրբ վկայութիւն անոնց: Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Սողոմացիներուն եւ Գոմորացիներուն աւելի դիլոյին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան այդ քաղաքին”»: 12 Անոնք ալ մեկնելով՝ կը քարոզէին, որ մարդիկ ապաշխարեն: 13 Շատ դեւեր դուրս կը հանէին, շատ հիւսներ իւղով կ'օծէին ու զանոնք կը բուժեին: 14 Երբ Յերովիտ թագաւորը լսեց, (քանի որ անոր անունը յայտն եղաւ,) ըսաւ. «Յովիաննես Սկրտիչ մետենմերեն յարութիւն առած է. Ուստի հրաշքներ կը գործուին անովք:» 15 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Եղիան Ե», ուրիշներ ալ կ'ըսէին. «Մարգարէ մըն է, կամ մարգարէներեն մէկուն պէս:» 16 Բայց երբ Յերովիտ լսեց՝ ըսաւ. «Ասիլա Յովիաննեսն Ե՝ որ ես զիխատեցի. մեռեներեն յարութիւն առած Ե:» 17 Արդարեւ Յերովիտ՝ ինք մարդ դրկերով քոներ էր Յովիաննեսը, ու կապերով քանսոր դրեր էր, իր եղբօր՝ Փիլիպասով կնոց՝ Յերովիտայի պատճառով, քանի որ անոր հետ ամուսնացած էր. 18 որովհետեւ Յովիաննես կ'ըսէր Յերովիտիւ. «Քեզի արտօնուած չէ երօրոյ կինը առնելք:» 19 Յերովիտա ոիս ուներ անոր դէմ եւ կ'ուզէր զայն սպաննեւ, բայց չէր կրնար. 20 որովհետեւ Յերովիտ կը վախնար Յովիաննեսէ, գիտնալով թէ ան արդար ու սուլք մարդ մըն է, եւ կը դիտէր զայն: Անկէ լսելով՝ շատ բաներ կ'ընէր, ու հաճոյքով անոր մտիկ կ'ընէր: 21 Պատեհ օր մը եկաւ, երբ Յերովիտս իր ծնունդի տարեղարձին առիթով ընթրիք մը սարքած

Եր իր մեծամեծներուն, հազարապէտներուն եւ Գայիեայի զիխաւորներուն: 22 Յերովիտիայի աղջիկը՝ հանգեսին սրահը մտնելով՝ պարեց, ու հաճեցուց Յերովիտը եւ իրեն հետ սեղան նստողները: Թագաւորը ըսաւ աղջիկին. «Խնդրէ ինձտ ինչ որ կ'ուզես, ու պիտի տառ թեգիք:» 23 Եւ անոր երրում դրաւ՝ ըսելով. «Կ'ո՞չ որ խնդրու ինձմ՝ պիտի տամ թեզի, մինչեւ թագաւորութեանս կէսըր:» 24 Ան դուրս ելլելով՝ հարցուց իր մօր. «Ի՞նչ ուզեմ:» Ան ալ ըսաւ. «Յովիաննես Սկրտիչին գլուխըր:» 25 Խսկոյն փութարով թագաւորին քով մտաւ ու խնդրեց՝ ըսելով. «Կ'ուզեմ որ անյապաղ, ափսէի մը վրայ, Յովիաննես Սկրտիչին գլուխըր տաս ինձի:» 26 Թագաւորը չափազանց տրումեցաւ. բայց երրումներուն եւ իրեն հետ սեղան նստողներուն պատճառով՝ չուզեց մերժել անոր խնդրանքը: 27 Ուստի թագաւորը խսկոյն դահիճ մը դրկեց, ու հրամայեց բերել անոր գլուխըր: Ան ալ զնաց, բանտին մէջ զիխատեց զայն, 28 ափսէի մը վրայ բերաւ անոր գլուխըր եւ տուաւ աղջիկին. աղջիկն ալ տուաւ զայն իր մօր: 29 Երբ անոր աշակերտները լսեցին՝ եկան, վերցուցին անոր մարմինը եւ դրին գերեզմանի մը մէջ: 30 Առաքեաները հաւաքուեցան Յիսուսի քով ու պատմեցին անոր մալեն բան, թէ ինչ որ ըրին, թէ ինչ որ սորվեցուցին: 31 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Դուք առանձին եկէք ամայի տեղ մը, եւ հանգեցեք թի մը». քանի որ շատեր կու զային ու կ'երթային, եւ հաց ուտելու խսկ ժամանակ չէին ճգէր: 32 Ուստի նաւով ամայի տեղ մը գացին՝ առանձին: 33 Բազմութիւնը տեսաւ զանոնք՝ որ կ'երթային: Շատեր ճանչցան զայն, ու ուտքով՝ բոլոր քաղաքներեն հոն վազեցին, եւ անոնցմէ առաջ հասնելով՝ անոր քով համախմբուեցան: 34 Յիսուս, երբ դուրս ելաւ, մեծ բազմութիւն մը տեսնելով՝ գթաց անոնց վրայ, որովհետեւ հովի չունեցող ոչխարներու պէս էին. ու շատ բաներ սորվեցուց անոնց: 35 Երբ շատ ժամեր անցան, իր աշակերտները եկան իրեն եւ ըսին. «Յո՞ս ամայի տեղ մըն է, ու ժամանակը արդին շատ ուշ է:» 36 Արձակէ ժողովուրդը, որպէսզի երթան շրջակայ արտերն ու գիտերը եւ իրենց հաց գնեն, որովհետեւ ոչինչ ունին ուտելու:» 37 Բայց ինք պատասխանեց անոնց. «Դուք տուլք ասուն՝ որ ուտեն:» Ըսին իրեն. «Երթանք գնենքն երկու հարդիք դահեկանի հաց ու տանք ատոնց՝ որ ուտեն:» 38 Ըսաւ անոնց. «Բանին նկանակ ունիք. գացէք՝ նայեցէք:» Երբ գիտցան՝ ըսին. «Յինգ, եւ երկու ծուլք:» 39 Յամայեց անոնց, որ բոլոր կանաչ խոտին վրայ՝ խումբ-խումբ նստեցնեն. 40 ու նստան՝ հարիւրական եւ յիսունական շարքերով: 41 Յինգ նկանակներն ու երկու ծուլքերը առաւ, դէպի երկինք նայելով՝ օրինեց, մանրեց նկանակները եւ տուաւ իր աշակերտներուն, որպէսզի հրամցնեն անոնց. Երկու ծուլքերն ալ բաժնեց բոլորին: 42 Բոլորը կերան, կշտացան, 43 եւ վերցնելով բեկորներն ու ծուլքերը՝ տասներկու կողով լեցուցին: 44 Այդ

Նկանակներէն ուտողներօ՛ իինգ հազարի չափ այր մարդիկ էին: **45** Իսկըն իր աշակերտները հարկադրեց՝ որ նաև մտնեն, ու իրմէ առաջ անցնին միւս եղեքը՝ Քեթասայիդա, մինչ ինք կ'արձակւը բազմութիւնը: **46** Եւ անոնցմէ հրաժետ առնելէ ետք՝ լեռ զնաց աղօթելու: **47** Երբ իրիկուն եղաւ, նայը ծովուն մէջտեն էր, ինք հինց ցանաքին վլոյա էր՝ մինակ: **48** Տեսաւ զանոնք՝ որ կը տանջուեին թի վարելով որովհետեւ հովը իրենց հակառակ էր: Գիշերուան չորրորդ պահուն ատենները՝ ծովուն վլոյա քալերով զնաց անոնց, եւ կ'ուլցէր անցնի անոնց քովէն: **49** Երբ անոնք տեսան՝ որ ծովուն վլոյա կը քալէր, կարծեցին թէ աչքի երեւոյթ մըն է. ուստի աղաղակեցին, **50** քանի որ բոլորն ալտեսան զայն ու վրովվեցան: Եւ ինք իսկըն խօսեցաւ անոնց հետ ու ըսաւ անոնց. «Քաջալերուեցէ՛ր, ես եմ, մի՞ կահնաք»: **51** Եւ նաև ելաւ անոնց քով, ու հովը դադրեցաւ: Անոնք իրենք իրենց մէջ չափազանց զմայած էին եւ կը զարմանային, **52** որովհետեւ նկանակներուն հրաշքն իսկ չէին նկատած՝ քանի իրենց սիրոր թմրած էր: **53** Միւս կողմը անցներով՝ հասան Գեննեսարէթի երկիրը, ու նաւը տեղաւորեցին: **54** Երբ նաւէն եկան՝ այդ տեղի մարդիկը իսկըն ճանչցան զայն, **55** եւ ամբողջ շրջակայքը հոս-հոն վագելով՝ սկսան մահճներով ախտաւորներ բերել հին՝ ուր կը լսէին թէ կը գտնուեր: **56** Ուր որ մտնէր, գիլերը, քաղաքները կամ արտերը, հրապարակներուն վլոյա կը դնէին իհլանդները, ու կ'աղաչէին իրեն՝ որ գոնէ իր հանդերձին քղանցքին դաշին: Եւ անոնք որ դպան՝ թժկուեցան:

7 **Φ**արիսեցիներէն ու դպիրներէն ոմանք՝ որ եկած էին երուսաղէմէն՝ իր քով հաւաքուեցան: **2** Երբ տեսան թէ անոր աշակերտներէն ոմանք՝ պիտօ, պախնքն՝ անլուայ ձեռքերով հաց կ'ուտեն, մեղադրեցին: **3** որովհետեւ Փարիսեցիներն ու բոլոր Յրեաները հաց չեն ուտեր՝ մինչեւ որ լաւ մը լուան իրենց ձեռքերը, քանի որ նախիքներուն աւանդութիւնը կը պահեն: **4** Շուկայէն եկած ատեն եթէ շրլաւուին՝ չեն ուտեր: Ասոնց ննան շատ քաներ կան, որոնք ընդունած են ու կը պահեն, ինչպէս՝ զաւարներու, փարչերու, պիլնձն անօթներու եւ սեղաններու լուացումը: **5** Յետեւարար Փարիսեցիներն ու դպիրները հարցուցին անոր. «Ինչն՝ քու աշակերտներդ նախիքներուն աւանդութեան համաձայն չեն շարժիր, եւ անլուայ ձեռքերով հաց կ'ուտեն:» **6** Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Եսայի ճիշջ մարզարեացաւ ձեր մասին, կեղծաւորներ, ինչպէս գրուած է. «Այս ժողովսուրդը միայն շրթունքնվ կը պատուէ զիս, բայց իրենց սիրոր հեռու է ինձմէ. **7** ու պարապ տեղը կը պաշտեն զիս՝ մարդոց պատուեները իրը վարդապետութիւն սորվեցներով»: **8** Որովհետեւ Աստուծոյ պատուիրանը ձգելով՝ մարդոց աւանդութիւնը կը պահեր, ինչպէս՝ փարչերու եւ

գաւաթմերու լուացումը, ու ասոնց ննան շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք»: **9** Եւ ըսաւ անոնց. «Լավ կ'անարգէք Աստուծոյ պատուիրանը, որպէսզի ձեր աւանդութիւնը պահէր: **10** Քանի որ Սովու ըսաւ. «Պատուէ հայր ու մայր. Եւ ով ու անիծ իր հայրը կամ մայրը, մահնվ թող վախճանի»: **11** Բայց դուք կ'սաեք. «Եթէ մէկը իր հօր կամ մօր բայց. «Իս օգրւա որ ինձմէ պիտի ստանաս՝ Աստուծոյ տայիք կորրան Ե», (որ կը նշանակէ՝ ընծայ,) ան ազատ կ'ըլլայ», **12** Եւ ալ թոյլ չէք տար անոր՝ բան մը ընել իր հօր կամ մօր: **13** Անվաւեր կը դարձնէք Աստուծոյ խօսքը՝ ձեր փոխանցած աւանդութեամբ, ու շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք՝ ասոր նման»: **14** Ամբողջ բազմութիւնը իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց. «Բոյրիդ ալ մտիկ զրեք ինծի, ու հասկցէք: **15** Ոչինչ կայ՝ որ դուրսէն մտնէ մարդուն մէջ ու կարող ըլլայ պղծել զայն. հապա ինչ որ դուրս կ'ելլէ անկէ, անիկմ է որ կը պղծէ մարդը: **16** Ո՛վ որ ականչ ունի խելու՝ թող լս»: **17** Երբ ինք՝ զատուելով այդ բազմութենմէն՝ սուն մտա, իր աշակերտները հարցուցին իրեն այդ առակին մասին: **18** Ըսաւ անոնց. «Ի՞լլը ալ այդպէս անխել էք, չէ՛ք ըմբռներ թէ ամեն ինչ՝ որ դուրսէն կը մտնէ մարդուն մէջ, չի կրնար պղծել զայն, **19** որովհետեւ ոչ թէ անոր սիրտին մէջ կը մտնէ՝ հապա փորը, եւ արտաքնոցը դուրս կ'ելլէ. ուստի բոլոր կերակուրները մաքուր են»: **20** Նաեւ ըսաւ. «Ինչ որ կ'ելլէ մարդուն ներսէն, անիկմ կը պղծէ մարդը: **21** Որովհետեւ ներսէն, մարդոց սիրտէն, կ'ելլէն չար մտածումներ, շնուրիւններ, պոռնկութիւններ, սպանութիւններ, **22** գողութիւններ, ազակութիւններ, չարութիւններ, նենգութիւնն, ցոփութիւն, չար աչք, հայիոյութիւն, ամբարտաւանութիւն, անմտութիւն: **23** Այս բոլոր չար բաններ ներսէն կ'ելլին ու կը պղծեն մարդը: **24** Կանգներով՝ անկէ զնաց Տիլրոսի եւ Սիլոնի հողամասերը, ու տուն մը մտներով՝ կ'ուղզէր որ ոչ մէկը գիտնայ. բայց չկրցաւ թաքուն մնալ: **25** Որովհետեւ կին մը, որուն աղջիկը անմաքուր ոզի ուներ իր մէջ, լսե անոր մասին, եկաւ եւ ինչպա անոր ուրբը: **26** Այս կինը հեթանոս էր, փիլինկա-ասորի ցեռէն, ու կը թախանձէր անոր՝ որ հանէ դեւը իր աղջիկն: **27** Յիսուս ըսաւ անոր. «Թմջւ տուր՝ որ նախ զաւակները կշտանան, քանի որ լաւ է անել զաւակներուն հացը եւ նետել շուներուն»: **28** Ան ալ պատասխանեց անոր. «Այս, Տէ՛ր սակայն շուներն ա՛ սեղանին ներբեւ՝ կը կերակուրին զաւակներուն փշրանքներէն»: **29** Յիսուս ըսաւ անոր. «Այս խօսքիդ հանար՝ զնա, դեւը դուրս ելաւ աղջիկէդ»: **30** Կինը իր տունը երթալով՝ գտաւ որ դեւը եկած էր, իսկ աղջիկը՝ պառկած մահճին վլոյ: **31** Դարձեալ Տիլրոսի եւ Սիլոնի հողամասերէն մեկնելով՝ զնաց Գալիեայի ծովեցերքը, Դեկապոլիսի հողամասին մէջէն: **32** ՄԵկը բերին անոր առջեն, խուլ ու դժուարախօս, եւ կ'աղաչէին՝ որ ձեռք դնէ անոր վրայ: **33** Բազմութենմէն մէկիդ առնելով զայն՝ իր

մատները միտեց անոր ականջներուն մէջ ու թքնեց, եւ դպաւ անոր լեզուին։ 34 ապա երկինք նայելով՝ հառաչեց ու ըսաւ անոր. «Եփիքաթ», (որ ըսել է՝ քացուլ). 35 հսկոյն քացուեցան անոր ականջները եւ քակուեցաւ անոր լեզուին կապը, ու շխտակ կը խօսեր: 36 Պատուիիրեց անոնց՝ որ ոչ մէկուն բայն. սական ինք որդան կը պատուիիր անոնց, անոնք այլ աւելի կը հրապարակէին: 37 Չափազանց կ'ապաշէին ու կ'ըսէին. «Ան ամէն ինչ լաւ կ'ընէ. խուլերուն լսել կու տայ, եւ համբերուն՝ խօսիր»:

8 Այդ օրերը, բազմութիւնը յոյժ շատ ըլլալով եւ ուտելու ոչինչ ունենալով, Յիսուս իրեն կանչեց իր աշակերտները ու ըսաւ անոնց. 2 «Կը գրամ այդ բազմութեան վրայ, որովհետեւ արդէն երեք օր Ե՛ որ քովս են, եւ ոչինչ ունին ուտելու: 3 Եթէ ամսօթի ուղարկեմ զանոնք իրենց տուները՝ պիտի պարտասին ճամքան, որովիտեւ ատոնցմէ ոմանք հեռաւոր տեղէ եկած են»: 4 Իր աշակերտները պատասխանեցին իրեն. «Այս անապատին մէջ ուրկէ կրնայ մէկը հացոյ կշտացնել ատոնք»: 5 Հարցուց անոնց. «Քանի՞ն կանակ ունիիք»: Անոնք ըսին. «Եօթը»: 6 Ճրամանց բազմութեան՝ որ նատի գետինին վրայ. եւ առաւ եօթը նկանակները, չնորհակալ եղաւ, կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, որպեսզի հրամցնեն բազմութեան. եւ հրամցուցին: 7 Քանի՞ն մը մանր ծովկ այ ունէին: Օրինեց ու ըսաւ՝ որ զանոնք այլ հրամցնեն անոնց: 8 Կերան, կշտացան, եւ աւելցած թեկորներէն եօթը զամքիլ վերցուցին: 9 Ուստողները չորս հազարի չափ էին: Արձակեց զանոնք, 10 եւ հսկոյն նաև մտնելով՝ աշակերտներուն հետ զնայ Դաշմանութայի կողմէրը: 11 Փարիսեցիները ելելով՝ սկսան անոր հետ վիճաքանի, ու զայն փորձելով՝ կը խնդրէին իրմէ նշան մը երկինքիւ: 12 Ան ալ իր հոգիին մէջ հառաչելով՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ այս սերունդը նշան կը խնդրէ: Շնչարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ այս սերունդին նշան պիտի չտրուի»: 13 Եւ զանոնք թողուց, դարձեալ նաև մտաւ ու զնաց ծովուն միւս եգերը: 14 Հայ առնել մոռցած էին. բայց նաւուն մէջ իրենց հետ միայն մէկ նկանակ ունէին: 15 Պատուիիրեց անոնց ու ըսաւ. «Ուշադիր եղէք, զգուշացէք Փարիսեցիներու խմորէն ու Յերովիշի խմորէն»: 16 Իսկ անոնք իրարու հետ կը մտածէին եւ կ'ըսէին. «Որովհետեւ հաց չունինք»: 17 Յիսուս գիտնալով անոնց մտածումը՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը մտածէք թէ հաց չունիք. տակալին չէք ըմբռներ ու չէք հասկնար. տակալին ծեր սիրուց կարծրացած է: 18 Աչքեր ունիք եւ չէք տեսներ, ականջներ ունիք ու չէք լսեր, եւ չէք յիշեր: 19 Եղը իինգ նկանակները կտրեցի իինգ հազարին, թեկորներով լեցուն քանի՞ կողով վերցուցիք»: Ըսին անոր. «Տասներկու»: 20 «Ու երը եօթը նկանակները կտրեցի չորս հազարին, թեկորներով լեցուն քանի՞ զամքիլ վերցուցիք»: Անոնք ալ ըսին. «Եօթը»: 21 Եւ ըսաւ անոնց.

«Յապա ինչպէս չէք հասկնար»: 22 Եր զնաց Բեթայիհոա՝ կոյր մը բերին անոր առշեն, ու կ'աղաքէին իրեն՝ որ դպի անոր: 23 Ան ալ՝ բննելով կոյրին ծեռքէն՝ դուրս տարաւ գիւղէն, եւ թքնելով անոր աչքերուն վրայ ու նայիլ տուաւ անոր. եւ առողջացաւ, ու յստակօրէն կը տեսնէր բոլորը: 26 Յետոյ՝ դրկերկ զայն իր տունը՝ ըսաւ. «Մի մտներ գիւղը, ոչ ալ մէկու մը ըսէ գիւղին մէջ»: 27 Յիսուս զնաց Փիլիպպոսի Կեսարիային գիւղէրը՝ իր աշակերտներուն հետ: ճամբան հարցուց իր աշակերտներուն. «Մարտիկ ինծի համար ինչ կ'ըսէն, ով եմ»: 28 Անոնք պատասխանեցին. «Ումանք՝ Յովիաննէս Սկրտիչը, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ մարգարէներէն մէկը»: 29 Եւ ինք ըսաւ անոնց. «Իսկ որով ինծի համար ինչ կ'ըսէք, ով եմ»: Պետրոս պատասխանեց անոր. «Դուն Քրիստոն ես»: 30 Սաստիկ հրահանգեց անոնց՝ որ ոչ մէկուն խօսին իր մասին: 31 Ապա սկսաւ սորվեցնել անոնց. «Պէտք է որ մարդու Որդին շատ չարչարանքներ կրէ, մերժուի երեցներէն, քահանայապետներէն եւ դայիրներէն, սպաննուի, ու երեք օրէն ետք յարութիւն առնէ»: 32 Այս խօսքը ըսաւ բացորոշապէս: Ուստի Պետրոս մէկիդ առաւ զինք եւ սկսաւ յանդիմաննէ: 33 Իսկ ինք դարձաւ, իր աշակերտներուն նայելով՝ յանդիմաննէց Պետրոսը եւ ըսաւ. «Ետքն զնա, Սատանայ, որովհետեւ դուն ոչ թէ Աստուծոյ բաները կը մտածես, հապա՝ մարդոց բաները»: 34 Երը իրեն կանչեց բազմութիւնը՝ իր աշակերտներուն հետ, ըսաւ անոնց. «Ո՞վ որ ուզէ զալ իմ ետևես, թող ուրանայ ինքզինք, վերցնէ իր խաչը, ու հետեւի ինծի: 35 Որովհետեւ ով որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ով որ կորսնցնէ իր անձը՝ ինծի ու աւտարանին համար, պիտի փրկէ զայն: 36 Քանի որ ինչ օգուտ է մարդուն՝ որ շահի ամբողջ աշխարհը, բայց կորսնցնէ իր անձը. 37 Կամ՝ մարդ ինչ փրկանք պիտի տայ իր անձին փրխարէն: 38 Որովհետեւ ով որ ամօթ սեպէ զիս եւ իմ խօսքրու դաւակիլ՝ այս շնացոյ ու մեղաւոր սերունդին մէջ, մարդու Որդին ալ ամօթ պիտի սեպէ զայն դաւակիլ՝ երք գայ իր Յօր փառքով սուրբ հրեշտակներուն հետ»:

9 Եւ ըսաւ անոնց. «Շշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Յու ներկայ երդողներէն կան ումանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսն, մինչեւ որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը՝ զօրութեամբ եկած»: 2 Վեց օր ետք՝ Յիսուս առաւ իրեն հետ Պետրոսը, Յակոբոսն ու Յովիաննեար, հանեց զանոնք բարձր լիռ մը՝ առանձին, եւ այլակերպեցաւ անոնց առշեն: 3 Իր հանդերձները փայլուն, չափազանց ծերմակ եղան՝ ծինչ պէս, այնպէս որ երկիր վրայ ոչ մէկ թափիչ կրնար այդպէս ճերմկցնել: 4 Ու Եղիա

Երեւաւ անոնց՝ Մովսէսի հետ, եւ կը խօսակցէին Յիսուսի հետ: 5 Ապա Պետրոս քսաւ Յիսուսի. «Ուարքի, լայ է որ կենանք հոս եւ շինենք երեք վրան, մէկը՝ քեզի, մէկը՝ Մովսէսի ու մէկը՝ Եղիայի»: 6 որովհետև չեր գտներ թէ ինչ կը խօսի, քանի որ զարդուրած էին: 7 Անպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ, եւ ձայն մը եկաւ ամպէ՛ բաերով. «Վյու է իմ սիրելի Որդիս, անոր մտիկ ըրեք»: 8 Յանկարծ, երբ իրենց շուրջը նայեցան, ուրիշ ոչ մէկը տեսան, հապա միայն Յիսուսը՝ իրենց հետ: 9 Երբ վար կ'իջնէին լեռնէն, պատուիրեց անոնց՝ որ ոչ մէկուն պատմեն իրենց տեսածը, բայց միայն՝ մարդու Որդիին մեռեներէն յարութիւն առնելն ետք: 10 Անոնք պահեցին այդ խօսքը, ու կը հարցնէին իրարու թէ ինչ կը նշանակէ «մեռելներէն յարութիւն առնել»: 11 Եւ հարցուցին իրեն. «Ինչո՞ւ դպիրները կ'ըսեն թէ «պէտք է որ նախ Եղիա զայ»»: 12 Ան այ պատասխանեց անոնց. «Արդարեւ նախ Եղիա կու զայ ու կը վերահաստատ ամեն բան. ինչպէս գրուած է մարդու Որդիին մասին՝ թէ պէտք է շատ չարչարանքներ կրէ եւ անարգուի: 13 Բայց կ'ըսեն ծեզի թէ Եղիա եկաւ այ, ու ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր, ինչպէս գրուած էր իր մասին»: 14 Աշակերտներուն քով գալով՝ տեսաւ մեծ բազմութիւն մը անոնց շուրջը, ու դպիրներ՝ որ կը վիճարանէին անոնց հետ: 15 Խսկոյն ամբողջ բազմութիւնը՝ երբ տեսաւ զայն՝ շատ այլայլեցա, եւ յառաջ Վագերով զայն կը բարեւէր: 16 Յիսուս հարցուց դպիրներուն. «Ի՞նչ բանի մասին կը վիճարանէիք անոնց հետ: 17 Բազմութենէն մէկը պատասխանեց. «Կարդապէտ, որդիս՝ որ համբ ողի ունի՝ քեզի քերի: 18 Ուր որ ալ բռնէ զայն՝ գետին կը զարնէ՝ զայն. ինք ալ կը փրփրի, իր ակրաները կը կրծտ եւ կը ցամքի: Քու աշակերտներուդ ըսի որ հանեն զայն, բայց չկրցան»: 19 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Ո՛վ անհաւատ սերունդ, մինչեւ երբ պիտի ըլլամ ծեզի հետ, մինչեւ երբ պիտի հանդուրժեն ծեզի. ինծի քերէր զայն»: 20 Իրեն քերին զայն: Երբ տղան տեսաւ զինք, իսկոյն չար ողին ցնցեց զայն, եւ գետին ինկած՝ կը թաւալէր ու կը փրփրէր: 21 Յիսուս հարցուց անոր հօր. «Ո՞րչափ ատեն է՝ որ այդ բանը պատահեցա անոր:» Ան ալ քսաւ. «Մանկութենէն ի վեր: 22 Յանձնի կրակի ու շուրջը մէջ կը նետէ զայն՝ որպէսզի կորսնցնէ. բայց եթէ կարողութիւն ունին՝ օգնէ՛ մեզի, գթալով մեր վլոյ»: 23 Յիսուս քսաւ անոր. «Եթէ կրնան հաւատալ. ամեն բան կարելի է անոր՝ որ կը հաւատայ»: 24 Խսկոյն մանուկին հայր աղաղակեց եւ արցունքով քսաւ. «Կը հաւատան, Տէր. օգնէ՛ իմ անհաւաստութեանս»: 25 Յիսուս՝ երբ տեսաւ թէ բազմութիւնը կը խօսնուի շուրջը, սաստեց անմաքուր ողին եւ քսաւ անոր. «Համբ ու խոր ողի, կը հրամայեմ քեզի, ելքիր ատիկէ, եւ անզամ մըն ալ մի՛ մնտեր անոր մէջ»: 26 Ոգին աղաղակերով՝ սաստիկ ցնցեց զայն ու եղաւ. եւ տղան մեռելի պէս եղաւ, այնպէս որ շատեր ըսին.

«Սեռավ»: 27 Խսկ Յիսուս անոր ձեռքին քռնելով՝ ոտքի հանեց զայն, ան ալ կանգնեցա: 28 Երբ ինք տուն մտաւ, իր աշակերտները ատանձին հարցուցին իրեն. «Սեռք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զայն»: 29 Ըսաւ անոնց. «Վյո տեսակը կարելի չէ ուրիշ բանով հանեն, բայց միայն աղօքաբով ու ծովապահութեամբ»: 30 Անվէ՛ մեկնելով՝ Գայիեայի մէջնէն կ'անցնէին, եւ չեր ուզեր որ մէկը գիտնայ. 31 որովհետեւ կը սորվեցնէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր անոնց. «Մարդու Որդին պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը, պիտի սպաննեն զայն, ու երբ սպաննուի՝ յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 32 Անոնք չէին հասկնար այդ խօսքը, եւ կը վախնային հարցնել իրեն: 33 Եկաւ Կափառնայում. ու երբ տուն մտաւ՝ հարցուց անոնց. «Ի՞նչ բանի մասին կը մտածէիք ճամբան՝ իրարու հետո:» 34 Անոնք լուր կեցան, որովհետեւ ճամբան վիճաբանած էին իրարու հետ՝ թէ ովք է մեծագոյնը: 35 Երբ նստաւ, կանչեց տասներկութը եւ քսաւ անոնց. «Եթէ մէկը ուզէ առաջն ըլլայ, բոլորին յետինը թող ըլլայ, ու բոլորին սպասարկուն»: 36 Եւ առաւ մանուկ մը, կայնեցուց անոնց մէտոեն, ապա իր գիրկը առնելով զայն՝ քսաւ անոնց. 37 «Ո՛վ որ կ'ընդունի այսպիտի մանուկներէն մէկը՝ իմ անունովս, զին կ'ընդունի. եւ ովք որ զիս կ'ընդունի, ոչ թէ զիս կ'ընդունի, հապա՝ զիս որկոնքը»: 38 Յովիհաննես քսաւ անոր. «Կարդապէտ, տեսանք մէկը որ դեւեր կը հանէր բու անունովս, բայց մէզի չի հետեւիր: Արգիլեցինք զայն, բանի որ մէզի չի հետեւիր»: 39 Յիսուս քսաւ. «Մի արգիլէր զայն, որովհետեւ չկայ մէկը՝ որ իմ անունով հրաշք գործէ, ու կարենայ շուտով զիս անիծել. 40 ան որ մէզի հակառակ չէ, մէր՝ կողմէն է:» 41 Ան որ ծեզի գաւաթ մը ջուր խմցնէ իմ անունովս», բանի որ դուք Ջրիստոսի կը պատկանիք, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Անիկա իր վարձատրութիւնը պիտի չկորսնցնէ»: 42 «Ո՛վ որ զայթակրեցնէ այս պատիկներէն մէկը՝ որ ինծի կը հաւատայ, աւելի լաւ պիտի ըլլար՝ որ շաղացքի քար մը կախուեր անոր վիզել, եւ ծովը նետուիր: 43 Եթէ ծեռքը կը զայթակրեցնէ քեզ՝ կորդ զայն. աւելի լաւ է քեզի՝ պայտականք՝ մտնեանք ու երթալ գետնէն՝ անչէզ կրակին մէջ, (*Geenna g1067*) 44 ուր անոնց որդը չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: 45 Եթէ սուրբ կը զայթակրեցնէ քեզ՝ կորդ զայն. աւելի լաւ է քեզի՝ կս՛ մնտել կեանքը, քան երկու ուր ունենալ ու նետուիր գետենք՝ անչէզ կրակին մէջ, (*Geenna g1067*) 46 ուր անոնց որդը չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: 47 Եթէ աչքը կը զայթակրեցնէ քեզ՝ հայր զայն. աւելի լաւ է քեզի՝ մ՛կ աչքով մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը, քան երկու աչք ունենալ ու նետուիր գետենք՝ անչէզ կրակին մէջ, (*Geenna g1067*) 48 ուր անոնց որդը չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: 49 Որովհետեւ իւրաքանչիւր կրակով պիտի աղուի, ու ամեն զոհ աղով պիտի աղուի: 50 Աղոր լաւ է. բայց եթէ աղը դարնայ անհամ, ինչո՞վ

պիտի համեմէք զայն. ձեր մէջ այ ունեցէք, եւ իրարու հետ խաղան եղէք»:

10 Կանգնելով՝ անկէ գնաց Յրեաստանի հողանասը, Յորդանանի միւս եղերթէն: Դարձեալ բազմութիւնները անոր շուրջ կը համախմբուէին, եւ ինչպէս սովորութիւն ունէր՝ դարձեալ կը սորմանէր անոնց: 2 Փարիսեցիները եկան անոր քով ու հարցուցին՝ փորձելու համար զայն. «Արտօնուած է մարդու մը՝ որ արձակէ իր կինը»: 3 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Մովսէ ինչ պատուիրեց ծեզի»: 4 Անոնք ըսին. «Մովսէ արտօնեց ամուսնայլուծումի վկայագիր մը գրել եւ արձակել»: 5 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Զեր սիրտին կարծրութեան համար գրեց ծեզի այդ պատուէրը. 6 Բայց արարչութեան սկիզբէ՛ Աստուած զանոնք արու եւ եզ ստեղծեց: 7 «Կյա պատճառով մարդու պիտի թողու հայրն ու մայրը, եւ պիտի յարի իր կնոջ, 8 ու երկուքը պիտի ըլլան մէկ մարմին»: Ուստի այ երկու չեն, հապա՞ մէկ մարմին. 9 ուրեմն մարդու թող չզատէ ինչ որ Աստուած իրարու միացուցած է»: 10 Տունք՝ իր աշակերտները դարձեալ նոյն բանը հարցուցին իրեն: 11 Ըստ անոնց. «Ո՞վ որ արձակէ իր կինը եւ ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնուրին կ'ընէ անոր դէմ: 12 Ու եթէ կին մը արձակէ իր ամուսինը եւ ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնուրին կ'ընէ»: 13 Մանուկներ բերին իրեն՝ որպէսից դպչի անոնց. Բայց աշակերտները կը յանդիմանէն բերողները: 14 Երբ Յիսուս տեսաւ, ընդգելով ըսաւ անոնց. «Թոյլ տուէք այդ մանուկներուն՝ որ զան ինծի, եւ մի՛ արգիլք զանոնք, որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդպիսին դպչի անոնց է»: 15 Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Ո՞վ որ չընդունի Աստուծոյ թագաւորութիւնը պօտիկ մանուկի մը պէս, բնան ախու չընուն անոր մէշ»: 16 Ու գիրկը առաւ զանոնք, ծեռք դրաւ անոնց վրայ եւ օրինեց զանոնք: 17 Երբ ան դուրս ելաւ, ճամբան մարդ մը վազեց, ծնրադրեց անոր աջշեւ ու հարցուց անոր. «Բարդ! Վարդապետ, Ի՞չ ընեմ որ ժառանգեմ յախտենական կեանքք»: (αιστος ց166) 18 Յիսուս ըստ անոր. «Ի՞նչո՞ւ բարի կը կոչէս զիս. մէկն զատ բարի չկայ, որ Աստուած է»: 19 Գիտնս պատուիրանները. շնուրին մի՛ ըներ, սպանութիւն մի՛ ըներ, գրութիւն մի՛ ըներ, սուլտ վկայութիւն մի՛ տար, գրկանք մի՛ ըներ, պատուէ հայրդ ու մայրդ: 20 Ան ալ պատասխանեց անոր. «Վարդապետ, պահած եմ այդ բոլորը՝ պատանութենէս ի վեր»: 21 Յիսուս անոր նայելով սիրեց զայն եւ ըստ անոր. «ՄԷկ բան կը պակսի քեզի. գնայ, ծախէ ունեցածի, տուր աղքատներուն, ու զանձ պիտի ունենաս երկինքը. ապա վերցներ խաչը ու հետեւէ ինծի»: 22 Ան ալ այս խօսքին համար խոժուելով՝ տրտմած զնաց, որովհետեւ շատ ստացուածք ունէր: 23 Յիսուս շուրջը նայելով՝ ըստ իր աշակերտներուն. «Ո՞րչափ դժուար է Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել անոնց՝ որ դրամ ունին»: 24 Աշակերտները

այլայլեցան անոր խօսքերէն. Բայց Յիսուս դարձեալ ըստ անոնց. «Զաւակներ, որչափ դժուար է Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել՝ իրենց դրամին վստահուներուն: 25 Դիւրին է որ ուղղու ասեղին ծակէն անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ»: 26 Անոնք չափազանց ապաշեցան եւ ըսին իրարու. «Ա՛ մի՛ կրնայ փրկութիվ»: 27 Յիսուս նայելով անոնց՝ ըստ. «Ատիկա անկարելի է մարդոց քով, բայց ոչ՝ Աստուծոյ քով. քանի որ ամէն բան կարելի է Աստուծոյ քով»: 28 Պետրոս սկաս ըսել անոր. «Ահա մենք թողուցինք ամէն ինչ եւ հետեւեցանք քեզի»: 29 Յիսուս պատասխանեց. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Զկյա մէկը՝ որ թողուցած ըլլայ տուն, երայրներ, քոյրեր, հայր, մայր, կին, զաւակներ, կամ արտեր՝ ինծի եւ աւետարանին համար, 30 ու չստանայ հարիւրապատէ՛ կը հիմա՝ այս ատեն՝ տուներ, երայրներ, քոյրեր, մայրեր, զաւակներ եւ արտեր՝ հալածներու հետ, ու յախտենական կեանքք՝ գալիք աշխարին մէշ»: (αιօն ց165, αιστος ց166) 31 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, եւ յետիններ՝ առաջին»: 32 Երբ անոնք դէպի Երուսաղէմ բարձրացող ճամբան էին, Յիսուս անոնց առջեւեն կ'երթար: Անոնք այլայլած էին ու հետեւելով՝ կը վախնային: Դարձեալ քովը առնելով տասներկուքը, սկսաւ ըսել անոնց՝ ինչ որ պիտի պատահէր իրեն. 33 «Ահա Երուսաղէմ կը բարձրանանք, եւ մարդու Որդին պիտի մատոնուի քահանայապէտներուն ու դպիրներուն. մահուան պիտի դատապարտեն զայն, հեթանոսներուն պիտի մատնեն զայն, 34 պիտի ծաղրեն ու խարազանեն զայն, պիտի թքնեն անոր վրայ եւ սպաննեն զայն. Բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 35 Ապա Յակոբոս ու Յովհաննէ՝ Եթեղեսոսի որդինները՝ գացին անոր քով, եւ ըսին. «Վարդապետ, կ'ուզենք որ ինչ որ խնդրենք՝ ընես մեզի համար»: 36 Ան ալ ըստ անոնց. «Ի՞նչ կ'ուզէք՝ որ ընեմ ծեզի»: 37 Անոնք ալ ըսին իրեն. «Ծնորիէ մեզի, որ բազմին մէկմէ՝ աջ կողմն, ու միւսը՝ ձախ կողմն բու փառքին մէշ»: 38 Յիսուս ըստ անոնց. «Չեք գիտեր ինչ կը խնդրէք: Կրնայ իմել այն բաժանու, որ ես կը խմեմ, եւ մկրտուի այս մկրտութեամբ՝ որով ես կը մկրտուիմ»: 39 Անոնք ըսին իրեն. «Կրնանք»: Յիսուս ըստ անոնց. «Արդարեւ պիտի խմէք այն բաժակը՝ որ ես կը խմեմ, ու պիտի մկրտուիք այն մկրտութեամբ՝ որով ես կը մկրտուիմ. 40 Բայց իմ աջ կողմն եւ ձախ կողմն բազմիք՝ իմն չէ տայր, հապա պիտի տրուի աննց՝ որոնց համար պատրաստուած է»: 41 Երբ միւս տասը աշակերտները լսեցին, սկսան ընդգելի Յակոբոսի ու Յովհաննէի դէմ: 42 Եսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք եւ ըստ անոնց. «Գիտեք թէ հեթանոսներուն իշխան համարուածները կը տիրապեսն իրենց վրայ, եւ անոնց մէծամեծները կ'իշխեն իրենց վրայ: 43 Բայց այլայլ քող չըլլայ ձեր մէշ. հապա ձեզմէ

նվ որ ուզէ մեծ ըլլայ՝ անիկա ձեր սպասարկն ըլլայ, **44** ու ձեզմէ նվ որ ուզէ գլխաւոր ըլլայ՝ անիկա բոլորին ստրուկը ըլլայ: **45** Քանի որ մարդու Որիին եկաւ ոչ թէ սպասարկութիւն ընդունելու, հասա՞ սպասարկելու եւ իր անձը իր փրկանք տալու շատերու համար»: **46** Ճետոյ եկան Երիքով: Երբ դուրս կ'ելլիր Երիքովէն՝ աշակերտներով եւ մեծ քազնութեամբ, Տիմեոսի որիին՝ կոյր Բարտիմէոս՝ նստած էր ճամբային եզերք ու կը մուրար: **47** Երբ լսեց թէ Յիսուս Նազովէցին է, սկսաւ աղաղավկէ. «Յիսուս, Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: **48** Ծատեր կը հրահանգեին անոր՝ որ լք: Բայց ան այ աւելի կ'աղաղավկէր. «Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: **49** Յիսուս կանգ առնելով՝ ըսաւ որ կանչեն զայն: Կանչեցին կոյրո եւ ըսին անոր. «Քաջակերուէ, ոտքի եիլիր, թեզ կը կանչէ»: **50** Ան այ իր հանդերձը նետերով՝ կանցնեալ ու եկաւ Յիսուսի: **51** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ինչ կ'ուզեն՝ որ ընեմ քեզի»: Կոյրը ըսաւ. «Ռաբբունի, թող աչքերս բացուին»: **52** Յիսուս ըսաւ անոր. «Գևան. հաւատրդ թժկեց քեզ»: Խսկոյն անոր աչքերը բացուեցան, ու ճամբան կը հետեւէր Յիսուսի:

11 Երբ մօտեցան Երուսաղէմի, եւ հասան Բեթփագէ ու Բեթանիա, Զիթենիներու լերան մօտ, Յիսուս իր աշակերտներն երկուքը դրկեց՝ ըսելով. **2** «Գացէք այդ ձեր դիմացի գիտլո. անոր մէջ մններով յիսկոյն պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ մնարդ նստած չէ. արձակեցէք զայն ու բերէք: **3** Եթէ մէկը ըսէ ձեզի. «Վյո ինչ կ'ընէք», ըսէք. «Տերոց պէտք է», եւ խսկոյն հոս պիտի դրկէ զայն»: **4** Գացին ու գտան աւանակը, դուրս՝ փողոցին մէջ, դրան քով կապուած, եւ արձակեցին զայն: **5** Չոն կայսունիներն ունանք ըսին իրենց. «Ինչո՞ւ կ'արձակէք այդ աւանակը»: **6** Իրենք ալ պատասխանեցին անոնց ինչպէս Յիսուս պատուիրեր էր, եւ, թոյլ տուին իրենց: **7** Երբ աւանակը բերին Յիսուսի, դրին անոր վրայ իրենց համբերձներու, ու նստաւ անոր վրայ: **8** Ծատեր իրենց համբերձները կը փոքին ճամբային վրայ. ուրիշներ հիւեր կը կտրէին ծառերէն եւ կը տարածէին ճամբային վրայ: **9** Ալոշեւէն զացոյներն ու իրեն հետեւողները կ'աղաղավկէին. «Ովսաննայ. օրինեալ է ան՝ որ կու զայ Տերոց անունով: **10** Օրինեալ է մեր Դաւիթ հօր թագաւորութիւնը՝ որ կու զայ»: Ովսաննայ ամենաքարձու վայրերուն մէջ»: **11** Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ ու զնաց տաճարը: Երբ շուրջը նայեցաւ՝ ամեն բանի վրայ, արդէն իրիկուան ժամը ըլլալուն՝ մեկնեցաւ Բեթանիա տասներկութիւն հետ: **12** Յետեւեալ օրը՝ Երբ կ'ելլիին Բեթանիայէն՝ անօթեցաւ, **13** եւ հետուէն տեսնենով տերեւալից թզենի մը՝ զնաց, որ թերեւս քան մը գտնէ վրան. բայց Երբ զնաց անոր քով, ոչինչ զտաւ՝ տերեւներէն զտատ, որովհետեւ դեռ թուզի ատենը չէր: **14** Ուստի ըսաւ անոր. «Ասկէ ետք ր' չ մէկը պտուդ ուտէ քեզմէ յաւիտեան»:

Եւ իր աշակերտները լսեցին: (այօն ց165) **15** Երբ հասան Երուսաղէմ, տաճարը մտներով՝ Յիսուս դուրս հանեց տաճարին մէջ ծախողներն ու գնողները, տապալեց լումայափոխներուն սեղանները եւ աղաւնի ծախողներուն աթոռները, **16** ու թոյլ չտուալ որ մէկը անօթ մը անցընէ տաճարին մէջն: **17** Եւ սորվեցուց անոնց՝ սեկրով. «Միթե գրուած չէ. «Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի բոլոր ազգերուն». բայց դուք զայն աւազակներու քարայր ըրիք»: **18** Դպիներն ու քահանայապետները լսերով ասիկա՝ կը փնտուին թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն, քանի կը վախնային անկէ. որովհետեւ ամրող քազմութիւնը ապշած էր անոր ուսուցումին վրայ: **19** Երբ իրիկուն եղաւ՝ քարաքեն դուրս եալ: **20** Ալոտուն Երբ կ'անցնէին անկէ, տեսան թզենին՝ արմատեն չորցած: **21** Պետրոս վերյիշեց եւ ըսաւ անոր. «Ռաքրի, ահա թզենին որ անիծնեցի՞ չորցած է»: **22** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Հաւատք ունեցեք Աստուծոյ վրայ: **23** Որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Ով որ ըսէ այս լերան. «Եիլր ու ծովը նետուէ», եւ չտատամսի իր սիրտին մէջ, հապա հաւատոյ թէ ինչ որ ըսէ՝ կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր՝ ինչ որ ըսէ»: **24** Ուստի կը յայտարարեմ ծեզի. «Ինչ որ կը խնդրէք աղօթքով, հաւատոցք թէ պիտի ստանար, ու պիտի ըլլայ ձեզի»: **25** Երբ կայնիք աղօթքի, ներեցէք՝ եթէ մէկուն դէմ բան մը ունիք, որպէսզի ձեր Յայրն ալ՝ որ երկինքն էն ներէ ձեզի ձեր յանցանքները: **26** Իսկ եթէ դուք չներէք, ձեր Յայրն ալ՝ որ երկինքն էն պիտի չներէ ձեր յանցանքները»: **27** Դարձեալ եկան Երուսաղէմ: Երբ կը քալէր տաճարին մէջ, քահանայապետները, դպիներն ու երեցները եկան անոր, **28** եւ ըսին. «Ինչ իշխանութեամբ կ'ընես այդ բաները. ով տուալ քեզի այդ իշխանութիւնը՝ որ ընես այդ բաները»: **29** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ձեզի հարցնեմ քան մը. պատասխանեցէք ինծի, ու ես պիտի ըսեմ ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ իշխանութեամբ»: «Պատասխանեցէք ինծի»: **30** Անոնք կը մտածէին իրենց մէջ՝ ըսելով. «Եթէ պատասխանենք. «Երկինքն», պիտի սեռ. «Յապա ինչո՞ւ չխաւատացիք անոր»: **32** Իսկ եթէ պատասխանենք. «Մարդոցմէ»: **33** Կը վախնային ժողովուրդէն, որովհետեւ բոլորը իրազէն մարզար կը նկատէին» Յովիհաննեսը: **33** Ուստի պատասխանեցին Յիսուսի. «Չենք գիտեր»: Յիսուս ալ պատասխանենց անոնց. «Ես ալ չեմ ըսեր ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները»:

12 Ապա սկսաւ առակներով խօսիլ անոնց հետ ու ըսել. «Մարդ մը այգի տնկեց, ցանկ քաշեց անոր շուրջը, հնձանի փոս փորեց, աշտարակ կառուցանեց, մշակներոյ յանձնեց զայն, եւ ճամբորդեց: **2** Ատենին ճառայ մը որկեց մշակներուն, որպէսզի մշակներէն ստանայ

այդին պտուղին: **3** Իսկ անոնք բռնեցին, ծեծեցին զայն ու պարապ ճամբեցին: **4** Դարձեալ ուրիշ ծառայ մըն ալ դրկեց անոնց, զայն ալ քարկոնեցիվ՝ գլուխը վիրաւորեցին եւ անպատուուած ճամբեցին: **5** Դարձեալ ուրիշ մը դրկեց, ու զայն սպաննեցին: Շատ ուրիշներ ալ դրկեց, որոնցմէ ումանք ծեծեցին եւ ումանք սպաննեցին: **6** Տակալին սիրելի որդի մը ուներ. վերջապէս զայն ալ դրկեց անոնց՝ բակըով. «Թերեւս պատկառին որդիին»: **7** Բայց այդ մշակները ըսին իրարու. «Այս է ժառանգրորդ. Եկէք սպաններք զայն, ու ժառանգութիւնը մէրը պիտի ըլլայ»: **8** Բօնեցին զայն, սպաննեցին եւ այգիեն դուրս հանեցին: **9** Ուրեմն այգիին տէրը ինչ պիտի ընէ. պիտի զայ ու կորսնցն մշակները եւ այգին պիտի տայ ուրիշներու: **10** Չեք կարդացեր սայ գրուածը. «Ան քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկան եղան անկիննաբարը. Ասիկա Տէրոջմն եղա, եւ սրանչեի է մեր աչքերուն»: **11** Անոնք կը շանային բռնել զայն, բայց բազմութենեն կը վախնային. որովհետեւ գիտցան թէ այդ առակը խուեցա իրենց դէմ: Ուստի թողուցին զայն, եւ զացին: **12** Փարիսեցիներէն ու Յերովհետեաններէն ումանք դրկեցին անոր, որպէսզի խօսքով բռնեն զայն: **13** Անոնք եկան եւ ըսին անոր. «Կարդապնտ, գիտենք թէ ճշմարտախօս ես, ու ոչ մէկուն համար հոգ կ'ընես. քանի որ երեսպաշտութիւնը չես ըներ մարդոց, հապա ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան: Արտօնուած է կայսրին տուրք տալ. տանք՝ թէ չտանք»: **14** Յիսուս գիտնալիվ անոնց կեղծաւորութիւնը ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք: Բերէք ինծի դահեկան մը՝ որ տեսնեմ»: **15** Անոնք ալ բերին: Ըսաւ անոնց. «Օրինն են այս պատկերն ու գրութիւնը»: Անոնք ըսին իրեն. «Կայսրին»: **16** Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց. «Ինչ որ կայսրին Է՝ կայսրին տուլէք, եւ ինչ որ Աստուծոյ Է՝ Աստուծոյ օսուլէք»: Ու զարմացան իր վրայ: **17** Սադուկեցիներն ալ, որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, եկան անոր բռով եւ հարցուցին իրեն. **18** «Կարդապնտ, Մովսէս գրեց մեզի. «Եթէ մէկուն եղայրը մեռնի, ու կինը այրի ծգէ եւ զաւակ չյօդու, անոր եղայրը թու առնէ անոր կինը ու զարմ տայ իր եղօրը»: **19** Ուրեմն եօթը եղայրներ կային. առաջին կին առաւ եւ մեռաւ, ու զարմ չյօդուց: **20** Երկորորդ առաւ զայն եւ մեռաւ. ան ալ զարմ չյօդուց. նոյնպէս ալ երրորդը: **21** Եօթը ալ զայն ատին ու զարմ չյօդուցին. բոլորէն ետք՝ կինն ալ մեռաւ: **22** Եօթն ալ զայն ատին ու զարմ չյօդուցին. բոլորէն ետք՝ կինն ալ մեռաւ: **23** Ուրեմն յարութեան ատեն, երբ յարութիւն առնեն, անոնցմէ որին կինը պիտի ըլլայ. որովհետեւ եօթն ալ ունեցան զայն իրը կին»: **24** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Արդէօք դուք մոլորած չէք՝ քանի որ ոչ Գիրքերը գիտէք, ոչ ալ Աստուծոյ գրութիւնը»: **25** Արդարեւ երբ մէռելներէն յարութիւն առնեն, ոչ կ'ամուսնանան եւ ոչ ամուսնութեան կը տրուին. հապա երկինքի իրեշտակներուն պէս կ'ըլլան: **26** Բայց մեռելներուն մասին՝ թէ յարութիւն

կ'առնեն, Մովսէսի գիրքին մէջ չէք կարդացեր, թէ ինչպէս Աստուծու մորենիին մէջն խօսեցա անոր՝ բակըով. «Ես եմ Աքրահամի Աստուծու, Խսահակ Աստուծու եւ Յակովի Աստուծու»: **27** Ան մէռելներուն Աստուծու չէ, հապա՝ ողջերուն. ուրեմն դուք շատ մոլորած էք»: **28** Դայիրներէն մէկը մօտեցա, մտիկ դրա անոնց՝ երբ կը վիճարանէին, ու նշմարելով թէ յա պատասխանեց անոնց՝ հարցուց անոր. «Ո՞րն է բոլոր պատուիրաններուն առաջինը»: **29** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Բոլոր պատուիրաններուն առաջինը սա է. «Մտիկ ըրէ, ովք Իսրայէլ. Տէրը՝ մեր Աստուծու՝ միամի Տէրն է: **30** Սիրէ Տէրը՝ քու Աստուծու՝ ամրող սիրտովով, ամրող անձովի, ամրող միտքովի եւ ամրոջ գօրութեամբ»: Այս է արաջին պատուիրանը: **31** Ու երկրորդը՝ ասոր նման. «Սիրէ ընկերող քու անձիդ՝ պէս»: Ասոնցմէ մեծ ուրիշ պատուիրան չկայ»: **32** Դայիրը ըսաւ անոր. «Լան, վարդապէտն, ճշմարտութեամբ ըսիր թէ Աստուծու մէկ է, եւ անկէ զատ ուրիշ մը չկայ. **33** Նաեւ ամրող սիրտով, ամրոջ խելքով, ամրոջ անձով ու ամրոջ գօրութեամբ զայն սիրելի, եւ ընկերո իրեն պէս սիրելի՝ բոլոր ողջակեզներէն ու զոհերէն աւելի է»: **34** Յիսուս տեսնելիվ որ ան խելամտութեամբ պատասխանեց, ըսաւ անոր. «Աստուծոյ թագաւորութենեն հեռու չես»: Եւ ալ ուրիշ ոչ մէկը կը յանդգնէր բան մը հարցնել անոր: **35** Երբ Յիսուս կը սորվեցնէր տաճարին մէջ՝ ըսաւ. «Դայիրները ինչպէս կ'ըսեն թէ Քրիստոս Դաւիթի որդիին Է»: **36** Արդարեւ ինք՝ Դաւիթ՝ Սուլը Յոզիփով կ'ըսէ. «Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջու. «Բազմէ իմ աջ կողմս, մինչեւ որ քու թշնամիներ պատուանդան դնեն ոստքերուղ»: **37** Ուրեմն ինք՝ Դաւիթ՝ Տէր կը կոչէ զայն. ինչպէս ան կ'ըլլայ իր որդիին»: Բազմութենեն շատեր հաճոյքով մտիկ կ'ընեին անոր: **38** Եր ուսուցումին մէջ կ'ըսէր անոնց. «Զգուշացք դպիրներէն, որոնք կ'ուղեն երկայն հանդերձներով շրջի, կը փնտուն բարեւները՝ իրապարակներուն վրայ, **39** առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ առաջին բազմոցները՝ ընթրիքներու մէջ. **40** Որոնք կը լափեն այրիներուն տուները, ու իբր պատութեամբ աղօթքը կ'երկարեն: Ասոնք աւելի հաստատեամբ պիտի հատուկն»: **41** Յիսուս զանձանակին դիմաց նստած կը նայէր թէ բազմութիւնը զանձանակին մէջ ինչպէս դրամ կը ծգէ: Շատ հարուստներ՝ շատ բան ձգեցին: **42** Աղքատ այրի մըն ալ եկաւ ու երկու լուսայ ձգեց, որ նաբարակին մը կ'ընէ: **43** Եր աշակելուները կանչելու իրեն՝ ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեղի թէ այս աղքատ այրին՝ զանձանակը դրամ ձգողներուն բոլորէն աւելի ձգեց. **44** Որովհետեւ բոլորը իրենց առատութենեն՝ ձգեցին, բայց ան՝ իր կարօսութենեն՝ ձգեց իր ամրող ունեցածը, իր ամրող ապրուստը»:

13 Մինչ դուրս կ'ելլէր տաճարէն, իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն. «Կարդապնտ, տես ինչպիսի քարեր են, եւ ինչ

տեսակ շնորհը»: 2 Ֆիսուս պատասխանեց անոր. «Կը տեսնեմ այդ մեծ շնորհերը. քար քարի վրա պիտի չմնայ, ամենը պիտի քալուի»: 3 Մինչ ան նատա էր Զիթենիներու լեռ՝ տաճարն դիմաց, Պետրոս, Յակովոս, Յովհաննես ու Անդրեաս հարցուցին իրեն՝ առանձին. 4 «Ըստ մեզի, երբ պիտի ըլլայ աստիկա, եւ ինչ նշան պիտի ըլլայ այդ բոլորին կատարուելու ատենք»: 5 Ֆիսուս պատասխանելով անոնց՝ սկսա ըսել. «Զգուշացե՛ք որ ոչ մեկը մոլորեցն է ծեղ. 6 որովհետեւ շատեր պիտի զան իմ անունով՝ ըսերով. “Ես եմ Քրիստոսը”, ու պիտի մոլորեցնեն շատերը: 7 Բայց երբ լսեր պատերազմներու մասին, եւ պատերազմներու տարածանութիւններ՝ մի վորովիթ, որովհետեւ պետք է որ այս ամենը ըլլայ, բայց դեռ վախճանը չէ: 8 Վրդարեւ ազգ ազգի դեմ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն թագաւորութեան դեմ, եւ տեղտեղ երկրաշարժներ պիտի ըլլան. սովոր ու խարնակութիւններ այ պիտի ըլլան: Ասոնք ցաւերուն սկիզբն են: 9 Զգուշացե՛ք դուք ծեղի համար. քանի որ ատեաններու պիտի մատնեն ծեղ, ժողովարաններու մեջ պիտի ծեծն ծեղ, ու կարավարիչներու եւ թագաւորներու առջեւ պիտի կենաք՝ իմ պատճառովս, անոնց վկայութիւն ըլլալու համար: 10 Բայց նախ պետք է որ աւետարանը քարոզուի բոլոր ազգերուն: 11 Իսկ երբ մատնելու տանին ծեղ, նախապես մի մտահոգութիւ թէ ինչ պիտի խօսիք, ոչ այ խոկացեք. հապա այդ ժամուն ինչ որ ծեղի տրուի՝ զայն խօսեցեք. որովհետեւ ոչ թէ դուք եք որ պիտի խօսիք, հապա Սուլը Յոզին»: 12 «Եղայրը մահուան պիտի մատնէ եղբայրը, ու հայրը՝ զաւակը. եւ զաւակներ պիտի ելլեն իրենց ծնողներուն դեմ ու մեռցնեն զանոնք: 13 Բոլորին ատեիլ պիտի ըլլաք իմ անունիս համար: Բայց ով որ տոկայ մինչեւ վախճանը՝ անիկա պիտի փրկուի: 14 Երբ տեսներ թէ աւերողին պղծութիւնը» - որու մասին Դանիէլ մարգարեին միջոցով խօսուած է - հաստատուած է հին ուր պետք չէ ըլլար, (ով որ կարդայ՝ թող հասկնայ,) այն ատեն Յոթեաստանի մեջ եղողները լեռները թող փախչին: 15 Ան որ տանիքին վրա է՝ թող չիշնէ տունը, ու չմտնէ իր տուննեւ բան մը առնելու. 16 Եւ ան որ արտին մեջ է՝ թող չվերաբանաց իր հանդերձը առնելու: 17 Բայց վայ այդ օրերը յի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն: 18 Ալորեցե՛ք՝ որ ծեր փախտուածը ծմեռը չըլլա: 19 Որովհետեւ այդ օրերը այնպիսէ տառապանք պիտի ըլլայ, որուն նմանը՝ Աստուծոյ ստեղծած աշխարհի սկիզբն մինչեւ իհմա եղած չէ, ոչ այ պիտի ըլլայ: 20 Եթէ Տէրը այդ օրերը չկարմեցներ, ոչ մեկ մարմին պիտի փրկուեր. բայց այդ օրերը կարմեցուց ընտրեամբուրուն համար՝ որ ընտրեց: 21 Այն ատեն եթէ մեկը ըստ ծեղի հրաման է Քրիստոսը», կամ. “Ահա հին է”, մի հաւատաք: 22 Որովհետեւ սուտ քրիստոսներ եւ սուտ մարգարեներ պիտի ելլեն, ու ցոյց պիտի տան

նշաններ եւ սքանչելիքներ, որպէսզի եթէ կարելի ըլլայ՝ մոլորեցնեն նոյնիսկ ընտրեամները: 23 Իսկ դուք զգուշացեք. ահա նախապես ըստ ծեղի ամեն ինչ»: 24 «Բայց այդ օրերը, այդ տառապանքըն ետք, արեւ պիտի խաւարի եւ լուսինը իր փայլ պիտի չտայ. 25 աստղերը երկինքն պիտի իյնան, ու երկինքի մեջ երրո զօրութիւններո պիտի սարսին: 26 Այն ատեն պիտի տեսնեն մարդու Որդին, ամպերու մեջ եկած՝ մեծ մոլորեցն ու փառքով: 27 Այն ատեն պիտի որպէտ իր հրեշտակները եւ պիտի հաւաքէ իր ընտրեամները չորս հովերէն, երկրի ծայրէն մինչեւ երկինքի ծայրը»: 28 «Թզենինը սորվեցեք առակ մը. երբ անոր ոստերը կակուրնան ու տերեւները ցցուին, կը հասկնաք թէ ամառը մօտ է: 29 Դուք այլ երբ եղած տեսնէք ասոնք, գիտցե՛ք թէ մօտ է՝ դրաներուն քով: 30 Ծշմարտապես կը յայտարարեմ ծեղի. «Այս սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս բոլորը պատահին»: 31 Երկինք ու երկինք պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնակ պիտի չանցնին: 32 «Իսկ այդ օրն ու ժամը՝ ոչ մեկ մարդ գիտէ, ոչ ալ երկինքի մեջ եղող հրեշտակները, ոչ իսկ Որդին, հապա՝ միայն Յայրը: 33 Զգուշացե՛ք, հսկեցե՛ք աղօթեցեք, որովհետեւ չէք գիտեր թէ ատենը երբ է: 34 Ինչպէս ճամբորդող մարդ մը կը թողու իր տունը, իրաւասութիւն կու տայ իր ծառաներուն, իրարանչիւրին՝ իր գործը, ու դրանապանին կը հրամայէ որ արթուն կենայ: 35 Ուրեմն արթուն կեցեք, որովհետեւ չէք գիտեր թէ տան տէրը երբ պիտի զայ, իրիկննը՝ թէ կըս գիշերին, աբլորականչն՝ թէ առտուն: 36 Թերեւս յանկարծ գալույ ծեղ գտնէ քունի մեջ: 37 Եւ ինչ որ կ'ըսեմ ծեղի՝ կ'ըսեմ բոլորին. “Արթուն կեցէք”»:

14 Երկու օր ետք՝ Զատիկ ու Բաղարջակերպ եր. եւ քահանայապետներն ու դափնիներ կը փնտուին թէ ինչպէս վարպետութեամբ քունեն զայն եւ սպաննեն: 2 Բայց կ'ըսէին. «Ո՛չ տօսին ատենը, որպէսզի ժողովուրդին մեջ աղմուկ չըլլայ: 3 Երբ իսկ Բնիշանիա եր, սեղան նստած բորոտ Սիմոնի տունը, կին մը եկաւ՝ որ ուներ ալապաստիւ շիշ մը, լեցուած մեծածախս նարդոսի օծանելիքով. կոտրեց այդ շիշը ու թափեց օծանելիքը անոր գլուխին վփայ: 4 Ումանք ընկվեցան իրենք իրենց մեջ եւ ըսին. «Ինչո՞ւ այդ օծանելիքը վատնուեցաւ. 5 քանի որ ատիկա կրնար ծախուի երեք հարիւ զահեկանեն աւելի, ու տրուիլ աղբատներուն». եւ սաստիկ կը սրբութին իրեն դեմ: 6 Բայց Յիսուս ըսաւ. «Թօրուցե՛ք զայն, ինչն կ'անհանգտացնէք զինք. ան լաւ գործ մը ըրաւ ինծի: 7 Որովհետեւ ամէն ատեն ունիք աղբատները ծեղի հետ, ու երբ ուզեք՝ կրնար բարիք ընել անոնց. բայց ամէն ատեն չունիք զիս: 8 Ան ըրաւ ինչ որ կրնար. մարմինս նախապես օծեց՝ իմ թաղումիս համար: 9 Ծշմարտապես կը յայտարարեմ ծեղի. “Ամբողջ աշխարհի մեջ՝ ուր որ այս աւետարանը քարոզուի, անոր ըրածն ալ պիտի

պատմուի՝ իր յշատակին համար»: 10 Յուղա Խսկարիովստացին, տասներկութեն մէկը, զնաց քահանայապետներոլ՝ որ զայն մատնէ անոնց: 11 Անոնք ալ լսելով ուրախացան, եւ իրեն դրան այ խոստացան: Ուստի կը փնտռէր պատեհութիւն մը՝ որ մատնէր զայն: 12 Բաղարջակերքի առաջին օրը, երբ կը մորթէին զատիկը, անոր աշակերտները ըսին իրեն. «Ո՞ւր կ'ուղես որ երանք պատրաստենք, որպէսիք ուտես զատիկը»: 13 Իր աշակերտներէն երկութը դրկեց եւ ըսաւ անոնց. «Գացէք քաղաքը, ու ծեղի պիտի հանդիպի մարդ մը՝ որ ուսին վրայ կը տանի ջուրի սափոր մը. հետեւցէք անոր, 14 եւ ուր որ մտնէ՝ տանտիրոջ ըսէք. «Կարդապետը կ'ըսէ. "Ո՞ւր է իշեւանը, ուր պիտի ուտեմ զատիկը՝ աշակերտներուս հետ"»: 15 Ան ալ պիտի ցուցնէ ծեղի մեծ վերնայարկ մը՝ կահաւրուած ու պատրաստ. հրն պատրաստցէք մեզի»: 16 Իր աշակերտները գացին, մտան քաղաքը, եւ ինչպէս իրենց ըսաւ՝ այնպէս զտան, ու պատրաստցին զատիկը: 17 Երբ իրիկուն եղաւ՝ եկաւ տասներկութիւն հետ: 18 Երբ սեղան նստան եւ կ'ուտէին, Յիսուս ըսաւ. «Նշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեղի թէ ծեզմ մէկը՝ որ հիմա ինձի հետ կ'ուտէ, պիտի մատնէ զիս»: 19 Անոնք սկսան տրտմիլ ու մէկ առ մէկ ըսել անոր. «Միթէ են եմ», եւ ուրիշ մը. «Միթէ են եմ»: 20 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Տասներկութեն ան՝ որ ինձի հետ թարթեց իր ձեռքը պնակին մէջ: 21 Արդարեւ մարդու Որդին կ'երթայ՝ ինչպէս գրուած է իրեն համար. բայց վայ այն մարդուն, որուն միջոցով կը մատնուի մարդու Որդին: Այդ մարդուն լաւ պիտի ըլլար՝ որ ծնած չըլլար»: 22 Երբ անոնք կ'ուտէին՝ Յիսուս հաց առաւ, օրինեց, կտրեց, տուաւ անոնց եւ ըսաւ. «Առէք, այս է իմ մարմինս»: 23 Նաեւ բաժակը առաւ, շնորհակալ եղաւ ու տուաւ անոնց. բոլորն ալ խմեցին անկէ: 24 Ըսաւ անոնց. «Վյո է իմ արիմն, նոր լոխտին արիմնը, որ կը թափուի շատերու համար: 25 Նշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեղի. «Ասէ եւր որդատունկին բերեն բնաւ պիտի չխմեն մինչեւ այն օրը՝ երբ նոր խմեն զայն Աստուծոյ թագառութեան մէջ»: 26 Օրիներգէլ եւր՝ գացին Զիթենիներու լեռը: 27 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Վյո զիշեր բոլորդ ալ պիտի զայրակիր իմ պատճառուն. որովհետեւ գրուած է. "Յովիւր պիտի զարնեմ, ու ոչարները պիտի ցրուին": 28 Բայց յարութիւն առնելեմ Եսր՝ ծեզմ առաջ պիտի երթամ Գալիեա: 29 Պետրոս ըսաւ անոր. «Թէեւ բոլորն ալ գայթակին, ես՝ բնաւ»: 30 Յիսուս ըսաւ անոր. «Նշմարտապէս կը յայտարարեմ թեզի. "Դուն այսօր, այս գիշեր իսկ, դեռ աքաղաղը երկու անգամ չկանչած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս"»: 31 Պետրոս աւելի կը պնդէր ու կ'ըսէր. «Նոյնինկ եթէ պէտք ըլլայ որ քեզի հետ մեռնիմ, բնաւ պիտի չուրանամ թեզ»: Նոյնպէս կ'ըսէին բոլորն ալ: 32 Եկան վայր մը՝ որուն անունը Գերանմանի էր, եւ ըսաւ իր

աշակերտներուն. «Հոն նստեցէք՝ մինչեւ որ ես այօթեմ»: 33 Իրեն հետ առնելով Պետրոս, Յակոբոսն ու Յովիաննեսը, սկսաւ սաստիկ այլայիլ եւ շատ վշտանալ: 34 Յետեւարար ըսաւ անոնց. «Ի՞մ անձ չափազանց տրտում է՝ մեռնելու աստիճան. հրն մնացէք եւ արթուն կեցէք»: 35 Քիչ մը առջև երթարլ՝ ինկաւ գետին, իր երեսին վրայ, եւ այօթեց, որ թէ կարտի է՝ այդ ժամը անցնի իրմէ: 36 Ան ըսաւ. «Արքա, Յայր, ամեն քան կարելի է բեզի. հեռացնը այս բաժակը ինձմէ: Բայց ոչ թէ ինչպէս ես կ'ուղեմ, հասպա՝ ինչպէս որոն կ'ուղես»: 37 Երբ եկաւ ու քնացած գտաւ զանոնք՝ ըսաւ Պետրոսի. «Սիմոն, կը քնանամն. չկրցար ժամ մը արթուն մնալ: 38 Արթուն մնացէք եւ այօթեցէք, որպէսիք չմտնէք փորձութեան մէջ. իրաւ է թէ հոգին յօժար է, բայց մարմինը՝ տկար»: 39 Դարձեալ գնաց այօթեց՝ նոյն խօսքը ըսէրով: 40 Ապա վերադարձաւ եւ դարձեալ քնացած գտաւ զանոնք. որովհետեւ անոնց աչքերը ծանրացած ինչն, ու չէին զիտեր ինչ պատասխանել անոր: 41 Երրորդ անգամ ալ եկաւ եւ ըսաւ անոնց. «Ասկէ եւր քնացէք ու հանգստացէք. բաւական է, ժամը հասաւ, ահա մարդու Որդին պիտի մատնուի մեղաւորներուն ձեռքը: 42 Ուտքի ելք՝ երթանք: Ահա մօտեցաւ ան՝ որ պիտի մատնէ զիս»: 43 Մինչ ան դեռ կը խօսէր, յիսկոյն Յուղա՝ տասներկութեն մէկը՝ եկաւ, եւ իրեն հետ՝ քահանայապետներէն, ոպիխներէն ու երեցներէն դրկուած մեծ բազմութիւն մը, սուրերով եւ բիրերով: 44 Չայն մատնողը նշան մը տուեր եր անոնց՝ ըսերով. «Ո՞վ որ համբուրեմ ան է, բռնեցէք զայն ու տարէք ապահովութեամբ»: 45 Երբ ինք եկաւ՝ յիսկոյն մօտեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Ռաքքի, Ռաքքի», ու համբուրեց զայն: 46 Եւ անոնք ձեռք բարձրացուցին անոր վրայ ու բռնեցին զայն: 47 Քովը կայնողներէն մէկը՝ բաշեց սուրբ, զարկաւ քահանայապետին ծառային եւ իկեց անոր ականջոր: 48 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Իբր թէ աւազակի դէմ եկար՝ սուրերով ու բիրերով բռնելու զիս»: 49 Ամէն օր ձեր բով էի եւ տաճարին մէջ կը սորվեցնի, ու չքռնեցիր զիս. բայց այս բոլոր բաները եղան՝ որպէսիք գրուածները իրազորուին: 50 Բոլոր աշակերտներն ալ թողուցին զայն եւ փախան: 51 Երիտասարդ մը անոր կը հետեւեր՝ մերկ մարմինին վրայ կտա մը առած, սակայն երթասարդները բռնեցին զայն: 52 Ան ալ ձեց կտաւը, եւ մերկ փախան անոնցմէ: 53 Տարին Յիսուսը քահանայապետին, եւ անոր բով համախմբուեցան բոլոր քահանայապետները, երեցներն ու դպիխները: 54 Պետրոս հեռուեն հետեւեցաւ անոր մինչեւ ներսը՝ քահանայապետին զալիքը. նստաւ սպասաւորներուն հետ, ու կը տաքնար կրակին բով: 55 Քահանայապետները եւ ամբողջ ատեանը վկայութիւն կը փնտռէին Յիսուսի դէմ՝ որպէսիք մեռնեն զայն, ու չէին գտներ. 56 Որովհետեւ շատեր սուտ վկայութիւն կու տային անոր դէմ, բայց վկայութիւնները համանման չէին: 57 Ոմանք

ալ կանգնեցան եւ սուտ վկայութիւն տուլին անոր դէմ բաելով։ 58 «Մենք լսեցինք ասոկէ՝ որ կ'ըսէր. “Ես պիտի քակեմ այդ ծեռակերտ տաճարը, եւ պիտի կառուցանեմ ուրիշ մը՝ անծեռակերտ երեք օրուան մէջ”»։ 59 Բայց այդպէս այ իրենց վկայութիւնը համաննան չէր։ 60 Քահանայապետը՝ մէշտեղ կանգնելոյն հարցուց Յիսուսի. «Ոչինչ կը պատասխանես. ինչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ»։ 61 Բայց ան լուր կը կենար ու ոչինչ կը պատասխանէր։ Քահանայապետը դարձեալ հարցուց անոր. «Դնին ես Քրիստոսը, օրինեալ Աստուծոյ Որդին»։ 62 Յիսուս ըսաւ. «Ես եմ. Ես պիտի տեսնէք մարդու Որդին՝ բազմած Զօրութեան աջ կողմը, ու եկած երկինքի ամպերով»։ 63 Քահանայապետը պատօեց իր հանդերձները եւ ըսաւ. «Ա՛ ինչ պէտք ունինք վկաներու։ 64 Լսեցիք ատոր հայիութիւնը. ինչ կը թուի ծեզի»։ Բոյրը դատապարտեցին զայն՝ թէ մահապարտ է։ 65 Ունանք սկսան թքնել անոր վրայ, ծածկել անոր երեսը, կրփահարել զայն եւ ըսել անոր. «Մարգարեացիր»։ Խսկ սպասաւորները պատակ կը զարնէին անոր։ 66 Պետրոս վարը՝ գալիքն էր։ Քահանայապետին աղախիններն մէկը եկաւ, 67 ու տեսնելով Պետրոսը՝ որ կը տաքնար, նայեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Դնին այ Յիսուս Նազովեցիին հետ Եիր»։ 68 Բայց ան ուրացաւ՝ ըսելով. «Չեմ գիտեր, ու չեմ հասկնար թէ ինչ կը խօսիս»։ Երբ դուրս ելաւ՝ նախազալիթը, աքաղաղը կանչեց։ 69 Աղախինը դարձեալ տեսաւ զայն, եւ սկսաւ ըսել շուրջը կայսողներուն. «Ասիկա ալ անոնցմէ է»։ 70 Ան ալ դարձեալ ուրացաւ. Քիչ մը ատենէն ետք՝ դարձեալ շուրջը կայսողները ըսին Պետրոսի. «Նշմարտապէս դուն անոնցմէ ես, որովհետեւ Գայլեացի ես, եւ խօսուածքը ալ կը նմանի»։ 71 Բայց ան սկսաւ նզովել ու երդում ընել՝ ըսելով. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը՝ որուն մասին կը խօսիք»։ 72 Իսկոյն երկրորդ անգամ աքաղաղը կանչեց. «Պետրոս յիշեց այն խօսքը՝ որ Յիսուս ըսեր էր իրեն. «Դնին աքաղաղը երկու անգամ չկանչած՝ դուն երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս»։ Եւ սկսաւ լայ:

15 Աւոտուն՝ իսկոյն քահանայապետները, երեցներուն ու դպիրներուն հետ, նաեւ ամբողջ ատեանը՝ խորիդակցեցան, կապեցին Յիսուսը ու տարին մատնեցին Պիտառոսի. 2 Պիտառոս հարցուց անոր. «Դնին ես Յրեաններուն թագաւորք»։ Ան ալ պատասխանեց անոր. «Դնին կ'ըսես»։ 3 Իսկ քահանայապետները կ'ամբաստանէին զինք շատ բաներով։ 4 Պիտառոս դարձեալ հարցուց անոր. «Ոչինչ կը պատասխանես. նայէ, որքան կը վկայեն քեզի դէմ»։ 5 Յիսուս տակաւին ոչինչ կը պատասխանէր, այնպէս որ Պիտառոս զարմացաւ. 6 Տօնին ատենը բանտարկեալ մը կ'արձակէր անոնց, ով որ ուղեին։ 7 Մէկը կար՝ Բարաբրա կոչուած,

կապուած իրեն հետ ապստամբողներուն հետ, որոնք մարդասպանութիւն գործած էին ապստամբութեան ատեն։ 8 Բազմութիւնը՝ գոռալով՝ սկսաւ ինդրել, որ ընէ՝ ինչպէս միշտ կ'ըներ իրենց։ 9 Պիտառոս պատասխանեց անոնց. «Կ'ուղելք որ արձակեմ ծեզի Յրեաններուն թագաւորք»։ 10 որովիենտել գիտէր թէ քահանայապետները նախանձի՞ համար մատնած էին զայն։ 11 Բայց քահանայապետները գրգուեցին բազմութիւնը՝ որ ան փոխարժենը Բարաբրան արձակէ իրենց։ 12 Դարձեալ Պիտառոս ըսաւ անոնց. «Հապա ինչ կ'ուղելք որ ընեմ անոր՝ որ կը կոչէք Յրեաններուն թագաւորք»։ 13 Անոնք դարձեալ աղաղակեցին. «Խսաչ զայն»։ 14 Պիտառոս ըսաւ անոնց. «Բայց ինչ չարիք ըրած է»։ Անոնք ալ աւելի կ'աղաղակեցին. «Խսաչ զայն»։ 15 Պիտառոս ալ՝ փափաքելով գոհացնել բազմութիւնը՝ Բարաբրան արձակեց անոնց, ու խարազաներով Յիսուսը՝ յանձնեց անոնց որպէսզի խաչուլը։ 16 Զինուորները ներս տարին զայն՝ զահթօ, այսինքն՝ կառավարիչին պալատը, եւ հաւաքեցին ամբողջ գունդը։ 17 Ծիրանի հազցուցին անոր, ու հիւսելով փուլշէ պսսկ մը՝ դրին անոր գուլիսը։ 18 Եւ սկսան բարեւել զայն ու ըսել. «Ողջոն, Յրեաններուն թագաւորք»։ 19 Եղեգով կը զարնէին անոր գլուխին, կը թքնէին անոր վրայ, եւ ծնրադրելով՝ կ'երկրպագէին անոր։ 20 Երբ ծաղրեցին զայն, հանեցին վրայէն ծիրանին, հազցուցին անոր իր հանդերձները, ու դուրս տարին զայն՝ որպէսզի խաչն։ 21 Ստիպեցին մէկը՝ Սիմոն Կիւրենացին, Վղեքսանդրոսի ու Ռուփոսի հայրը, որ ատկէ կ'անցնէր՝ արտէն գալով, որպէսզի վերցնէ անոր խաչը։ 22 Եւ տարին զայն Գողգոթա կոչուած տեղը, (որ կը թարգմանուի՝ Գանկի տեղ.) 23 ու տուին անոր զմուռուսով խառնուած զինի՝ որ խմէ. բայց ինք չառաւ։ 24 Երբ խաչեցին զայն, բաժնեցին անոր հանդերձները՝ փիճակ ձգելով անոնց վրայ, թէ ով՛ ինչ պիտի առնէ։ 25 Երրորդ ժամն՝ Եր՝ երբ խաչեցին զայն։ 26 Անոր ամբաստանագիրին վրայ գրուած էր. «Յրեաններուն թագաւորք»։ 27 Երկու աւազակներ ալ խաչեցին անոր հետ, մէկը՝ անոր աջ կողմը, ու միւսը՝ ձախ կողմը։ 28 Այսպէս իրագործուեցաւ գրուած՝ որ կ'չսէ. «Անօրէններու հետ սեպուեցաւ»։ 29 Անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայիուին անոր, կը շարժէին իրենց գլուխը եւ կ'ըսէին. «Աւանի, որ կը բակէիր տաճարը, ու կը կառուցանէիր երեք օրուան մէջ. 30 փրկէ դուն թեզ եւ իշէր խաչն»։ 31 Նմանապէս քահանայապետներն ալ՝ դպիրներուն հետ՝ իրենց մէջ ծաղրելով կ'ըսէին. «Ուրիշները փրկեց, ինքովն չի կրնար փրկեց»։ 32 Այդ Քրիստոսը՝ Խրայելի թագաւորք՝ հիմա թող իշնէ խաչն, որպէսզի տեսնենք ու հաւատանք»։ Իրեն հետ խաչուածներն ալ կը նախատէին զայն։ 33 Երբ վեցերորդ ժամը համը հասաւ, խաւար եղաւ ամբողջ երկրին վրայ, մինչեւ իններորդ ժամը։ 34 Իններորդ ժամուն՝ Յիսուս բարձրածայն գոչեց.

«Ելիհի, Էլիհի, լամա՞ սարաթրանի», որ կը թարգմանուի. «Իմ Աստուածն, իմ Աստուածն, ինչո՞ւ լեցիր զիս»: 35 Քովը կայնողներէն ունանք, երբ լեցին՝ ըսին. «Եղիան կը կանչե»: 36 Ու մէկը վազեց, լեցուց սպունգ մը քացախսով, անցուց եղէի մը եւ տուաւ անոր որ խմէ՝ բաելով. «Թողորոցէ՛ք, տեսնենք թէ Եղիա ախտի զայ՝ իշեցնելու զայն»: 37 Յիսուս բարձր ձայն մը արձակեց ու հոգին տուաւ: 38 Տաճարին վարագոյր երկութի պատուեցաւ՝ վերէն վար: 39 Յարիւրապետո՞ւ որ կեցած էր ամոր դիման, տեսնելով որ այսպէս աղաջակերլ հոգին տուաւ՝ ըսաւ. «Նշմարտապէս այս մարդը Աստուծոյ Որդին էր»: 40 Կիներ ալ կային, որոնք հեռուեն կը նայէին: Անոնց մէջ էին Մարիամ Մագդաղենացին, Կրտսեր Յակոբոսի ու Յովեսի մայրը՝ Մարիամ, եւ Սողովմէ, 41 որոնք՝ երբ Յիսուս Գայլեա էր՝ հետեւեր ու սպասարկեր էին անոր: Ուրիշ շատ կիներ ալ կային՝ որոնք անոր հետ ելած էին Երուսաղէմ: 42 Երբ արդէն իրիկուն եղաւ, քանի որ այդ օրը Ուրբաթ էր, այսինքն՝ Շաբաթին նախորդ օրը, 43 Յովսէփ Արիմաթեացին, մեծայարդ խորհրդական մը՝ որ ինք ալ կը սպասէր Աստուծոյ թագաւորութեան, եկաւ ու յանդուլքեամբ մտաւ Պիղատոսի քով, եւ խնդրեց Յիսուսի մարմինը: 44 Պիղատոս զարմացաւ որ արդէն մեռած է: Կանչերով հարիւրապետը՝ հարցուց անոր թէ շատո՞նց մեռած է: 45 Ու երբ ստոյգը գիտցաւ հարիւրապետէն, պարգևեց մարմինը Յովսէփի: 46 Յովսէփ կտաւ զնեց, եւ իշեցնելով զայն՝ փաթեթց կտաւով, դրաւ գերեզմանի մը մէջ՝ որ փորուած էր ժայռի մէջ, ու քար մը գլորեց գերեզմանին դուռը: 47 Մարիամ Մագդաղենացին, եւ Յովսէփի մայրը՝ Մարիամ, կը նայէին թէ ուր կը դնէին զայ:

16 Երբ Շաբաթը անցաւ, Մարիամ Մագդաղենացին, Յակոբոսի մայրը՝ Մարիամ, ու Սողովմէ բոյեր զնեցին, որպէսզի երթան եւ օծեն զայն: 2 ՄԵկարթի առտուն՝ շատ կանուխ, երբ արեւը կը ծագէր, զացին գերեզմանը, 3 ու Կ'ըսէին իրարու. «Մեզի համար ո՞վ պիտի գլորէ քարը՝ գերեզմանին դրնէն», 4 որովհետեւ շատ մեծ էր: Բայց նայելով՝ տեսան թէ քարը գլորուած էր: 5 Մտնելով գերեզմանին ներս՝ տեսան երիտասարդ մը, որ նստած էր աջ կողմը՝ ճերմակ պարեզօս հազած, եւ զարիւրեցան: 6 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Մի զարիւրիք. Յիսուս Նազուրեցին կը փնտռէ՛ք՝ որ խաչուեցաւ: Ան յարութիւն առաւ, հոս չէ: Ահա այն տեղը՝ ուր դրին զայն: 7 Ուրեմն զացէ՛ք, ըսէ՛ք անոր աշակերտներուն ու Պետրոսի՝ թէ ահա ձեզմէ առաջ կ'երթայ Գայլեա. հոն պիտի տեսնեք զայն՝ ինչպէս ըսաւ ձեզի»: 8 Անոնք՝ դողով եւ հիացումով համակուած՝ դուրս ելամ՝ ու փախան գերեզմանին, եւ ոչ մէկ քան ըսին ոնեւէ մէկուն, քանի որ կը վախնացին: 9 (note: The most reliable and

earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Յիսուս՝ ՄԵկարթի առտուն յարութիւն առաջ՝ նախ երեւցաւ Մարիամ Մագդաղենացին, որմէ հաներ եր եօթ դեւ: 10 Ինք ալ զնաց եւ պատմոնց անոնց՝ որոնք անոր հետ էին, մինչ կը սպային ու կու յային: 11 Իսկ եր անոնք լեցին թէ ան ողջ է եւ ինք տեսած է զայն, չհաւատացին: 12 Յետոյ ուրիշ կերպարանքով երեւցաւ անոնցմէ երկութին՝ որոնք քալելով արտօ կ'երթային: 13 Երենք ալ զացին ու պատմեցին միւսներուն. բայց յիշնց ալ չհաւատացին: 14 Յետոյ երեւցաւ տասնմէկին՝ երբ սեղան նստած էին, ու կշտամքեց անոնց անհաւատութիւնը եւ սիրտի կարծրութիւնը, որովհետեւ չհաւատացին անոնց՝ որոնց ինք երեւցաւ՝ մեռենթերէն յարութիւն առած: 15 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Գացէ՛ք ամբողջ աշխարհը, ու քարոզեցէ՛ք աետարանը բոլոր արարածներուն: 16 Ան որ հաւատայ եւ մկրտուի՝ պիտի փրկուի. ան որ չհաւատայ՝ պիտի դատապարտուի: 17 Սա նշանները պիտի հետեւին անոնց՝ որ կը հաւատան.- դեւե՛ք դուրս պիտի հանեն իմ անունովս, նոր լեզուներ պիտի խօսին, 18 օճնք պիտի առնեն իրենց ձեռքերուն մէջ, ու եթէ խմեն մահառիջ դեղ մը՝ պիտի չվնասէ իրենց. ձեռք պիտի դնեն հիւանդներու վրայ, եւ անոնք պիտի առողջանան»: 19 Այսպէս՝ անոնց հետ խօսելին ետք՝ Տեր համբարձաւ երկինք, ու բազմեցաւ Աստուծոյ աջ կողմը: 20 Կիւ անոնք գացին եւ կը քարոզէին ամենուրեք: Տեր անոնց գործակից էր, ու կը հաստատէր խօսքը՝ ընկերացող նշաններով: Ամէն:

ՂՈՒԿԱՍ

1 Քանի շատեր ծեռնարկեցին կարգի դնել մեր մէջ հաստատ գիտցուած բաներուն պատմութիւնը, **2** ինչպէս սկիզբէն աւանդեցին մեզի ականատես վկաները եւ խօսքին սպասաւորները, **3** ինձի ալ՝ որ սկիզբէն հետեւած էի այդ բոլոր բաներուն՝ յարմար թուեցաւ կարգով գործ բեզի, պատուական մէտիխոս, **4** որպէսզի գիտնաս ստոյգը այն բաներուն մասին՝ որոնց համաձայն կրթուեցար: **5** Յրեաստանի Յերովիչս թագաւորին օրերը՝ Արքայի դասէն Զաքարիա անունով քահանայ մը կար, որուն կինը Ահարոնի աղջիկներէն էր, անունը՝ Եղիսաբէթ: **6** Երկուքն ալ Աստուծոյ առջեւ արդար էին, անմեղադրեյի կերպով ընթանալով Տէրոջ բոլոր պատուիրաններուն եւ կանոններուն համաձայն: **7** Զաւակ չունեին, որովհետեւ Եղիսաբէթ ամուռ էր, ու Երկուքն ալյառաջացած տարիք ունեին: **8** Մինչ ան՝ իր դասին օրերը հասնելուն համար քահանայութիւն կը կատարէր Աստուծոյ առջեւ, **9** քահանայութեան ստվորութեան համաձայն իրեն վիճակուեցաւ Տէրոջ տաճարը մտնել եւ խունկ ծինել: **10** Ժողովուրդին ամբողջ բազմութիւնը դուրսը առօթքի կայնած էր՝ խունկի ժամուն: **11** Այդ ատեն Տէրոջ հրեշտակը երեւցաւ անոր, ու կայնեցաւ խունկի զոհասեղանին աջ կողմք: **12** Երբ Զաքարիա տեսաւ՝ վլորվեցաւ, եւ վախը համակեց զինք: **13** Յրեշտակը բառ անոր. «Մի վախնար, Զաքարիա, որովհետեւ քու աղերսանքը ընդունուեցաւ: Կին՝ Եղիսաբէթ որդիի մը պիտի ծննան բեզի, եւ անոր անունը Յովիհաննես պիտի կոչես: **14** Քեզի ուրախութիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ, եւ շատեր պիտի ուրախանան անոր ծնունդին համար. **15** Որովհետեւ Տէրոջ առջեւ մեծ պիտի ըլլայ: Ո՛չ զինի պիտի խմէ, ո՛չ ալ օդի, ու դեռ իր մօր որովպայնն Սուրբ Յոգիով պիտի լեցուի, **16** եւ Խրապէի որդիներէն շատերը պիտի դարձնէ Տէրոջ իրենց Աստուծոյն: **17** Ինք պիտի զայ անոր առջեւեն՝ Եղիսայի հոգիով ու զօրութեամբ, հայրերուն սիրտը Վերադարձներու դեպի զայակները, եւ անհնազանիները՝ արդարներուն իմաստութեան, որպէսզի պատրաստ Տէրոջ բարեյօծար ժողովուրդ մը»: **18** Զաքարիա բառ հրեշտակին. «Բնչպէս գիտնամ ատիկա, որովհետեւ ես ծեր եմ, ու կինս յառաջացած տարիք ունի»: **19** Յրեշտակը պատասխանեց անոր. «Ես Գարքին եմ որ կը կայիմ Աստուծոյ առջեւ, ու դրկուեցաւ բեզի՝ խօսելու եւ այս բաները բեզի աւետելու: **20** Ահա դուն համը պիտի ըլլաս, ու պիտի չկարենաս խօսիլ մինչեւ այն օրը՝ երբ այս բաները ըլլան, քանի որ չհաւատացիր իմ խօսքերուս՝ որոնք պիտի իրագործուին իրենց ատենին»: **21** Ժողովուրդը կը սպասէր Զաքարիայի, եւ կը զարմանային որ ան կ'ուշանար տաճարին մէջ: **22** Երբ դուրս ելաւ՝ չէր

կրնար խօսիլ անոնց հետ. ուստի ըմբռնեցին թէ տեսիլք մը տեսած է տաճարին մէջ: Եւ ինք նշան կ'ընէր անոնց, ու համը կը մասը: **23** Երբ իր աշխատին օրերը լրացան՝ իր տունը զնաց: **24** Այդ օրերէն ետք անոր կինը՝ Եղիսաբէթ յղացաւ, եւ ինքն ամին կը պահութէր ու կ'ըսէր: **25** «Այսպէս ըրաւ ինձի Տէրը՝ այս օրերուս, որ իմ վրա նայեցաւ՝ նախատինքս մարդոց մէջն վերցնելու համար»: **26** Վեցերորդ ամսուան մէջ՝ Գարքին հրեշտակը Աստուծմ դրկուեցաւ Գայիկեայի մէկ քաղաքը, որուն անունը Նազարէյ էր, **27** կրյսի մը՝ մարդու մը նշանուած, որուն անունը Յովսէփ էր, Դաւիթի տունէն. այդ կոյսին անունը Մարիամ էր: **28** Յրեշտակը անոր բով մտնելով՝ ըսաւ. «Ուզոյն, չնորինկա կյոս, Տէրը քեզի հետ է: Դուն կիներուն մէջ օրինեալ ես»: **29** Տեմնելով զայն՝ շփոթեցաւ անոր խօսքն, եւ ինքնիրեն կը մտածէր թէ ինչ տեսակ բարեւ էր ատիկա: **30** Յրեշտակը ըսաւ անոր. «Մի վախնար, Մարիամ, որովհետեւ չնորիկ գտար Աստուծոյ քով: **31** Ահա պիտի յղանաս որովպայնիդ մէջ ու որդի մը պիտի ծնանիս, եւ անոր անունը Յովսւս պիտի կոչես: **32** Ան մեծ պիտի ըլլայ ու Ամենաբարձրին Որդին պիտի կոչուի: Տէր Աստուծած անոր պիտի տայ իր հօր՝ Դաւիթի գահը, **33** եւ Յակոբը տան վրայ յաւիտեան պիտի թագաւորէ: Անոր թագաւորութիւնը վախճան պիտի չունենայ»: (այօն ց165) **34** Մարիամ ըսաւ հրեշտակին. «Բնչպէս պիտի ըլլայ այդ բանը, քանի որ ես այդ մարդ չեմ գիտեր»: **35** Յրեշտակը պատասխանեց անոր. «Սուրբ Յոգին պիտի զայ վրադ, ու Ամենաբարձրին գօրութիւնը հովանի պիտի ըլլայ քեզի. ուստի այն սուրբը որ քեզմէ պիտի ծնի՝ Աստուծոյ Որդի պիտի կոչուի: **36** Ահա քու ազգական՝ Եղիսաբէթ, ինք ալ՝ իր ծերութեան ատեն՝ որդիով մը յիի է. եւ ասիկա վեցերորդ ամիսն է անոր՝ որ ամուռ կոչուած էր. **37** Որովհետեւ ոչինչ անկարեյի է Աստուծոյ»: **38** Մարիամ բառ. «Ահա ես Տէրոջ աղախինն եմ, քու խօսքի համաձայն թոյ ըլլայ ինձի»: Ու հրեշտակը զնաց անոր քովլէն: **39** Այդ օրերը Մարիամ կանգնեցաւ, փութապով զնաց լեռնակողմը՝ Յովսայի մէկ քաղաքը, **40** մտաւ Զաքարիայի տունը եւ բարեւեց Եղիսաբէթը: **41** Երբ Եղիսաբէթ լսեց Մարիամի բարեւ, երախան խայտաց անօր որովպայնին մէջ, իսկ Եղիսաբէթ լեցուեցաւ Սուրբ Յոգիով, **42** ու բարձրածայն գրչերով բառ. «Գուն օրինեալ ես կիներուն մէջ, եւ օրինեալ է որովպայնիդ պտուղը: **43** Այս ինչպէս եղաւ, որ իմ Տէրոջս մայրը եկաւ ինձի. **44** Որովհետեւ ահա երբ քու բարեւիդ ծայնը հասաւ ականջիս, երախան ցնծութենէն իսայտաց որովպայնին մէջ: **45** Երանիք անոր՝ որ հաւատացած է, որովհետեւ՝ պիտի կատարուին այն բաները՝ որոնք Տէրոջմէն ըստեցան իրեն»: **46** Մարիամ բառ. «Իմ անձս կը մեծարէ Տէրը, **47** եւ իմ հոգիս ցնծաց իմ Փրկիչ Աստուծմովս, **48** քանի որ նայեցաւ իր աղախինին նուաստութեան.

արդարեւ ահա ասլէ ետք՝ բոլոր սերունդները երանեի պիտի կոչեն զիս, **49** որովիկենտել զօրը մեծամեծ քաներ ցրա ինձի: Անոր անունը սուրբ է, **50** եւ անոր ողորմութիւնը իրմէ վախցողներուն վրայ է՝ սերունդէ սերունդ: **51** Իր բազուկով գօրութիւն ցոյց տուաւ, ցոյւեց ամբարտաւանները իրենց սիրտին երեւակայութեամբ: **52** Զօրաւորները հշեցուց իրենց գահերեն, ու բարձրացուց նուաստները: **53** Անօրիները լիացուց բարիխներով, եւ պարապ ճամբեց հարուստները: **54** Օգնութեան հասաւ իր Խսրայէլ ծառային, յիշելով իր ողորմութիւնը **55** ինչպէս ինք խոստացած էր մեր հայրերուն - Արքահամի եւ անոր զարմին հանդեպ՝ յալխտեան»: (այս ց165) **56** Մարիամ անոր քով մնաց՝ գրեթէ երեք ամիս, ապա վերադարձաւ իր տունը: **57** Եղիսաբէթի ծննդելու ժամանակը լրացաւ, ու որդի մը ծնաւ: **58** Երբ լեցին անոնք՝ որ կը բնակէին անոր շուրջը, նաեւ անոր ազգականները, թէ Տէրը մեծարած էր զայն իր ողորմութեամբ, անոր հետ ուրախացան: **59** Ութերորդ օրը եկան մանուկը թփատելու, եւ Զաքարիա կը կոչէին զայն՝ իր հօր անունով: **60** Իսկ անոր մայրը ըսաւ. «Ո՛չ, այլ՝ Յովիհաննես պիտի կոչուի»: **61** Իրեն ըսին. «Քու ազգականներուու մէջ չկայ մէկը, որ այս անունով կոչուի»: **62** Նշան ըրին անոր հօր թէ ինչ անունով կ'ուզէ որ ան կոչուի: **63** Ինք ալ տախտակ մը ուզեց ու գրեց. «Յովիհաննես է անոր անունը»: Բոյրոն ալ զարմացան: **64** Անմիջապէս բացուեցաւ իր բերանը, նաեւ՝ լեզուն, ու խօսեցաւ եւ օրինեց Աստուած: **65** Վախը համակեց բոլոր անոնց շուրջը բնակողները, եւ այս բոլոր քաները կը պատմուեին Յթեաստանի ամբողջ լեռնակողմբ: **66** Բոլոր լսողները անոնց մասին կը մտածէին՝ ու կ'ըսէին. «Վրդեօք ինչ պիտի ըլլայ այս մանուկը»: Եւ Տէրոց ծեռքը անոր հետ էր: **67** Անոր հայրը՝ Զաքարիա, Սուրբ Յովիկը լեցուած՝ մարգարեացաւ ու ըսաւ. **68** «Օրինեան ըլլայ Տէրը, Խսրայէլ Աստուածը, որ այցելեց իր ժողովուրդին եւ ազատաքրեց զայն: **69** Մեզի փրկութեան ենթիւր մը հանեց իր Դաւիթ ծառային տուննեն, **70** (ինչպէս խօսեցաւ սուրբերուն բերանով, որոնք դարերու սկիզբէն ի վեր անոր մարգարեւներն էին,) (այս ց165) **71** փրկութիւն տալու մեր թշնամիներէն ու բոլոր մեզ ատողներուն ծեռքէն, **72** իրագործելու մեր հայրերուն խոստացած ողորմութիւնը եւ յիշելու իր սուրբ ուխտը, **73** (այն երդումը որ մեր հօր՝ Արքահամի ըրաւ,) որպէսզի մեզի շնորհէ՝ **74** մեր թշնամիներուն ծեռքէն ազատելով՝ առանց վախի պաշտէ զինք, **75** սրբութեամբ եւ արդարութեամբ ընթանալով իր առջեւ՝ մեր կեանքին բոլոր օրերուն մէջ: **76** Իսկ դրևն, մանոնկ, Ամենարարձին մարգարեւն պիտի կոչուիս, որովիենտելու «պիտի երթաս Տէրոց առջեւէն՝ անոր ճամբանները պատրաստելու, **77** անոր ժողովուրդին գիտցնելու իրենց փրկութիւնը՝

իրենց մեղքերուն ներումով», **78** մեր Աստուծոյն զթառատ ողորմութեամբ, որով Ծագող արեւը բարձրէն այցելեց մեզի՝ **79** «փայտելու խալարի եւ մահոււն շուրբ մէջ բնակողներուն վրայ», ու մեր ոտքերը ուղեցիւ դեպի խաղաղութեան ճամբան»: **80** Մանուկը կը մեծնար ու կը զօրանար հոգիով, եւ անապատներուն մէջ Էր՝ մինչեւ այս օրը, երբ դարձեալ ցոյց տուաւ ինքզինք Խրայէլի:

2 Վյո օրերը Օգոստոս կայսրէն հրամանագիր եւա, որ ամքող երկրագննոր արձանագրուի:

2 (Վյո առաջին աշխարհագիրը եղաւ՝ երբ Կիւրենոս Սուրբիայի վրայ կառավարիչ էր:) **3** Բոլորը կ'երթային արձանագրուելու, իւրաքանչիւրը՝ իր բաղաքին մէջ: **4** Ցովէսի ալ՝ Գայիխայէն, Նազարէթ բաղաքէն, բարձրացաւ դեպի Յթեաստան՝ Դաւիթի բաղաքը, որ Բերթէիւմ կը կոչուի, (քանի ինք Դաւիթի տունէն եւ գերդաստանն էր,) **5** արձանագրուելու Մարիամի հետ, որ իր նշանածն էր ու յիշ էր: **6** Երբ անոնք հոն էին՝ անոր ծննդելու օրերը լրացան. **7** Եւ իր անդրանիկ որդին ծնաւ, խանձարուրով փաթթեց զայն ու մասուրին մէջ պառկէցուց, որովիենտելու իշեւանին մէջ տեղ չկար իրենց: **8** Վյո երկրամասը դաշտարնակ հովիլներ կային, որոնք իրենց հօտերը կը պահպանէին գիշերուան մէջ: **9** Եւ ահա Տէրոց հրեշտակը անոնց վրայ հասաւ, Տէրոց փառքը անոնց շուրջը փայլեցաւ, ու սաստիկ վախցան: **10** Բայց հրեշտակը ըսաւ անոնց. «Մի վախնաք, որովիենտել ահա ես մէծ ուրախութեան աւետիս մը կու տամ ձեզի, որ ամքող ժողովուրդին պիտի ըլլայ. **11** Որովիենտել այսօր՝ Դաւիթի բաղաքին մէջ՝ Փրկիչ մը ծնաւ ձեզի, որ Օծեալ Տէրն է: **12** Եւ սա ձեզի նշան մը պիտի ըլլայ. Երախայ մը պիտի գտնէք՝ խանձարուրով փաթթուած ու մասուրի մէջ պառկած»: **13** Յանկար այդ իրեշտակին հետ երկնային օգործերու բազմութիւնը մը եղաւ, որոնք Աստուած կը գովարանէին եւ կ'ըսէին. **14** «Ամենարարձ վայրերուն մէջ՝ Աստուծոյ փանք, երկրի վրայ՝ խաղաղութիւնն, մարդոց մէջ՝ բարեացակամութիւնն»: **15** Երբ հրեշտակները երկինք վերցուեցան անոնցմէ, հովինները ըսին իրարու. «Եկէք, երթանք մինչեւ Բերթէիւմ, ու տեսնենք թէ ինչ է այս եղած քանը՝ որ Տէրը գիտցուց մեզի»: **16** Ուստի զացին աճապարելիվ, եւ գտան Մարիամն ու Յովիտէիլ, եւ մասուրին մէջ պառկած երախայն: **17** Երբ տեսան, գիտցուցին այն խօսքը՝ որ այս մանուկին մասին ըսուեցաւ իրենց: **18** Բոլոր լսողները կը զարմանային այն բաններուն վրայ, որ հովինները կը պատմէին իրենց: **19** Իսկ Մարիամ կը պահէր այս բոլոր բանները իր սիրտին մէջ, եւ կը հորիրդածէր: **20** Յետոյ հովինները վերադարձան, փառաբանելով ու գովարանէլով Աստուած այն բոլոր բաններուն համար՝ որ լեցին եւ տեսան, ինչպէս իրենց ըսուած էր: **21** Երբ ուրե օրերը լրացան՝ մանուկը տարին թվատելու: Անոր անունը դրուեցաւ

Յիսուս, որ հրեշտակին կոչած անունն էր՝ իեռ ինք մօրը որովայնին մէջ ցղացուած: 22 Երբ անոնց մարդութեան օրերը լրացան՝ Մովսէսի Օրէնքին համաձայն, Երուսաղէմ տարին զայն՝ Տէրոց ներկայացնելու, 23 (ինչպէս գորուած է Տէրոց Օրէնքին մէջ. «Ամեն արու որ արգանդ կը բանա՝ պիտի կոչովի «Տէրոց սրբացան»,»), 24 ու Տէրոց Օրէնքին մէջ ըստածին համաձայն զոհ մը ընծայելու՝ զոյց մը տատրակ, կամ աղաւնիի երկու ձագ: 25 Վյո ատեն՝ Երուսաղէմի մէջ մարդ մը կար, որուն անունը Սիմեոն էր: Ան արդար եւ բարեպաշտ էր, Կυրայէի մխիթարութեան կը սպասէր, ու Սուրբ Յոզին անոր Վրայ էր: 26 Ան պատգամ ստացած էր Սուրբ Յոզիին թէ մահ պիտի չտեսնէր՝ մինչև որ տեսնէր Տէրոց Օծեալը: 27 Ան ալ՝ առաջնորդուելով Յոզիին՝ եկալ տաճարը, ու երբ ծնողները բերին Յիսուս մանուկը՝ որպէսզի Օրէնքին սովորութեան համաձայն կատարեն անոր համար, 28 ինք ալ առա զայն իր գիրկը, օրինեց Աստուած եւ ըսաւ. 29 «Յիմա, Տէր, արձակէ ծառադ խաղաղութեամբ՝ քու խօսքի համաձայն. 30 որովհետեւ աքերս տեսան քու փրկութիւն՝ 31 որ պատրաստեցիր բոլոր ժողովուրդներուն առջեն, 32 լոյս մը՝ հեթանոսները լրսաւորելու, ու փառք՝ Կυրայէի, քու ժողովուրդիդ»: 33 Յովսէփ եւ անոր մայրը զարմացած էին այն բաներուն Վրայ՝ որ կը խօսուեին անոր մասին: 34 Սիմեոն օրինեց զանոնք, եւ ըսաւ անոր մօր՝ Մարիամի. «Վհա այս մանուկը սահմանուած է շատ մարդոց իյնալուն ու ելլերուն համար՝ Կυրայէի մէջ, եւ հականառութեան նշան մը ըլլալու համար. 35 (եւ քու սիրտիդ մէջեն ալ թուր մը պիտի անցնին՝) որպէսզի շատ սիրտերու մտածումները յայտնուին»: 36 Նաեւ հոն էր Աննա մարգարեուիին, Փանուեի աղջիկը, Ասերի տոհմէն: Ան յառաջացած տարիք ունէր. ամուսինին հետ եօթը տարի ապրած էր իր կրոսութենեն ետք, 37 ու այրի Էր՝ գրեթէ ութառնչորս տարեկան: Ան չէր հետանար տաճարէն, հապա ծոնվ եւ աղերսանքով կը պաշտէր Աստուած՝ զիշեր ու ցերեկ: 38 Վյո նոյն պահուն ան եկա, ներբողեց Տէրը, եւ խօսեցաւ անոր մասին բոլոր անոնց՝ որ Երուսաղէմի մէջ կը պատեհին ազատազորութեան: 39 Երբ գործադրեցին ամեն բան՝ Տէրոց Օրէնքին համաձայն, Վերադարձան Գայիէա, իրենց Նազարէթ քաղաքը: 40 Եւ մանուկը կը մեծնար ու հոգիով կը գորանար՝ իմաստութեամբ լեցուած, եւ Աստուծոյ շնորհքը անոր Վրայ էր: 41 Անոր ծնողները ամեն տարի՝ Զատիկի տօնին՝ կ'երթային Երուսաղէմ: 42 Ու երբ ան եղաւ տասներկու տարեկան, բարձրացան Երուսաղէմ տօնին սովորութեան համաձայն: 43 Երբ օրերը աւարտեցին ու վերադարձան, Յիսուս պատանին մնաց Երուսաղէմ: Բայց Յովսէփ եւ անոր մայրը չին գիտեր. 44 հապա կարծելով թէ ան ուղեկիցներուն հետ է մէկ օրուան ճամբար զացին, ու կը փնտռէին զայն իրենց ազգականներուն եւ

ծանօթներուն մէջ: 45 Երբ չգտան՝ Երուսաղէմ վերադարձան զայն փնտռելու: 46 Երեկ օր ետք գտան զայն տաճարին մէջ, նստած էր վարդապետներուն հետ, մտիկ կ'ընէր անոնց եւ բան կը հարցնէր: 47 Բոլոր զայն լսողները կը զմայէին անոր իսկեթն ու պատասխաններէն: 48 Երբ տեսան զայն՝ ապշած մնացին, եւ մայրը ըսաւ անոր. «Որդեակ, ինչո՞ւ այդպէս ըրիր մէզի. ահա հայրո ու ես կը փնտռէինք քեզ՝ չափազանց մորմորած»: 49 Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը փնտռէիք զիս. չէիք գիտեր թէ ես պէտք է ըլլալ իմ Յօր տունք»: 50 Սակայն անոնք չհասկցան այս խօսքը՝ որ ըսաւ իրենց: 51 Յետոյ իջաւ անոնց հետ ու զնաց Նազարէթ, եւ կը հապտակէր անոնց. բայց անոր մայրը այս բոլոր խօսքերը կը պահէր իր սիրտին մէջ: 52 Յիսուս կը զարգանար իմաստութեամբ ու հասակով, եւ շնորհիք գտնելով Աստուծոյ ու մարդոց բով:

3 Տիբերիոս կայսրին գահակայլութեան տասնինգերորդ տարին, երբ Պյոնտացի Պիլատոս Յրէաստանի վրայ կառավարի էր, Յերովիլ՝ Գայիէայի վրայ չորրորդապետ, ամոր Եղեայր՝ Փիլիպպոս՝ Խոտորայի ու Տրաքոնացիներու Երկրին վրայ չորրորդապետ, եւ Լիւսանիաս՝ Արքիւնէի վրայ չորրորդապետ, 2 Աննայի ու Կայիհավայի քահանայապետութեան աստեն՝ Աստուած խօսեցաւ «Զաքարիայի որդիին՝ Յովիաննեսի, անապատին մէջ: 3 Ան ալ եկա Յորդանանի շրջակայքը եւ ապաշխատութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու ներումին համար, 4 ինչպէս գրուած է Եսայի մարգարէին խօսքերուն գիրքին մէջ. «Անապատին մէջ գոչողին ձայնը. «Պատրաստեցէր Տէրոց ճամբան, շտկեցէր անոր շահիները: 5 Ամեն ձոր պիտի լեցովի, եւ ամեն լեռ ու բլոր պիտի ցածնայ. ծուռը պիտի շտկովի, խորտուրորտ տեղերը պիտի ըլլան հարթ ճամբաներ, 6 եւ ամեն մարմին պիտի տեսնէ Աստուծոյ փրկութիւնը»: 7 Իրմէ մկրտուելու եկող բազմութեան ըսաւ. «Իմերը ծնունդներ, ով իմացուց ծեզի յստուափիլ զայիք բարկութեաննեն: 8 Ուրեմն ապաշխատութեան արժանապայել պտուն բերեք, եւ մի սկսիք ծեր մէջ ըսել. «Մենք Աբրահամը ունինք իրը հայր». Քանի որ կը յայտարարեմ ծեզի թէ Աստուած կարող է այս քարերէն հանել Աբրահամի զաւակներ: 9 Կացինը արդէն իսկ դրուած է ծառերու արմատին բով. Ուրեմն ամեն ծառ՝ որ լաւ պտու չի բերեք, պիտի կտրուի ու կրակը նետուի»: 10 Բազմութիւնները հարցուցին իրեն. «Ուրեմն ինչ ընենք»: 11 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ով որ երկու բաճկոն ունի՝ մէկը թող տայ չունեցողին, եւ ով որ կերակուր ունի՝ նոյնպէս ընէ»: 12 Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու, եւ ըսին անոր. «Կարդապետ, մէնք ինչ ընենք»: 13 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Մի պահանջէք աւելի՝ քան ինչ որ ճեզի պատուիրուած է»: 14 Զինուորներն ալ կը հարցնէին անոր. «Մէնք ինչ ընենք»: Ըսաւ

անոնց. «Ո՞չ մեկը հարստահարեցէք, ոչ մեկը զրպարտեցէք, հապա բաւարարուեցէք ձեր թշչակով»: 15 Քանի ժողովուրդը ակնկալութեան մէջ էր, եւ բոլորը կը մտածէին իրենց միրտին մէջ Յովիհաննեսի մասին, թէ արդեօք ինք է Քրիստոսը, 16 Յովիհաննես պատասխանեց բոլորին. «Կրդաբեւ ես կը մկրտին ձեզ ջուրով, բայց ինձմէ աւելի հօգոր կու գայ, որուն կօշիկներուն կապերը քակելու արժանի չեմ. անհիկա՞ պիտի մկրտէ ձեզ Սուրբ Յովին ու կրակով: 17 Ամոր հեծանոցը իր ծեռքն է. իր կայր պիտի մաքրէ եւ ցորենը պիտի ժողովէ իր ամբարձ, իսկ յարդոց պիտի այրէ անշէջ կրակով»: 18 Ուրիշ շատ բաներ ալ կ'աւետէք՝ ժողովուրդը յորդորելով: 19 Բայց Յերովիտս չորրորդապետոր, կշտամբուելով անկէ իր եղրօր կնոշ՝ Յերովիդիայի համար, նաեւ բոլոր չարիբներուն համար՝ որ Յերովիտս ըրած էր, 20 սա ալ աւելցուց այդ բոլորին վրայ.- բանտարկեց Յովիհաննեսը: 21 Ամբողջ ժողովուրդը մկրտուեցաւ. Յիսուս ալ մկրտուեցաւ, ու երբ կ'աւորէք՝ Երկինքը բացուեցաւ, 22 եւ Սուրբ Յովին իշաւ անոր վրայ մարմնանոր Երեւոյթով՝ աղանիի պէս, ու ձայն մը եկաւ Երկինքէն՝ որ կ'ըսէք. «Դո՞ւն ես իմ սիրելի Որդիս, քեզի համեցայ»: 23 Եւ ինք՝ Յիսուս՝ սկսած էր գրեթե Երեւուն տարեկան ըլլալ: (Ինչպէս կը կարծուեր) ան որդին էր Յովիսէփի, որ Յեղի, որ Մատաթի, 24 որ Ղելիի, որ Մեղքի, որ Յաննէի, որ Յովիսէփի, 25 որ Մատաթիայի, որ Ամովսի, որ Նաւումի, որ Եսդիի, որ Նանգէի, 26 որ Մաաթի, որ Մատաթիայի, որ Սեմէիի, որ Յովիսէփի, որ Յուդայի, 27 որ Յովիհաննայի, որ Ռեսայի, որ Զօրաբարէի, որ Սադաթէի, որ Ներիի, 28 որ Սեղբի, որ Աղդիի, որ Կովսամի, որ Եղոնվիդայի, որ Երի, 29 որ Յովիսէփի, որ Եղիազարի, որ Յովիիմի, որ Մատաթի, որ Ղելիի, 30 որ Սիմեոնի, որ Յուդայի, որ Յովիսէփի, որ Սակամի, որ Կրամի, որ Եսրունի, որ Փարէսի, որ Յուդայի, 34 որ Յակոբի, որ Իսահակի, որ Աբրահամի, որ Թարայի, որ Նաքովի, որ Սերովի, որ Սերովիք, որ Ռազակի, որ Փաղէկի, որ Երերի, որ Սաղայի, 36 որ Կայնանի, որ Արփասադի, որ Սեմէի, որ Նոյի, որ Ղամէրի, 37 որ Մաթուսադայի, որ Ենովի, որ Յարեփի, որ Մարտիի, որ Կայնանի, 38 որ Ենովի, որ Սերի, որ Արամի, որ Աստուծոյ որդին էր:

4 Յիսուս՝ Սուրբ Յովիկով լեցուած՝ Վերադարձաւ Յորդանանեն, ու Յովիէն տարուեցաւ անապատը, 2 ուր բարասուն օր փորձուեցաւ Զարախօսւն: Վկ օրեքը ոչինչ կերաւ. եւ այդ օրերուն լրանալին ետք՝ անօթեցաւ: 3 Եւ Զարախօսը ըսաւ անոր. «Եթէ Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ այդ քարին՝ որ հաց ըլլայ»: 4 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Գրուած է. «Միայն հացով

չէ որ մարդը պիտի ապրի, հապա՝ Աստուծոյ ամեն խօսքով»: 5 Զարախօսը՝ հանելով զայն բարձր լեռ մը՝ ցուցու անոր Երկրագունդին բոլոր թագավորութիւնները վայրկեանի մը մէջ, 6 ու Զարախօսը ըսաւ անոր. «Վյո ամբողջ իշխանութիւնը եւ անոնց փառքը պիտի տամ քեզի. որովհետև ինծի յանձնուած է, ու որոն որ ուզեմ՝ կու տամ զայն: 7 Ուրեմն եթէ դուն իմ առջեւս իյնալով Երկրագեսն, բոլոր քուկի պիտի ըլլան»: 8 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Գրուած է. «Տերո՞ քու Աստուծոյն Երկրագագէ, եւ միայն զինք պաշտու»»: 9 Ապա տարաւ զայն Երուսաղէմ, կայնեցուց տաճարին աշտարակին վրայ, եւ ըսաւ անոր. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, վայր նետէ քեզ ասկէ. 10 որովհետև գրուած է. «Իր հեցտակներուն պիտի հրահանգէ քեզի համար՝ որ պահեն քեզ, 11 եւ իրենց ձեռքերուն վրայ պիտի կրեն քեզ, որպէսզի քարի մը չզարնես ոտքը»»: 12 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ըսուած է. «Մի փորձեր Տերո՞ քու Աստուծով»»: 13 Երբ Զարախօսը լմնցուց ամբողջ փորձութիւնը, ատեն մը հեռացաւ անկէ: 14 Յիսուս Յովիին գօրութեամբ վերադարձաւ Գայիկեա, եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ այդ զաւարին ամբողջ շրջակայքը: 15 Ինք կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, ու կը փառաւորուէր բոլորին: 16 Երբ եկաւ Նազարէյ, ուր ինք մեծցած էր, իր սովորութեան համաձայն Շաբաթ օրը մտաւ ժողովարանը, ու կանգնեցաւ որ կարդայ: 17 Տուին անոր Եսայի մարգարէին գիրքը: Երբ բացաւ գիրքը, գուաւ այն տեղը՝ ուր գրուած էր. 18 «Տերո՞ Յովին իմ վրաս է. որովհետեւ օծեց զիս աղբատներուն աւետարաննելու, որկեց զիս կոտրած սիրտ ունեցողները բժշկելու, 19 գերիններուն՝ ազատ արձակում եւ կոյրերուն տեսողութիւն յայտարաբելու, հարստահարութիւն կրողները ազատ արձակելու, Տերո՞ բարեհանւթեան տարին յայտարաբելու»: 20 Յետոյ գոցեց գիրքը, տուաւ սպասաւորին, ու նստաւ: Բոլոր ժողովարանը եղողները իրենց աշքերը սեւեռած էին անոր վրայ: 21 Ուստի սկսաւ ըսել անոնց. «Վյօր այս գրուածը իրագործուեցաւ, ու ձեր ականցները լսեցին»: 22 Բոլորը կը վկայէին անոր մասին, կը զարմանային անոր բերանեն ելած շնորհայի խօսքերուն վրայ, եւ կ'ըսէին. «Ասիկա Յովիսէփի որդին չէ»: 23 Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Երաւ ուրք ինծի ախոի ըսէր սա առաջն. «Թժիկ, դուն քեզ բուժէ: Ո՞րչափ բաներ լսեցինք՝ որ Կափանայումի մէջ կատարուեցան. հնա ալ ըր՝ քուն բնագաւառի մէջ»: 24 Եւ շարունակեց. «Ճշնարստապէս կը յայտարարէմ ձեզի. «Ո՞չ մեկ մարգարէ ընդունելի է իր բնագաւառին մէջ»: 25 Ճշնարստապէս կը յայտարարէմ ձեզի. «Ճատ այրիներ կային Խորայէի մէջ» Եղիայի օրերը, երբ Երկինք գոցուեցաւ Երեք տարի ու վեց ամիս, եւ մեծ սով եղաւ ամբողջ Երկրին մէջ. 26 բայց Եղիա անոնցմէ ոչ մեկուն որկուեցաւ, հապա միայն

Սիղոնացիներուն Սարեփթա քաղաքը բնակող այրի կնոջ մը: 27 Նաեւ շատ բրոտներ կային հրայելի մէջ՝ Եղիս մարգարէին ատենք, եւ անոնցմ ո՞չ մէկը մաքրուեցա, հապա միայն՝ Նէման Ասորին»: 28 Ժողովարանին մէջ բոլոր ալ զայրոյթով լեցուեցան՝ Երբ լսեցին այս խօսքերը. 29 ուսակի կանգներով՝ դրու հանեցին զայն քաղաքէն, եւ տարին զայն մինչեւ այն լերան ցցուած ծայրը՝ որուն վրայ իրենց քաղաքը կառուցանուած էր, որպէսզի քարձր տեղին վար նտեն զայն: Յ Բայց ինք՝ անոնց մէշն անցներով՝ զնաց: Յ Ապա իջա Գայլեայի Կափառնայում քաղաքը, ու Շաբաթ օրերը կը սորվեցնէր անոնց: Յ Կ'ապչէին անոր ուսուցումին վրայ, որովհետև հշիսանութեամբ Էր անոր խօսքը: Յ Ժողովարանին մէջ մարդ մը կար՝ որ անմաքուր դեմի ոգի ունէր, եւ քարձրաձայն աղաղակեց. Յ Թորդ մնեա. դրւն ինչ ունիս մեզի հետ, Յիսուս Նազուրեցի. միթէ մեզ կորսնցներու եկար: Գիտեմ թէ ո՞վ ե՞ւ՝ Աստուծոյ Սուլքը»: Յ Յիսուս սաստեց զայն՝ ըսերով. «Դապանձէ ու Եկիր ատկէ»: Եկը գետին զարկաւ զայն՝ բոլորին մէշտեղ, եղաւ անկէ եւ շվասեց անոր: Յ Բոլորը այլայած՝ իրարու հետ խօսակցելով կ'ըսէին. «Վս ինչ խօսք է, որ հշիսանութեամբ եւ զօրովթեամբ կը հրամայէ անմաքուր ոգիներուն, ու Կ'ելլէն»: Յ Եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ շրջակայքին բոլորը տեղերը: Յ Ելելով ժողովարանէն՝ մտաւ Սիմոնի տունը: Յ Սիմոնի զոքանչը կը տուայտէր սաստիկ տենդով, ու թախանձեցին իրեն՝ անոր համար: Յ Յիսուս կայնելով անոր քով՝ սաստեց տենդը, որ թողորց զայն: Ան ալ անմիջապէս կանգնեցաւ, եւ անոնց կը սապասարկէր: Յ Վրեւին մայր մտած ատենք՝ բոլոր անոնք, որ զանազան ախտերով հիւսանդներ ունեին, իրեն բերին զանոնք. ինք ալ անոնցմ իւրաքանչիւրին վրայ ձեռք ո՞ներով՝ բուժեց զանոնք: Յ Շատերէն դեմք ալ դրուս Կ'ելլէն՝ աղաղակերով. «Դնն ես Քրիստոսը, Աստուծոյ Որդին»: Բայց ինք կը սաստէր ու չէր թոյլատրէր անոնց՝ որ խօսին, որովհետև գիտէին թէ ինք Քրիստոսն է: Յ Երբ ցերեկ եղաւ, մենենցաւ ու զնաց ամայի տեղ մը, եւ քազմութիւնները կը փնտռէին զայն: Եկան անոր քով, ու կը քռնէին որ չեխոնայ իրենցմ: Յ Բայց ան ըսաւ իրենց. «Պէտք է որ ուրիշ քաղաքներու ալ աւտեն Աստուծոյ թաքաւութիւնը, քանի որ դրկուած եմ այս նպատակով»: Եւ կը քարոզէր Գայլեայի ժողովարաններուն մէջ:

Յ Երբ քազմութիւնը խօսուեցաւ անոր շուրջը՝ Աստուծոյ խօսքը լսելու համար, ինք Գենննեսարէի ծովակին եգերքը կանգնած էր, 2 ու տեսաւ երկու նաւեր՝ որ ծովակին եգերքը կեցած էին, եւ ձկնորսները՝ անոնցմ իշած ուռկանները կը լուային: Յ Ինք մտաւ այդ նաւերէն մէկուն մէջ՝ որ Սիմոնին էր, ինդրեց անկէ՝ որ քիչ մը ցամաքէն ծովին մէջ տանի. ու նստելով նաւուն մէջ՝ կը սորվեցնէր

բազմութիւններուն: Յ Երբ դադրեցաւ խօսելին՝ ըսաւ Սիմոնի. «Յառաջ տար՝ նաւը՝ դէպի խորունկը, եւ նետեցէք ձեր ուռկանները՝ ձուկ որսալու»: Յ Սիմոն պատասխաննեց անոր. «Կարդապէտ, ամրող գիշերը աշխատեցանք ու ոչինչ որսացինք. բայց կը նետեն ուռկանը՝ քու խօսքի համար»: Յ Երբ աստիկա լրին՝ մէծ քանակութեամբ ձուկ քռնեցին, եւ իրենց ուռկանը կը պատռտէր: 7 Նշան կ'ընէին միւս նաւուն մէջ եղող իրենց ընկերակիցներուն, որ զան՝ օգնեն իրենց: Եկան ու երկու նաւերն ալ լեցուցին, եւ գրեթէ ընկերմելու մօտ էին: 8 Երբ Սիմոն Պէտրոս տեսաւ, ինկա Յիսուսի ծովնկերուն ու ըսաւ. «Տէր, հեռացիր իմ բովէս, քանի որ ես մեղաւոր մարդ մըն եմ»: 9 Որպիետեն այլայած էր, ինչպէս նաեւ բոլոր իրենց հետ երդուները, իրենց քռնած ձուկերու առատութեան համար. 10 Նոյնպէս ալ Չերեդեռոսի որդիները՝ Յակոբոս եւ Յովիհաննես, որոնք Սիմոնի ընկերներն էին: Յիսուս ըսաւ Սիմոնի. «Մի վախնար, ասկէ ետք մարդոց որսորդ՝ պիտի ըլլաս»: 11 Ու նաւերը ցամաք հանելով՝ թողուցին ամէն ինչ եւ հետեւցան անոր: 12 Երբ ինք քաղաքի մը մէջ էր՝ ահա մարդ մը, բորոտութեամբ լեցուն, տեսնելով Յիսուսը՝ ինկա երեսի վրայ, աղերսեց անոր եւ ըսաւ. «Տէր, եթէ ուզես՝ կրնան մաքրել զիս»: 13 Յիսուս երկարելով իր ձեռքք՝ դպաւ անոր ու ըսաւ. «Կ'ուզենմ, մաքրուԵ»: Եւ իսկոյն բորոտութիւնը զնաց անկէ: 14 Ինք պատուիրեց անոր՝ որ ո՞չ մէկուն ըսէ, հապա՝ ըսաւ. «Գնա, ցոյց տուր քեզ քահանային, եւ Սովուսի պատուիրածին համաձայն՝ մատուցանէ քու մաքրուելու ընծան, իրը վկայութիւն անոնց»: 15 Սակայն անոր համբաւը ալ աւելի կը տարածուեր. ու մէծ քազմութիւններ կը համախմբուեին մտիկ ընելու եւ բուժուելու իրենց հիւանդութիւններէն: 16 Բայց ինք կը քաշուէր ամայի տեղեր ու կ'աղօթէր: 17 Օր մը՝ ինք կը սորվեցնէր, ու Փարիսեցիներ եւ Օրէնքի վարդապէտներ նստած էին, - որոնք ժողովուած էին Գայլեայի, Յրեաստանի ու Երուսալեմի բոլոր գիտերէն, - եւ Տէրոց զօրութիւնը ներկայ էր բժշկելու համար»: 18 Եւ ահա քանի մը մարդիկ բերին անդամայոյծ մարդ մը՝ մահովով, ու կը զանային ներս մտցնել զայն եւ անոր առջեւ: 19 Երբ քազմութեան պատճառով չկրցան ճամբար գտնել՝ որ ներս մտցնեն զայն, եկան տանիքը, եւ կըմինտրներուն մէշն՝ մահիճով իշեցուցին զայն մէշտեղը, Յիսուսի առջեւ: 20 Ան ալ՝ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անոր. «Մարդ, մեղքերդ ներուած են քեզի»: 21 Դափիրներն ու Փարիսեցիները սկսան մտածել՝ ըսերով. «Ո՞վ է ասիկա՝ որ հայիութիւններ կ'ըսէ: Ո՞վ կրնայ մեղքերը ներել՝ բայց Աստուծում»: 22 Երբ Յիսուս ըմբռնեց անոնց մտածումները՝ պատասխաննեց անոնց. «Ինչ կը մտածեք ձեր սիրտերուն մէջ: 23 Ո՞ր աւելի դիւրին է, “մեղքերդ ներուած են քեզի” ըսելը, թէ՝ “ոտքի ելիր ու քալ” ըսելը: 24

Բայց որպեսզի գիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի՝ երկրի վրայ մեղքերը ներեւու, (ըստա անդամալոյժին,) բեզի կ'ըստն. «Ոտքը Ելիք, այս մահին ու գնա տունդ»: 25 Ան այ անմիջապէս կանգնեցաւ անոնց առջեւ, վրան առաւ ինչ բանի վրայ որ պառկած էր, եւ գնաց իր տունը՝ փառաքաներով Աստուած: 26 Բոյորը՝ իշխանութիւնով համակուած՝ փառաքանեցին Աստուած, ու վախով համակուած՝ կ'ըսէին. «Վսօր արտակարգ բաներ տեսանք»: 27 Վտկէ ետք՝ մենքնեցաւ, եւ տեսաւ մաքսաւր մը՝ որուն անունը Ղեւի էր. ան նստած էր մաքս ընդունելու տեղը: Ըստա անոր. «Յետեւէ ինծի»: 28 Ան ալ ձգեց ամէն ինչ, կանգնեցաւ եւ անոր հետեւեցաւ: 29 Ղեւի մեծ կշռունք մը սարքեց իր տան մէջ, ու մեծ բազմութիւն կար մաքսաւրներու եւ ուրիշներու, որ անոնց հետ սեղան նստած» էին: 30 Անոնց դպիրներն ու Փարիսեցիները կը տրտնչէին անոր աշակերտներուն դէմ՝ ըսէլով. «Ինչո՞ւ կ'ուտէք ու կը խմէք մաքսաւրներու եւ մեղալորներու հետ»: 31 Յիսուս պատախանեց անոնց. «Ո՛չ թէ առողջներուն բժիշկ պէտք է, հապա՝ հիւլանդներուն: 32 Ես եկայ ո՛չ թէ արդարները կանչելու, հապա մեղալորները՝ ապաշխարութեան»: 33 Անոնք ալ ըսին. «Ինչո՞ւ Յովիաննեսի աշակերտները յաճախ ծոմ կը պահեն եւ աղերսանք կը մատուցանեն, նմանապէս Փարիսեցիներուն աշակերտները, բայց քուկիններդ կ'ուտեն ու կը խմեն»: 34 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կրնաք ծոմ պահել տապ հարսներուներում՝ մինչ փեսան իրենց հետ է: 35 Բայց օրերը պիտի գան՝ երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. ապա այդ օրերը ծոմ պիտի պահեն»: 36 Կոռակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛չ մէկը կը ձգէ նոր լայի կտոր մը իին հանդերձի վրայ: Վյապէս՝ այդ նորը պատռուածք ալ կ'ընէ, ու իինցածին հետ չի յարմարի այդ նոր լաթեն եղած կտորը: 37 Նաեւ ո՛չ մէկը կը դնէ նոր գինին իին տիկերու մէջ: Վյապէս՝ նոր գինին կը պատօք տիկերը. ինք կը թափի, ու տիկերը կը կորսուին: 38 Յասա նոր գինին դրուելու է նոր տիկերու մէջ, որպէսզի երկուքն ալ պահուին: 39 Եւ ո՛չ մէկը իին գինին խմելին ետք՝ իսկոյն կ'ուլցէ նորը, բանի որ կ'լսէ. «Յինը աւելի ախորժահամ է»:

6 Առաջին ամսուան երկրորդ Շարաթ օրը՝ ինք կ'անցնէր արտերու մէջն, եւ իր աշակերտները ցորենի հասկեր փրցնելով՝ իրենց ձեռքերուն մէջ կը շփէին ու կ'ուտէին: 2 Փարիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ կ'ընէք ինչ որ արտօնուած չէ ընել Շարաթ օրերը»: 3 Յիսուս պատախանեց անոնց. «Չէք կարդացեր Դաւիթի ըրածը, երբ ինք եւ իրեն հետ եղողները անօթեցան. 4 Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը, առաւ առաջարութեան հացերը ու կերաւ, նաեւ տուաւ իրեն հետ եղողներուն. ո՛չ մէկուն արտօնուած էր ուտեղ զանոնք՝ բացի բահանաներէն»: 5 Եւ ըսաւ անոնց. «Մարդու Որդին տէրն է նաեւ Շարաթին»: 6

Ուրիշ Շարաթ օր մըն ալ մտաւ ժողովարանը եւ կը սորվեցնէր: Յոն մարդ մը կար՝ որուն աջ ձեռքը չորցած էր: 7 Դպիրներն ու Փարիսեցիները կը հսկէին իր վրայ՝ տեսնելու թէ պիտի բուժէ զայն Շարաթ օրը, որպէսզի ամբաստանութեան առիջ մը գտնեն իրեն դէմ: 8 Իսկ ինք՝ գիտնալով անոնց նոտածումները՝ ըսաւ այն մարդուն, որուն ձեռքը չորցած էր. «Ոտքի Ելիք, կայնէ՛ մէջտեղը»: Ան ալ եսաւ ու կայնեցաւ: 9 Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց. «Զեղի բան մը հարցնեմ. «Շարաթ օրը ո՞րը արտօնուած է, բարիք ընել՝ թէ չարիք ընել, անձ մը փրկի՞՝ թէ կորսնցնել»»: 10 Եւ շուրջը նայելով՝ բոլորին վրայ, ըսաւ անոր. «Երկարէ ձեռքը»: Ան ալ այնպէս ըրաւ, ու անոր ձեռքը առողջացաւ միւսին պէս: 11 Իսկ անոնք լեցուեցան մղեգնութեամբ, եւ կը խօսւին իրարու հետ՝ թէ ինչ ընեն Յիսուսի: 12 Վյո օրերը՝ լեռը գնաց այօթելու, եւ ամբողջ գիշերը անցուց Աստուծոյ այօթելով: 13 Ալոտուն՝ կանչեց իր աշակերտները, եւ ընտրեց անոնցմէ տասներկու հոգի, ու առաքեալ ամսուանեց զանոնք. 14 Սիմոնը՝ որ Պետրոս ալ անուանեց, եւ անոր Եղայր՝ Անդրէասը, Յակոբոսն ու Յովիաննեսը, 15 Փիյիպպոսը եւ Բարոնոդմէոսը, Մատթեոսն ու Թովմասը, Ալիքոսեան Յակոբոսը եւ Նախանձայոյց կոչուած Սիմոնը, 16 Յակոբոսի Եղայրը՝ Յուլյան, ու Խակարիովստացի Յուլյան՝ որ մատնիչ եղաւ: 17 Անոնց հետ իշներլով՝ տափարակ տեղ մը կայնեցաւ, ինչպէս նաեւ իր աշակերտներուն խումբը եւ ժողովուրդի մեծ բազմութիւն մը՝ ամբողջ Յրէաստանէն, Երուսաղէմէն, ու Տիրոսի եւ Սիլոնի ծովեզերքէն. 18 անոնք եկած էին մտիկ ընելու անոր խօսքերը, ու բուժուելու իրենց ախտերէն: Անմաքուր ողիներէն տանջուողներն ալ եկան եւ բժշկուեցան: 19 Ամբողջ բազմութիւնը կը շանար դաշիլ իրեն, որովհետեւ զօրութիւն կ'ելլիք իրմէ ու բոլորը կը բժշկէր: 20 Այն ատեն աչքերը բարձրացուց դէպի իր աշակերտները եւ ըսաւ. «Երանի ձեզի՝ աղքատներուդ, որովհետեւ ձերն է Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 21 Երանի ձեզի՝ որ իիմա անօթի էր, որովհետեւ պիտի կշտանաք: Երանի ձեզի՝ որ իիմա կու լաք, որովհետեւ պիտի խնդաք: 22 Երանի ձեզի՝ երբ մարդիկ ատեն ձեզ, ու երբ զատեն ձեզ իրենց ընկերութենէն, նախատես եւ վարկարեկն ձեր անոնք՝ մարդու Որդիին պատճառով: 23 Ուրախացք այդ օրը ու ցնծացք, քանի որ ձեր վարձատրութիւնը շատ է երկինքը. աղդաբեւ իրենց հայրերու նախակը կ'ընէին մարգարէներուն: 24 Բայց վայ ձեզի՝ հարուստներուդ, որովհետեւ ունեցած էք ձեր միխթարութիւնը: 25 Վայ ձեզի՝ որ կուշտ էք, որովհետեւ պիտի անօթենաք. վայ ձեզի՝ որ իիմա կը խնդաք, որովհետեւ պիտի սզաք ու լաք: 26 Վայ ձեզի՝ երբ մարդիկ լաւ խօսին ձեր մասին, որովհետեւ իրենց հայրերը այդպէս կ'ընէին սուտ մարգարէներուն: 27 «Բայց կը յայտարարեմ ձեզի՝ որ մտիկ կ'ընէք. «Սիրեցք ձեր թշնամիները, բարիք ըրէք ձեզ ատողներուն, 28 օրինեցք ձեզ անհօղները,

աղօթեցք ձեզ պախարակողներուն համար: **29** Եթե մէկը զարնէ այտիդ, միևն ալ մօսեցուր անոր. Եթե առնէ հանդերձ բեզմէ, մի՞ արգիեր որ առնէ բածկոնդ այ: **30** Տուր ամեն մարդու՝ որ բեզմէ կ'ուզէ, ու քու բաներ առնդուն մի՞ պահանջեր զանոնք: **31** Ինչպէս կ'ուզէր որ մարդիկ ընեն ձեզի, նյունպէս ալ դուք դրէք անոնց: **32** Եթե սիրէր ձեզ սիրողները, ինչ շնորհք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղաւորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն: **33** Եթե փոխ տաք այնպիսի մարդոց՝ որոնցմէ յոյս ունիք վերստանալու, ինչ շնորհք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղաւորներն ալ փոխ կըու տան մեղաւորներուն, որպէսզի վերստանան նոյն շափով: **35** Յապա դուք՝ սիրեցք ձեր թշնամիները ու բարիք ըրեք, փրկն տուլք՝ առանց փոխարէնը բան մը սպասելու, եւ ձեր վարձատրութիւնը շատ պիտի ըլլայ ու Ամենարարձին որդիները պիտի ըլլաք, որովհետեւ ան քաղցր է ապերախտներուն ու չարերուն հանդէպ: **36** Ուրեմն արգահատող եղէր, ինչպէս ձեր Յայրն ալ արգահատող լ՝»: **37** «Մի դատէք՝ ու պիտի չղատուիք. մի՞ դատապարտէք եւ պիտի չղատապարտուիք. ներեցք՝ ու պիտի ներուի ձեզի: **38** Տուլք՝ եւ պիտի տրուի ձեզի. լաւ շափով՝ կոխուած, ցնցուած, լեփիեցուն պիտի տրուի ձեր գոզը. քանի որ պիտի չափուի ձեզի այն շափով՝ որով դուք կը չափէք»: **39** Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Կոյրը կրնայ առաջնորդեց կոյրը. միթէ երկութիւն ալ փոսը պիտի չինան: **40** Աշակերտը իր վարդապետն գերիվեր չէ. բայց ամեն կատարեալ աշակերտ՝ իր վարդապետին պէս պիտի ըլլայ: **41** Ինչո՞ւ կը տեսնես եղօրդ աշքին մէջի շիտը, ու չես նշմարեր քու աշքին մէջի գերանը: **42** Կամ ինչպէս կրնաս ըսել եղօրդ. «Եղրայր, թոյլ տուր որ հանեմ աշքին մէջի շիտը», երբ դուն չես տեսներ քու աշքին մէջի գերանը: Կեղծամոր, նախ հանմ՛ քու աշքէն գերանը, եւ այն ատեն յստակ պիտի տեսնես՝ հանելու համար եղօրդ աշքին մէջի շիտը»: **43** «Վրդարեւ չկայ լաւ ծառ մը՝ որ վաս պսուղ բերէ, ոչ ալ վաս ծառ մը՝ որ լաւ պսուղ բերէ. **44** Քանի որ իւրաքանչիւր ծառ կը ճանցուի իր պտուղէն: Որովհետեւ փուշերէն թուզ չեն քայեր, ու մորենին խաղող չեն կթեր: **45** Բարի մարդը՝ բարութիւն կը բխեցն իր սիրտին բարի գանձեն, իսկ չար մարդը՝ չարիք կը բխեցն իր սիրտին չար զանձեն. քանի բերան կը խօսի սիրտին չար զանձեն: քանի բերան կը խօսի սիրտին յլութենէն»: **46** «Ինչո՞ւ «Սէր, Տէր» կը կոչէք զիս, բայց չէք գործադրեր ինչ որ կ'ըսեն: **47** Ո՛վ որ կու զայ ինծի, կը լսէ իմ խօսքերս ու կը գործադրէ զանոնք, ցոյց տամ ձեզի թէ որոն կը նմանի: **48** Ան կը նմանի տուն կառուցանող մարդու մը, որ փորեց, խորացաւ եւ հիմք դրաւ վեմի վրայ. երբ ողողում եղաւ՝ հեղեղը զարկաւ այդ տան բայց չկրցաւ սարսեց զայն, որովհետեւ վեմի վրայ հիմոււած էր: **49** Իսկ ան որ կը լսէ իմ խօսքերս ու չի գործադրեր, կը նմանի մարդու մը, որ հոյի

վրայ տուն կառուցանեց՝ առանց իիմի. հեղեղը զարկաւ անոր եւ խկոյն փլաւ, ու մեծ եղաւ այդ տան աւերումն»:

7 Երբ լմնցու իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ականջներուն ըսելը՝ մտաւ Կափառնայում: **2** Յարիւրապետի մը ծառան, որ սիրելի էր իրեն, ծանրօրին հիւանդացած ըլլալով՝ վախճանելու մօտ էր: **3** Երբ լսեց Յիսուսի մասին, Յրեաներէն քանի մը երեցներ որկելով՝ թախանձեց անոր, որ զայ եւ ապրեցն իր ստրուկը: **4** Անոնք ալ եկան Յիսուսի, փութաջանութեամբ կ'աղաչէին անոր ու կ'ըսէին. «ԱԱ՝ որուն պիտի ընես այս շնորհքը՝ արժանի է, **5** որովհետեւ կը սիրէ մեր ազգը, եւ ինք կառուցանեց ժողովարանը մեզի համար»: **6** Յիսուս զնաց անոնց հետ, ու երբ տունեն շատ հեռու չէր, հարիւրապետը քանի մը բարեկամներ որկեց եւ ըսաւ անոր. «Տէր, մի՞ անհանգստանար, որովհետեւ ես արժանի չեմ որ դուն մտնես իմ յարկիս տակ. **7** Ուստի ես ալ արժանի չնկատեցի զիս՝ զարու բեզի. հապա ըսէ խօսք մը», ու ծառաս պիտի թշկուի: **8** Որովհետեւ ես ալ յիշաննութեան տակ դրուած մարդ մըն եմ, եւ գինուրներ ունիմի իմ իրաման տակ: Ասոր կ'ըսեմ. «Գնա՞մ», ու կ'երայ. եւ միւսին. «Եկոնը», ու կու զայ. եւ ստրուկիս. «Հրէ այս բանը», ու կ'ընէ»: **9** Յիսուս լսելով ասիկա՝ զարմացաւ անոր վրայ, եւ դանալով իրեն հետուուր բազմութեան՝ ըսաւ. «Զեզի կը յայտարարեմ թէ Խրայէի մէջ անզամ ես չզտա այսչափ մէծ հաւատոք»: **10** Պատզամաւորները տուն Վերայարձան, եւ առողջացած գտան հիւանդ ծառան: **11** Յետեւեալ օրը կ'երար քաղաք մը՝ որուն անունը Նային էր: Անոր հետ կ'երային իր աշակերտներէն շատերը, նաեւ մեծ բազմութիւն մը: **12** Երբ մօտեցաւ քաղաքին դրան, ահա մէռել մը դուրս կը հանէին, իր մօր մէկ հատիկ որդին: Ան այրի էր, ու քաղաքէն մէծ բազմութիւն մը անոր հետ էր: **13** Տէրը տեսնելով զայն՝ գթաց անոր վրայ եւ ըսաւ անոր. «Մի լար»: **14** Ու մօտենալով՝ դապա դազադին. կրողները կանգ ատին, եւ ըսաւ. «Երիտասարդ, բեզի կ'ըսեմ. «Ուրքի եղի»»: **15** Մեռելն ալ եկա, նստաւ, եւ սկսաւ խօսիլ. Յիսուս տուաւ զայն իր մօր: **16** Վախը համակց բոլոր, ու Աստուած կը փառարանէին՝ ըսելով. «Մէծ մարգարէ մը եկած է մեր մէջ, եւ Աստուած այցելած է իր ժողովուրդին»: **17** Անոր մասին այս տարածայնութիւնը տարածուեցաւ ամբողջ Յրեաստանի մէջ, ու ամբողջ շոշակայքը: **18** Յովիաննեսի աշակերտները պատմեցին իրեն այս բոլոր բաներուն մասին: **19** Յովիաննես ալ իր աշակերտներէն երկութք կանչեց իրեն ու որկեց Յիսուսի՝ ըսելով. «Դուն ես ան՝ որ պիտի զար, թէ ուրիշի մը սպասենք»: **20** Երբ այդ մարդիկը եկան անոր քով՝ ըսին. «Յովիաննես Մկրտիչը մեզ որկեց բեզի՝ ըսելով. «Դուն ես ան՝ որ պիտի զար, թէ ուրիշի մը սպասենք»»: **21** Նոյն ժամուն շատեր թշկեց իրենց ախտերէն, տանջանքներէն եւ չար ոգիներէն, ու շատ կոյրերու տեսութիւն

շնորհեց: **22** Ապա Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գացէք, պատմեցէք Յովիհաննեսի ինչ որ տեսար եւ լուցիք, թէ կոյերը կը տեսնեն, կաղերը կը քայլն, բրոտսները կը մաքրուին, խուլերը կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն, աղքատներուն կ'աւետարանուի: **23** Երանի անոր՝ որ չի գայթակիր իմ պատճառովս: **24** Երբ Յովիհաննեսի պատզամաւրուները գացին, Յիսուս սկսած քազմութիւններուն խօսիլ Յովիհաննեսի մասին. «Ի՞նչ տեսնելու գացիք անապատը. հովեն տատանող եղէք մը: **25** Յապա ինչ տեսնելու գացիք. փափուկ հանդերձներ հազար մահր մը: Ահա անոնք՝ որ փառաւոր պատմուճաններով ու փափկութեան մէջ են, թազաւորական պալատներն են: **26** Յապա ինչ տեսնելու գացիք. փափուկ հանդերձներ հազար մահր մը: Այս մարզարէ մը: Այն, կը յայտարարեմ ձեզի, աւելիք քան մարզարէ մը: **27** Որովհետեւ ասիկայ է ան՝ որովն մասին գրուած է. «Ահա ես կը դրկեմ իմ պատզամաւրոս քու առջեւել. ան պիտի պատրաստէ ճամբար՝ քու առջեւու»: **28** Վրդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի. «Կիներէ ծնածներուն մէջ՝ Յովիհաննես Սկրտիչէն աւելի մեծ մարզարէ չկայ». սակայն Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ ամենէն պզտիկը անվկ աւելի մեծ է»: **29** Երբ ամբողջ ժողովուրդն ու մաքսաւրուները լսեցին, արդարացուցին Աստուծած՝ որ Յովիհաննեսի մկրտութեամբ մկրտուեցան: **30** Բայց Փարիսեցիներն ու օրինականները անարգեցին Աստուծոյ ծրագիրը իրենց հանդեա՝ անմէ չմկրտուելով: **31** «Ուրեմն որոն նմանցնեմ այս սերունդին մարդիկը, եւ որոն կը նմանին: **32** Կը նմանին մանուկներու, որոնք հրապարակները նստելով՝ կը գոչեն իրարու եւ կ'ըսեն. «Մինազ նուազեցինք ձեզի՝ ու չպարեցիք, ողբացինք ձեզի՝ ու չլացիք»: **33** Որովհետեւ Յովիհաննես Սկրտիչը եկա, ոչ հաց կ'ուտեր եւ ոչ գինի կը խմէր, ու կ'ըսէք. «Դեւ կայ անոր մէջ»: **34** Մարդու Որին եկա, կ'ուտեւ եւ կը խմէ, ու կ'ըսէք. «Ահա շատակեր ու գինեսեր մարտ մը, մաքսաւրուներու եւ մեղաստորներու բարեկամ»: **35** Եւ իմաստութիւնը արդարացած իր բոլոր գաւակներով»: **36** Փարիսեցիներէն մէկը կը թափանածէր՝ որ ան իրեն հետ հաց ուտէ: Ան ամսաւ Փարիսեցին տունը ու սեղան նստաւ: **37** Քաղաքին մէջ մեղաւոր կին մը կար. Երբ գիտցաւ թէ ան սեղան նստած է Փարիսեցին տունը, անուշահու օծանելիքի լավապատրէ շիշ մը ըերաւ, **38** յալոր կեցաւ անոր ուտքերուն քով՝ հետևի կողմը, եւ սկսած արցունքով թրջեւ անոր ուտքերը: Իր գլուխին մազերով կը սրբէր ու կը համբուրէր անոր ուտքերը, եւ օծանելիքով կ'օծէր: **39** Երբ զինք հրաւիրող Փարիսեցին տեսաւ, ըսաւ ինքնիրեն. «Եթէ ասիկա մարզարէ ըլլար, պիտի գիտնար թէ ով եւ ինչպիսի կին է իրեն դպչողը, որովհետեւ մեղաւոր է»: **40** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Սիմոն, քան մը ունիմ քեզի ըսելու»: Ան ալ ըսաւ. «Ըսէ, վարդապէտ»: **41** Յիսուս ըսաւ. «Փոխատու մը ունէր երկու

պարտապան. մէկը հինգ հարիւր դահեկան կը պարտէր, ու միւսը՝ յիսուն: **42** Երկուքին ալշնորիկեց պարտը, քանի կարողութիւն չունէին վճարելու: Յիմա ըսէ, անոնցմտ ով աւելի պատի սիրո զայն»: **43** Սիմոն պատասխանեց. «Կ'ենթադրեն թէ անն որուն շատ չնորիկեց»: Ան ալ ըսաւ անոր. «Շիտակ դաստեցիր»: **44** Ու դառնալով դէպի այդ կինը՝ ըսաւ Սիմոնի. «Կը տեսնես այս կինը: Ես ստուն մտայ, եւ դուն ջուր չտուիր ոտքերուս. բայց ասիկա իր արցունքով թրջեց ոտքերս, եւ իր մազերով սրբէց: **45** Դուն ինծի համբոյն մը չտուիր, բայց ասիկա իր մտնելիս ի վեր՝ չդադրեցաւ ուտքերս համբուրէլ: **46** Դուն գլուխս չօծեցիր անուշահու իլրով, բայց ասիկա սուրբքու օծեց անուշահու օծանելիքով: **47** Ուստի կը յայտարարեմ քեզի. «Ասոր բազմաթիւ մեղբերը ներուած են, որովհետեւ շատ սիրեց. բայց անն որուն քիչ կը ներուի, անիկա քիչ կը սիրէ». **48** Եւ ըսաւ անոր. «Քու մեղբերը ներուած են»: **49** Իրեն հետ սեղան նստողները սկսան ըսել իրենց մէջ. «Ո՞վ է ասիկա՝ որ մեղբերն ալ կը ներէ»: **50** Իսկ ինը ըսաւ կնոջ. «Հաւատքդ փրկեց քեզ, գնայ խաղաղութեամբ»:

8 Անկէ եւթ, ինը կը քարոզէր՝ քաղաքը քաղաք ու գիտէ գիտ շրջելով, եւ կ'աւետէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը: Տասներկութը իրեն հետ էին, 2 նաեւ քանի մը կիներ՝ որոնք չար ողիներէ ու հիւանդութիւններէ բուժուած էին. Մարիամ՝ որ կը կոչուէր Մագդաղենացի եւ որմէ եօթ դեւ կեր էր, 3 Յովիհաննա, Յերովիչսի տան վերակացուին՝ Քուզայի կինը, Շուշան ու շատ ուրիշներ, որոնք կը սպասարկէին անոր իրենց ինչքով: **4** Երբ մեծ բազմութիւն հաւաքուեցաւ եւ ամեն քաղաքը իրեն եկան, առակ մը ըսաւ անոնց. **5** «Սերմնացան մը զնաց իր հունտը ցանելու: Մինչ կը ցանէր, քանի մը հունտեր ինկան ճամբարային եզերքը եւ կոյսկառուեցան, ու երկինքի թռչունները լափեցին զանոնք: **6** Ուրիշներ ինկան ժայռի վրայ, եւ հազի բուսած՝ չորցան, քանի բուսահու չկար: **7** Ուրիշներ ալ ինկան փուշերու մէջ, ու փուշերը բուսներով անոնց հետ՝ խեղեցին զանոնք: **8** Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հողի մէջ, ու բուսներով՝ հարիւրապատիկ պտուղ տուին»: Երբ ըսաւ այս բաները՝ գոյց: «Ան որ ականջ ունի լսելու՝ թող լւէ»: **9** Իր աշակերտները հարցուցին իրեն. «Ինչ է իմաստը այս առակին»: **10** Ան ալ ըսաւ. «Զեզի տրուած է հասկնալ Աստուծոյ թագաւորութեան խորհուրդները, բայց ուրիշներուն՝ առակներով կը խօսիմ. որպէսզի նայելով՝ չտեսնեն, ու լսելով՝ չհասկնան»: **11** «Ուրեմն սա է առակին իմաստը. հունտը՝ Աստուծոյ խօսքն է: **12** ճամբարին եզերքը եղողները անոնք են՝ որ կը լսեն. յետոյ Զարախօսը կու զայ եւ կը վերցնէ անոնց սիրտէն խօսքը, որպէսզի չհաւատան ու չփրկուին: **13** Ժայռի վրայինները անոնք են, որ երբ լսեն՝ ուրախութեամբ կ'ընդունին խօսքը: Բայց արմատ չունին. ատեն մը կը հաւատան, եւ փորձութեան ժամանակ կը հեռանան: **14** Փուշերու մէջ

ինկածները անոնք են, որ լսել ետք՝ կ’երթան, բայց կը իւեղովուն այս կանանքին հոգերով, հարստութեամբ ու հաճոյներով, եւ պտուշ չեն հասունցներ: **15** Իսկ յա հոգ մէջ ցանուածները անոնք են, որ խօսքը լսելով՝ պարկեցն որ արք սիրտի մը մէջ կը պահեն զայն, եւ համբերութեամբ պտուլ կ’արտադրեն: **16** «Ո՞չ մէկը՝ ճրագ մը վառել ետք՝ կը ծածկէ զայն անօթով մը, կամ կը դնէ մահիճի մը ներքեւ հապա կը դնէ աշտանալի մը վրայ, որպէսզի ներս մտնողները տեսնեն լոյսը: **17** Որովհետեւ չլայ զարդնիք մը՝ որ բացայայտ պիտի չօլլայ, ոչ ալ պահուած բան մը՝ որ պիտի չզիտոցուի ու երեւան չելլէ: **18** Ուրեմն զգուշացք թէ ինչպէս կը լսէք. որովհետեւ ով որ ունի՛ պիտի տրուի անոր, իսկ ով որ չունի՛ անկէ պիտի առնուի նոյնիսկ ինչ որ ինք կը կարծէ թէ ունի՛: **19** Անոր մայրն ու երբայրները եկան իրեն, բայց բազմութենն չէին կրնար մօտենալ իրեն: **20** Անոր լուր տուի՛ ըսերով. «Քու մայր ու երբայրներդ դուրս կայնած են եւ կ’ոլգեն տեսնել քեզք: **21** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Իմ մայրս ու երբայրներս աննոնք են, որ կը լսեն Աստուծոյ խօսքը եւ կը գործադրեն զայն»: **22** Օր մը՝ ինք նաև մտաւ իր աշակերտներուն հետ, եւ ըսաւ անոնց. «Ծովակին միւս եզերք անցնինք»: Մեկնեցան. **23** բայց մինչ կը նաւարկէին՝ ինք քնացաւ: Յովի փոթորիկ մը իջաւ ծովակին վրայ. նաւը կը լեցուէր ջուրով, եւ իրենք Վստանգի մէջ էին: **24** Մօտեցան, արթնցուցին զինք ու ըսին. «Վարդապէտ, վարդապէտ, կը կորսուինք»: Ան ալ ոտքի ելաւ, սաստեց հովս ու այիքները. եւ անոնք հանդարտեցան ու խաղաղութիւն եղաւ: **25** Ըսաւ անոնց. «Ո՞ւր է ձեր հաւատքը»: Անոնք վախով համակուած՝ զարմացան, եւ կ’ըսէին իրարու. «Արդեօք ով է ասիկա, որ կը հրամայէ նոյնիսկ հովերուն ու ջուրին, եւ կը հնազանդին իրեն»: **26** Նաւարկելով իջան Գաղարացիներուն երկիրը, որ Գայլեայի դիմացն է: **27** Երբ ինք ցամար ելաւ, բաղաբեն մարդ մը հանդիպեցաւ իրեն: Ան դեմք ունէր ներս՝ երկար ժամանակէ ի վեր. հանդերձ չէր հագնեն, ոչ ալ տաս մէջ կը բնակէր, հապա՝ գերեզմաններու մէջ: **28** Տեսնելով Յիսուսը՝ աղաղակեց, ինկաւ անոր առջեւ եւ ըսաւ բարձրածայն. «Դուն ինչ գործ ունիս ինք հետ, Յիսուս, Ամենաարձ Աստուծոյ Որդի. Կ’աղերսեն քեզի, մի տանջրէ զիս»: **29** (Որովհետեւ հրամայեց անմաքուր ողիին՝ որ ելլէ այս մարդէն. արդարեւ երկար ատեն էր որ գրաւած էր զայն, եւ ան կապուած կը պահուէր՝ շղթաներով ու ստնակապերով. բայց կը կոտրտէր կապերը եւ դեւէն կը քշուէր անսապատը:) **30** Յիսուս հարցուց անոր. «Ի՞նչ է անունը»: Ան ալ ըսաւ. «Լեզենոն». որովհետեւ շատ դեւէր մտած էին անոր մէջ: **31** Անոնք կ’աղաչէին իրեն, որ չիրամայէ իրենց՝ անդունդ երթաւ: (*Abyssos g12*) **32** Յոն խօգերու մեծ երամակ մը կար, որ լեզը կ’արածէր: Աղաչէցին անոր՝ որ արտօնէ իրենց անոնց մէջ մտնել. եւ արտօնեց իրենց:

33 Ուստի դեւէրը՝ դուրս ելելով մարդէն՝ մտան խոգերուն մէջ. ու երամակը զահավէժ տեղին ծովակը վազեց եւ իւեղորւցա: **34** Խոզարածները տեսներով պատահած՝ փախան, ու պատմեցին քաղաքը եւ արտէրը: **35** Մ’արդիկ դուրս ելան՝ պատահածը տեսնելու: Եկան Յիսուսի բով, ու զուան այն մարդը՝ որմէ դեւէրը ելած էին, նստած Յիսուսի ոտքերուն բով, հագուած եւ սթափած. ու վախցան: **36** Անոնք որ տեսեր էին պատահածը, պատմեցին անոնց թէ ինչ կերպով դիւսահարը բուժուցա: **37** Գաղարացիներուն շրջակայքը եղող ամբողջ բազմութիւնը կը թախսանձէր անոր՝ որ երթայ իրենցմէ, որովհետեւ մեծ վախով համակուած էին: Ան ալ նաև մտնելով վերադարձաւ: **38** Մարդը՝ որմէ դեւէրը ելած էին, կ’աղերսէր անոր որ ընկերանայ իրեն: Բայց Յիսուս արձակեց զայն եւ ըսաւ. **39** «Վերադարձիր տունդ, ու պատմէ ամէն ինչ որ Աստուծած ըրաւ քեզի»: Ան ալ զնաց, եւ ամբողջ քաղաքին մէջ հրապարակեց ամէն ինչ որ Յիսուս ըրաւ իրեն: **40** Երբ Յիսուս վերադարձաւ, բազմութիւնը ընդունեց զինք, որովհետեւ բոլորը կը սպասէին իրեն: **41** Եւ ահա Յայրոս անունով մարդ մը եկաւ, որ ժողովարանի պետ էր: Յիսուսի ոտքը իյնալով՝ կ’աղաչէր անոր որ իր տունը մտնէ, **42** որովհետեւ ունէր մէկ հատիկ աղջիկ մը, գրեթէ տասներկու տարեկան, որ մահամերձ էր: Երբ Յիսուս կ’երթար, բազմութիւնը կը սեղմէր զինք: **43** Կին մը, որ արինահոսութիւն ունէր տասներկու տարիէ ի վեր, եւ իր ամբողջ ունեցած ծախսած էր բժիշկներուն, բայց ոչ մէկէն կրցած էր բուժուիլի, **44** Ետեւէն մօտենալով՝ անոր հանդէրձին քրանցրին դպաւ, եւ իր արինահոսութիւնը անմիջապէս դադրեցա: **45** Ու Յիսուս ըսաւ. «Ո՞վ էր ան՝ որ դպաւ ինծի»: Երբ բոլորը կ’ուլանային, Պետրոս եւ իրեն հետ եղողները ըսին. «Վարդապէտ, բազմութիւնը քեզ կը սեղմէ ու կը ճնշէ, եւ կ’ըսեն. “Ո՞վ դպաւ ինծի”»: **46** Յիսուս ըսաւ. «Մ’կը դպաւ ինծի, որովհետեւ գիտակցեցա թէ զօրութիւնն մը դուրս ելաւ ինձմնէ»: **47** Երբ կինը տեսաւ թէ ըրածը անկէ թաքրուն չմնաց, դոդապով եկաւ, անոր առջեւ ինկաւ, եւ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ յայտարարեց անոր թէ ինչ պատճառով դպեր էր անոր, եւ թէ ինչպէս անմիջապէս թժկուցեցա: **48** Յիսուս ըսաւ անոր. «Քաջալերուէ, աղջիկ, հաւատքը բժշկեց քեզ. զնա խաղաղութեամբ»: **49** Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովարանի պետին տունէն մէկը եկաւ եւ ըսաւ. «Աղջիկ մեռաւ, այ մի անհանգստացներ վարդապէտո»: **50** Բայց երբ Յիսուս լսեց ասիկա՝ ըսաւ անոր. «Մի վախնար, միհյն հաւատտա, ու պիտի ապրի»: **51** Երբ տունը մտաւ, ոչ մէկուն թոյլ տուաւ որ մտնէ, բայց միհյան՝ Պետրոսի, Յակոբոսի ու Յովհաննէսի, եւ աղջիկին հօր ու մօր: **52** Բոլորն ալ կու լային եւ կը հեծծեծէին անոր վրայ. բայց ինք ըսաւ. «Մի լաք. ան մեռած չէ, հապա կը բնանայ»: **53** Անոնք ալ զինք ծաղրեցին, բանի գիտէին թէ մեռաւ: **54** Իսկ ինք բոլորն ալ դուրս հանելով՝ բռնեց անոր

ձեռքբն, ու գոչեց՝ ըսելով. «Աղջիկ, ոտքի Ելիր»: **55** Անոր հոգին վերադարձաւ, եւ ան անմիջապէս կանգնեցաւ: Յիսուս հրամայեց՝ որ անոր ուտելիք տան: **56** Անոր ծնողները զմայլած մնացին, եւ ինք պատուիրեց անոնց՝ որ պատահածը ոչ մէկուն ըսեն:

9 Իր տասներկու աշակերտները հաւաքելով՝ գօրութիւն ու իշխանութիւն տուաւ անոնց բոլոր դեւերուն վրայ, եւ ախտերը թժկելու: **2** Ու որկեց զանոնք՝ որ քարոզեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ թժկեն հիւանդները: **3** Ըսաւ անոնց. «Եամբորդութեան համար ոչինչ առէք, ոչ զաւազան եւ ոչ պարկ, ոչ հաց եւ ոչ դրամ. ոչ այլ կրկին բաճկոն ունեցէք»: **4** Որոն տուն որ մտնէք՝ ինը մնացէք, ապա անկէ մեկնեցէք: **5** Կիւ անոնք որ չեն ընդունիր ձեզ, երբ դուրս ելլեք այդ քաղաքէն՝ թօթուցէք ձեր ուտերուն փոշին անգամ, իրը վկայութիւն անոնց դէմ»: **6** Անոնք այլ մեկնեցան եւ գիւղէ գիւղ կը շրջէին, ամենուրեք աւետարաներով ու բոլոր կատարածներուն մասին լենով՝ տարակոյսի մէջ Եր, որովհետեւ ունանք ըսած Եին. **8** «Յովիաննես մերեխներէն յարութիւն առաւ», եւ ունանք. «Եղիսա յայտնուեցա», իսկ ուրիշներ ալ. «Լախկին մարգարէներէն մէկը յարութիւն առաւ»: **9** Յերովհես ըսաւ. «Յովիաննեսը ևս զիստեցի, իսկ ով պիտի ըլայ ասիկա՞ որուն մասին այսպիսի բաներ կը լսեմ»: Ու կը ջանար տեսնել զայն: **10** Առաքեանները վերադարձան, ու պատմեցին անոր՝ ինչ որ լրին. եւ առնելով զանոնք՝ մէկի քաջութեցաւ ամայի տեղ մը, քաղաքի մը քով՝ որուն անոնք Բեթայիհա Եր: **11** Երբ քազմութիւնները գիտցան՝ անոր հետեւեցան: Ինք ալ զանոնք ընդունելով՝ կը խօսէր անոնց Աստուծոյ թագաւորութեան մասին, եւ կը թժկեր անոնք՝ որ բուժումի պէտք ունեին: **12** Երբ օրը սկսաւ մընալ՝ տասներկութը մօտեցան եւ ըսին անոր. «Արձակէ՛ քազմութիւնն, որպէսզի երթան շրջակայ գիտերն ու արտերը, հշեւանին եւ ուտելիք գտնեն, որովհետեւ հոս ամայի տեղ մըն ենք»: **13** Ըսաւ անոնց. «Դուք անոնց կերակուր տուէք»: Անոնք ալ ըսին. «Մենք իհիգ նկանակէն ու երկու ծոլկէն աւելի բան շընինք, եթէ չերթանք այդ ամբողջ ծողովուրդին համար կերակուր շընենք»: **14** (Վրդարեւ իինգ հազարի չափ այր մարդիկ կային:) Ըսաւ իր աշակերտներուն. «Նստեցուցէք ասոնք՝ յիսունական շարերով»: **15** Այդպէս ըրին, ու բոլորն ալ նստեցուցին: **16** Ինք ալ առաւ այդ իինգ նկանակներն ու երկու ծոլկէրը, դէպի երկինք նայելով՝ օրինեց զանոնք, կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, որպէսզի հրամցնեն բազմութեան: **17** Կերան, բոլորն ալ կշտացան, եւ վերցնելով աւելցած բեկորները՝ տասներկու կողով լեցուցին: **18** Երբ ինք առանձին կ'աղօթէր, աշակերտները իրեն հետ Եին, եւ հարցուց անոնց. «Բազմութիւնները ինծի համար

ինչ կ'ըսեն, ով եմ»: **19** Անոնք ալ պատասխանեցին. «Ումանք՝ Յովիաննես Սկրտիչը, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ նախկին մարգարէներէն մէկը, որ յարութիւն առած Ե»: **20** Ինք ըսաւ անոնց. «Բակ դուք ինչ կ'ըսեք, ով եմ»: «Պետրոս պատասխանեց. «Աստուծոյ Քրիստոսը»: **21** Յիսուս ազդարարեց անոնց, ու պատուիրեց որ ոչ մէկուն ստեն այս բանը: **22** Եւ ըսաւ. «Պետք է որ մարդու Որդին շատ չարչարանքներ կրէ, մերժուի երեցներէն, քահանայապետներէն եւ դպիներէն, սպանուի ու յարութիւն առնել երրորդ օրը»: **23** Եւ կ'ըսէր բոլորին. «Եթէ մէկը ուղեց զալ իմ ետեւս՝ թող ուրանայ ինքզինք, ամեն օր վերցնէ իր խաչը ու հետեւի ինծի. **24** Որովհետեւ ով որ ուղեց փրկել իր անձը պիտի կրոսնցն զայն, իսկ ով որ կրոսնցն իր անձը ինծի համար, պիտի փրկէ զայն: **25** Քանի որ մարդ ինչ օգուտ կ'ունենայ, եթէ շահի ամբողջ աշխարհը բայց կրոսնցն ինքզինք, կամ տոլժ: **26** Որովհետեւ ով որ ամօթ սեպէ զիս եւ իմ խօսքերս դաւանիլը, մարդու Որդին ալ ամօթ պիտի սեպէ զայն դաւանիլը՝ երբ զայ իր ու Յօր եւ սուրբ հրեշտակներուն փառքով: **27** Բայց ծննդրտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Յու կայնողներէն կան ումանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: **28** Այս խօսքերէն գրեթե ութ օր ետք՝ առնելով Պետրոսը, Յովիաննեսն ու Յակոբոսը՝ լեզր ելաւ աղօթելու: **29** Մինչ կ'աղօթէր, իր երեսին տեսքը փոխուեցաւ, եւ իր պատմուճանը ճերմակ ու փայլուն եղաւ: **30** Եւ ահա երկու մարդիկ կը խօսակցէին իրեն հետ. անոնք- Սովուն ու Եղիան, **31** փառքով երեւցած, եւ կը խօսէին անոր այս կեանքին մեկնումին մասին, որ պիտի իրագործուեր երուսաղէմի մէջ: **32** Պետրոս ու անոր հետ եղողները քունով ծանրացած Եին. Երբ արթնցան, տեսան անոր փառքը եւ այդ երկու մարդիկը՝ որ անոր քով կեցած Եին: **33** Երբ անոնք զատուեցան անոր քովին, Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Վարդապէտ, լաւ է որ կենանք հոս եւ շինենք երեք վրան, մէկը՝ բնզի, մէկը՝ Մովսէսի ու մէկը՝ Եղիայի». որովհետեւ չէր գիտեր թէ ինչ կը խօսէր: **34** Մինչ այսպէս կը խօսէր, ամա մը եկաւ եւ հովանի եղաւ անոնց վրայ. ու երբ անոնք ամպին տակ մտսան՝ վախցած: **35** Զայն մը եկաւ ամպէն՝ ծսելով. «Այս է իմ սիրեկ Որդիս, անոր մտիկ ըրէք»: **36** Երբ լսեցին այդ ձայնը՝ Յիսուս մինակ մնաց: Իրենք ալ լուռ կեցան, եւ այդ օրերը ոչ մէկուն բան մը պատմեցին իրենց տեսաներէն: **37** Յետեւեալ օրը, երբ անոնք լեռնեն վար իշան, մեծ բազմութիւն մը դիմաւորեց զայն: **38** Բազմութենէն մարդ մը գոչեց. «Վարդապէտ, կ'աղերսէն բեզի, նայէ որդիիս, քանի որ իմ մէկ հաստիկս է: **39** Ահա ողի մը կը քրնէ զինք, ինք ալյանկարծ կ'աղաղակէ. ողին զինք ցնցելով կը փրփրցնէ, ու հազի կը հեռանայ իրմէ՝ շահշախելով զինք: **40** Աղերսէցի քու աշակերտներուն՝ որ դուրս հանեն զայն, բայց չկրցան»: **41** Յիսուս պատասխանեց. «Ու անհիալատ ու խոտորեալ սերունդ, մինչեւ Երբ

ձեզի հետ պիտի ըլլայ եւ ձեզի հանդուրժեմ: Յնս բեր որդիրք: **42** Երբ կը մօտենար, դեմք գետին զարկաւ զայն ու սաստիկ ցնցեց: **43** Իսկ Յիսուս սաստեց անմաքուր ողին, թվշկեց պատանին եւ տուաւ զայն իր հօր: **44** Բոլորը կ'ապշէին Աստուծոյ մեծամեծ գործերուն վրայ: Մինչ բոլորն այլ կը պահանային Յիսուսի բրոյ դրածներուն վրայ, ան ըսաւ իր աշակերտներուն: «Դուք այս խօսքերը ձեր միտքը պահեցեք», որովհետեւ մարդու Որդին պիտի մատոնուի մարդոց ծեռքը»: **45** Բայց անոնք չէին հասկնար այս խօսքը, եւ աննցամ ծածկւած էր՝ որպեսզի չըմբռնեն, ու կը վախնային հարցնել իրեն այդ խօսքին մասին: **46** Մտածում մըն այլ ծագեցաւ անոնց մէջ, թէ արդեօր ովք է մեծագոյնը իրենց մէջ: **47** Յիսուս ըմբռներով անոնց սիրտին մտածումը՝ առաւ մանուկ մը, կամնեցուց զայն իր քով, **48** ու ըսաւ անոնց. «Ո՞վ որ կ'ընդունի այս մանուկը իմ անունովս՝ զիս կ'ընդունի, եւ ով որ զիս կ'ընդունի՝ զիս դրկոնը կ'ընդունի. որովհետեւ ան որ ամենէն պգտիկն է ձեր բոյրին մէջ, անիկաւ պիտի ըլլայ մէծը»: **49** Յովիաննեն ըսաւ. «Լարդապնտ, մէկը տեսանք որ դեւեր կը հաներ քու ամսունով, եւ արգիլեցինք զայն՝ քանի որ մեզի չի հետեւիք»: **50** Յիսուս ըսաւ անոր. «Մի արգիլք, որովհետեւ ան որ մեզի հակառակ չէ, մեր՝ կողմէն է»: **51** Երբ իր աշխարհէն վերանայու ժամանակը հասաւ, հաստատապն որոշեց «Երուսաղէմ երթար: **52** Եւ իր առջևեն դրկեց պատգամաւորներ, որոնք երբ գացին՝ մտան Սամարացիներուն մէկ գիւղը, որպեսզի պատրաստութիւն տեսնեն իրեն համար: **53** Բայց չընդունեցին զայն, որովհետեւ անոր երեսը դէսի Երուսաղէմ ուղղուած էր: **54** Երբ իր աշակերտները՝ Յակոբոս ու Յովիաննեւ՝ տեսան ասիկա, ըսին անոր. «Տէ՛ր, կ'ուզմն որ ըսենք, որպեսզի երկինքեն կրակ իշնէ եւ սպառէ զանոնք, ինչպէս Եղիա ալ ըրաւ»: **55** Դարձաւ ու յանդիմանց զանոնք՝ ըսելով. «Չէք գիտեր թէ ինչ հոգիի տեր էք. **56** Որովհետեւ մարդու Որդին եկաւ ոչ թէ մարդոց անձերը կորսնցներու, հապս՝ փրկելու»: Եւ ուրիշ գիտ մը զացիլ: **57** Երբ անոնք ճամբան կ'երթային, մէկը ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, պիտի հետեւիմ քեզի՝ ուր որ երթաս»: **58** Յիսուս ըսաւ անոր. «Աղոււները որքեր ունին, ու երկինք թռչումները՝ բռներ, բայց մարդու Որդին տեղ մը չունի՝ ուր հանգչեցնէ իր գոլիքը»: **59** Ուրիշի մըն ալ ըսաւ. «Ճետեւէ ինծի»: Իսկ ան ըսաւ. «Տէ՛ր, արտօնմէ ինծի, որ նախ երթամ քաղաք հայրս»: **60** Յիսուս ըսաւ անոր. «Թմրն մեռեներուն թաղել իրենց մեռեները, իսկ դուն զնան ու քարոզք՝ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: **61** Ուրիշ մըն ալ ըսաւ. «Տէ՛ր, պիտի հետեւիմ քեզի. բայց արտօնմէ որ նախ իրամեջու առնեմ տանս մէջ եղորներէն»: **62** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ո՞չ մէկը՝ որ կը դնէ ծեռքը մածնին վրայ ու ետեւ կը նայի՝ յարմար է Աստուծոյ թագաւորութեան»:

10 Ասկէ ետք՝ Տէր ուրիշ եօթանասուն ալ որոշեց, եւ իր առջեւեն երկու-երկու դրկեց

զանոնք բոլոր քաղաքներն ու տեղերը՝ ուր ինք պիտի երթար: **2** Եւ ըսաւ անոնց. «Հունձքը իրապես շատ է, բայց գործալորները՝ քիչ, ուրեմն հունձքին Տէրոց բարեսեցէք, որ գործալորներ ուղարկէ իր հունձքին: **3** Գացէք, ահա ես կը դրկեմ ձեզ իրը զառնուկներ՝ զայլերու մէց: **4** Ձեզի հետ մին առներ՝ ոչ քսակ, ոչ պարկ, ոչ ալ կօշիկներ, ու ճամբան ոչ մէկը բարեսեցէք: **5** Ուրեւէ տուն որ մտնէք՝ նախ ըսէք. «Բարեն այս տան»: **6** Եթէ հոն բարեւի արժանի մարդ կայ, ձեր բարեւը պիտի հանգի անոր վրայ. այլապէս՝ պիտի դաշնայ ձեզի: **7** Մնացէք այդ տան մէջ, եւ կերէք ու խմեցէք անոնց քով, որովհետեւ գործալոր արժանի է իր վարձքին. մի երթար տունէ տուն: **8** Ուրեւէ քաղաք որ մտնէք եւ ընդունին ձեզ, կերէք ինչ որ հրամցնեն ձեզի: **9** Բուժեցէք անոր մէջի հիւանդներ եւ ըսէք անոնց. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է ձեզի»: **10** Բայց որեւէ քաղաք որ մտնէք ու չընդունին ձեզ, երթարվ անոր հրապարակները՝ ըսէք. **11** «Կը փոշին ալ՝ որ մեր ոստքերուն վակած է ձեր քաղաքեն, կը թօթուենք ձեզի. բայց սա գիտցէք, որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է ձեզի»: **12** Կը յայտարարեմ ձեզի. «Կը օրը Սոդոմի դատաստանը աւելի դիւրին պիտի ըլլայ, քան այդ քաղաքին»: **13** «Վայ քեզի, Քորազին, վայ քեզի, Բերասայիդա, որովհետեւ եթէ Տիւրոսի ու Սիլոնի մէջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք կատարուեցան ձեր մէջ, շատոնց ապաշխարած պիտի ըլլային՝ քուրծով եւ մոխիրի մէջ նստելով: **14** Բայց դատաստանին օրը՝ աւելի դիւրին պիտի դլայ Տիւրոսի ու Սիլոնի, քան ձեզի: **15** Եւ դր' նա, Կափառնայրւմ, որ բարձրացած ես մինչեւ երկինք, պիտի իջնես մինչեւ նժոխիք: (*Hadēs g86*) **16** Ա՞ն որ մտիկ կ'ընէ ձեզի՝ մտիկ կ'ընէ ինծի. իսկ ան որ կ'անարգէ ձեզ՝ կ'անարգէ զիս, եւ ան որ կ'անարգէ զիս՝ կ'անարգէ զիս դրկինը»: **17** Եօթանասուն աշակերտները վերազարձան ուրախութեամբ, եւ ըսին. «Տէ՛ր, քու անունով՝ դեւերն ալ կը հաստակին մեզի»: **18** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Կը տեսնէի Սատանան, որ վար կ'ինար երկինքեն՝ փայլակի նման: **19** Ահա ձեզի իշխանութիւնն կու տամ՝ կիսելու օձերու, կարիճներու, եւ թշնամիին ամբոջ զօրութեան վրայ. բնակ մը պիտի չշմասէ ձեզի: **20** Բայց դոր մի ուրախանաք՝ որ չար ողիները կը հաստակին մեզին այլ մանաւանդ ուրախացէք՝ որ ձեր անունները գրուած են երկինքքը»: **21** Այդ նոյն ժամուն՝ Յիսուս Հոգիով ցնծաց եւ ըսաւ. «Կը ներքուեն քեզ, Յայր, Տէր երկինքի ու երկրի, որ այս բաները ծածկեցիր իմաստուններէն եւ խելացիներէն, ու յայտնեցիր երախաններուն: Կյո, Յայր, որովհետեւ այսպէս հաճնի երաւ քու առջեւէ: **22** Ամէն քան յանձնուեցաւ ինծի՝ իմ Յօրմէս, ու ոչ մէկը գիտէ թէ ովք է Որդին, բայց միայն՝ Յայրը, եւ թէ ովք է Յայրը, բայց միայն՝ Որդին, եւ ան՝ որուն Որդին փափաքի յայտնելը: **23** Աշակերտներուն դանաւալք՝ առանձին ըսաւ. «Երանի այն աչքերուն՝ որ կը տեսնեն ձեր

տեսածները. 24 արդարել կը յայտարարեմ ձեզի. «Շատ մարգարեներ ու քաջալորներ ուղեցին տեսնել ձեր տեսածները՝ բայց չտեսան, եւ լսել ձեր լսածները՝ բայց չլսեցին»: 25 Ահս՝ օրինական մը կանգնեցա, ու փորձելով զայն ըսաւ. «Կարդապէ՛տ, ի՞նչ ընեմ՝ որ ժառանգեալ յալիտենական կենաքը»: (առնոյ ց166) 26 Ան ալ ըսաւ անոր. «Ի՞նչ գրուած է Օրէնքին մէջ, ի՞նչպէս կը կարդաս»: 27 Ան պատասխանեց. «Սիրէ Տէր՛ քու Աստուած՝ ամբողջ սիրովով, ամբողջ անձով, ամբողջ զօրովթեամբ եւ ամբողջ միտքով, ու ընկերո՛ քու անձիդ՝ պէս»: 28 Ինք ալ ըսաւ անոր. «Շիտակ պատասխանեցիր, ըրէ ատիկա՛ ու պիտի ապրիս»: 29 Իսկ ան՝ ուղերով արդարացնել ինքանիք՝ ըսաւ Յիսուսի. «Բայց նվ է իմ ընկերու»: 30 Յիսուս պատասխանեց. «Մէկը Երուսաղէմն Երիքով Կիշնէր եւ աւազակներու ձեռքը ինկաւ, որոնք մերկացուցին զայն, վիրաւորելով կիսամեր թողուցին ու գացին: 31 Պատահեցա որ քահանայ մը իշնէ այդ ճամբային. տեսնելով զայն՝ միևս կողմէն անցաւ: 32 Նմանապէս Ղետացի մը հասնելով այդ տեղը՝ գնաց եւ տեսաւ, ու միևս կողմէն անցաւ: 33 Բայց Սամարացի մը՝ որ կը ճամբորդէր, եկաւ անոր քով, եւ տեսնելով զայն գթաց: 34 Մօտեցաւ, փաթթեց անոր Վերբերը, վրան ձեր ու զինի թափերով եւ իր գրաստին վրայ դնելով՝ տարաւ զայն պանդոկ մը, ու հոգ տարաւ անոր: 35 Քետեւեալ օրը՝ երը կը մեկնէր անկէ, հանեց երկու դահեկան, տուաւ պանդոկապետին եւ ըսաւ անոր. «Հոգ տար ատոր, ու ինս որ աւելի ծախսեա՞ պիտի վճարեմ քեզի երը Վերադարձնամ»: 36 Ուրեմն այս երեքն նվ կը կարծես թէ ընկերը եղաւ աւազակներու ձեռքը ինկողին»: 37 Ան ալ ըսաւ. «Ա՞ն՝ որ կարեկցեցա անոր»: Ուստի Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնա, դուն ալ ոյնյապէս զրէ»: 38 Երը անոնք կ'երթային՝ ինք գիտ մը մտու, եւ կին մը՝ Մարդա անունով՝ ընդունեց զայն իր տունը: 39 Ան բոյ մը ունեմ՝ որուն անունը Մարիամ էր. ան եկաւ, նստաւ Յիսուսի ուղերուն բով, եւ մտիկ կ'ընէր անոր խօսքերը: 40 Բայց Մարդա շատ գրադած էր սպասարկութեամբ: Եկաւ անոր քով ու ըսաւ. «Տէր, հոգ չես ըներ՝ որ քոյս մինակ ձգեց զիս սպասարկութեան մէջ, ուրեմն բա՛ իրեն՝ որ օգնէ ինձի»: 41 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Մարթա, Մարթա, դուն շատ քաներու համար կը մտահոգուիս եւ իրար կ'անցնիս. 42 բայց մէկ բան պէտք է, որ Մարիամ ընտրեց այդ լաւ բաժինը, որ պիտի չառնուի իրմէ»:

11 Երը տեղ մը կ'աղօթէր, դադրելէն ետք իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն. «Տէր, աղօթէլ սորվեցուր մեզի, ինչպէս Յովիաննես սորվեցուց իր աշակերտներուն»: 2 Ուստի ըսաւ անոնց. «Երը կ'աղօթէ՛ ըսէք. «Յայր մեր՝ որ երկինքն ես», քու անունդ սուրբ ըլլայ. քու թագաւորութիւնդ զայ. քու կամքի ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկորի վրայ»: 3 Մէր ամենօրեայ հացը՝ տուր մեզի օրէ օր. 4 Ներէ

մեզի մեր մեռքերը, քանի որ մենք ալ կը ներենք բոյոր անոնց՝ որ պարտապան են մեզի. ու մի տանիր մեզ փորձութեան, հապա ազատէ մեզ Չարտէն»: 5 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Եթէ ձեզմէ մէկը» բարեկամ մը ունենայ, ու կըս գիշերին երթայ անոր եւ քսէ. «Բարեկամ, ինձի երկը նկանակ փոխ տուլ. 6 որովհետեւ մէկ բարեկամն ճամբորդած ատեն ինձի եկաւ, եւ ոչինչ ունիմ անոր հրամցնելու», 7 ու եթէ ան ներսէն պատասխանէ. «Զիս մի անհանգստացներ. արդէն դուրը գոցուած է, ու զաւակմերս իմ քովս՝ անկողինին մէջ են. չեմ կրնար կանգնիլ եւ քեզի հաց տալ», 8 կը յայտարարեմ ձեզի. «Թէեւ բարեկամութեան համար ուժի չելլէ՛ անոր տայլու, անոր պատճառած տաղտուկին՝ համար պիտի կանգնի ու պէտք եղածը տայ անոր»: 9 Ես ալ կը յայտարարեմ ձեզի. «Խնդրեցէ՛ եւ պիտի տրուի ձեզի. փնտուցէ՛ ու պիտի գտնէր. դուրը բախեցէ՛ եւ պիտի բացուի ձեզի: 10 Որովհետեւ նվ որ խնդրէ՝ կը ստանայ, ով որ փնտու՛ կը գտնէ, եւ ով որ դուրը բախէ՛ պիտի բացուի անոր: 11 Եթէ որդի մը հաց ուղեց ձեզմէ ունեւ մէկէն՝ որ հայր է, միթէ քայր պիտի տայ անոր. 12 կամ եթէ հաւկիր ուղեց, միթէ կարիճ պիտի տայ անոր: 13 Ուրեմն եթէ դուք որ չար է՛ գիտէր ձեր զաւակներուն բարի նույրներ տայ, որչափ աւելի ձեր Յայրը երկինքէն Սուլը Յոգին պիտի տայ անոնց՝ որ կը խնդրեն իրմէ»: 14 Յիսուս կը հանէր դեմ մը՝ որ համար էր: Երը դեւը դուրս ելաւ՝ համրը խօսեցաւ, եւ բազմութիւնները սբանչացան: 15 Բայց անոնցմէ ոմանք ըսին. «Ան դեւերու ԲԵԵղգերուղ իշխանին միջոցով կը հանէ դեւերը»: 16 Ուրիշներ ալ՝ փորձելու համար՝ կը խնդրէն իրմէ նշան մը երկինքէն: 17 Բայց ինք գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ անոնց. «Ինքնիր դեմ բաժնուած որեւէ թագաւորութիւնը կ'աւերի, եւ տուն մը ինքնիր դեմ բաժնուած՝ կը փիշ: 18 Յապա եթէ Սատանան ինքնիր դեմ բաժնուած է, անոր թագաւորութիւնը ինչպէս պիտի կենայ, որպիշտու կ'ըսէք թէ ԲԵԵղգերուղնի կը հանեմ դեւերը: 19 Իսկ եթէ ես ԲԵԵղգերուղով կը հանեմ դեւերը, ձեր որդիները ինչնիվ կը հանեն. ուստի անմնք պիտի ըլլայ ձեր դատարկութերը: 20 Բայց եթէ ես Կաստունդ մասսով կը հանեմ դեւերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը հասած է ձեր վրայ: 21 Երը ուժեղ մարդ մը՝ զենքերը վրան առած՝ պահպանէ իր տան գալիքը, անոր ինչքը կը մնայ խաղաղութեան մէջ: 22 Բայց երը իրմէ աւելի ուժեղը յարձակի վրան ու յաղթէ անոր, կը գրաւէ անոր գենքերը՝ որոնց ան վստահած էր, եւ կը բաշիւ իրմէ առած կորոպալուր: 23 Ան որ ինձի հետ չ՝ ինձի հակառակ է, եւ ան որ ինձի հետ չի հաւաքեր՝ կը ցրու՛: 24 «Երը անմաքուր ողին դուրս ելլէ մարդէ մը, կը շրջի անջուր տեղեր, հանգստութիւն կը փնտու, ու եթէ չզունէ՛ կ'ըսէ. «Վերադարձնամ իմ տունս՝ ուրկէ ելայ»: 25 Եւ կու զայ, զայն կը գտնէ աւրլաւած ու

զարդարուած: 26 Այն ատեն կ'երթայ, եւ իրեն հետ կ'առնէ ուրիշ եօյթ ոփներ՝ իրմէ աւելի չար, ու մոնեցով՝ կը բնակին հոն, եւ այդ մարդուն վերջին վիճակը առաջիննէն աւելի է՛ց կ'ըլլայ»: 27 Երբ այս բաները կը խօսեր, բազմութեան մէջն կին մը ձայնը քարձրացուու ու ըսաւ անոր. «Երանի այն որովայսին՝ որ կրտեց քեզ, եւ այն ծիծեռուն՝ որոնք կաթ տուին քեզի»: 28 Իսկ ինք ըսաւ. «Մանաւանդ երանի անոնց, որ կը լսեն Աստուծոյ խօսքը ու կը պահեն»: 29 Երբ բազմութիւնները կը խոնուէին անոր շորջ, ինք ըսաւ. «Այս սերունդ չար է, նշան կը խնդրէ. սակայն ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Ցովնան մարգարեին նշանը: 30 Որովհետեւ ինչպէս Ցովնան նշան եղաւ Նիսուցիներուն, այնպէս մարդու Որդին պիտի ըլլայ այս սերունդին: 31 Յարակի թագուիկին՝ դատաստանին օրը ոտքի պիտի ելլէ այս սերունդին մարդոց դէմ ու պիտի դատասպարտ ասոնք, որովհետեւ եկաւ երկրի ծայրերէն՝ լեցլու Սողոմոնին իմաստութիւնը. եւ ահա Սողոմոնն մեծ մէկը կայ հոս: 32 Նիսուէի մարդիկը դատաստանին օրը պիտի կանգնին այս սերունդին դէմ ու պիտի դատապարտ տեղ մը, կամ ալ՝ գրուանի տակ, հապա՞ աշտանակի Վրայ, որպէսզի ներս մտնողները տեսնեն փայլը: 34 Մարմինին ճրագը աչքն է. ուրեմն երբ աչքը պարզ է՝ ամբողջ մարմինդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ, բայց երբ աչքը չար է՝ մարմինդ ալ խաւարամած կ'ըլլայ: 35 Ուստի ուշադիր եղիր, որ քու մէջ եղած լոյսը խաւար չըլլայ: 36 Ուրեմն եթէ ամբողջ մարմինդ լուսաւոր է ու մոլոր մաս մը չունի, ամբողջովին լուսաւոր կ'ըլլայ, ինչպէս երբ ճրագ մը կը լուսաւոր քեզ իր փայլով»: 37 Երբ այս բաները կը խօսեր, Փարիսեցի մը կը թախանձեր անոր՝ որ իր քու ճաշէ: Ան ալ մտաւ եւ սեղան նստաւ: 38 Երբ Փարիսեցին տեսա՞՝ զարմացաւ, որովհետեւ ճաշն առաջ չլուացուեցաւ: 39 Տէրը ըսաւ անոր. «Քիմա դուք՝ Փարիսեցիներ, կը մաքրէք զաւարին ու բնակին արտաքինը, բայց ձեր ներքինը լցուն յափշտակութեամբ եւ չարութեամբ: 40 Անմիտնէր, ան որ արտաքինը դրաւ, ներքինն այ ինք չըրան: 41 Ասկայն ողորմութիւն տուէք անոնց մէջ եղածներէն, եւ ահա ամեն բան մաքր կ'ըլլայ ձեզի»: 42 «Բայց վայ ձեզի՝ Փարիսեցիներուու, որ կը վճարէք անանուիին, փերքնային եւ ամեն տեսակ բանջարելինի տասանորդ, բայց զանց կ'ընէք իրաւունքը եւ Աստուծոյ սէրը. ասոնք պէտք է ընէիք, ու զանոնք չթողուիք: 43 Վայ ձեզի՝ Փարիսեցիներուու, որ կը սիրէք առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ քարեները՝ հրապարակներուն վրայ: 44 Վայ ձեզի՝ կեղծամրն ու պիտի իրաւունքը ու մէկը մոռցուած է Աստուծոյ առջեւ: 45 Օրինականներէն մէկը ըսաւ անոր. «Կարդապէտ, մյսպէս խօսերով՝ մնզ ալ

կը նախատես»: 46 Իսկ ան ըսաւ. «Ձեզի ալ վայ՝ օրինականներուն, որ դժուարակիր բեռներ կը բեռնում մարդոց, բայց դուք՝ ձեր մէկ մատով չեր հայր այդ բեռներուն: 47 Վայ ձեզի, որ գերեզմաններ կը կառուցանք մարգարեներուն, մինչեւ ձեր հայրերը սպաննեցին զանոնք: 48 Ուստի կը վկայէք եւ հաւանութիւն կու տաք ձեր հայրերուն գործերուն. որովհետեւ հսկապէս իրնքն սպաննեցին զանոնք, ու դուք գերեզմաններ կը կառուցանք անոնց: 49 Եւտեւարաք՝ Աստուծոյ իմաստութիւնը նաև ըսաւ. «Անոնց այսից դրկեմ մարգարեներ եւ առաքեամներ: Անոնցմէ ոմանք պիտի սպաննեն ու ոմանք հալածեն, 50 որպէսզի աշխարհի հիմնադրութեննէն ի վեր թափուած բոլոր մարգարեներուն արինը պահանջուի այս սերունդին: 51 Ավելի արիննէն մինչեւ Զաքարիայի արինը, որ թափուեցաւ զրիհանդանին ու տաճարին մէշտուե, այն, կը յայտարարեմ ձեզի, պիտի պահանջուի այս սերունդին»: 52 Վայ ձեզի՝ օրինականներուն, որ վերցուցիք գիտութեան բանային. դուք չմտաք, եւ մտնուներն ալ արգիլեցիք»: 53 Երբ այս բաները կ'ըսէր անոնց, դպիրներն ու Փարիսեցիները սկսան բուռն կերպով ճնշել զինք, եւ խօսեցնել շատ բաներու մասին. 54 անոր դարան պատրաստելով՝ կը փնտուէին թէ ինչպէս անոր բերաննէն խօսք մը՝ որսան, որպէսզի ամբաստանն զինք:

12 Վյդ միջոցին, երբ բիւրաւոր բազմութիւններ հաւաբուեցան, - այնքան՝ որ զիրար կը կոխկոտէին, - սկսաւ նախ ըսել իր աշակերտներուն. «Զգուշացք՝ Փարիսեցիներու խմորէն, որ կեղծառութիւնն է: 2 Որովհետեւ ոչինչ կա ծածկուած՝ որ պիտի չցայտուի, ոչ ալ գաղտնի՝ որ պիտի չզիտուի: 3 Ուստի ինչ որ ըսիր խասաքն մէջ՝ պիտի լուրի լուրն մէջ, եւ այս որ ականջին խօսեցար ներքին նենեակներուն մէջ՝ պիտի հրապարակուի տանիքներնն վրայ»: 4 «Բայց ձեզի՝ իմ քարեկամներուու՝ կ'ըսէմ. «Մի վահնապա անոնցմէ՝ որ կը պայմաննէն մարմինը, եւ կարողութիւն չունին անկը աւելի բան մը ընելու: 5 Չապա ձեզի ցոյց տան թէ որմէ՛ պէտք է Վախնապ: Վախցը՛ անկը՝ որ սպաննելի ետք իշխանութիւն ունի գեհենը նետերու: Այ՛, կը յայտարարեմ ձեզի, անկը՝ Վախցը՛»: (Geenna g1067)

6 Յինգ ճնդողուկ երկու դանզի չըն ծախուիր. սակայն անոնցմէ՛ ոչ մէկը մոռցուած է Աստուծոյ առջեւ: 7 Բայց ձեր գլուխին բոլոր մազերն ալ համրուած են. ուրեմն մի վի վախնապ, որովհետեւ դուք շատ ճնդուկներէ աւելի Կ'արժէք»: 8 «Կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛վ որ դաւանի զիս մարդոց առջեւ, մարդու Որդին ալ պիտի դաւանի զայն Աստուծոյ իրեշտակներուն առջեւ: 9 Բայց ան որ ուրանայ զիս մարդոց առջեւ, ինք ալ պիտի ուրացուի Աստուծոյ իրեշտակներուն առջեւ: 10 Ո՛վ որ խօսք մը ըսէ մարդու Որդին դէմ պիտի ներուի անոր, բայց ան որ հայիդէ Սոլու

Ճեզ ժողովարաններու, իշխանութիւններու եւ պետութիւններու առջև, մի մտահոգուիք թէ ինչպէս կամ ինչ բանով պիտի շատագովվէր դուք ճեզ, կամ ինչ պիտի ըսէք. **12** որովհետեւ Սոլքր Հոգին պիտի սորվեցնէ ճեզի նոյն ժամուն՝ ինչ որ պէտք է խօսիյ: **13** Քազմութեան մէջն մէկը ըսաւ անոր. «Կարողապն, սա՞ւ եղորս՝ որ ինձի հետ բաժնէ մեզի ինկած ժառանգութիւնը»: **14** Ան ալ ըսաւ անոր. «Մարդ, ով նշանակեց զիս իրաւարար կամ բաժնող՝ ճեր վրայ»: **15** Ապա ըսաւ անոնց. «Ուշադիր եղէք եւ զգուշացք ազահութենէ. որովհետեւ մէկուն ստացուածքներուն առատութենէն կախուած չէ իր կեանքը»: **16** Առակ մըն ալ խօսեցաւ անոնց՝ ըսերվ. «Յարուստ մարդու մը արտերը տուին առատ բերքեր, **17** եւ ան կը մտածէր ինքնիրեն՝ ըսերվ. «Ինչ ընեմ, որովհետեւ տեղ չունիմ ուր բերքերս ժողվեմ»: Եւ ըսաւ. **18** «Սա պիտի ընեմ. պիտի քանդեմ ամբարներո, պիտի կառուցանեմ աւելի մնենք, ինո՞ւ պիտի ժողվեմ իմ բոյլը բերքերս ու բարիխներս, **19** եւ պիտի ըսեմ անձիս. «Ո՛վ իմ անձս, շատ բարիխներ ունիս՝ դիզուած շատ տարիներու համար. հանգչ, կ'եր, իմ եւ զուարճացիր»: **20** Բայց Աստուած ըսաւ անոր. «Անմիտ, այս գիշեր անձ պիտի պահանջուի բեզմէ. ուստի որո՞ւ պիտի ըլլան այդ պատրաստած բաներոյ»: **21** Վյապէս է ան՝ որ զանձ կը դիզէ ինքնիրեն համար, բայց չի հարստանար Աստուծոյ մօտ»: **22** Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Ուստի կը յայտարարեմ ճեզի. «Մի մտահոգուիք ճեր անձին համար՝ թէ ինչ պիտի ուտեք, ոչ ալ մարմինին համար՝ թէ ինչ պիտի հազնիք. **23** որովհետեւ անձ կերակուրեն աւելի է, ու մարմինը՝ հագուստըն: **24** Դիտեցք ագրաները, որոնք ոչ կը սերմանեն եւ ոչ կը հնձեն, որոնք ոչ շտեմարաններ ունին, ոչ ալ ամբարներ, բայց Աստուած կը կերակը զանոնք. դուք որչափ աւելի կ'արժէք թաշուններեն: **25** Ձեզմէ ովք կրնայ մտահոգուելով կանգրն մը աւեցնել հասակին վրայ: **26** Յապա եթէ չէք կրնար ամենափոքր բանը փոխեւ, ինչո՞ւ կը մտահոգուիք ուրիշ բաներու համար: **27** Դիտեցք շուշաններ, թէ ինչպէս կ'ածին: Ոչ կ'աշխատին եւ ոչ կը մանեն. բայց կը յայտարարեմ ճեզի թէ Սոլքուն ալ՝ իր ամբողջ փառաւորութեան մէջ՝ չխագուեցաւ անոնցմէ մէկուն պէս: **28** Ուստի եթէ խոտը, որ այսոր դաշտի մէջ է ու վաղը փուռը պիտի նետուի, Աստուած այրակւ կը հագուեցնէ, որչափ աւելի ճեզ, թերահաւատներ: **29** Ա՛լ դուք մի փնտուք թէ ինչ պիտի ուտեք եւ ինչ պիտի իմ եթէ, ու մի շփոթիք. **30** որովհետեւ աշխարիի ազգերը կը փնտուն այդ բոյլը բաները, եւ ճեր Յայրը գիտ թէ ասոնք պէտք են ճեզի: **31** Յապա դուք խնդրեցք Աստուծոյ թագաւորութիւնը, ու այդ բոյլը բաներն ալ պիտի տրուին ճեզի»: **32** «Մի վախնար, պատիկ հօս, որովհետեւ ճեր Յայրը բարեհանցաւ՝ որ ճեզի տայ թագաւորութիւնը: **33** Ծախտեցք ճեր ինչքը եւ ողորմութիւն տուեք.

չմաշնի քսակներ պատրաստեցէք ճեզի համար, ու չսակասն զանձ մը՝ երկինքը, ուր ոչ գողը կը մօտենա եւ ոչ ցեցը կ'ապականէ: **34** Որովհետեւ նոր որ է ճեր զանձ, ինչ պիտի ըլլայ նաեւ ճեր սիթը»: **35** «Ձեր մէջքերը թոյ գօտեւորուած ըլլան, ու ճարգները՝ վառուած: **36** Եւ դուք նման եղէք այն մարդոց, որ կը սպասն իինց տիրոց թէ երբ պիտի վերադարձանայ հարսանիքէն. որպէսզի երբ զայ ու դուռը բախէ՝ խկոյն բանան անոր: **37** Երանի այն ծառաներուն, որ տէրը արթուն պիտի գտնէ՝ երբ զայ: Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ճեզի թէ ինք գօտին մէջքը պիտի կապէ, սեղան բազմեցնէ զանոնք, եւ առջեւ անցնելով՝ պիտի սպասարկ անոնց: **38** Եթէ գիշերուան երկրորդ պահուն զայ, կամ երրորդ պահուն զայ եւ այնպէս գտնէ՝ երանելիք են այդ ծառաները: **39** Բայց սա հասկցէք. եթէ տանուտէրը գիտնար թէ գողը որ ժամուն պիտի զայ, արթուն կը կենար ու թոյլ չէր տաք՝ որ ծակէ իր տունը: **40** Ուրեմն դնէք ալ պատրաստ կեցէք, քանի որ մարդոց Որդին պիտի զայ այնպիսի ժամուն մը՝ որ դուք չէք կարծեր»: **41** Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէր, այդ առակը մնզի կ'ըսես՝ թէ բոյլին ալ»: **42** Տէրը ըսաւ. «Ուրեմն ովք է այս հաւատարիմ եւ ինսաստուն տնտեսը, որ տէրը պիտի նշանակէ իր ծառաներուն վրայ՝ որպէսզի ատենին տայ անոնց ուտելիքը: **43** Երանի այդ ծառային, որուն տէրը՝ երբ զայ՝ պիտի գտնէ թէ այդպէս կ'ընէ: **44** Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ճեզի թէ պիտի նշանակէ զայն իր ամբողջ ինչքին վրայ: **45** Յապա եթէ այդ ծառան ըսէ իր սիրտին մէջ. «Իմ տէրս կ'ուշացնէ իր զայը», եւ սկսի ծեծել ծառաներն ու աղախիները, ուտեք, իմել եւ արբենայ, **46** այդ ծառային տէրը պիտի զայ այնպիսի օր մը՝ երբ չի սպասեր, եւ այնպիսի ժամուն մը՝ որ չի գիտեր. Երկութի պիտի կորէ զայն, ու պիտի դնէ անոր քայն, ու պիտի դնէ անոր բաժինը անհաւատարիմներուն հետ: **47** Վյն ծառան՝ որ գիտէ իր տիրոց կամքը եւ չի պատրաստուիր, ոչ ալ կը գործէ անոր կամքին համաձայն, շատ պիտի ծեծուի: **48** Բայց ան որ չի գիտեր ու ծեծի արժանի բաներ ընէ, քիչ պիտի ծեծուի: Որուն որ շատ տրուեցաւ՝ շատ պիտի պահանջուի անկէ, եւ որուն որ աւելի յանձնուեցաւ՝ ալ աւելի պիտի ուղղուի անկէ»: **49** «Ես կրակ ձգելու եկայ երկրի վրայ, եւ ինչ կ'ուղեմ՝ եթէ արթէն բորքոքած է: **50** Բայց մկրտութիւնն մը պիտի մկրտուիմ, եւ ինչպէս կը կսկծիմ՝ մինչեւ որ կատարուի: **51** Կը կարծէք թէ ես եկայ, երկրի վրայ խաղարութիւն տալու: «Կ'ըսեմ ճեզի. «Ո՛չ, հապա՝ բաժանուլ»: **52** Որովհետեւ ասկէ ետք՝ մէկ տան մէջ հինգը բաժնուած պիտի ըլլան իրարմէ. Երեքը՝ երկութիւն, ու երկութիւն՝ երեքէն: **53** Յայրը պիտի բաժնուի որդիէն, ու որդին՝ հօրմէն. մայրը՝ աղջիկէն, եւ աղջիկը՝ մօրմէն. կեսուրը՝ իր հարսէն, ու հարսը՝ իր կեսուրէն»: **54** Նաեւ ըսաւ բազմութիւններուն. «Երբ տեսնէք ամպ մը՝ արեւմուտքն եած, հսկյն կ'ըսէք. «Անձրեւ պիտի զայ», եւ այդպէս կ'ըլլայ: **55** Ու երբ հարաւային հովը փչէ, կ'ըսէք. «Տաք

պիտի ըլլայ”, եւ այդպէս կ’ըլլայ: 56 Կեղծաւորներ, գիտէր երկիր ու երկինքի երեսը քննել, հապա ինչպէս չէր քններ այս ժամանակը»: 57 «Եւ ինչո՞ւ դուք ձեզմ չէր որոշեր իրաւունքը: 58 Երբ ոսխիդ հետ երթաւ իշխանին, ճամբան փութար ազատի անկէ, որպէսզի դատաւորին առջեւ չքաշկոտէ թեզ, դատաւորը՝ ոստիկանին շանձնէ թեզ, ու ոստիկանն ալ բանտը չնետ: 59 Կը յայտարարեմ թեզի: “Դուրս պիտի չելլես անկէ, մինչեւ որ վճարես վերջին լուման”»:

13 Այդ ատեն ներկայ եղողներէն ունարք պատմեցին անոր այն Գալիեացիներուն մասին, որոնց արինը Պիղատոս խաննեց իրենց զոհերուն հետ: 2 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Կը կարծէք թէ այդ Գալիեացիները աւելի մեղաւոր էին բոլոր Գալիեացիներէն, քանի որ այսպիսի չարչարանքներ կրեցին: 3 Կ’ըսեն ձեզի՝ ոչ: Յապա եթէ չապաշխարէք, բոլորդ ալ նոյնպէս պիտի կրուսուիք: 4 Կամ թէ այն տանութ հոգիները, որոնց վրայ Մելրվամի աշտարակը ինկաւ եւ սպաննեց զանոնք, կը կարծէք թէ անոնք Երուսաղեմ բնակոր բոլոր մարդոցմ աւելի յանցաւոր էին: 5 Կ’ըսեն ձեզի՝ ոչ: Յապա եթէ չապաշխարէք, բոլորդ ալ նմանապէս պիտի կրուսուիք: 6 Սա առակն ալ ըսա. «ՄԵկը իր այգին մեջ ուներ տնկուած թգենին մը. եկա պտուղ փնտելու անոր վրայ, բայց չտուած: 7 Ուստի ըսաւ այգեպանին. «Ահա երեք տարի է, որ կու զամ՝ պտուղ կը փնտուեմ այդ թգենին վրայ, ու չեմ գտներ. այ կտրէ զայն, ինչո՞ւ խափանէ գետինը»: 8 Ան ալ պատասխաննեց անոր. «Տէ՛ր, այն տարի ալ ձգէ զայն, մինչեւ որ բրեմ անոր շուրջը ու թրի դնեմ: 9 Եթէ պտուղ տայ՝ լան. այլապէս՝ յետազային կտրէ զայն»: 10 Շաբաթ օրը՝ ինք կը սորվեցներ ժողովարաններէն մէկուն մէշ: 11 Եւ ահա կին մը կար հոն, որ տասնութ տարիէ ի վեր ուներ հիւանդութեան ոգի մը. կքած էր, եւ ամեննեւին չէր կրնար շիտակ կայնի: 12 Յիսուս տեսներով զայն՝ կանչեց ու ըսաւ անոր. «Կին, արձակուած ես հիւանդութենդ», 13 Եւ ձեռքը դրաւ անոր վրայ: Ան անմիջապէս շտկուեցաւ, ու փառաբաննեց Աստուած: 14 Քանի որ Յիսուս բուժեց Շաբաթ օրը, ժողովարանին պետք ընդգետով ըսաւ բազմութեան. «Կեց օր կայ՝ որոնց մէշ պէտք է գործէք. ուրեմն այդ օրերը եկէք ու բուժուեցէք, ոչ թէ Շաբաթ օրը»: 15 Ուստի Տէրը պատասխաննեց անոր. «Կեղծաւոր, ձեզմ իւրաքանչիւրը Շաբաթ օրը իր եզր կամ էջը մսուրէն չ’արձակեր, որպէսզի տանի՝ ջուր տայ: 16 Յապա ասիկա՞ որ Աբրահամի աղջիկ էր, եւ ահա տասնութ տարի Սատանան կապած էր զայն, պէտք չէր որ Շաբաթ օրը արձակուեր այդ կապէն»: 17 Երբ այս բաները ըսաւ, իր բոլոր հակառակորդները ամօթահար եղան. իսկ ամքող բազմութիւնը ուրախացաւ այն բոլոր փառաւոր գործերուն համար՝ որ ան կը կատարէր: 18 Եւ ըսաւ. «Ինչ քանի նման է Աստուածոյ թագաւորութիւնը, կամ ինչ քանի

նմանցնեմ զայն: 19 Նման է մանանեխի հատիկի մը, որ մարդ մը առաւ՝ իր պարտէզր ցանեց. եւ աճեցաւ, մեծ ծառ մը եղաւ, ու երկինքի թոշունները բնակեցան անոր ճիղերուն վրայ: 20 Դարձեա զայ. «Ինչ քանի նմանցնեմ Աստուածոյ թագաւորութիւնը: 21 Նման է խմորին, որ կին մը առաւ ու երեք գրի այլիւրի մէշ պահէց, մինչեւ որ ամբողջը խմորուեցաւ:» 22 Եւ քաղաքներն ու գիտերը շշելով՝ կը սորվեցնէր, եւ դէպի Երուսաղեմ կը ճամբորդէր: 23 ՄԵկը ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, քիչում՝ են անսնք՝ որ պիտի փրկուին:» 24 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Պայքարեցէք՝ որ մտնէք ներ դունեն. քանի որ կ’ըսեմ ձեզի թէ շատեր պիտի ջանան մտնել՝ բայց պիտի չկարողանան: 25 Անկէ ետք՝ երբ տանուտէրը ուտքի ելլէ, գոյց դուրը եւ դուք մնաք դուրս, ու սկսիք բախել դուրը եւ ըսել. «Տէ՛ր, Տէ՛ր, բայց մեզի», ան ալ պիտի պատասխանն էնզի: «Չեմ ճանչնար ձեզ, ուրկի՞ էք. հեռացէք ինձմէ բոլոր՝ անիրաւութիւն գործողներ”»: 26 Այս ատեն պիտի սկսիք ըսել. «Մենք քու աջջեղ կերանք ու խմեցինք, եւ դուն մեր հրապարակներուն մէշ սորվեցուցիր”: 27 Բայց ան պիտի ըսէ. «Կ’ըսեմ ձեզի. «Չեմ ճանչնար ձեզ, ուրկի՞ էք. հեռացէք ինձմէ բոլոր՝ անիրաւութիւն գործողներ”»: 28 Յոն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրծուում, երբ տեսներ Աբրահամը, Իսահակը. Յակոբը եւ բոլոր մարգարէները՝ Աստուածոյ թագաւորութեան մէշ, իսկ դուք՝ դուրս հանուած: 29 Այստեղ պիտի զան արեւելքէն եւ արեւմուտքէն, հիմսիւն ու հարաւէն, եւ պիտի բազմին Աստուածոյ թագաւորութեան մէշ: 30 Ու ահա յետիններ կամ՝ որոնք պիտի ըլլան առաջին, եւ առաջիններ՝ որոնք պիտի ըլլան յետին»: 31 Նոյն օրը քանի մը Փարիսեցիներ եկան բովը եւ ըսին իրեն. «Ելքր ու հեռացիր ասկէ, որովհետեւ Յերովիսու կ’ուզէ սպաննել թեզ»: 32 Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Գացէք, ըլլէք այդ աղոււսին. «Ահա ես դեւեր դուրս կը հանմ ու բժշկութիւններ կ’ընեմ այսօր եւ վաղը, ու երրորդ օրը աւարտած պիտի ըլլամ”»: 33 Սակայն պէտք է որ այսօր եւ վաղը ու միւս օր բայլն, որովհետեւ կարելի չէ որ նարգարէ մը կորսուի Երուսաղէմն դուրս: 34 Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, դուն որ կը սպաննեի մարգարէները եւ կը բարկոծէիր թեզի դրկուածները. քանի անզամ ու լուցեցի հաւաքել զաւակները, ինչպէս հաւը թեւերուն տակ կը հաւաքէ իր ձագերը, բայց դուք չուլցեցիր: 35 Ահա ձեր տունը ամայի պիտի մնա ձեզի: Սակայն կ’ըսեմ ձեզի թէ այ պիտի չտեսներ զիս, մինչեւ որ զայ այն ժամանակը՝ երբ պիտի ըսեք. «Օրինեալ է ան՝ որ կու զայ Տէրոց անունով”»:

14 Երբ ինք Շաբաթ օր մը մտաւ Փարիսեցիներու պետերէն մէկուն տունը՝ հաց ուտելու, անսնք կը հսկէին իր վրայ: 2 Եւ ահա ջրողիեալ մարդ մը կար հոն՝ իր աջջեւ: 3 Յիսուս խօսեցաւ օրինականներուն ու Փարիսեցիներուն՝ ըսելով. «Արտօնուած է Շաբաթ օրը բուժել»: 4 Անսնք հանդարտ կեցան:

Իսկ ինք բռնեց զայն, թժկեց եւ դրկեց. 5 Ապա ըստ ամոնց. «Ձեզմէ որո՞ն Եշր կամ եզր եթէ հորդ ինսայ, իսկոյն չի հաներ զայն՝ Շաքար օրք»: 6 Այս մասին չկրցան դիմադրձել անոր: 7 Առաջ մըն ալ ըստ հրաւիրեաներուն, երբ տեսաւ թէ ինչպէս կ'ընտրէին առաջին բազմոցները: Ըստ անոնց. 8 «Եշր մարտէ մը հրաւիրուխս հարսանիքի, մին նստիր առաջին բազմոցին վրայ. որպէսզի եթէ թեզմէ աւելի պատուաւոր մէկը հրաւիրուած ըլլայ, 9 ան՝ որ թեզ ու զայն հրաւիրեց, չզայ եւ չըստ թեզի. «Տեղ տուր ասոր». ու անվէ ետք՝ սկսիս ամճնալով գրաւել յէտին տեղը: 10 Յապա երբ հրաւիրուխս՝ գնայ եւ նստէ յէտին տեղը. որպէսզի երբ թեզ հրաւիրողը զայ ըստ թեզի. «Բարեկամն, Վեր հրամմ!». այն ատեն փառք կ'ունենաս թեզի հետ սեղան նստողներուն առջեն: 11 Որովհետեւ նկ որ կը բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարիի, իսկ նկ որ կը խոնարիեցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»: 12 Չինք հրաւիրողին ալ ըստ. «Երբ ճաշ կամ ընթրիք կը սարբես, մին կանչեր բարեկամներդ, ոչ ալ երայրներդ. ոչ ազգականներդ, ոչ հարուստ դրացիներդ, որպէսզի անտնք ալ փոխարէնը չհրաւիրեն թեզ՝ ու հատուցում չըլլայ թեզի»: 13 Յապա երբ կոչունք կը սարբես՝ հրաւիրէ աղքատները, պակասաւորները, կաղերը եւ կոյրերը, 14 ու երանեյի պիտի ըլլայս, որովհետեւ անտնք չեն կրնար փոխարէնը հատուցանել թեզի. արդարեւ արդարներուն յարութիւն առած ատենը փոխարէնը պիտի հատուցանուի թեզի»: 15 Յետը սեղան նստողներէն մէկը, երբ լսեց ասիկա, ըստ անոր. «Երանի անոր, որ հաց պիտի ուտէ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ»: 16 Ինք ըստ անոր. «Մարդ մը սարբեց մեծ ընթրիք մը, ու հրաւիրեց շատ մարդիկ: 17 Ընթրիքի ժամուն՝ դրկեց իր ծառան, որպէսզի ըստ հրաւիրավաներուն. «Եկէք, որովհետեւ արդին ամեն բան պատրաստ է»: 18 Բոլորն ալ միաբերան սկսան հրաժարի: Առաջինք ըստ անոր. «Ես արտ մը գնեցի, եւ հարկ է որ մեկնիմ ու տեսնեմ զայն. կը խնդրեմ թեզմէ, հրաժարած նկատ զիս»: 19 Միևսը ըստ. «Յնիզ զոյ եզ գնեցի, եւ կ'երթամ որ փորձարկեմ զանոնք. կը խնդրեմ թեզմէ, հրաժարած նկատ զիս»: 20 Միևսը ըստ. «Կնոց մը հետ ամուսնացա. ուստի չեմ կրնար զայ»: 21 Ծառան եկաւ ու պատմեց իր տիրոց այս բաները: Այդ ատեն տանուտէրը բարկացաւ եւ ըստ իր ծառային. «Շուտով լրւու եփիր՝ դեպի քաղաքին հրապարակներն ու փողոցները, եւ հոյս թեր աղքատները, պակասաւորները, կաղերն ու կոյրերը»: 22 Ծառան ալ ըստ. «Տէր, կատարուեցաւ ինչ որ հրամայեցիր, բայց տակալին տեղ կայ»: 23 Տէր ըստ ծառային. «Դնիրս եփիր դեպի ճամբաններուն գյուլիներն ու ցանկապատէրը, եւ հարկադրէ գտածներդ՝ որ հոս մտնեն, որպէսզի տունս լեցուի»: 24 Որովհետեւ, կ'ըսեմ ծեզի, այդ հրաւիրուած մարդոցմէն ոչ մէկը պիտի ճաշակէ իմ ընթրիքէս»:

25 Իրեն հետ մեծ բազմութիւններ կ'երթային. դառնարվ անոնց՝ ըստ. 26 «Եթէ մէկը ինծի զայ՝ բայց չատէ իր հայրն ու մայրը, կինը եւ զաւակները, երբայրներն ու բոյրերը, նաեւ իր անձը, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլայ: 27 Ո՞վ որ չի կրեր իր խաչը եւ չի գար իմ ետեւէս, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլայ: 28 Որովհետեւ ծեզմէ ո՞վ՝ եթէ ուղեւ կառուցանել աշտարակ մը՝ նախ չի նստիր ու հաշուեր ծախսը, թէ զայն լրացնելու կարողութիւն ունի: 29 Որպէսզի երբ իհմը դնէ եւ չկարողանայ աւարտել, բոլոր տեսնողները չսկսին ծաղրել զինք 30 ու ըստ. «Այս մարդը սկսալ կառուցանել, բայց չկարողացաւ աւարտել»: 31 Կամ թէ մը թագաւորը՝ ուրիշ թագաւորի մը հետ պատերազմելու երթալէ առաջ՝ չի նստիր ու խորհրդակցիր, թէ արդեօր տասը հազարով կրնայ դիմալորել ամ՝ որ քան հազարով կու զայ իրեն դնէ: 32 Եթէ չի կրնար, քանի դեռ ան հեռու է՝ դեսպան որկելով խաղաղութիւն կը խնդրէ: 33 Ահա այսպէս ալ ծեզմէ ան որ չհրաժարի իր ամբողջ ինչքեն, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլայ»: 34 «Աղօ լաւ բան է. բայց եթէ աղը իր համը կորսմանէ, ինչնվ պիտի համեմուի: 35 Ո՞չ հոդի, ոչ ալ թրիփ յարմար կ'ըլլայ. ուստի դուրս կը նետեն զայն: Ան որ ականջ ունի լսերլ՝ թող լսէ»:

15 Բոլոր մաքսաւորներն ու մեղաւորները անոր կը մօտենային՝ զինք լսելու համար: 2 Իսկ Փարիսեցիները եւ դպիրները կը տրտնջէին ու կ'ըսէին. «Ասկալ կ'ընդունի մեղաւորները եւ կ'ուտէ անոնց հետո»: 3 Ան ալ սա առաջ կհոսցաւ անոնց. 4 «Ձեզմէ ո՞վ է այն մարդը, որ եթէ ունենայ հարկը ոչխար ու կորսնցնել անոնցմէ մէկը, չի ձգեր ինսուլնինը անապատին մէջ եւ երար այդ կորսուածին ետեւեն, մինչեւ որ գտնէ զայն: 5 Ու երբ գտնէ, ուրախանալով կը դնէ զայն իր ուսերուն վրայ, 6 եւ տուն գալրվ՝ կը հրաւիրէ բարեկամներն ու դրացիները, եւ կ'ըսէ անոնց. «Ուրախացէք ինծի հետ, որովհետեւ գտայ կորսուած ոչխար»: 7 Կը յայտարարեմ ծեզի թէ այսպէս ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը մէկ մեղաւորի համար՝ որ կ'ապաշխարէ, քան ինսուլնինը արդարներու համար՝ որոնց ապաշխարութիւն պէտք չէ»: 8 «Կամ՝ ո՞վ է այն կինը, որ եթէ տասը դրամ ունենայ ու դրամ մը կորսմանը, ճրագ չի վառեր, տունը չ'ալքեր եւ ուշադրութեամբ փնտոեր, մինչեւ որ գտնէ: 9 Ու երբ գտնէ, կը հրաւիրէ բարեկամներն ու դրացիները, եւ կ'ըսէ. «Ուրախացէք ինծի հետ, որովհետեւ գտայ կորսնցուցած դրամն»: 10 Վյդպէս ալ, կը յայտարարեմ ծեզի, ուրախութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեն մէկ մեղաւորի համար՝ որ կ'ապաշխարէ»: 11 Ապա ըստ. «Մարդ մը ուներ երկու որդի: 12 Անոնցմէ կրտսերը ըստ հօրը. «Յայր, տուր ինծի քու ունեցածէ ինծի վիճակուելիք բաժնը»: Ան ալ բաժնեց անոնց իր ունեցածը: 13 Ծատ օրեր չանցած՝ կրտսեր որդին ժողվեց բոլոր բաները, մեկնեցաւ հեռաւոր երկիր մը, ու հոյն փճացուց իր

ունեցած՝ անառակութեամբ ապրելով: **14** Երը ծախսեց ամէնք՝ սաստիկ սով մը եղաւ այդ երկրին մէջ, եւ իհաւ սկսաւ կարօտութեան մէջ ըլլալ: **15** Ուստի զնաց՝ այդ երկրին քաղաքացիներէն մէկուն քով նստաւ. ան ալ իր արտօ դրկեց զայն՝ խոզ արածելու համար: **16** Կը ցանկար խոզերուն կերած եղջիւրէն իր փորու լեցնել քայց ոչ մէկը կլու տար անոր: **17** Եւ ինքնիրէն գալով՝ ըսաւ. “Քանի՞ վարձկաններ կան հօրս տունը՝ հացոյ լիացած, ու ես հոս սովամահ կը կորսուիմ: **18** Կանգնիմ, երջան հօրս քով եւ ըսեմ անոր. «Յայր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու քու առջեւոյ, **19** եւ այ արժանի չեմ քու որդիդ կշուուելու. ըրդ զիս վարձկաններէն մէկուն պէս»: **20** Ուստի կանգնեցաւ ու զնաց իր հօր քով: Մինչ հնը դեռ շատ հեռու էր՝ հայրը տեսաւ զայն եւ գրաց. վազելով՝ անոր վիզին վրայ ինկաւ ու համբուրեց զայն: **21** Որդին ալ ըսաւ անոր. “Յայր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու քու առջեւոյ, եւ այ արժանի չեմ քու որդիդ կշուուելու”: **22** Քայց հայրը ըսաւ իր ծառաններուն. “Յանցեք առաջին պարեզօտք եւ հազցուցք անոր, մատանի դրէք անոր ձեռքը ու կօշկիններ՝ անոր ուտքերը: **23** Եւ բերքը պարարտ գուարակը, մորթեցէք, ուտենք ու գուարճանանք. **24** Որովհետեւ այս որդիս մեռած Էր՝ եւ վերապրեցաւ, կորսուած Էր՝ ու գոնուեցաւ”: Եւ սկսան գուարճանալ: **25** Անոր երեց որդին արտն Էր. երբ եկաւ ու մօտեցաւ տան, լսեց նուազարաններու եւ պարերու ձայնը, **26** ու իրեն կանչելով ծառաններէն մէկը՝ հարցափորձեց թէ ինչ էր այդ: **27** Ան ալ ըսաւ անոր. “Եղայրդ եկաւ, ու հայրդ մորթեց պարարտ գուարակը, որովհետեւ ողջ առողջ վերստացաւ զայն”: **28** Իսկ ինք բարկացաւ եւ չէր ուզեր ներս մտնել. ուստի իր հայրը դուրս ելենով՝ կ'աղաչէր անոր: **29** Ան ալ պատասխանեց իր հօր. “Անա այսափ տարի Է՛ որ կը ծառայեմ թեզի, ու բնալ քու պատուիրանդ զանց չըրի. սակայն երբեք ու մը չսովորի ինծի՞ որ գուարճանայի բարեկամներու հետ: **30** Քայց երբ եկաւ այդ որդիդ՝ որ լափեց քու ունեցած պոռնիկներու հետ, մորթեցիր անոր պարարտ գուարակը”: **31** Ան ալ ըսաւ անոր. “Որդեսնկ, դուն միշտ ինծի հետ ես, ու ամբողջ ունեցած քովնէ Ե: **32** Սակայն պէտք էր գուարճանալ եւ ուրախանա, որովհետեւ այս եղայրդ մեռած Էր՝ ու վերապրեցաւ, կորսուած Էր՝ եւ գոնուեցաւ”:

16 Իր աշակերտներուն ալ ըսաւ. «Յարուստ մարդ մը կար՝ որ տնտես մը ուներ. ասիկա ամբաստանուեցաւ անոր առջեւ՝ որպէս թէ կը փիճանէ անոր ինչքը: **2** Ուստի կանչեց զայն եւ ըսաւ անոր. “Այս ինչ Է՛ որ քու մասիդ կը լսեմ. տնտեսութեանդ հաշիւր տուր, որովհետեւ ալ չես կրնար տնտես ըլլալ”: **3** Տնտեսը ըսաւ ինքնիրեն. “Ինչ ընեմ, որովհետեւ տերս տնտեսութիւնը կ'առնէ ինծմէ. չեմ կրնար հողագործ ըլլալ”, կ'ամշնամ մուրալ: **4** Գիտեն ինչ պիտի բնեմ. որպէսզի երբ հեռացուիմ իմ տնտեսութեանն՝ ընդունին զիս իրենց տունը: **5** Եւ իրեն կանչելով իր

տիրոջ պարտապաններէն իւրաքանչիւրը, ըսաւ առաջինին. “Իուն ո՞րչափ կը պարտիս իմ տիրոջ”: **6** Ան ալ ըսաւ. “Յարիւր մար ձեթ”: Ըսաւ անոր. “Ա՛ն մուրիակդ, ու շուտովն նստէ՝ յշխնն” գրէ: **7** Յետոյ ըսաւ միւսին. “Ինըն ո՞րչափ կը պարտիս”: Ան ալ ըսաւ. “Յարիւր քոռ ցորեն”: Ըսաւ անոր. “Ա՛ն մուրիակդ եւ ուլշանն” գրէ: **8** Տէրդ գովեց անիրաւ տնտեսը՝ որ ուշիմութեամբ վարուեցաւ. որովհետեւ այս աշխարհի որդինները աւել՛ ուշիմ են իրենց սերունդին մէջ՝ քան լոյսի որդինները: (այստեղից ց165) **9** Ես ալ կ'ըսեմ ձեզի. “Բարեկամնէ՛ր ըրէք ձեզի անիրաւ մամոնային, որպէսզի երբ ան պակսի”, ընդունին մէկ յախտենական բնակարաններու մէջ”: (այստեղից ց166) **10** Ա՛ն որ ամենափոքր քանին մէջ հաւատարիմ Ե՛ շատին մէջ ալ հաւատարիմ կ'ըլլայ, եւ ան որ ամենափոքրին մէջ անիրաւ Ե՛ շատին մէջ ալ անիրաւ կ'ըլլայ: **11** Ուրեմն եթէ անիրաւ մամոնային մէջ հաւատարիմ չըլլաք, ճշմարիտ հարստութիւնը մվկ պիտի վստահի ձեզի: **12** Եթէ ուրիշին բանին մէջ հաւատարիմ չըլլաք, ձերը ովկ պիտի տայ ձեզի: **13** Ո՛չ մէկ ծառայ կրնայ ծառայել Աստուծոյ եւ մամոնային»: **14** Փարիսեցիններն ալ՝ որոնք արծաթասէր են, այս բոլոր բաները լսենով՝ կը քամահրէն զայն: **15** Եւ ըսաւ անոնց. «Դուք Եք որ մարդոց առջեւ կ'արդարացնէք դուք ձեզ, քայց Աստուծած գիտէ ձեր սիրտերը. որովհետեւ մարդոց մէջ քարձը գնահատուածք՝ գարշելի է Աստուծոյ առջեւ: **16** Օրենքն ու Մարգարեններ մինչեւ Ցովիաննես են. այդ ատենէն ետք Աստուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւետուի, եւ ամեն մէկը կ'արտորայ մտնել անոր մէջ: **17** Աւելի դիւրին Ե՛ որ երկինքն ու երկիրը անցնին, քան Օրենքն մինկ նշանագիր իյան: **18** Ո՛վ որ կ'արձակէ իր կինը եւ կ'ամուսնանայ ուրիշի մը ինչեւ շնուրին կ'ընէ, եւ ովկ որ կ'ամուսնանայ իր ամուսիննես արձակուած կնոց մը հետ՝ շնուրին կ'ընէ»: **19** «Յարուստ մարդ մը կար՝ որ ծիրանի ու թեհեց կը հազնէր, եւ ամեն օր փառահեղ խրախնամ կը սարքէր»: **20** Ղազարոս անունով աղքատ մըն ալ կար՝ պալարներով ծածկուած, որ պառկած էր անոր դրան քով, **21** ու որ կը ցանկար կշտանայ հարուստին սեղանն ինկած փշրանքներէն. նաեւ շուներն ալ կլու զային եւ կը լցէնին անոր պալարները: **22** Այդ աղքատը մեռաւ, ու իրեշտակները Աքրահամի գոզը տարին զայն: Յարուստն ալ մեռաւ եւ թաղուեցաւ: **23** Մինչ դժոխքը՝ տանջանքի մէջ էր, իր աշքերը քարձացնելով՝ հեռուեն տեսաւ Աքրահամը, ու Ղազարոսը՝ անոր գոզը հանգիստ նստած: (Hadès ց86) **24** Ուստի գոչեց. “Յայր Աքրահամ, որդորմէ ինծի ու որկէ Ղազարոսը, որպէսզի ջուրի մէջ թաթիւ իր մատին ծայրը եւ զովացնէ լեզուս, որովհետեւ կը տանջուիմ այս բոցին մէջ”: **25** Աքրահամ ըսաւ. “Որդեսնկ, յիշէ թէ դուն կենանքիդ ընթացքին ստացար բարիններդ, նմանապէս Ղազարոս՝

շարիբներ. հիմա ան (հոս) կը միխթարուի, ու դուն կը տանջուիս: **26** Այս բոլորին զատ՝ մեր եւ ձեր մէջտեղ հաստատուած մեծ անդունչ մը կայ, որպէսզի ասկէ ձեզի անցնիլ ուզողները չկարենան, ոչ ալ ատկէ մեզի զայ ուզողները՝ անցնիլ”: **27** Ան ալ ըսաւ. «Ուրեմն կը ինդիեմ քեզմէ, հայր, որ դրկես զայն հօրս տունը, **28** բանի որ հինգ եղայր ունիմ. որպէսզի վկայէ անոնց, որ անոնք ալ չզան այս տանջանքի տեղը”: **29** Արքահամ ըսաւ անոր. «Անոնք ունին Մովսեսն ու մարգարեները, թոր անոնց մտիկ ըննեն”: **30** Ան ալ ըսաւ. «Ոչ, հայր Արքահամ. հապա եթէ մտուներէն մէկը երայ անոնց՝ պիտի ապաշխարեն”: **31** Իսկ ան ըսաւ անոր. «Եթէ մտիկ չեն ըներ Մովսեսի եւ մարգարեներուն, պիտի չհամոզուիմ՝ նոյնիսկ եթէ մէկը մեռելներէն յարութիւն առնէ»:

17 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Անկարեյի Ե որ գայթակրութիւններ չզան. բայց վայ անոր, որուն միջոցով կու զան: **2** Աւելի օգոտակար պիտի ըլլար անոր, որ իշու ջաղացքի քար մը կախութէր իր վիզէն ու ծովը ձգութէր, քան թէ զայթակեցներ այս պատիկներէն մէզը: **3** Ուշադիր եղէր դուք ձեզի: Եթէ եղայր մեղանչէ քեզի դէմ՝ յանդիմանէ զայն. ու եթէ ապաշխարէ՝ ներէ անոր: **4** Եթէ օրը եօթն անզամ մեղանչէ քեզի դէմ, եւ օրը եօթն անզամ վերադառնայ քեզի ու ըսէ՝ “Կ'ապաշխարեն”, ներէ անոր: **5** Արաքեաները ըսին Տերոջ. «Ալեյցնը մեր հաւատքը»: **6** Տերը ըսաւ. «Եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւատք ունենայիք, կրնայիք ըսե՞ այս թթենիին. «Արմատախիկ եղիր եւ տնկու՛ ծովուն մէջ». ան ալ պիտի հնազանդէր ձեզի»: **7** «Բայց ձեզմէ նվ, ունենալով երկրագործ կամ հովիլ ծառայ մը, երբ ան տուն մտն արտէն՝ իսկոյն կ'ըսէ անոր. “Գնա, սեղան նստէ”: **8** Հապա չ'ըսեր անոր. “Պատրաստէ իմ ընթրիքս, ու գօտիդ կապած սպասարկէ ինծի, մինչեւ որ ես ուտեն եւ խմեմ. յետոյ դուն ալ կեր ու խմէ”: **9** Միթէ շնորհապաշտ կ'ըլլայ այդ ծառային՝ իրոն հրամայուած քաները ընթրուն համար. չեմ կարծե՞ր: **10** Նոյնպէս դուք, երբ ըներ ձեզի հրամայուած բոլոր քաները՝ ըսէք. “Սենք անպէտ ծառաներ ենք. դրինք ինչ որ պարտական էինք ընել”»: **11** Երբ ինք երուսաղէմ կ'երարա՝ Սամարիայի եւ Գայլեայի մէջտեղէն անցաւ: **12** Ու երբ գիտ մը պիտի մտնէր՝ տասը բորոտ մարդիկ հանդիպեցան անոր: Անոնք հետուն կայնեցան, **13** իրենց ծաները քարձրացուցին եւ ըսին. «Յիսուս վարդապահն, ողորմէ՛ մէզի»: **14** Տեսներով՝ ըսաւ անոնց. «Գացէք, ցոյց տուէք դուք ձեզ քահանաներուն»: Երբ կ'երթային՝ մաքրուեցան: **15** Անոնցմէ մէկը, երբ տեսաւ թէ բժշկուեցա, վերադառաւ եւ քարձրածայն Աստուած կը փառարսանէր, **16** ու երեսի վրայ անոր ոտքը իյնալով՝ շնորհակալ կ'ըլլար անկէ. եւ ինք Սամարացի էր: **17** Յիսուս ըսաւ. «Միթէ տասն ալ չմաքրուեցան. իսկ ուր են միւս ինը: **18** Այս օտարազգին զատ չզտնուեցան ուրիշներ՝ որ վերադառնալով փառարսանէին

Աստուած: **19** Եւ ըսաւ անոր. «Կանգնէ՛ ու զնա. հաւատքը բժկեց քեզ»: **20** Երբ Փարիսեցիները հարցուցին իրեն. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը Երբ պիտի զայ», պատասխանեց անոնց. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը չի գար դուրսէն երեւած քաներով: **21** Եւ պիտի չըսեն. “Ահա հոս Ե”, կամ. “Ահա հոն”. որովհետեւ ահա Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսն Ե»: **22** Աշակերտներուն ալ ըսաւ. «Օրէր պիտի զան, երբ դուք պիտի ցանկաք տեսնել մարդու Որդիին օրերէն մէկը. բայց պիտի չտեսնէք: **23** Ու եթէ ըսեն ձեզի. “Ահա հոս Ե”, կամ. “Ահա հոն”, մի երթաք եւ հետամուտ միշ ըլլաք: **24** Որովհետեւ ինչպէս փայլակը՝ երկինքին տակ մէկ ծայրէն փայլատակերով՝ կը լուսալոր մինչեւ երկինքին տակ միւս ծայրը, նոյնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդին՝ իր գալուստին օրը: **25** Սակայն պէտք է որ ինք նախ շատ չարչարանքներ կրէ ու մերժուի այս սերունդնէ: **26** Ինչպէս պատահեցաւ Նոյի օրերուն, այնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդիին օրերուն ալ պատահեցաւ՝ կ'ուտէին, կը խմէին, կը գնէին, կը ծախէին, կը տնկէին, կը կառուցանէին: **27** Բայց այն օրը՝ երբ Ղովտ դուրս ելաւ Սոլոմէն, երկինքներ կրակ ու ծօնւմբ տեղաց եւ կորսնցուց բոլորը: **28** Նմանապաէն՝ ինչպէս Ղովտի օրերուն ալ պատահեցաւ՝ կ'ուտէին, կը խմէին, կը գնէին, կը ծախէին, կը տնկէին, կը կառուցանէին: **29** Բայց այն օրը՝ երբ Ղովտ դուրս ելաւ Սոլոմէն, երկինքներ կրակ ու ծօնւմբ տեղաց եւ կորսնցուց բոլորը: **30** Նոյնպէս պիտի ըլլայ այն օրը՝ երբ մարդու Որդիին յայտնուի: **31** Այդ օրը, ան որ տանիքին վրայ է եւ իր կարասիները՝ տան մէջ, թող չիջնէ՝ զանոնք առնելու. նմանապէս ան որ արտին մէջ Ե՝ թող չվերադառնայ: **32** Յիշեցէք Ղովտի կինը: **33** Ով որ ջանայ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցն զայն, իսկ ով որ կորսնցն էր անձը՝ պիտի ապրեցն զայն: **34** Կը յայտարարեմ ձեզի. “Այդ գիշերը եթէ երկու անձեր մէկ մահիճի մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ. **35** Եթէ երկու կիներ միափին առան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը մնայ. Եթէ երկու մարդիկ արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ”»: **36** Անոնք պատասխանեցին անոր. «Տէ՛ր, ուր պիտի ըլլայ այս բանը»: **37** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ուր մարմին կայ, հոն պիտի հաւաքուին արծիները»:

18 Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց, որ գիտնան թէ պէտք է ամէն ատեն աղօթել՝ առանց ձանձրանալու: **2** Ըսաւ. «Քաղաքի մը մէջ դատաւոր մը կար, որ Աստուծուն չըր վախմար ու մարդ չէր յարգեր: **3** Նոյն քաղաքին մէջ այրի մըն ալ կար, որ կու զար անոր եւ կ'ըսէր. “Պաշտպանէ իմ իրաւունքս՝ ոսխիս դէմ”: **4** Ան ժամանակ մը չըր ուղեր անոր մտիկ ընել. բայց յետոյ ըսաւ ինքնիրեն. “Թէպէտ Աստուծունէ չեմ վախնար ու մարդ չեմ յարգեր, **5** գրնէ պաշտպանեմ այս այրիին իրաւունքը՝ զիս անհանգստացներուն համար, որպէսզի չզայ ամէն ատեն թախանձէ ինծի”»: **6** Եւ Տերը ըսաւ. «Լսեցէք ինչ կ'ըսէ

անիրաւ դատաւորը: 7 Յապա Աստուած պիտի չպաշտպան՝ իր ընտրեամբներուն իրաւունքը, որոնք կը գոչեն իրեն ցերեկ ու գիշեր, թե՛ւ համբերատար ըլլայ անոնց հանդեպ: 8 Կը յայտարարեմ ձեզի թէ շուտով պիտի պաշտպան անոնց իրաւունքը. բայց երբ մարդու Որդին զայ, արդեօք հաւատը պիտի զոն՞ երկու վրայ»: 9 Սա առակն ալ ըստ ո՞նանց, որոնք իրենք իրենց վրայ կը վստահեին թէ արդար են, եւ կ'անարգեին ուրիշները. 10 «Երկու մարդ տաճարը բարձրացաւ աղօթելու, մէկը՝ Փարիսեցի, ու միւսը՝ մաքսաւոր: 11 Փարիսեցին կայնած էր եւ սապէս կ'աղօթեր ինքնիրեն. «Ով Աստուած, շնորհակալ եմ թեզմ՝ որ ուրիշ մարդոց պիտի չեմ, յափշտակոյ, անիրաւ, շնացոյ, կամ ալ այս մաքսաւորին պիտի. 12 հապա շարաթը երկու անգամ ծով կը պահեմ, եւ ամբողջ եկամուտիս տասանորդը կու տամ»: 13 Իսկ մաքսաւորը հեռուն կայնած էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ բարձրացնել երկինք, հապա՝ ծեծելով իր կուրծքը՝ կ'ըսէր. «Աստուած, ներք ինծի՝ մեղաւորին»: 14 Կը յայտարարեմ ձեզի թէ ասիկա այն միւսէն աւելի արդարացած իշաւ իր տունը, որովհետեւ ով որ կը բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարիի, իսկ ով որ կը խոնարիեցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»: 15 Երախաներ ալ բերին իրեն՝ որպէսզի դպչի անոնց: Աշակերտները տեսնելով կը յանդամանէն զանոնք: 16 Բայց Յիսուս իրեն կանչելով զանոնք՝ ըստ. «Թոյլ տոլէք այդ մանուկներուն՝ որ ինծի զան, եւ մի արգիլէք զանոնք, որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդպիսիներինն է: 17 Շշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը չընդունի մանուկի մը պէս, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ»: 18 Պետ մը հարցուց անոր. «Բարի՛ վարդապետ, ի՞նչ ընեմ որ ժառանգեմ յալիտենական կեանքը»: (ատոն ց166) 19 Յիսուս ըստ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը կոչես զիս. Աստուծմ զատ բարի չկայ: 20 Պատուիրանները գիտես. շնորհիւն մի ըներ, սպանութիւն մի ըներ, գողութիւն մի ըներ, սուտ վկայութիւն մի տար, պատուէ հայրու ու մայրու»: 21 Ան ալ ըստ. «Պահած եմ այդ բոյորը՝ պատանութենես ի վեր»: 22 Լսելով ասիկի Յիսուս ըստ անոր. «Տակաւին մէկ բան կը պակսի բեգու. ծախը մարդոց ունեցած եւ բաշխէ աղբատներուն, ու զանձ պիտի ունենաս երկինքն. պապ հետեւէ ինծի»: 23 Ան ալ՝ երբ լսեց այս խօսքը՝ շատ տրտմեցաւ, որովհետեւ շատ հարուստ էր: 24 Երբ Յիսուս տեսաւ զայն շատ տրտմած, ըստ. «Ո՛չափ դժուռա է մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը անոնց՝ որ դրամ ունին: 25 Որովհետեւ աւելի դիւրին է՝ որ ուղար անցնի ասերին ծակեն, քան թէ հարուստը մտնէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 26 Անոնք որ լսեցին՝ ըստն. «Ա՛լ ով կրնայ փրկուլի»: 27 Ինք ըստ. «Մարդոց բով անկարեի եղած բաները՝ Աստուծոյ բով կարելի են»: 28 Պետրոս ըստ. «Ահա մենք թողուցինք ամեն ինչ ու հետեւցանք բեզի»: 29 Ան ալ ըստ անոնց. «Շշմարտապէս կը

յայտարարեմ ձեզի. «Չկա մէկը՝ որ թողուցած ըլլայ տուն, ծնողներ, եղայրներ, կին, կամ զաւակներ՝ Աստուծոյ թագաւորութեան համար, Յ Ե Յ Հ Ս Ա Տ Ա Ն Ա Կ Ա Ն Վ Ա Ր Ե Ա Վ Ա Ր Ի Ֆ Ի Մ Ե Շ »: (ատոն ց165 ատոն ց166) 31 Ասաներկութք իր բով առնելով՝ ըստ անոնց. «Ահա մենք Երուսաղեմ կը բարձրանանք, ու մարգարեներուն միջոցով մարդու Որդիին մասին բոլոր գրուածները պիտի կատարուին: 32 Որովհետեւ հեթանոսներուն պիտի մատնուի եւ պիտի ծաղրուի, պիտի նախատուի ու պիտի թքնեն անոր վրայ, 33 պիտի խարազմնեն եւ սպաննեն զայն. ու յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 34 Բայց անոնք այս բաներէն ոչ մէկը հասկցան. այս խօսքը ծածկուած էր անոնցմէ, եւ չէին հասկնար ըստ բաները: 35 Երբ ինք Երիքովի կը մօտենար, կոյր մը նստած էր ճամբային եզերքը՝ մուրապու: 36 Երբ լսեց բազմութեան անցնիլը, հարցափորեց թէ ինչ էր այս: 37 Լուր տուին իրեն թէ Յիսուս Նազովեցին կ'անցնի: 38 Ան ալ զիշեց. «Յիսուս, Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: 39 Անոնք որ առջեւէն կ'երախային՝ կը յանդիմանէն զայն, որպէսզի լու: Բայց ան այ աւելի կ'աղաղակեր. «Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: 40 Յիսուս կանգ առնելով՝ հրամայեց որ իրեն բերեն զայն: Երբ ան մօտեցաւ, հարցուց անոր. 41 «Ի՞նչ կ'ուզես՝ որ ընեմ թեզի»: Ան ալ ըստ. «Տէ՛ր, թող աչքերս բացուին»: 42 Յիսուս ըստ անոր. «Թող բացուին. հաւատքը բուժեց քեզ»: 43 Անմիջապէս իր աչքերը բացուեցան, եւ կը հետեւէր անոր՝ փառարաներով Աստուած: Ամրոջ ժողովուրդն ալ՝ երբ տեսաւ՝ գովարանեց Աստուած:

19 Երիքով մտնելով՝ բաղաքին մէջէն կ'անցնէր, 2 երբ ահա հարուստ մարդ մը՝ Զաքեոս կոչուած, որ մաքսապէտն էր, Յ կը ջանար տեսնել թէ ով է Յիսուսը. բայց բազմութեան պատճառով չէր կրնար, որովհետեւ կարճահասակ էր: 4 Ուստի յառաջ վազեց եւ Ժանտաթենի մը վրայ ելաւ՝ որպէսզի տեսնէ զայն, բանի որ անկէ պիտի անցնէր: 5 Երբ Յիսուս այդ տեղը եկաւ, վեր նայելով՝ տեսաւ զայն ու ըստ անոր. «Զաքեոն, աճապարէ, իշին ատկէ. որովհետեւ այսօր տունդ պէտք է մնամ»: 6 Ան ալ աճապարելով իշաւ, եւ ուրախութեամբ ընդունեց զայն: 7 Երբ բոյորն ալ տեսան, կը տրտնջէին ու կ'ըսէին. «Մեղաւոր մարդու բով զնաց՝ իշեւանելու»: 8 Իսկ Զաքեոս կայնեցաւ եւ ըստ Տէրոց. «Տէ՛ր, ահա ինչքիս կ'էսը կոյ տամ աղբատներուն. ու եթէ զրպարտութեամբ ոեւլ մէկը զրկած եմ, քառապատիկ կը հատուցանեմ անոր»: 9 Յիսուս ըստ անոր. «Այսօր փրկութիւն եղաւ այս տան, քանի որ ինք ալ Աքրահամի որդի է: 10 Աքրահամ մարդու Որդին եկաւ՝ որպէսզի փնտու կորսուածը եւ փրկէ»: 11 Երբ անոնք կը լսէին այս բաները՝ առակ մըն ալ ըստ, քանի որ ինք Երուսաղեմի կը մօտենար եւ անոնք կը կարծէին թէ Աստուծոյ

թագաւորութիւնը անմիջապէս պիտի երեւնար: **12** Ուրեմն ըսաւ. «Ազնուական մարդ մը զնաց հեռաւոր երկիր մը՝ իրեն թագաւորութիւն ստանալու եւ վերադաշնայր: **13** Իր տաք ծառաները կանչելով՝ տաքը մնաւ տուաւ անոնց, ու ըսաւ անոնց. «Շահարկեցէք՝ մինչեւ որ զամ»: **14** Անոր քաղաքացիները կ'աստին զայն, եւ պատուիրակութիւն մը դրկեցին անոր ետեւե՞ն ըսելով. «Չենք ուզեր որ ասիկա թագաւորը մեր վրայ»: **15** Բայց երբ ան վերադարձաւ՝ թագաւորութիւնը ստանալով, իրեն կանչեց այն ծառաները՝ որոնց դրամ տուեր էր, որպէսզի զիտնայ թէ ովկ ինչպէս շահագործած էր: **16** Առաջինը եկաւ եւ ըսաւ. «Տէր, քու մնաստ՝ տաքը մնաս վաստկեցա»: **17** Ան ալ ըսաւ անոր. «Ապրիս, բարի ծառայ. որովինետեւ ամենափոքր բանին մէջ հաւատարիմ եղար, տաքը քաղաքի վրայ իշխանութիւն ունեցիր»: **18** Երկրորդը եկաւ ու ըսաւ. «Տէր, քու մնաստ՝ իինք մնաս բերաւ»: **19** Եւ ըսաւ անոր. «Դուն ալ իինզ քաղաքի վրայ եղիր»: **20** Ուրիշ մը եկաւ ու ըսաւ. «Տէր, ահա քու մնաստ՝ որ կը պահէի թաշկինակի մը մէջ ծրարած, **21** քանի որ կը վախնայի քեզմէ. որովինետեւ դուն խիստ մարդ մըն ես, կը վերցնեմ չրած բանդ, եւ կը հնձես չսերմանածի»: **22** Ան ալ ըսաւ անոր. «Քերանըվ պիտի դատեմ քեզ, չար ծառայ: Գիտէիր թէ ես խիստ մարդ մըն եմ, կը վերցնեմ չրած բանս ու կը հնձեմ չսերմանածս. **23** Ուրեմն ինչո՞ւ չտուիր իմ դրամս սեղանաւորներուն, որպէսզի եկած ատենս՝ տոկոսնվ պահանչէի զայն»: **24** Քովը կայնողներուն ըսաւ. «Կոքք ատկէ մնասը, եւ տուէք անոր՝ որ տաքը մնաս ունի. **25** (Ըսին իրեն. «Տէր, ան տաքը մնաս ունի»): **26** Որովինետեւ կը յայտարաբեմ ձեզի թէ ամեն ունեցողի պիտի տրուի, ու չունեցողին՝ ունեցածն ալ պիտի առնուի իրմէ: **27** Բայց այդ թշնամիներս, որոնք չին ուզեր որ իրենց վրայ թագաւորեմ, բերէք հոս եւ մնոցուցէք իմ առջևես»: **28** Վս բաները հօսեկէն ետք, յառաջ զնաց՝ որ բարձրանայ Երուսաղէմ: **29** Երբ մօտեցաւ Բերփազէի ու Բնեթանիայի, այն լերան մօտ՝ որ Զիթենիներու լեռ կը կիշուի, իր աշակերտներէն երկութք դրկեց **30** եւ ըսաւ. «Գացէք մեր դիմացի գիտը. երբ մտնէք անոր մէջ՝ պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ բնան մարդ նստած չէ. արծակեցէք զայն ու բերէք: **31** Եթէ մէկը հարցնէ ձեզի. «Ինչո՞ւ կ'արձակէք», աս ըսէք անոր. «Տէրոյ պէտք է»: **32** Լրկուածները գացին, եւ գտան ինչպէս ըսած էր իրենց: **33** Մինչ աւանակը կ'արձակէին, անոր տէրերը ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ կ'արձակէք այդ աւանակը»: **34** Անոնք ալ ըսին. «Տէրոյ պէտք է»: **35** Յիսուսի բերին զայն, եւ աւանակին վրայ ձգելով իրենց հանդերձները՝ հեծոցուցին Յիսուսը: **36** Մինչ կ'երթար, մարդիկ իրենց հանդերձները կը փուէին ճամբային վրայ: **37** Երբ ան մօտեցաւ ու Զիթենիներու լերան զարիվայրէն կ'իշնէր, աշակերտներուն ամբողջ բազմութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ բարձրածայն Աստուած

գովարանել՝ այն բոլոր իրաշբներուն համար, որ տեսեր էին: **38** Եւ կ'ըսէին. «Օրինեալ է այդ թագաւորը, որ կու զայ Տէրոց անունով. երկիխիք մէջ խաղաղութիւնն, ու փառք՝ ամենաարձր վայրէրուն մէջ»: **39** Փարիսեցիներէն ոմանք բազմութեան մէջն ըսին անոր. «Վարդապէտ, յանդիմանէ՛ քու աշակերտները»: **40** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Կը յայտարաբեմ ձեզի. «Եթէ աստոնք լրն՝ քարէրը պիտի աղաջակեն»»: **41** Երբ մօտեցաւ, քաղաքը տեսնելով լացաւ անոր վրայ եւ ըսաւ. **42** «Գինէ այս օրուանը մէջ զիտնայիր քու խաղաղութիւնդ, բայց հիմա ծածկուեցաւ աչքերէից: **43** Որովինետեւ օրերը պիտի զան քու վրադ, երբ թշնամիներդ պատնէշ պիտի շինեն շոլոշը, պիտի պաշարն քեզ, ամեն կողմէ պիտի սեղմեն քեզ, **44** եւ հիմնայատակ պիտի ընեն քեզ ու մէջն եղած զաւակներդ. եւ ամենեւին քար մը քարի վրայ պիտի շօռողուն մէջը, քանի որ չզիտցար այցելութեանդ ատենք»: **45** Մտնելով տաճարը՝ սկսաւ դուրս հանել անոր մէջ ծախողներն ու գնողները, **46** եւ ըսաւ անոնց. «Գրուած է. «Իմ տունս աջօթքի տուն է», բայց դուք աւազակներու քարայր ըրիք զայն»: **47** Ամեն օր կը սորվեցնէր տաճարին մէջ: Իսկ քահանայապետները, դպիրներն ու ժողովուրդին զիսաւորները կը փնտուին թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն. **48** Բայց չէին կրնար զսնել թէ ինչ ընեն, որովինետեւ ամբողջ ժողովուրդը շատ ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէր անոր:

20 Այդ օրերէն մէկը, երբ տաճարին մէջ կը սորվեցնէր ժողովուրդին եւ կ'աւետարանէր, քահանայապետներն ու դպիրներդ վրայ հասան՝ երեցներուն հետ, **2** եւ խօսեցան անոր՝ ըսէլով. «Ըսէ՛ մէզի, ինչ իշխանութեամբ կ'ընես այդ բաները, կամ ովկ է այդ իշխանութիւնը քեզի տուռողը»: **3** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ձեզի հարցնեմ բան մը, եւ ըսէք ինծի. **4** «Յովհաննէսի մկրտութիւնը երկինքն՝ էր՝ թէ մարդոցմէ»: **5** Ամոնք իրենց մէջ մտածեցին ու ըսին. **6** «Եթէ պատասխանենք. «Երկինքն», պիտի ըսէ. «Յապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր»: Իսկ եթէ պատասխանենք. «Մարդոցմէ», ամբողջ ժողովուրդը պիտի քարկոծէ մեզ, որովինետեւ հաստատ համզուած են թէ Յովհաննէս մարգարէ էր»: **7** Ուստի պատասխանեցին թէ չին զիտեր ուրկէ էր: **8** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես ալ չեմ ըսէր ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները»: **9** Եւ սկսաւ սա առակը ըսէլ ժողովուրդին. «Մարդ մը այգի տնկեց ու մշակներու յանձնեց զայն, եւ ճամբորդէց երկար ժամանակի համար: **10** Աւետին՝ ծառայ մը դրկեց մշակներուն, որպէսզի այգիին պտուղէն տան անոր. իսկ մշակները ծեծեցին զայն ու պարապ ճամբեցին: **11** Ուրիշ ծառայ մըն ալ դրկեց. անոնք ծեծեցին նաեւ զայն, անպատուեցին եւ պարապ ճամբեցին: **12** Երրորդ մը եւս դրկեց. անոնք վիրաւորեցին զայն ալ ու դուրս

հանեցին: **13** Ուստի այգիին տերը զսաւ. «Ի՞նչ ընեմ. դրկեմ սիրելի որդիս, թերեւս պատկառին՝ տեսներվ զայն»: **14** Բայց մշակները՝ երբ տեսան զայն, մտածեցին իհրու հետ՝ բաւելով. «Այս է ժառանգորդը. Եկէք սպաննենք զայն, որպեսզի ժառանգութիւնը մեղի մնայ»: **15** Եւ այգին դուրս հանեցին զայն ու սպաննեցին: Ուրեմն այգիին տերը ինչ պիտի ընէ անոնց. **16** պիտի զայն ու կորսնցնէ այդ մշակները, եւ այգին պիտի տայ ուրիշներու»: **17** Երբ ասիկա լսեցին՝ ըսին. «Ամենեւնա»: Ինք այ նայեցաւ անոնց ու ըսաւ. «Յապա ինչ է սա գրուածը. «Այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկա եղաւ անկիւնաքարը»: **18** Ո՛վ որ իյնայ այդ քարին վրայ՝ պիտի կրտրտի, եւ որոն վրայ որ իյնայ՝ պիտի փսորէ զայն»: **19** Քահանայապետներն ու դպիրները կը ջանային նոյն ժամուն ծեռք բարձրացնել անոր վրայ, բայց կը վախճային ժողովուրդն. քանի որ ընդոնեցին թէ այդ առակը խօսեցաւ իրենց դէմ: **20** Անոր վրայ հսկելով՝ դրկեցին քանի մը լրտեսներ, որոնք կեղծաւորութեամբ արդար կը ծեւացնէին իրենք գիրենք, որպեսզի խօսքով քոնւն զայն՝ տերութեան ու կառավարիչին իշխանութեան մատնելու համար: **21** Հարցուցին անոր. «Կարդապէտ, գիտենք թէ շիտակ կը խօսիս ու կը սրբվեցնես, եւ աշառութիւն չես ըներ, հապա ճշմարտութեամբ կը սրբվեցնես Աստուծոյ ճամբան: **22** Մեզի արտօնուած է կայսրին տուրք տալ՝ թէ ոչ»: **23** Յիսուս՝ Նշմարելով անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը փորձէք զիս: **24** Յոյց տուլք ինծի դահեկան մը. որո՞ն պատկերն ու գրութիւնը ունի վրան»: Անոնք պատասխանեցին. «Կայսրին»: **25** Ինք այ ըսաւ անոնց. «Ուրեմն ինչ որ կայսրինն է՝ տուլք կայսրին, եւ ինչ որ Աստուծոյ է՝ Աստուծոյ»: **26** Վյապէն՝ չկրցան իր խօսքերով քոնել զայն ժողովուրդին առջեւ, ու լրեցին՝ զարմանարկ անոր պատասխանին վրայ: **27** Սարուկեցիներն ունանք նկան (որոնք կը հականառեն թէ յարութիւն չկայ,) եւ հարցուցին անոր. **28** «Կարդապէտն, Մովկւս գրեց մեզի. «Եթէ մէկուն երբայրը մեռնի՝ կին մը ունենալով, բայց առանց զաւակի, անոր երբայրը թող անսէ այդ կինը ու զարմ տայ իր եղօր»: **29** Ուրեմն եօթը երբայրներ կայսին: Առաջնորդ կին մը առնելով՝ անզաւակ մեռաւ: **30** Երկրորդն այ առաւ այդ կինը եւ ինք այ անզաւակ մեռաւ: **31** Երրորդըն այ առաւ զայն. նոյնպէս եօթն այ, ու զաւակ չզգեցին եւ մեռան: **32** Ամենեն ետք կինն այ մեռաւ: **33** Ուրեմն յարութեան ատեն՝ անոնցմէ որո՞ն կինը պիտի ըլլայ, որովհետու եօթն այ ունեցան զայն իր կին»: **34** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Այս աշխարիի որդիները կ'ամուսնանան եւ ամուսնութեան կը տրուին: (այս ց165) **35** Բայց անոնք՝ որ պիտի արժանանան հասնիլ այն աշխարիին ու մերեներն յարութեան, թէ պիտի ամուսնանան, թէ այ ամուսնութեան պիտի տրուին, (այս ց165)

36 քանի որ այ չեն կրնար մեռնիլ, արդարեւ իրեշտակներուն հաւասար են եւ Աստուծոյ որդիներ են, յարութեան որդիներ ըլլալով: **37** Բայց մեռեներուն յարութիւն ասնելը՝ Մովկւս այ ցոյց տուա մորենիին պատմութեան մէջ, երբ կը կոչէ Տէրը՝ «Աբրահամի Աստուածը, հսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը»: **38** Աստուած մեռեներուն Աստուածը չէ, հապա՝ ողջերուն, որովհետեւ անոր համար՝ բոլոր կ'ապրին»: **39** Դայիններէն ոմանք ըսին. «Վարդապէտն, ճիշդ ըսիր»: **40** Եւ ալչին յանդաներ բան մը հարցնել անոր: **41** Ըսաւ անոնց. «Ի՞նչպէս կ'ըսեն թէ «Քրիստոն Դայիթի որդին Է»: **42** Դայիթ ինք Սաղմոններու գիրին մէջ կ'ըսե. «Տէրը ըսաւ իմ Տէրոց. «Քազմէ իմ աջ կրոնն, **43** մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ոտքերուդ»: **44** Ուրեմն Դայիթ զայն Տէր կը կոչէ. հապա ինչպէս իր որդին կ'ըլլայ ան»: **45** Վմբողջ ժողովուրդին առջեւ ըսաւ իր աշակերտներուն. **46** «Զգուշացք դպիրներէն, որոնք կ'ուղեն երկայն պարեզօտներով շրջի, կը սիրեն բարեները՝ հրապարակներուն վրայ, առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ առաջին բազմոցները՝ ընթրիներու մէջ. **47** Որոնք այրիներուն տուները կը լավեն, ու մարդոց երեւնալու համար՝ աղօթքը կ'երկարեն: Անոնք աւելի խստութեամբ պիտի դաստուին»:

21 Մինչ կը նայէր, տեսաւ հարուստները՝ որ զանձանակը կը ձգէին իրենց ընծաները: **2** Տնանկ այրի մըն ալ տեսաւ, որ երկու լումայ ձգեց հին: **3** Ուստի ըսաւ. «Շշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ այս աղքատ արին՝ բոլորէն աւելի ձգեց. **4** Որովհետեւ անոնց իրենց առատութենէն ձգեցին Աստուծոյ ընծաներուն մէջ, բայց ասիկա ձգեց իր կարօտութենէն՝ իր ամբողջ ունեցած ապրուստը»: **5** Երբ ունանք կ'ըսեին տաճարին մասին թէ «զարդարուած է գեղեցիկ բարերով ու նուերներով», **6** ըսաւ. «Ասոնք որ կը տեսնէր, օրեղո պիտի զանայ. ամէն պիտի քակուի»: **7** Հարցուցին իրեն. «Վարդապէտն, նոր պիտի ըլլայ ատիկա, եւ ինչ է նշանը՝ թէ այդ բաները պիտի ըլլան»: **8** Ան ալ ըսաւ. «Զգուշացք որ չմոլորիք, որովհետեւ շատեր պիտի զան իմ անունով՝ ըսելով. «Ես եմ Քրիստոսը, ու ժամանակը մօտեցած Է»: Ուրեմն մի երթաք անոնց ետեւն: **9** Բայց երբ լսէք պատերազմներու եւ խառնակութիւններու մասին՝ մի՛ սարսափիք, որովհետեւ պէտք է որ նախ այդ բաները ըլլան, բայց վախճանը իսկոյն չէ»: **10** Վյոն ատեն ըսաւ անոնց. «Վագ ազգի դէմ պիտի ելլէ, եւ թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ. **11** տեղ-տեղ մէծ երկրաշարժներ պիտի ըլլան, սովեր ու ժամանականեր. նաև երկնիքն սուկայի բաներ եւ մէծ նշաններ պիտի ըլլան: **12** Բայց այս բաներէն առաջ՝ իրենց ձեռքերը պիտի բարձրացնեն ձեր վրայ ու հալածն ձեզ. ժողովարաններու եւ

թանտերու պիտի մատնեն, ու թագաւորներու եւ կառավարիչներու առջև պիտի տարուիք՝ իմ անունիս համար: 13 Եւ ասիկա վկայութեան արիթի պիտի յանցի ծեզի համար: 14 Ուրեմն որոշեցէք որ նախապէս շմտածէք՝ թէ ինչպէս պիտի պաշտպանէք դուք ծեզ: 15 Որովհետեւ եւ ծեզի բերան ու ինաստութիւն պիտի տամ, որուն պիտի չկարենան ընդդիմախօսել կամ դիմադրել ծեր բոլոր հակառակորդները: 16 Պիտի մատնուիք ծնողներէ, եղբայրներէ, ազգականներէ եւ բարեկամներէ, ու ծեզմէ ոմանք պիտի մեռցուին: 17 Բոլորին ատելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար. 18 Բայց մազ մը պիտի չկորսուի ծեր գլուխէն: 19 Զեր համբերութեամբ պիտի տիրանաք ծեր անձերուն»: 20 «Երբ տեսնեք Երուսաղեմը՝ չորս կողմէն գործերով շշապատուած, այն ատեն փիտոցէք թէ մօս Ե անոր աւերումք: 21 Այն ատեն Հրեաստափի մէջ Եղողներո լինաները թող փախչին, Եւ անոր մէջ Եղողներո թող հեռանան, ու անոնք որ արտերն Են՝ թող չմտնեն անքոր մէջ. 22 որովհետեւ այդ օրերը՝ Վիէժխնորութեան օրեր Են, որպէսզի իրազործուին բոլոր գրուածները: 23 Բայց վայ այդ օրերը յիշ Եղողներուն Եւ ծիծ տուղոներուն, որովհետեւ մեծ հարկադրանք պիտի ըլլա Երկրի վրայ, ու բարկութիւն պիտի զայ այս ժողովուրդոցին վրայ: 24 Եւ սուրի բերանով պիտի իյնան, բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տարուին, ու Երուսաղեմը հեթանոսներուն ոտքի կրիխան պիտի ըլլայ՝ մինչեւ որ լրանան հեթանոսներուն ժամանակները: 25 «Եւ արեւին, լուսինին ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան, Երկրի վրայ՝ ազգերը Վարանումով պիտի կսկծին, Եւ ծովն ու ալիքները պիտի գորաս: 26 Մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին իրենց վախէն Եւ Երկրագոլնդին վրայ Եկող բաներուն սպասելն, որովհետեւ Երկնքի գօրութիւնները պիտի սարսին: 27 Այն ատեն պիտի տեսնեն մարդու Որդին ամպի մէջ Եկած՝ զօրութեամբ ու մեծ փառքով: 28 Երբ այս բաները սկսին ըլլայ, Ելք Եւ Վերցուցէք ծեր գլուխը, որովհետեւ ծեր ազատագրութիւնը կը մօտնենայք: 29 Աւակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Տեսնէք թշենին ու բոլոր ծանութերը: 30 Երբ արդէն բոլորցին, տեսնելով դուք ծեզմէ կը գտնանք թէ արդէն ամառը մօս Ե: 31 Նոյնպէս դուք՝ Երբ Եղած տեսներ ասոնք, փիտոցէք թէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօս Ե: 32 ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Այս սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս բոլոր բաները ըլլան»: 33 Երկինքն ու Երկիրը պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին»: 34 «Ուշադիր Եղէք դուք ծեզի, որպէսզի ծեր սիրտերը ծանրանան կերուխումով, արթեցութեամբ Եւ այս կեանքին հոգերով, ու այդ օրը անակնկալօրէն չհամնի ծեր վրայ. 35 որովհետեւ վարմի մը պէս պիտի հասնի ամրող Երկրի բոլոր բնակչիներուն վրայ: 36 Ուրեմն հսկեցէք Եւ ամեն ատեն աղերսեցէք, որպէսզի արժանանաք գենծ մնայու այս բոլորն՝

որոնք պիտի ըլլան, ու կայնելու մարդու Որդիին
առջև»: 37 Յիսուս ցերեկները կը սորվեցներ
տաճարին մէջ, իսկ զիշերները՝ դուրս կ'եւլեր ու
կը կենար Ձիթենիներու կոչուած լեռը: 38 Ամբողջ
ժողովուրդը աստուն կանուիս կ'երթար իրեն՝
տաճարին մէջ լսելու իր խօսքերը:

22 Բաղարջակերքի տօնը՝ որ Զատիկ կը կոչուէր՝ մօտեցաւ, 2 Եւ բահանայապեսներն ու դպիրները կը փնտռէին թէ ինչպէս մեռցնեն զայն, բանի որ կը վախնային ժողովորդին: 3 Սատանան մտաւ Իսկարիոնուացի մականուանեալ Յուղայի ներսը, որ տասներկութէն մէկն էր, 4 Եւ ան զնաց բանակցելու բահանայապետներուն ու մեծաւորներուն հետ՝ թէ ինչպէս մատնէ զայն անոնց: 5 Անոնք ուրախացան եւ միաձայնեցան դրամ տալ անոր: 6 Ինք ալ խոստացաւ, ու կը փնտռէր պատեհութիւն մը զայն մատնելու անոնց՝ առանց բազմութեան: 7 Բաղարջակերքի օրը եկաւ, երբ պէտք էր մորթել զատիկը: 8 Ուստի դրկեց Պետրոսն ու Յովհաննեսը՝ ըսելով. «Գացէք, պատրաստեցէք մեզի զատիկը՝ որպէսի ուտենք»: 9 Անոնք ալ ըսին անոր. «Ո՞ւր կ'ուղես որ պատրաստենք»: 10 Ըսաւ անոնց. «Ահա երբ մտնէք բաղաքը, մարդ մը պիտի հանդիպի ձեզի՝ որ ուսին վրայ ունի ջուրի սափոր մը. հետեւեցէք անոր մինչեւ այն տունը՝ ուր ինք կը մտնէ, 11 Եւ բաք տանտիրոց. «Կարդապետը կ'ըսէ քեզի. «Ո՞ւր է իշեւանը, ուր պիտի ուտեն զատիկը աշակերտներուն հետ»: 12 Ան ալ պիտի ցուցնէ ձեզի կահաւորուած մեծ վերնայարկ մը. հին պատրաստեցէք»: 13 Գացին, գտան ինչպէս ըսաւ իրենց, եւ պատրաստեցին զատիկը: 14 Երբ ժամը հասաւ՝ սեղան նստաւ, ու տասներկու արաքեամերը իրեն հետ: 15 Եւ ըսաւ անոնց. «Զափականց ցանկացի որ այս զատիկը ուտեն ձեզի հետ՝ իմ չարչարուելս առաջ. 16 որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի. «Ալ բնաւ պիտի չուտեն ասկէ, մինչեւ որ իրագործուի Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ»: 17 Ու բաժակը առաւ, չնորհակալ եղաւ եւ ըսաւ. «Առէք ասիկա ու բաժնեցէք ձեր մէջ: 18 Արդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի. «Բնաւ որթաստուիխն բերեն պիտի չիմնմ, մինչեւ որ զայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 19 Ապա հաց առաւ, չնորհակալ եղաւ, կտրեց ու տուաւ անոնց, եւ ըսաւ. «Վյո է իմ մարմինս՝ որ կը տրուի ձեզի համար. որք ասիկա՝ իմ յիշասակին համար»: 20 Նոյնպէս ալ բաժակը առաւ ընթիրեն ետք, եւ ըսաւ. «Վյո բաժակը նոր ուհսուն է՝ իմ արինովս, որ կը թափուի ձեզի համար»: 21 «Բայց ահա զիս մատնողին ձեռքը ինծի հետ՝ այս սեղանին վրայ է: 22 Իրաւ է թէ մարդու Որդին կ'երթաց՝ ինչպէս սահմանուած է. բայց վրայ այն մարդուն՝ որուն միջոցով կը մատնուի ան»: 23 Անոնք ալ սկսան հարցնել իրարու թէ իրենցմ ով էր՝ որ պիտի ընէր այդ բանը: 24 Վէճ մըն ալ եռաւ ամոնց մէջ. թէ իրենցմ ով պիտի

համարուի մեծագոյնը: 25 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Յէթանոսներուն թագաւորները կը տիրեն իրենց, եւ անոնք որ կ'իշխեն իրենց վրայ բարերար կը կոչուին: 26 Բայց դուք այնպէս պէտք չելլաք. հապա ան որ ձեր մէջ մեծագոյնն է՝ կրտսերին պէտ թող ըլլայ, ու հրամայողը՝ սպասարկուին պէտ: 27 Քանի որ նվկ մնջը, սեղան նստողի՞ թէ սպասարկուն: Միթե՛ սեղան նստողը չէ. սակայն ես ձեր մէջ սպասարկուի մը պէտ եմ: 28 Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ ինծի հետ կը մնայիք փորձութիւններուս մէջ: 29 Ես ալ թագաւորութիւն մը կը կտակեմ ձեզի, ինչպէս իմ Հայրս թագաւորութիւն մը կտակեց ինծի: 30 որպէսզի դուք ուտքը ու խմեք իմ սեղաննեմ՝ իմ թագաւորութեանն մէջ, եւ բազմիք զահերու վրայ՝ դատելու Խրայէի տասներկու տոհմերը»: 31 Տէրը ըսաւ. «Սիմնն, Սիմնն, ահա Սատանան շատ ուզեց խարբալի ձեզ ցորենի պէտ: 32 Բայց ես աղերսեցի քեզի համար, որպէսզի հաւատքը չպակի. եւ դուն երդ դարձի զաս՝ եղբայրներդ ալ ամրացուր»: 33 Իսկ ինք ըսաւ անոր. «Տէր, ես պատրաստ եմ քեզի հետ թէ բանտ երթալու, թէ մեռնելու»: 34 Ան ալ ըսաւ. «Պետրոն, կը յայտարարեմ քեզի. «Վկաօր արադաղը պիտի չկանչէ, մինչեւ որ դուն երթք անգամ ուրանաս՝ թէ զիս կը ճանչնաս»»: 35 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Երբ դուկեցի ձեզ առանց քսակի, պարկի ու կօշիկներու, որեւէ բան պակսեցան ձեզի»: 36 Անոնք ալ ըսին. «Ո՛չ մէկ բան»: Յետոյ ըսաւ. «Բայց իհմա՝ ան որ քսակ ունի՝ թող առնէ զայն, նմանապէս պարկը եւ ան որ սուր չունի, թող ծախէ իր հանդերձը ու սուր մը զնէ իրեն: 37 Քանի որ կը յայտարարեմ ձեզի թէ պէտք է որ սա գրուածն ալ կատարուի իմ վրաս. «Անօրեններու հետ սեպուեցա»». Որովհետեւ աւարտելու վրայ են ինծի վերաբերող բաները»: 38 Անոնք ալ ըսին. «Տէր, ահա հոս երկու սուր կայ»: Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կը բաւէ»: 39 Յետոյ դուրս ելլելով՝ իր սովորութեան համաձայն գնաց Զիթենիներու լեռը. աշակերտներն ալ հետեւեցան իրեն: 40 Երբ հասաւ այդ տեղը՝ ըսաւ անսոց. «Վզորթեցէ՛ք որպէսզի փորձութեան մէջ չմտնէք»: 41 Ազա մեկուսացաւ անոնցմէ՛ բարրնկէցի մը չափ, ու ծնրադրելով՝ կ'աղօթէր 42 եւ կ'լսէր. «Հայր, եթէ փափարիս՝ հեռացնու այս բաժակը ինձմէ. բայց ոչ թէ իմ կամքս՝ հասաւ բնկլու թող ըլլայ»: 43 Երկինքեն հրեշտակ մը երեւցաւ իրեն, ու կը գորացնէր զինք: ճգնաժամի մէջ ըլլայով աւելի շերմեռանդութեամբ կ'աղօթէր, 44 եւ իր քրտինքը՝ գետին ինկող արիւնի մեծ կարիններու պէտ էր: 45 Վզորթեն կանզնելով՝ եկաւ աշակերտներուն քով, ու զուտ զանոնք՝ տրտմութենեն քնացած: 46 Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը քնանաք. կանզնեցէ՛ք եւ աղօթեցէ՛ք, որպէսզի շմտնեք փորձութեան մէջ»: 47 Երբ դեռ կը խօսէր, ահա բազմութիւն մը եկաւ. Յուղա կոչուածն ալ տասներկութեն մէկը՝ կ'երթար անոր առշեւեն, ու մօտեցաւ Յիսուսի՝ որպէսզի համբուրէ զայն: 48

Յիսուս ըսաւ անոր. «Ցուղա, համբուրելի՞վ կը մատնես մարդու Որդին»: 49 Երբ անոր շուրջը եղոյները տեսան ինչ որ պիտի ըլլար, ըսին անոր. «Տէր, զարնենք սուրով»: 50 Եւ անոնցմէ մէկը զարկա քահանայապետն ծառային, ու խլեց անոր աջ ականջը: 51 Յիսուս ըսաւ. «Թոյայատրեցէ՛ք մինչեւ այդ տեղը»: Եւ դպաւ անոր ականջին ու թժկցն զայն: 52 Յիսուս ըսաւ իրեն եկած քահանայապետներուն, տաճարին մեծաւորներուն եւ երեցներուն. «Երբ թէ աւազակի դէմ եկաք՝ սուրերով ու բիրերով: 53 Ամէն օր ձեզի հետ էի՛ տաճարին մէջ, եւ ձեռք չերկարեցիք իմ վրաս. բայց ասիկա է ձեր ժամն ու խաւարին իշխանութիւնմը»: 54 Բնելով զայն՝ տարին եւ մտցուցին քահանայապետին տունը. Պետրոս ալ կը հետեւելը անոր հեռուելն: 55 Երբ կրակ վարեցին գալիքին մէջտեղը ու նստան միհասին, Պետրոս ալ նստաւ անոնց մէջ: 56 Աղախին մը տեսնելով զայն՝ որ նստած էր կրակին քով, ակնապիշ նայեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Ասիկա ալ անոր հետ էր»: 57 Բայց Պետրոս ուրացաւ զայն՝ բսելով. «Կին, չեմ ճանչնար զայն»: 58 Կարճ պահէ մը եսոք՝ ուրիշ մը տեսաւ զինը եւ ըսաւ. «Դո՞ւն ալ անոնցմէ ես»: Պետրոս ըսաւ. «Մարդ, ես անոնցմէ չեմ»: 59 Գրեթե՛ ժամ մը եսոք՝ ուրիշ մըն ալ կը պնդէր ու կ'ըսէր. «Ճշմարտապէս ասիկա ալ անոր հետ էր, որովհետեւ Գալիեացի է»: 60 Բայց Պետրոս ըսաւ. «Մարդ, չեմ զիտեր ինչ կը խօսիս»: Անմիջապէս, մինչ ինք դեռ կը խօսէր, աքաղաղը կանչեց: 61 Տէրը դարձաւ ու նայեցաւ Պետրոսի: Պետրոս ալ մտարերեց Տէրոց խօսքը, որ ըսեր էր իրեն. «Դեռ աքաղաղը չկանչած՝ երկք անգամ պիտի ուրանաս զիս»: 62 Պետրոս դուրս ելլելով՝ դարձապէս լացաւ: 63 Վյն մարդիկը՝ որ բռնած էին Յիսուսը, կը ծաղրէին զայն ու կը ծեծէին. 64 Ծածկելով անոր աչքերը՝ կը զարնեին անոր երեսին եւ կը հարցնեին իրեն. «Մարգարեացիր. ովկ է ան՝ որ զարկա քեզի»: 65 Ուրիշ շատ բաներ ալ կ'ըսէին անոր դէմ հայկերով: 66 Երբ առտու եղալ՝ ժողովուրդին երեցներու ժողովը, քահանայապետներն ու դպիրները հաւաքրուեցան, տարին զայն իրենց ատենանին առցել եւ ըսին. «Եթէ Քրիստոսը դոլն ես, ումէ մեզի»: 67 Ըսաւ անոնց. «Եթէ բատն ալ ձեզի՝ պիտի չհաւատաք. 68 ու եթէ հարցնեն ձեզի բան մը՝ պիտի չզարտախանն էր ինծի, ոչ ալ պիտի արձակէր զիս: 69 Ասկէ եսոք՝ մարդու Որդին պիտի բազմի Աստուծոյ գորութեան աջ կողմբք»: 70 Քոյորդ ըսին. «Ուրեմն դուն Աստուծոյ Որդին ես»: Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Դուք կ'ըսէք թէ ես եմ»: 71 Եւ անոնք ըսին. «Ալ ինչ պէտք ունինք վկայութեան, որովհետեւ մենք իսկ լսեցինք անոր բերանեն»:

23 Անոնց ամբողջ բազմութիւնը կանզնեցաւ, տարին զայն Պիտառովի, 2 եւ սկսան ամբաստանել զինք ու բսել. «Ասիկա զուանք, որ կը խոտորեցներ մեր ազգը, կ'արգիլը կայսրին հարկ

տայ, եւ կ'ըսէր իր մասին թէ ինք Քրիստոսն Եթագալորք»: Յ Պիղատոս հարցուց անոր. «Դո՞ւն ես Յրեաներուն թագալորք»: Ան այ պատասխանեց անոր. «Դո՞ւն կ'ըսէս»: 4 Ուստի Պիղատոս ըսալ քահանայապետներուն եւ բազմութեան. «Ես ոչ մեկ յանցանք կը գտնեմ այս մարդուն վրայ»: 5 Բայց անտնք կը պնդէին ու կ'ըսէին. «Կը գրգռ ժողովուրդը, եւ կը սորվեցն ամբողջ Յրեաստանի մէջ՝ Գալիեայն սկսած մինչեւ այստեղ»: 6 Պիղատոս՝ լսերով Գալիեայի մասին՝ հարցուց թէ այդ մարդը Գալիեացի է: 7 Երբ զիտցա թէ Յերովիշէսի իշխանութեան կը պատկանի՝ ղրկեց զայն Յերովիշէսի, քանի որ ան ալ Երուսաղէմ էր այդ օրերը: 8 Երբ Յերովիշէս տեսաւ Յիսուսը՝ չափազանց ուրախացա, որովիշետև շատրնց կ'ուզէր տեսնել զայն. քանի որ շատ բաներ լսած էր անոր մասին, ու կը յուսար տեսնել նշան մը՝ կատարուած անով: 9 Շատ խօսքերով հարցաքննեց զայն, բայց ան ոչինչ պատասխանեց անոր: 10 Քահանայապետներն ու դպիրներն ալ կեցած էին, եւ սաստիկ կ'ամբաստանէին զինք: 11 Յերովիշէս ալ՝ իր գորականներուն հետ՝ անարգեց զայն, ու ծաղրէին ետք՝ հազցուց անոր փառահեղ տարազ մը եւ ետ ղրկեց Պիղատոսի: 12 Վյո օրը Պիղատոս ու Յերովիշէս բարեկամ եղան իրարու հետ. որովիշետև նախապէս թշնամութիւն կար իրենց միջեւ: 13 Պիղատոս հաւաքեց քահանայապետները, պետերն ու ժողովուրդը, 14 եւ ըսալ անոնց. «Վյո մարդը բերիք առջեւս՝ ժողովուրդը խոտորեցնողի մը պէս, բայց ես՝ ծեր առջեւ հարցաքններով՝ ծեր ամբաստանութիւններէն ոչ մեկ յանցանք գտայ այս մարդուն վրայ, 15 ոչ ալ Յերովիշէս, որովիշետև անոր ղրկեցի ծեզ. եւ ահա մահուան արժանի ոչինչ ըրած է: 16 Ուրեմն պատժեմ զայն, ու արձակեմ»: 17 (Արդարեւ տօնին ատեն՝ հարկ էր որ մէկը արձակէր անոնց:) 18 Ամբողջ բազմութիւնը միասին աղաղակեց. «Վերցուր ասիկա, եւ Բարաբրան արձակէ մեզի»: 19 (որ բանտը նետուած էր՝ քաղաքին մէջ եղած ապստամբութեան մը ու մարդասպանութեան համար): 20 Իսկ Պիղատոս՝ ուղեկով Յիսուսը արձակէ՝ դարձեալ խօսեցալ անոնց: 21 Բայց անոնք կը գոչէին. «Խաչէ, խաչէ զայն»: 22 Ինք երրորդ անգամ ըսալ անոնց. «Բայց ինչ չարիք ըրած է. ես մահուան արժանի ոչ մեկ պատճառ գտայ անոր վրայ. ուրեմն պատժեմ զայն եւ արձակեմ»: 23 Իսկ անոնք կը պնդէին բարձրածայն աղաղակներով ու կը պահանջէին որ խաչուի. եւ անոնց ու քահանայապետներուն ձայները յաղթեցին: 24 Ուստի Պիղատոս վճռեց որ անոնց պահանջածը ըլլայ: 25 Արձակեց անոնց՝ իրենց պահանջած մարդը, որ բանտը նետուած էր ապստամբութեան ու մարդասպանութեան համար, իսկ յանձնեց Յիսուսը անոնց կամքին: 26 Երբ կը տանէին զայն, բռնեցին Սիմոն Կիլենացի կոչուած մէկը՝ որ արտեն կու զար, եւ դրին խաչը անոր վրայ, որպէսզի կը Յիսուսի

ետեւն: 27 Ժողովուրդը կը հետեւէր անոր՝ մեծ բազմութեամբ, նաև կիներ՝ որոնք կը հեծեծէին ու կ'ողբային անոր վրայ: 28 Յիսուս դարձալ անոնց եւ ըսալ. «Երուսաղէմի աղջիկներ, մի լար իմ վրաս, հապա լացք դուք ծեր վրայ ու ծեր զաւակներուն վրայ: 29 Որովիշետև ահա կու զան օրերը՝ որոնց մէջ պիտի ըսեն. «Երանիշ ամուլսներուն եւ այս որովայններուն՝ որոնք չծնան, ու ծիծերուն՝ որոնք կաթ չտուլին»: 30 Վյո ատեն պիտի սկսին ըսել լեռներուն. «Ինկէր մեր վրայ», ու բլուրներուն. «Տածկեցէր մեզ»: 31 Որովիշետև եթէ այսպէս կ'ընեն դալար փայտին, հապա ինչ պիտի ընեն չորին»: 32 Երկու ուրիշներ՝ ալ՝ չարագործներ՝ տարին անոր հետ, որպէսզի մեռցուին: 33 Երբ հասան Գագար կոչուած տեղը, հոյն խաչեցին զայն եւ այդ չարագործներն ալ, մէկը աջ կողմը ու միւսը ձախ կողմը: 34 Յիսուս ըսալ. «Յայր, ներէ անոնց, որովիշետև չեն զիտեր թէ ինչ կ'ընեն»: Յետոյ անոր հանդերձները բաժնելու ատեն՝ վիճակ ձգեցին: 35 Ժողովուրդը կայանա՞ծ կը դիտէր. պետերն ալ անոնց հետ կը քամահրէին զայն ու կ'ըսէին. «Ուրիշները փրկեց, ինքզիւր ալ թող փրկէ, եթէ ինք է Քրիստոսը՝ Աստուծոյ ընտրեալը»: 36 Չինուորներն ալ կը ծաղրէին զայն. կու զային առջեւը, քացախ կը մատուցանէին անոր, 37 ու կ'ըսէին. «Եթէ դրին ես Յրեաններուն թագալորք, փրկէ դուն քեզ»: 38 Եւ գրութիւն մը գրուած էր անոր վրայ՝ յունարէն, լատիններէն ու երայերէն գիրերով. «Վյո է Յրեաններուն թագալորք»: 39 Վյո կախուած չարագործներէն մէկը կը հայոյէր անոր ու կ'ըսէր. «Եթէ դրին ես Քրիստոսը, փրկէ դուն քեզ, նաեւ մէզգ»: 40 Իսկ միւսը՝ յանդիմանելով զայն՝ ըսալ. «Դուն չեմ վախնար Աստուծմն, որովիշետև նոյն դատապարտութեան մէջ ես: 41 Մենք՝ իսկապէս արդարաբար, քանի որ ահա կը ստանան մեր ըրածներուն արժանաւոր հասուցումը. բայց ասիկա անտեղի ոչ մէկ բան ըրաւ»: 42 Եւ ըսալ Յիսուսի. «Տէր, յիշէ զի՞ւ Երբ զաս բու թագալորդներամբը»: 43 Յիսուս ալ ըսալ անոր. «Ծշմարտապէս կը յայտարարեն քեզի. «Դուն այսօր ինծի հետ պիտի ըլլաս դրախտին մէջ»: 44 Գրեթէ վեցերորդ ժամն՝ Եր, երբ խաւար եղաւ ամբողջ Երկրին վրայ՝ մինչեւ ժամը ինը. արեւը խաւարեցաւ, 45 ու տաճարին վարագոյրը պատուեցաւ մէջտեղին: 46 Յիսուս բարձրածայն գոչեց. «Յայր, քոն ձեռքերուու մէջ կ'աւանդեմ իմ հոգիս»: Ու երբ ըսալ ասիկա՝ հոգին տուաւ. 47 Յարիլսապետը՝ տեսներով պատահածը՝ փառարանեց Աստուծած եւ ըսալ. «Կրապէս այս մարդը արդար Էր»: 48 Վյո տեսարանը դիտելու համար հաւաքուած ամբողջ բազմութիւնը՝ պատահածն՝ պատահածները տեսնելով՝ կը ծեծէր կուրծքը ու կը վերադառնար: 49 Իր բոլոր ծանօթներն ալ հեռուն կայնած էին, նոյնպէս ալ կիները՝ որ ուղեկցեր էին իրեն Գալիեայն, եւ կը տեսնէին այս բաները: 50 Մարդ մը կար՝ Յովսէփ անունով, որ խորհրդական էր, բարի եւ արդար մարդ մը, 51 (ասիկա հաւանութիւն

տուած չեր անոնց ծրագիրին ու արարքին,) Յրեաներուն Արմաթեա քաղաքըն. ինք ալ կը սպաւէր Աստուծոյ թագաւորութեան: 52 Ասիկա զնաց Պիղատոսի քով եւ խնդրեց Յիսուսի մարմինը: 53 Ու խաչէն իշեցնելով զայն՝ փարեցեց կտառով եւ դրաւ վիմափոր գերեզմանի մը մէջ, ուր բնաւ մէկը դրուած չէր: 54 Ազ օրով Ուրբաթ Եր, ու Շաբաթը պիտի սկսէր: 55 Այն կիները՝ որ անոր հետ եկեր Եին Գալիեայէն՝ հետեւեցան ու տեսան գերեզմանը, եւ թէ ինչպէս հոն դրուեցաւ անոր մարմինը: 56 Ու Վերադանարկվ բոյեր եւ օծանելիքներ պատրաստեցին, ու Շաբաթ օրը հանզեցան՝ պատուիրանին համաձայն:

24 ՄԵԼքարթի օրը՝ առտուն շատ կանուխ՝ եկան գերեզմանը, ու բերին այն բոյերը՝ որ պատրաստած Եին. ուրիշ ոմանք ալ եկան անոնց հետ: 2 Գտան քարը՝ գերեզմանէն մէկի գլորուած, 3 ու ներս մտնելով՝ հոն չգտան Տէր Յիսուսի մարմինը: 4 Երբ մեծ տարակյոսի մէջ Եին այս մասին, ահա երկու մարդիկ՝ լուսափայլ տարազով՝ հասան անոնց: 5 Քանի վախցած ըլլալով՝ խոնարհեցուցին իրենց երեսները դէպի գետին, այդ մարդիկը ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ ողջը կը փնտուեթ մեռեներուն մէջ: 6 Ան հոս չէ, հասայ յարութիւն արաւ. յիշեցէթ թէ ինչպէս խօսեցաւ ծեզի, երբ դեռ Գալիեայի մէջ Եր, ըսելով. 7 «Մարդու Որդին պէտք էր որ մատնուի մեղաւոր մարդոց ծեռքը, հաշուի, եւ յարութիւնն առնէ երրորդ օրով»: 8 Այն ատեն յիշեցին անոր խօսերը, 9 ու Վերադանարկվ գերեզմանէն պատմեցին այս բոյերը տասմնէկն եւ ուրիշներու: 10 Այս կիներն Եին՝ Մարիամ Մարգարենացին, Յովհաննա, Յակոբոսի մայրը՝ Մարիամ, եւ անոնց հետ ուրիշներ ալ, որոնք պատմեցին այս բաները առաքեանմերուն: 11 Սակայն ատոնց առջև զառանցանք թուեցան անոնց խօսերը, ու չին հաւատար անոնց: 12 Բայց Պետրոս կանգնեցաւ եւ վազեց դէպի գերեզմանը. ծուլով՝ տեսան թէ լարերը առանձին դրուած Եին, ու զանց ինքնիեն զարմանալով այդ պատահածին վրայ: 13 Եւ ահա նոյն օրը աշակերտներն երկուոք Կ'երթային Էմմաւուս անունով գիտ մը, որ Երուսաղէմմէն վաթուն ասպարեզ հեռու էր: 14 Անոնք կը խօսէին իրարու հետ այս բոյեր պատահարներուն մասին: 15 Մինչ անոնք կը խօսակցէին ու կը վիճաքանէին, Յիսուս ինք ալ՝ մտտենալով՝ Կ'երթար անոնց հետ. 16 Բայց անոնց աքբերը ծածկուած Եին, որպէսզի շճանչնան զինք: 17 Եւ ըսաւ անոնց. «Ինչի՞ն մասին կը խօսակցի՞ իրարու հետ քայելով, ու տրտում ալ էր»: 18 Անոնցմ մէկը՝ որուն անունը Կողովպաս Էր, պատախանեց անոր. «Միայն ղղո՞ւն ես որ՝ Երուսաղէմի մէջ պանդխտացած ըլլալով՝ չես գիտեր թէ ինչեր պատահեցան հոն, այս օրերս»: 19 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ինչ»: Անոնք ալ ըսին անոր. «Ինչ որ կը վերաբերի Նազովրեցի Յիսուսի, որ գործով ու խօսրով եղաւ զօրաւոր մարգարէ մը՝ Աստուծոյ

եւ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ. 20 ինչպէս քահանայապետներն ու մեր պետերը մահուան մատնեցին զայն, եւ խաչեցին: 21 Իսկ մենք կը յուսայինք թէ ինքն Եր որ պիտի պատազգէր Խրայէլ: Բայց այս բոյերուն՝ այս երրորդ օրն է, որ այս բաները պատահեցան: 22 Նոյնիկ մեր մէջն քանի մը կիներ շշմեցուցին մնեց. անոնք առսուլ կանուխ զացին գերեզմանը, 23 ու չգտնելով անոր մարմինը՝ եկան եւ ըսին թէ հրետավակներու տեսիլք ալ տեսան, որոնք ըսեր են թէ «ան ողջ Ե»: 24 Մեզմ ոմանք ալ զացին գերեզմանը, ու այնպէս գտան՝ ինչպէս ըսին այդ կիները. սակայն չտեսան զինք»: 25 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛վ յիմարներ եւ դանդաղամիտներ՝ հաւատալու այն բոյեր բաներուն, որ մարգարէները խօսեցան: 26 Միթէ Քրիստոս պէտք չըր այսպէս չարչարուեր, ու մտներ իր փառքը»: 27 Եւ սկսելով Մովսէսին ու բոյոր Մարգարէներէն», կը մեկներ անոնց՝ ինչ որ գորուած Էր իր մասին բոյլը Գիրքերուն մէջ: 28 Երբ մտուցան այն զիւղին՝ ուր Կ'երթային, ինք կը ծեւացներ թէ պիտի երաքար աւելի հեռաւոր տեղ մը: 29 Բայց ստիպեցին զինք՝ ըսելով. «Մնացիր մեր քով, որովհետեւ իրիկունը մօտ է եւ օրը՝ մթնցած»: Ու մտաւ՝ մնայլու անոնց հետ: 30 Երբ սեղան նստաւ՝ անոնց հետ, առաւ հացը, օրինեց, եւ կտրելով տուալ անոնց: 31 Այն ատեն անոնց աչբերը բացուեցան ու ճանչցան զինք, իսկ ինք աներեւոյթ եղաւ անոնցմ: 32 Անոնք ալ ըսին իրարու. «Մեր սիրտերը չէին բորբոքեր մեր ներս՝ երբ ինք կը խօսէր ճամբան մեզի հետ, ու Գիրքերը կը բացատրէր մեզի»: 33 Եւ կանգնեցան, նոյն ժամուն վերադարձան Երուսաղէմ, ու համախմբուած գտան տասնմէկը եւ անոնց հետ եղողները, 34 որոնք կ'ըսէին. «Քրապէս Տէրը յարութիւն առաւ ու Երեւացաւ Սիմոնի»: 35 Իրենք ալ պատմեցին ինչ որ պատահեցաւ ճամբան, եւ թէ ինչպէս ինքզինք ճանչցուց իրենց՝ հացը կտրած ատեն: 36 Մինչ անոնք պասպէս կը խօսէին, Յիսուս ինք կայնեցաւ անոնց մէջտեղ ու ըսաւ անոնց. «Խաղաղութիւն ձեզի»: 37 Բայց անոնք՝ սարսափած եւ վախցած՝ կը կարծէին թէ ոզի մը կը տեսնեն: 38 Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ վրդոված էր, եւ ինչո՞ւ մտտումներ կը ծագին ծեր սիրտերուն մէջ: 39 Տեսէք ծեռքերու ու ուրեմն, որ ես ինքս եմ. շօշակեցէթ զիս եւ տեսէք, որովհետեւ ոզին մարմին ու ուկորներ չ'ունենար, ինչպէս կը տեսներ զիս՝ որ ունիմ»: 40 Ասիկա ըսելով՝ դուցուց անոնց ծեռքերն ու ուրեմն: 41 Երբ իրենց ուրախութեննէն՝ տակաւին չին հաւատար եւ զարմանքի մէջ Եին, ըսաւ անոնց. «Կ'երակուր մը ունիմ հոս»: 42 Անոնք ալ կտրոյ մը խորոված ծոլկ ու մեղրախորիսի տուխն իրեն: 43 Առաւ, կ'երաւ անոնց առջեւ, 44 եւ ըսաւ անոնց. «Ահաւասի այն խօսքերը՝ որ ըսի ծեզի, երբ դեռ ծեզի հետ էի. «Պետք է որ իրագործուխն բոյլը բաները՝ որոնք գործած են իմ մասին Մովսէսի Օրէնքին մէջ, Մարգարէներուն մէջ եւ Սաղմոսներուն մէջ»»: 45 Այն ատեն

բացաւ անոնց միտքերը՝ որպեսզի հասկնան Գիրքերը, **46** ու Զաւ անոնց. «Այս գրուած է, եւ այսպես պէտք էր որ Քրիստոս չաշչարուէր, ու մեռեներէն յարութիւն առնէր երրորդ օրը. **47** Եւ անոր անունով ապաշխարութիւն ու մեղքերու ներում քարոզուէր բոլոր ազգերուն մեջ՝ սկսելով Երուսաղեմն։ **48** Դուք Էք այս բաներուն վկաները։ **49** Եւ ահա ես կը դրկեմ ձեր Վրայ իմ Հօրս խոստումը. բայց դուք կեցէք Երուսաղեմ քաղաքին մեջ, մինչեւ որ բարձրէն դրկուած գօրութիւն հազնիք։ **50** Ու դուլս հանեց զանոնք՝ մինչեւ Բեթանիա, եւ իր ձեռքերը վերցնելով՝ օրինեց զանոնք։ **51** Մինչ կ'օրինէր զանոնք՝ զատուեցաւ անոնցմէ, ու Վերացաւ Երկինք։ **52** Անոնք ալ երկրպագելով անոր՝ Վերադարձան Երուսաղեմ մեծ ուրախութեամբ։ **53** Եւ ամեն ատեն տաճարին մեջ էին, ու կը գովաբանէին եւ կ'օրինէին Աստուած։ Ամեն։

ՅՈՎՅԱՆՈՒԻ

1 Սկզբէն էր Խօսքը, ու Խօսքը Աստուծոյ քով էր, եւ Խօսքը Աստուած էր. **2** ան սկզբէն Աստուծոյ քով էր: **3** Ամէն ինչ եղաւ անըն. Եղածներէն ոչ մէկը եղաւ առանց անոր: **4** Կեանքը անով էր, ու կեանքը մարդոց լոյն էր. **5** լոյսը կը փայլէր խաւարի մէջ, բայց խաւարը շճանշաւ զայն: **6** Աստուծմն դրկուած մարդ մը կար՝ որուն անունը Յովիաննէն էր: **7** Ասիկա եկաւ վկայութեան համար՝ որ վկայէ Լոյսին մասին, որպէսզի բոլորը հաւատան անոր միջոցով: **8** Ինք չէր այդ Լոյսը, հապս եկաւ՝ որպէսզի վկայէ Լոյսին մասին: **9** Շշմարիտ Լոյսը ան էր՝ որ կը լուսաւորէ աշխարի եկողո՞յ ամէն մարդ: **10** Ինք աշխարիի մէջ էր, եւ աշխարիի եղաւ իրմով, բայց աշխարիի շճանշաւ զինք: **11** Իրեններուն եկաւ, սակայն իրենները չընդունեցին զինք: **12** Բայց անոնց՝ որ ընդունեցին զինք - անոնց՝ որ կը հաւատան իր անունին - իրաւասութիւնն տուալ Աստուծոյ զաւակներ ըլլալու: **13** Անոնք ոչ արիւնէն եւ ոչ մարմինի կամքէն ծնան, ոչ ալ մարդու կամքէն, հապս՝ Աստուծմն: **14** Եւ Խօսքը մարմին եղաւ ու մեր մէջ բնակեցաւ, (եւ դիտեցինք անոր փառքը՝ Յօրը միածինի փառքին պէս,) շնորհով ու Շշմարտութեամբ լեցուն: **15** Յովիաննէն վկայեց անոր մասին, եւ աղաղակեց. «Ասիկա է ան՝ որուն մասին կ'ըսէի. «Ան որ իմ ետեւէս կու զայ՝ իմ առջեւս եղաւ, որպէստեւ ինձմէ առաջ էր»: **16** Եւ անոր լիութենէն մենք բոլորս ստացանք շնորհի փայ: **17** Որովհետև Օրէնքը տրուեցաւ Մովկեսի միջոցով, բայց շնորհին ու Շշմարտութիւնը եղան Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: **18** Ո՛չ մէկը երթէք տեսած է Աստուած. բայց միածին Որդին՝ որ Յօրը ծոցն է, ինք պատմեց անոր մասին: **19** Աս է Յովիաննէսի վկայութիւնը, երբ Յեանները Երուսաղէմէն դրկեցին քահանաներ ու Ղետացիներ, որպէսզի հարցնեն անոր. «Դուն ով ես»: **20** Ան խոստովանեցաւ ու չուրացաւ, հապս յայտարարեց. «Ես Քրիստոսը չեմ»: **21** Յարցուցին անոր. «Յապա ով. Եղիսան ես»: Ըսաւ. «Դեմ»: Յարցուցին. «Վյն մարգարէն ես»: Պատասխանեց. «Ոչ»: **22** Ուրեմն ըսին անոր. «Դուն ով ես. բայ մեզի, որպէսզի պատասխան մը տանինք մեզ դրկողներուն. ինչ կ'ըսես քու մասիդ»: **23** Ըսաւ. «Ես անոր ձայնն եմ՝ որ կը գոյչ անապատին մէջ. «Շուկեցէք Տերոց ճամբան», ինչպէս Եսայի մարգարէն ըսաւ»: **24** Վյո դրկուածները Փարիսեցիներէն էին, **25** ու հարցուցին իրեն. «Յապա ինչո՞ւ կը մկրտես, եթէ դուն ոչ Քրիստոս ես, ոչ Եղիսան, ոչ ալ մարգարէն»: **26** Յովիաննէն պատասխանեց անոնց. «Ես չուրով կը մկրտեմ, բայց մէկը կայ ձեր մէջ՝ որ դուք չէր ճանչնար. **27** Ինք է իմ ետեւէս եկողո՞յ՝ որ իմ առջեւս եղաւ, որուն կօշիկին կապը քակելու արժանի չեմ»: **28** Վյո բաները պատահեցան Քեթարարայի մէջ՝ Յորդանանի միւս կողմը, ուր

Յովիաննէս կը կենար ու կը մկրտէր: **29** Յետեւեալ օրը Յովիաննէս տեսալ Յիսուսը՝ որ իրեն կու զար, եւ ըսաւ. «Ահա Աստուծոյ Գաոր՝ որ կը քաւէ աշխարիի մեջքը: **30** Ասիկա է ան՝ որուն մասին կ'ըսէի. «Իմ ետեւէս մարդ մը կու զայ՝ որ իմ առջեւս եղաւ, որովհետեւ ինձմէ առաջ էր»: **31** Ես չէի ճանչնար զայն. բայց եկաւ ջուրով մկրտելու, որպէսզի ան յայտնուի Խրայելիյ: **32** Ու Յովիաննէս վկայելով ըսաւ. «Տեսա Յոզիին, որ աղանիի պէս կ'իշինէր Երկինքէն եւ կը մնար անոր վրայ: **33** Ես չէի ճանչնար զայն. բայց ան որ դրկեց զիս ջուրով մկրտելու, ինք ըսաւ ինծի. «Որո՞ն վրայ որ տեսնես թէ Յոզիին կ'իշնէ ու կը մնայ, անիկա է՝ որ Սուլրը Յոզիինվ կը մկրտ»: **34** Ես ալ տեսայ, եւ վկայեցի թէ այս է Աստուծոյ Որդին»: **35** Յետեւեալ օրը Յովիաննէս դարձեալ կյանած էր, եւ իր աշակերտներէն երկուքը: **36** Նայելով Յիսուսի՝ որ կը քալէր, ըսաւ. «Ահա Աստուծոյ Գաոր»: **37** Երկու աշակերտները լսեցին անկէ՝ երբ կը խօսէր, ու հետեւեցան Յիսուսի: **38** Երբ Յիսուս դարձաւ եւ տեսալ թէ անոնք կը հետեւէին իրեն, ըսաւ անոնց. «Ի՞նչ կը փնտռէք»: Անոնք ալ ըսին իրեն. «Ռարքի, (որ յարգմանուերով՝ Վարդապետ ըսել է,) ո՞ւր կը բնակիս»: **39** Ըսաւ անոնց. «Եկէր եւ տեսնէք»: Գացին ու տեսան թէ ուր կը բնակէր. Եւ այդ օրը մնացին անոր քով, որովհետեւ գրեթէ տասներորդ ժամն» էր: **40** Սիմոն Պետրոսի Երայրը՝ Անդրեաս մէկն էր այն երկուքն, որ լսեցին Յովիաննէս ու հետեւեցան անոր: **41** Ան նախ գտաւ իր Երայրը՝ Սիմոնը, եւ ըսաւ անոր. «Գտանք Սեսիան» (որ կը թարգմանուի՝ Թրիստոս). **42** ապա տարաւ զայն Յիսուսի քով: Յիսուս նայելով անոր՝ ըսաւ. «Դուն Սիմոնն ես, Յովիանի որդին. դուն Կեփիս պիտի կոչուիս», որ կը թարգմանուի՝ Պետրոս: **43** Յետեւեալ օրը՝ Յիսուս ուզեց Գալիեա Երաթա, եւ գտնելով Փիլիպպոսը՝ ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինծի»: **44** Փիլիպպոս Բեթասայինայէն էր. Անդրեասի ու Պետրոսի քաղաքէն: **45** Փիլիպպոս գտաւ Նաթանայէլը եւ ըսաւ անոր. «Գտանք ան՝ որուն մասին Սովուս գրեց Օրէնքին մէջ, ու մարգարէներն այ, այսինքն՝ Յիսուս Նազովեցին, Յովիանի որդին»: **46** Նաթանայէլ ըսաւ անոր. «Կարեի է որ Նազարեէն քարի բան մը Ելլէ»: Փիլիպպոս ըսաւ անոր. «Եկնոր ու տեսն»: **47** Յիսուս, երբ տեսաւ Նաթանայէլը՝ որ իրեն կու զար, ըսաւ անոր մասին. «Ահա Շշմարտապէս Խրայելով մը՝ որուն ներս նենգութիւն չկայ»: **48** Նաթանայէլը ըսաւ անոր. «Ուրիշ կը ճանչնաս զիս»: Յիսուս պատասխանեց անոր. «Դեռ Փիլիպպոս քեզ չկանչած, դուն՝ որ թգենիին տակն էիր, եւ տեսայ քեզ»: **49** Նաթանայէլ պատասխանեց անոր. «Կը հաւատան՝ քանի որ ըսի քեզի թէ տեսայ քեզ թգենիին ներքեւ: Ասկէ աւելի մեծ քաներ պիտի տեսնես»: **50** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Կը յայտարարեմ ձեզի. «Շշմարտապէս կը յայտարարայի մէջ՝ Յորդանանի միւս կողմը, ուր

հրեշտակները՝ որ կ'ելեն ու կ'իջնեն մարդու Որդիին վրայ»»:

2 Երրորդ օրը հարսանիք մը կար Գայիեայի Կանա քաղաքը, եւ Յիսուսի մայրը հոն էր: **2** Յիսուս ալ հրահրուեցա այդ հարսանիքին, նաեւ՝ իր աշակերտները: **3** Երբ գինին պակսեցա, Յիսուսի մայրը ըսաւ անոր. «Գինի չունին»: **4** Յիսուս ըսաւ անոր. «Կին, դուն ինչ ունիս ինծի հետ. իմ ժամս դեռ հասած չե»: **5** Իր մայրը ըսաւ սպասարկուներուն. «Ինչ որ ըստ ձեզի՞ ըրէք»: **6** Հոն վեց քարէ կարաս դրուած էր՝ Յիսաներուն մաքրուելու սովորութեան համաձայն. իւրաքանչիւրը կը պարունակէր երկու կամ երեք մար: **7** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Լեցուցք այդ կարասները ջուրով». ու լեցուցին զանոնք՝ մինչեւ բերանը: **8** Եւ ըսաւ անոնց. «Յիմա հանեցէք ու տարէք սեղանապետին». անոնք ալ տարին: **9** Երբ սեղանապետը համտեսեց գինի դարձած ջուրը՝ չէր գիտեր ուրկէ ըլլալը (քայց սպասարկուները՝ որոնք հաներ էին ջուրը՝ գիտէին): Սեղանապետը կանչեց փեսան **10** եւ ըսաւ անոր. «Ամեն մարդ նախ կը մատուցանէ լաւ գինին, ու երբ արբեցած ըլլան՝ այն ատեն ցածրակը. քայց դուն լաւ գինին պահեցիր մինչեւ իհմա»: **11** Յիսուս իր նշաններուն սկիզբը ըրաւ ասիկա՝ Գայիեայի Կանա քաղաքուն մէջ, եւ ցոյց տուաւ իր փառքը. ու իր աշակերտները հաւատացին իրեն: **12** Յեսոյ Յիսուս Կափանապում իշա, ինք, իր մայրն ու իր եղբայրները, եւ իր աշակերտները. քայց շատ օրեր չնացին ինոն: **13** Յիսաներուն Զատիկը մօտ էր, ուստի Յիսուս բարձրացաւ Երուսալեմ: **14** Տաճարին մէջ գոտաւ արջան, ոչխար եւ աղաւնի ծախողներ, նաեւ լումայափիխներ, որոնք նատած էին: **15** Եւ չուանէ հայրազան մը շինելով՝ տաճարէն դուրս հանեց բոլորը, ոչխարներն ու արջաներն ալ. թափեց լումայափիխներուն լումաները. տապալեց սեղանները, **16** եւ ըսաւ աղաւնի ծախողներուն. «Վերցուցք՝ ասոնք ասկէ. առեւտուրի տուն մի՛ ընէք իմ Հօրու տունը»: **17** Եւ իր աշակերտները յիշեցին՝ որ գրուած է. «Քու տանդ նախանձախնդրութիւնը կլանեց զիս»: **18** Յետեսաբար Յիսաները ըսին անոր. «Ինչ նշան ցոյց կու տաս մեզի՞ քանի կ'ընես այդ քաները»: **19** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Քալեցէք այս տաճարը, ու երեք օրուան մէջ պիտի կանգնեցնեմ զայն»: **20** Իսկ Յիսաները ըսին. «Քառասունվեց ուրուտան մէջ շինուեցաւ այս տաճարը, եւ դուն երեք օրուան մէջ պիտի կանգնեցնեն զայն»: **21** Քայց ինք կը խօսէր իր մարմինին տաճարին մասին: **22** Ուստի երբ ինք մեռեմներէն յարութիւն առաւ, իր աշակերտները յիշեցին թէ ըսած եր ասիկա, ու հաւատացին Գիրքին եւ Յիսուսի ըսած խօսքին: **23** Երբ Զատիկի տօնին ատենը Երուսալեմ էր, շատ մարդիկ հաւատացին անոր անունին՝ տեսներլ անոր ըրած նշանները: **24** Քայց ինք՝ Յիսուս չէր հաւատար անոնց, որովհետեւ

կը ճանչնար ամէն մարդ. **25** Աւտք չունէր՝ որ մէկը ուրիշ մարդու մասին վկայէր իրեն, քանի որ ինք գիտէր թէ ինչ կայ մարդուն մէց:

3 Փարիսեցիներէն մարդ մը կար՝ Նիկոդեմոս անունով, որ Յիսաներու պետ մը ըստ Յիսուսի քով եւ ըսաւ անոր. «Ռաբբի, գիտենք թէ դուն Աստուծմն վարդապետ էկած ես. որովհետեւ մէկը չի կրնար ընել այն նշանները՝ որ դուն կ'ընես, եթէ Աստուծած իրեն հետ ջրլայ»: **4** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Եթէ մէկը վերստին չծնի՝ չի կրնար տեսնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը»»: **5** Նիկոդեմոս ըսաւ անոր. «Ինչպէս կրնայ ծնիլ մարդ մը՝ որ ծերացած է: Կարելի՞ է, որ երկրորդ անգամ մտնէ իր մօր որովպայն եւ ծնիք»: **6** Յիսուս պատասխանեց. «Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Եթէ մէկը ջուրէն ու Յոգին չծնի՝ չի կրնար մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը»»: **7** Մարմիննեն ծնածք՝ մարմին է, եւ Յոգին ծնածք՝ հոգի է: **8** Դուն մի՛ զարմանար որ ըսի քեզի. «Դուք պէտք է վերստին ծնիք»: **9** Յովը կը փշէ ուր որ ուզէ. կը լսես անոր ձայնը, քայց չես գիտեր ուրկէ կու զայ, կամ ուր կ'երթայ: **10** Ով որ Յոգին կը ծնի՞ պասպէս է»: **11** Նիկոդեմոս ըսաւ անոր. «Ինչպէս կրնայ ըլլալ ատիկա»: **12** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Դուն Խրայիկ մէջ վարդապետ մնն ես, ու չես գիտեր այս բանները: **13** Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի թէ ինչ որ գիտենք՝ կը խօսինք, եւ ինչ որ տեսանք՝ կը վկայենք, ու չեք ընդունիր մեր վկայութիւնը»: **14** Եթէ Երկրային բաններու մասին խօսեցայ ծեզի եւ չէր հաւատար, ինչպէս պիտի հաւատար՝ Եթէ Երկնային բաններու մասին խօսիմ ծեզի: **15** Ո՞ւ մէկը Երկինք բարձրացաւ, քացի անվէ՛ որ Երկինքը իշա, մարդու Որդին՝ որ Երկինքն է: **16** Եւ ինչպէս Մովսէս բարձրացուց օծը անապատին մէջ, այնպէս պէտք է որ բարձրանայ մարդու Որդին. **17** Որպէսզի ՛վ որ հաւատայ անոր՝ չլորսուի, հապա ունենայ յախտենական կեանքը: (*αιδονίς γ166*) **18** Քանի որ Աստուծած աշխարի դրկեց իր Որդին՝ նշ թէ աշխարիք դատապարտելու, հապա՝ որպէսզի աշխարիք փրկուի անով: **19** Ան որ կը հաւատայ անոր՝ չի դատապարտուիր, իսկ ան որ չի հաւատար՝ անիկա արդէն դատապարտուած է, որովհետեւ չհաւատաց Աստուծոյ միածին Որդիին անունին: **20** Աս է դատապարտութիւնը, որ լոյսը աշխարի եկաւ, քայց մարդիկ սիրեցին խաւարը՝ փոխանակ լոյսին, քանի որ իրենց գործերը չար էին: **21** Որովհետեւ ով որ չարիք կը գործէ, անիկա կ'ատէ լոյսը եւ չի զար լոյսին քով, որպէսզի չկշտամքուին իր գործերը: **22** Քայց ան որ կը կիրարի Եշմարտապէտիւնը՝ կու զայ լոյսին քով, որպէսզի իր գործերը յայտնաբերուին թէ

գործուեցան Աստուծոմով»: 22 Ասկէ ետք՝ Յիսուս եւ իր աշակերտները եկան Յրեաստանի երկիրը. հոն կը կենար՝ ամոնց հետ, ու կը մկրտէր: 23 Յովհաննէս ալ կը մկրտէր Կյետոնի մէ՛, Սաղիմի մօտ, որովհետեւ հոն շատ ջուր կար. կու զային եւ կը մկրտուէին, 24 որովհետեւ Յովհաննէս դեռ բանոր նետուած չէ: 25 Ուստի վիճարանութիւն մը եղաւ Յովհաննէսի աշակերտներէն ունանց եւ Յրեաներուն միջեւ՝ մաքրութեան մասին: 26 Ու եկան Յովհաննէսի քով եւ ըսին անոր. «Դարբի, ան որ քեզի հետ՝ Յորդանանի միևս կողմն էր, որուն մասին դուն վկայեցիր, ահա ինք կը մկրտէ ու բոլորը Կ'երթան անոր»: 27 Յովհաննէս պատասխանեց. «Մարտ մը ոչինչ կրնայ ստանա՞ եթէ Երկինքին տրուած ջրլայ իրեն: 28 Դուք ձեզմէ կը վկայէր ինծի համար՝ թէ ըսի. «Ես Ծրիստոսը չեմ, հապա դրկուած եմ անոր առջեւէն»: 29 Ան որ ունի հարսը՝ անիկ է փեսան. բայց փեսային բարեկամը, որ կը կենայ եւ կը լսէ զայն, մեծապէս Կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար: Ուրեմն ահա լիացած է իս ուրախութիւնս: 30 Պէտք է որ ան մեծնայ, իսկ ես՝ պատիկնամ»: 31 Ան որ կու զայ վերէն՝ բոլորէն վեր է: Ան որ Երկրէն է՝ Երկրաւոր է, ու կը խօսի Երկրէն. ան որ կու զայ Երկինքին՝ բոլորէն վեր է, 32 եւ ինչ որ տեսաւ ու լսե՞՝ կը վկայէ անոնց մասին, եւ ոչ մէկը Կ'ընդունի անոր վկայութիւնը: 33 Ան որ Կ'ընդունի անոր վկայութիւնը, կը կնքէ թէ Աստուած ճշմարտախօս է. 34 որովհետեւ ան որ Աստուած դրկեց՝ կը բարողէ Աստուծոյ խօսքերը, բայց որ Աստուած անոր չափով չի տար Յոզիին: 35 Յայր կը սիրէ Որդին, եւ ամեն բան տուած է անոր ձեռքք: 36 Ան որ կը հաւատայ Որդիին՝ ունի յախտենական կեանքը. իսկ ս' որ չ'անսար Որդիին՝ պիտի չտեսնէ կեանքը, հապա Աստուծոյ բարկութիւնը կը մնայ անոր վրայ: (ածնօս ց166)

4 Ուրեմն երբ Տէր գիտցար թէ Փարիսեցիները լսեր են՝ թէ Յիսուս Յովհաննէս աւելի աշակերտներ Վ'ընե ու կը մկրտէ, 2 (թէպէս՝ ոչ թէ Յիսուս ինք կը մկրտէր, հապա իր աշակերտները,) 3 թողուց Յրեաստանը եւ դարձեալ Գայինեա զնաց. 4 ու պէտք էր որ անցնէր Սամարիայի մէշէն: 5 Ուստի եկալ Սամարացիներուն մէկ բաղաքը՝ որ Սուլքար կը կոչուէր, այն վայրին մօտ՝ որ Յակոր տուալ իր որդիին՝ Յովսէփի: 6 Յոն կար Յակոբի մէկ աղքինը. Ուրեմն Յիսուս՝ ճամբրոդութենէն յոցնած ջրլալով՝ նստաւ այդ աղքինին քով: Գորեթ վեցերորդ ժամն՝ էր: 7 Սամարիային կին մը եկա ջուր բաշելու: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ինծի ջուր տուր՝ իմելու». 8 (բանի որ իր աշակերտները բաղաքը գացեր էին՝ կերակուր զնելու համար:) 9 Ուստի սամարացի կինը ըսաւ անոր. «Դուն՝ որ Յրեա ես, ինչպէս կ'ուղես ջուր խմել ինձմէ՝ սամարացի կնոջմէ մը», որովհետեւ Յրեաները չեն հաղորդակցիր Սամարացիներուն հետ: 10 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եթէ դուն գիտնայիր Աստուծոյ պարգեւը, եւ թէ ով է ան-

որ կ'ըսէ քեզի. «Ինծի ջուր տուր խմելու», դուն պիտի ուզեցիր իրմէ, ու ինք կենարայ ջուր պիտի տար քեզի: Ա Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, դուն ոչինչ ունիս՝ ջուր բաշելու համար, եւ այս հորը խորունկ է. ուրեմն ուրկէ պիտի ունենաս այդ կենարայ ջուրը: 12 Միջեւ դուն աւելի մէծ ես քան մեր հայրը՝ Յակոր, որ տուալ մէզի այս հորը, ու ասկէ խմեցին ինք, իր որդիները եւ իր անաստուները»: 13 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ո՞վ որ խմէ այս ջուրէն՝ դարձեալ պիտի ծարաւանայ, 14 բայց թ՛ը որ իմ այն ջուրէն՝ որ ես պիտի տամ անոր, յախտեան պիտի ծարաւանայ: Յապա այն ջուրը՝ որ ես պիտի տամ անոր, պիտի ըլլայ անոր մէջ ջուրի աղրիւր մը՝ որ կը բիսի յախտենական կեանքի համար»: (ածն ց165, ածնօս ց166) 15 Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, տոնը ինծի այդ ջուրը, որպէսզի ծարաւանամ, եւ հոս չզամ՝ ջուր բաշելու»: 16 Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնայ, կանչէ ամուսին ու հոն եկուր»: 17 Կինը պատասխանեց. «Ես ամուսին չունիմ»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ենչի ըսիր. «Ամուսին չունիմ», 18 որովհետեւ դուն ինզն ամուսին ունեցեր ես, եւ ան որ իհմա ունիս՝ ամուսին չէ. ճիշջ ըսիր ատիկա»: 19 Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, կը նշմարեմ թէ դուն մարզաքէ մըն ես: 20 Մեր հայրեր Երկրապագեցին այս լերան վրայ. բայց դուք կ'ըսէք թէ Երուսաղէմ է միակ տեղը՝ ուր պէտք է Երկրապագել»: 21 Յիսուս ըսաւ անոր. «Կին, հաւատայ ինծի, որ ժամը պիտի զայ, երբ ոչ այս լերան վրայ եւ ոչ Երուսաղէմի մէջ պիտի Երկրապագէք Յօրը: 22 Դուք կ'Երկրապագէք անմը՝ որ չէք ճանչնար. մենք կ'Երկրապագէնք անմը՝ որ կը ճանչնանք. որովհետեւ Վիրկութիւնը Յրեաներէն է: 23 Բայց ժամը պիտի զայ եւ իհմա ալ է, երբ ճշմարիտ Երկրապագողները պիտի Երկրապագէն Յօրը հոգիով ու ճշմարտութեամբ: 25 Կինը ըսաւ անոր. «Գիտեմ թէ Մեսիխան պիտի զայ, (Քրիստոս կոչուածը) երբ ինք զայ՝ պիտի հաղորդէ մէզի ամեն բան»: 26 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես՝ որ քեզի հետ կը խօսիմ՝ ան եմ»: 27 Այս ատեն իր աշակերտներ եկան, ու զարմացան որ կը խօսակցէր այդ կնք հետն, բայց անոնցմէ ոչ մէկը ըսաւ. «Ինչ կ'ուղեսն, կամ. «Ինչ կը խօսիս անոր հետ»: 28 Ուստի կինը թողուց իր սափորը եւ զնաց բաղաքը, ու ըսաւ բաղաքացիներուն. 29 «Եկէք, տեսէք մարդ մը՝ որ ըսաւ ինծի ամեն ինչ որ գործեր եմ. արդեօք ան է Ծրիստոսը»: 30 Անոնք ալ եկան բաղաքէն եւ կու զային անոր: 31 Այս միջոցին աշակերտները իրեն կը թախանձէին ու վ'սեին. «Դարբի, կեր»: 32 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ես՝ ուտելու համար՝ ունիս կերակուր մը, որ դուք չէք գիտեր»: 33 Ուրեմն աշակերտները Կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք մէկը ուտելիք բերան իրենս»: 34 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Իմ կերակուրս՝ գործադրել է զիս որկողին կամքը, եւ աւարտել անոր գործը: 35 Դուք չէք ըսէր. «Տակալին

չորս ամիս կայ՝ որ հունձքի ատենը զայ”։ Ահա ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Քարձրացուցք ձեր աչքերը եւ դիտեցէք արտերը. արդյն ճերմկած ու հնձուելոյ պատրաստ են”։ **36** Ա՞ն որ կը հնձ՝ վարձք կը ստանայ, եւ պատրու կը ժողվէ յալիտենական կեանքի համար, որպեսզի սերնանդոյն ու հնձուոյ ուլյախանան միասին։ (*αἰσθίος γ166*) **37** Որովհետեւ այս բանին մէջ ճշնարիտ է այն խօսքը. “ՄԵկը կը սերմանէ, եւ ուրիշ մը կը հնձ՝”։ **38** Ես դրկեցի ձեզ հնձելու զայն՝ որուն համար չախսատեցաք. ուլյնինքոր աշխատեցան, ու դուք մտաք անոնց աշխատանքին մէջ”։ **39** Վյդ քաղաքեն շատ Սամարացիներ հաւատացին իրեն՝ այդ կոնց խօսքին համար, որ վկայեց. «Ի՞ս որ գործեր էին ամէնք ըսա ինձի»։ **40** Երբ Սամարացիները եկան իրեն, կը թախանձեին որ մնայ իրենց քով. ու մնաց հոն երկու օր։ **41** Շատեն իրեն հաւատացին իր խօսքին համար, **42** եւ կ'ըսէին կոնց. «Ալ կը հաւատանք՝ ոչ թէ քու խօսքին համար, այլ մենք իսկ լսեցինք, ու գիտենք թէ այս է ճշնարտապես աշխարհի Փրկիշը՝ Քրիստոսը»։ **43** Երկու օր եսոք՝ մեկնեցաւ անկէ եւ գնաց Գայլեա, **44** որովհետեւ Յիսուս ինը վկայեց թէ “մարզաք մը պատի չ'ունենար իր բնագաւառին մէջ”։ **45** Ուրեմն երբ Գայլեա հասաւ՝ Գայլեացիները ընդունեցին զինք, բանի որ տեսած էին այն բոլոր հրաշքները, որ ինք ըրաւ տօնին ատեն՝ Երուսաղեմի մէջ. որովհետեւ իրենք ալ գացեր էին այդ տօնին։ **46** Յիսուս դարձեալ եկաւ Գայլեայի Կանա քաղաքը, ուր ջուրը փոխած էր զինիքի. Յոն պալատական մը կար, որուն որդին իիւանդ էր՝ Կափառնայումի մէջ։ **47** Ասիկա՝ լսելով թէ Յիսուս Յրեանտանէն եկած է Գայլեա, եկաւ անոր ու կը թախանձե՞ր՝ որ իշնէ եւ բժշկէ իր որդին, որովհետեւ մեռնելու մօտ էր։ **48** Իսկ Յիսուս ըսա անոր. «Եթէ նշաններ ու սպանչելիքներ չտեսնե՞ր բնան պիտի չհաւատաք»։ **49** Պալատականը ըսա անոր. «Տէ՛ր, իշի՞ր, քանի դու տղաս մերած չէ»։ **50** Յիսուս ըսա անոր. «Գնա, որդին կ'ապրի»։ Մարդն ալ հաւատաց այն խօսքին՝ որ Յիսուս ըսա իրեն, ու գնաց. **51** Երբ արդին կ'իշնէր, իր ծածաները դիմաւրեցին զինք եւ լուր տուին՝ բւելով. «Որդին ոնց է»։ **52** Ուստի հարցափորձեց զանոնք թէ ո՛ր ժամուն սկսան լաւանակ. «Ըսին իրեն. «Երեկ եօթներորդ ժամուն» տենդը թողուց զայն»։ **53** Ուստի անոր հայրը գիտցաւ թէ այն ժամն էր՝ երբ Յիսուս ըսա իրեն. «Որդին կ'ապրի», ու հաւատաց՝ ինք եւ իր ամբողջ տունը։ **54** Յիսուս դարձեալ ըրաւ այս երկրորդ նշանը՝ երբ Յրեանտանէն Գայլեա եկաւ:

5 Ասկէ ետք Յրեաներուն տօնն էր, ու Յիսուս Երուսաղեմ բարձրացաւ: **2** Երուսաղեմի մէջ, Ոչխարներու դրան քով աւազան մը կայ, որ Երայերէն Բեթհեղողա կը կոչուի եւ հինգ սրահ ունի։ **3** Ասոնց մէջ պարկած էր իիւանդներու մեծ քազմութիւն մը՝ կոյեր, կայեր, չորցածներ, որոնք կը սպասէին ջուրին խառնուելուն. **4** որովհետեւ

իրեշտակ մը ատեն-ատեն կ'իշնէր աւազանը ու կը խառնէր ջուրերը, եւ ով որ ջուրին խառնուելին ետք անոր մէց աշաջինը մտնէր՝ կ'առողջանար, ինչ ախտ ալ ունենար: **5** Յոն մարդ մը կար, որ իիւանդութիւն մը ուներ երեսունուոր տարիէ ի վեր: **6** Երբ Յիսուս տեսաւ զայն՝ պարկած, ու գիտցաւ թէ արդյն շատ ժամանակէ ի վեր իիւանդ էր, ըսա անոր. «Կ'ուղճն առողջանալյ»: **7** Յիւանդը պատասխանեց անոր. «Տէ՛ր, մարդ մը չունիմ, որ երբ ջուրերը խառնուին՝ ձգէ զիս աւազանը. հապա՞ մինչ կ'երթամ ինձմէ առաջ ուրիշ մը կ'իշնէ»: **8** Յիսուս ըսա անոր. «Ուտքի եկիր, ան մահիճո ու քալք»: **9** Խսկոյն մարդը առողջացաւ, եւ արնելով իր մահիճո՝ կը քալէր. իսկ այդ օրը Շաբաթ էր: **10** Ուրեմն Յրեաները ըսին բժշկուած մարդուն. «Շաբաթ է, եւ արտօնուած չէ՝ որ վերցնես մահիճո»: **11** Պատասխանեց անոնց. «Ան որ բժշկեց զիս, ինք ըսա ինձի»: **12** Ուրեմն հարցուցին անոր. «Ո՞վ է այն մարդը, որ ըսա քեզի. «Ան մահիճո ու քալք»»: **13** Եւ բժշկուողը չէր գիտեր թէ ով է ան, որովհետեւ Յիսուս մէկի քաջուեցաւ՝ այնտեղ բազմութիւն ըլլայուն համար: **14** Անկէ ետք Յիսուս գտնելով զայն տաճարին մէջ՝ ըսա անոր. «Ան քաջուուցար. ալ մի մեղանչեր, որ աւելի գէշ բան մը չպատահի քեզի»: **15** Մարդը գնաց ու հայորդեց Յրեաներուն թէ Յիսուս է՝ որ բժշկեց զինք: **16** Ուստի Յրեաները կը հայածէին Յիսուսը եւ կը ջանային սպաննել զայն՝ քանի որ Շաբաթ օրը կ'ընէր այս բաները: **17** Բայց Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իմ Յայրս մինչեւ իիմա կը գործէ, ես ալ կը գործեմ»: **18** Ուստի Յրեաները ալ աւելի կը ջանային սպաննել զայն, քանի որ ոչ միայն Շաբաթ օրը կը լուծէր, հապա նաեւ Աստուած իր Յայրը կը կոչէր, եւ այսպէս՝ ինքզինք Աստուծոյ հաւասար կ'ընէր»: **19** Իսկ Յիսուս ըսա անոնց. «Ճշմարտապես, ճշմարտապես կը յայտարարեմ ձեզի. «Որդին իինքնիմ ոչինչ կրնայ ընել, հապա միայն ինչ որ տեսնէ՝ որ Յայրը կ'ընէ. որովհետեւ իսչ որ ան կ'ընէ, նմանապէս Որդին ալ կ'ընէ այս բաները»: **20** Քանի որ Յայրը կը սիրէ Որդին, եւ ամէն բան ցոյց կու տայ անոր՝ ինչ որ ինք կ'ընէ: Ասոնցմէ աւելի մեծ գործեր ալ ցոյց ալիսի տայ անոր, որպէսզի դուք զարմանաք. **21** որովհետեւ ինչպէս Յայրը դուենեներ կը յարուցան եւ կեանք կու տայ, նոյնպէս ալ Որդին կեանք կու տայ՝ անոնց որ ուզէ: **22** Քանի որ Յայրը ոչ մէկը կը դասէ, հապա ամէն դատաստան Որդիին տուալ. **23** որպէսզի բոլորը պատուեն Որդին, ինչպէս կը պատուեն Յայրը: Ան որ չի պատուեր Որդին, չի պատուեր Յայրը՝ որ յրկեց զայն: **24** Ճշմարտապես, ճշմարտապես կը յայտարարեմ ձեզի. «Ան որ մտիկ կ'ընէ իմ խօսքս, ու կը հաւատայ անոր՝ որ յրկեց զիս, ունի յախտենական կեանքը, եւ չինար դատապարտութեան տակ, հապա անցած է մահէն դէպի կեանք»: (*αἰσθίος γ166*) **25** Ճշմարտապես, ճշմարտապես կը յայտարարեմ

ձեզի. “Ժամբ պիտի զայ ու հիմա ալ է, երբ մեռեմները պիտի լսեն Աստուծոյ Որդիին ճայնը. եւ անոնք որ կը լսե՞ւ պիտի ապրին”: 26 Որովհետեւ ինչպես Յայրը ինքնիր մէջ կեանք ունի, այնպէս այ Որդիին տուուա՝ որ ինքնիր մէջ կեանք ունենայ. 27 նաեւ անոր տուուա դատաստան կիրարկելու իշխանութիւն, քանի որ ան մարդու Որդին է: 28 Մի զարմանաք ասոր վրայ. որովհետեւ ժամբ պիտի զայ՝ երբ բոլոր գերեզմաններու մէջ եղողները պիտի լսեն անոր ձայնը, 29 ու դուռը պիտի զան. անոնք որ բարիք գործեր են՝ կեանքի յարութեան համար, եւ անոնք որ չարիք գործեր են՝ դատապարտութեան յարութեան համար»: 30 «Ես ինձմէ ոչինչ կրնամ ընել, ինչպէս կը լսեմ՝ այնպէս կը դատեմ, եւ իմ դատաստան արդար է. որովհետեւ ոչ թէ իմ կամքս կը փնտռեմ, հապա անոր կամքը՝ որ դրկեց զիս: 31 Եթէ ես վկայեմ իմ մասին՝ իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ: 32 Ուրիշ մըն է՝ որ կը վկայէ իմ մասին. ու ես գիտեմ թէ ճշմարին է այն վկայութիւնը՝ որ ինք վկայեց իմ մասիս: 33 Դուք մարդ դրկեցիք Ցովհաննեսի, եւ ինք վկայ եղաւ ճշմարտութեան: 34 Բայց ես ոչ թէ մարդոցմ վկայութիւն կը ստանամ, հապա այս բաները կ'ընեմ՝ որպէսզի դուք վրկուիք: 35 Ան ճրագ մըն էր՝ որ կը վասէր ու կը փայլէր, եւ դուք ուզեցիք ժամանակ մը ցնծալ անոր լրյուզ: 36 Սակայն ես ունիմ աւելի մեծ վկայութիւն՝ քան Ցովհաննեսինք. որովհետեւ այն գործերը որ Յայրը տուու ինծի՝ որպէսզի աւարտեմ զանոնք, այդ նոյն գործերը որ ես կ'ընեմ՝ կը վկայեն իմ մասիս թէ Յայրը դրկեց զիս: 37 Եւ Յայրը, որ դրկեց զիս, ինք վկայեց իմ մասիս: Դուք բնաւ լսած չէք անոր ձայնը, ոչ ալ տեսած անոր կերպարանքը. 38 անոր խօսքն ալ բնակած չէ ձեր մէջ, որովհետեւ դուք չէք հաւատար անոր՝ որ ինք դրկեց: 39 Զննեցիք Գիրքերը, որովհետեւ դուք կը կարծէք անոնցմ՝ վունենալյալիտենական կեանքը. բուն անոնք են՝ որ կը վկայեն իմ մասիս: (անօն 9:16) 40 Դուք չէք ուզեր ինծի զայ՝ որ կեանք ունենաք: 41 Ես փառք չեմ ստանար մարդոցմ: 42 Բայց գիտեմ ձեզ, որ չունիք ձեր մէջ Աստուծոյ սերը: 43 Ես եկայ իմ Յօրս անունով՝ որ չէք ընդունիր զիս. եթէ ուրիշ մէկը զայ ինքնիր անունով՝ պիտի ընդունիր զիսք: 44 Ինչպէս կրնար հաւատալ, ինքը որ փառք կը ստանաք իրարմէ, եւ չէք փնտռեր այն փառք՝ որ կու զայ միայն Աստուծոմ: 45 Մի կարծէք թէ ես պիտի ամբաստանեմ ձեզ Յօրը առջեւ: Կայ մէկը՝ որ կ'ամբաստան ձեզ. Մովսէն՝ որուն կը յուսաք: 46 Որովհետեւ եթէ Մովսէսի հաւատայիք, ինծի ալ պիտի հաւատայիք, քանի որ ան գրեց իմ մասիս: 47 Բայց եթէ չէք հաւատար անոր գրածներուն, ինչպէս պիտի հաւատար իմ խօսքերուս»:

6 Ասկէ ետք, Ցիսուս գնաց Գայլեայի՝ յայինքն Տիրերիայի ծովուն միւս կողմը: 2 Մեծ քազմութիւն մը կը հետեւէր անոր, որովհետեւ կը տեսնեին այն նշանները՝ որ կ'ընէր հիւանդներուն վրայ: 3 Ցիսուս լեռը ելաւ ու նստաւ հոն՝ իր

աշակերտներուն հետ: 4 Հրեաներուն Զատիկի տօնը մօտ էր: 5 Երբ Ցիսուս աչքերը բարձրացուց ու տեսաւ թէ՝ մեծ քազմութիւն մը կու զար իրեն, ըսալ Փիյխպապի. «Ուրկվէ հաց զնենք՝ որպէսզի ասոնք ուտեն»: 6 (Ասկէս կ'ըսէր՝ զայն փորձելու համար, քանի որ ինք գիտէր թէ ինչ պիտի լուն:.) 7 Փիյխպապու պատասխանեց անոր. «Երկու հարիւր դահեկանի հաց չի բաւեր անոնց, որպէսզի իւրաքանչիւրը քիչ մը առնէ»: 8 Իր աշակերտներէն մէկը. Սիմոն Պետրոսի եղայրը՝ Անդրեաս, ըսալ իրեն. 9 «Յու պատասին մը կայ, որ ունի իինզ զարիէ նկանակ ու երկու ծուկ. բայց ինչ են անոնք՝ այդշափ նարդոց համար»: 10 Ցիսուս ըսալ. «Սատեցուցէք այդ մարդիկը»: Յոն առատ խոտ կար, ու մարդիկը նստան՝ թիւլով իինզ հազարի չափ: 11 Ցիսուս առաւ նկանակները, շնորհակալ եղաւ եւ բաշխեց աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ նստողներուն. նմանապէս ծովերէն՝ մըշափ որ ուզեցին: 12 Երբ կշտացան՝ ըսալ իր աշակերտներուն. «Ժողվեցիք աւեցած բեկորները, որպէսզի ոչինչ կորսուիք: 13 Ուստի ժողվեցին, եւ տասներկու կողով լեցուցին այդ իինզ զարիէ նկանակներէն մնացած թեկորներով, որոնք ուտողներէն աւելցան: 14 Իսկ մարդիկը, երբ տեսան Ցիսուսի ըրած նշանը, կ'ըսէին. «Ճշմարտապէս ասիկա է այն մարգարէն, որ աշխարի պիտի զար»: 15 Ուրեմն Ցիսուս, գիտնալով թէ պիտի զան յափշտակելու զինք՝ որպէսզի թագաւոր ընեն զինք, դարձեալ լեռը գնաց՝ առանձին: 16 Երբ իրիկուն եղաւ՝ իր աշակերտները իջան ծովեգերքը, 17 ու նաև մտնելով կ'երթային ծովուն միւս կողմը՝ Կափառնայում: Արդէն մթնցած էր, բայց դեռ Ցիսուս եկած չէր իրենց: 18 Ծովն ալ ալեկոծ էր՝ սաստիկ փշող հովեն: 19 Երբ թի Վարելով քսանինզ կամ երեսուն ասպարեզի չափ զացին՝ տեսան Ցիսուսը, որ կը մօտենար նաւուն՝ ծովուն վրայ բայերվ, ու վախցան: 20 Բայց ինք ըսալ անոնց. «Ես եմ, մի վախնաբ»: 21 Ուստի ուզեցին ընդունիլ զինք նաւուն մէջ. Եւ նաւու իսկոյն հասաւ այն երկիրը՝ ուր կ'երթային: 22 Յնտեւեալ օրը՝ քազմութիւնը, որ ծովուն միւս եզերքն էր, տեսաւ թէ ուրիշ նաւակ չկար այն մէկէն զատ՝ որուն մէջ անոր աշակերտները մտած էին, եւ թէ Ցիսուս իր աշակերտներուն հետ մտած չէր նաւակը, այլ անոր աշակերտները առանձին զացեր էին 23 (բայց Տիրերիային ուրիշ նաւակներ եկան այն տեղին մօտ, ուր կերեր էին հացը՝ Տերոց շնորհակալ ըլլալէն ետք): 24 Ուրեմն բազմութիւնը՝ տեսնելով թէ ոչ Ցիսուս հոն է, ոչ ալ անոր աշակերտները, իրնք ալ նաև մտան եւ զացին Կափառնայում՝ վնսողելով Ցիսուսը. 25 Երբ գտան զինք՝ ծովուն միւս եզերքը, ըսին իրեն. «Ռաբբի, Երբ եկար հոն»: 26 Ցիսուս պատասխանեց անոնց. «Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզին. «Դուք զիս կը փնտռէք՝ ոչ թէ քանի որ նշաններ տեսաք, հապա՝ որովհետեւ նկանակներէն կերաք ու կշտացաք»: 27 Գացիք, գործեցիք՝ ի՛շ թէ

կորսուական կերակուրին համար, հապա այն կերակուրին համար՝ որ կը մնայ յալիտենական կեանքին մէջ, եւ մարդու Որդի՞ն ափիտ տայ ձեզի, որովհետեւ Հայր՝ Աստուած զի՞ն կնքեց»: (այօնios ց166) 28 Ուրեմն ըսին իրեն. «Ի՞նչ ընենք՝ որպեսզի կատարենք Աստուծոյ գործերը»: 29 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Սա է Աստուծոյ գործը, որ հաւատաք անոր դրկածին»: 30 Ուստի ըսին իրեն. «Բայց դուն ինչ նշան կ'ընես, որ տեսնեք ու հաւատանք թեզի. ինչ կը գործես: 31 Մեր հայրեր անապատին մէջ մանանան կերան, ինչպէս գրուած է. «Երկինքեն հաց տուա անոնց՝ որպեսզի ուտեն»: 32 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եշմարտապէս, ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Մովսէ չտուա ձեզի Երկնային հացը, բայց իմ Յայրս կու տայ ձեզի ծշմարտ Երկնային հացը»: 33 Որովհետեւ Աստուծոյ հացը ան է, որ կ'իշնէ Երկինքեն եւ կեանք կու տայ աշխարհի»: 34 Ուրեմն ըսին իրեն. «Տէ՛, ամէն ատեն տուր մեզի այդ հացը»: 35 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես եմ կեանքի հացը. ան որ կու զայ ինծի՝ Երբեք պիտի չանօթենայ, եւ ան որ կը հաւատայ ինծի՝ պիտի չծարաւնայ: 36 Բայց ես ըսի ձեզի. «Դուք զիս տեսար այ, ու չէք հաւատար»: 37 Բոլոր անոնք որ Յայրը կու տայ ինծի՝ պիտի զան ինծի, եւ ան որ կու զայ ինծի՝ բնաւ պիտի չվտարեմ: 38 Որովհետեւ ես իջա Երկինքեն՝ գործադրելու ոչ թէ իմ կամքս, հապա անոր կամքը՝ որ դրկց զիս: 39 Եւ զիս դրկող Յօրը կամքը սա՞ է, որ ոչ մէկը կորսնցնեմ բոլոր անոնցմ՝ որ ինք տուա ինծի, հապա յարուցանեմ զանոնք՝ Վերջին օրը»: (այօնios ց166) 41 Ուստի Յրեաները կը տրտնչէին իրեն դէմ, որովհետեւ ըսաւ. «Ես եմ Երկինքեն իջած հացը», 42 եւ կ'ըսէին. «Ասիկա Յովսէփի որդին Յիսուսը չէ, որուն հայրն ու մայրը կը ճանչնանք. հապա ինչպէս ասիկա կ'ըսէ. «Ես իջա Երկինքեն»: 43 Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց. «Մի տրտնչէր ձեր մէց: 44 Ո՛չ մէկը կրնայ զալ ինծի՝ եթէ զիս դրկող Յայրը չքաշէ զայն. ու ես պիտի յարուցանեմ զայն՝ Վերջին օրը: 45 Մարգարեներուն մէջ գրուած է. «Բոլորն ալ սորված պիտի ըլլան Աստուծն»: Ո՛չ որ կը լսէ Յօրմէն ու կը սորվի՝ ինծի կու զայ: 46 Ո՛չ մէկը տեսած է Յայրը, բայց անկէ՝ որ Աստուծն է. անիկա տեսած է Յայրը: 47 Եշմարտապէս, ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ան որ կը հաւատայ ինծի՝ ունկ՝ յալիտենական կեանքը»: (այօնios ց166) 48 Ես եմ կեանքի հացը: 49 Ձեր հայրեր կերան մանանան անապատին մէջ, բայց մեռան: 50 Այս է այն հացը՝ որ կ'իշնէ Երկինքեն, որպեսզի եթէ մէկը ուտէ ասկէ՝ չմեռնի: 51 Ես եմ կենարար հացը՝ որ իջա Երկինքեն: Եթէ մէկը ուտէ այս հացեն՝ պիտի ապրի յալիտեն: Եւ այն հացը որ ես պիտի տամ իմ մարմինս է, որ պիտի տամ աշխարհի կեանքին համար»: (այօն ց165) 52 Ուստի Յրեաները կը վիճէին իրարու հետ եւ

կ'ըսէին. «Ի՞նչպէս ասիկա կրնայ տալ մեզի իր մարմինը՝ ուտելու»: 53 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եշմարտապէս, ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ չուտեք մարդու Որդիին մարմինը ու շխմէք անոր արինը, կեանքր չէք ունենար ձեր մէց»: 54 Ո՛վ որ կ'ուտէ իմ մարմինս եւ կը խմէ իմ արինս՝ ունի յալիտենական կեանքը, ու ես պիտի յարուցանեմ զայն՝ Վերջին օրը. (այօնios ց166) 55 որովհետեւ իմ մարմինս ծշմարտապէս կերակուր է, եւ իմ արինս՝ ծշմարտապէս խմէիք: 56 Ա՛ն որ կ'ուտէ իմ մարմինս ու կը խմէ իմ արինս՝ անիկա կը բնակի իմ մէջս, եւ ես՝ անոր մէջ: 57 Ինչպէս ապրող Յայրը դրկեց զիս, ու ես Կ'ապրիմ Յօրը միջոցով, այնպէս ալ ան որ կ'ուտէ զիս՝ ինք ալ պիտի ապրի ինձմով: 58 Այս է այն հացը՝ որ իջած է Երկինքեն: Ա՛ն որ ուտէ այս հացը՝ պիտի ապրի յալիտեն: Ի՛շ թէ ձեր հայրերուն պէս, որոնք կերան մանանան՝ բայց մեռան»: (այօն ց165) 59 Այս բաները խօսեցաւ ժողովարանին մէջ, երբ կը սորվեցնէր Կափառնայումի մէջ: 60 Իսկ աշակերտներէն շատերը՝ երբ լսեցին՝ ըսին. «Խիստ է այդ խօսքը, ով կրնայ մտիկ ընել զայն»: 61 Երբ Յիսուս ինքնիրեն հավացաւ թէ իր աշակերտները կը տրտնչեն ատոր համար, ըսաւ անոնց. «Ասիկա կը զայթակեցնեմ ձեզ: 62 Յապա ինչ պիտի մտածէք, եթէ տեսնէք մարդու Որդիին բարձրանալը ինն՝ ուր նախապէս եր: 63 Յոգին է կեանք տուողը. մարմինը օգոնւտ մը չունի: Այն խօսքերը որ կ'ըսէմ ձեզի՝ Յոգի ու կեանք են: 64 Բայց ձեր մէջ կան ունանք՝ որ չեն հաւատար»: Որովհետեւ Յիսուս սկիզբէն գիտէր թէ որդինք են անոնք՝ որ չեն հաւատար, եւ ով է ան՝ որ պիտի մատնէ զինք: 65 Ու ըսաւ. «Ասոր համար ըսի ձեզի. «Ո՛չ մէկը կրնայ զայ ինծի, եթէ իմ Յօրմէս տրուած չըլլայ անոր»: 66 Այս պատճառով իր աշակերտներէն շատեր հեռացան, եւ ալ չէին շրջէր իրեն հետ: 67 Ուստի Յիսուս ըսաւ տամներկուրին. «Միթէ դուլք ալ կ'ուզէք երթար»: 68 Միթնոն Պետրոս պատասխանեց անոր. «Տէ՛ր, որ մն պիտի երթանք. դուն ունիս յալիտենական կեանքի խօսքերը: (այօնios ց166) 69 Մեռնք հաւատացինք ու զիտցանք թէ դուն ես Քրիստոս՝ Աստուծոյ Որդին»: 70 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ես չընտրեցի ձեզ՝ տասներկուրդ. բայց ձեզմտ մէկը չարախոս ե»: 71 Ան կը խօսէր Իսկարիոնապահ Սիմոնեան Յուղայի մասին, որովհետեւ անիկա եր որ պիտի մատնէր զինք, թէաւտ տասներկուրեն մէկն եր: 72 Ասկէ ետք Յիսուս կը շրջէր Գալիլեայի մէջ, քանի որ չէր ուղեր շրջի Յրեաստանի մէջ, որովհետեւ Յրեաները կը ջանային սպաննել զինք: 73 Յրեաներուն Տաղաւարներու տօնը մօտ եր. 3 ուստի իր եղայրները ըսին իրեն. «Մեկնէ ասկէ ու զայ Յրեաստան, որպեսզի աշակերտներդ ալ տեսնեն քու գործերդ՝ որ կ'ըսէս: 4 Որովհետեւ ոչ մէկը զադոնի կ'ընէ որեւէ բան, երբ կը ջանայ բացորոշապէս ճանչցնել ինքզինք. Եթէ կ'ընես

այդ բաները, դուն թեզ բացայատէ աշխարհի»: 5 Քանի որ իր եղբայրներն ալ չեն հաւատար իրեն: 6 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Իմ ժամանակս դեռ հասած չէ, բայց ձեր ժամանակը պատրաստ է ամեն ատեն: 7 Աշխարհը չի կրնար ատել ձեզ, բայց կ'ատէ զիս, որովհետեւ ես կը վկայեմ անոր մասին թե իր գործերը չար են: 8 Դուք բարձրացէք այս տօնին. ես (իե՞ռ) չճմ բարձրանար այս տօնին, որովհետեւ ժամանակս դեռ լրացած չէ: 9 Ասիկա ըսելով անոնց ինք մնաց Գայլիեա: 10 Բայց երբ իր եղբայրները բարձրացան, ինքն ալ բարձրացաւ տօնին. ոչ թե բացայատօրեն, հապա՞ զաղտնի: 11 Իսկ Յրեաները կը փնտուին զինք տօնին ատենը, ու կ'ըսէին. «Ո՞ւր է ան»: 12 Բազմութեան մէջ շատ տրոտունչ կար անոր մասին: Ումանք կ'ըսէին. «Բարի մարդ Ե»: Ուրիշներ կ'ըսէին. «Ո՛չ, այլ ընդհակարակը՝ բազմութիւնը կը մոլորեցնէ»: 13 Սակայն ոչ մէկը բացորոշապէս կը խօսէր անոր մասին՝ Յրեաներու վախէն: 14 Իսկ երբ տօնը կը եղաւ՝ Յիսուս բարձրացաւ տաճարը, եւ կը սորվեցնել: 15 Յրեաները կը զարմանային ու կ'ըսէին. «Ի՞նչպէս ասիկա զիտէ Գիրքերը, բանի բնաւ սորված չէ զանոնք»: 16 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իմ ուսուցում՝ ինս չէ, հապա զիս դրկողին Ե: 17 Եթէ մէկը ուզէ գործադրել անոր կամքը, պիտի զիտնայ թե այս ուսուցումը Աստուծմէ է, թե ես ինձմէ կը խօսիմ: 18 Ան որ կը խօսի ինքնիրմէ՝ կը փնտու իր իսկ փառքը, բայց ան որ կը փնտու զինք դրկողին փառքը՝ անիկա ճշմարտախօս Ե, եւ անոր քով անիրաւութիւն չկայ: 19 Մովսէս չտուամ ձեզի Օրէնքը, բայց ձեզմէ ոչ մէկը կը գործադրէ Օրէնքը: 20 Ինչո՞ւ կը ջանաք սպաննել զիս»: Բազմութիւնը պատասխանեց. «Դե՛ կայ քո ներսդ, ո՞վ կը ջանա սպաննել թեզք»: 21 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գործ մը զրի, եւ բոլորդ ալ կը զարմանաք: 22 Մովսէս տուաւ ձեզի թլիփաստութիւնը, (որ ոչ թէ Մովսէս Եր՝ հապա նախնիքներն,) ու մարդ կը թլիփատէք Շարաթ օրը: 23 Եթէ մարդ կը թլիփաստի Շարաթ օրը՝ որպէսզի Մովսէսի Օրէնքը չլուծովի, կը դարսնանամք ինձի դէմ՝ որ ամբողջ մարդ մը բժշկեցի Շարաթ օրը: 24 Մի դատէք Երեւոյթին համեմատ, հապա դատեցէք արդարութեանմք»: 25 Ուստի Երուսաղեմացիներէն ոմանք կ'սէին. «Ասիկա չէ ան՝ որ կը ջանան սպաննել: 26 Ահա համարձակօրէն կը խօսի, ու ոչինչ կ'ըսէն անոր. միթէ պետեր զիտնան թե ճշմարտապէս այս է Քրիստոպը: 27 Սակայն մնենք գլուխնը թե ասիկա ուրկէ Ե. բայց երբ Քրիստոս զայ, ոչ մէկը պիտի զիտնայ անոր ուրկէ ըլլալը»: 28 Իսկ Յիսուս՝ սորվեցնելու ատեն՝ տաճարին մէջ աղայակեց. «Զիս ալ կը ճանչնաք, եւ ուրկէ ըլլալս ալ զիտէք: Ես ինձմէ եկած չեմ, հապա ան որ դրկեց զիս՝ ճշմարիտ Ե: Դուք չէք ճանչնար զայն. 29 բայց ես կը ճանչնամ զայն, որովհետեւ ես անկէ եմ, եւ ան դրկեց զիս»: 30 Ուստի կը ջանային ձերբակալել զինք. բայց ոչ մէկը ձեռք բարձրացուց իր վրայ, որովհետեւ իր ժամը դեռ

հասած չէր: 31 Բազմութեան շատեր հաւատացին իրեն, ու կ'ըսէին. «Երբ Քրիստոս զայ, միթէ աւելի նշաններ պիտի մնէ՝ քան անոնք որ ասիկա ըրա»: 32 Փարիսեցիները լսեցին բազմութեան այս տրոտունջը անոր մասին. եւ Փարիսեցիներն ու քահանայապէտները սպասաւորներ որդեցին՝ որպէսզի ձերբակալն զայն: 33 Իսկ Յիսուս ըսաւ. «Թիշ մը ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ, ապա կ'երթամ անոր՝ որ դրկեց զիս: 34 Դուք պիտի փնտութէ զիս՝ բայց պիտի չզտնէք, եւ չէք կրնար զայ իմ եղած տեղու»: 35 Ուրեմն Յրեաները ըսին իրարու. «Ո՞ւր պիտի երթայ, որ մնեք պիտի չզտնենք զինք. միթէ հերանսուններուն մէջ ցրուածներուն պիտի երթայ, եւ հերանսուններուն պիտի սորվեցնէ: 36 Բնչ է այն խօսքը՝ որ ըսա. “Դուք պիտի փնտութէ զիս բայց պիտի չզտնէք, եւ չէք կրնար զայ իմ եղած տեղու”»: 37 Տօնին Վերջին մեծ օրը՝ Յիսուս կայնած Եր ու կ'աղաղակէր. «Եթէ մէկը ծարաւ Ե, թող զայ ինծի եւ իմմէ: 38 Ան որ հաւատայ ինծի, կենարար ջուրի գետեր պիտի բլին անոր փորէն, ինչպէս Գիրքը կ'ըսէ: 39 Ասիկա ըսաւ Յոգին մասին՝ որ իրեն հաւատացողները պիտի ընդունեին. որովհետեւ Սուլը Յոգին տրուած չէր տակալին, քանի որ Յիսուս փառաւորուած չէր տակալին: 40 Բազմութեան շատեր՝ երբ լսեցին այս խօսքը՝ կ'ըսէին. «Ճշմարտապէս այս է մարգարէն»: 41 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Այս է Քրիստոսը»: Ուրիշներ ալ կ'ըսէին. «Միթէ Քրիստոս Գայլիեայն՝ պիտի զայ: 42 Միթէ Գիրքը չ'մսէր թե Քրիստոս պիտի զայ Դաւիթի զարմէն ու Դաւիթի եղած գիտլէն՝ Բեթեհեմն»: 43 Ուստի պառակտում եղաւ բազմութեան մէջ՝ անոր պատճառով: 44 Անոնցմէ ոմանք ուզեցին ձերբակալել զայն, բայց ոչ մէկը ձեռք բարձրացուց անոր վրայ: 45 Ուստի սպասաւորները եկան քահանայապէտներուն եւ Փարիսեցիներուն քով, որոնք ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ հոս չքերիք զայն»: 46 Սպասաւորները պատասխանեցին. «Ո՛չ մէկը երբենք խօսած Է այս մարդուն պէս: 47 Ուստի Փարիսեցիները պատասխանեցին անոնց. «Միթէ հո՞ր ալ մոյորեցաք: 48 Պետերէն կամ Փարիսեցիներէն մէկը հաւատաց անոր. 49 բայց այս բազմութիւնը՝ որ չի զիտէր Օրէնքը՝ անիծեալ Ե: 50 Նկողումն ըսաւ անոնց, (որ նախապէս զիերուածն մէջ զացերէ եր իրեն, եւ անոնցմէ մէկն Եր.) 51 «Միթէ մեր Օրէնքը կը դատէլ մարդ մը, եթէ նախապէս չսէ զայն, եւ չզիտնայ թե ինչ կ'ընէն»: 52 Պատասխանեցին անոր. «Միթէ դո՞ւն ալ Գայլիեայն ես. զննէ՛ ու նայէ՛, որ Գայլիեայն մարգար չ'ելլեր»: 53 Ապա իւրաքանչիւրը զնաց իր տունը:

8 Յիսուս զնաց Զիթեանիներու լեռը: 2 Երբ առտուն կանուխ դարձեալ եկաւ տաճարը՝ ամբողջ ժողովուրդը կու զար իրեն, եւ ինք՝ նստած կը սորվեցնէր անոնց: 3 Դայիներն ու Փարիսեցիները բերին անոր շնութեան մէջ քոնուած կին մը, եւ մէջտեղ կայնեցնելով զայն՝

4 բախն իրեն. «Վարդապետ, այս կիսքը շնուրեան մէջ բռնուեցա՝ այս մեղքը գործած ատեն: 5 Օրէնքին մէջ՝ Մովսես պատուիրեց մեզի քարկոծել այսպիսիները. իսկ դուն ինչ կ'ըսես»: 6 Ասիկա կ'ըսէին՝ զայն փորձելու համար, որպեսզի առիջ ունենան զինք ամբաստանելու. բայց Յիսուս՝ վար ծոված մասով կը գրել գետինին վրայ: 7 Սակայն երբ շարունակեցին հարցնել իրեն, վեր նայեցաւ եւ ըսաւ անոնց. «Ձեզմէ անմեն եղողդ՝ առաջ ինք թող քար նետ ատոր վրայ»: 8 Ու դարձեալ վար ծոելով՝ գետինին վրա կը գրէ: 9 Իսկ անոնք՝ լսելով ասիկա եւ կշտամբուելով իրենց խոճմտանքն՝ դուրս կ'ելլին մէկ առ մէկ, ամենեն տարեցներէն սկսեալ՝ մինչեւ յետիները. ու Յիսուս մինակ մնաց, եւ կինք՝ մէշտեղ կայնած: 10 Յիսուս վեր նայելով ու կնոշմէն զատ ոչ մէկը տեսնելով՝ ըսաւ անոր. «Կին, ուր են անոնք՝ որ կ'ամբաստանէին քեզ. ոչ մէկը դատապարտեց քեզ»: 11 Ան ալ ըսաւ. «Ոչ մէկը, Տէ՛ք»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես ալ չեմ դատապարտեր քեզ. զնա, եւ ասկէ ետք ալ մի մեղանչեր»: 12 Յիսուս դարձեալ խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. «Ես եմ աշխարհի լոյսր. ան որ կը հետեւի ինծի՝ պիտի չքայլ խաւարի մէջ, հապա պիտի ունենայ կեանքի լոյսր»: 13 Իսկ Փարիսեցիները ըսին անոր. «Դուն կը վկայես քու մասիդ. քու վկայութիւնդ ճշմարիտ չե»: 14 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Թեպէս ես կը վկայեմ իմ մասիս, իմ վկայութիւնն ճշմարիտ է, որովհետեւ գիտեմ ուրկէ եկայ եւ ուր կ'երթամ. իսկ դուք չէք գիտեր ուրկէ կու զամ կամ ուր կ'երթամ: 15 Դուք կը դատէք մարմինին համաձայն. ես ոչ մէկը կը դատեմ: 16 Նոյնիսկ եթէ դատեմ՝ իմ դատաստանն ճշմարիտ է, որովհետեւ ես մինակ չեմ, հապա՝ ես Յայր՝ որ դրկեց զիս: 17 Ձեր Օրէնքին մէջ ալ գրուած է թէ երկու մարդու վկայութիւնը ճշմարիտ է: 18 Ես եմ՝ որ կը վկայեմ իմ մասիս, ու Յայրն ալ՝ որ դրկեց զիս՝ կը վկայէ իմ մասիս»: 19 Ուստի ըսին անոր. «Ուր է քու Յայր»: Յիսուս պատասխանեց. «Ոչ զիս կը ճանչնար, եւ ոչ իմ Յայրս. եթէ ճանչնայիք զիս, պիտի ճանչնայիք նաեւ իմ Յայրս»: 20 Յիսուս ըսաւ այս խօսքերը՝ գանձառունը, երբ կը սորվեցնէր տաճարին մէջ, ու ոչ մէկը ճերրակալեց զայն, որովհետեւ դեռ անոր ժամը հասած չէր: 21 Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Ես կ'երթամ՝ ու պիտի փնտուեք իհա, եւ պիտի մեռնիք ճեր մեղքերուն մէջ. ուր ես կ'երթամ՝ դուք չէք կրնար զայ»: 22 Ուրեմն Յրեաները կ'ըսէին. «Միթէ ինքզինք պիտի սպաննէ, քանի որ կ'ըսէ. «Ուր ես կ'երթամ՝ դուք չէք կրնար զայ»»: 23 Ըսաւ անոնց. «Դուք վարեն էք, ես վերեն եմ. դուք այս աշխարհեն եք, ես այս աշխարհեն չեմ: 24 Ուստի ըսի ճեզի թէ պիտի մեռնիք ճեր մեղքերուն մէջ. արդարեւ եթէ չհաւատաք թէ ես եմ՝ պիտի մեռնիք ճեր մեղքերուն մէջ»: 25 Ուրեմն ըսին անոր. «Դուն ով ես»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ինչ որ սկիզբէն կ'ըսեմ ճեզի: 26 Ծատ բաներ ու ըսին ճեր մասին խօսելու եւ դատելու. բայց ան որ դրկեց զիս՝ ճշմարտախօս է, ու ես ինչ որ լսեցի

իրմէ՝ զայն կը խօսիմ աշխարհի մէջ»: 27 Անոնք չխակցան թէ Յօր մասին կը խօսէր իրեն: «Երբ քարձանակը մարդու Որդին, այն ատեն պիտի գիտնաք թէ ես եմ, եւ թէ ես ինձմէ ոչինչ կ'ընեմ, հայա կը խօսիմ այս բաները՝ ինչպէս Յայրը սորվեցուց ինծի: 29 Ու զիս դրկուր ինծի հետ է. Յայրը մինակ չթողող զիս, որովհետեւ ես ամեն ատեն կ'ընեմ իրեն հաճելի եղած բաները»: 30 Երբ այսպէս խօսեցաւ՝ շատ մարդիկ հաւատացին իրեն: 31 Ուստի Յիսուս ըսաւ իրեն հաւատացող Յրեաներուն. «Եթէ իմ խօսքիս մէջ մնաք, ճշմարտապէս իմ աշակերտներս կ'ըլլաք. 32 Ու ճշմարտութիւնը պիտի գիտնաք, եւ այդ ճշմարտութիւնն պիտի ազատ ճեզ»: 33 Պատասխանեցին իրեն. «Մենք Աքրահամի զարմն ենք, ու երբէք ստրուկ չենք եղած ունէլ մէկուն: Դուն ինչպէս կ'ըսես. «Ազատ պիտի ըլլաք»»: 34 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ճեզի. «Ով որ մեղք կը գրոծ, անիկա մէղքին ստրուկն է»: 35 Եւ ստրուկը տան մէջ յահտենան չի կենար, բայց որդին յահտենան կը կենայ: (այօն g165) 36 Ուրեմն եթէ Որդին ազատ ճեզ, իրավու ազատ պիտի ըլլաք: 37 Գիտնն թէ Աքրահամի զարմն էք. բայց կը ջանաք սպաննել զիս, որովհետեւ իմ խօսքս տեղ չունի ճեր մէջ: 38 Ես ինչ որ տեսայ իմ Յօրս քով՝ զայն կը խօսիմ, ու դուք ալինս որ տեսաք ճեր հօր քով՝ զայն կ'ընէք»: 39 Պատասխանեցին անոր. «Մեր հայրը՝ Աքրահամն է»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթէ Աքրահամի որդիները ըլլայիք, Աքրահամի գործերը պիտի ընէիք: 40 Բայց հիմա կը ջանաք սպաննել զիս, այնպիսի մարդ մը՝ որ խօսեցաւ ճեզի ճշմարտութիւննը, որ լսեցի Աստուծմն. Աքրահամ չըրաւ այդ բանը: 41 Դուք կ'ընէք ճեր հօր գործերը»: Անոնք ալ ըսին անոր. «Մենք պոռնկութենէ ծնած չենք. մէնք ունինք մէկ Յայր, որ Աստուծած է»: 42 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթէ Աստուծած ըլլաք ճեր Յայր՝ պիտի սիրեիք զիս, որովհետեւ ես Աստուծմն ելայ ու եկայ. ոչ թէ ես ինձմէ եկայ, հապա ինք դրկեց զիս: 43 Ինչո՞ն չէք հասկնար իմ խօսած. քանի որ չէք կրնար մտիկ ընել իմ խօսքս: 44 Դուք ճեր հօրնեն՝ Զարախօսւն էք, եւ կ'ուլգէք ճեր հօր ցանկութիւնները գործադրել ան սկիզբէն մարդապան էք, ու ճշմարտութեան մէջ չկ'եցաւ՝ որովհետեւ անոր մէջ ճշմարտութիւնն կայ: Երբ ան սուտ խօսի՝ կը խօսի բուն իհ Էռլեթնեն, քանի որ ան ստախօս է՝ եւ ալուտին հայոր: 45 Բայց որովհետեւ ես կը խօսիմ ճշմարտութիւնը՝ չէք հաւատար ինծի: 46 Ձեզմէ ով կը կրնար կշտամքել զիս՝ մեղքի համար. իսկ եթէ ես կը խօսիմ ճշմարտութիւնը, ինչո՞ն չէք հասաւար ինծի: 47 Ա՛ն որ Աստուծմն է՝ մտիկ կ'ընէ Աստուծոյ խօսքերը. ուստի դուք մտիկ չէք ըներ, քանի որ Աստուծմն չէք: 48 Յրեաները պատասխանեցին անոր. «Մենք ճիշ չենք ըսեր թէ դրւն Սամարացի ես, ու դեւ կայ քով ներսպէ»: 49 Յիսուս պատասխանեց. «Իմ ներսս դեւ չկայ, հապա ես կը պատուեմ իմ Յայրս. բայց

դուք՝ կ'անպատուեք զիս: 50 Իսկ ես չեմ փնտռել իմ փառքս: Կայ մէկը՝ որ կը փնտռել ու կը դատէ: 51 Շշմբ րտապէս, ծնմն րտապէս կը յայտարարեն ձեզի: «Եթէ մէկը պահէ իմ խօսքս, մահ պիտի չտեսն յալիտես ն'»: (այօն ց165) 52 Ուստի Հրեաները քսին անոր. «Հիմա գիտանք թէ դեւ կայ քու ներարդ Աքրահամ մեռա, ու մարզպարեներն այ, իսկ դուն կ'ըսես. «Եթէ մէկը պահէ իմ խօսքս՝ մահ պիտի չհամտես յալիտես ն'»: (այօն ց165) 53 Միջթէ դուն աւելի՞ մեծ ես՝ քան մեր հայրը՝ Աքրահամ, որ մեռա, ու մարզպարեներն այ մեռան դուն քեզ մվ կ'ընես»: 54 Յիսուս պատասխանեց. «Եթէ ես զիս փառաւորեմ՝ իմ փառքս ոչինչ է: Իմ Յայրս է՝ որ կը փառաւորէ զիս, որուն համար դուք կ'ըսէք թէ «մեր Աստուածն է», 55 բայց չէք ճանչնար զայն: Իսկ ես կը ճանչնամ զայն, ու եթէ ըսէի թէ «Են ճանչնար զայն», ձեզի պէս ստախոս կ'ըլլայի. մինչդեռ ես կը ճանչնամ զայն, եւ կը պահեմ անոր խօսքը: 56 Ձեր հայրը՝ Աքրահամ՝ ցանկաց տեսնել իմ օրս, ու տեսաւ եւ ցնծաց»: 57 Իսկ Հրեաները քսին անոր. «Դուն տակալին յիստև տարեկան չես. Աքրահամն այ տեսար»: 58 Յիսուս քսաւ անոնց. «Շշմբ րտապէս, ծնմբ րտապէս կը յայտարարեն ձեզի. «Աքրահամի ըլլայէն առաջ ես եմ»»: 59 Ուստի քարեր վերցուցին՝ որպէսզի նետեն անոր վրայ. բայց Յիսուս ինքզինք ծածկեց անոնց աչքերեն, ու անոնց մէջէն անցնելով՝ դուրս ելաւ տաճարեն, եւ այսպէս զնաց:

9 Եր կ'անցներ՝ տեսաւ մարդ մը, կոյր ծնած: 2 Իր աշակերտները հարցուցին իրեն. «Դարբի, մվ մեղանչեց, ասիկմ թէ անոր ծնողները, որ ան կոյր ծնաւ»: 3 Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛չ ասիկս մեղանչած է, ո՛չ ալ անոր ծնողները, հայպ որպէսզի Աստուուղ գործերը յայտնարերուին իր վլայ: 4 Մինչ ցերեկ է, պէտք է որ գործեն զիս դրլողին գործերը. գիշերը կու զայ, եր ո՛չ մէկը կրնայ գործեկ: 5 Այնքան ատեն որ ես աշխարիի մէց եմ՝ աշխարիի լոյս եմ»: 6 Եր քսաւ ասիկս՝ թթնեց գետին, կալ շինեց թուրքով, այդ կատով ծեփեց կոյրին աչքերը 7 եւ քսաւ անոր. «Գնա, լուացու՛ Սելովամի աւազանին մէց» (որ կը թարգմանուի՝ դրկուած): Ան ալ զնաց եւ լուացուեցաւ, եկաւ ու կը տեսներ: 8 Իսկ դրացիները, եւ անոնք որ նախապէս տեսած եին զինք՝ թէ կոյր եր, կ'ըսէին. «Ասիկս չէր ան՝ որ կը նստէր ու կը մնլրաք»: Ումանք կ'ըսէին. «Անիկին է»: 9 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Անը նման մէկն է»: Իսկ ինք կ'ըսէր. «Ես եմ»: 10 Ուրեմն քսին իրեն. «Հապա ինչպէս աչքերի բացուեցանք: 11 Ինք պատասխանեց. «Յիսուս կրօնած մարդ մը կալ շինեց, ծեփեց աչքերս ու քսաւ ինծի: «Գնա Սելովամի աւազանը եւ լուացու՛»: Ես ալ զացի, լուացուեցայ, ու կը տեսնեմ»: 12 Ուստի քսին իրեն. «Ո՛ւր է ան»: Ըսաւ անոնց. «Չեմ գիտեր»: 13 Փարիսեցիներուն տարին զայն՝ որ ժամանակին կոյր եր, 14 ու Շարաք օր եր՝ եր Յիսուս շինեց կալ եւ բացաւ անոր աչքերը: 15 Ուստի Փարիսեցիներն այ

դարձեալ կը հարցնեին իրեն թէ ինչպէս աչքերը բացուեցան»: Ան ալ քսաւ անոնց. «Կաւ դրաւ աչքերու վլրա, ու լուացուեցայ եւ կը տեսնեմ»: 16 Ուստի Փարիսեցիներն ումանք կ'ըսէին. «Վզդ մարդը Աստուում էլ, որովհետեւ չի պահեր Շարաք օրը»: Ուրիշներ կ'ըսէին. «Մեղալուր մարդ մը ինչպէս կրնայ ընել այսախիլ ինչաններ»: Եւ պառակուում եղաւ անոնց մէց: 17 Դարձեալ քսին կոյրին. «Դուն ինչ կ'ըսես անոր մասին՝ որ բացաւ աչքերոյ»: Ան ալ քսաւ. «Մարզպարէ մըն է»: 18 Իսկ Հրեաները չէին հաւատար թէ ան կոյր եր եւ աչքերը բացուեցան, մինչեւ որ կանչեցին այդ աչքերը բացուած մարդուն ծնողները, 19 ու հարցուցին անոնց. «Վշյ է ծեր որդին, որուն մասին դուք կ'ըսէք թէ կոյր ծնաւ. հապա ինչպէս հիմա կը տեսնեմ»: 20 Անոր ծնողները պատասխանեցին անոնց. «Գիտենք թէ այս է մեր որդին, եւ թէ ինք կոյր ծնաւ: 21 Բայց իհմա ինչ կերպով կը տեսնեմ՝ չենք գիտեր, կամ թէ ո՛վ բացաւ ատոր աչքերը՝ մենք չենք գիտեր. ինք չափահաս է, իրեն հարցուցէք, ինք թող խօսի իր մասին»: 22 Անոր ծնողները քսին ասիկս, որովհետեւ կը վախնային Հրեաներէն. քանի որ Հրեաները արդին միաձայնած էին, որ եթէ մէկը դասանի զայն որպէս Քրիստոս՝ փխտուի ժողովարաննեն: 23 Ուստի անոր ծնողները քսին. «Ինք չափահաս է, իրեն հարցուցէք»: 24 Ուրեմն կրկին կանչեցին այդ մարդը՝ որ կոյր եր, եւ քսին անոր. «Փառք սուր Աստուույ. մենք գիտենք թէ այդ մարդը մեղաւոր է»: 25 Ան ալ պատասխանեց. «Չեմ գիտեր թէ մեղաւոր է՝ թէ ոչ, մէկ քան գիտեմ, թէ կոյր եի՝ ու իհմա կը տեսնեմ»: 26 Դարձեալ քսին անոր. «Ինչ քրաւ քեզի, ինչպէս բացաւ աչքերոյ»: 27 Պատասխանեց անոնց. «Վրդէն քսի ձեզի, ու չլսեցիք. ինչո՞ւ կ'ուգէք դարձեալ լսել միթէ դուրք ալ կ'ուզէք ըլլայ անոր աշակերտները»: 28 Իսկ անոնք հեզնելով զայն՝ քսին. «Դուն ես անոր աշակերտը, իսկ մենք՝ Սովուսէկ աշակերտներն ենք: 29 Մենք գիտենք թէ Աստուած խօսեցաւ Մովսէսի. բայց չենք գիտեր թէ ասիկա ուրկէ է»: 30 Մարդը պատասխանեց անոնց. «Այդ է զարմանալին, որ դուք չէք գիտեր թէ ուրկէ է ան, թէպէս ինք բացաւ իմ աչքերս: 31 Գիտենք թէ Աստուած մտիկ չըներ մեղաւորներուն. բայց եթէ մէկը աստուածապաշտ ըլլայ եւ անոր կամքը գործադրէ՝ մտիկ կ'ընէ անոր: 32 Դարերու սկիզբէն ի վեր լսուած չէ, որ մէկը բացած ըլլայ ծնունդով կոյրի մը աչքերը: (այօն ց165) 33 Եթէ անիկս Աստուումն ըլլայ, որինչ կրնայ ընելիք: 34 Պատասխանեցին անոր. «Դուն ամբողջովին մեղերերու մէջ ծնած ես, ու մեզին կը սորվեցնես», եւ վլուարեցին զայն: 35 Յիսուս լսեց թէ վլուարեցին զայն. եր զուա զայն՝ քսաւ անոր. «Դուն կը հաւատամ Աստուույ Որդիին»: 36 Ան պատասխանեց. «Տէր, ո՞վ է՝ որ հաւատամ անոր»: 37 Յիսուս քսաւ անոր. «Թէ՛ տեսար զայն, թէ ալ ինքն է թեզի հետ խօսողը»: 38 Ան ալ քսաւ. «Կը հաւատամ, Տէր», ու երկրպագեց անոր: 39 Յիսուս քսաւ. «Ես այս աշխարիի եկայ՝ դատաստանի

համար, որպեսզի չտեսնողները՝ տեսնեն, իսկ տեսնողները՝ կուլրանան»: 40 Փարիսեցիներն ուսանք, որ իրեն հետ էին, լսելով ասիկա՝ ըսին իրեն. «Միթե մենք ալ կոյր ենք»: 41 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթե կոյր ուլայիք՝ մեղք չէիր ունենար. բայց իհմա կ'ըսէք. «Կը տեսնենք». ուրեմն ձեր մեղքը կը մնայ ձեր վրայ».

10 «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ա՞ն որ դրսնէն չի մտներ ոչխարներուն բակը՝ հապա ուրիշ տեղէ կը բարձրանայ, անիկա գող եւ աւազակ է. 2 բայց ան որ դրսնէն կը մտնէ՝ ոչխարներուն հովիլն է»: 3 Դունապանը կը բանայ անոր, եւ ոչխարները կը լսեն անոր ձայնը. իր ոչխարները կը կանչէ իրենց անունով ու դուրս կը հանէ զաննք: 4 Երբ հանէ իր ոչխարները՝ կ'երթայ անոնց առջևեն, ու ոչխարները կը հետեւին իրեն՝ որովհետեւ կը ճանչնան իր ձայնը: 5 Սակայն չեն հետեւիր օտարի մը՝ հապա կը փախչին անկէ, որովիսետեւ չեն ճանչնար օտարներու ձայնք: 6 Յիսուս ըսաւ անոնց այս առակը, բայց անոնք չեին հասկնար թէ ինչ էր՝ որ կը խօսէր իրենց: 7 Ուրեմն Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ես եմ ոչխարներուն դուռը»: 8 Բոլոր անոնք՝ որ եկան ինձմէ առաջ, գող եւ աւազակ էին, բայց ոչխարները մտիկ չըրին անոնց: 9 «Ես եմ դուռը. եթե մէկը ներս մտնէ ինձմէ՝ պիտի փրկուի. պիտի մտնէ ու ելլէ, եւ արօտ գտնէ: 10 Գողոր ուրիշ բանի համար չի գար, բայց միայն՝ գողնալոր, սպաննելու եւ կորսնցնելու համար: Ես եկայ որ կեանք ունենան, եւ ճոհութեանմբ ունենան: 11 «Ես եմ բարի հովիլը». բարի հովիլը կ'ընծայէ իր անձը ոչխարներուն համար: 12 Բայց վարձկանը՝ որ հովիլ չէ եւ ոչխարները իր սեփականը չեն, երբ տեսնէ թէ գայը կու գայ՝ կը թողոր ոչխարները ու կը փախչի. եւ գայը կը յափշտակէ ոչխարները ու կը ցրուէ զանոնք: 13 Եւ վարձկանը կը փախչի՝ որովհետեւ ինք վարձկան է, ու չի հոգար ոչխարները: 14 «Ես եմ բարի հովիլը». կը ճանչնամ իմիններս ու կը ճանչցուիմ իմիններւ: 15 Ինչպէս Յայրը կը ճանչնայ զի՞ ես այ կը ճանչնամ Յայրը, եւ իմ անձս կ'ընծայեմ ոչխարներուն համար: 16 Ուրիշ ոչխարներ ալ ունիմ՝ որոնք այս բակէն չեն. զանոնք ալ պէտք է թերեմ. ու իմ ձայնս պիտի լսեն, եւ ըլլան մէկ հօտ ու մէկ հովիլ: 17 Իմ Յայրս կը սիրէ զի՞ բանի որ ես իմ անձս կ'ընծայեմ, որպէսզի դարձեալ առնեմ զայս: 18 Ո՛չ մէկը կ'առնէ զայս ինձմէ, հապա ես ինձմէ կ'ընծայեմ զայս: Իշխանութիւն ունիմ ընծայելու զայն, եւ իշխանութիւն ունիմ դարձեալ առնելու զայն. այս պատուեր ստացայ իմ Յօրմէս»: 19 Այս խօսքերուն համար՝ դարձեալ պառակտում եղաւ Յիեաններուն մէջ: 20 Անոնցմէ շատեր կ'ըսէին. «Դն կայ ատոր մէջ, ու խելագարած է. ինչո՞ն մտիկ կ'ընէք ատոր»: 21 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Այս խօսքերը դիւահարի խօսքեր չեն. միթէ դեւ

կրնայ բանայ կոյրերուն աչքերը»: 22 Այդ ատեն Երուսաղէմի մէջ Նաւակատիքի տօնը կը կատարուեր», ու ձմեռ էր. 23 Յիսուս կը քայլը տաճարին մէջ՝ Սողոմոնին սրահը: 24 Ուստի Յիեանները շրջապատեցին զինք եւ ըսին իրեն. «Մինչեւ Երբ պիտի մտատանջես մեզ. Եթէ Քրիստոսը դրևն ես՝ բացորդաշալս բակ՝ մէզի»: 25 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ըսի՞ ձեզի, ու չէր հաւատար: Այն գործերը՝ որ ես կ'ընեմ իմ Յօրս անունով, անինք կը վկայեն իմ մասիս: 26 Բայց դուք չէք հաւատար՝ որովհետեւ իմ ոչխարներէ չէք, ինչպէս ըսի ձեզի»: 27 Իմ ոչխարներս կը լսեն իմ ձայնս, ես ալ կը ճանչնամ զանոնք, եւ կը հետեւին ինձի: 28 Ես կու տամ անոնց յակիտենական կեանքը, ու յակիտեան պիտի չկորսուին, եւ Ի՛մ մէկը պիտի յափշտակէ զանոնք իմ ձեռքիւ: (աթոն ց165, αισθίος ց166) 29 Իմ Յայրս՝ որ ինձի տուալ զանոնք՝ բրոյրէն մէծ է, ու ոչ մէկը կրնայ յափշտակէ իմ Յօրս ձեռքիւ: 30 Ես եւ Յայրը մէկ ենք»: 31 Ուստի Յիեանները դարձեալ քարեր վերցուցին՝ որպէսզի բարկոծեն զինք: 32 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Շատ բարի գործեր ցոյց տուի ձեզի՝ իմ Յօրմէս. անոնցմէ ո՞ր գործին համար կը բարկոծեր զիս»: 33 Յիեանները պատասխանեցին անոր. «Քեզ չենք բարկոծեր բարի գործի համար, հապա՝ հայինյութեան համար. որովհետեւ դրւն՝ որ մարդ ես, դուռն քեզ Աստուած կ'ընես»: 34 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Միթե ձեր Օրէնքին մէջ գորուած չէ. «Ես ըսի. «Դուք աստուածներ եք»»: 35 Եթէ աստուածներ կը կոչէ անոնք՝ որոնց տրուեցալ Աստուածոյ խօսքը, (ու կարեի չէ որ այդ գորուած աւրուի), 36 հապա զայն՝ որ Յայրը սրբացուց եւ աշխարի դրկեց, դուք ինչպէս կ'ըսէք անոր. «Կը հայինյան», որովհետեւ զիս. «Աստուածոյ Որդի եմ»: 37 Եթէ չեմ ըներ իմ Յօրս գործերը՝ մի՛ հաւատաք ինձի: 38 Իսկ եթէ կ'ընեմ, թէպէտ չէր հաւատար ինձի՝ գրնէ գործերնն հաւատացեր, որպէսզի զիտնար եւ հաւատար թէ Յայրը իմ մէջս է, ու ես՝ անոր մէջ»: 39 «Դարձեալ կը ջանային ծերբականէ զայն. բայց կնաց անոնց ձեռքիւն, 40 եւ դարձեալ մէկնեցալ Յորդանանի միւս կողմը, այս նեղը՝ ուր Յովիաննես նախապէս կը մկրտէր, ու մնաց ինը: 41 Շատեր զացին անոր եւ ըսին. «Ի՞րա՞ Յովիաննես նշան մը չըրաւ. 42 Բայց ինչ որ Յովիաննես ըսաւ ասոր մասին՝ ամէնք ճշմարիտ եր»: Ու ինչ շատեր հաւատացին անոր:

11 Մարիամի եւ անոր քրոջ՝ Մարթայի գիւղէն, Բեթամնիայէն, Ղազարոս անունով մէկը հիւանդ էր: 2 (Ասիկա այն Մարիամն էր՝ որ օծեց Տէրը օծանելիքով ու սրբեց անոր ոստքերը իր մազերով. անոր եղբայրը՝ Ղազարոս հիւանդ էր:) 3 Ուրեմն իր քոյրերը մարդ դրկեցին անոր եւ ըսին. «Տէր, ահա ամ՝ որ դուն կը սիրես՝ հիւանդ է»: 4 Երբ Յիսուս լսեց՝ ըսաւ. «Այս հիւանդութիւնը մահուան համար չէ՝ հապա Աստուածոյ փառքին համար, որպէսզի Աստուածոյ Որդին փառաւորուի

անով»: 5 Արդարեւ Յիսուս կը սիրէր Մարթան եւ անոր բոյլն ու Ղազարոսը: 6 Ուրեմն եր լսեց թէ հիւանդ է, եղած տեղը երկու օր ալ մնաց. 7 յետոյ ըսաւ աշակերտներուն. «Եկէք, հարձեան Յրեաստան երթանք»: 8 Աշակերտները ըսին իրեն. «Նաբրի, Յրեաները հիմա կը փնտռէին քեզ՝ քարլոնծերու համար, ու դայձեալ հոն կ'երթաս»: 9 Յիսուս պատասխանեց. «Օռ տասներկու ժամ չէ՞: Եթէ մէկը ցերեկը քալէ՛ չի սայթաքիր, որովհետեւ այս աշխարհի լոյսը կը տեսնէ. 10 բայց եթէ մէկը գիշերուան մէշ քալէ՛ կը սայթաքի, որովհետեւ իրեն հետ լոյս չկայ»: 11 Այս քաները խօսելէ ետք՝ ըսաւ անոնց. «Ղազարոս՝ մեր բարեկամը՝ քնացած է. բայց կ'երթանք՝ որպէսզի արթնցնեմ զայն»: 12 Իր աշակերտները ըսին. «Տէ՛ր, եթէ քնացած է՝ պիտի առողջանայ»: 13 Յիսուս կը խօսէր անոր մահուան մասին, բայց անոնք կը կարծէին թէ բունքվ հանգատանարևն մասին կը խօսէր: 14 Այն ատեն Յիսուս բացորշապէս ըսաւ անոնց. «Ղազարոս մեռաւ. 15 ու ես ուրախ եմ ծեզի համար՝ որ հոն չէի, որպէսզի դուք հաւատաք. բայց Եկէ՛ երթանք անոր»: 16 Թովմաս, որ Երկուորեակ կը կոչուէր, ըսաւ աշակերտակիցներուն. «Մենք ալ երթանք՝ որպէսզի մեռնինք անոր հետ»: 17 Երբ Յիսուս եկաւ, գտաւ որ ան արդէն չորս օրէ ի վեր գերեզմանը դրուած էր: 18 Բեթանիա Երուսաղէմի մօտ էր՝ տասնինգ ասպարէզի չափ. 19 եւ Յրեաներէն շատեր եկած էին Մարթայի ու Մարիամի, որպէսզի սփոփէին զանոնք իրենց եղրօր համար: 20 Ուստի՝ երբ Մարթա լսեց թէ Յիսուս կու զայ՝ զնաց դիմաւորելու զայն. բայց Մարիամ նստած էր տան մէշ: 21 Մարթա ըսաւ Յիսուսի. «Տէ՛ր, եթէ հոս ըլլայիր, երթարս չէր մեռներ. 22 Բայց գիտեմ թէ հիմա ալ՝ դուն ինչ որ ինդրես Աստուծուն, Աստուծած պիտի տայ թեզի»: 23 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եղթարյոդ յարութիւն պիտի առնէ»: 24 Մարթա ըսաւ անոր. «Գիտեմ թէ յարութեան ժամանակը՝ վերջին օրը՝ յարութիւն պիտի առնէ»: 25 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես եմ յարութիւնն ու կեսանքը: Ան որ կը հաւատայ ինծի, թէ եւ մեռնի՝ պիտի ապրի. 26 Եւ ե՞ւ որ կ'ապրի եւ կը հաւատայ ինծի, յախտեն՝ ն պիտի չմեռնի: Դուն կը հաւատու և ասոր»» (անշ 165) 27 Ըսաւ անոր. «Այն, Տէ՛ր, ես կը հաւատամ թէ դոն ես Զրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին, որ աշխարհ պիտի զար»: 28 Երբ ըսաւ ասկիւ՝ զնաց, ու ծածկաբար կանչեց իր քոյրը՝ Մարիամը, բաելով. «Կարորապէտը եկած է, եւ կը կանչէ թեզ»: 29 Երբ ան լսեց՝ շուտով ոտքի եկաւ ու եկաւ անոր քով: 30 Յիսուս դեռ եկած չէր գիտը, հապա այն տեղն էր՝ ուր Մարթա դիմաւորեց զինք: 31 Բայց Յրեաները, որ տան մէշ էին անոր հետ եւ կը սփոփէին զայն, երբ տեսան թէ Մարիամ շուտով կանգնեաւ ու զնաց, իրենք ալ հետեւեցան անոր՝ ըսելով. «Գերեզմանը կ'երթա՝ որպէսզի հոն լայ»: 32 Իսկ Մարիամ, երբ հասաւ Յիսուսի եղած տեղը ու տեսաւ զինք, անոր ոտքը իյնալով՝ ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, եթէ հոս ըլլայիր՝

եղթարս չէր մեռներ»: 33 Ուրեմն երբ Յիսուս տեսաւ զայն՝ որ կու լար, եւ անոր հետ եկող Յրեաները՝ որոնք կու լային, սրողողեցաւ իր հոգիին մէշ ու Վրդովեցաւ, 34 եւ ըսաւ. «Ո՞ւր դրած էք զայն»: Ըսին իրեն. «Տէ՛ր, եկնը ու տես»: 35 Յիսուս լացաւ: 36 Ուստի Յրեաները կ'սեէին. «Նայցէք, որչափ կը սիրէր զայն»: 37 Ավնոնցմ ոմանք ալ կ'սեէին. «Ասիկա» որ կոյրին աշքերը բացաւ, չըր կրնար այնպէս ընել՝ որ այս ալ չմեռնէր»: 38 Ուրեմն Յիսուս՝ դարձեալ սրողութիւն հինքին մէշ՝ զնաց գերեզման. ան քարայր մնն էր, որուն վրայ բար մը դրուած էր: 39 Յիսուս ըսաւ. «Կերցուցէք այդ քարը»: Մեռելին բոյրը՝ Մարթա՝ ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, արդէն նեխած պիտի ըլլայ, որովհետեւ չըրս օրուան Ե»: 40 Յիսուս ըսաւ անոր. «Թեզի չսան թէ պիտի տեսնես Աստուծոյ փառըր՝ եթէ հաւատաս»: 41 Ուստի վերցուցին քարը: Յիսուս բարձրացուց իր աշքերը եւ ըսաւ. «Յայր, շնորհակալ եւն թէզմէ՝ որ լսեցիր զիս: 42 Ու ես գիտէի թէ ամեն ատեն կը լսես զիս. բայց ըսի շուրջս կայնող բազմւթեան համար, որպէսզի հաւատան թէ դոն լորկեցիր զիս»: 43 Ասիկա ըսելն ետք՝ բարձրածայն պոռաց. «Ղազարոն, դոնու եկուոր»: 44 Մեռելն ալ եաւ՝ ոտքերն ու ծեռքերը պատանքով կապուած, եւ դեմքը՝ վարշամակով պատուած: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Վրձակեցէք զինք, ու թոյլ տուեք որ երթայ»: 45 Յրեաներէն շատեր՝ որ եկած էին Մարիամի քով, երբ տեսան Յիսուսի ըրածը՝ հաւատացին իրեն: 46 Բայց անոնցմ ոմանք գացին Փարիսեցիներուն ու պատմեցին անոնց Յիսուսի ըրածը: 47 Ուստի բահանայապէտներն ու Փարիսեցիները ժողով գումարեցին՝ եւ ըսին. «Ի՞նչ ընենք, քանի որ այս մարդը բազմաթիւ նշաններ կ'ըն: 48 Եթէ թոյլ տանք անոր՝ որ այնպէս շարունակէ, բոլորն ալ պիտի հաւատան անոր, ու Յօնմայեցիները պիտի զան եւ կործանեն մեր տեղն ու ազգը»: 49 Ավնոնցմ մէկը՝ Կայիափա անոննով, որ այդ տարուան բահանայապէտն էր, ըսաւ անոնց. 50 «Դուք ոչինչ գիտէք, ու չէր ալ մտածեր թէ աւելի օգոսկալը Է մեզի՝ որ մէկ մարդ մեռնի ժողովուրդին համար, եւ ամբողջ ազգը չկրոտսէի»: 51 Բայց այս քանը ոչ թէ հինքիրմէ ըսաւ, հապա այդ տարուան բահանայապէտը ըլլալով՝ մարգարեացաւ թէ Յիսուս պիտի մեռնէր ազգին համար. 52 Եւ ոչ միայն ազգին համար, այլ նաեւ հաւաքելով միացնելու համար Աստուծոյ ցրուած որդիները: 53 Ուրեմն այդ օրէն ետք յորիհրակցեցաւ՝ որ սպաննեն զայն: 54 Ուստի ալ Յիսուս բացորդողապէս չէր շրջեր Յրեաներուն մէշ, հապա անկէ զնաց անապատին մօտ Երկրամաս մը, քաղաք մը՝ որ Եփրայիմ կը կոչուէր, եւ հոն կեցաւ իր աշակերտներուն հետ: 55 Երբ Յրեաներուն Զատիկը մօտեցաւ, այդ Երկրամասէն շատեր Երուսաղէմ բարձրացան Զատիկէն առաջ՝ որպէսզի մաքրագործն իրենք գիրենք: 56 Ուստի կը փնտռէին Յիսուսը, ու տաճարին մէշ կեցած ատեն՝ կ'ըսէին իրարու. «Ի՞նչ է ձեր կարծիքը. արդեօք բնայ պիտի չզայ

այս տօնին»: 57 Իսկ քահանայապետներն ու Փարիսեցիները պատուիրեր էին, որ եթե մԵկը գիտնա անոր ուր բլայմ՝ ցոյց տայ, որպեսզի ձերքակալեն զայն:

12 Իսկ Յիսուս Չափիկն վեց օր առաջ եկաւ Բեթանիա, ուր կը գտնուեմ մԵռած Ղազարոսը՝ որ ինք մԵռենմերէն յարուցանեց: 2 Յոն՝ ընթրիք մը սարքեցին անոր. Մարթա կը սպասարկէր, ու Ղազարոս անոր հետ սԵղան նստողներէն՝ մԵկն էր: 3 Իսկ Մարիամ առնելով մԵկ լիտր թանկագին նարդոսի օճանելիք օծեց Յիսուսի ուրբերը, եւ սրբեց անոր ուրբերը իր մազերով. ու տունը լեցուեցաւ օճանեիքին հոտով: 4 Ուստի աշակերտներէն մԵկը՝ Իսկարիոնուացի Սիրոննան Յուդա, որ պիտի մատնէր զինք, ըստ. 5 «Ինչո՞ւ այդ օճանեիքր ջախուցան երեք հարիւր դահեկանի՞ որ տրուեր աղբատներուն»: 6 Ասիկա ըստ՝ ոչ թէ աղբատները հոգալուն համար, հապա՝ քանի որ զոդ էր եւ ինք ուներ զանձանակը, ու կը կրտը ինչ որ ծգուեր: 7 Իսկ Յիսուս ըստ. «Թո՞յ տուր անոր. այդ բանը պահեց իմ թաղումին օրուան համար: 8 Որովհետեւ աղբատները ամեն ատեն ունիք ծեզի հետ, բայց զիս ամեն ատեն չունիք»: 9 Ուստի Յրեաներէն մԵծ բազմութիւն մը զիտցա անոր հոն բլայմ, ու եկաւ՝ ոչ միայն Յիսուսի համար, այլ նաև տեսներ Ղազարոսը՝ որ մԵռենմերէն յարուցանած էր: 10 Իսկ քահանայապետները խորիրդակցեցան որ սպաննեն Ղազարոսն ալ. 11 որովհետեւ Յրեաներէն շատեր անոր պատճառով կ'երթային ու կը հաւատային Յիսուսի: 12 Յետևեալ օրը մԵծ բազմութիւն մը, որ եկած էր տօնին, երբ լսեց թէ Յիսուս կու զայ Երուսաղէմ, 13 առաջ արմատենի ուստե՛, դուրս եկաւ զայն դիմաւրելու, եւ կ'աղաղակէր. «Ովսաննա, օրինեալ է Խրայէի թագաւորը՝ որ կու զայ Տերջ անունով»: 14 Յիսուս՝ գտնելով աւանակ մը՝ նստա անոր վրայ, ինչպէս գրուած է. 15 «Մի՞ վախնար, Սիրոնի աղջիկ. ահա թագաւորդ կու զայ՝ նստած իշու աւանակի վրայ»: 16 Անոր աշակերտները նախապէս չհասկցան այդ բաները. բայց երբ Յիսուս փառաւորուեցաւ, այն ատեն յիշեցին թէ աստոնք գրուած էին անոր մասին, եւ թէ իրենք ըրին անոր այդ բաները: 17 Իրեն հետ եղող բազմութիւնը կը վկայէր թէ գերեզմանն ուրուս կանչեց Ղազարոսը ու մԵռենմերէն յարուցանեց զայն: 18 Վստի պատճառով ալ բազմութիւնը դիմաւորեց զինք, որովհետեւ լսեցին թէ ինք ըրած էր այս նշանը: 19 Իսկ Փարիսեցիները կ'ըստին իրարու. «Կը նշանարէք թէ անօգուտ է. ահա ամբողջ աշխարհը կը հետեւի անոր»: 20 Յոն՝ տօնին երկրպագելու բարձրացողներուն մԵց՝ քանի մը Յոյներ կային: 21 Ասոնք մօտեցան Փիլիպպոսի, որ Գալիքնայի Բեթանայի էր, ու կը թախսանձին անոր՝ ըսելով. «Տէ՛ր, կ'ուզենք Յիսուսը տեսնել»: 22 Փիլիպպոս եկաւ եւ ըստ Անդրէասի, ապա

դարձեալ Անդրէաս ու Փիլիպպոս միասին ըսին Յիսուսի: 23 Յիսուս ալ պատասխանեց անտնց. «Ժամ հասա՞՝ որ մարդու Որդին փաշալորուի: 24 Եշամարտապէս, Եշամարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթե ցորենին հատիկը հողին մԵց իյնալով չմԵռնի՝ ինք մինակ կը մնայ. բայց եթե մԵռնի՛ շատ պատու կը բրել»: 25 Մն որ կը վիրէ իր անձ՝ պիտի կորսնցնէ զայն, եւ ա՛ն որ կ'ատէ իր անձը այս աշխարհի մԵց՝ յալիտենական կեանքին համար պիտի պահէ զայն: (αιδίος ց16) 26 Եթե մԵկը կը սպասարկէ ինծի՝ թող հետեւի ինծի, ու ես ուր որ եմ, իմ սպասարկուս ալ հիմ պիտի ըլլայ. Եթե մԵկը կը սպասարկէ ինծի, Յայր պիտի պատու զինքը»: 27 «Յիմա իմ անծս Վրդոված է, եւ ինչ ըստմ. «Յայր, ազատէ զիս այս ժամին»: Բայց ես եկած եմ ասոր համար՝ այս ժամուն: 28 «Յայր, փառաւորէ քու անունդ»: Ուստի ծայն մը Եկա Երկինքին. «Փառաւորէցի ալ, ու դարձեալ պիտի փառաւորէմ»: 29 Բազմութիւնը՝ որ կայնած էր ու կը լսէր, կ'ըսէր. «Որոտում կ'ըլլայ»: Ումանք ալ կ'ըսէին. «Քրեշտակ մը խօսեցաւ իրեն հետ»: 30 Յիսուս պատասխանեց. «Վստի ծայնը Եկա ոչ թէ ինծի համար, հապա՝ ծեզի համար: 31 Յիմա է այս աշխարհի դատաստանը, հիմա պիտի վտարուի այս աշխարհի իշխանը: 32 Ես ալ, երբ բարձրանամ երկրեն, բոլոր ալ պիտի քաշեմ ինծի»: 33 Վստի բանը կ'ըսէր՝ մատնանշելով թէ ինչ տեսակ մահով պիտի մԵռներ: 34 Բազմութիւնը պատասխանեց անոր. «ՄԵնք լսեցինք Օրենքին թէ Քրիստոս յալիտեսն կը մնայ: Դուն ինչպէս կ'ըսես. «Մարդու Որդին պետք է բարձրանայ»: Ո՞վ է այդ մարդու Որդին»: (αιօն ց16) 35 Ուստի Յիսուս ըստ անոնց. «Զի՞ մը ատեն ալ լոյս ծեզի հետ է. քալեցէք՝ մինչ տակալին լոյսը ունիք, որպէսզի խաւար չիասնի ծեր վրայ. որովհետեւ խաւարի մԵց քալորդ չի գիտեր թէ ուր կ'երթայ: 36 Մինչ լոյսը ունիք՝ հաւատացէք այդ լոյսին, որպէսզի լոյսի որդիներ ըլլար»: Յիսուս այս բաները խօսեցաւ, ապա զանց՝ ինքինը ծածկելով անոնց աչքերէն: 37 Թեպէտ այնքան նշաններ ըրած էր անոնց առջեւ, անոնք չին հաւատար իրեն. 38 որպէսզի իրազրծովի Եսայի մարգարէին խօսքը՝ որ բան էր. «Տէ՛ր, նվ հաւատաց մեր տուած լուրին, ու Տերջո բազուկը որդն յայտնուեցաւ»: 39 Չէին կրնար հաւատայ՝ քանի որ Եսայի զարձեալ բան է. 40 «Կուրցուց անոնց աչքերը եւ կարծացուց անոնց միտքը, որպէսզի չտեսնեն իրենց աչքերով, չհասկնան իրենց միտուով ու դարձի զան, եւ ես չքշկեմ զանոնք»: 41 Եսայի ըստ ասիկա՝ երբ տեսաւ անոր փառքը ու խօսեցաւ անոր մասին: 42 Սակայն միհաժամանակ՝ պետերէն ալ շատեր հաւատացին իրեն. բայց չէին դաւաներ զայն՝ Փարիսեցիներուն պատճառով, որպէսզի չփռնուուին ժողովարանէն. 43 որովհետեւ աւելի սիրեցին մարդոց փառքը՝ քան Աստուծոյ փառքը: 44 Յիսուս կ'աղաղակէր. «Ան որ կը հաւատայ ինծի, կը հաւատայ ոչ թէ ինծի, հապա՝ զիս դրկողին». 45 եւ ան որ կը տեսնէ զիս, կը տեսնէ զիս դրկողը:

46 Ես աշխարհ եկայ իբր լոյս, որպեսզի ով որ հաւատա ինձի՝ չմնայ յասարի մեջ: **47** Եթէ մէկը լսէ իմ խօսքերս ու չխաւատայ՝ ես չեմ դատեր զինք, քանի որ ես եկայ՝ ոչ թէ դատելու աշխարհը, հապա՞ փրկելու աշխարհը: **48** Ա՛ն որ կ'անարգէ զիս եւ չ'ընդունիր իմ խօսքերս, ունի մէկը՝ որ կը դատու զինք. այն խօսքը՝ որ ես ըսի, անիկա պիտի դատու զինք՝ վերջին օրը: **49** Որովհետեւ ես ինձմէ չխօսեցայ, հապա Յայրը՝ որ դրկեց զիս, ինը պատուիրեց ինձի թէ ինչ պիտի ըսեմ եւ ինչ պիտի խօսիմ: **50** Եւ գիտեմ թէ անոր պատուիրածը՝ յալիտենական կեանքն է. ուրեմն ինչ որ կը խօսիմ, այնպէս կը խօսիմ՝ ինչպէս Յայրը ըսաւ ինձի»: (աթոն ց166)

13 Զատիկի տօնմէն առաջ՝ Յիսուս, գիտնալով թէ իր ժամը հասած է՝ որ մէկնի այս աշխարհին Յօրը քով, սիրած ըլլալով իրենները որոնք աշխարհի մէջ էին, սիրեց զանոնք մինչեւ վախճանը: **2** Երբ ընթրիքը կ'ըլլար, (Չարախասօր արդէն Իսկարիովստացի Սիմոննեան Ցուղան դրդած էր՝ որ մասն զայն), **3** Յիսուս՝ գիտնալով թէ Յայրը ամեն բան տուաւ իր ձեռքը, եւ թէ ինը եկայ Աստուծոմ ու կ'երթայ Աստուծոյ քով, **4** ուրի եկայ ընթրիքն, մէկի դրաւ հանդերձները, եւ արնելով կենչակ մը՝ կապեց մէջքին: **5** Յետոյ ջուր լեցուց կոնքին մէջ, եւ սկսաւ լուայ աշակերտներուն ուրբերու ու սրբել մէջքին կապած դենչակով: **6** Ուստի եկայ Սիմոն Պետրոսի. ան այ ըսաւ իրեն. «Տէր, դին պիտի լուաս իմ ոտքերս», **7** Յիսուս պատախանեց անոր. «Ինչ որ ես կ'ընմէն դրուն իիմա չես ըմրոներ, բայց յետոյ պիտի ըմբռնես»: **8** Պետրոս ըսաւ անոր. «Դուն քնա՛ւ պիտիշլաւա իմ ոտքերս»: Յիսուս պատախանեց անոր. «Եթէ չլուամ քեզ, դրուն բաժին չունիս ինձի հետո»: (աթոն ց165) **9** Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէր, ոչ միայն ոտքերս, այլ նաև՝ ձեռքերս ու գլուխս»: **10** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ա՛ն որ լոգցած է՝ միայն ուրբերը լուալու պէտք ունի, որ ամբողջօվին մաքրու ըլլայ. եւ դուք մաքրու էր, բայց ոչ բոլորո»: **11** Վրդարեւ գիտեր թէ ով պիտի մատնէր զինք: Ուստի ըսաւ. «Բոլորդ մաքրու չէք»: **12** Երբ լուաց անոնց ուրբերը, եւ արնելով իր հանդերձները՝ դարձեալ սերան նստաւ, ըսաւ անոնց. «Գիտէ՞ր ինչ զրի ձեզի: **13** Դուք Վարդապետ ու Տէր կը կոչէք զիս, եւ ճիշդ կ'ըսէք, որովհետեւ այնպէս եմ: **14** Ուստի եթէ եւ՝ Տէրս ու Վարդապետս՝ լուացի ձեր ուրբերը, դուք այլ պարտաւոր էք լուալ իրարու ուրբերը: **15** Որովհետեւ օրինակ մը տուի ձեզի, որպեսզի ինչպէս ես զրի ձեզի՝ դուք այ ընէք: **16** Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ, ոչ այ դրկուածը՝ զինք որկողեն մեծ է»: **17** Եթէ գիտէք այս բանները, երանելիք էք՝ եթէ ընէք զանոնք: **18** Ես կը խօսիմ՝ ոչ թէ ձեր բոլորին համար, որովհետեւ ես կը ճանչնամ իմ ընտրածներս. հապա՞ որպէսզի իրագործուի այն գրուածը. «Ա՛ն որ հաց կ'ուտէք ինձի հետ՝ կրունկ վերցուց ինձի

դէմ»: **19** Վյժմէն կ'ըսեմ ձեզի՝ ըլլալէն առաջ, որպէսզի երբ ըլլայ՝ հաւատաք թէ ես ան եմ: **20** Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛վ որ ընդունի ան՝ որ ես կը դրկեմ, կ'ընդունի զիս, եւ մը որ կ'ընդունի զիս՝ կ'ընդունի զիս որկոնր»: **21** Երբ Յիսուս ըսաւ ասիկա՝ վլորվեցալ իր հոգիին մէշ, եւ վկայեց՝ ըսերով. «Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ձեզմէ մէկը պիտի մատն զիս»: **22** Ուստի աշակերտները իրարու կը նայէին, վարանած՝ թէ որոն մասին կը խօսէր: **23** Աշակերտներէն մէկը կար՝ Յիսուսի քով նստած, որ Յիսուս կը սիրէր: **24** Ուրեմն Սիմոն Պետրոս նշան կ'ընէր անոր, հարցափորձելու թէ ով պիտի ըլլայ ան՝ որուն մասին կը խօսէր: **25** Ան ալ՝ ինարով Յիսուսի կուրծքին վրայ՝ ըսաւ անոր. «Տէր, ով է անիկա»: **26** Յիսուս պատախանեց. «Ա՛ն է՛ որուն թաթիւերով կու տամ այս պատաօք»: Եւ թաթիւերով պատաօք՝ տուաւ Իսկարիովստացի Սիմոննեան Ցուղայի: **27** Պատախէն ետք՝ Սատանան մտաւ անոր ներսը. ուստի Յիսուս ըսաւ անոր. «Ինչ որ պիտի ընես՝ շուտոնկ ըրէ»: **28** Բայց սեղան նստողներէն ոչ մէկը հասկցաւ թէ ինչո՞ւ ըսաւ անոր ասիկա. **29** Որովհետեւ ոմանք կը կարծէին թէ քանի որ Ցուղա ունէր զանձանակը՝ Յիսուս կ'ըսէր անոր. «Գու՛ ինչ որ պէտք է մեզի այս տօնին». կամ՝ որպէսզի բան մը տայ աղբատներուն: **30** Ան ալ՝ ստանալով պատաօք՝ հսկոյն դուրս ելաւ. սկայան գիշեր էր: **31** Երբ ան դուրս ելաւ՝ Յիսուս ըսաւ. «Հինմա մարդու Որդին փառաւորուեցաւ, եւ Աստուած փառաւորուեցաւ անով: **32** Եթէ Աստուած փառաւորուեցաւ անով, Աստուած ալ իրմով պիտի փառաւորէ զայն, ու շուտոնկ պիտի փառաւորէ զայն: **33** Որդեակներ, քիչ մը ատեն ալ ձեզի հետ եմ. պիտի փնտոքը զիս, եւ ինչպէս Յրեաններուն զիս. «Դուք չէք կրնար գալ ուր որ ես կ'երթամ», իիմա ձեզի ալ կ'սեսմ: **34** Կոր պատովիրան մը կու տամ ձեզի. «Սիրեցէք գիրար». ինչպէս ես սիրեցի ծեզ, դուք ալ սիրեցէք գիրար: **35** Ասով քոլորդ պիտի զիտնան թէ իմ աշակերտներս էր, եթէ սեր ունենար իրարու հանդէպ»: **36** Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէր, ով կ'երթամ՝ դուն իիմա չես կրնար հետեւի ինձի. բայց յետոյ պիտի հետեւիս ինձի»: **37** Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէր, ինչո՞ւ իիմա չեմ կրնար հետեւի թեզի. եւ իմ անծա ալ պիտի ընծայեմ թեզի համար»: **38** Յիսուս պատախանեց անոր. «Քու անձո՞ւ պիտի ընծայես ինձի համար: Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ թեզի. «Աքաղաղը պիտի չկանչէ՝ մինչեւ որ դուն երեք անզամ ուրանաս զիս»»:

14 «Ձեր սիրտը թող չվրդովի. հաւատացէք Աստուծոյ, հաւատացէք նաեւ ինձի: **2** Ճատ բնակարաններ կան իմ Յօրս տան մէշ. եթէ այդպէս չըլլար, միթէ պիտի ըսէի ձեզի թէ կ'երթամ՝ որ տեղ պատրաստեմ ձեզի: **3** Երբ երթամ եւ տեղ պատրաստեմ ձեզի, դարձեալ պիտի զամ ու

քովս ընդունիմ ձեզ, որպեսզի ուր ես եմ դուք ալ հոն թլաք: 4 Գիտեք ուր կ'երթամ, գիտեք նաեւ ճամբան»: 5 Թովվան ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, չենք գիտեք ուր կ'երթամ, եւ ինչպես կրնանք գիտնալ ճամբան»: 6 Յիշուս ըսաւ անոր. «Ես եմ ճամբան, ճշնարութիւնն ու կ'եանքը. ոչ մէկը կու զայ Յօրը քով՝ բայց միայն ինձմով»: 7 Եթէ ճանչնայիք զիս՝ պիտի ճանչնայիք նաեւ իմ Յայրս. եւ այժմէն իսկ կը ճանչնաք զայն, ու տեսած եք զայն»: 8 Փիյապան ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, ցոյց տուր մէզի Յայրը, ու կը բաւէ մէզի»: 9 Յիշուս ըսաւ անոր. «Այսբան ժամանակ ես ձեզի հետ եմ, եւ ճանչնցանք զիս, Փիյապան: Ան որ տեսաւ զիս՝ տեսաւ Յայրը. դուն ինչպես կ'ըսես. «Ցոյց տուր մէզի Յայր»: 10 Չես հաւատար թէ ես Յօրը մէջն եմ, ու Յայրը իմ մէջս է: Վյո խօսքերը՝ որ կ'ըսեն ձեզի, ես ինձմէ չեմ բար. հապա Յայրը՝ որ քնակած է իմ մէջս, անիկա՞ կ'ընէ այդ գործերը: 11 Յաւատացք ինծի, թէ ես Յօրը մէջն եմ, ու Յայրը իմ մէջս է: 12 Վյապէ՞ զոնէ գործերն ին համար հաւատացք ինծի: Ծշմարտապէս, ծշմարտապէս կը յայտարարեն ձեզի. «Ան որ կը հաւատայ ինծի, ինք ալ պիտի ընէ այն գործերը՝ որ ես կ'ընեմ, եւ աննցմէ աւելի մէծ գործեր պիտի ընէ, որպիտետել ես կ'երթամ Յօրս քով»: 13 Ինչ որ խնդրէ իմ անունվս՝ պիտի ընեմ զայն, որպեսզի Յայրը փառաւորուի Որդիով: 14 Եթէ որեւէ բան ինդրէք իմ անունվս, պիտի ընեմ»: 15 «Եթէ կը սիրեք զիս՝ պահեցք իմ պատուիրաններս: 16 Ես ալ պիտի թախանձեն Յօրը, եւ ուրիշ Միշիթարիշ մը պիտի տայ ձեզի, որպեսզի յալիտեան բնակի ձեզի հետ.- (այս ց165) 17 Ծշմարտութեան Յօդին, որ այս աշխարհը չի կրնար ընդունի, որովհետեւ չի տեսներ զայն ու չի ճանչնար զայն. բայց դուր կը ճանչնաք զայն, որովհետեւ կը բնակի ձեր քով եւ պիտի թլայ ձեր մէց: 18 Զեզ որը պիտի գիտնաք թէ ես իմ Յօրս մէջ եմ, ու դուք՝ իմ մէջս, ես ալ՝ ձեր մէց: 21 Ան որ ունի իմ պատուիրաններս եւ կը պահէ զանոնք, անիկա՞ է զիս սիրողը: Ան որ կը սիրէ զիս՝ պիտի սիրուի իմ Յօրուն. ու ես պիտի սիրեն զայն զայն, եւ զիս պիտի յայտնենք անորք: 22 Յուլաք (ոչ Խակարիուտացին) ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, ինչպես կ'ըլայ՝ որ դուն քեզ պիտի յայտնեն մէզի, բայց ոչ՝ աշխարհինք: 23 Յիշուս պատասխանեց անոր. «Եթէ մէկը սիրէ զիս՝ պիտի պահէ իմ խօսքս, ու իմ Յայրս պիտի սիրէ զայն. եւ պիտի զանք անոր ու բնակինք անոն հետ: 24 Ան որ չի սիրեն զիս՝ չի պահեն իմ խօսքերս: Վյո խօսքը որ կը լսէք՝ իմ չէ, հապա Յօրս՝ որ դրկեց զիս: 25 Վյո բաները խօսեցայ ձեզի, քանի՞ դեռ կը մնամ ձեր քով: 26 Բայց Միշիթարիշը Սուլը Յօդին, որ Յայրը պիտի որկէ իմ անունվս, անիկա՞ պիտի սորվեցնէ ձեզի ամենը, եւ ինչ որ ըսի ձեզի՞ պիտի յիշեցնէ ձեզի:

27 Խաղաղութիւն կը թողորմ ձեզի,

իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի. ես չեմ տար ձեզի այնպէս՝ ինչպէս աշխարհը կու տայ: Ձեր սիրութ թոյ չվորովիլ ու չերկնչի: 28 Լսեցիք թէ ըսի ձեզի: «Ես կ'երթամ, բայց դարձեալ պիտի զամ ձեզի»: Եթէ սիրէիք զիս, պիտի ուրախանայիք՝ որ ես կ'երթամ Յօրը քով, որովհետեւ իմ Յայրս ինձմէ մեծ է: 29 Եւ այժմնէ՝ դեռ չեղած՝ ըսի ձեզի, որպեսզի երբ թլայ՝ հաւատաք: 30 Աշխատ պիտի չխօսիմ ձեզի հետ, որովհետեւ այս աշխարհի իշխանը կու զայ. բայց ոչ մէկ հեղինակութիւն ունի իմ վրաս: 31 Սակայն աշխարհը թոյ գիտնայ թէ ես կը սիրեն Յայրը, եւ կ'ընեմ այնպէս՝ ինչպէս Յայրը պատուիրեց ինծի: Ուտքի ելեք, երթանք ասկէ»:

15 «Ես եմ ծշմարիտ որթատունկը, եւ իմ Յայրս՝ մշակն է: 2 Ամեն ճիւլ՝ որ իմ վրաս է ու պտուլ չի բերեք. կը վերցնէ զայն. իսկ ամեն ճիւլ որ պտուլ կը բերէ՝ կը մաքրէ զայն, որպեսզի այլ աւելի պտուլ բերէ: 3 Դուք արդյէն մաքրուր եք այն խօսքով՝ որ ըսի ձեզի: 4 Իմ մէջս մնացէք, ու ես՝ ձեր մէց. ինչպէս ճիւլդը չի կրնար ինքնիրմէ պտուլ բերել՝ եթէ որթատունկին վրայ չմնայ, նոյնպէս ալ դուք չըր կրնար՝ եթէ իմ մէջս չմնաք: 5 Ես որթատունկն եմ, եւ դուք ճիւլերն եք. ան որ իմ մէջս կը մնայ, ու ես՝ անոր մէց, անիկա՞ շատ պտուլ պիտի բերէ, որովհետեւ առանց ինծի ոչինչ կրնաք ընեն: 6 Եթէ մէկը իմ մէջս չմնայ, ան դուրս կը նետուի՝ ճիւլի մը պէս, եւ կը չորնայ. զանոնք քողովն ու կրակը կը նետնեն, եւ անոնք կ'այրին: 7 Եթէ դուք մնաք իմ մէջս, ու իմ խօսքերս ալ մնան ձեր մէց, ինչ որ ուղեգք՝ պիտի յանդրէ, եւ պիտի թլայ ձեզի: 8 Իմ Յայրս կը փառաւորուի՝ եթէ դուք շատ պտուլ բերեք. այսպէս՝ իմ աշակերտներս կ'ըլաք: 9 Ինչպէս Յայրը սիրէ զիս, ես ալ սիրեցի ձեզ. մնացէք իմ սիրոյս մէց: 10 Եթէ պահէր իմ պատուիրաններս՝ պիտի մնաք իմ սիրոյս մէց, ինչպէս ես պահեցի իմ Յօրս կատուիրանները եւ կը մնամ անոր սիրոյն մէց: 11 Վյո բաները խօսեցայ ձեզի՝ որպեսզի իմ ուրախութիւնս մնայ ձեր մէց, ու ձեր ուրախութիւնը լման թլայ: 12 Սա է իմ պատուիրանս՝ որ սիրէք զիրար, ինչպէս ես սիրեցի ձեզ: 13 Ոչ մէկը ունի աւելի մեծ սէր, քան այն՝ երբ մէկը կ'ընծայէ իր անծը իր բարեկամներուն համար: 14 Դուք իմ բարեկամներս եք, եթէ ընեք ինչ որ ես կը պատուիրեմ ձեզի: 15 Վյինս ծառայ չեմ կոչեր ձեզ, որովհետեւ ծառան չի գիտեր թէ իր տէրը ինչ կ'ընէ. հապա ես բարեկամ կոչեցի ձեզ, որովհետեւ ամեն ինչ որ լսեցի իմ Յօրմւն՝ զիտոցուցի ձեզի: 16 Ոչ թէ դուք ընտրեցիք զիս, հապա ես ընտրեցի ձեզ, ու նշանակեցի ձեզ՝ որպեսզի երթար եւ պտուլ բերեք, ու ձեր պտուլը մնայ. որպեսզի ինչ որ խնդրէ Յօրմւն՝ զիտոցուցի ձեզի: 17 Վյիկա՞ կը պատուիրեմ ձեզի, որ սիրէք զիրարը»: 18 «Եթէ աշխարհը կ'ատէ ձեզ, զիտոցիք թէ ատեց զիս ձեզմէ առաջ: 19 Եթէ աշխարհէն եղած թլայ իշխարհիք՝ աշխարհը կը սիրէք իրենները. բայց քանի՞ որ աշխարհէն չէք, հապա ես ձեզ ընտրեցի աշխարհէն, աշխարհը կ'ատէ

ձեզ: 20 Յիշեցք այն խօսքը՝ որ քիչ ձեզի. “Յառան իր տիրոջմնն մնե՞լ չէ”. Եթե հայածեցին զիս, պիտի հայածեն նաեւ ձեզ. Եթե պահեցին իմ խօսք, պիտի պահեն նաեւ ձերը: 21 Բայց այս քոյլոր բաները պիտի ընեն ձեզի՝ իմ անունին համար, որովհետեւ շճանչցան ան’ որ դրկեց զիս: 22 Եթե ես եկած եւ խօսած չըլլայի անոնց՝ մեռյ չեխն ունենար. բայց հիմա պատրուակ մը չունին իրենց մեղքին: 23 Ա՛ն որ կ’ատէ զիս՝ կ’ատէ նաեւ իմ Յայրս: 24 Եթե իրենց մէջ ըրած չըլլայի այն գրդերը, որ ուրիշ ոչ մէկը ըրած է, անոնք մեռյ չեխն ունենար. բայց հիմա տեսան եւ ատեցին զիս այ, իմ Յայրս ալ: 25 Սակայն ատիկա եղաւ, որպէսզի իրազործուի այն խօսքը՝ որ գրուած է իրենց Օրէնքին մէջ. “Չուր տեղը ատեցին զիս”: 26 Բայց երբ Միսիթարիչը զայ՝ որ ես Յօրմէն պիտի դրկեմ ձեզի, Եշմարտութեան Յոզին՝ որ կը բխի Յօրմէն, անհիկա պիտի վկայէ իմ մասիս: 27 Եւ դուք ալ կը վկայէք, որովհետեւ սկիզբէն ի վեր ինծի հետ էք»:

16 «Այս բաները խօսեցայ ձեզի՝ որպէսզի չզայթակիիք: 2 Իրենց ժողովարաններէն պիտի վրնտեն ձեզ. նոյնիսկ ժամը պիտի զայ, երբ ով որ սպանն ձեզ՝ այնպէս պիտի կարծէ թէ պաշտամունք կը կատարէ Աստուծոյ: 3 Եւ այս բաները պիտի ընեն ձեզի, որովհետեւ ոչ Յայրը ճանչցան, ոչ ալ՝ զիս: 4 Բայց այս բաները խօսեցայ ձեզի, որպէսզի երբ ժամը զայ՝ յշշէք թէ ես քսի ձեզի: Ասոնք սկիզբէն չքսի ձեզի, որովհետեւ ձեզի հետ էիս: 5 «Սակայն հիմա կ’երթամ զիս դիկոյին քով, եւ ձեզմ ոչ մէկը կը հարցն ինծի: “Ո՞ւր կ’երթամ”»: 6 Բայց քանի որ այս բաները խօսեցայ ձեզի, երբ սկիրտը տրտութեամբ լեցուեցա: 7 Սակայն ես Եշմարտութիւնը կ’ըստ ձեզի: “Աւելի օգտակար է ձեզի՝ եթե ես երթամ”: Որովհետեւ երթ չերթամ՝ Միսիթարիչը չի զար ձեզի. իսկ եթե մեկնիմ զինք պիտի դրկեմ ձեզի: 8 Ու երբ ինք զայ՝ պիտի կշտամբէ աշխարհը մեղքի համար, արդարութեան համար ու դաստասանի համար: 9 Մերդի համար՝ քանի որ չեն հաւատար ինծի: 10 արդարութեան համար՝ որովհետեւ ես կ’երթամ իմ Յօրը քով, եւ ալ պիտի չտեսնէք զիս: 11 դատաստանի համար՝ քանի որ այս աշխարհի իշխանը դատուած է: 12 Տակալին շատ բաներ ունիմ՝ ձեզի քսելու, բայց հիմա չէք կրնար հանդուրժել: 13 Իսկ երբ ինք՝ Եշմարտութեան Յոզին զայ, ամքրոջ Եշմարտութեան պիտի առաջնորդէ ձեզ. որովհետեւ պիտի չխօսի ինքնիրմէ, հապա ինչ որ լսէ՝ զայն պիտի քսէ, ու զափիները պիտի հաղորդէ ձեզի: 14 Ինք պիտի փառաւորէ զիս, որովհետեւ պիտի ստանայ իմինսն ու հաղորդէ ձեզի: 15 Ամէն ինչ որ Յայրը ունի՝ իմս է. ուստի քսի ձեզի թէ պիտի առնէ իմինսն ու հաղորդէ ձեզի: 16 «Քիչ մը ատենէն՝ այ պիտի չտեսնէք զիս. եւ քիչ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնէք զիս, քանի որ ես կ’երթամ Յօրը քով»: 17 Ուստի աշակերտներէն ոմանք կ’ըսէին

իրարու. «Ի՞ս է ասիկա, որ կ’ըսէ մեզի. “Քիչ մը ատենէն՝ այ պիտի չտեսնէք զիս. եւ քիչ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնէք զիս”»: 18 Ուրեմն կ’ըսէին. «Ի՞ս է ասիկա՝ որ կ’ըսէ. “Քիչ մը ատենէն”». չենք գիտեր ինչ կը խօսի»: 19 Ուստի Յիսուս, գիտնալով թէ կ’ուզեն հարցնել իրեն, ըստա անոնց. «Զիրամը կը հարցափորձէք, քանի որ քսի. “Քիչ մը ատենէն՝ այ պիտի չտեսնէք զիս. եւ քիչ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնէք զիս”»: 20 Եշմարտուպէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Դուք պիտի յաք ու ողբաք, բայց աշխարհը պիտի ուրախանայ. դուք պիտի տրտմիք, սակայն ձեր տրտմութիւնը պիտի փոխուի ուրախութեան”: 21 Կին մը տրտմութիւնը կ’ունենայ ծննդարերութեան ատեն, որովհետեւ իր ժամը հասած է. բայց երբ ծնանի մանուկը՝ ալ չի յշշէր տառապանքը, ուրախանալով որ մարդ մը ծնաւ աշխարհի մէջ: 22 Ուրեմն դուք ալ տրտմութիւնը ունիք հիմա. բայց ես դարձեալ պիտի տեսնեմ ձեզ ու ձեր սիրտը պիտի ուրախանայ, եւ ոչ մէկը ձեզմ պիտի յափշտակէ ձեր ուրախութիւնը: 23 Այդ օրը՝ ոչինչ պիտի հարցնէք ինծի: Եշմարտուպէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ի՞ս որ ինդրէք Յօրմէն՝ իմ անունովս, պիտի տայ ձեզի: 24 Մինչեւ հիմա՝ ոչինչ ինդրեցիք իմ անունովս. ինդրեցէք՝ ու պիտի ստանաք, որպէսզի ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ”»: 25 «Այս բաները առակներով խօսեցայ ձեզի. բայց ժամը պիտի զայ, երբ ալ առակներով պիտի չխօսիմ ձեզի, հապա բացորշապէս պիտի հաղորդեմ ձեզի Յօրը մասին: 26 Այդ օրը՝ իմ անունովս պիտի ինդրէք: Չեն քսեր ձեզի թէ պիտի թախանձեմ Յօրը՝ ձեզի համար. 27 քանի որ ինք՝ Յայրը կը սիրէ ձեզ, որովհետեւ դուք սիրեցիք զիս ու հաւատացիք թէ ես Աստուծմ եկայ: 28 Յօրմէն եկայ եւ աշխարհ եկայ. դարձեալ կը թողովմ աշխարհը ու կ’երթամ Յօրը քով»: 29 Իր աշակերտները քսին իրեն. «Աևա բացորշապէս կը խօսիս իհնա, եւ արամ մըն ալ չես քսեր: 30 Գիտնք իհնա՝ թէ դուն գիտես ամեն բան, եւ պէտք չզունի՞ որ մէկը հարցնէ քեզի որեւէ բան. ասով կը հաւատանք թէ Աստուծմ եկայ: 31 Յիսուս պատասխանոց անոնց. «Կը հաւատապ’ իհնա: 32 Ահա ժամը պիտի զայ ու հասած ալ է, երբ պիտի ցունի՞ իւրաքանչիւրը իր տեղը, եւ մինակ պիտի թողովք զիս. բայց ես մինակ չեմ, որովհետեւ Յայրը ինծի հետ է: 33 Այս բաները խօսեցայ ձեզի, որպէսզի խալաղութիւն ունենաք իհնձմով. աշխարհի մէջ տառապանք պիտի ունենաք, բայց քաշակերուեցէք, ես յայրեցի աշխարհին»:

17 Երբ Յիսուս խօսեցայ ասոնք, բարձրացուց իր աշքերը դէյի երկինք եւ քսաւ. «Յայր, ժամը հասած է. փառաւորէ քու Որդիի, որպէսզի քու Որդիի ալ փառաւորէ քեզ, 2 քանի իշխանութիւն տուիր իրեն ամեն մարմին վրայ, որ տայ յալիտեսական կեսանքը քոյլոր անոնց՝ որ տուիր իրեն: (այօնιս ց166) 3 Եւ սս՝ Եյալիտենական կեսանքը.

ճանչնալքեզ՝ միմիայն ճշմարիտ Աստուածը, ու Յիսուս Քրիստոսը՝ որ դուն դրկեցիր: (*αισθίος γ166*)

4 Ես փառաւորեցի թեզ երկիր վրայ. աւարտեցի այն գործը՝ որ տուիր ինձի ընելոյ: 5 Եւ իհմա, Յայր, փառաւորէ զիս բու քով այն փառքով՝ որ ունեի քովի աշխարիի ըլլալին առաջ: 6 Բացայայտեցի բու անոնդ այն մարդո՞՝ որ տուիր ինձի աշխարիին: Քուկդ էին՝ եւ ինձի տուիր զանոնք, ու պահեցին բու խօսքը: 7 Հիմա գիտցան թէ ամեն ինչ որ տուիր ինձի՝ թեզմէ է. 8 որովհետեւ այն խօսքերը որ տուիր ինձի՝ ես տուի անոնց, անոնք այ ընդունեցին եւ ճշմարտապէս գիտցան թէ ես թեզմէ ելայ, ու հաւատացին թէ դրևն որկեցիր զիս: 9 Ես կը թախանձեմ անոնց համար. ոչ թէ կը թախանձեմ աշխարիին համար, այ անոնց համար՝ որ դուն տուիր ինձի, որովհետեւ անոնք քուկդ են: 10 Եւ ամեն ինչ որ իմս Է՝ թեզմէ է, եւ ինչ որ քուկդ Է՝ իմս է, ու ես փառաւորուած եմ անոնցով: 11 Ալ ես աշխարիի մէջ չեմ. բայց անոնք աշխարիի մէջ են, ու ես կու զամ թեզի: Սովոր Յայր, պահէ բու անունով անոնք՝ որ դուն տուիր ինձի, որպէսզի մէկ ըլլան՝ ինչպէս մենք մէկ ենք: 12 Մինչ անոնց հետ էի աշխարիի մէջ, զանոնք կը պահեի բու անունովից: Անոնք որ դուն տուիր ինձի՝ ես պահեցի, եւ անոնցմ ոչ մէկը կորսուեցաւ, բայց միայն՝ այն կորուստի որդին, որպէսզի գրուածը իրագործուի: 13 Ալ իհմա կու զամ թեզի, եւ այս բաները կը խօսիմ աշխարիի մէջ, որպէսզի իմ ուրախութիւնս լման ըլլայ իրենց մէջ: 14 Քու խօսքը տուի անոնց, ես աշխարիի ասեց զանոնք՝ որովհետեւ աշխարիին չեն, ինչպէս ես աշխարիին չեմ: 15 Չեմ թախանձեր որ Վերցնես զանոնք աշխարիին, հապա՛ որ պահես զանոնք չարեն: 16 Անոնք աշխարիին չեն, ինչպէս ես աշխարիին չեմ: 17 Սրբացնը զանոնք բու ճշմարտութեամբ. բու խօսքի ճշմարտութիւն է: 18 Ինչպէս դուն աշխարի որկեցիր զիս, ես ալ աշխարի որկեցի զանոնք: 19 Անոնց համար ես զիս կը սրբացնեմ, որպէսզի իրենք ալ սրբացած ըլլան ճշմարտութեամբ: 20 Բայց կը թախանձեմ ոչ միայն ասոնց համար, այ նաեւ անոնց համար՝ որ պիտի հաւատան ինձի իրենց խօսքով: 21 Որպէսզի բոլորն ալ մէկ ըլլան, ինչպէս դուն՝ Յայր՝ իմ մէջ, ու ես՝ քու մէջո, որ անոնք ալ մէկ ըլլան մեր մէջ, որպէսզի աշխարիը հաւատաց թէ դրևն որկեցիր զիս: 22 Այն փառքը՝ որ դուն տուիր ինձի, ես տուի անոնց, որպէսզի մէկ ըլլան՝ ինչպէս մենք մէկ ենք. 23 (Ես՝ անոնց մէջ, ու դուն՝ իմ մէջո) որպէսզի իրենք կաստելեալիս մէկ ըլլան, եւ աշխարիի գիտնաց թէ դրևն որկեցիր զիս, ու սիրեցիր զանոնք՝ ինչպէս սիրեցիր զիս: 24 Յայր, անոնք որ տուիր ինձի, կ'ուզեմ որ իրենք ալ ըլլան ինձի հետ՝ ուր որ ես եմ, որպէսզի տեսնեն իմ փառքս՝ որ տուիր ինձի. որովհետեւ դուն սիրեցիր զիս աշխարիի իհմանդրութենեն առաջ: 25 Արդար Յայր, աշխարիի ճանչցաւ թեզ. բայց ես ճանչցայ թեզ, եւ ասոնք գիտցան թէ դրևն որկեցիր զիս: 26 Քու անունդ ճանչցուցի անոնց, ու պիտի

ճանչցնեմ. որպէսզի այն սէրը՝ որով դուն սիրեցիր զիս՝ ըլլայ անոնց մէջ, ու ես ալ անոնց մէջ»:

18 Վսոնք ըսելեն ետք՝ Յիսուս գնաց իր աշակերտներուն հետ Կեղրոն Վտակին միւս կողմը, ուր պարտեզ մը կար, որուն մէջ մտան ինք եւ իր աշակերտներու: 2 Յուղա ալ՝ որ պիտի մատնէր զինք՝ զիտէր այդ տեղը, որովհետեւ Յիսուս յաճախ հաւաքուած էր հոն՝ իր աշակերտներուն հետ: 3 Ուստի Յուղա, առնելով իրեն հետ զինուորներուն գունդը, եւ սպասաւորներ՝ քահանայապետներէն ու Փարիսեցներէն, եկաւ հոն՝ ջահերով, լապտերներով եւ զենքերով: 4 Իսկ Յիսուս, գիտնալով իրեն պատահելիք բոլոր բաները, գնաց եւ ըսաւ անոնց. «Ո՞վ կը փնտուե՞»: 5 Պատասխանեցին անոր. «Նազովրեցի Յիսուսը»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես եմ»: Յուղա ալ՝ որ պիտի մատնէր զինք՝ կայնած էր անոնց հետ: 6 Երբ ըսաւ. «Ես եմ», նահանջեցին ու գետին իմկան: 7 Ուստի դարձեալ հարցուց անոնց. «Ո՞վ կը փնտուե՞»: Անոնք ալ ըսին. «Նազովրեցի Յիսուսը»: 8 Յիսուս պատասխանեց. «Զեզի ըսիք թէ՝ «Ես եմ» ուրեմն եթէ զիս կը փնտուեք, ասոնց թոյլ տուլե՞՝ որ երթան». 9 Որպէսզի իրագործուի այն խօսքը՝ որ բար էր. «Ո՞չ մէկը կորսուցուցի անոնցմ՝ որ դրևն տուիր ինձի»: 10 Իսկ Սիմոն Պետրոս՝ որ ուներ սուր մը՝ քաշեց զայն, ու զարմելով քահանայապետին ծառային՝ կորտեց անոր ալ ականջը. այդ ծառային անունը Մաքրոս էր: 11 Յետեւարը Յիսուս ըսաւ Պետրոսի. «Հիմ սուրդ իր պատեանը. միթէ պիտի չխմնմ այն բաժակը՝ որ Յայր տուալ ինձի»: 12 Ուստի զինուորներուն գունդը, հազարապետն ու Յրեաներուն սպասաւորներունեցին Յիսուսը, կապեցին, 13 եւ տարին զայն նախ Աննայի, քանի որ իմ աներն էր այդ տարուան քահանայապետին՝ Կայիհափայի: 14 Այս Կայիհափան էր՝ որ թելարդեց Յրեաներուն. «Աւելի օգտակար է որ մէկ մարդ մեռնի ժողովուրդին համար»: 15 Սիմոն Պետրոս եւ ուրիշ աշակերտ մը կը հետեւէին Յիսուսի: Այդ աշակերտը ծանօթ էր քահանայապետին, ու մտաւ Յիսուսի հետ քահանայապետին գալիքը: 16 Բայց Պետրոս կը կենար դրւըր՝ դրան բով. ուստի միւս աշակերտը՝ որ ծանօթ էր քահանայապետին՝ դուրս ելաւ, խօսեցաւ դռնապանին, ու ներս բերաւ Պետրոսը: 17 Իսկ դրնապան աղջիկը ըսաւ Պետրոսի. «Միթէ դրևն ալ այդ մարդուն աշակերտներէն են»: Ան ալ ըսաւ. «Չնմ»: 18 Ծառաներն ու սպասաւորները կայնած էին հոն, եւ կրակ վառած՝ կը տաքնային, քանի որ ցուրտ էր. «Պետրոս ալ կայնած էր անոնց հետ, ու կը տաքնար: 19 Քահանայապետը հարցուց Յիսուսի՝ իր աշակերտներուն եւ ուստուցումին մասին: 20 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ես բացորոշապէս խօսեցայ աշխարիին. ամեն ատեն սորվեցուցի ժողովարաններուն մէջ ու տաճարին մէջ, ուր բոլոր Յրեաները կը համախմբուէին, եւ ոչինչ

իսուեցայ գաղտնի: 21 Ինչո՞ւ ինծի՞ կը հարցնես, լողներո՞ւն հարցուր թէ ինչ խօսեցայ իրենց. ահա իրենք գիտեն ինչ որ խօսեցայ»: 22 Երբ ըսաւ ասիկա, սպասաւորներն մէկը՝ որ քով կայնած էր, ապտակ մը զարկա թիտուի՝ ըսելով. «Աշխայիս կը պատասխանն քահանայապետին»: 23 Յիտու պատասխաննեց անոր. «Եթէ գէշ խօսեցայ, վկայ գէշին մասին. իսկ եթէ լաւ խօսեցայ, ինչո՞ւ կը զարնես ինծի»: 24 Յեսոյ Աննա կապուած դրկեց զայն Կայիշափա քահանայապետին: 25 Սիմոն Պետրոս կայնած էր հոն, ու կը տաքնար: Ուրեմն ըսին իրեն. «Միթե՞ դ՞նն ալ անոր աշակերտներն ես»: Ան ուրացաւ՝ ըսելով. «Չեմ»: 26 Քահանայապետին ծառաներն մէկն այ, ազգականը անոր՝ որուն ականջը Պետրոս կտրեր էր, ըսաւ. «Ես չտեսայ թեզ պարտէջին մէջ՝ անոր հետո»: 27 Ուստի Պետրոս դարձեալ ուրացաւ. Եւ խկոյն արադար կանչեց: 28 Կայիշափայի տուննեն տարին Յիտու պատասխանիցին պալատը. Եւ այ առոտու էր: Իրենք շմտան պալատը՝ որպէսզի չպղուին, այլ կարենան ուտել զատիկը: 29 Ուստի Պիդատոսն դուրս ելաւ՝ անոնց քով, Եւ ըսաւ. «Ի՞նչ ամրաստանլութիւն կը ներկայացնէր այս մարդուն դէմ»: 30 Պատասխաննեցին իրեն. «Եթէ ան չարագործ մը չըլլար՝ թեզի չինք մատներ զայն»: 31 Ուստի Պիդատոս ըսաւ անոնց. «Դուք առէք զայն, ու դատեցէք ձեր Օրենքին համաձայն»: Իսկ Յրեաները ըսին իրեն. «Մեզի արտօնուած չէ մեռցնել ուեւ մէկը»: 32 որպէսզի իրագործուի Յիտու իսօպը՝ որ ըսեր էր, մատնանշելով թէ ինչ մահով պիտի մեռնէր: 33 Իսկ Պիդատոս դարձեալ մտալ պալատը, կանչեց Յիտու ըսաւ անոր. «Դուն ես Յրեաներուն թագաւոր»: 34 Յիտու պատասխաննեց անոր. «Ասիկա դուն թեզմէ՞ կ'ըսես, թէ ուրիշներ ըսին թեզի՝ իմ մասիս»: 35 Պիդատոս պատասխաննեց. «Միթե՞ ես Յրեայ եմ. քոն ազգդ եւ քահանայապետները մատնեցին թեզ ինծի. դուն ինչ ըրած ես»: 36 Յիտու պատասխաննեց. «Իմ թագաւորութիւնս այս աշխարհէն չէ: Եթէ իմ թագաւորութիւնս այս աշխարհէն ըլլար, իմ սպասաւորներս կը պայքարէին՝ որ ես շմատնուիմ Յրեաներուն ձեռքը: Բայց իհմա՞ իմ թագաւորութիւնս ասվէչէ»: 37 Հետեւարք Պիդատոս ըսաւ անոր. «Ուրեմն դուն թագաւոր մըն ես»: Յիտու պատասխաննեց. «Դուն կ'ըսես թէ թագաւոր եմ: Ես սա նապատակով ծնած եմ, սա նապատակով աշխարհ եկած եմ, որպէսի վկայեմ ճշմարտութեան համար. ով որ ճշմարտութենէն է՝ կը լսէ իմ ձայնս»: 38 Պիդատոս ըսաւ անոր. «Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը»: Երբ ըսաւ ասիկա՝ դարձեալ դուրս ելաւ Յրեաներուն քով, Եւ ըսաւ անոնց. «Ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր վրայ: 39 Բայց քանի սովորութիւն ունիք՝ որ մարդ մը արձակեմ ձեզի Զատիկին, կը փափաքիք որ արձակեմ ձեզի Յրեաներուն թագաւոր»: 40 Այն աստեն բոլորն ալ դարձեալ պոռացին. «Ո՛չ ասիկա, հապա՝ Քարաբբան», մինչդեռ Քարաբբան աւազակ մըն էր:

19 Այն աստեն Պիդատոս առաջ Յիտու ըսաւ ասուազանեց: 2 Չինուորներն ալ հիւսեցին փուշէ պսակ մը ու դրին անոր գլուխը, Եւ հազցուցին անոր ծիրանի հանդերձ մը 3 ու կ'ըսէին. «Ողջոյն, Յրեաներուն թագաւոր», Եւ ապտակներ կը զարնեին անոր: 4 Պիդատոս դարձեալ դուրս ելաւ ու ըսաւ անոնց. «Ահայ դրու կը բերեմ զայն ձեզի, որպէսզի գիտնաք թէ ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր վրայ»: 5 Ուստի Յիտու դուրս ելաւ՝ կրելով փուշէ պսակն ու ծիրանի հանդերձ, Եւ Պիդատոս ըսաւ անոնց. «Ահայ այդ մարդը»: 6 Երբ քահանայապետներն ու սպասաւորները տեսան զայն, պոռացին. «Խաչէ, խաչէ զայն»: Պիդատոս ըսաւ անոնց. «Դուք առէք զայն ու խաչեցէք, որովհետեւ ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր վրայ»: 7 Յրեաները պատասխաննեցին իրեն. «Մենք Օրենք մը ունինք, Եւ մեր Օրենքին համաձայն՝ պարտադր է մեռնի, որովհետեւ Աստուծոյ Որդի ըրաւ ինքզինք»: 8 Իսկ երբ Պիդատոս լսեց այս խօսքը՝ ալ աւելի վախցաւ, 9 ու դարձեալ մտներվ պալատը՝ ըսաւ Յիտուի. «Դուն ուրկի՞ ես»: Բայց Յիտու պատասխան չտուալ անոր: 10 Ուստի Պիդատոս ըսաւ անոր. «Չեմ խօսիր ինծի հետ. չնն գիտեր թէ իշխանութիւն ունիմ խաչելու թեզ, Եւ իշխանութիւն ունիմ արձակելու թեզ»: 11 Յիտու պատասխաննեց. «Դուն ոչ մէկ իշխանութիւն կ'ունենայիր իմ վրաս, եթէ վերէն տրուած չըլլար թեզի: Ուստի ան որ մատնեց զիս թեզի՝ աւելի մեծ մեղը ունի»: 12 Ատուկ ետք Պիդատոս կը ջանար արձակել զայն. բայց Յրեաները կ'աղաղակէին. «Եթէ արձակես ատիկա՝ կայսրին բարեկամը չնս. ով որ թագաւոր կ'ընք ինքզինք՝ կը խօսի կայսրին դէմ»: 13 Ուրեմն Պիդատոս երբ լսեց այս խօսքը՝ դուրս հանեց Յիտու, բազմեցաւ դատարանը, այս տեղը՝ որ Քարայատակ կը կոչուէր, իսկ երրայերեն՝ Կապպաթա, 14 (Զատիկի Ուրբային էր, գրեթէ վեցերորդ ժամը՝), Եւ ըսաւ Յրեաներուն. «Ահա ձեր թագաւորը»: 15 Բայց անոնք պոռացին. «Վերցնոր, վերցնոր, խաչէ զայն»: Պիդատոս ըսաւ անոնց. «Չեր թագաւորը խաչեն»: Քահանայապետները պատասխաննեցին. «Մենք թագաւոր չունինք՝ կայսրէն զատ»: 16 Այն աստեն յանձնեց զայն անոնց՝ որպէսզի խաչուէր: 17 Անոնք ալ առին Յիտու ըսաւ ու տարին. Եւ ինք՝ վերցներով իր խաչը՝ զնաց Գանձ կոչուած տեղը, որ երրայերեն Գողգոթա կը կոչուի: 18 Յոն խաչեցին զայն, ու երկու ուրիշներ ալ անոր հետ՝ մէկ կողմէն եւ միւս կողմէն, իսկ մէջտեղը՝ Յիտու: 19 Պիդատոս գրեց տիտղոս մը ու դրա խաչին Վրայ. գրուած էր. «Յիտու Նազովիշեցի՝ Յրեաներուն թագաւորը»: 20 Ուստի Յրեաներէն շատեր կարդացին այդ տիտղոսը, որովհետեւ այն տեղը՝ ուր Յիտու խաչուեցաւ՝ մօտ էր Քարաբին. գրուած էր երրայերեն, յունարէն ու լատիներէն: 21 Իսկ Յրեաներուն քահանայապետները ըսին Պիդատոսի. «Մի գրեր. «Յրեաներուն թագաւոր», հապա գրէ թէ ինք ըսաւ. «Յրեաներուն թագաւորը».

եմ»: 22 Պիղատոս պատասխանեց. «Ինչ որ գուցի՞ գրեցի՞»: 23 Երբ զինուորները խաչեցին Յիսուսը, առին անոր հանդերձները ու քածնեցին չորսի, իւրաքանչիւր զինուորի՝ քածին մը. նաեւ քածնունը: Բացկոնը առանց կարի էր, ամբողջովին հիւսուած՝ Վերեն վար: 24 Ուստի քսին իրարու. «Չպատունք զայն, հապա վիճակ ձգենք անոր վրայ՝ թէ որոն պիտի քլայ»: Որպէսզի իրագործուի այն գրուածը՝ որ կ'ըսէ. «Իմ հանդերձներս քածնեցին իրենց մէջ, եւ իմ պատմուանիս վրայ վիճակ ձգեցին»: Ուրեմն զինուորները ըրին այս բաները: 25 Յիսուսի խաչին քով կայնած էին իր մայրը եւ իր մօր քոյրը, Մարիամ՝ Կողեովպասի կինը, ու Մարիամ Մագդաղենացին: 26 Ուրեմն երբ Յիսուս տեսալ իր մայրը, եւ այն աշակերտը որ կը սիրեր՝ քովը կայնած, ըսալ իր մօր. «Կին, ահա քու որոյիր»: 27 Յետոյ ըսալ աշակերտին. «Ահա քու մայրոյ»: Եւ այդ ժամեն ետք՝ աշակերտը ընդունեց զայն իր քով: 28 Անկէ ետք՝ Յիսուս, գիտնալով թէ արդիւն ամեն բան կատարուած է, (որպէսզի գրուածը ամբողջանայ), ըսալ. «Ծարաւ եմ»: 29 Յոն անօր մը դրուած էր՝ լի քացախով. անոնք այլ եցուցին սպալնգ մը քացախով, անցուցին գոպայի մշտիկի մը եւ մատուցանեցին անոր բերանին: 30 Ուստի երբ Յիսուս առալ քացախը՝ ըսալ. «Ամեն բան կատարուեցաւ», ու խոնարհեցներլով գլուխը՝ աւանդեց հոգին: 31 Քանի որ Ուրբաթ էր, Յիեաները թախանձեցին Պիղատոսի՝ որ անոնց սրունքները կուտրուին ու վերցուին, որպէսզի մարմինները չմասն խաչին վրայ միշտեւ Շարաթ (որովհետեւ այդ Շարաթը մեծ օր էր): 32 Ուստի զինուորները եկան եւ կոտրեցին առաջինին սրունքները. նաեւ միւսին՝ որ խաչուած էր անոր հետ: 33 Բայց երբ եկան Յիսուսի, ու տեսան թէ արդիւն մեռած էր, չկոտրեցին անոր սրունքները. 34 հապա զինուորներն մէկը՝ զեղարդով խոցեց անոր կողը, եւ իսկոյն արին ու ջուր դուրս եկան: 35 Ան որ տեսալ այս բաները՝ վկայեց, եւ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է, ու ինը գիտ թէ կ'ըսէ ճշմարտութիւնը, որ դոկը (այ) հաւատաք: 36 Վրդարեւ այս բաները կատարուեցան, որպէսզի իրագործուի այն գրուածը. «Անոր ոչ մէկ ուսկորը պիտի կոտրուի»: 37 Եւ դարձեալ ուրիշ գրուած մը կ'ըսէ. «Պիտի նային անոր՝ որ խոցեցին»: 38 Ասկէ ետք՝ Ցովսէվ Արիմաթեացին, (որ Յիսուսի աշակերտ եղած էր, բայց կաղսնի՝ Յիեաներէն վախնալով)՝ թախանձեց Պիղատոսի՝ որ վերցն Յիսուսի մարմինը: Պիղատոս ալ արտօնեց, ուրեմն եկան ու վերցուց Յիսուսի մարմինը: 39 Նիկողեմոս ալ եկալ (որ նախապէս՝ գիշերուան մէջ զացեր էր Յիսուսի), եւ բերալ զմուռսի ու հայրէի խառնուրդ մը՝ հարիլ լիստի չափ: 40 Ուրեմն առին Յիսուսի մարմինը, եւ փաթեցին զայն բոյրերուն հետ՝ լաքերու մէջ, ինչպէս Յիեաները սովորութիւն ունին թաղելու: 41 Այն տեղը ուր խաչուեցաւ պարտէզ մը կար, եւ պարտէզին մէջ՝ նոր գերեզման մը, որուն մէջ ամենեւին մարդ դրուած չէր: 42 Ուստի հոն դրին

Յիսուսը՝ Յրեաներու Ուրբաթին պատճառով, որովհետեւ գերեզմանը մօտ էր:

20 ՄԵԿարթի օրը՝ Մարիամ Մագդաղենացին, աստուն՝ դեռ չլրտսացած՝ կ'երթայ գերեզման, եւ կը տեսնէ թէ քարը վերցուած է գերեզմանին դրնեն: 2 Ուստի կը վազէ՝ կու զայ Սիմոն Պետրոսի, ու միւս աշակերտին՝ որ Յիսուս կը սիրէր, եւ կ'ըսէ անոնց. «Վերցուցած են Տէրը գերեզմանեն, ու չենք գիտեր ուր դրած են զայն»: 3 Ուրեմն Պետրոս եւ միւս աշակերտը մեկնեցան, ու կ'երթային դէպի գերեզմանը: 4 Երկուըն ալ կը վազէին միասին. սակայն միւս աշակերտը՝ Պետրոսն աւելի արագ վազելով՝ անկէ առաջ հասալ գերեզմանը, 5 ծույրով նայեցա, եւ տեսալ թէ լաքերը դրուած էին հոն. բայց ներս չմտաւ: 6 Սիմոն Պետրոս ալ՝ որ կը հետեւէր անոր՝ հասաւ, մտաւ գերեզմանը, ու տեսաւ լաքերը՝ որոնք դրուած էին հոն. 7 իսկ վարշամակը՝ որ անոր գլուխն էր՝ միւս լաքերուն հետ դրուած չէր, հապա ծալուած՝ զայտ տեղ մըն էր: 8 Կյան ատեն միւս աշակերտն ալ՝ որ աւելի առաջ եկած էր գերեզմանը՝ ներս մտաւ, տեսաւ եւ հաւատաց: 9 Որովհետեւ դիօ չէին գիտեր գրուածը, թէ պէտք է որ ան յարութիւն արնէ մերեներէս: 10 Ուստի աշակերտները վերադարձան իրենց տունը: 11 Բայց Մարիամ կայնած էր գերեզմանին դրուրը, եւ կու լայ: Մինչ կու լայ, ծուցաւ դէպի գերեզմանը՝ նայելու, 12 ու տեսաւ երկու հրեշտակներ՝ ճերմակ հանդերձներով, որ նասած էին հոն՝ ուր Յիսուսի մարմինը դրուած էր, մէկը գլուխն կողմը, եւ միւսը՝ ուորին: 13 Անոնք ըսին իրեն. «Կին, ինչո՞ւ կու լայ»: Ըսալ անոնց. «Որովհետեւ վերցուցած են իմ Տէրս գերեզմանեն, ու չեմ գիտեր ուր դրած են զայն»: 14 Երբ ըսալ ասիկա՞ ետեւ դարձաւ, եւ տեսաւ Յիսուսը՝ որ կայնած էր, ու չէր գիտեր թէ Յիսուսն է: 15 Յիսուս ըսալ անոր. «Կին, ինչո՞ւ կու լայ, ո՞վ կը փնտռես»: Ինք՝ կարծենով թէ ան պարտիզպանն է, ըսալ անոր. «Տէր, եթէ դրին տեղափոխեցիր զայն, ըսէ ինծի՞ մէր դրիր զայն, որպէսզի վերցնեմ զայն»: 16 Յիսուս ըսալ անոր. «Մարիամ»: Ան ալ դարձաւ եւ ըսալ անոր (Եբրայերէն). «Դարբունի», որ ըսել է՝ Վարդապէտ: 17 Յիսուս ըսալ անոր. «Մի դպչիր ինծի, որովհետեւ դեռ քարձրացած չեմ Յօրս քով. հապա զնայ եղբայրներուս եւ ըսէ անոնց. «Ես կը քարձրանամ իմ Յօրս քով ու ծեր Յօր քով, իմ Աստուծոյս քով եւ ծեր Աստուծոյն քով»: 18 Մարիամ Մագդաղենացին զնաց, ու պատմեց աշակերտներուն թէ ինք տեսաւ Տէրը, եւ թէ ան ըսալ իրեն այս բաները: 19 Նոյն օրը, ՄԵԿարթի իրիկուն, աշակերտներուն հաւաքուած տեղին դրները զոց էին՝ քանի որ կը վախնային Յիեաներէն: Յիսուս եկալ կայնեցա անոնց մէջտեղ եւ ըսալ անոնց. «Խաղաղութիւն ճեզի»: 20 Ասիկա ըսելով՝ ցուցուց անոնց իր ճեռքերն ու կողը. աշակերտներն ալ ուրախացան՝ երբ տեսան Տէրը: 21 Յիսուս դարձեալ ըսալ

անոնց. «Խաղաղութիւն ճեզի. ինչպէս Յայրը դրկեց զիս, ես ալ կը դրկեմ ճեզ»: 22 Ասիկա ըսերով՝ փշեց անոնց վրայ եւ ըսաւ անոնց. «Ընդունեցէք Սուրբ Հոգին: 23 Որոնց մեղքերը որ ներէք ներուած ըլլան անոնց, եւ որոնց մեղքերը որ պահէք՝ պահուած ըլլան»: 24 Բայց տասմերկուոքն մէկը, Երկուորեակ կոչուած Թովմաս, անոնց հետ չէր՝ երբ Յիսուս եկաւ: 25 Ուրեմն միևս աշակերտները ըսին անոր. «Տէրը տեսանք»: Ան ալ ըսաւ անոնց. «Պիտի չհաւատամ, եթէ չտեսմեն զամերուն տիկը՝ իր ճեռքերուն վրայ, ու չմիւնմ մատս զամերուն տիպին մէջ, եւ չմիւնմ ճեռքս անոր կողին մէջ»: 26 Ուրե օր ետք՝ դարձեալ աշակերտները ներսն էին, Թովմաս ալ՝ անոնց հետ: Յիսուս եկաւ՝ թէպէտ դրոները զոց էին, կայնեցաւ անոնց մէջտեի եւ ըսաւ. «Խսդաղութիւն ճեզի: 27 Յետոյ ըսաւ Թովմասի. «Ճն բեր մատոյ ու տես ճեռքերս, բնը ճեռք եւ միւն կողիս մէջ, ու մի՞ ըլլար անհաւատ, հապա՞ հաւատացեալք»: 28 Թովմաս պատասխանեց անոր. «Իմ Տէրս եւ Աստուածու»: 29 Յիսուս ըսաւ անոր. «Դուն հաւատացիր՝ որովիեսեւ տեսար զիս. Երանի անոնց որ կը հաւատան՝ առանց տեսնելու»: 30 Յիսուս ըրաւ ուրիշ բազմաթիւ նշաններ ալ իր աշակերտներուն առջև, որոնք գրուած չեն այս գիրքին մէջ: 31 Բայց ասոնք գրուեցան, որպէսզի հաւատաք թէ Յիսուս՝ Քրիստոսն է, Աստուծոյ Որդին, եւ հաւատալով կենաք ունենաք՝ անոր անունով:

21 Ասկէ ետք՝ Յիսուս դարձեալ բացայայտեց ինքզինք իր աշակերտներուն, Տիրեհիայի ծովուն եզերքը. եւ սապէս բացայայտեց: 2 Սիմոն Պետրոս, Թովմաս՝ Երկուորեակ կոչուածը, Նաթանայէլ՝ որ Գայլիեայի Կանա քաղաքէն էր, Եւերդուսի որդիները, նաևս աշակերտներէն երկու ուրիշներ միասին էին: 3 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոնց. «Ես կ'երթամ ձուկ որսալու»: Ըսին անոր. «Մենք ալ կու գանք թէզի հետ»: Դուրս ելան եւ հսկյոյն նաև մտան. բայց այդ գիշեր ոչինչ քանեցին: 4 Երբ արդէն առտու եղալ՝ Յիսուս կայնած էր ծովեզերքը, բայց աշակերտները շճանցան թէ Յիսուսն է: 5 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Չաւակնեն, ունի՞ ուտեիք բան մը»: «Պատասխանեցին իրեն. «Ո՛»: 6 Ըսաւ անոնց. «Նետեցէք ուրկանը նաւուն աջ կողմը, ու պիտի գտնէք»: Ուրեմն նետեցին, եւ ծուկերուն շատութենէն՝ այլ կարող չէին քաշել զայն: 7 Ուստի այն աշակերտը որ Յիսուս կը սիրէր՝ ըսաւ Պետրոս. «Ասիկա Տէրն է»: Երբ Սիմոն Պետրոս լսեց թէ Տէրն է, վրան առաւ բաճկոնը՝ որովիետեւ մերկ էր, ու նետուեցաւ ծովը: 8 Իսկ միևս աշակերտները եկան նաւակով, (որովիետեւ ցամաքէն հեռու չէին, միայն Երկու հարիւր կանգունի չափ), եւ կը քաշէին ուրկանը՝ ծուկերով լեցուն: 9 Երբ ցամաք ելան հոն տեսան վառուած կրակ մը, ու վրան դրուած ծուկ, եւ հաց: 10 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Բերէք այդ ծուկերն՝

որ բռնեցիք իհմա»: 11 Սիմոն Պետրոս նաւ մտաւ եւ ցամաք քաշեց ուրկանը՝ լի հարիւր յիսուներեք խոշոր ծուկերով. թէպէտ այդքան բան կար, ուրկանը չպատուեցա: 12 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եկէք, ճաշեցէք»: Աշակերտներէն ոչ մէկը կը յանդգնէր հարցնել անոր. «Դուն ո՞վ ես», որովիետեսն գիտէին թէ Տէրն է: 13 Ուստի Յիսուս եկաւ, առաւ հացը եւ տուաւ անոնց, նմանապէս՝ ծուկը: 14 Այս արդէն երրորդ անգամն էր, որ Յիսուս բացայայտեց ինքզինք իր աշակերտներուն՝ մեռեներէն յարութիւն աղնելէն ետք: 15 Երբ ճաշեցին՝ Յիսուս ըսաւ Սիմոն Պետրոսի. «Սիմոն, Ցովնանի որդի, կը սիրեմ զիս»: Աև ըսաւ անոր. «Վյու, Տէր, դուն գիտէս թէ կը սիրեմ թէզք»: Ըսաւ անոր. «Յովիում իմ ոչիսարներս»: 17 Ըսաւ անոր երրորդ անգամ. «Սիմոն, Ցովնանի որդի, կը սիրեմ զիս: «Պետրոս տրումեցաւ որ երեք անգամ ըսաւ իրեն. «Կը սիրեմ զիս», եւ ըսաւ անոր. «Սէր, դուն ամմն բան գիտէս, դուն գիտէս թէ կը սիրեմ թէզք»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Վրածէ իմ ոչխարներս: 18 Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարէն թէզի. «Երբ դեռասի էիր, ինքնիրմէն գօտի կը կապէիր, եւ ուր ուզէիր՝ կ'երթայիր. բայց երբ ծերանաս՝ պիտի Երկարես ճեռքերո, ուրիշը գօտի պիտի կապէ թէզի, ու պիտի տանի հին՝ ուր չես ուզեր»: 19 Ասիկա խօսեցաւ՝ մատնանշելով թէ ան ինչ մահով պիտի փառաւորէր Աստուած: Երբ խօսեցաւ ասիկա՝ ըսաւ անոր. «Յետելէ ինծի»: 20 Պետրոս ետեւ դարձաւ, ու տեսաւ թէ իրեն կը հետեւէր այն աշակերտը՝ որ Յիսուս կը սիրէր. (ան նաեւ ինքեր էր անոր Կուրծքին վրայ՝ ընթրիքին ատենը, եւ սեր էր. «Տէր, ո՞վ է ան՝ որ պիտի մատնէ թէզք»). 21 Պետրոս՝ տեսնելով զայն՝ ըսաւ Յիսուսի. «Տէր, հապա ասիկա ինչ պիտի ըլլայք»: 22 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ ես ուզեմ, որ ան մնայ՝ մինչեւ որ գամ, քու ինչ հոգդ է. դուն հետեւէլ ինծի»: 23 Ուստի սա խօսքը տարածուեցաւ Երբայրներուն մէջ՝ թէ այդ աշակերտը պիտի չմեռնի: Սակայն Յիսուս չըսաւ անոր. «Պիտի չմեռնի», հապա. «Եթէ ես ուզեմ, որ ան մնայ՝ մինչեւ որ գամ, քու ինչ հոգդ է»: 24 Այս աշակերտն է՝ որ կը վկայէ այս բաներուն մասին, եւ գրեց ասոնք. ու գիտենք թէ անոր վկայութիւնը Եշմարիտ է: 25 Ուրիշ շատ բաներ ալ կան՝ որ Յիսուս ըրաւ. Եթէ անոնք մէկ առ մէկ գրուած ըլլային, կարծեմ թէ նոյնիսկ աշխարին ալ բաւական պիտի չըլլար՝ պարունակելու այն գիրքերը, որ գրուած պիտի ըլլային: Ամեն:

ԳՈՐԾՔ

ԱՌԱՋԵԼՈՅ

1 Առաջին պատմությունը գրեցի, ով թեոփիլոս, ամէն ինչի մասին՝ որ Յիսուս սկսաւ ընել եւ սորվեցնել, 2 մինչեւ այն օրը՝ երբ Սուրբ Հոգին միջոցով պատուեներ տուաւ իր ընտրած առաքեալուն, ու համբարձաւ: 3 Նաև ինքինը ող ցոյց տուաւ անոնց իր չաշբարանքներն ենք՝ շատ սպացոյցներով, քառասուն օր տեսնուերկ անոնցմ եւ խօսելով Աստուծոյ թագաւորութեան մասին: 4 Անոնց հետ եղած ատեն հրամայեց անոնց՝ որ Երուսաղեմն չիեռանամ, հապա սպասեն հօրդ խոստումին՝ «որ ինձմ լսեցիր», ըսաւ. 5 «Որովհետեւ իրաւ է թէ Յովիաննես մկրտեց ջուրով, բայց դուք՝ շատ օրեր չանցած պիտի մկրտուիք Սուրբ Հոգին»: 6 Անոնք այ համախմբուելով՝ հարցուցին իրեն. «Տէր, այս ժամանակին պիտի վերահաստատես Խրայելի թագաւորութիւնը»: 7 Ըսաւ անոնց. «Զեզի չի վերաբերիք գիտնալժամանակներն ու ատենները, որ Յայրը իր իշխանութեան մէջ դրաւ. 8 Բայց Սուրբ Հոգին ձեր վրայ եկած ատենք՝ զօրութիւն պիտի ստանաք, եւ ինձի համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղեմի մէջ, ամբողջ Յրեաստանի ու Սամարիայի մէջ, եւ մինչեւ Երկրի ծայրերը»: 9 Երբ խօսեցաւ այս բաները, մինչ կը նայէին համբարձաւ, եւ ամազ մը վերցուց զայն անոնց աշքերն: 10 Մինչ ակնապիշ կը նայէին դեպի Երկինք՝ Երբ ան վեր կ'ելլէր, ահա Երկու մարդիկ՝ ճերմակ տարազով՝ կայնեցան իրենց քով 11 եւ ըսին. «Գայլիեացի մարդիկ, ինչո՞ւ կայնած՝ կը նայիր դեպի Երկինք. այս Յիսուսը՝ որ Երկինք համբարձաւ ծեզմէն, նոյնպէս պիտի զայ՝ ինչպէս տեսաք անոր Երկինք Երբայր»: 12 Այս ատեն Երուսաղեմ վերադարձան Զիթենին կոչուած լեռնէն, որ Շաքաթ օրուան ճամբայի չափ մօս է Երուսաղեմի: 13 Երբ մտան քաղաքը՝ բարձրացան վերնատունը, ուր կը բնակէին Պետրոս ու Յակոբոս, Յովիաննես եւ Անդրեաս, Փիլիպոս ու Թովմաս, Բարթողոմէոս եւ Մատթեոս, Յակոբոս Ալքուտան ու Սիմոն Նախանձայոյց եւ Յուրա Յակոբեան: 14 Ասոնք բոլորը միաբանութեամբ կը յարատեւէին աղօթքի եւ աղերսանքի մէջ՝ կիներուն հետ, ու Յիսուսի մօր՝ Մարիամի եւ անոր Երբայններուն հետ: 15 Այդ օրերը՝ Պետրոս կանգնեցաւ աշակերտներուն մէջ, (հաւաքուած բազմութիւնը հարիւր քան հոգիի չափ էր,) եւ ըսաւ. 16 «Մարդիկ Երբայրներ, պէտք էր որ իրագործուեր այն գրուածը, որ նախապէս Սուրբ Հոգին ըսեր էր Դալիթի բերանով՝ Յուղայի մասին, որ առաջնորդ եղաւ Յիսուսը բռնողներուն. 17 Որովհետեւ ան մեզի հետ՝ մեր համբանքն էր, եւ բաժին վիճակուած էր անոր այս սպասարկութենն: 18 Ուրեմն ասիկա տիրացաւ ազարակի մը՝ անիրաւութեան վարձքով, ու

գլխիվայր յինալով՝ մէջտեղին ենոքուեցաւ, եւ իր բոյոր աղիքները դուրս թափեցան: 19 Երուսաղեմի բոյոր բնակիչները գիտացն այս բանը, այնպէս որ այդ ազարակը կոչուեցաւ իրենց բարբառով Ակեղդամա, այսինքն՝ Արիւնի ազարակ: 20 Որովհետեւ գրուած է Սահմաններու գիրքին մէջ. «Անոր բնականամ անայի թող ըլլայ, եւ անոր մէջ ոչ մէկը բնակի», նաեւ. «Անոր պաշտօնն ուրիշը առնէ»: 21 Ուրեմն պէտք է որ այս մարդոցմէն՝ որոնք մեզի հետ էին այն ամբողջ ժամանակը, երբ Տէր Յիսուս մնաւ ու ելաւ մեր մէջ, 22 Յովիաննեսի մկրտութենն սկսեալ մինչեւ այն օրը՝ երբ համբարձաւ մեզմէ, ասոնցմ մէկը մեզի հետ վկայ ըլլայ անոր յարութեան»: 23 Ուստի Երկու հոգի կայնեցուցին, Յովսէփը որ Բարսարա կը կոչուէր եւ Յուստոս մականուանուեցաւ, ու Մատարիան, 24 եւ աղօթելով՝ ըսին. «Տէր, դուն որ կը ճանչնաս բոլորին սիրտերը, յայտնէ մեզի թէ որ մէկը ընտրեցիր այս Երկուքն: 25 Որպէսզի բաժին առնէ այս սպասարկութենն ու առաքենութենն, որմէ Յուղա ինկաւ Երթարլու համար իր տեղը»: 26 Եւ անոնց համար վիճակ ձգեցին, ու վիճակը ելաւ Սատարիայի. եւ ան համրուեցաւ տասնմէկ առաքեաններուն հետ:

2 Երբ Պենտեկոստի տօնը հասաւ, բոյորն ալ միաբան՝ մէկ տեղ էին: 2 Յանկարծ շատազ մը եղաւ Երկինքն՝ սաստկաշունչ հովի մը ծայսին պէս, ու լեցուց ամբողջ տունը՝ ուր նստած էին: 3 Եւ բաժնուած լեզուներ Երեւան իրենց՝ որպէս թէ կրակէ, ու հանգեցնան անոնցմ իւրաքանչիւրին վրայ: 4 Բոյորն ալ լեցուեցան Սուրբ Հոգին եւ սկսան խօսիլ ուրիշ լեզուներով, ինչպէս Հոգին իրենց խօսիլ կու տար: 5 Երուսաղեմ բնակող Յրեաներ կային, բարեպաշտ մարդիկ՝ Երկինքի տակ Երած ամէն ազգէ: 6 Երբ այս ճայնը Երաւ, բազմութիւնը համախմբուեցաւ ու շփոթեցաւ, որովհետեւ կը լսէին թէ անոնք կը խօսէին իրենցմ իւրաքանչիւրին սեփական բարբառով, այն Երկինք՝ որուն մէջ ծնած ենք. 9 Պարթեններ, Մարեր ու Եղամացիներ, եւ անոնք որ կը բնակին Միջագետի, Յրեաստանի, Կապաղովկիայի, Պոնտոսի, Ասիայի, 10 Փրիւլիայի, Պամիկիւլիայի ու Եգիպտոսի մէջ, եւ Կիւրենէի մօտ՝ Լիսիայի կողմէրը, նաեւ Յորմէնն զաղթած Յրեաներ ու նորահաստներ, 11 Կրետացիներ եւ Արքաներ, կը լսէնք թէ անոնք կը խօսին Աստուծոյ մեծամեծ գործերուն մասին՝ մեր լեզուներով»: 12 Բոյորն ալ զմայած էին, ու տարակուսած՝ կ'ըսէին իրարու. «Ի՞նչ կընայ ըլլայ ասիկա»: 13 Ոմանք ալ ծաղրելով կ'ըսէին. «Անոնք լի են անոյշ գինիով»: 14 Բայց Պետրոս կանգնեցաւ տասնմէկին հետ, բարձրացուց ծայնը եւ ըսաւ անոնց. «Ո՞վ Յրեաստանցիներ, ու դուք բոլորդ՝

որ կը բնակիք Երուսաղեմ, սա զիտցէք եւ մտիլ գորեք իմ խօսքերս։ 15 որովհետեւ ասնք ոչ թէ արքեած են՝ ինչպէս դոյլ կ'Ենթարդէք, քանի դեռ օրուան երրորդ ժամն՝ “Ե, 16 հայու ասիկա այն Ե՝ որ ըստեաց Յովէլ մարգարէին միջոցն։ 17 “Վերջին օրերը, - կ'ըսէ Աստուած, - իմ Յովիւ պիտի թափեմ ամէն մարմինի վլայ, եւ ձեր որդիներն ու աշխիները պիտի մարգարէանան, ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պիտի տեսնեն, ու ձեր ծերերը երազներ պիտի տեսնեն։ 18 Իմ ծառաներուս եւ աղախիններուս վլրա ալ այդ օրերը իմ Յովիւ պիտի թափեմ, ու պիտի մարգարէանան։ 19 Վերը՝ երկինքը՝ սքանչելիքներ ցոյց պիտի տամ, եւ վարը՝ երկիրը՝ նշաններ, արին, կրօպ ու ծուլի մառախուր, 20 արևը պիտի փոխուի խաւարի, եւ լուսինը՝ արիւնի, դեռ Տէրոց մեծ ու երեւելի օրը չեկած։ 21 Եւ ով որ կանչէ Տէրոց անունը՝ պիտի փրկուի”։ 22 Խրայելացի մարդիկ, լսեցէք սա՞ խօսքերը. Յիսուս Նազովեցին, Աստուծմ ձեզի ցոյց տրուած մարդ մը՝ հրաշքներով, սքանչելիքներով ու նշաններով - որ Աստուած անոր միջոցով ըրաւ ձեր մէջ, ինչպէս դոյլ ալ զիտէք -, 23 Աստուծոյ որոշած ծրագիրով եւ կանխագիտութեամբ մատնուած ըլլալով՝ առիք եւ սպաննեցիք անօրէններու ձեռքով՝ փայտի վլրա զամելրով։ 24 Բայց Աստուած յարուցանեց զայն՝ քակելով մահուան ցաւերը, քանի որ կարեի չէր որ ան քոնուէր անկէ։ 25 Որովհետեւ Դաւիթ կ'ըսէ անոր մասին. “Ամէն ատեն կը տեսնեմ Տէրը իմ աշշեւս, քանի որ իմ աջ կողմն Ե՝ որպէսզի չսասանիմ։ 26 Ուստի իմ սիրտս ուրախացաւ եւ իմ լեցուս ցնծաց, նաեւ իմ մարմինս ալ պիտի հանգատանայ յոյսով։ 27 որովհետեւ իմ անծս պիտի չթողուս դժիմքին մէջ, ու պիտի չթոյլատրես որ քու Սուրբ ապականութիւն տեսնեւ։ (Hadēs ց86) 28 Կեանքի ճամբանները զիտցուցիր ինծի. քու երեսիդ ուրախութեամբ պիտի լեցնես զիս”։ 29 Մարդիկ երեայրներ, արտօնուած Ե ինծի համարձակութեամբ խօսիլ ձեզի Դաւիթ նահականետին մասին, որ վախճաննեցաւ ու թաղուեցաւ, եւ անոր գերեզմանը մինչեւ այսօր մեր մէջ Ե։ 30 Ուրեմն, որովհետեւ ան մարգար էր, - եւ զիտէք թէ Աստուած երդումով իրեն խօստացաւ, թէ պիտի յարուցանետ մարմինի համեմատ իր մէշքին պտուղէն եղող Քրիստոսը՝ որ քազմի իր զահին վլրա, - 31 ինք կանխատեսութեամբ խօսեցաւ Քրիստոսի յարութեան մասին, թէ անոր անձը դժոխքը չնաց եւ անոր մարմինը ապականութիւն չտասաւ։ (Hadēs ց86) 32 Աստուած այս Յիսուսը յարուցանետ, որուն մէնք բոլորս ալ վկայ ենք։ 33 Ուստի Աստուծոյ աջ ձեռքով քարձանալով ու Յօրմէն ստանալով Սուրբ Յովիին խոստումը՝ թափեց ասիկա, որ դոյլ իհմա կը տեսնէք ու կը լսէք։ 34 Որովհետեւ Դաւիթ երկինք չելա, բայց ինք կ'ըսէ. “Տէրը ըսաւ իմ Տէրոցս. «Բազմէ իմ աջ կողմս, 35 մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ոտքերուու»։ 36 Ուրեմն Խրայէի ամբողջ տունը ստուգապէս յօդ

գիտնայ թէ Աստուած զայն Տէր ալ ըրաւ, Օծեալ այ, այդ Յիսուսը՝ որ դոյլ խաչեցիք։ 37 Երբ լսեցին ասիկա, զոշացին իրենց սիրտին մէջ եւ ըսին Պետրոսի ու միւս առաքեաններուն. «Մարդիկ եղայրներ, ինչ ընտնք»։ 38 Պետրոս ըսաւ անոնց. «Ապաշխարտցէք, ու ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող մկրտուկ Յիսուս Քրիստոսի անունով՝ մերքերու ներումին համար, եւ պիտի ստանաք Սուրբ Յովիին պարգելք։ 39 Որովհետեւ խոստումը ձեզի համար Ե, նաեւ ձեր զաւակներուն, ու բոյլոր հեռու եղողներուն, որ Տէրը՝ մեր Աստուածը պիտի կանչէ»։ 40 Եւ ուրիշ շատ խօսքերով կը վկայէր, կը յորդորէր զանոնք ու կ'ըսէր. «Ազատեցէք դուք ձեզ այս կամակոր սերունդէն»։ 41 Ուստի անոնք՝ որ սիրայօժար ընդունեցին անոր խօսքերը՝ մկրտուեցան. Եւ այդ օրը երեք հազար անձի չափ աւելցան Եկեղեցին թիւին վլրա. 42 Անոնք միշտ կը յարատեւէին առաքեաններուն ուստցումին ու հաղորդվածեան, հաց կտրելու եւ աղօթելու մէջ։ 43 Վախը համակեց ամէն անձ՝, Եւ շատ սքանչելիքներ ու նշաններ կատարուեցան առաքեաններուն միջոցով։ 44 Բոյլոր հաւատացեանները միասին էին, եւ բոյլոր բանները հասարակաց էին։ 45 Կը ծախէին իրենց ստացուածքներն ու ինչքերը, եւ անոնց զինք կը բաժնէին բոյլորին, որոն որ պէտք ըլլար։ 46 Ամէն օր կը յարատեւէին միարանութեամբ տաճարը երթալու մէջ, եւ հաց կտրելով իրենց տուններուն մէջ՝ իրենց կերակուրը կ'ուտէին ցնծութեամբ ու պարզանութեամբ։ 47 Աստուած կը գովարանէին եւ շնորհիք կը գտնէին ամբողջ ժողովուրդին առջեւ. ու Տէրը օրէ օր փրկուածներ կ'աւելցնէր Եկեղեցին թիւին վլրա։

3 Պետրոս ու Յովիաննես իններորդ ժամուն՝ այօթիքն ատենը միասին տաճարը կը բարձրանային։ 2 Իր մօր որովպայնէն կաղ ծնած մարդ մը կը բերուէր եւ ամէն օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրան քով կը դրուէր, որպէսզի տաճարը մտնողներէն ողորմութիւն իննդրէ։ 3 Ան, տեսներով Պետրոն ու Յովիաննեսը՝ որոնք տաճարը պիտի մտնէին, ողորմութիւն իննդրէ։ 4 Խսկ Պետրոս՝ Յովիաննեսի հետ աչքերը անոր վլրա սեւեռելով՝ ըսաւ. «Հայէ մեզի»։ 5 Ան ալ ուշադրութիւն դարձուց անոնց, եւ կ'աւելի բան մը ստանալ անոնցմ։ 6 Պետրոս ըսաւ. «Արծար ու ուսկի չունիմ, հապա ինչ որ ունիմ՝ զայն կու տամ քեզի. Նազովուցի Յիսուս Քրիստոսի անունով՝ ոտքի եկիր ու քալէ»։ 7 Եւ քոներով անոր աջ ձեռքէն՝ ոտքի հանեց զայն։ Անմիջապէս անոր ոտքերուն ներբաններն ու կոները ամրացան, 8 եւ վեր ցատկելով՝ կայնեցաւ, քալեց ու անոնց հետ տաճարը մտաւ, քալելով, ցատկելով եւ Աստուած գովարաննելով։ 9 Ամբողջ ժողովուրդը տեսաւ զայն՝ որ կը քալէր ու Աստուած կը գովարանէր։ 10 Գիտէին թէ ան կը նստէր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրան քով՝ ողորմութեան համար. ուստի այլայեցան եւ

հիացումով լեցուեցան անոր պատահածին համար: 11 Քանի որ ան կառած էր Պետրոսի ու Յովհաննեսի, ամրոջ ժողովուրդը՝ այլայլած միասին վագեց անոնց քոյ, Սողոմոնին կոչուած սրահը: 12 Պետրոս՝ տեսնելով ասիկ՝ ըսաւ ժողովուրդին. «Խսրայելացի մարդիկ, ինչո՞ւ զարմացած եք ասոր վլոյ, կամ ինչո՞ւ այդպէս ակնապիշ կը նայիք մեզի, իբր թէ մենք մեր զօրութեամբ կամ քարեպաշտութեամբ քալել տուինք ատոր: 13 Աքրահամի, հսահակի ու Յակոբի Աստուածը, մեր հայրերուն Աստուածը, փառաւորեց իր Որդին՝ Յիսուսը, որ դուք մատնեցիք եւ ուրացաք Պիղատոսի առջեւ՝ երբ ինք վճռեց որ արձակէ: 14 Բայց դուք ուրացաք այդ Սուլրը եւ Արդարը, ու ինքեցիք որ մարդասպան մը շնորհուի ծեզի, 15 եւ սպաննեցիք կեանքի Ռահվիրան: Իսկ Աստուած մեռեներեն յարուցանց զայն, ու մենք վկայ ենք ատոր: 16 Անոր անոնկին հաւատքով՝ անոր անոնկն ամրացուց ասիկա, որ դուք կը տեսնեք եւ կը ճանչնաք: Անով եղած հաւատքն է՝ որ առողջացուց զայն ծեր բոլորին առջեւ: 17 Եւ հիմա, երայրներ, գիտեմ թէ անգիտութեամբ ըրիք, ինչպէս ծեր պետերն ալ: 18 Բայց ինչ որ Աստուած նախապէս՝ իր բոլոր մարգարեներուն բերանով՝ ծանուցանած եր Քրիստոսի չարչարուելուն մասին, այսպէս իրագործեց: 19 Ուրեմն ապաշխարեցք ու դարձի եկեք, որպէսզի ծեր մեղքերը ջնջուին. 20 որպէսզի կազզուրումի ատեները զան Տերոց ներկայութենեն, եւ դրկէ նախապէս ծեզի քարոզուած՝ Յիսուս Քրիստոսը: 21 Երկինքը պետք է ընդունի զայն մինչեւ այն ժամանակները՝ երբ բոլոր բաները վերահաստատուին, որոնց մասին Աստուած խօսած է իր սուրբ մարգարեներուն բերանով դրաբերու սկիզբն ի վեր: (առն ց165) 22 Մովսէս ըսաւ մեր հայրերուն. «Տերը՝ ծեր Աստուած՝ ծեր երայրներն պիտի հանէ ծեզի մարգարէ մը՝ ինծի ննան. անոր մտիկ քրեք՝ ամեն ինչ որ խօսի ծեզի: 23 Եւ ամեն ան որ մտիկ չընէ այդ մարգարէին՝ պիտի բնածնջուի ժողովուրդին մէջէն»: 24 Ու բոլոր մարգարեները, բոլոր անոնք որ յաշորմար խօսեցան Սամուելէ սկսեա, նախապէտ ծանուցանեցին այս օրերն ալ: 25 Դուք եք որդիները մարգարեներուն եւ այն ուխտան՝ որ Աստուած հաստատեց մեր հայրերուն հետ ու ըսաւ Աքրահամի. «Թու զարմնի պիտի օրինուին երկրի բոլոր գերաստաւանները»: 26 Աստուած իր Որդին յարուցանելով՝ նախ ծեզի դրկեց զայն, որպէսզի օրինէ ծեզ, իւրաքանչիւրդ դարձնելով ծեր չարութիւններեն»:

4 Երբ անոնք կը խօսէին ժողովուրդին, քահանաները, տաճարին մեծաւորն ու Սաղուկեցիները հասան անոնց վրայ, 2 ներանալով որ անոնք կը ստրվեցնէին ժողովուրդին եւ կը հոչակէին Յիսուսի միջոցով մեռեներեն յարութիւն առնելը: 3 Զեռք

բարձրացուցին անոնց վրայ ու արգելարան դրին զանոնք մինչեւ հետեւեալ օրը, որովհետեւ արդէն իրկիլուն էր: 4 Բայց այդ խօսքը լսդներէն շատեր հաւատացին, եւ մարդոց թիվը հսաւ գրեթէ հինգ հազար: 5 Յետեւեալ օրը՝ Երուսաղեմի մէջ հաւաքուեցան անոնց պետերը, երեցներն ու դայիրները, 6 նաև Աննա քահանայապետը եւ Կայիշիա, Յովհաննես ու Աղեքսանորոս, եւ բոլոր անոնք՝ որ քահանայապետի ընտափներէ էին: 7 Զանոնք մէջտեղ կայնեցուցած՝ կը հարցաքննէին. «Ինչ զօրութեամբ կամ ինչ անունով ըրիք այս բանը»: 8 Այն ատեն Պետրոս՝ Սուլրը Յոզիփով լեցուած՝ ըսաւ անոնց. «Ժողովուրդի պետեր եւ Խսրայէի երեցներ, 9 թէ մենք կը հարցաքննուինք այսօր՝ տկար մարդու մը եղած քարիքին համար, թէ ինչ կերպով բժշկուեցա, 10 գիտցէք դուք բոլորդ եւ ամբողջ Խսրայէի ժողովուրդը, թէ Նազովլեցի Յիսուս Քրիստոսի անունով, որ դուք խաչեցիք բայց Աստուած մեռեներեն յարուցանեց, ահա անորվ ասիկա բժշկուած կեցած է հու՝ ծեր առջեւ: 11 Այս է այն քարը, ծեզմէ՝ կառուցանողներէ անարգուած, որ անկիւնաքարը եղաւ: 12 Եւ ուրիշ ոչ մէկով փրկութիւն կայ. որովհետեւ անկէ զատ ուրիշ անուն մը չկայ երկինքի տակ՝ մարդոց մէջ տրուած, որով կարենանք փրկութիւք: 13 Իսկ անոնք, նայելով Պետրոսի ու Յովհաննեսի համարձակութեան, եւ ըմբռնելով թէ անուս ու տգէտ մարդիկ են՝ զարմացան, եւ զիտցան թէ անոնք Յիսուսի հետ էին: 14 Տեսնելով այդ բուժուած մարդը՝ որ կայնած էր անոնց հետ, ոչինչ կրցան խօսիլ անոնց դէմ: 15 Ուստի հրամայելով անոնց՝ որ դուրս ելլեն ատեանէն, խորհրդակցեցան իրարու հետ 16 եւ ըսին. «Ինչ ընենք այս մարդոց. որովհետեւ Երուսաղեմի բոլոր բնակչներուն բացայաց է թէ իսկապէս երեւելի նշան մը կատարուեցաւ ասոնց միջոցով, ու մենք չենք կրնար ուրանալ: 17 Սակայն՝ որպէսզի ժողովուրդին մէջ ան աւելի չտարածուի՝ սաստիկ սպանանմք անոնց, որ այլնս ոչ մէկուն խօսին այդ անունով»: 18 Ապա կանչելով զանոնք՝ պատուիրեցին անոնց որ ամեննեին չխօսին եւ չսորվեցնեն Յիսուսի անունով: 19 Բայց Պետրոս ու Յովհաննես պատախանացին անոնց. «Եթէ Աստուծու առջեւ իրաւացի է՝ որ Աստուծմ աւելի ծեզի մտիկ ընենք, յունք դատապէք. 20 որովհետեւ մենք չենք կրնար չխօսիլ մեր տեսածին ու լսածին մասին»: 21 Իսկ անոնք դարձնեալ սպանանալ ետք՝ արձակեցին զանոնք, առանց գիրենք պատուհանելու կերպ մը գտնելու, ժողովուրդին պատճառով, քանի որ բոլորն ալ կը փառարանին Աստուած կատարուածին համար. 22 որովհետեւ այն մարդը՝ որուն վրայ այս բժշկութեան նշանը եղաւ՝ քառասուն տարեկաննեն աւելի էր: 23 Երբ արձակուեցան՝ զացին իրենց խումբին քով, ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետները եւ երեցները ըսած էին իրենց: 24 Անոնք ալ, երբ լսեցին, միաբանութեամբ

իրենց ձայնը բարձրացուցին Աստուծոյ՝ բաելով. «Տէր, դուն ես այն Աստուածօ՝ որ ստեղծեցիր երկինքն ու երկիրը, ծովը եւ բոլոր անոնց մէջ եղածները, 25 որ ըսիր քու ծառայի՛ Դաւիթի բերանով. “Ինչո՞ւ հեթանոսները մոլեզնեցան ու ժողովուրդները ունայն բաներ խոլացին. 26 Երկիրի թագաւորուները իրարու քով կայնեցան ու պետերը հաւաքունեցան՝ Տէրոց դէմ եւ անոր Օծեախն մէճ”։ 27 Որովհետեւ ճշմարտապէս (այս քաղաքին մէջ) հաւաքունեցան քու սուրբ Որդիի՛ Յիսուսի դէմ, որ դուն օծեցիր, Յերովիթս ու Պոնտացի Պիղատոս, հեթանոսներուն հետ եւ Խարայելի ժողովուրդին հետ, 28 ընելու այն՝ ինչ որ քու ձեռքը ու ծրագիր նախապէս որոշած էին՝ որ կատարուին։ 29 Եւ հիմա, Տէր, նայէ անտոնց սպառնալիքներուն, ու շնորհի՛ քու ծառաներուդ՝ որպէսզի լման համարձակութեամբ քարոզենք քու խօսքը, 30 Երկարելով քու ձեռքը՝ որ բժշկութիմներ, նշաններ եւ սրբանչելիքներ կատարուին՝ նշաններ եւ սրբանչելիքներ անունով»։ 31 Երբ անոնք աղերսեցին, սարսեցաւ այն տեղը՝ ուր հաւաքուած էին, ու բոլոր լեցունեցան Սուրբ Յօնիփու եւ համարձակութեամբ կը քարոզեին Աստուծոյ խօսքը։ 32 Հաւատացեալներուն քազմութիւնը մէկ սիրտ ու մէկ հոգի էր։ Անոնց ոչ մէկը կ'ըսէր իր որեւէ ստացուածքին համար թէ “իրն է”. հապս իրենց բոլոր բաները հասարակաց կը սեպէին։ 33 Առաքեալները մէծ զօրութեամբ կը վկյայեին Տէր Յիսուսի յարութեան մասին, եւ մէծ շնորհի կար անոնց բոլորին վրայ։ 34 Անոնց մէջ ոչ մէկ կարօտեալ կար. որովհետեւ անոնք որ տէր էին արտերու կամ տուններու՝ կը ծախսէին, կը բերէին ծախուածներուն հասոյթները 35 ու կը դնէին արաքեալներու տրամադրութեան տակ”, եւ իրաքանչիւրին կը բաշխուէր իր կարիքին համեմատ։ 36 Յովսէս, որ առաքեալներէն Բարնարաս մականուանունեցաւ, (որ կը թարգմանուի՝ Միջիարութեան որդի,) Ղետացի, ծնունդով՝ Կիպրացի, 37 ազարակ մը ունենալով՝ ծախսեց, բերաւ դրամը ու դրաւ առաքեալներու տրամադրութեան տակ։

5 Բայց մարդ մը՝ Անանիա անունով, իր կնոջ՝ Սափիրայի հետ ստացուածք մը ծախսեց, 2 անոր հասոյթէն խորեց իր կնոջ գիտակցութեամբ, ու մաս մը բերելով՝ դրաւ առաքեալներու տրամադրութեան տակ”։ 3 Պետրոս ըսաւ. «Անանիա, ինչո՞ւ Սատանան լեցուց սիրտո, որ ստես Սուրբ Յօնիփին եւ խորես արտին հասոյթէն։ 4 Քուկը չ'ը՞ բանի կեցած էր, ու ծախսուած ալ՝ իշխանութեանդ տակ էր։ Ինչո՞ւ այս բանը դրիր սիրտիդ մէջ. դուն ստեցիր ոչ թէ մարդոց, հապս՝ Աստուծոյ»։ 5 Անանիա՝ լսելով այս խօսքերը, ինկաւ եւ շունչը փեց. ու մէծ վախ համակեց բոլոր անոնք՝ որ լսեցին ասիկա։ 6 Երիտասարդները կանգնեցան, պատանքով փաթթեցին զայն, եւ դուրս հանելով թաղեցին։ 7 Գրեթէ երեք ժամ ետք՝

անոր կինը ներս մտաւ, չգիտնալով պատահածը։ 8 Պետրոս ըսաւ անոր. «Ըսէ ինծի, արտը այդ գիտով ծախսեցիք»։ Ան ալ ըսաւ. «Վյո, այդ գիտով»։ 9 Ուստի Պետրոս ըսաւ անոր. «Վյո ինչ է, որ դուք համաձաննեցար՝ Տէրոց Յօնիփուրդեկու. ահա ամուսինդ թաղողոներուն ուորերը դրան քով են, քնզ այ պիսի հանեն դրւրս»։ 10 Եւ անմշապէս կինը ինկաւ անոր ուորերուն քով ու շունչը փեց։ Երիտասարդները՝ ներս մտնելով՝ մեռած գտան զայն, եւ դուրս հանելով՝ թաղեցին իր ամուսինին քով։ 11 Մէծ վախ մի համակեց ամբողջ Եւկերեցին, ու բոլոր անոնք՝ որ լսեցին այս բաները։ 12 Շատ նշաններ եւ սրբանչելիքներ կը գործուէին առաքեալներուն ձեռքով՝ ժողովուրդին մէջ, ու բոլոր միաբանութեամբ Սոորոննի սրահին մէջ էին։ 13 Ուրիշներն ոչ մէկը կը յանդգնէր յարիլ անոնց, բայց ժողովուրդը կը մէծարէր զանոնք։ 14 Տէրոց հաւատացողները այ աւելի կը շատնային, այր մարդիկ ու կիններ՝ բազմութեամբ։ 15 այսպէս որ հիւանդները կը հանէին հրապարակները եւ կը զնէին պատգարակներով ու մահիճներով, որպէսզի Պետրոսի անցնելու ատեն՝ զոնէ անոր շուքը ինայ անոնցմ մէկուն վրայ։ 16 Շրջակայ քաղաքներուն քազմութիւնը Երուսաղէմ կը համախմբուէր՝ հիւանդներ եւ անմաքուր ոգիներէ տանջուողներ բերելով, որոնք բոլորն ալ կը բուժուէին։ 17 Իսկ քահանայապէտն ու բոլոր իրեն հետ եղողները, որոնք Սաղուկեցիներու աղանդն էին, կանգնեցան՝ նախանձով լեցուած, 18 ձեռք բարձրացուցին առաքեալներուն վրայ եւ դրին զանոնք հանրային արգելարանը։ 19 Բայց Տէրոց իրեշտակը գիշերուան մէջ բացաւ բանտին դոները, ու դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ. 20 «Գացէք, եւ տաճարին մէջ կանչելով՝ ժողովուրդին քարոզեցէք այս կեանքին բոլոր խօսքերը»։ 21 Երբ լսեցին ասիկա, տաճարը մտան առտուն կանուխ, եւ կը սորվեցնէին։ Իսկ քահանայապէտը եկաւ, նաեւ իրեն հետ եղողները, ժողովի կանչեցին ատեանը եւ Խարայելի որիներուն ամբողջ ծերակյուր, ու մարդ որկեցին բանտը՝ որպէսզի բերէն զանոնք։ 22 Երբ սպասաւորները զացին, չգտնելով զանոնք բանտին մէջ՝ վերապարձան, պատմեցին 23 եւ ըսին. «Իրաւ է թէ գտանք բանտը՝ ամէն ապահովութեամբ զոյլուած, ու պահանձները՝ դոներուն առծեն կայնած. բայց բանալով՝ ոչ մէկը գտանք ներս»։ 24 Երբ մէծ քահանան եւ տաճարին մէծաւորն ու քահանայապէտները լսեցին այս խօսքերը, կը տարակուտէին թէ ինչ եղած էր անոնց։ 25 Մէկը եկաւ եւ պատմեց իրենց. «Ահա այս մարդիկը՝ որ բանտը դրած էիք, տաճարը կայնած են ու ժողովուրդին կը րովպէտրին»։ 26 Վյո աստեն մէծաւորը գնաց սպասաւորներուն հետ եւ բերաւ զանոնք առանց բռնութեան, որովհետեւ կը վախնային ժողովուրդին՝ որ չքարկոծուին։ 27 Երբ բերին զանոնք՝ ներկայացուցին ատեանին, ու քահանայապէտը հարցուց անոնց. 28 «Սաստիկ չպատուիրեցինք ձեզի, որ չսորվեցնէք այդ

անունով. բայց դուք Երուսաղեմը լեցուցիք ձեր ուսուցումով, եւ կը փափաթիք մեր վրա բերել այն մարդուն արինք»: 29 Պետրոս եւ միևս առաքեաները պատասխանեցին. «Աստուծոյ պէտք է հնագանդի՝ փոխանակ մարդոց: 30 ՍԵր հայրերուն Աստուածը Յիսուսը յարուցանեց, որ դուք սպաննեցիք՝ փայտէն կախէլով: 31 Աստուած իի աջ ձեռքով բարձրացուց զայն՝ իր Ռահվիրայ ու Փրկիչ, որպէսզի ապաշխարութիւն ու մերժերուն ներում տայ Կյարայէի: 32 Եւ մենք անոր վկաներն ենք՝ այս բաներուն համար, նաև Սուրբ Յօդին՝ որ Աստուած տուալ իրեն հնազանդ եղողներուն»: 33 Իսկ անոնք լսելով ասիկա՞սասիկ գրգուեցան, ու խորհրդակցեցան որ սպաննեն զանոնք: 34 Բայց փարիսէցի մը դրուն անունը Գամադիէլ էր, Օրէնքի Վարդապետ մը, պատուանոր մէկը՝ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ, կանգնեցալ ատեանին մէջ, եւ հրամայեց որ առաքեաները կարճ պահ մը դուրս հանեն. 35 ապա ըստ. «Խրապակացի մարդիկ, դուք ձեզի ուշադիր եղէ թէ ինչ պիտի ընէք այս մարդոց հանդէպ: 36 Քանի որ այս օրերէն առաջ թեւդաս ելաւ, իր մասին բանով թէ երեւելի մէկն է, ու թիւվ չորս հարիւրի չափ մարդիկ յարեցան իրեն. ինք սպաննուեցաւ, եւ բոլոր անոնք որ անսացին իրեն՝ ցրուեցան ու ոչչացան: 37 Անլէ ետք Յուդա Գալիեացին ելա՞՝ աշխարհագիր եղած օրերը, եւ շատ ժողովուրդ քաշեց իր ետեւեն. ինք այլ կորսուեցաւ, ու բոլոր անոնք որ անսացին իրեն՝ ցրուեցան: 38 Եւ իհմա կ'ըսեմ ձեզի. “Յեռն մնացէք” այդ մարդոցմէն, ու թողուցէք զանոնք. որովհետեւ եթէ այդ ծրագիրը կամ գործը մարդոցմէ Ե՝ պիտի քանդուի, 39 իսկ եթէ Աստուծմ Ե՝ չեք կրնար քանդել ատիկա. որպէսզի Աստուծոյ դէմ իսկ կրուոր չզտոնուիք»: 40 Անոնք այլ անսացին անոր. եւ առաքեալները կանչելով ծեծեցին, ու պատուիրելով որ այլնս Յիսուսի անունով շխօսին՝ արձակեցին զանոնք: 41 Իրենք ալ մեկնեցան ատեանին առջեւեն, ուրախանալով որ արժանացան Տերոց անունին համար անպատուելու: 42 Ու ամեն օր տաճարը եւ տուներուն մէջ չեն դադրեր սորվեցնել: ու Յիսուս Քրիստոսը աւետել:

6 Այդ օրերը, երբ աշակերտները շատցան, Յելլենացիներուն կողմէն տրտունց մը եղաւ Երբայցիներուն դէմ. որովհետեւ իրենց պյուները կ'անտեսուեին ամեն օրուան ողորմներեան սպասարկութեան ատեն: 2 Տասներկութը կանչեցին աշակերտներուն բազմութիւնը եւ ըսին. «Մեզի չի վայյեր ծգել Աստուծոյ խօսքը, եւ սպասարկել սեղաններու: 3 Ուրեմն, Երբայրներ, փնտուցէք ձեր մէջ եօթք հոգի՝ բարի վկայուած, Սուրբ Յօդինը ու իմաստութեամբ լեցուն, որպէսզի նշանակենք զանոնք այս զբաղումին համար, 4 իսկ մենք յարատեւենք աղօթիք եւ Աստուծոյ խօսքին սպասարկութեան մէջ»: 5 Այս խօսքը հանեցուց

ամբողջ բազմութիւնը. ուստի ընտրեցին Ստեփանոսը, հաւատքով ու Սուրբ Յօդին լեցուն մարդ մը, Փիլիպպոսը, Պրոքոպոնը, Նիկանովիան, Տիմովսան, Պարմենան եւ Նիկողայոս նորահաւատ Անտիոքիցին: 6 Ասոնք ներկայացուցին առաքեալներուն. անոնք ալ աղօթելով՝ իրենց ձեռքերով դրին անոնց վրայ: 7 Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր, աշակերտներուն թիւը չափազանց կը շատնար Երուսաղեմի մէջ, ու բահանաներէն մեծ բազմութիւն մը կը հնազանդէր նոր հաւատքին: 8 Ստեփանոս, որ հաւատքով ու զօրութեամբ լեցուած մարդ մէն էր, մեծ սրանչեիթներ եւ նշաններ կ'ընէր ժողովուրդին մէջ: 9 Բայց ումանք, այս ժողովարամն՝ որ կը կցուէր Ազատագրուածներուն, Կիլբենացիներուն ու Աղեքսանդրացիներուն ժողովարանը, եւ ոմանք՝ որ Կիլիկիայէն ու Ասիայէն էին, կանգնեցան եւ կը վիճարանէին Ստեփանոսի հետ. 10 Բայց կարող չէին դիմադրել այս իմաստութեան ու հոգիին, որով ան կը խօսէր: 11 Այս ատեն կաշառեցին քանի մը մարդիկ, որպէսզի բան. «Մենք լսեցինք թէ ան հայոյական խօսքեր կ'արտասանէր Մովսէսի եւ Աստուծոյ դէմ»: 12 Այսպէս՝ գրգռեցին ժողովուրդը, երեցներն ու դպիրները, եւ հասներով անոր վրայ՝ յափշտակեցին զինք ու տարին ատեանին առջեւ: 13 Սուրբ վկաներ ներկայացուցին, որոնք կ'ըսէին. «Վս մարդը չի դարդիր հայոյական խօսքեր արտասանելէ այս սուրբ տեղին եւ Օրէնքին դէմ: 14 Որովհետեւ լսեցինք իրմէ, որ կ'ըսէր թէ “այս Նազովորեցի Յիսուսը պիտի քալէ այս տեղը, ու պիտի փոխէ Մովսէսի մեզի աւանդա սովորութիւնները”»: 15 Բոլոր ատեանին մէջ բազմողները երբ ակնապիշ նայեցան անոր, անոր երեսը տեսան հրեշտակի երեսի պէս:

7 Բահանայապետը ըսաւ. «Այդ բաները մյուպէս են իրապէս»: 2 Ան ալ ըսաւ. «Մարդիկ Երբայրներ ու հայրեր, մտիկ ըրեք. փառքի Աստուածը Երեւեցաւ մեր հօր՝ Աքրահամի, երբ Մշջագետքի մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չընակած, եւ ըսաւ անոր. 3 “Ելքր քու Երկրեդ ու ազգականներդ, եւ զնայ այն Երկիրը՝ որ ես պիտի ցուցնեմ թեզին”: 4 Այն ատեն Ելլերով Քաղդեացիներու Երկրէն՝ բնակեցալ Խառանի մէջ, եւ անոր հօր մենանելն եսք՝ անկէ փոխադրեց զայն այս Երկիրը, ուր դուք կը բնակիք հիմա: 5 Ոչ մէկ ժառանգութիւն տուալ անոր այս Երկրին մէջ, ոչ իսկ ուրքի բայի մը չափ տեղ. բայց խոստացաւ ասիկա իբր կալուած տալ իրեն, եւ իրմէ եսք՝ իր զարմին, երբ դեռ ինք զաւակ չուներ: 6 Աստուած սապէս խօսեցաւ. “Անոր զարմը պանդուխտ պիտի ըլլայ օտար Երկրի մը մէջ, ու զայն ստրուկ պիտի ընեն եւ չարչարեն չորս հարիւր տարի: 7 Բայց ես պիտի դատեմ այն ազգը՝ որուն ստրուկ պիտի ըլլան, - ըսաւ Աստուած, - եւ անկէ ետք պիտի ելլեն ու այս տեղին մէջ պիտի պաշտեն զիս”:

8 Անոր տուալ թլիքատութեան ուխտը, եւ յետոյ Աբրահամ ծնաւ Իսահակը, ու թլիքատեց զայն ութերորդ օրը: Իսահակ ծնաւ Յակոբը, Յակոբ ալ՝ տասներկու նահապետները: 9 «Նահապետները նախանձելով Ցովսէփի՝ ծախեցին զայն Եգիպտոս տարուելու համար. բայց Աստուած անոր հետ էր, 10 ու ազատեց զայն իր րորդ տառապանքներէն: Շնորհը եւ իմաստութիւն տուալ անոր Եգիպտոսի Փարաւոն թագավորին առջեւ. ան ալ կառավարիշ նշանակեց զայն Եգիպտոսի ու իր ամքող տան վրայ: 11 Երբ Եգիպտոսի եւ Քանանի ամքողը երկրին մէշ սով եղաւ, ու մեծ տառապանք, մեր հայրերը ուտելիք չէին գտներ: 12 Յակոբ՝ Երբ լսեց թէ Եգիպտոսի մէշ ցորեն կը գտնուի՝ առաջին անգամ ճամքեց մեր հայրերը: 13 Երկրորդ անգամ Ցովսէփ ճանցուց հնքինք իր եղբայրներուն, եւ Ցովսէփի ցեղը յայտնի եղաւ Փարաւոնի: 14 Ցովսէփ մարդ դրկեց ու կանչեց իր հայրը՝ Յակոբը, եւ բորդ ազգականները՝ Եօթանասունինից անձ: 15 Յակոբ իշաւ Եգիպտոս, ուր վախճաննեցան ինք ու մեր հայրերը, 16 եւ փոխադրուերով Սիլքէմ՝ դրուեցան այն գերեզմանին մէշ, որ Աբրահամ արծաթով զնած էր Սիլքէմի հօր՝ Եմովի որդիներէն: 17 Երբ մօտեցաւ ժամանակը խոստումին՝ որուն համար Աստուած երդում ցրած էր Աբրահամի, ժողովուրդը անցաւ ու բազմացաւ Եգիպտոսի մէշ՝ 18 մինչեւ որ ուրիշ թագաւոր մը ելաւ, որ չէր ճանչնար Ցովսէփի: 19 Ան խորամանկութեամբ վարուեցաւ մեր ցեղին դէմ եւ չարչարեց մեր հայրերը, մինչեւ անգամ անոնց Երախանները դրուս նետել տարլով, որպէսի չապրեցն: 20 «Վյո ատեն Մովսէս ալ ծնաւ, որ գեղեցիկ էր Աստուծոյ առջեւ, ու երեք ամիս մէծցաւ իր հօր տունը: 21 Երբ ան դուրս դրուեցաւ, Փարաւոնի աղջիկը տարաւ զայն եւ մէծցուց իր իր որդին: 22 Մովսէս կրթուեցաւ Եգիպտացիներուն ամքող իմաստութեամբ, ու զօրաւոր էր իր խօսքերով եւ գործերով: 23 Երբ լման քառասուն տարեկան եղաւ, իր սիրտը փափաքեցաւ այցել իր եղբայրներուն՝ Խրայէլի որդիներուն: 24 Անիրաւուած տեսներով Խրայէլացիներէն մէկը՝ պաշտպանեց զայն, եւ ընկճուածին վրէծ առաւ, ընթներով Եգիպտացին: 25 Կը կարծէր թէ իր եղբայրները պիտի հասկային թէ Աստուած իրենց փրկութիւն պիտի տար իր ձեռքով. բայց անոնք չհասկցան: 26 Յետեւեալ օրը հանդիպեցաւ անոնց՝ Երբ կը կրուէին, եւ ուզեց հաշտեցնել զանոնք՝ ըստրով. «Մարդիկն, դուք եղբայրներ էք. ինչո՞ւ կ'անիրաւէք զիրար»: 27 Բայց ան որ կ'անիրաւէք ընկեր՝ վանեց զինք ու ըսաւ. «Ո՞վ քեզ պէտ եւ իրաւարը նշանակեց մեր վրայ: 28 Հին ալ կ'ուզեն սպամնել, ինչպէս երեկ սպամնեցիր Եգիպտացին»: 29 Վյո խօսքեն ետք Մովսէս փախաւ ու պանիխտացաւ Մատիամի երկրին մէշ, ուր ծնաւ երկու որդի: 30 Երբ քառասուն տարին լրացա, Տէրոջ հրեշտակը երեւցաւ անոր Սինա լերան անապատին մէշ՝ մորենիի կրակի բրցով: 31 Մովսէս ալ՝ Երբ նշանակեց

զարմացաւ այդ տեսիքին վրայ, ու երբ մօտեցաւ դիտելու՝ Տէրոջ ձայնը եկաւ անոր, որ կ'ըսէր. 32 «Ես եմ քո հայրերուու Աստուածը, Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը»: Մովսէս ալ՝ վախէն դրդալով՝ չէր յանդգներ դիտել: 33 Տէրը ըսաւ անոր. «Յանէ ոտքերուու կօշիկները, որովհետև տուոր երկիր է այն տեղը՝ ուր կայնած ես: 34 Կրապէս տեսայ Եգիպտոսի մէշ եղոյ ժողովուրդին չարչարանքը, լսեցի անոնց հառաչանքը, եւ իշայ զանոնք ազատելու. ու իհման եկնլ, քեզ դրկեմ Եգիպտոս»: 35 «Վյո Մովսէսը, որ ուրացան՝ ըսելով. «Ո՞վ պէտ եւ իրաւարը նշանակեց թեզ», զայն դրկեց Աստուած իրը պէտ եւ ազատարար՝ այն հրեշտակին ձեռքով, որ երեւցաւ անոր մորենիին մէշ: 36 Ամիկամ դուրս հանեց զանոնք, սքանչելիքներ ու նշաններ ցոյց տարով Եգիպտոսի երկրին եւ Կարմիր ծովուն, ու քառասուն տարի՝ անսպատին մէշ: 37 Վյո Մովսէսն է որ ըսաւ Խրայէլի որդիներուն. «Տէրը՝ ձեր Աստուածը՝ ձեր եղբայրներէն պիտի հանէ ձեզի մարգարէ մը՝ ինծի նման. մտիկ ըրէք անոր»: 38 Ասիկա ան է որ համախմբումին մէշ էր՝ անապատը, Սինա լերան վրա իրեն խօսող հրեշտակին եւ մեր հայրերուն հետ: Ան կենարար պատգամներ ընդունեց՝ մեզի տալու. 39 Բայց մեր հայրերը չուզեցին անոր հնազանդի, հապա զայն վանեցին իրենցմ ու Եգիպտոս դարձան իրենց սիրտին մէշ՝ 40 ըսելով Ահարոնի. «Աստուածներ շինէ մեզի, որպէսի երթան մեր առջւեւն. որովհետև այդ Մովսէսը՝ որ հանեց մեզ Եգիպտոսի երկրէն, չնոք գիտեր թէ իշն եղաւ անոր»: 41 Վյո օրերը շինեցին հորթ մը, զոհ մատուցանեցին կուռքին, եւ կ'ուրախանային իրենց ձեռքերուն գործերով: 42 Աստուած ալ երես դարձուց ու մատնեց զանոնք պաշտելու երկինքի ստոդերը, ինչպէս գրուած է Մարգարէներու զիրքին մէշ. «Միթէ ինծի մատուցանեցիք մորթուած անասուններ եւ զոհեր՝ քառասուն տարի անապատին մէշ, ով Խրայէլի տունը: 43 Յապա կրեցիք Մողորի վրանը ու ձեր Յունիսա աստուծոյն սասդոր, ձեր կերտած պատկերները՝ անոնց երկապակերու համար: Ես ալ պիտի տարագրեմ ձեզ Բարեկոնի միևն կողմը»: 44 «Անապատին մէշ՝ մեր հայրերը ունեն վկայութեան խորանը, ինչպէս Մովսէս խօսուող պատուիքած էր որ շինէ զայն՝ տեսած տիպարին պէտ: 45 Անոնց յաջորդող մեր հայրերն ալ՝ զայն ստամալով՝ Յետու հետ մնցուցին կալուածը այն հերանուսներուն, որ Աստուած վանեց մեր հայրերուն առջւեւն: Յոն մնաց մինչեւ Դաւիթի օրերը, 46 որ Աստուծոյ առջւեւ շնորհք գտաւ եւ ուզեց բնակարան մը կառուցանել Յակոբի Աստուծոյն: 47 Բայց Սողոնին տուն մը կառուցանեց անոր: 48 Սակայն Ամենաքարձը չի բնակիր ձեռքակերտ տաճարներու մէշ, ինչպէս մարգարէն կ'ըսէ. 49 «Երկինքը իմ զահն է, ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուանդանն է, ինչպիսի տուն պիտի կառուցանեք ինծի, -

կ'ըսէ Տէրը, - կամ ինչպէս պիտի ըլլայ իմ հանգստավայրի տեղը. 50 միթէ իմ ձեռքս չ'շիներ այս բոլորը": 51 «Խստապարանցներ ու սիրով եւ ականջով անթվատներ, դուք միշտ կ'ընդդիմանաք Սուլր Յոզիին, ինչպէս եւ հայրեր՝ այնպէս ալ դուք: 52 Մարգարեներեն որդ չհայածեցին ձեր հայրերը, ու չսապաննեցին անոնք՝ որ նախապէս ծանուցաննեցին այն Արդարին գալրւստը: Անոր մատնիշները եւ սպաննողները եղաք հիմա, 53 դուք՝ որ ստացաք Օրնքը հրեշտավներու կարգադրութեամբ, բայց չպահեցիք զայն»: 54 Այս բաները լսերվ՝ անոնք կը մոլեզնէին իրենց սիրտերուն մէջ եւ կը կրծուին իրենց ակրաները անոր դէմ: 55 Բայց ան լեցուած Սուլր Յոզիիվ՝ ակնապիշ նայեցաւ դէպի Երկինք, տեսալ Աստուծոյ փառքը ու Յիսուսն ալ՝ որ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած էր, եւ ըսաւ. 56 «Ահա կը տեսնեմ Երկինքը բացուած, ու մարդու Որդիին՝ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած»: 57 Իսկ անոնք բարձրածայն աղաղակերով՝ զոցեցին իրենց ականջները, եւ բոլորը միաբանութեամբ խուժեցին անոր վրայ, 58 ու քաղաքէն դուքս հանելով՝ քարկոնցին զայն. Եւ վկաները իրենց հանդերձները պահ դրին Երիտասարդի մը ոտքերուն քով, որ կը կոչուէր Սողոս: 59 Ու կը քարկոնցին Ստեփանսը, որ կը գոչէր. «Տէ՛ր Յիսուս, ընդունէ իմ հոգիս»: 60 Եւ ծնրադրելով՝ բարձրածայն աղաղակեց. «Տէ՛ր, այս մեղքը մի՛ սեպէր ատոնց»: Ասիկա ըսերվ՝ ննջեց:

8 Սողոս ալ կամակից Եր անոր սպաննուելուն: Այդ օրը մեծ հալածանք եղաւ Երուսալէմի մէջ եղող Եկեղեցին դէմ: Առաքեալներէն զատ՝ բոլորն ալ ցրուեցան Յրեաստանի ու Սամարիայի Երկրամասերուն մէշ: 2 Քարեպաշտ մարդիկ վերցուցին Ստեփանոսը, եւ մնապէս հեծեծեցին անոր վրայ: 3 Իսկ Սողոս կ'աւերէր Եկեղեցին. կը մտնէր տուները, կը քաշկոտէր այր մարդիկ ու կիներ, եւ կը մատնէր զանոնք՝ բանտ նեսուուրու: 4 Ուրեմն անոնք որ ցրուած էին կը շրջէին խօսքը աւետերվ: 5 Փիլիպպոս ալ Սամարիայի մէկ քաղաքը իշներվ՝ Քրիստոսը կը քարոզէր անոնց: 6 Եւ բազմութիւնը՝ միաբան՝ ուշադիր էր Փիլիպպոսի ըսածներուն, լսերվ ու տեսներվ անոր ըրած նշանները: 7 Որովհետեւ անմաքուր ոգիները բարձրածայն գոռալով դուքս կ'ելլին բազմաթիւ դիւլահարներէ, 8 եւ շատ անդամայոյներ ու կաղեր կը բուժուէին: 9 Ուստի մեծ ուրախութիւն եղաւ այդ քաղաքին մէշ: Բայց մարդ մը կար՝ Սիմոն անունով, որ նախապէս նոգութիւն կ'ընէր այդ քաղաքին մէշ եւ կը շշմեցնէր Սամարիայի ազգը, իր մասին ըսերվ թէ մեծ մէկն է: 10 Բոլորն ալ պատիկէն մինչեւ մեծը, ուշադիր էին անոր ու կ'ըսէին. «Ասիկա Աստուծոյ մէծ (կոչուած) զօրութիւնն է»: 11 Ուշադրութիւն կը դարձնէին իրեն, որովհետեւ կը շշմեցնէր զիրենք մոգութիւններով՝ Երկար ժամանակէ ի վեր: 12 Բայց Երբ հաւատացին Փիլիպպոսի՝ որ

կ'աւետէր Աստուծոյ թագաւորութեան ու Յիսուս Քրիստոսի անունին մասին, մկրտուեցան թէ այր մարդիկ եւ թէ կիները: 13 Սիմոն ինք ալ հաւատաց, ու մկրտուելով՝ չէր թողուր Փիլիպպոսը», եւ կը զմայլէր՝ տեսնելով կատարուած հրաշներն ու մեծ նշանները: 14 Երբ Երուսաղեմի մէջ եղող ասաքեալները լսեցին թէ Սամարացիները ընդունած են Աստուծոյ խօսքը, ղրկեցին անոնց Պետրոսն ու Յովհաննէրը, 15 որոնք հոն հասնելով՝ այօթեցին անոնց համար, որպէսզի ստանան Սուլր Յոզիին: 16 (Որովհետեւ դէմ անոնցմէ ունեւ մէկուն վրայ իշած չէր, հապա միայն մկրտուած էին Տէ՛ր Յիսուսի անունով:) 17 Այն ատեն իրենց ձեռքերը դրին անոնց վրայ, ու կը ստանային Սուլր Յոզիին: 18 Սիմոն, տեսնելով թէ Սուլր Յոզիին կը տրուի՝ առաքեալներուն ձեռնադրութեամբ, դրամ մասուցանեց անոնց եւ ըսաւ. 19 «Ինձի ալ տուլէք այս իշխանութիւննը, որպէսզի որոն վրայ որ ձեռք դնեմ՝ ստանայ Սուլր Յոզիին»: 20 «Պետրոս ըսաւ անոր. «Թու արծաթ թող կորսուի քեզի հետ, որովհետեւ կարծեցիր թէ Աստուծոյ պարզեւը կը ստացուի դրամով»: 21 Դուն մաս ու բաժին չունիս այդ բանին մէջ, որովհետեւ սիրտո ուղիղ չէ Աստուծոյ առջեւ: 22 Ուրեմն զոջա այդ չարամտութենէր եւ աղերսէ Աստուծոյ. թերեւս ներուի քեզի սիրտիդ չար մտածումը: 23 Որովհետեւ կը տեսնեմ քեզ մաղդի դառնութեան եւ անիրաւութեան կապին մէջ»: 24 Սիմոն պատասխանեց. «Դուք աղերսեցէր Տէրոց ինձի համար, որպէսզի այդ ձեր ըսածներէն ոչնչ պատահի ինձի»: 25 Անոնք ալ՝ վկայելի ու Տէրոց խօսքը բարոզելի ետք՝ Վերադարձան Երուսաղեմ, ալետարանելով Սամարացիներու բազմաթիւ գիւղերուն մէշ: 26 Տէրոց հրեշտակը խօսեցաւ Փիլիպպոսի ըսերվ. «Կանզն ու գնա հարաւային կողմը, այն ճամբան՝ որ կ'իշնէ Երուսաղեմն դէպի Գազա եւ ամայի Ե»: 27 Ան ալ կանզնեցաւ ու գնաց: Եւ ահա եթովպահցի ներքին մը, Եթովպահցիներու Կանդակա թագուհիին մէկ պալատականը, - որ անոր բոլոր զանձերուն Վերակացուն եր ու Երուսաղեմ եկած էր Երկրագելու, - 28 կը Վերադարձան աւ իր կառքը նստած՝ կը կարդար Եսայի մարգարէին գիրքը: 29 Յոզիին ըսաւ Փիլիպպոսի. «Մօտեցիր ու գնա այդ կառքին քով»: 30 Փիլիպպոս ալ վազելով զնաց մօտք, լսեց թէ կը կարդար Եսայի մարգարէին գիրքը, 31 եւ ըսաւ. «Արդեօք կը հասկնամ կարդացածք»: Ան ալ ըսաւ. «Քնչպէս կրնամ հասկնամ, եթէ մէկը չառաջնորդէ զիս»: Եւ աղաչեց Փիլիպպոսի՝ որ ելլէ իր քով նստի: 32 Գիրքին մէջ կարդացած հաստուածը սաւ էր. «Ոչխարի պէս սպանանց տարուեցաւ, ու զինք խուզողին առջեւ մոլնջ կեցող զարի պէս՝ իր քերանը չքացաւ: 33 Իր նուաստացումին մէջ՝ իր հրաւունքը առնուեցաւ, եւ նվ պիտի պատու անոր սերունդին մասին. որովհետեւ անոր կեանքը Երկրէն Վերցուած է»: 34 Ներքինին հարցուց Փիլիպպոսի. «Կ'աղերսնմ

քեզի, մարգարեն որո՞ւ համար կ'ըսէ ասիկա. ինքնիթի՞ն համար՝թէ ուրիշի մը համար»: 35 Ուստի Փիլիպպոս բացա իր բժանմ, եւ սկսելով Գիրքին այդ խօսքն՝ Յիսուսը աւետեց անոր: 36 Մինչ կ'երթային իրենց ճամբան, եկան ջուրի մը քով: Ներքինին ըսաւ. «Ահա ջուր, այ ինչ կ'արգիլ զիս մկրտուել»: 37 (Փիլիպպոս ըսաւ անոր. «Եթէ կը հաւատաս ամբողջ սիրտովի՛ արտօնուած է»: Ան ալ պատասխանեց. «Կը հաւատամ թէ Յիսուս Քրիստոս՝ Աստուծոյ Որդին է»:) 38 Ու հրամացեց որ կայսեցնեն կառքը: Երկուքն ալ իջան ջուրը, թէ Փիլիպպոս, թէ Ներքինին. ու մկրտեց զայն: 39 Երբ դուրս ելան ջուրեն, Տերոց Յոգին յափշտակեց Փիլիպպոսը. Ներքինին ալ չտեսաւ զայն, եւ զնաց իր ճամբան ուրախութեամբ: 40 Իսկ Փիլիպպոս գտնուեցաւ Ազովտոսի մէջ, ու շրջերվ աւետարանեց բոլոր քաղաքներուն մէջ՝ մինչեւ որ հասաւ Կեսարիա:

9 Բայց Սօղոս տակաւին սպառնալիք եւ սպանութիւն կը փշէր Տերոց աշակերտներուն դէմ: Քահանապատին բոյ զնաց 2 ու նամակներ ուղեց անկէ՛ Դամասկոսի ժողովարանները տանելու, որպէսզի եթէ գտնէ այդ ճամբային հետեւոնիներ՝ այր մարդիկ կամ կիներ, կապած բերէ Երուսաղէմ: 3 Երբ կ'երթար ու մօտեցաւ Դամասկոսի, յանկարծ երկինքեն լոյս մը փայտառակեց իր շուրջը, 4 եւ ինք գետին ինյալով լսեց ձայն մը որ կ'սաէր իրեն. «Սաւոնդ, Սաւոնդ, ինչո՞ւ կը հալածեն զիս»: 5 Ան ալ ըսաւ. «Դուն ո՞վ ես, Տէր»: Ու Տէրը ըսաւ. «Ես Յիսուս եմ, որ դուն կը հալածես. տաժաննի է բեզի՝ աքացէլ իրանի դէմ»: 6 Ան ալ՝ դոյլալով եւ այլայլած՝ ըսաւ. «Տէր, ինչ կ'ուզես որ ընեմ»: 7 Տէրը ըսաւ անոր». «Կանզնէ ու մտիր քաղաքը, եւ պիտի ըսուի բեզի թէ ինչ պէտք է ընես»: Այս մարդիկը՝ որ իրեն կ'ուղեցէին անխօս կեցած էին. միայն ձայն կը լսէին, բայց ոչ մէկը կը տեսնէին: 8 Սօղոս գետինն ուղրի ելաւ, սակայն ոչ մէկը կը տեսնէր բաց աչքերով. ուստի բռնեցին անոր ծերքն ու մացուցին Դամասկոս: 9 Երեք օր կեցաւ՝ առանց տեսնելու. ոչ կերաւ, ոչ ալ խմեց: 10 Վշակերտ մը կար Դամասկոսի մէջ՝ Անանիա անունով: Տէրը ըսաւ անոր տեսիթի մէջ. «Անանիա»: Ան ալ ըսաւ. «Տէր, ահա հոս եմ»: 11 Տէրը ըսաւ անոր. «Կանզնէ ու զնա այն փողոց՝ որ Ուղիղ կը կոչուի, եւ հոն՝ Յուղայի տան մէջ փնտու՛ Սօղոս անունով Տարսոնց մը. որովհետեւ ահա ան կ'աղօթէ, 12 ու տեսիթի մէջ տեսաւ մարդ մը՝ Անանիա անունով, բովը մտած եւ ձեռքը դրած իր վրայ՝ որպէսզի վերստին տեսնէ»: 13 Անանիա ալ պատասխանեց. «Տէր, շատերէ լսեցի այդ մարդուն մասին թէ որչափ չարիք ըրաւ քու սուրբերուու՛ Երուսաղէմի մէջ. 14 եւ հոս ալ քահանայապետներէն իրաւասութիւն ունի կապելու բոլոր անոնք՝ որ կը կանչեն քու անունոյ»: 15 Տէրը ըսաւ անոր. «Դուն զնա, որովհետեւ ան ինձմէ ընտրուած անօր մըն է՝ իս անունս կրելու հեթանոսներուն, քազաւորներուն

եւ Խորայէի որդիներուն առջեւ, 16 ու ես ցոյց պիտի տամ անոր թէ որչափ պէտք է չարչարովի իմ անունիս համար»: 17 Ուստի Անանիա զնաց, մտաւ այդ տունը, եւ զնելով ծեղբեր անոր վրայ՝ ըսաւ. «Սաւոնդ Երայր, Տէրը դրկեց զիս, այն Յիսուսը՝ որ ճամբան երեւցաւ բեզի երբ կու զայիր, որպէսզի վերստին տեսնես ու Սուլը Յոգիով լեցուիս»: 18 Իսկոյն թեփերու պէս բաներ ինկան անոր աչքերէն, եւ անմիջապէս տեսողութիւնը վերստացաւ. կանզնեցաւ, մկրտուեցաւ, 19 ու կերակուր ուտերով՝ զօրացաւ, եւ քանի մը օր կեցաւ Դամասկոսի մէջ Եղոյ աշակերտներուն հետ: 20 Իսկոյն Ժողովարաններուն մէջ կը քարոզեր Յիսուսը, թէ ան է Աստուծոյ Որդին: 21 Բոլոր լսուները մնձապէս զմայած էին ու կ'սաէին. «Ասկիա չ' ան՝ որ Երուսաղէմի մէջ կը տապալէր այս անունը կանչողները. հոս ալ եկած էր ասոր համար, որպէսզի զանոնք կապած՝ քահանայապետներուն տանի»: 22 Բայց Սօղոս այլ աւելի կը զօրանար եւ կը շփոթեցնէր Դամասկոս բնակող Յրեանները, ապացուցանելով թէ այս է Քրիստոսը: 23 Ծատ օրեր ամսնելէն ետք՝ Յրեանները խորհրդակցեցան որ սպաննեն զայն. 24 Բայց Սօղոսի յայտնուեցաւ անոնց դաւադրութիւնը: Տերեկ ու գիշեր կը հսկէին դրները, որպէսզի սպաննեն զայն: 25 Իսկ աշակերտները գիշերուան մէջ աղին զայն եւ պարիսպէն վար իշեցուցին՝ զամբիւլի մը մէջ: 26 Երբ Սօղոս եկա Երուսաղէմ՝ կը զգուր միանալ աշակերտներուն. բայց բոլորն ալ կը վախնային իրմէ, չհաւատալով թէ ան աշակերտ էր: 27 Բայց Բարնաբաս՝ առնելով զայն՝ տարաւ առաքեաններուն ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս ճամբան տեսաւ Տէրը՝ որ խօսեցաւ իրեն հետ, եւ թէ ինչպէս համարձակութեամբ քարոզեր Տէր Յիսուսի անունով՝ Դամասկոսի մէջ: 28 Ուստի կը մտնէր ու կ'ելլէր անոնց հետ Երուսաղէմի մէջ, համարձակութեամբ քարոզեր Տէր Յիսուսի անունով: 29 Նաեւ կը խօսէր եւ կը վիճարաններ Յելլենայիններուն հետ. անոնք ալ կը զգուին սպաննել զինք: 30 Իսկ Եղայրները՝ ասիկա գիտնալով՝ զինք իշեցուցին Կեսարիա, եւ անկէ ճամբեցին Տարսուն: 31 Ուրեմն եկեղեցիները խաղաղութիւն ունեցան ամբողջ Յրեաստանի, Գայիխայի ու Սամարիայի մէջ, եւ կը շինուէին ու կը բազմանային՝ ընթանալով Տէրոց վախով եւ Սուլը Յոգիին միմիթարութեամբ: 32 Քանի Պետրոս ամեն կորմ կը շրջէր, Լիւրիեա բնակոր սուրբերուն բով ալ իշաւ: 33 Յոն գտաւ մարդ մը՝ Ենեա անունով, որ մահիճը պառկած էր ութ տարիէ ի վեր՝ անդամալոյծ ըլլալով: 34 Պետրոս ըսաւ անոր. «Ենեա, Յիսուս Քրիստոս կը թշկէ բեզ, կանզնէ եւ շուկէ անկողինդ»: Ան ալ իսկոյն կանզնեցաւ: 35 Լիւրիեայի ու Սարոնի բոլոր բնակիչները տեսան զայն, եւ դարձան Տէրոց: 36 Վշակերտ եղած կին մը կար Յոպապէի մէջ՝ Տարիթա անունով, որ թարգմանութեամբ Վծեմսիկ կը կոչուի. ասիկա լեցուած էր իր ըրած

բարի գործերով եւ ողորմութիւններով։ 37 Վյո օրերը հիւանդացաւ ու մեռաւ։ Լուացին զինք, եւ դրին վերնատուն մը։ 38 Լիւդրեա մօս եր Յոպայի. ուստի աշակերտները՝ լսելով թէ Պետրոս հին է՝ դրկեցին անոր երկու մարդ, աղաքերով որ յշամենայ եւ զայ իրենց բով։ 39 Պետրոս ալ կանգնեցաւ ու զնաց անոնց հետ։ Երդ հասաւ, հանեցին զինք վերնատունը։ Բոլոր այրիները կայնեցան անոր շուրջ, կու լային եւ կը ցուցնեին այն բաճկրներն ու հանդերձները, որ Վյօնմիկ կը շինէր՝ երդ իրենց հետ էր։ 40 Պետրոս ալ՝ դրու հանելով բոլորը՝ ծնրադրեց, աղօթեց, եւ դառնալով դէպի մարմինը՝ ըսաւ. «Տարիքա, կանգնէ»։ Ան ալ բացաւ իր աչքերը, ու տեսնելով Պետրոսը՝ ուղիղ նստաւ։ 41 Ինք ալ ծեռքը տուաւ անոր, կանգնեցուց զայն, եւ կանչելով սուրբերն ու այրիները՝ ողջ ներկայացուց զայն անոնց առջեւ։ 42 Վյօ բանը գիտուեցաւ ամբողջ Յոպայի մէջ, ու շատեր հաւատացին Տէրոց։ 43 Եւ ինք շատ օրեր մնաց Յոպայի Սիմոն անունով կաշեգործի մը բով։

10 Մարդ մը կար Կեսարիայի մէջ՝ Կոռնելիոս անունով, հարիւրապէտ՝ Խտալսկան կոչուած գունդին մէջ, 2 բարեպաշտ, եւ աստուածավախ՝ իր ամբողջ տունով. ան շատ ողորմնւթիւններ կու տար ժողովուրդին ու ամեն աստեն կ'աղերսէր Աստուծոյ։ 3 Գրեթէ օրուան իններորդ ժամնւն՝ տեսիլի մէջ ան բացայսյորէն տեսաւ Աստուծոյ իրեշտակը, որ մտաւ իր բով եւ ըսաւ իրեն. «Կոռնելիոն»։ 4 Երբ ակնափակ նայեցաւ անոր՝ վախցած ըսաւ. «Ինչ է, Տէր»։ Իսկ ան ըսաւ ամոր. «Քու աղօթքներդ ու ողորմութիւններդ բարձրացան Աստուծոյ առջեւ՝ յիշատակի համար։ 5 Յիմա մարդիկ դրկէ Յոպան, եւ կանչէ Սիմոն անունով մէկը՝ որ Պետրոս մականուանեալ է։ 6 Ան հիւրընկայրուած է Սիմոն անունով կաշեգործի մը բով, որուն տունը ծովուն մօտ է։ 7 Երբ իրեն հետ խօսող իրեշտակը մէկնեցաւ, կանչէց իր տան ծառաներէն երկութը, նաեւ իրեն տրամադրուած զինուրդներէն բարեպաշտ մէկը», 8 եւ ամեն բան պատմելով՝ դրկեց զանոնք Յոպայեւ։ 9 Յետենալ օրը, մինչ անոնք կը ճամբորդէին ու կը մօտենային քաղաքին, Պետրոս՝ վեցերորդ ժամու՝ ատենները՝ տանիքը բարձրացաւ աղօթելու։ 10 Շատ անօթեցած ըլլալով՝ կ'ուզէր ճաշակել մինչ ճաշը կը պատրաստուէր, վերացում ունեցաւ։ 11 Տեսաւ երկինքը բացուած, ու չորս ծայրերէն կապուած անօթ մը՝ մէծ լաթի մը պէս՝ որ իշաւ երկրի վրայ. 12 անոր մէջ կային երկրի ամեն տեսակ չորբուտանիները, զազաններն ու սողունները, նաեւ երկինքի թշունները։ 13 Եւ ձայն մը եկաւ իրեն. «Կանգնէ, Պետրոս, մորթէ ու կէր»։ 14 Բայց Պետրոս ըսաւ. «Ամենաւին, Տէր. որովհետեւ ես բնաւ չեմ կերեր պիղծ կամ անմաքուր բան»։ 15 Դարձեալ ձայնը կրկին եկաւ իրեն. «Ինչ որ Աստուած մաքրեց, դուն պիղծ մի սեպեր»։ 16 Ասիկա պատահեցաւ երեք անզամ,

յետոյ անօթը դարձեալ վերացաւ երկինք։ 17 Մինչ Պետրոս ինքնիրեն կը տարակուսէր թէ ինչ կրնար ըլլալ իր տեսած այս տեսիլք, ահա Կոռնելիոն դրկուած մարդիկը՝ հարցնելով Սիմոնի տան մասին՝ կայնեցան դրան առջեւ, 18 եւ կանչելով հարցափորձեցին. «Սիմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է, ինչ իհւրընկայրուած է»։ 19 Մինչ Պետրոս կը մտածէր տեսիլքին մասին, Սուլքը Յոգին ըսաւ անոր. «Ահա երեք մարդիկ թեզ կը փնտուեն։ 20 Յետենար կանգնէ, իշիր, ու զնաց անոնց հետ՝ առանց տատամները, որովհետու են որկեցի զանոնք»։ 21 Պետրոս ալ իշաւ այդ մարդոց բով՝ եւ ըսաւ. «Ահա ես եմ ան՝ որ կը փնտուեր. ինչո՞ւ եկած էք»։ 22 Անոնք ալ ըսին. «Կոռնելիոս հարիւրապեսը, արդար ու աստուածավախ մարդ մը՝ բարի վկայուած ամբողջ Յուեններու ազգէն, պատզամ ստացաւ սուրբ իրեշտակէ մը՝ որ կանչէ թեզ իր տունը եւ լսէ բու խօսքերոյ»։ 23 Ուստի ներս կանչեց զանոնք ու հիւրընկայրեց։ Յետենալ օրը՝ Պետրոս ելաւ եւ մեկնեցաւ անոնց հետ, իրեն հետ զացին նաեւ Յոպավէն եղող բանի մը եղրայրներ։ 24 Յաջորդ օրը մտան Կեսարիա. Կոռնելիոս ալ կը սպասէր անոնց՝ իրահիրած ըլլալով իր ազգականներն ու մտերիմ բարեկամները։ 25 Երբ Պետրոս ներս մտաւ, Կոռնելիոս դիմաւորեց զայն, եւ անոր ոսքը իյնալով կ'երկրպագէր։ 26 Բայց Պետրոս ոսքի հանեց զայն՝ սեելով. «Կանգնէ, ես ինքս ալ մարդ եմ»։ 27 Ու անոր հետ խօսակցելով՝ ներս մտաւ, շատեր գտաւ՝ համախմբուած, 28 եւ ըսաւ անոնց. «Դուք գիտէք թէ օրինաւոր չէ հրեայ մարդու մը՝ հաղորդակցի օտարազգիի մը հետ կամ մօտենալ անոր. բայց Աստուած ցոյց տուաւ ինծի որ մարդոցմէ ոչ մէկը պիղծ կամ անմաքուր կոչւմ։ 29 Ուստի երբ կանչուեցայ՝ եկայ առանց հակածառութեան. ուրեմն կը հարցնեմ, ինչ բանի համար կանչեցիք զիս»։ 30 Կոռնելիոս ալ ըսաւ. «Չորս օր առաջ մինչեւ այս ժամը ծոմ կը պահէի, ու իններորդ ժամուն տանս մէջ կ'աղօթէի. եւ ահա փայլուն տարազով մարդ մը կայնեցաւ առջեւ ու ըսաւ. 31 «Կոռնելիոս, քու աղօթքը ընդունուեցաւ, եւ ողորմութիւններդ Աստուծոյ առջեւ յիշուեցան։ 32 Ուրեմն մարդ դրկէ Յոպավէ ու կանչէ Սիմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է. ան ծովուն մօտ՝ Սիմոն անունով կաշեգործի մը տան մէջ հիւրընկայրուած է. երբ զայ պիտի խօսի թեզի»։ 33 Ուստի անյապաղ մարդ դրկէցի թեզի, եւ զին եօն՝ որ եկար. Ուրեմն հիմա մենք բոլորս ներկայ ենք Աստուծոյ առջեւ՝ լսելու ամեն ինչ որ Աստուծոմն հրամայուած է թեզի»։ 34 Պետրոս բացաւ իր բերանը ու ըսաւ. «Եշմարտապէս կ'ըմբռնեմ թէ Աստուծոյ բով աչառութիւն չկայ, 35 հապա ամեն ազգի մէջ իրեն ընդունենի է ան՝ որ իրմէ կը վախնայ եւ արդարութիւն կը գործէ։ 36 Ան խօսքը՝ որ Աստուած դրկէց Իսրայէլի որդիներուն, աւետելու խաղաղութիւնը՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, (ան է բոլորին Տէրը,) 37 դուք լաւ գիտէք այդ խօսքը, որ եղաւ ամբողջ

Հրեաստանի մէջ՝ Գայլեայէն սկսելով, այն մկրտութենէն ետք՝ որ Յովհաննէս քարոզեց: **38** Նազարետեն եղող Յիսուսը, որ Աստուած օծեց Սուլը Յոգիով ու գօրութեամբ, շրջեցար քարի գործելով ու ըշէկելով բոլոր Զարախօսւն ճնշուածները, քանի որ Աստուած իրեն հետ էր: **39** Եւ մնար վկայ ենք այն բոլոր բաներուն՝ որ դրա Հրեաստանի ու Երուսաղէմի մէջ: Զայն սպաննեցին՝ փայտէն կախելով: **40** Աստուած յարուցանեց զայն երրորդ օրը, եւ բացայատեց զայն **41** ոչ թէ ամբողջ ժողովլորին, հապա՞ մեզի նախապէս Աստուածմէ ընսրուածներուն՝ վկայ ըլլալու-, որ կերանք ու խմեցինք իրեն հետ՝ իր մեռելներէն յարութիւն առնելին ետք: **42** Եւ ինք պատուիինք մեզի, որ քարոզենք ու վկայենք ժողովլորինքն թէ ինք է Աստուածմէ սահմանուած Դատաւորը ողջերուն եւ մեռելներուն: **43** Բոլոր մարզարեները կը վկայեն անոր մասին թէ ոչ որ հաւատայ անոր՝ պիտի ստանայ մեռեկոր ներում անոր անունով»: **44** Մինչ Պետրոս կ'ըսէր այս խօսքերը, Սուլը Յոգին իշաւ բոլոր անոնց վրայ՝ որ կը լսէին խօսքը: **45** Թվիատուածներէն եղող բոլոր հաւատացեալները, որ եկած էին «Պետրոսի հետ, զմայլեցան որ հեթանոսներուն վրայ ալ թափուեցալ Սուլը Յոգին պարզեւը. **46** որովհետեւ կը լսէին թէ անոնք կը խօսէին ուրիշ լեզուներով եւ կը մեծարէին Աստուած: **47** Այն ատեն Պետրոս ըսաւ. «Կրնայ մէկը արգիլե, որ ջուրով մկրտուին ասոնք՝ որոնք ստացան Սուլը Յոգին մեզի պէս»: **48** Ու հրամայեց որ մկրտուին Տէրոց անունով: Այն ատեն խնդրեցին իրմ՝ որ հոն մնայ քանի մը օր:

11 Առաքեալներն ու եղբայրները, որոնք Հրեաստանի կողմերն էին, լսեցին թէ հեթանոսներն ալ ընդունած են Աստուծոյ խօսքը: **2** Երբ Պետրոս Երուսաղէմ քարձացաւ, թվիատուածները կը վիճէին անոր հետ **3** ու կ'ըսէին. «Դուն անթվատ մարդոց բով մտար եւ անոնց հետ հաց կերար»: **4** Պետրոս ալ սկսալ դէպքը կարգով բացատրել անոնց՝ ըսելով. **5** «Ես կ'աղօթէի Յոպավէ քաղաքը, երբ՝ վերացումի մէջ՝ տեսայ տեսիլք մը. անօյ մը՝ մեծ լարի պէս, չորս ծայրերէն կախուած, իշաւ երկինքէն ու հասաւ մինչեւ ինծի: **6** Մինչ կը դիտէի՝ աչքերս սեւեռած անոր վրայ, տեսայ երկրի չորբոտանիները, զազաններն ու սորունները, նաևս երկինքի թշունները: **7** Ու լսեցի ձայն մը՝ որ կ'ըսէր ինծի: «Կանզնէ, «Պետրոն, մորթէ եւ կէր»: **8** Բայց ես ըսի. «Ամեննեին, Տէր. որովհետեւ պիղծ կամ անմաքուր բան մը բնաւ մտած չէ բերանս»: **9** Կրկին այդ ձայնը երկինքէն պատախանեց ինծի. «Ինչ որ Աստուած մաքրեց, դուն պիղծ մի սեպէր»: **10** Ասիկա պատահեցաւ երեք անգամ, ու ամեն ինչ դարձեալ վեր քաջուեցաւ՝ դէպի երկինք: **11** Եւ ահա անյապաղ երեք մարդիկ՝ Կեսարիայէն դրկուած ինծի՝ եկան ու կեցան այն տան առջեւ, ուր հիւրընկալուած էի: **12** Յոգին ալ ըսաւ ինծի»:

որ երթամ անոնց հետ առանց տատամսելու: Այս վեց եղբայրներն ալ զացին ինծի հետ, ու մտանք այդ մարդուն տունը: **13** Այն ալ պատմեց մեզի թէ ինչպէս իր տան մէջ տեսան հրեշտակ մը, որ կայնած էր եւ կ'ըսէր իրեն. «Մարի դրէ Յոպավէ ու կանչէլ Սիմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է: **14** Այն խօսքեր պիտի ըսէ քեզի, որպէսկի փրկուիկ՝ դուն եւ ամբողջ տունոյ»: **15** Երբ սկսայ խօսի, Սուլը Յոգին իշաւ անոնց վրայ, ինչպէս նախապէս մեր վրայ ալ: **16** Եւ յիշեցի Տէրոց ըսած խօսքը. «Արդարեւ Յովիաննէս մկրտեց ջուրով, բայց դուք պիտի մկրտուիք Սուլը Յոգիով»: **17** Ուրեմն եթէ Աստուած տուաւ անոնց միեւնոյն պարզեւը՝ ինչպէս մեզի, երբ հաւատացին Տէր Յիսուս Քրիստոսի, ես ով էի՝ որ կարենայի արգիլե Աստուած»: **18** Այս բաները լսերվ հանդարտեցան, ու փառաքաննեցին Աստուած՝ ըսելով. «Ուրեմն Աստուած հեթանոսներուն ալ ապաշխառութիւն չսորհեց՝ կեանքի համար»: **19** Ստեփանոսի մահեն ետք եղած հալածամբէն ցրուածները՝ հասան նաեւ մինչեւ Փիլիպիկ, Կիպրոս եւ Անտիոք, քարոզելով Աստուծոյ խօսքը ոչ մէկուն՝ բայց միայն Հրեաներուն: **20** Անոնցմ ոմանք կիպրացի ու կիւրենացի մարդիկ էին, որոնք երբ մտան Անտիոք՝ կը խօսէին Կելլենացիներուն հետ, աւետելով Տէր Յիսուսը: **21** Տէրոց ձեռքը անոնց հետ էր, եւ բազմաթիւ մարդիկ հաւատացին ու դարձան Տէրոց: **22** Այս բաներուն լուրջ հասաւ Երուսաղէմի եկեղեցին ականջը, եւ ճամբեցին Քանչնաբասը՝ որ երթայ մինչեւ Անտիոքը: **23** Երբ ան եկաւ ու տեսաւ Աստուծոյ չսորհբը՝ ուրախացաւ, եւ կը յորդորէր բոլորն ալ՝ որ յարին Տէրոց յօժար սիրտով»: **24** (Քանի որ ինք բարի մարդ էր, Սուլը Յոգիով ու հաւատքով լեցուն.) Եւ մեծ բազմութիւն մը աւելցաւ Տէրոց եկեղեցին թիւին վրայ: **25** Յետոյ Քանչնաբաս մեկնեցաւ Տարսոն փնտուելու Սօղոսը, ու գտնելով զայն՝ բերաւ Անտիոքը: **26** Անոնք լման տարի մը եկեղեցին հետ հաւաքուելով՝ մեծ բազմութեան մը սորվեցուցին, եւ Անտիոքի մէջ աշակերտները Քրիստոնեայ կոչուեցան առաջին անգամ: **27** Այդ օրեր՝ Երուսաղէմն մարզարենը իշան Անտիոքը: **28** Անոնցմ մէկը, Ազարոս անունով, կանճնեցաւ եւ մատնանշեց Յոգին գօրութեամբ՝ թէ մեծ տվ մը պիտի ըլլայ ամբողջ երկրազնուին մէջ. ան իրապէս եղաւ Կոյոդիոսի օրերը: **29** Ուստի աշակերտները որոշեցին օգնութիւն որպէս Հրեաստանի մէջ բնակող եղբայրներուն, իւրաքանչիւրը իր եկամուտին համեմատ: **30** Այնպէս ալ ըրին, որկերով զայն երեցներուն՝ Քանչնաբասի ու Սօղոսի ձեռքով:

12 Այդ ատենները Յոգիովիս թագաւորը ձեռք դրաւ եկեղեցին ոմանց վրայ՝ չաշրաբելու համար: **2** Սուլով սպաննեց Յովիաննէսի եղբայր՝ Յակոբոսը. **3** Եւ տեսներով թէ հաճեյ է Հրեաներուն, շարունակելով բռնեց նաեւ Պետրոսը: (Քաղաքակերքի օրերն էին:) **4**

Երբ ձերբակալեց զայն՝ բանտը դրաւ, ու յանձնեց չորսական զինուորք բաղկացած չորս ջոկատի՝ որպեսի պահեն. եւ կը փափաքէր ներկայացնել զայն ժողովուրդին՝ Զատիկին եւր: 5 Ուստի Պետրոս պահուած էր բանտին մէջ, բայց նեկուցին թերմնուանդութեամբ կ'ախօթէր Աստուծոյ՝ անոր համար: 6 Երբ Յերովլիս պիտի ներկայացներ զայն դատարանին, այդ օրուան նախորդ գիշերը՝ Պետրոս կը քնանար երկու զինուորներու մէշտեղ՝ կրկին շղթաներով կապուած. իսկ պահապանները կը պահեին բանտը՝ դրան առջեւ: 7 Յանկարծ Տերոց հրեշտակը անոր վրայ հասաւ, ու լոյս մը փայլեցաւ տան մէջ՝ Ապա Պետրոսի կողը խթելով՝ արթնցուց զայն եւ ըսաւ. «Կանգնէ շուտով:» Շնուաները վար ինկան անոր ձեռքերէն, 8 ու հրեշտակը ըսաւ անոր. «Կապէ՛ գօտիդ ու հագիր հողարափներոց:» Ան ալ դրա այնպէս: Յետոյ ըսաւ անոր. «Վրայ առ հանդերձ ու հետեւէլ ինծիք:» 9 Ան ալ դուրս ելլելով՝ հետեւեցաւ անոր. բայց չէր գիտեր թէ հրեշտակին կատարած իրական է, հապա կը կարծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ: 10 Երբ անոնք անցան առաջին ու երկրորդ պահապաններէն, եկան մինչեւ երկաթէ դուրք, որ քաղաքը կը տաներ եւ ինքնիրեն բացուեցաւ անոնց առջեւ: Անվէ՛ դուրս ելլելով՝ փողոց մը անցան, ու հրեշտակը խկոյն հեռացաւ անկէ: 11 Պետրոս ինքնիրեն գալով՝ ըսաւ. «Քիմա ճշմարտապէս գիտեմ թէ Տերը դրկեց իր հրեշտակը եւ ազատեց զիս Յերովլիսի ձեռքերն ու Յերեաներու ժողովուրդին՝ ամրող ակնկալութենէն:» 12 Եւ գիտակից ըլլալով՝ զնաց Մարկոս մականուանեալ Յովիաննէսի մօր Մարիամի տունը, ուր շատեր համախմբուած կ'ախօթէին: 13 Երբ բախեց տան դուրսի դուրք, Յովիէ անոնք ըսին անոր. «Խելազարած ես:» Բայց ինը կը պնդէր թէ այդպէս է: Անոնք ալ կ'ըսէին. «Անոր իրեշտակն է:» 14 Յանչնարկվ Պետրոսի ծայնը՝ ուրախութենէն չքացաւ դուրք, հապա ներս վազելով՝ լուր տուալ թէ Պետրոս կայնած է դրան առջեւ: 15 Իսկ անոնք ըսին անոր. «Խելազարած ես:» Բայց ինը կը պնդէր թէ այդպէս է: Անոնք ալ կ'ըսէին. «Անոր իրեշտակն է:» 16 Սակայն Պետրոս կը շարունակեր բախեն, ու երբ բացին՝ շշմեցան զինք տեսնելով: 17 Իսկ ան ձեռքը շարժեց՝ որ անոնք լրեն, ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս Տերը հանեց զինք բանտէն, եւ ըսաւ. «Պատմեցէր այս բաները Յակուրոսի ու եղբայրներուն:» Յետոյ մեկնեցաւ եւ զնան ուրիշ տեղ մը: 18 Երբ առտու եղաւ, մեծ խլսում կար զինուորներուն մէջ, թէ արդեօք Պետրոս ինչ եղած էր: 19 Իսկ Յերովլիս, երբ փնտոեց զայն ու չգտաւ, հարցարնեց պահապանները եւ հրամայեց որ մեռուին: Ապա Յերաստանէն իշաւ. Կեսարիա, ու հոն կը կենար: 20 Ներովլիս չափազանց զայրացած էր Տիրացիներուն եւ Սիրոնացիներուն մէմ: Անոնք ալ միաբանութեամբ եկան իրեն, ու հաշտութիւն ինդրեցին՝ համոզելով թագաւորին Բղաստոս սենեկապետը. որովհետեւ իրենց երկիրը կը կերակրուեր թագաւորին երկրէն: 21 Որոշուած օր

մը, Յերովլիս՝ հազած թագաւորական տարազը եւ բազմած դատարանը՝ կը ճառախօսւէր անոնց: 22 Ամբոյն ալ կ'աղայակէր. «Ատիկա Աստուծոյ ձայն է, որ թէ մարդու:» 23 Անմիջապէս Տերոց հրեշտակը զարկալ զայն՝ փառուց Աստուծոյ չտպուն համար. ու որդինալից ըլլալով՝ շունչը փշեց: 24 Իսկ Աստուծոյ խօսքը կ'անձէր ու կը բազմանասիր: 25 Բառնաբաս եւ Սօղոս՝ երբ գործադրեցին իրենց յանձնուած սպասարկութիւնը՝ վերադարձան Երուսաղեմէն, իրենց հետ առնելով նաեւ Յովիաննէսը՝ որ Մարկոս մականուաննալ էր:

13 Քանի մը մարգարէներ ու վարդապետներ կային Աստիոր եղող եկեղեցին մէջ. Բառնաբաս, Շմալոն՝ որ Նիկեր կը կոչուէր, Ղուկիսու Կիւրենացին, Մանայէն՝ Յերովլիս չորրորդապետին մնդակիցը, եւ Սօղոս: 2 Մինչ անոնք Տերոց պաշտօն կը կատարէին ու ծով կը պահեին, Սուլր Յովին ըսաւ. «Չատեցէր ինծիք Բառնաբասը եւ Սօղոսը՝ այն գործին համար, որուն ես կանչած եմ զանոնք:» 3 Ուստի՝ ծով պահելով ու աղօթելով՝ ձեռք դրին անոնց վրայ եւ ուղարկեցին: 4 Անոնք ալ Սուլր Յովին դրլուած՝ Սելեսկի իշան, եւ անվէ սաւարկեցին դեպի Կիպրոս: 5 Յասնելով Սահամինա՝ կը հրչակէին Աստուծոյ խօսքը Յրեաներու ժողովարաններուն մէջ Յովիաննէս ալ կը սպասաւորէր իրեն: 6 Ծրջելով՝ այդ (ամբողջ) կողին մինչեւ Պափոս՝ գտան մոզ մը, Յրեայ սուտ մարգարէ մը, որուն անունը Բարեյեսու էր. 7 ան փոխ-հիւպատոսին հետ էր, որ կը կոչուէր Սերգիոս Պօղոս, իսելացի մարդ մը: Ասիկա՝ կանչելով Բառնաբասը եւ Սօղոսը՝ ուղեց լեել Աստուծոյ խօսքը: 8 Սակայն անոնց ընդդիմացաւ Եղինաս մոզը (որովհետեւ այսպէս կը թարգմանուի անոր անունը), որ կը ջանար խոտորեցնել փոխ-հիւպատոսը հաւատքէն: 9 Բայց Սօղոս, որ Պօղոս ալ կը կոչուի, Սուլր Յովիով լեցուած՝ ակնապիշ նայեցաւ անոր ու ըսաւ. «Ո՛վ ամէն նենգութեամբ եւ ամէն չարագրուութեամբ լեցուն Զարախօսի որդի, թշնամի ամբողջ արդարութեան, պիտի չդադրին խեղաթիւրել Տերոց ուղիդ ճամբաները: 11 Ահա իհմա Տերոց ձեռքը քու վրա է. Կոյր պիտի ուլաս եւ ատեն մը պիտի չտեսնեն արեւը:» Անմիջապէս մթութիւն ու խաւար իշաւ անոր վրայ, եւ շրջելով մէկը կը փնտուէր՝ որ ձեռքեն բռնելով տանէր զինք: 12 Այն ատեն փոխ-հիւպատոսը հաւատաց՝ երբ տեսաւ կատարուածը, մեծապէս ապշելով Տերոց ուսուցումին վրայ: 13 Պօղոս եւ իր ընկերակիցները նաւարկեցին Պափոսն, ու զացին Պամփիլիայի Պերգէն. բայց Յովիաննէս՝ զատուելով անոնցմ՝ վերադարձաւ Երուսաղեմ: 14 Անոնք ալ զացին Պերգէն եւ հասան Պիսիդիայի Աստիորը, ու Շաբաթ օրը մտնելով ժողովարանը՝ նստան: 15 Օրենքին եւ Մարգարէներուն կարդացուելէն Ետք՝ ժողովարանին պիտերը մարդ որկեցին իրենց ու ըսին. «Մարդիկ Եղբայրներ, եթէ դուք

յորդորական խօսք մը ունիք ժողովուրդին՝ քաէք»:
16 Ուստի՝ Պողոս կանգնեցաւ, եւ շարժենվ ձեռքը՝ բայս. «Խսրայելացք մարդիկ, ու դո՞ւք՝ որ կը վախնաք Աստուծմ, մտիկ օրեք: 17 Վչյ ժողովուրդին՝ Խսրայել Աստուածը ընտրեց մեր հայրերը քարձարցուց ժողովուրդը՝ երբ անոնք պայտիստացած էին Եզիփսոսի երկրին մէջ, եւ զօրաւոր բազուկով դուրս հանեց զանոնք: 18 Գրեթէ քառասուն տարի կերակրեց զանոնք անապատին մէջ: 19 Քանանի երկրին մէջ, բնաջնջելով եօթը ազգ, անոնց երկիրը տուալ իրենց՝ որ ժառանգեն: 20 Անկէ Ետք՝ գրեթէ չորս հարիի յիսուն տարի՝ դատաւորներ տուալ իրենց, մինչեւ Սամուել մարգարէն: 21 Յեսոյ թագաւոր ուզեցին, եւ Աստուած տուալ իրենց Կիսի որդիին՝ Սաւլող, Բենիամինի տոհմէն մարդ մը, քառասուն տարի: 22 Երբ պաշտօնէ հեռացուց զայն, Դաւիթը նշանակեց իրենց վրայ իրը թագաւոր, որուն մասին վկայելով՝ քսա. «Յեսուի որդիին՝ Դաւիթը գտայ, իմ սիրուի համաձայն մարդ մը, որ պիտի գրուալի իմ ամբողջ կամքս»:
23 Ասոր զարմէն Աստուած՝ իր խոստումին համաձայն՝ հանեց Խսրայելի Փրկիչ մը, Յիսուսը: 24 Դեռ ան չեկած, Յովիհաննես նախապէս քարոզեց ապաշխարութեան մկրտութիւնը՝ Խսրայելի ամբողջ ժողովուրդին: 25 Երբ Յովիհաննես կը լրացնէր իր ընթացքը՝ քսաւ. «Ո՞վ կը կարծէք՝ թէ եմ. ես Քրիստոսը չեմ, հապս ահա իմ Ետեւես կու զայ մէկը՝ որուն ոտքերուն կօշիկները քակելու արժանի չեմ»: 26 Մարդիկ եղայրներ, Արքահամի ցեղին որդիներ, այս փրկութեան խօսքը դրկուեցաւ ձեզիք, եւ անոնց՝ որ ձեր մէջ աստուածավախ են: 27 Քանի որ Երուսաղէմ բնակողները եւ անոնց պետերը՝ ոչ զայն ճանչցան, ոչ ալ մարգարէներուն ճայները՝ որոնք կը կարդացուին ամեն Շաբաթ օր. բայց իրագործեցին գրուածները՝ դատելով զայն: 28 Թէպէտ չզուան մահուն արժանի պատճան մը, խնդրեցին Պիդատուն՝ որ ան սպաննուի: 29 Երբ գործադրեցին ամեն ինչ որ գրուած էր անոր մասին, վար իշեցներով փայտէն՝ դրին գերեզմանի մը մէջ: 30 Բայց Աստուած մեռեներէն յարուցանց զայն: 31 Ան շատ օրեր երեւեցաւ անոնց՝ որ Գայլայելն Երուսաղէմ ելեր էին իրեն հետ. անոնք են հիմա իր վկաները ժողովուրդին առջեւ: 32 Մենք ալ կ'աւետենք ձեզի այն խոստումը՝ որ եղած էր հայրերուն. 33 Աստուած իրացրծեց զայն մեզի համար՝ որ անոնց զաւակներն ենք, յարուցանելով Յիսուսը՝ ինչպէս գրուած ալ է երկրորդ Սաղմոսին մէց. «Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ քեզ»: 34 Ան սա կ'ըսէ զինք մեռեներէն յարուցանելու մասին՝ որ անզամ մըն ալ պայտանութեան չվերադառնայ. «Զեզի պիտի տամ Դաւիթի մնայուն կարեւեցութիւնները»: 35 Այս մասին ուրիշ Սաղմոսի մը մէջ ալ կ'ըսէ. «Պիտի չայոյատես որ քու Սուլրդ պայտանութիւնն տեսնէ»: 36 Որովհետեւ Դաւիթ ննջեց՝ Աստուծոյ ծրագիրով սպասաւորելէ Ետք իր սերունդին,

դրուեցաւ իր հայրերուն քով եւ ապականութիւն տեսաւ: 37 Բայց ան՝ որ Աստուած յարուցանեց, պայտանութիւն չտեսաւ: 38 Ուրեմն զիտցէք, մարդիկ եղայրներ, թէ ասոր միջոցով մեղքերու ներում կը հոչակուի ձեզի, 39 եւ թէ իրման ման հաւատացեալ կ'արդարանայ այն բոլոր բաներէն՝ որոնցմէ չկրցաց արդարանայ Մովսէսի Օրէնքով: 40 Ուրեմն զգուշացէք, որպէսզի ձեզի չպատահի՝ ինչ որ ըսուած է Մարգարէներուն մէջ. 41 «Տեսէք, արհանարհողներ, եւ զարմացէք ու ոչչացէք. որովհետեւ պիտի կատարեմ արարդ մը՝ ձեր օրերուն մէջ, այնպիսի արարդ մը, որ եթէ մէկը պատմէ ձեզի՝ պիտի չհաւատափ»: 42 Երբ անկէ դուրս երան՝ կ'աղաչէն, որ հետեւեալ Շաբաթ ալ քարոզն իրենց նոյն խօսքերը: 43 Երբ ժողովուրդը արձակուեցաւ, Յրեաներէն եւ բարեպաշտ նորահաւատներէն շատեր հետեւեցան Պողոսի ու Բանաբասի, որոնք կը խօսէին անոնց հետ եւ կը յորդորէին զանոնք, որ յարատեւեն Աստուծոյ շնորհիքն մէջ: 44 Յետեւեալ Շաբաթ օրը, գրեթէ ամբողջ քաղաքը հաւաքուեցաւ՝ լեկու Աստուծոյ խօսքը: 45 Իսկ Յրեաները՝ երբ տեսան բազմութիւնները՝ լեցուեցան նախանձով, ու դէմ կը խօսէին «Պողոսի ըսածներուն՝ հակածառելով եւ հայինելով»: 46 Ուստի Պողոս ու Բանաբաս համարձակելով ըսին. «Յարի Էր որ Աստուծոյ խօսքը քարոզուեր նախ ձեզի՝ բայց քանի որ կը վանեք զայն ձեզմէ, եւ դուք ձեզ արժանի չէք սեպեր յաւիտենական կեանքի, ահա՝ մենք կը դառնանք հեթանոսներուն: (ածոն ց166) 47 Որովհետեւ Տէրը սա պատուիրած է մեզի. «Քեզ իրը լոյս դրի հեթանոսներուն, որպէսզի դուն փրկութեան պատճառ ըլլաս՝ մինչեւ երկրի ծայրերը»: 48 Լսերով ասիկա՝ հեթանոսները կ'ուրախանային ու կը փառաւորէին Աստուծոյ խօսքը, եւ անոնք որ սահմանուած էին յաւիտենական կեանքին՝ հաւատացին: (ածոն ց166) 49 Տէրոջ խօսքը կը տարածուեր ամբողջ երկրամասին մէջ: 50 Բայց Յրեաները գրգեցին բարեպաշտ եւ մնեացար կիներն ու քաղաքին գլխաւորները, եւ «Պողոսի ու Բանաբասի դէմ հայածանք հանելով՝ իրենց հողամասէն դուրս դրին զանոնք: 51 Անոնք ալ՝ իրենց ուտքերուն փոշոն թօթուելով անոնց դէմ զային հկնիին. 52 իսկ աշակերտները լեցուած էին ուրախութեամբ եւ Սուլրդ Յոգիով»:

14 Իկոնիոնի մէջ՝ անոնք միասին մտան
Յրեաներուն ժողովարանը, ու այնպէս խօսեցաւ՝ որ Յրեաներու եւ Յոյներու մեծ բազմութիւն մը հաւատաց: 2 Բայց չինազանդոյ Յրեաները՝ դրդեցին հեթանոսները, եւ անոնց անձերը չարութեան գրգեցին եղայրներուն դէմ: 3 Իսկ անոնք երկար ժամանակ հոն կենալով՝ համարձակութեամբ կը քարոզէին Տէրոջնով, որ իր շնորհի խօսքին վկայութիւն կու տար՝ թոյլատրելով որ նշաններ եւ սպանչելիքներ կատարուին անոնց ձեռքով: 4 Քաղաքին բազմութիւնը բաժնուեցաւ. մաս մը

բռնեց Յրեաներուն կողմը, մաս մըն ալ՝ առաքեաներուն։ 5 Երբ հեթանոսներն ու Յրեաները՝ իրենց պետերով՝ յարձակեցան, որ նախատեն եւ քարկոծեն զանոնք, 6 իրենք ալ՝ գիտակցելով՝ փախան Լիկայոնիայի քաղաքները, Լիստրա ու Ներք եւ շրջակայքը, 7 ու հոն կ'աւետարանէին։ 8 Մարդ մը նստած էր Լիստրայի մէջ՝ անզօր ոտքերով, իր մօր որովայնէն կաղ ծնած, որ բնաւ քայլած չէր։ 9 Ասիկա մտիկ կ'ընէր Պողոսի խօսքերը, որ ակնապիշ նայելով անոր ու նշմարելով թէ բուժուելու հաւատք ունի՛ 10 բարձրածայն ըսաւ. «Ուղիի կանգնէ ոտքերուղ Վրայ»: Ան ալ ցատկեց եւ քալեց: 11 Երբ բազմութիւնը տեսաւ Պողոսի ըրածը, բարձրացնելով իրենց ճանո՞ւ ըսին լիկայոններն։ «Աստուածները իշած են մեզի՞ մարդոց նմանութեամբ»: 12 Բառնաբարած կը կրչէին Դիոնու, ու Պողոսը՝ Յեթէս, քանի որ ան էր գիշաւոր խօսողը: 13 Էսկ Դիոնիս բուրմը՝ որ քաղաքին առջևն էր, ցուկեր եւ ծաղկենսպակներ բերելով դրսներուն քով՝ կ'ուղեր զոհ մաստուցանել բազմութեան հետ: 14 Բայց երբ առաքեաները՝ Բառնաբարա ու Պողոս՝ լսեցին, պատուեցին իրենց հանդերձները եւ դուրս ցատկեցին բազմութեան մէջ՝ աղաղակերով. 15 «Մարդիկ, ինչո՞ւ այդ բանները կ'ընէք: Մենք ալ մարդիկ ենք՝ կիրքերու ենթակայ ճեզի նման, ու կ'աւետարաննենք ճեզի՝ որպէսզի այդ ունայն բաններն դամբանք ապրող Աստուծոյ, որ ստեղծեց երկինքը, երկիրը, ծովս ու բոլոր անոնց մէջ եղածները: 16 Անցեալ սերունդներուն մէջ ան թոյլատոց բոլոր ազգերուն՝ որ երթան իրենց ճամբաններն: 17 Սակայն ինքինիվ չքողուց առանց վկայութեան, բարիք ընելով, անձրեւ տալով մեզի երկինքն, նաեւ պտղաբեր եղանակներ, ու մեր սիրտերը լեցնելով կերակուրներով եւ ուրախութեամբ»: 18 Վս բանները ըսելով՝ հազի կրցան հանգստացնել բազմութիւնը, որ զոհ չմաստուցանէ իրենց: 19 Սակայն Յրեաներ հասան Անտիոքին եւ Իկոնինին, հանողեցին բազմութիւնը, բարկոծեցին Պողոսը ու քաղաքին դուրս քաշկտեցին՝ կարծելով թէ մեռած է: 20 Բայց երբ աշակերտները շրջապատեցին զինք՝ կամզնեցա, մտաւ քաղաքը, ու հետեւեա օրը մեկնեցաւ Դերք՝ Բառնաբարա հետ: 21 Վսդ քաղաքին մէջ աւետարանել ու շատերը աշակերտել ետք անոնք վերադարձան Լիստրա, Իկոնինին եւ Անտիոք, 22 ամրացնելով աշակերտներուն անձերը եւ յորդորելով՝ որ յարատեւեն հաւատքին մէջ, ըսելով. «Շատ տառապանքով պէտք է մտնենք Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 23 Երբ երեցներ ճեռնարդեցին անոնց՝ ամէն եկեղեցին մէջ, ծոմապահութեամբ աղօթելով յանձնեցին զանոնք Տէրոց՝ որուն հաւատացած էին: 24 Եւ անցնելով Պիսիդիայի մէջէն՝ զացին Պանիկիլիա: 25 Պերգէի մէջ ալ Տէրոց խօսքը բարողելէ ետք՝ իշան Աստալիա, 26 անկէ ալ նաւարկեցին դէպի Անտիոք, ուրկէ Աստուծոյ

շնորհիքին յանձնարարուած էին այն գործին համար՝ որ կատարեցին: 27 Երբ եկան, հաւաքելով եկեղեցին՝ պատմեցին ինչ որ Աստուծո ըրեր էր իրենց հետ, եւ թէ հաւատքի դուրը բացեր էր հեթանոսներուն: 28 Ու հոն երկար ժամանակ կեցան աշակերտներուն հետ: 15 Ոմանը՝ իշնելով Յրեաստանէն՝ կը սորվեցնէին երայրներուն ու կ'ծսէին. «Եթէ Մովսէսի աւանդած սովորութեան համաձայն չթվաստուիք, չէր կրնար փրկուլիք»: 2 Ուստի, երբ Պողոս ու Բառնաբաս սաստիկ ընդպղեցան եւ վիճարանեցան անոնց հետ, վճռեցին որ Պողոս ու Բառնաբաս, նաեւ անոնցմէ քանի մը ուրիշներ, բարձրանան երուսաղէմ՝ առաքեաներուն ու երեցներուն քով՝ այս հարցին համար: 3 Անոնք ալ՝ եկեղեցին ուղարկուած՝ անցան Փիլիպիէն եւ Սամարիայէն, ու պատմելով հեթանոսներուն դարձի գալը՝ մեծապէս ուրախացուցին բոլոր երայրները: 4 Երբ հասան երուսաղէմ, ընդունուեցան եկեղեցին, առաքեաներն ու երեցներն, եւ պատմեցին ինչ որ Աստուծո ըրեր էր իրենց հետ: 5 Բայց Փարիսեցներու աղանդէն քանի մը հաւատացեաներ կայսնեցան եւ ըսին. «Պէտք է թվաստել զանոնք, ու պատուիիրել՝ որ պահէն Մովսէսի Օրէնքը»: 6 Ուստի առաքեաներն ու երեցները հաւատուեցան՝ մկանի առնելու համար այս բանը: 7 Չաս վիճարանութիւն ըլլալէ ետք, Պետրոս կանգնեցաւ եւ ըսաւ անոնց. «Մարդիկ երայրներ, դուք գիտէք թէ առաջին օրերէն ի վեր Աստուծած ընտրեց զիս մն մէջէն, որպէսզի իմ բերանովս հեթանոսները լսեն աւետարանին խօսքը, ու հաւատան: 8 Սրտագէտն Աստուծած վկայեց անոնց՝ Սուրբ Յոզին տարլ անոնց, ինչպէս մեզի այ 9 ու ոչ մէկ խտրութիւն դրաւ մեր եւ անոնց միջէն՝ մաքրելով անոնց սիրտերը հաւատքով: 10 Ուստի հիմա ինչն կը փորձէք Աստուծած, աշակերտներուն վիզին վրա դնենք այնպիսի լրտ մը, որ ոչ մեր հայրերը, ոչ ալ մենք կարողացանք կրել: 11 Բայց կը հաւատանիք թէ Տէր Յիսուսի շնորհիքն կը փրկուինք մենք, ինչպէս նաեւ անոնք: 12 Ամբողջ բազմութիւնը լրեց, ու մտիկ կ'ընէր Բառնաբարա ու Պողոսի, որոնք կը պատմէին թէ Աստուծած որչափ նշաններ եւ սրբանշելիքներ գործած էր հեթանոսներուն մէջ՝ իրենց միջոցով: 13 Երբ անոնք լսեցին, Յակոբոս ըսաւ. «Մարդիկ եղարաններ, ինծի մտիկ ըրէք. 14 Շմաւոն պատմեց թէ ինչպէս Աստուծած առաջին անգամ այցելեց հեթանոսներուն, որպէսզի անոնց մէջէն առնէ ժողովուրդ մը՝ կ'ընելու համար իր անունը: 15 Վս բանին հետ կը համաձայնին մարգարեներուն խօսքերն այ, ինչպէս գրուած է. 16 «Ասկէ ետք պիտի վերադարձան ու պիտի վերակառուցանեմ Դաւիթի փլած խորանը, պիտի վերակառուցանեմ անոր աւերակները եւ վերականգնեն զայն, 17 որպէսզի մնացած մարդիկը փնտուն Տէրը, նաեւ

բոլոր հեթանոսները՝ որոնք իմ անունվակ կոչուած են”, - կ'ըստ Տէրք՝ որ կ'ընէ այս բոլոր բաները”: **18** Աստուած գիտ է իր բոլոր գործերը՝ դարերու սկզբըն ի վեր: (**այս ց165**) **19** Ուստի ես յարմար կը դատեմ չնեղել անոնք՝ որ հեթանոսներն կը դառնան Աստուածոյ: **20** հայա նամակ մը գրել անոնք՝ որ ես կենան կուտրերու պղծութիւններն, պոռնկութենէ, խեղդուածէ եւ արիւն: **21** Որովհետեւ Սովուս նախկին սերունդներն ի վեր ունի զինք քարոզողներ ամէն քաղաքի մէջ, ու կը կարդացուի ժողովարաններու մէջ ամեն Շաբաթ օր»: **22** Այս ատեն առաքեալներուն ու երեցներուն՝ ամրոջ եկեղեցին հետ’ հաճելի թուեցաւ, որ մարդիկ ընտրեն իրենցմ եւ Անտիոք դրկեն՝ Պողոսի ու Բառնաբասի հետ. - Բարսարա մականուաննա Յուղան եւ Շիղան, որոնք կառավարող մարդիկ էին եղայրներուն մէջ: **23** Անոնց միջոցով դրկեցին նամակ մը՝ սայսկէ գրուած. «Առաքեալներն, երեցներն ու երայրներն՝ ողջն Անտիոքի, Սուլրիայի եւ Կիլիկիայի մէջ եղող եղայրներուն, որոնք հեթանոսներն դարձած են: **24** Քանի լսեցինք թէ մեր մէջն եած ունանք՝ վրդոված են ճեզ խօսքերով, ու ցնցած ճեր անձերը՝ ըսելով թէ պետք է թվատուի եւ Օրենքը պահեն. - որոնց մենք այսպէս չպատուիրեցինք, - **25** մեզի՝ միաբանութեամբ հաւաքուածներու յարմար թուեցաւ, որ մարդիկ ընտրելով դրկենք մեզի, մեր սիրելիներուն՝ Բառնաբասի ու Պողոսի հետ, **26** որոնք մեր Տէրոյ Յիշուս Քրիստոսի անունին համար իրենց անձերը ընծայած մարդիկ են: **27** Ուստի դրկեցինք Յուղան եւ Շիղան, որպէսզի իրենք ալ բերանով նոյն քաները պատմեն մեզի: **28** Որովհետեւ յարմար թուեցաւ Սուլր Յոգին ու մեզի ալ՝ աւելի ծանրութիւն չինել ծեր վրայ, սա հարկաւոր քաներն զատ. - **29** Ես կենալ կուռքերու զրոհուածէ, արիւնէ, խեղդուածէ եւ պոռնկութեն: Գոհ Կ'ըլլաքը՝ եթէ հետու մնաք” ատոնցմ: Ո՞յց ենէք»: **30** Անոնք ալ՝ քածնուելով՝ զացին Անտիոք, ու հաւաքերով քազմութիւնը՝ տուին նամակը: **31** Երբ կարդացին ուրախացան տրուած միշտարութեան համար: **32** Իսկ Յուղա եւ Շիղա, իրենք այ մարգար ըլլալով, շատ խօսքերով լորորեցին եղայրները, ու ամրացուցին: **33** Ժամանակ մը հոն կենալի ետք՝ եղայրներն խաղաղութեամբ ուղարկուեցան, եւ առաքեալներուն դարձան: **34** Բայց Շիղայի հաճելի թուեցաւ հոն մնալ: **35** Պողոս ու Բառնաբաս ալ Աստիոքի մէջ կը կենային, եւ ուրիշ շատերու հետ կը սորվեցնէին ու կ'աւետէին Տէրոյ խօսքը: **36** Քանի մը օր ետք՝ Պողոս ըսաւ Բառնաբասի. «Վերապանանք եւ այցելնք եղայրներուն՝ այն բոլոր քաղաքներուն մէջ, ուր Տէրոյ խօսքը հոչակեցինք, ու տեսնենք թէ ինչպէս են: **37** Բառնաբաս կ'ուղէր առնել Յուղաննեսն ալ, որ Մարկոս կը կոչուէր. **38** Բայց Պողոս մտածեց թէ լաւ չէ իրենց հետ առնել Պամփիլիայի մէջ իրենցմ հեռացողը եւ

իրենց հետ գործի չզացողը: **39** Այսպէս՝ տարակարծութիւն եղաւ անոնց միջն, այն աստիճան՝ որ զատուեցան իրարմ: Բառնաբաս աստիճան Մարկոս եւ նաւարկեց դէպի Կիպրոս: **40** Պողոս ալ ընտրեց Շիղան ու մեկնեցաւ, եղայրներն յանձնարարուած ըլլալով Աստուածոյ շնորհիքն, **41** եւ կը շրջէր Սուլրիայի ու Կիլիկիայի մէջ՝ ամրացնելով եկեղեցիները:

16 Յետոյ հասաւ Դերք ու Լիւստրա: Եւ ահա աշակերտ մը կար հոն՝ Տիմոթեոս անունով, որ որդին էր հաւատացեալ հրեայ կնոջ մը, իսկ հայրը Յոյն էր: **2** Ան բարի վկայուած էր նաեւ Լիւստրայի եւ հկոնիայի եղայրներն: **3** Պողոս ուզեց որ ան երայ իրեն հետ. ուստի առաւ ու թվատեց զայն՝ այնտեղ եղող Յուղաներուն պատճառով, որովհետեւ բոլորն ալ գիտէին թէ անոր հայրը Յոյն էր: **4** Երբ կ'անցնեին քաղաքներն, կ'աւանդէին անոնց Երուսաղէմ եղած առաքեալներն ու երեցներն պատուիրուած հրամանները, որպէսզի պահեն: **5** Եկեղեցիներն ալ կ'ամրանային հաւատքի մէջ, եւ անոնց թիւը կը բազմանար օրէ օր: **6** Երբ շրջեցան Փոխլգիա ու Գաղատիայի երկիրը, Սուլր Յոգին արգիլեց քարոզել Աստուածոյ խօսքը Ասիայի մէջ: **7** Յասնելով Միլսիայի կողմէրը՝ կը փորձէին երայ դէպի Բիլթանիա. բայց (Յիշուլի) Յոգին շրջոյսատեց անոնց: **8** Ուստի անցնելով Միլսիայի քովէն՝ իջան Տրովադա: **9** Յոյն գիշերը տեսիք մը երեւաց Պողոսի. Մակեդոնացի մը կայնած էր ու կ'աղաչէր իրեն՝ ըսելով. «Անցիր Մակեդոնիա եւ օգնէ մեզի»: **10** Երբ տեսաւ այդ տեսիքը՝ իսկոյն ջանացինք մեկնիլ Մակեդոնիա, եղրակացնելով թէ Տէրը կը կանչէ մեզ անոնց աւետարաննելու: **11** Ուստի Տրովադային նաւարկելով՝ ուղիղ ընթացքն զացինք Սամոթրակէ, ու հետևենալ օրը՝ Նեապոլի. **12** անսկ ալ՝ Փիլիպպէ, որ Մակեդոնիայի մէկ մասին գիշաւոր քաղաքն է, նաեւ՝ զաղութ: Քանի մը օր կեցանք այդ քաղաքին մէջ: **13** Շաբաթ օրը ուրիս եկանք քաղաքէն՝ գետեզերքը, ուր ստվորութիւն ունէին ասոթելու. նստանք եւ խօսեցանք համախմբուած կիներուն: **14** Աստուածապայտ կին մը՝ Լիդիա անունով, որ ծիրանավաճառ էր՝ Թիւստիր քաղաքէն, մտիկ կ'ընէր. Տէրը բացաւ անոր սիրտը՝ որ ուշադիր ըլլայ Պողոսի ըսածներուն: **15** Երբ հոնք եւ իր ընտանիքը մկրտուեցան, աղաչէց ըսելով. «Եթէ Տէրոյ հաւատարիմ կը սեպէք զիս, իմ տոննս մտէք ու հոն մնացէք»: Եւ ստիպելով՝ տարաւ մեզ: **16** Մինչ աղօթքի կ'երթայինք, մեզի հանդիպեցաւ աղակին մը՝ որ հարցուկ ոգի ունէր եւ գուշակութեամբ շատ վաստակ կը բերէր իր տէրերուն: **17** Կսիկա կը հետևէր Պողոսի ու մեզին, եւ կ'աղաղակէր. «Վս մարդիկը Ամենաբարձր Աստուածոյ ծառաներն են, ու կը քարոզեն մեզի փրկութեան ճամբան»: **18** Ծատ օրեր կ'ընէր այս բանը. Պողոս ալ՝ նեղանալով՝ դարձաւ եւ ըսաւ այդ ոգիին. «Յիշուլս Քրիստոսի անունով

կը հրամայեմ քեզի, եկիր ատկե»: Ու նոյն ժամուն եղաւ: **19** Երբ անոր տէրերը տեսան թէ իրենց վաստակին յոյս գնաց, բռնեցին «Պօղոսը ու Շիդան, ու քաշեցին հրապարակը՝ պետքրուն առջեւ: **20** Ապա տարին զանոնք մեծաւորներուն քոյլ եւ ըսին. «Վսի մարդիկը՝ որ Յրեա են, իրար կ'անցընեն մեր քաղաքը, **21** ու կը քարոզեն այնախիս սովորութիւններ՝ որ արտօնուածչ մեզի ընդունի, ոչ այ գործադրիե, որովհետեւ Հոռոմայեցի ենք»: **22** Բազմութիւնը իշոնւթեցաւ անոնց շուրջ, մեծաւորներն ալ բռնութեամբ հանեցին անոնց հանդերձները, եւ հրամայեցին խարազանել զանոնք: **23** Ծատ հարուածներ տայէ ետք անոնց բանտը նետեցին զանոնք, պատուիրելով բանտապահին՝ որ ապահովութեամբ պահէ զանոնք: **24** Ան ալ՝ այսախիս պատուէր ստանալով՝ ներսի բանտը նետեց զանոնք, ու կրճի մէջ ամրացուց անոնց ոտքերը: **25** Կէս գիշերին՝ «Պօղոս եւ Շիդա կ'աղօթէին ու կ'օրիներգէին Աստուծոյ. բանտարկեալներն ալ մտիկ կ'յննէին անոնց: **26** Յանկարծ հզօր երկրաշարժ մը եղաւ, այնպէս որ բանտին հիմները սարսեցան. անմիջապէս բոլոր դռները բացուեցան եւ բոլորին կապերը քակուեցան: **27** Բանտապահը, երբ արթնցաւ ու բացուած տեսաւ բանտին դրները, քաշեց սուլը եւ պիտի սպաններ ինքզինք, կարծելով թէ բանտարկեալները փախած են: **28** Բայց «Պօղոս բարձրածայն գոչեց. «Մի վնասեր դուն քեզի, որովհետեւ բոլորս ալ հոս ենք»: **29** Ան ալ՝ ճրագ մը ուղելով՝ վազեց ներս, դողլարով ինկաւ «Պօղոսի եւ Շիդայի առջեւ, **30** ու դուրս բերելով զանոնք՝ ըսաւ. «Տէրեր, ինչ պէտք է ընեմ՝ որ փրկութիմ»: **31** Անոնք ալ ըսին. «Յաւատա Տէր Յիսուս Քրիստոսի, ու պիտի փրկուիս, դուն եւ տունդր»: **32** Ու Տէրոց խօսքը քարոզեցին անոր եւ բոլոր անոնց՝ որ անոր տան մէջ էին: **33** Ինք ալ՝ գիշերուան նոյն ժամուն՝ առաւ զանոնք, լուաց անոնց վերերը եւ անմիջապէս մկրտուեցաւ, ինք ու բոլոր իրենները: **34** Ապա իր տունը տանելով զանոնք՝ սեղան դրաւ անոնց առջեւ, եւ ցնաց ամրող ընտանիքով՝ հաստապով Աստուծոյ: **35** Երբ աստու եղաւ, մեծաւորները յիսնապեսներ դրկեցին եւ ըսին. «Արձակէ այդ մարդիկը»: **36** Բանտապահն ալ հաղորդեց «Պօղոսի այդ խօսքերը՝ ըսելով. «Մեծաւորները մարդ դրկեցին՝ որ ապակուիք. ուստի իհմա դնիւրս ելք ու մեկնեցիք խաղաղութեամբ»: **37** Բայց «Պօղոս ըսաւ անոնց. «Թէվէտն շխատապարտութ Հոռոմայեցիներ ենք, հրապարակաւ ծեծելով մեզ՝ բանտը նետեցին, եւ իհմա ծածկաբար կը հանեն մեզ: Ոչ այդպէս, հապա իրենք թոռ գան ու դուրս տանին մեզ»: **38** Յիսնապետները մեծաւորներուն հաղորդեցին այս խօսքերը: Անոնք ալ, երբ լսեցին թէ Հոռոմայեցի են՝ վախցան, ու եկան, աղաչեցին անոնց, **39** եւ դուրս հանելով՝ կը թախանձեին որ մեկնին այդ քաղաքէն: **40** Անոնք ալ եկան բանտէն ու մտան Լիդիայի տունը, եւ տեսնելով եղրայրները՝ յորդորեցին զանոնք ու մեկնեցան:

17 Ամփիպոլիսն եւ Ապողոնիայէն անցնելով՝ թեսաղոնիկէ եկան, ուր Յրեաներուն ժողովարանը կար: **2** «Պօղոս ալ՝ իր սովորութեան համաձայն՝ մտաւ անոնց մեզ, ու երեք Ճարաք օրեր խօսեցաւ անոնց հետ Գիրքերուն մասին, **3** բացատրելով եւ փաստարկելով անոնց թէ Քրիստոսը պայտապահուել ու մենակներէն յարութիւն առներ, եւ ըսաւ. «Վսի Յիսուսը՝ որ ես կը հոչակեմ ձեզի, Քրիստոն է»: **4** Անոնցմէ ունանք անսացին ու միացան «Պօղոսի եւ Շիդայի, նաև՝ բարեպաշտ Յոներէն մնձ բազմութիւն մը. առաջնակարգ կիներէն հաւատացողներն ալ սակաւաթիւ չէին: **5** Բայց չանսացող Յրեաները նախանձեցան, եւ քանի մը դատարկապարտ, գրեհիկ մարդիկ անմերով՝ բազմութիւն ժողովեցին, ամրող քաղաքին մէջ աղմուկ հանեցին, ու Յասոնի տան վրայ յարձակելով կը փնտողէն զանոնք՝ որ ամրոխին տախին: **6** Երբ չգտան զանոնք, Յասոնը եւ քանի մը եղբայրներ քաշկրտելով տարին քաղաքապետներուն առջնէ՝ գոռալով. «Անոնք որ երկրագունդը տակնուվրայ ըրին՝ հոս ալ հասած են, **7** ու Յասոն ընդունած է զանոնք: Ասոնք բոլորը կը գործեն կայսրին հրամաններուն դմէ, բսերով թէ ուրիշ թագաւոր մը կայ՝ Յիսուս անունով»: **8** Բազմութիւնն ու քաղաքապետները վրդովեցան՝ լսելով այս բանները: **9** Բայց երբ երաշխիք առին Յասոնն եւ միւսներէն՝ արձակեցին զանոնք: **10** Եղրայրներն ալ իսկոյն՝ գիշերուան մէջ՝ Բերիա որկեցին «Պօղոսն ու Շիդան, որոնք հոն հասնելով՝ գացին Յրեաներուն ժողովարանը»: **11** Ասոնք աւելի ազնիւ էին՝ քան թեսաղոնիկէ մէջ եղողները. Աստուծոյ խօսքը ընդունեցին լման յօժարութեամբ, եւ ամեն օր կը զննէին Գիրքերը, տեսնելու թէ այդպէս են այդ բանները: **12** Ուստի անոնցմէ շատերը հաւատացին, ու մեծայարդ յոյն կիներէն եւ այր մարդոցմէն հաւատացողներն ալ սակաւաթիւ չէին: **13** Բայց երբ թեսաղոնիկեցի Յրեաները գիտցան թէ Բերիայի մէջ ալ Պօղոս հօչակեց Աստուծոյ խօսքը, ինչ ալ եկան ու գրգրեցին բազմութիւնը: **14** Աս ատեն Եղրայրներու հսկոյն: **15** Անոնք որ կը տանէին «Պօղոս՝ հայացոցին զայն մինչեւ Աթէնք, ապա մեկնեցան՝ պատուէր ստանալով Շիդայի ու Տիմոթեոսի համար, որ շուտով զան իրեն: **16** Մինչ Աթէնքի մէջ Պօղոս կը պապաէր անոնց, իր հոգին գրգռուած եր իր մէջ, տանելով քաղաքը՝ լեցուած կուռքերով: **17** Ուստի ժողովարանին մէջ կը խօսէր Յրեաներուն ու բարեպաշտ մարդոց, նաեւ ամեն օր հրապարակներուն մէջ՝ անոնց որ հանդիպէ: **18** Քանի մը Եպիկուրեան եւ Ստոյիկեան փիլիսոփաներ ալ կը խորհրդակցէին իրեն հետ: Ոմանք կ'ըստին. «Բնչ ըսել Կ'ուզէ այս սերմաքառը»: Ուրիշներ ալ կ'ըստին. «Կը թուի թէ օտար աստուածներու քարոզիչ է». որովհետեւ կ'աւետէր անոնց Յիսուսը եւ յարութիւնը: **19**

Ուստի առնելով զայն՝ տարին Արխապագոս ու կ'ըսէին. «Կրնանք գիտնալ թէ ինչ է այդ նոր ուսուցումը՝ որ դուն կը քարոզես, առ որովհետեւ քանի մը տարօրինակ բաներ լսել կու տաս մեզի»: Ուրեմն կ'ուղենք գիտնալ թէ ինչ կրնան ըլլայ ատոնք»: 21 (Որովհետեւ բոլոր Աթենացիներուն եւ ինը զայլած օտարականներուն ժամանցը ուրիշ ոչինչ է, քան նոր քան ըսել կամ լսել:) 22 Ճետեարար Պօղոս կայնեցաւ Արխապագոս մէջ եւ ըսաւ. «Աթենացի մարդիկ, կը նշանարեմ թէ ամէն ինչով չափազանց կրօնասէր էք»: 23 Քանի որ ես շրջելով ու ձեր պաշտամունքը զննելով՝ գոյայ գրիասեղան մը, որուն վրայ գրուած էր. «Անձանօթ Աստուծոյն»: Ուստի ամ՝ որմէ դուք կ'ակնածիք առանց ճանչնարու, ես զայն կը հոչակեմ ձեզի: 24 Աստուած՝ որ ստեղծեց աշխարհը եւ անոր մէջ եղած բոլոր բաները, ինք որ Տէրն է երկինքի ու երկրի, ոչ կը բնակի ծեռակերտ տաճարներու մէջ, 25 ոչ այ կը խնամնէի մարդոց ձեռքով՝ իբր թէ դրեւէ քանի կարօտ ըլլար. քանի որ ինք կու տայ բոլորին կեանք, շունչ, եւ ամէն ինչ: 26 ՄԵԿ արիսնէ ստեղծեց մարդոց բոլոր ազգերո՝ որպէսզի քնակին ամբողջ երկրի մակերեսին վրայ, ու սահմանեց նախապէս որոշուած ժամանակները եւ անոնց բնակարանի սահմանները՝ որ փնտռեն Տէրը, 27 ու թերեւս գտնեն զինք խարիսափելով, թեպէտ մեզմէ իւրաքանչիւրեն այ հեռու չէ: 28 Արդարեւ անոնք կ'ապրինք, կը շարժինք եւ կանք, ինչպէս ձեր քանաստեղծներեն ոմանք այ ըսին. «Քանի որ մենք անոր ցեղեն իսկ ենք»: 29 Ուրեմն՝ Աստուծոյ ցեղեն ըլլալով՝ պէտք չէ կարծենք՝ թէ աստուածութիւնը նման է ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի, քանդակուած մարդկային արուեստով ու երեւակայութեամբ»: 30 Եւ հիմա Աստուած, անտեսելով այս անգիտութեան ժամանակները, ամենուրեք կը պատուիրէ բոլոր մարդոց՝ որ ապաշխարեն: 31 Որովհետեւ սահմանած է օր մը, երբ պիտի դատէ երկրագունդը արդարութեամբ՝ իր որոշած մարդուն միջոցով. եւ այս մասին հաւասարի տուալ բոլորին՝ մեռելսերն յարուանելով զայն»: 32 Երբ լսեցին մեռելներու յարութեան մասին՝ ոմանք ծաղրեցին, իսկ ուրիշներ ըսին. «Այս մասին դարձեալ մտիկ պիտի ընենք թեզի»: 33 Վյապէս Պօղոս մեռենցաւ անոնց մէջեն: 34 Սակայն քանի մը մարդիկ յարեցան իրեն, ու հաւատացին. անոնց մէջ էին Դիոնսեխոս Արխապագին, Դամարիս անունով կին մը, եւ իրենց հետ ուրիշներ:

18 Ասկէ ետք Պօղոս՝ հեռանալով Այթենքեն՝ եկալ Կորնթոս, 2 գտաւ Յրեայ մը՝ Ակիւդա անունով, ծնունդով՝ Պոնտացի, որ իր Դիրիսկիդա կնոշ հետ նոր եկած էր Իտալիային (քանի որ Կողոփոս պատուիրած էր բոլոր Յրեաներուն՝ հերանալ Յոռմէն), եւ գնաց անոնց քով: 3 Քանի ինք արհեստակից էր, անոնց քով բնակեցաւ եւ աշխատեցաւ, որովհետեւ արհեստով վրանագործ

ին: 4 Իսկ ամէն Շաբաթ օր կը խօսէր ժողովարանին մէջ, եւ կը համոզէր Յրեաներն ու Յոյները: 5 Երբ Շիջա եւ Տիմոթեոս իշան Մակեդոնիային, Պօղոս հոգիի կալիծով կը վկայէր Յրեաներուն թէ Յիսուս՝ Քիստոսն է: 6 Բայց երբ անոնք ընդդիմացան ու կը հայիշոյէին, իր հանդերձները թօթոլելով՝ ըսաւ անոնց. «Զեր արիսնը ձեր գլուխը ըլլայ, ես անպարտ եմ. ասկէ ետք՝ հեթանոսներուն պիտի երթամ»: 7 Եւ մէկնելով անկէ՝ մտաւ Յուստոս անունով մէկու մը տունը, որ աստուածապաշտ էր. անոր տունը ժողովարանին կից էր: 8 Ժողովարանին պետը՝ Կրիստոս՝ հաւատաց Տէրոց իր ամբողջ ընտանիքով: Կորնթացիներէն շատեր ալ լսելով՝ հաւատացին ու մկրտուեցան: 9 Գիշերը տեսկիքի մէջ Տէրը ըսաւ Պօղոսի. «Մի՛ վախնար, հապա խօսէ՛ եւ լուր մի՛ կենար. 10 որովհետեւ ես թեզի հետ եմ, ու ոչ մէկը ձեռքը վրադ պիտի դնէ՛ թեզի վնասելու համար. քանի որ ես շատ ժողովուրդ ունիմ այս բաղաքին մէջ»: 11 Յոյն տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ, եւ Աստուծոյ խօսքը կը սորվեցնէր անոնց մէջ: 12 Աքայիայի փոխ-հիւպատոսին՝ Գաղիոնի օրերը, Յրեաները միաբանելով՝ ըմբռուստացան Պօղոսի դէմ, եւ դատարանը տարին զայն՝ 13 ըսելով. «Ասիկա կը համոզէ մարդիկը՝ որ պաշտեն Աստուած Օրէնքին հակառակ կերպով»: 14 Երբ Պօղոս պիտի քանար իր թերանը, Գաղիոն ըսաւ Յրեաներուն. «Եթէ անիրաւութեան մը կամ չար լրութեան մը համար ըլլար, ով Յրեաներ, կ'արժէր որ հանդուրժէի ձեզի. 15 Քայց եթէ հարցը խօսի, անուններու եւ ձեր Օրէնքին մասին է, դուք ձեզմէ տեսէք դատը. որովհետեւ ես չեմ փափաքիր այդպիսի բաներու դատաւոր ըլլայ». 16 ու զանոնք վքնտեց դատարանեն: 17 Ուստի բոլոր Յոյները քրնեցին Սոսթենեսը, ժողովարանին պետը, եւ ծեծեցին դատարանին աօջեւ: Բայց Գաղիոն բնան հոգ չէր ըներ այս մասին: 18 Իսկ Պօղոս, տակալին շատ օրեր հոն մնալէ ետք, հրաժեշտ առաւ երայրներէն ու նաւարկեց դէպի Սորտիրա-Պիրիսկիդա եւ Ակիւդա ալ իրեն հետ - , նախապէս իր գլուխը խուզած ըլլայով Կենքրեայի մէջ, որովհետեւ ուխտ ըրած էր: 19 Երբ հասաւ Եփեսու՝ հոն ձգեց զանոնք, իսկ ինք մտնելով ժողովարանը՝ կը խօսէր Յրեաներուն հետ: 20 Իրեն թախանձեցին որ աւելի երկար ժամանակ մնայ իրենց քով. բայց չխաւանեցաւ, 21 հապա հրաժեշտ առաւ անոնցմ՝ ըսելով. «Պէտք է որ անպատճառ այս յառաջիկայ տօնը կատարեմ Երուսաղէմի մէջ, բայց» Աստուծոյ կամքով դարձեալ պիտի վերադառնամ ձեզի»: Ու Եփեսուն նաւարկեց 22 եւ Կեսարիս հասնելով՝ Երուսաղէմ բարձրացաւ, բարեւեց Եկեղեցին, ու յետոյ իջաւ Անտիոք: 23 Ժամանակ մը հոն կենալէ ետք՝ մէկնեցաւ, եւ կարգով Գաղատացիներուն երկիրն ու Փոհլիքա կը շրջէ՝ բոլոր աշակերտները ամրացնելով: 24 Ապողոս անունով Յրեայ մը, ծնունդով՝ Աղեքսանդրացի, ճարտասան մարդ մը՝ որ

հմուտ էր Սուլը Գիրքերուն, եկաւ հասաւ Եփեսոս: **25** Ան կրթուած էր Տէրոց ճամբային մեջ, ու եռանդուն հոգիով՝ կը խօսէր եւ ճզրտութեամբ կը սորվեցնէր Տէրոց ճամբային. բայց ինք գիտէր միայն Յովիաննեսի մկրտութիւնը: **26** Ան սկսաւ ժողովարանին մէջ բարողել համարձակութեամբ: Երբ Ավիտոս ու Պիհսկիդա լսեցին զայն՝ իրենց քով առին զինք, եւ աւելի ճզրտութեամբ բացատրեցին իրեն Աստուծոյ ճամբան: **27** Երբ ան փափաքեցաւ երթաւ Աքայիա, երթայները նամակ գրեցին ու խրախուսեցին այնտեղի աշակերտները՝ որ ընդունին զինք: Եւ հոն հասնելով՝ Աստուծոյ շնորհիով շատ օգուակար եղաւ հաւատացեալներուն. **28** Բանի որ հրապարակաւ ուժգնորդն կը համոզէր Յովիանները, Սուլը Գիրքերէն ցոյց տալով թէ Յիսուս՝ Քրիստոն է:

19 Մինչ Ապողոս Կորնթոսի մէջ էր, Պողոս՝ Վերի երկրամասերը շրջելէ Ետք՝ հասաւ Եփեսոս, եւ գտնելով քանի մը աշակերտներ՝ **2** ըսաւ անոնց. «Երբ հաւատացիք, արդեօք ստացամբ Սուլը Յովին»: Անոնք պատասխաննեցին իրեն. «Բայց մենք լսած իհկ չենք՝ թէ Սուլը Յովի մը կայ»: **3** Ան այ ըսաւ անոնց. «Ճապա ինչըն մկրտուեցաք»: Անոնք պատասխաննեցին. «Յովիաննեսի մկրտութեամբ»: **4** Պողոս այ ըսաւ. «Յովիաննես մկրտեց պապաշարութեամբ մկրտութեամբ, բայց ժողովութիւնին որ հաւատան անոր՝ որ պիտի գար իրմէ Ետք, այսինքն՝ Քրիստոս Յիսուսի»: **5** Երբ ասիկայ լսեցին մկրտուեցան Տէր Յիսուսի անունը. **6** ու երբ Պողոս ծեռք դրաւ անոնց վրայ՝ Սուլը Յովին Եկաւ անոնց վրայ, եւ լեզուներ կը խօսէին ու կը մարգարեանային: **7** Բոլորը գրեթէ տասներկու մարդ էին: **8** Ապա Ժողովարանը մտնելով՝ երեք ամիս համարձակութեամբ կը խօսէր Աստուծոյ թագաւորութեան ճամբան, եւ կը համոզէր: **9** Բայց երբ ոմանք կը յամառէին ու չէին անսար՝ անհծերվ այդ ճամբան բազմութեան առջեւ, հեռացաւ անոնցմէ, զատեց աշակերտները, եւ ամէն օր կը խօսէր Տիւրան անունով Մէկու մը դպրանցին մէջ: **10** Ասիկա տեւեց երկու տարի, այնպէս որ ամրոց Ասիայի մէջ բնավոր Յովիաններն ու Յովիները լսեցին Տէրոց խօսքը: **11** Աստուծած արտատավոր հրաշքներ կը գործէր Պողոսի ծեռքով. **12** Մինչեւ իհկ անոր մարմիննեւ թաշկինակներ ու զողոնցներ կը տարուեին հիւանդներուն, որոնք կ'ազատէին իրենց ախտերէն ու չար ոգիները դուրս կ'ելլիին: **13** Ուստի թափառաշրջիկ Յովիաններն ունանը, որոնք ոգիներ կը հանէին», փորձեցին Տէր Յիսուսի անունը կանչել չար ոգիներ ունեցողներուն վրայ՝ ըստով. «Կ'երդմնեցնենք ծեզ Յիսուսով՝ որ Պողոս կը բարողէ»: **14** Այս բանը ընողները՝ Սկեւա կոչուած հրեայ քահանայապետի մը եօթը որդիներն էին: **15** Չար ոգին պատասխանեց անոնց. «Կը ճանչնամ Յիսուսը ու գիտէմ Պողոսը, բայց դուք ն՛վ էք»: **16** Եւ այդ մարդը՝ որուն մէջ

էր չար ոգին, ցատկեց անոնց վրայ, տիրապետեց ու յաղթեց անոնց, այնպէս որ դուրս փախան այդ տունէն՝ մերկ եւ վիրաւոր: **17** Եփեսոս բնակող բոլոր Յովիաններն ու Յովիները գիտցան այս բանը. վախը համակեց զանոնք բոլորը», եւ Տէր Յիսուսի անունը կը մեծարուել: **18** Յաւատացեաններէն շատեր կու զային, կը խոստովանէին ու կը յայտարարէին իրենց արարքները: **19** Հիւթութիւն կիրարկողններէն շատեր՝ միասին կը բերէին իրենց գիրքերը, ու կ'այրէին բոլորին առջեւ: Երբ հաշուեցին անոնց զինք, գտան թէ յիսուն հազար կտոր արծաթ կ'արթէր: **20** Այսպէս՝ Տէրոց խօսքը մեծապէս կ'ամէր ու կը զօրանար: **21** Երբ այս բաները կատարուեցան, Պողոս հոգին մէջ որոշեց Երուսաղէմ երթաւ՝ Մակեդոնիայէն եւ Աքայիայէն անցնելով, ու կ'ըսէր. «Յոն ըլլալէս ետք՝ պէտք է Յովուն ալ տեսնեմ»: **22** Իրեն սպասարկողններէն երկուքը, Տիմոթէոսն ու Երաստոսը, դրկեց Սակեդոնիա, եւ ինք ժամանակ մըն ալ Ասիա մնաց: **23** Այդ ատեն մեծ խլոտում եղաւ՝ Տէրոց ճամբային համար: **24** Որովհետեւ Կեմետրիոս անունով արծաթագործ մը, որ կը շինէր Կրտեմիսի փոքրիկ արծաթէ տաճարներ ու մեծ վաստակ կը բերէր արհեստաւորներուն, **25** համախմբեց զանոնք՝ նոյն արհեստին գործաւորներուն հետ, եւ ըսաւ. «Մարդիկ, դուք գիտէր թէ այս գործէն է մեր եկամուտը. **26** ու կը տեսնէր եւ կը յէք թէ այս Պողոսը ոչ միայն Եփեսոսի մէջ, այլ նաեւ գրեթէ ամբողջ Ասիայի մէջ մեծ բազմութիւն մը համոզեց ու մոլորեցուց, ըստով թէ «Ճեռքով շինուածները աստուածներ չեն»: **27** Ուստի վտանգ կայ, որ ոչ միայն այս մեր կողմը անարգուի, այլ մեծ աստուածուի կիրար Արտեմիսի տաճարն ալ ոչինչ սեպուի, եւ խորտակուի մեծափառութիւնը անոր՝ որ ամբողջ Ասիան ու Երկրագունդը կը պաշտեն»: **28** Երբ լսեցին ասիկա, զայրոյթով լեցուած կ'աղաղակին. «Մէծ Եփեսացիններուն Կրտեմիսիրք»: **29** Ամբողջ քաղաքը լեցուեցաւ իաննաշփոքութեամբ, ու յափշտակելիվ Գայիսու եւ Արհստարքուն Մակեդոնացինները՝ Պողոսի ճամբորակիցները՝ բոլորը միաբանութեամբ վագեցին թարթորն: **30** Իսկ երբ Պողոս ուղեց մտնել ամբոխն մէջ, աշակերտները շթոյլատրեցին իրեն: **31** Ասիապետներէն ոմանք այ, որ իր քարեկամներն էին, մարդ րկեւով իրեն՝ կ'աղաչէին որ չանգամի երթաւ թատրոնը: **32** Ուստի ոմանք բան մը կ'աղաղակելին, ուրիշներ՝ ուրիշ բան, որովհետեւ համախմբումը շիփորած էր. շատեր ալչէին գիտէր թէ հնչն համախմբուած են: **33** Ապա բազմութեան մէջն դուրս քաշեցին Ալեքսանդրոսը, որ Յովիանները յարաջ քշեցին. Ալեքսանդրոսը ալ՝ ծեռքը շարժելով՝ կ'ուղէր զատազովել ինքիցինք ամբոխին առջեւ: **34** Երբ գիտցան թէ ան Յովի է, բոլորը միաբերան՝ գրեթէ երկու ծամ աղաղակեցին. «Մէծ Եփեսացիններուն Արտեմիսիրք»: **35** Սակայն ատենադպիրը՝ հանդարտեցնելով բազմութիւնը՝

ըսաւ. «Եփեսացի մարդիկ, ով է այն մարդը որ չի գիտեր թէ Եփեսացիներուն քաղաքը՝ պահապանն է մեծ Արտեմիսի ու Դիոնիս ինկած կուռքին տաճարին: **36** Ուրեմն, նկատելով որ այս բաները անվիճելի են, դուք պէտք է հանդար կենար եւ յանդզնութեամբ ոչինչ ընէք: **37** Քանի որ դուք հոս թերթիք այդ մարդիկը, որոնք ոչ տաճար կողոպտողներ են, ոչ այ ձեր աստուծուիկին հայոցոյններ: **38** Ուրեմն, եթէ Դեմետրիոս եւ իրեն հետ եղող արիեստալորները բան մը ունին ուեւ մէկուն դէմ, դասի օրեր կան ու փոխի հիւպատոսներ. թող ամբատանեն զիրաք: **39** Իսկ եթէ ձեր պահանջը ուրիշ բանի մը մասին է, թող բացատրուի օրինաւոր համախմբումի մէջ: **40** Ուրվիժնու մենք ալ այսօրուան եղածին համար՝ իր ապստամբ ամբատանուելով Վտանգին մէջ ենք, բանի որ պատճառ մը չկայ՝ որով կարենանք հաշիւ տալ այս խարնիճաղանճին համար»: **41** Ու երբ այսպէս խօսեցաւ՝ արձակեց համախմբումը:

20 Աղոնուկին դադրելեն ետք՝ Պողոս իրեն կանչեց աշակերտները, ու բարեւելով զանոնք՝ մեկնեցան որ Մակեդոնիա երթայ: **2** Կյ վայրենը շրջելէ եւ շատ խօսքերով զանոնք յորդորելէ ետք՝ Յունաստան զնաց, **3** ու երեք ամիս հոն կեցաւ: Երբ պիտի նաւարկէր դէպի Սուրբա՝ Յրեաները դաւադրեցին իրեն դէմ. ուստի որոշեց վերադառնա՝ Մակեդոնիային անցներով: **4** Բերիացի (Պիռոսի որդին) Սոպատրոս՝ մինչեւ Ասիա իրեն հետ զնաց, նաեւ Թեսարոնիկեցիներէն՝ Արիստարքոս ու Սեկունդոս, Գայիոս Դերբացին, Տիմոթէոս, իսկ Ասիայէն՝ Տիքիկոս եւ Տրոփիմոս: **5** Ասոնք նախապէս զացին ու Տրովադայի մէջ սպասեցին մեզի: **6** Մենք ալ Բալարաջակերքի օրերէն ետք՝ Փիլիսպէտն նաւարկէցինք, իհնակ օրուան մէջ հասանք Տրովադա՝ անոնց քով, ու հոն կեցանք եօթ օր: **7** ՄԵԼշարքի օրը, երբ հաւաքրուած էինք՝ հաց կտրելու, Պողոս կը քարոզէր անոնց, որովհետեւ հետեւեալ օրը պիտի մէկմէր. ու խօսքը երկարեց մինչեւ կէս գիշեր: **8** Շատ լապտերներ կային այն Վերնատունը՝ ուր մենք հաւաքրուած էինք: **9** Երիտասարդ մը Եւտիքոս անունով, որ պատուհանին մէջ նստած էր, մտաւ խորունկ քունի մէջ: Երբ Պողոս երկարեց քարոզը, ան՝ տարուած քունէն՝ ինկաւ երրորդ յարկէն վար, ու մեռած վերցուցին զայս: **10** Պողոս վար իշաւ, ինկաւ անոր վրայ, գրկեց զայն եւ ըսաւ. «Մէ՛ Վրդովիթ, որովհետեւ անոր հոգին իր մէջն է»: **11** Ուստի՝ երբ վեր ելաւ՝ կտրեց հացը, ճաշակեց, ու երկար խօսեցաւ՝ մինչեւ առտույտուույտու յետոյ մեկնեցաւ: **12** Իսկ այդ պատահին ողջ բերին, եւ չափազանց միխթարուեցան: **13** Իսկ մենք՝ նախապէս նաև մտնելով՝ մեկնեցանք դէպի Ասոս, ուրկէ պիտի առնէնք Պողոսը, որովհետեւ այդպէս պատուիրած էր. բանի որ ինք պիտի երթար ցամաքով: **14** Երբ Ասոսի մէջ միհացաւ մեզի, առինք զինք եւ զացինք Միթիլին: **15** Ամէն

ալ նաւարկելով՝ հետեւեալ օրը հասանք Քիոսի դիմաց. միևնու օրը հասանք Սամոս, ու գիշերը մնայլ Տրոփիլին՝ յաջորդ օրը զացինք Միթետոս: **16** Արդարեւ Պողոս որոշած էր նաւարկել Եփեսոսի քովէն, որովհետեւ չէր ուզեր ժամանակ անցընել Ասիայի մէջ, բանի որ կ'աճապարէր Երուսալէմ ըլլայ Պենտեստէի օրը՝ եթէ կարեյի ըլլայ իրեն: **17** Ուստի Միթետոսն մարդ դրկեց Եփեսոս, ու կանչեց Եկեղեցին երէցները: **18** Երբ եկան իր քով ըսաւ անոնց. «Դուք գիտէք թէ ինչպէս վարուեցայ ձեզի հետ ամբողջ ժամանակը, առաջին օրեն ի վեր երբ Ասիա եկայ, **19** ծառայելով Տերոջ լման խոնարհութեամբ, եւ շատ արցունքով ու փորձութիւններով՝ որոնք պատուեցան ինծի Յրեաներուն դաւադրութիւններով. **20** ինչպէս չընկրկեցայ օգտակար բաներէն որեւէ մէկը հաղորդելէ եւ սորվեցնելէ ձեզի՝ հրապարակաւ ու տուներու մէջ, **21** վկայերով թէ Յրեաներուն եւ թէ Յոյներուն՝ դէպի Աստուած ապաշխարութեան ու մեր Տերոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի հանդէպ հաւատքին մասին: **22** Եւ հիմա ահա կ'երթամ Երուսալէմ՝ հոգինվ կապուած, ու չեմ գիտեր թէ հոն ինչ պիտի պատահի ինծի: **23** սակայն Սուրբ Յոզին կը վկայէ ամէն քաղաքի մէջ, եւ կ'ըսէ թէ կապեր ու տառապանքներ կը սպասեն ինծի: **24** Բայց ես ոչ մէկ բան կը հաշուեմ, ոչ այ ինծի համար պատուեկան կը նկատեմ՝ իմ անսա, որպէսզի ուրախութեամբ աւարտեն ընթացքս, նաեւ այն սպասարկութիւնը որ ստացայ Տէր Յիսուսւն՝ վկայ ըլլայու Աստուծոյ շնորհիք աւետարանին: **25** Ու հիմա ահա ես գիտեմ թէ դուք բոլոր՝ որոնց մէջ շրջեցայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզելով, այ իմ երեսս պիտի չտեսնէք: **26** Ուստի այսօր կը վկայեմ ձեզի թէ ես անպարտ եմ բոլորին արիւնեն. **27** որովհետեւ չընկրկեցայ Աստուծոյ ամբողջ ծրագիրը հաղորդելէ ձեզի: **28** Ուրեմն ուշաղին եղէք դուք ձեզի եւ ամբողջ հօտին, որուն վրայ Սուրբ Յոզին տեսուչ դրաւ ձեզ՝ հովիւելոյ Աստուծոյ Եկեղեցին, որ ստացա իր արիւնով: **29** Քանի որ գիտեմ թէ իմ մեկնումեն ետք՝ ձեր մէջ պիտի մտնեն յափշտակու զայլեր, որոնք պիտի շինայեն հօտին: **30** Ու ձեզմէ ալ պիտի ևլեն այնափին մարդիկ, որոնք պիտի իսուն խոտոր բաներ՝ քաշելու համար աշակերտները իրենց ետեւէն: **31** Ուստի արթոնն կեցէք, եւ յիշեցէք թէ երեք տարի, գիշեր ու ցերեկ, չտարրեցայ ձեզմէ իլրաքանչիւրը արցունքով յիստելէ: **32** Եւ հիմա, եղբայրներ, կը յանձնեմ ձեզ Աստուծոյ ու անոր շնորհիք խօսքին, որ կարող է շինել եւ ձեզի ժառանգութիւն տալ՝ բոլոր սրբացաններուն հետ: **33** Ո՛չ մէկուն արծարին, կամ ոսկիին, կամ պատմուճանին ցանկացի: **34** Դուք ձեզմէ գիտեք թէ այս ձեռքերս հոգացին իմ ու ինծի հետ եղորդներուն կարիքները: **35** Ամէն բան ցոյց տուի ձեզի, թէ այսպէս պէտք է աշխատի եւ օգնել տկարներուն, ու յիշել Տէր Յիսուսի խօսքը՝ որ ինք ըսաւ. “Աւելյ երանելի է

տայլ՝ քան ստանալը»: 36 Երբ այսպէս խօսեցաւ, ծնրաբորեց եւ բոլորին հետ աղօթեց: 37 Բոլորն այ շատ լացին, ու «Պողոսի վկիջն վլայ ինալոյն համբուրեցին զայն: 38 Կը մորմոքեին մաննաւանդ այն խօսքին համար, որ ըսաւ թէ այ պիտի չտեսնեին իր երեսը: Եւ ուղեկցեցան անոր մինչեւ նաևը:»

21 Երբ անջատուեցանք անոնցմէ ու մէկնեցանք, ուղիղ ընթացքով զացինք Կով, ու միւս օրը՝ Հոռորդն, անկէ ալ՝ Պատարա: 2 Եւ գտնելով նաւ մը՝ որ կ'երթար Փիլինիկէ, մտանք անոր մէջ ու մէկնեցանք: 3 Երբ Կիպրոս երեւցաւ, թողուցինք զայն ձախ կողմը, նաւարկեցինք դէպի Սուրբիա ու հասանք Տիրոս, որովհետեւ նաւը հին պիտի պարպէր իր ապրանքը: 4 Գտնելով աշակերտները՝ եօթը օր մնացինք հոն. անոնք Սուրբ Հոգին կ'ըսէին «Պողոսի՝ որ չբարձրանայ Երուսաղէմ: 5 Բայց երբ այդ օրերը լրացան, մէկնեցանք. Երբ կ'երթայինք՝ բոլորն այ կիներով ու զաւակներով, ուղեկցեցան մեզի մինչեւ քաղաքն ուրաքանչ եւրաքանչ ծովարելով ծովեզերքը՝ աղօթեցինք: 6 Ավաս հրամեցաւ առնելով իրարմէ մենք նաև ելանք, անոնք այ վերադարձան իրենց տուլները: 7 Իսկ մենք՝ աւարտելով Տիրոսէն սկսած նաւարկութիւնը՝ հասանք Պտողեմայիս, բարեւեցինք եղբայրները, եւ օր մը մնացինք անոնց քով: 8 Հետևեալ մէկնեցանք ու եկանք Կեսարիա, եւ մտնելով Փիլիապոս աւետարանիշին տունը՝ որ եօթը սարկաւագներէն մէկն էր՝ մնացինք անոր քով: 9 Ան ունէր չըս կլոս ատղիկներ, որոնք կը մարգարեանային: 10 Քանի որ շատ օրեր մնացինք հոն, Հրեաստանէն մարգարէ մը հջա՛ Ազարոս անունով: 11 Երբ եկաւ մեզի, առաւ Պողոսի գօտին, կասեց իր ձեռքերն ու ոտքերը, եւ ըսաւ. «Սա կը յայտարարէ Սուրբ Հոգին. «Երուսաղէմի մէջ, Հրեաները այսպէս ախտի կապեն այն մարդը՝ որունն է այս գօտին, ու պիտի մատնեն հեթանոսներուն ձեռքը»: 12 Երբ լսեցինք այս քաները, աղաշեցինք՝ մենք այ, տեղացիներն այ, որ չբարձրանայ Երուսաղէմ: 13 Իսկ «Պողոս պատասխանեց. «Ինչ կ'ընէր, ինչո՞ւ կու լսք ու կը ճնլէր իմ սիրոս. քանի որ ես պատրաստ եմ Երուսաղէմի մէջ ոչ միան կապուելու, հապա նաեւ մեռնելու՝ Տէր Յիշուլի անունին համար»: 14 Երբ ինք չհամոզուեցաւ, հանդարտ կեցանք եւ ըսինք. «Տէրոց կամքը թող ըլլայ»: 15 Վյո օրերէն ետք՝ պատրաստուեցանք ու բարձրացանք Երուսաղէմ: 16 Կեսարացի աշակերտներէն այ ունանք եկան մեզի հետ, ու տարին մեզ առաջին օրերէն աշակերտ եղած՝ Կիպրացի Մնասոնի, որուն քով պիտի իհրընկալութինք: 17 Երբ մտանք Երուսալէմ, եղբայրները ուրախութեամբ ընդունեցին մեզ: 18 Հետևեալ օրը Պողոս մեզի հետ գնաց Յակոբոսի քով, ու բոլոր երեւներն այ եկան: 19 Բարեւելէ ետք զանոնք՝ մէկ առ մէկ կը պատմէր ինչ որ Աստուած ըրաւ հեթանոսներուն

մէջ՝ իր սպասարկութեամբ: 20 Անոնք ալ լելով՝ վառաւորեցին Տէրը, եւ ըսին իրեն. «Կը տեսնեմ, եղրայն, քանի բիւրաւոր հաւատացեան՝ Հրեաներ կան: Բոլորն ալ Օրէնքին նախանձախանդիր են, 21 Բայց տեղեկացան քու մասին՝ թէ հեթանոսներուն մէջ եղող բոլոր Հրեաներուն կը սորվեցնես հրամարիլ Մովսէսէն, ըսելով որ չթփաստեն իրենց զաւակները եւ չնիթանան սովորութիւններուն համաձայն: 22 Ուրեմն ինչ պիտի ըլլայ. անշուշտ բազմութիւն պիտի համախմբովի, որովհետեւ պիտի լտեն թէ եկած ես: 23 Ուստի ըրէ ինչ որ կ'ըսէնք քեզի: Մեր քով չորս մարդիկ կան՝ որոնք ուխտ ըրած են. 24 ան զանոնք, մաքրագործէ՛ դուն քեզ՝ իրենց հետ, եւ վճարէ անոնց ծախար՝ որ ածիկն իրենց գոլուսիք. որպէսզի բոլորն ալ գիտնան թէ սիսալ են քու մասին իրենց ստացած տեղեկութիւնները, հապա դուն ալ մեզի հետ կ'ընթանաս՝ պահելով Օռէնքը: 25 Բայց հաւատքը ընդունող հեթանոսներուն մասին՝ մենք գրեցինք, եզրակացներով որ անոնք բնաւ չպահեն այսպիսի բաներ, բայց միայն զգուշանան կուռքերու զոհուածէ, արինէ, խեղողուածէ ու պոռնկութենէ»: 26 Այն ատեն Պողոս առաւ այդ մարդիկը, եւ հետեւեալ օրը՝ անոնց հետ մաքրագործուելէ ետք՝ մտաւ տաճարը իրենց մաքրագործումի օրերուն ամբողջացումը յայտարարելու համար, թէ Երբ ընծայ պիտի մատուցանուեր իրենցմէ իլրաքանչիւրին համար: 27 Եօթը օրերը լրանալու մօտ եին, Երբ ասիացի Հրեաները՝ տեսնելով զայն տաճարին մէջ՝ խառնակեցին ամբողջ բազմութիւնը, եւ անոր վրայ ձեռք բարձրացնելով՝ կ'աղաղակէին. 28 «Խսրայելացի մարդիկ, օգնութեան հասէք: Այս է այն մարդը, որ ամենուրեք կը սորվեցն բոլորին՝ ժողովուրդին, Օռէնքին եւ այս տեղին դէմ. նոյնիսկ Յոյներ ալ մտցուց տաճարին մէջ ու պիտեց այս սուրբ տեղը»: 29 (որովհետեւ նախապէս տեսեր եին Եփեսացի Տրոփիմոսը իրեն հետ՝ քաղաքին մէջ, ու կը կարծէին թէ Պողոս տաճարը մտցուցած էր զայն): 30 Ամբողջ քաղաքը շարժեցաւ ու ժողովուրդը խսնուեցաւ. «Պողոսը բռնելով՝ քաշեցին տաճարէն դուրս, եւ իսկոյն դրսերը ցցուցեցան: 31 Երբ անոնք կը շանային սպաննեւ զայն, լուր հասաւ գունդին հազարապէտին թէ ամբողջ Երուսաղէմը խառնաշփոթութեան մէջ է: 32 Այն ալ անյապաղ զինուորներ եւ հայրիսապէսներ առաջ՝ վազեց անոնց քով: Անոնք ալ տեսնելով հազարապէտն ու զինուորները՝ դադրեցան Պողոսը ծեծել: 33 Այն ատեն հազարապէտը մօտեցաւ, բռնեց զայն, ու հրամացէր որ կապեն կրկին շղթայով. ապա հարցափոթեց թէ ոչ էր ան եւ ինչ ըրած էր: 34 Սակայն բազմութեան մէջն՝ մէկը բան մը կը գոռար, միւսը՝ ուրիշ բան: Երբ չկրցաւ գիտնալ ստոյգը աղմուկին մասին, հրամացէր որ բերդը տանին զայն: 35 Երբ սանդուլիր հասաւ, այնպէս պատահեցաւ որ զինուորները կրեցին զայն՝

բազմութեան բռնութեան համար. **36** որովհետեւ ժողովուրդին բազմութիւնը կը հետեւէր՝ աղասակելով. «Վերցնը քայս»: **37** Երբ Պօղոս կը մտնէր բերդը՝ ըսաւ հազարապետին. «Արդեօք արտօնուած է որ քան մը ըսեմ բեզի»: Ան այ ըսաւ. «Ցունարէն գիտես»: **38** Դուն չես այն Եգիպտացին, որ ասկէ օրեն առաջ չորս հազար սրիկայ մարդիկ ապստամբեցուց եւ դուրս տարաւ՝ անապատր»: **39** Պօղոս ալ ըսաւ. «Ես հրեայ մարդ մըն եմ՝ Կիլիկիայի Տարսոնէն, ոչ անշան քարաքի մը քաղաքացի. Կ'աղերսեն քեզի, արտօնէ ինձի՝ որ խօսիմ ժողովուրդին»: **40** Երբ ան արտօնեց, «Պօղոս՝ սանդուկիսին վրայ կայնելով՝ ծեռքը շարժեց ժողովուրդին: Երբ խոր լրութիւն եղաւ, երրայական քարբառով խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ.

22 «Մարդիկ եղբայրներ եւ հայրեր, լսեցէք հիմա իմ ջատագովականս՝ ուղրուած ձեզի»: **2** (Երբ լսեցին թէ երրայական քարբառով կը խօսէր իրենց, ալ աւելի հանդարտ կեցան:) **3** Եւ ան ըսաւ. «Ես հրեայ մարդ մըն եմ՝ ծնած Կիլիկիայի Տարսոնին մէջ, քայ մնեցած հոս՝ այս քաղաքին մէջ՝ Գամադիէլի ոտքը, եւ ճզրտապէս կրթուած մեր հայրերու Օրէնքին համաձայն: Նախանձախնդիր էի Աստուծոյ, ինչպէս այսօր դուք բոլոր: **4** Վյո մարդիկ ու կիներ կապերով եւ բանտերու մատնելով՝ այս ճամբան հալածեցի մինչեւ մահ, **5** ինչպէս քահանայապետն ալ կը վկայէ իմ մասին, եւ ամբողջ երեցներու ժողովը. Նաեւ անոնցմն նամակներ ընդունելով՝ Դամասկոս կ'երթափի, որպէսզի հոս եղածներն ալ կապուած բերեմ Երուսաղէմ՝ որ պատմուիս»: **6** «Մինչ կ'երթափի ու մօտեցայ Դամասկոսի, կեսօրուան ատեններու յանկարծ երկինքն մեծ լոյս մը վայաստակեց իմ շուրջս, **7** եւ գետին ինկայ ու լսեցի ճայն մը՝ որ կ'ըսէր ինձի. «Սաւոնդ, Սաւոնդ, ինչո՞ւ կը հայածն գիս»: **8** Ես ալ պատասխանեցի. «Դուն ով ես, Տէ՛ր»: Ան ալ ըսաւ ինձի. «Ես Յիսուս Նազովէցին եմ, որ դուն կը հայածն սաւ»: **9** Անոնք որ ինձի հետ էին՝ արդարեւ տեսան լոյսը ու վախցան, սական չլսեցին ինձի խօսողին ճայնը: **10** Իսկ ես ըսի. «Ի՞նչ ընեմ, Տէ՛ր»: Տէրը ըսաւ ինձի. «Կանզնէ, զնայ Դամասկոս, ու հոն ափին խօսուի բեզի այն բոլոր բաներուն մասին, որոնք որոշուած են քեզի համար՝ որպէսզի ընես»: **11** Քանի չէի տեսներ՝ այդ լոյսին փառաւորութեան պատճառով, ինձի հետ երրոններուն ձեռքեւն քռնելով՝ մտայ Դամասկոս: **12** Անանիա անունով մարդ մը, Օրէնքին համեմատ քարեպաշտ, եւ բարի վկայուած Դամասկոս բնակող բոլոր Յիեններէն, **13** եկաւ ինձի ու կայնելով քովս՝ ըսաւ ինձի. «Սաւոնդ եղբայր, վերստացիր տեսողութիւննդ»: **14** Նոյն ժամուն վերստացայ տեսողութիւնս եւ նայեցա իրեն. ինը ալ ըսաւ. «Մեր հայրերուն Աստուածը նախապէս սահմանեց քեզ որ գիտնաս իր կամքը, տեսնես այն Արդարը եւ լսես անոր ճայնը՝ իր բերանէն. **15** քանի որ բոլոր մարդոց առջեւ պիտի ըլլաւ

իր վկան այն բաներուն մասին՝ որ տեսար ու լսեցի: **16** Եւ իհմա ալ ինչո՞ւ կը յամննաս. կանզնէ, մկրտուէ ու լուա մեղերո՛ կանչելով իր անունը»: **17** Երբ վերադարձա Երուսաղէմ, մինչ կ'աջօթէ տաճարին մէջ՝ վերացում ունեցայ **18** ու տեսայ զինք՝ որ կ'ըսէր ինձի. «Աճապարէ, շուտով դուրս եիր Երուսաղէմն, որովհետեւ պիտի չընդունին քու վկայութիւնն՝ իմ մասիս»: **19** Ես ալ ըսի. «Տէ՛ր, իրենք լսա գիտեն թէ նս էի՝ որ կը բանտարկէի բեզի հաւատացողները եւ կը ծեծէի ժողովարաններուն մէջ. **20** Երբ քու Ստեփանսոս վկայի արինը կը թափուէր՝ ես ինքս ալ ներկայ էի. կամակից ըլլալով անոր սպաննուելուն», ու նս կը պահէի զայն սպաննողներուն հանդերձները»: **21** Բայց ըսաւ ինձի. «Գնա, որովհետեւ ես պիտի դրկմ քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն»: **22** Անոնք մնիկ ըրին իրեն մինչեւ այս խօսքը, յետոյ բարձրացուցին իրենց ձայները եւ ըսին. «Վերցնը աշխարհէն այդպիսի մարդ մը, քանի որ չի պատշաճիր անոր ապրիլ»: **23** Մինչ կը պոռային, իրենց հանդերձները կը նետէին ու փոշի կը ցանէին օդին մէջ, **24** հազարապէտը հրամացեց որ բերդը մոցնեն զայն, եւ ըսաւ որ խարազանելով հարցաքննեն զայն, որպէսզի գիտնայ թէ ինչո՞ւ այդպէս կը գոչէին անոր դէմ: **25** Երբ կապեցին զինք փոկերով, Պօղոս ըսաւ վերակացու հարիւրապէտին. «Արտօնուած է ձեզի՝ խարազանել մարդ մը, որ Յոռմայեցի է ու դատապարտուած ալ չէ»: **26** Երբ հարիւրապէտը լսեց ասիկա, մօտեցաւ ու պատմեց հազարապէտին՝ ըսելով. «Ի՞նչ պիտի ընես, որովհետեւ այս մարդը Յոռմայեցի է»: **27** Ուստի հազարապէտը գնաց անոր քով եւ ըսաւ. «Ըսէ՛ ինձի, դուն Յոռմայեցի ես»: Ան ալ ըսաւ. «Վյո՞»: **28** Յազարապէտը պատասխանեց. «Ես մեծ գումարով տիրացայ այս քաղաքացիութեան»: Պօղոս ըսաւ. «Խսկ ես ծնունդով եմ»: **29** Ուստի անոնք որ պիտի հարցաքննեին զինք՝ իսկոյն հեռացան իրմէ. հազարապէտն ալ վախցան՝ երբ գիտցա թէ Յոռմայեցի է, որովհետեւ կապած էր զայն: **30** Յետենեալ օրը, ուզելով զիտնալ ստոյք՝ թէ ինչո՞ւ ան ամբաստանուած էր Յիեններէն, արձակեց զայն եւ հրամացեց որ բահանապէտներն ու ամբողջ ատեամբ զան. եւ իշենմերով Պօղոսը՝ ներկայացուց անոնց:

23 Պօղոս՝ ակնապիշ նայելով ատեամին՝ ըսաւ. «Մարդիկ եղբայրներ, ես մինչեւ այսօր բոլորովին բարի իշմնտանքով կեանք վարեր եմ Աստուծոյ առջեւ»: **2** Անանիա քահանայապէտն ալ հրամացեց իր քով կայնողներուն՝ որ զարնեն անոր բերանին: **3** Վյո ատեն Պօղոս ըսաւ անոր. «Աստուած պիտի զարնէ քեզի, ծեփուած պատ: Դուն բազմած ես՝ դատելու զիս Օրէնքին համաձայն, եւ կը հրամային Օրէնքին հակառակ՝ որ զարնեն ինձի»: **4** Ծուրջը կայնողները ըսին. «Աստուծոյ քահանայապէտը կը հեգմես»: **5** Պօղոս ալ ըսաւ. «Եղբայրներ, չէի գիտեր թէ քահանայապէտ է, որովհետեւ գրուած է. «Քու

Ժողովուրդի պետին դեմ չարախօսութիւն միք ըներ»: 6 Երբ «Պողոս գիտցաւ թէ մէկ մասը Սաղուկեցիներ էին, ու միւսը՝ Փարիսեցիներ, աղաղակցէ ատեանին մէջ. «Սարդիկ եղայրներ, ես Փարիսեցի եմ, Փարիսեցի որդի. կը դատուիմ մեռելներու յարութեան յոյսին համար»: 7 Երբ ըսաւ ավիկա, ընդզում մը ծագեցաւ Փարիսեցիներուն եւ Սաղուկեցիներուն միշեւ, ու բազմութիւնը բաժնուեցաւ. 8 Քանի որ Սաղուկեցիները կ'ըսեն թէ ոչ յարութիւն կայ, ոչ ալ իրեշտակ կամ հոգի, իսկ Փարիսեցիները կը դաւանին երկութն ալ: 9 Չզօր գոշիւն մը բարձրացաւ, եւ Փարիսեցիներու կողմէն եղող դպիրները կանգնեցան ու մաքարեցան՝ ըսերով. «Մենք ոչ մէկ չարութիւն կը գտնենք այս մարդուն վրայ, հապա եթէ հոգի մը կամ իրեշտակ մը խօսած ե անոր, ինչ կրնանք ընել»: 10 Երբ աղմուկը սաստկացաւ», հազարապետը՝ վախնալով որ Պողոս բգբտուի աննոցմ՝ իրամայեց զօրքերուն որ իշեն, յափշտակեն զայն անոնց մէջեն ու բերեն բերդը: 11 Յետեւեալ գիշերը Տերը կայնեցաւ անոր քով եւ ըսաւ. «Բաշալերու՛, Պողոս, որովհետեւ ինչպէս վկայեցիր ինծի համար Երուսաղէմի մէջ, այնպէս ալ պետք է վկայես Հոռոմի մէջ»: 12 Երբ առտու եղաւ, Յետեւեալ ունանք միաբանեցան եւ նզովեցին իրենք գիրենք, ըսերով թէ ոչ պիտի ուտեն, ոչ ալ խմեն՝ մինչեւ որ սպաննեն Պողոսը: 13 Այս երդումը ընողները՝ քառասունէ աւելի էին: 14 Անոնք գացին քահանայապետներուն ու երեցներուն, եւ ըսին. «Սաստիկ նզովեցինք մենք մեզ, որ ոչ մէկ բան ճաշակենք՝ մինչեւ որ սպաննենք Պողոսը: 15 Ուստի դուք հիմա՝ ատեանին հետ խնդրանք յայտնեցէք հազարապետին, որ վաղը իշեցն զայն ծեզի, իբր թէ կ'ուզէք աւելի ճշգրիտ տեղեկութիւն ունենալ անոր մասին. իսկ մենք՝ անոր մօտենապէն առաջ՝ պատրաստ ենք սպաննել զայն»: 16 Բայց Պողոսի քրոջ որդին՝ լսերով այս դարանակարութիւնը՝ զնաց, մտաւ բերդը, ու պատմեց Պողոսի: 17 Պողոս ալ կանչեց հարիւրապետներէն մէկը եւ ըսաւ. «Տաք այս Երիտասարդ հազարապետին, որովհետեւ լուր մը ունի՛ տայու անոր»: 18 Ան ալ առաւ զայն, տարաս հազարապետին եւ ըսաւ. «Բանտարկեալ Պողոսը կանչեց զիս ու ինսորեց՝ որ բերեն բեզի այս Երիտասարդը, քանի որ ըսելիք ունի բեզի»: 19 Յազարապետը անոր ծեռեքն բռներով՝ մէկից քաշուեցաւ եւ հարցուց. «Ինչ լուր ունի՞ տայու ինծի»: 20 Ան ալ ըսաւ. «Յետեւեալ միաձայնեցան թախանձել բեզի՝ որ վաղը ատեանին առշեւ իշեցնես Պողոսը, որպէս թէ կ'ուզեն աւելի ճշգրտութեամբ հարցաքննել զայն: 21 Բայց դրւն մտիկ միք ըներ անոնց, որովհետեւ անոնցմ՝ քառասունէ աւելի մարդիկ դարան մտած են անոր համար, եւ իրենք գիրենք նզոված՝ որ ոչ ուտեն, ոչ ալ խմեն, մինչեւ որ սպաննեն զայն. ու հիմա պատրաստ են, եւ կը սպասեն քու խոստումիդ»: 22 Յետեւաբար հազարապետը

արձակեց Երիտասարդը՝ պատուիրելով անոր. «Ո՛չ մէկուն ըսէ թէ այս բաները յայտնեցիր ինծի»: 23 Ապա կանչելով հարիւրապետներէն երկութք՝ ըսաւ. «Պատրաստեցէք երկու հարիւր զինուոր, եօթանասուն ձիաւոր ու երկու հարիւր գեղարդաւոր, որպէսզի Երթան մինչեւ Կեսարին՝ գիշերուան երրորդ ժամուն»: 24 Նաեւ հայթայթեցէք գրաստներ, որպէսզի հեծնեն Պողոսը եւ ապահովութեամբ տանին Փելիփս կառավարիչին»: 25 Նամակ մըն ալ գրեց՝ սա տիպարին համաձայն. 26 «Կողոփու Լիւսիաս՝ պատուական Փելիփս կառավարիչին. ողջին: 27 Այս մարդը բռնուած էր Յրեաներէն եւ պիտի սպաննուեր անոնցմ. իսկ ես Վրայ հասայ զօրքերով եւ ազատեցի զայն, հասկնարով որ Յումայնեցի է: 28 Ուզելով գիտնալ պատճառը՝ որուն համար կ'ամբաստանէին զինք, տարի զինք անոնց ատեանին առշեւ, 29 եւ գտայ թէ ամբաստանուած էր իրենց Օրէնքին Վերաբերեալ հարցերու համար, բայց մահուան կամ կապերու արժանի ոչ մէկ յանցանք ուներ: 30 Երբ տեղեկացայ թէ Յրեաները կը դաւադրեն այդ մարդուն դէմ, այնապատ դրկեցի բեզի, պատուիրելով ամբաստանողներուն ալ՝ որ խօսին քու առշեւլ անոր դէմ: Ո՞չ Եղիքը: 31 Զինուորներն ալ առին Պողոսը եւ գիշերուան մէջ տարին Անտիպատրոս, իրենց հրամայուածին համաձայն: 32 Յետեւեալ օրը՝ թողուցին ծիաւորները որ Երթան անոր հետ, իսկ իրենք Վերաբերան բերդը: 33 Անոնք ալ մտան Կեսարիա, տուին նամակը կառավարիչին ու ներկայացուցին Պողոսը անոր: 34 Երբ կարդաց, հարցուց թէ որ գաւառէն է, եւ հասկնարով թէ Կիլիկիայն է՝ 35 ըսաւ. «Մտիկ պիտի ընեմ բեզի՝ երբ գան քեզ ամբաստանողներն ալ»: Ու հրամայեց որ պահեն զայն Յերովդէսի պալատին մէջ:

24 Յինգ օր Ետք, Անանիա քահանայապետը՝ երեցներուն եւ Տերտիլոս անունով ճարտասանի մը հետ իշաւ, ու յայտնեցին կառավարիչին իրենց ամբաստանութիւնը՝ Պողոսի դէմ: 2 Երբ կանչեցին զայն, Տերտիլոս սկսաւ ամբաստանէ եւ ըսել. «Որովհետեւ խոր խաղաղութիւն կը վայենք քու միջոցովի, ու բարերաստիկ կարգադրութիւններ եղած են այս ազգին՝ քու կանխամտածութեամբ, 3 ամէն ատեն եւ ամէն տեղ կ'ընդունինք զանոնք ամբողջ շնորհակալութեամբ, պատուական Փելիփս: 4 Բայց որպէսզի ալ աւելի ջանձրացնեն քեզ, կ'աղաչն, քու ներողամտութեամբ մտիկ ըրէ մեզի. համաօստարար պիտի խօսինք: 5 Մենք գտանք թէ այս մարդը ժամուն մտիկ Երկրագունդին բոյրը Յրեաները, ու պարագլուխն է Նազովեցիներու աղանդին: 6 Ան նոյնիկ փորձեց տաճարը սրբապիտներ, ուստի բռնեցինք զայն եւ ուզեցինք դատել մեր Օրէնքին համաձայն: 7 Բայց Լիւսիաս հազարապետը

եկաւ, մեծ քոնուրեթեամբ առաւ զայն մեր ձեռքին, 8 ու հրամայեց զայն ամբաստանողներուն որ զան քեզի: Դուն ինքը հարցաքննելով գինը՝ պիտի կարենասա գիտնալ այն բոլոր բաները, որոնց համար մենք կ'ամբաստանենք զայն»: 9 Յրեաներն այլ միաձայնեցան, հաւաստելով թէ այլ բաները այդպիս են: 10 Երբ կառավարիչը նշան ըրաւ իրեն՝ որ խօսի, «Պողոս պատասխանեց, «Գիտնալով որ շատ տարիներէ ի վեր դուն այս ազգին դատաւորն ես, աւելի սիրայօժարութեամբ կը ջատագրվեմ զիս. 11 որովհետեւ կրնան գիտնալ թէ ես տասներկու օրեն աւելի չէ որ բարձրացայ Երուսաղեմ՝ Երկրպագելու: 12 Չիս երթեք չգտան՝ ունեւ մեկուն հետ վիճարանելու կամ բազմութիւն մեկտեղելու ատեն, ոչ տաճարին, ոչ ժողովարաններուն, 13 ոչ քաղաքին մէջ. ոչ ալ կրնան ապացուցանել այն բաները, որոնց համար հիմա կ'ամբաստանեն զիս: 14 Բայց սա կը դատանիմ բռու առջեւն», թէ կը պաշտեմ իմ հայրերուս Աստուածը այն ճամբային համաձայն՝ որ իրենք կը կոչեն հերծուած, հաւատարով Օրէնքին ու Մարգարէներուն մէջ գրուած բոլոր բաներուն: 15 Ցոյն ունիմ Աստուծոյ վրայ, ինչպէս ասոնք ալ ակնկալութիւն ունին, թէ մետելներուն յարութիւն պիտի ըլլայ, թէ արդարներուն եւ թէ անարդարներուն: 16 Ուստի այս բանին համար ես ճիզ կը թափեմ, որ ամեն ատեն ունենամ անսայթաք խոճմտանիք մը՝ Աստուծոյ ու մարդոց առջեւ: 17 Ուրեմն ես՝ շատ տարիներ ետք՝ եկայ ողորմութիւններ բերելու իմ ազգիս, նաեւ ընծաներ: 18 Այսպէս քանի մը ասիացի Յրեաներ գոտան զիս տաճարին մէջ՝ մաքրագործուած, առանց բազմութեան կամ աղմուկի. 19 պէտք էր որ անինք զայն առջեւն եւ ամբաստանէին, եթէ ունին ինծի դէմ ըսելիք բան մը: 20 Կամ թէ ասոնք՝ իրենք թող ըսեն, ինչ անիրաւութիւն գոտան իմ վրաս՝ երբ կայնած էի ատենանին առջեւ: 21 Թերեւս միայն սա մէկ աղաղակս, որ բարձրացուցի երբ իրենց մէջ կայնած էի. «Մեռելներու յարութեան համար ես այսօր ծեզմէ կը դատուիմ»: 22 Փելիքս յետաձգեց անոնց հարցը, որովհետեւ ճշգրիտ տեղեկութիւն ուներ այդ ճամբային նասին, եւ ըսաւ. «Երբ Լիսիաս հակարապատետ հոս իշնէ, պիտի բննեմ ձեր գործը»: 23 Ու հրամայեց հարիւրապատեն որ պահէ զայն, բայց անդորրութիւն տայ եւ իրեններէն ոչ մէկը արգիլ՝ սպասաւորելու անոր կամ երթարու անոր բռով: 24 Քանի մը օր ետք, Փելիքս եկաւ իր Դորուսիդա կնոց հետ՝ որ Յրեայ էր, կանչեց Պողոսը, եւ լսեց անկէ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքի նասին: 25 Երբ ան կը խօսէր արդարութեան, ժուժկալութեան ու զայիք դատաստանին նասին, Փելիքս՝ ահաբեկած՝ պատասխանեց. «Գնա հիմա, ու երբ ատեն ունենամ՝ կը կանչեմ քեզք»: 26 Նաեւ յոյս ունէր որ Պողոս իրեն դրամ տայ. ուստի յանախ կը կանչէր զայն եւ կը խօսակցէր անոր հետ: 27 Բայց երբ երկու տարի անցաւ, Փելիքսի յաջորդեց

Պորկիոս Փեստոս. Փելիքս ալ՝ ուզելով շնորհը ընել Յրեաներուն՝ կապուած ձգեց Պողոսը:

25 Երբ Փեստոս հասաւ իր իշխանութեան գաւառը, երեք օր ետք բարձրացաւ Կեսարիային Երուսաղեմ: 2 Քահանայապետն ու Յրեաներուն գլխաւորներն այլայտնեցին անոր իրենց ամբաստանութիւնը՝ Պողոսի դէմ, 3 եւ աղացեցին իրեն ու շնորհը ինդրեցին անոր դէմ՝ որ Երուսաղեմ կանչ զայն. մինչ իրենք դարան կը պատրաստէին՝ ճամբան սպաննելու համար զայն: 4 Սակայն Փեստոս պատասխանեց թէ Պողոս պահուելու էր Կեսարիա, եւ թէ ինք շուտով պիտի մեկնէր հոն: 5 Ուստի ըսաւ. «Ձեզմէ անոնք որ կարող են՝ թող իշնեն ինծի հետ, ու եթէ յանցանք մը կայ այդ մարդուն Վրայ՝ թող ամբաստանեն զինք»: 6 Ցոյն ուղև կամ տասը օրէ աւելի չկեցաւ», յետոյ իշաւ Կեսարիա. հետեւեալ օրը դատարանը բազմեցաւ եւ հրամայեց որ բերեն Պողոսը: 7 Երբ ան եկաւ, Երուսաղեմին իշնող Յրեաները անոր շուրջը կայնեցան ու Պողոսի վրայ բարդեցին բազմաթիւ եւ ծանր ամբաստանութիւններ, որ չէին կրնար ապացուցանել: 8 Վրդարեւ Պողոս կը ջատագովէր ինքինիք՝ ըսելով. «Ես ոչ Յրեաներու Օրէնքին, ոչ տաճարին, ոչ ալ կայսրին դէմ մեղանչած եմ»: 9 Բայց Փեստոս, ուզելով Յրեաներուն շնորհը ընել, պատասխանեց Պողոսի. «Կ'ուզեն բարձրանալ Երաներուն համար»: 10 Պողոս ալ ըսաւ. «Կայսրին դատարանը կայնած են, ուղ պէտուիմ: Յրեաները անիրաւած չեմ, ինչպէս դոյն ալ լաւ գիտես: 11 Արդարեւ եթէ անիրաւած են կամ ըրած են մահուան արժանի բան մը, չեմ մերժեր մեռնիլիք: Բայց եթէ իմ վրաս ոչ մէկը կայ այն բաներէն՝ որոնց համար ասոնք կ'ամբաստանեն զիս, ոչ մէկը կրնայ յանձնել զիս ասոնց: Կայսրին կը բողոքեմ»: 12 Այն ատեն Փեստոս՝ խօսակցելէ ետք խորհրդականներուն հետ՝ պատասխանեց. «Կայսրին բողոքեցիր. կայսրին պիտի երթաս»: 13 Քանի մը օր անցնելէ ետք, Ազրիպապսա թագաւորը եւ Քրիստիլէ եկան Կեսարիա՝ բարեւելու Փեստոսը: 14 Երբ շատ օրեր մնացին հոն, Փեստոս ներկայացուց թագաւորին Պողոսի պարագան՝ ըսելով. «Ցոյն մարդ մը կայ՝ որ Փելիքս բանտարկուած ձգած է: 15 Երբ Երուսաղեմ զացի, քահանայապետներուն ու Յրեաներուն երեւները յայտնեցին ինծի իրենց ամբաստանութիւնը, դատապարտութեան վիրո խնդրելով անոր դէմ: 16 Անոնց պատասխանեցի թէ Յոնմայեցիներուն սովորութիւնը չէ մահուան մատնել մարդ մը, մինչեւ որ ամբաստանեալ իր դիմաց չունենայ ամբաստանողները, եւ պատեհութիւն չտրուի իրեն՝ ջատագովէլու ինքինիք այդ յանցանքին դէմ: 17 Ուստի երբ անոնք համախմբուեցան հոս, առանց որեւէ յետաձգումի՝ հետեւեալ օրը դատարանը բազմելով իրամայեցի որ բերեն մարդը: 18 Անոր

ամբաստանողներն այլ ներկայանալով՝ իմ Ենթադրած ամբաստանութիւններն ոչ մեկը յառաջ բերին։ 19 Յապա անոր հետ ունեն քանի մը հարցեր՝ իրենց կրօնին վերաբերեալ, ու Յիսուս անունով մեռածի մը մասին, որուն համար Պողոս կը հաւաստէր թէ ողջ է։ 20 Մինչ կը վարանէի այսպիսի հարցերու քննութեան համար, քսի իրեն թէ կ'ուզէր երաջա Երուսաղէմ եւ ինն դատուիլ այս բաներուն համար։ 21 Բայց երբ Պողոս բողոքեց որ վերապահուի՝ Օգոստափառ կայսրին դիմաց ելելու, հրամայեցի որ պահեն զինք՝ մինչեւ որ դրկեմ կայսրին»։ 22 Ազրիպապա ըսաւ Փեստոսի. «Ես ալ կ'ուզէի մտիկ ընել այդ մարդուն»։ Ան ալ ըսաւ. «Կաղը մտիկ կ'ընես»։ 23 Յնտեւեալ օրը, երբ Ազրիպապա ու Քերինիկէ եկան մեծ հանդէսով եւ մտան ունկնդրութեան տեղը՝ հազարապետներուն ու քաղաքին պատուալոր մարդոց հետ, Փեստոս հրամայեց որ Պողոսը բերով։ 24 Փեստոս ըսաւ. «Ազրիպապա թագաւոր, եւ դուք ալ՝ բոլոր մարդիկ՝ որ մեզի հետ ներկայ եք, կը տեսնէք ասիկա՝ որուն մասին Յիսուսներուն ամբողջ բազմութիւնը գանգատեցաւ ինծի Երուսաղէմի մէջ եւ հոս ալ, ու կը գոռային թէ՝ «այ պէտք չէ որ ան ապրի»։ 25 Բայց ես ըմբռնեցի թէ ան մահուան արժանի ոչինչ ըրած է. եւ քանի որ ինք բողոքեց Օգոստափառ կայսր ին, որդիշեցի որ դրկեմ զայն։ 26 Անոր մասին ստոյդ բան մը չունիմ գրելու իմ տիրոջս. ուստի ներկայացուցի զայն ձեզի, եւ մանաւանդ քեզի, Ազրիպապա թագաւոր, որպէսզի ունենամ գրելիք բան մը՝ հարցաքննելէ ետք. 27 որովհետեւ ինծի անտրամարտանական կը թուի որկեզ բանտարկեալ մը՝ առանց նաեւ մատնանշելու անոր վրայ բարդուած յանցանքները»։

26 Այն ատեն Ազրիպապա ըսաւ Պողոսի. «Արտօնուած է քեզի՝ խօսիլ դուն քեզի համար»։ Պողոս ալ՝ երկարելով ձեռքը՝ ջատագրվեց ինքինք. 2 «Ազրիպապա թագաւոր, ես երանելի կը համարեմ զիս, որ այսօր քու առջեւդ պիտի ջատագրվեմ զիս՝ Յիսուսներուն ինծի դէմ ըրած բոլոր ամբաստանութիւններուն համար։ 3 մանաւանդ որ դրւն լաւ գիտես Յիսուսներուն բոլոր սովորութիւններն ու հարցերը։ Ուստի կ'աղերսեմ որ համբերատարութեամբ մտիկ ընես ինծի։ 4 Բոլոր Յիսուսները տեղեակ են իմ կենցաղին՝ պատանութենես ի վեր, սկիզբէն Երուսաղէմ իմ ազգին մէջ ըլլալուս համար. 5 անոնք սկիզբէն ի վեր կը ճանչնան զիս, (եթէ ուղեն վկացե, գ) գիտնալով թէ ապրած եմ մեր կրօնին ամենեն խիստ աղանդին համաձայն՝ իբր Փարիսեցի։ 6 եւ իմաս դատարան ներկայացած եմ ու կը դատուիմ Աստուծմն մեր հայրերուն եղած խոստումի յոյսին համար, 7 որուն կը յուսան հասնի մեր տասներկու տոհմերը՝ ջերմեռանդրութեամբ պաշտելով Աստուծ գիշեր ու ցերեկ։ Ես

կ'ամբաստանուիմ Յիսուսներէն այս յոյսին համար, Ազրիպապա թագաւոր։ 8 Ինչ՛ անհաւատայի կը թուի ձեզի՝ թէ Աստուծ կը յարուցանմէ մեռենները։ 9 Ես ինքս ալ կը կարծէի թէ շատ բաներ պէտք եր ընել Յիսուս Նազովեցիի անունին դէմ։ 10 եւ ըրի ալ Երուսաղէմի մէջ, ու քահանայապետներէն իրաւասութիւն ստացած՝ բանտարկեցի սուլրերէն շատերը, եւ հաւանութիւն տուի անոնց մէռցուած ատենը։ 11 Բոլոր ժողովարաններուն մէջ յաճախ պատժելով զանոնք՝ կը հարկարծէի որ հայիոյեն, եւ սաստիկ խելազարած անոնց դէմ՝ կը հալածէի զանոնք մինչեւ անգամ օտար քաղաքներու մէջ։ 12 «Վյսպէս, երբ Դամասկոս ալ կ'երթայի՝ քահանայապետներուն իրաւասութեամբ ու հրահանգով, 13 Կեսօրին, ով թագաւոր, ճամբան տեսայ արեւեն աւելի պայծառ լոյս մը՝ որ Երկինքին փայլեցաւ իմ շուրջու, նաեւ ինծի հետ գացողներուն շուրջը։ 14 Երբ մենք բոլորս գետին ինկանք, լսեցի ծայս մը՝ որ կ'ըսէր ինծի երբայական բարրառով. «Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ կը հալածես զիս. տաժանեյի է քեզի՝ արացել խթանի դէմ»։ 15 Ես ալ ըսի. «Դուն ով ես, Տէր»։ Եւ ան ըսաւ. «Ես Յիսուսն եմ, որ դուն կը հալածես։ 16 Բայց կանգնէ ու կեցիր ոտքերուղ վրայ. որովհետեւ երեւցաւ քեզի՝ որպէսզի կարգմ քեզ սպասաւոր եւ վկայ թէ այն բաներուն՝ որ տեսար, թէ ալ այն բաներուն՝ որոնցմով պիտի երեւնամ քեզի։ 17 Պիտի ազատեմ քեզ այդ ժողովուրդիւն ու հեթանոսներէն, որոնց հիմա կը դրկեմ քեզ՝ 18 անոնց աչքերը բանալու, խաւարեն՝ լոյսի, եւ Սատանայի իշխանութեանն՝ Աստուծոյ դարձնելու, որպէսզի անոնք ստանան մեղքերու ներում, նաեւ ժառանգութիւն անոնց հետ՝ որ սրբացած են հաւատալով ինծի»։ 19 «Ուստի, Ազրիպապա թագաւոր, ես անհնազանդ չեղայ այդ Երկնային տեսիթին։ 20 Յապա՝ նախ Դամասկոս եղողներուն, յետոյ Երուսաղէմ, ամբողջ Յիսուստանի Երկիրը ու հեթանոսներուն քարոզեցի որ պաշխարեն, դառնան Աստուծոյ, եւ պաշխարութեան արժանավայել գործեր կատարեն։ 21 Այս պատճառով Յիսուսները բռնեցին զիս տաճարին մէջ, ու կը ձգուին սպասնեալ։ 22 Անկայն Աստուծմն հասած օգնութեամբ՝ մինչեւ այսօր ողո մնացի, պատիկին թէ մեծին վկայելով, ոչինչ ըսելով այն բաներէն դուրս՝ որ մարգարեները եւ Մովսէս խօսեցան թէ պիտի ըլլային։ 23 թէ Ջրիստոս պիտի չարչարուէր, ինք պիտի ըլլար առաջին՝ որ մեռեններէն յարութիւն պիտի առնէր, ու լոյս պիտի քարոզեր ժողովուրդին եւ հեթանոսներուն»։ 24 Մինչ ան այսպէս կը ջատագրվէր ինքինք, Փեստոս բարձրածայն ըսաւ. «Կը ցնորին, Պողոս, շատ կարդացած ըլլալով քեզ կը խելազարեցնէ»։ 25 Պողոս ալ ըսաւ. «Ես չեմ խելազարիիր, պատուական Փեստոս, հապա կ'ըսեմ ճշմարտութեան ու խոհեմութեան խօսքեր. 26 քանի որ թագաւորը գիտէ այս բաները, եւ անոր

առջեւ ալ համարձակութեամբ կը խօսիմ: Արդարեւ համոզուած եմ թէ աստիճմ ոչինչ թաքուն մնացած է իրմէ, որովհետեւ այս բանը անկինի մը մէջ եղած չէ: 27 Մարգարեներուն կը հաւատան, Ազրիպան թագաւոր: Գիտեն թէ կը հաւատաս:» 28 Ազրիպան քասա Պողոսի. «Թիշ մնաց որ համոզես զիս թրիստոնեայ ըլլարու:» 29 Պողոս ալ ըսաւ. «Աստուծմն պիտի խնդրէի որ ոչ միայն դուն, այս նաեւ բոլոր անոնք՝ որ այսօր կը լսեն զիս, բոլորովին ինծի պէս ըլլան, այս կապերէն զատ»: 30 Թագաւորը, կարավարիչը, Բերինիկէ, եւ անոնք՝ որ բազմած էին իրենց հետ՝ կանգնեցան. 31 ու երբ առանձնացան՝ իրարու հետ խօսակցեցան եւ ըսին. «Վյ մարդը մահուան կամ կապերու արժանի ոչինչ կ'ընէ»: 32 Ազրիպան ալ ըսաւ Փեստոսի. «Կարելի էր արձակել այս մարդը, եթէ բողոքած չըլլար կայսրին»:

27 Երբ որոշուեցաւ նաւարկել դէպի Իտայիա, Պողոսը եւ ուրիշ բանի մը բանտարկեաներ յանձնեցին հարիւրապեսի մը՝ որուն անտևոր Յովիոս էր, Սեբաստեան գունդէն: 2 Մտներով աղյուսինտական նաև մը՝ մեկնեցամբ, եւ պիտի նաւարկէինք Ասիայի ծովեզերթեն. մեզի հետ էր նաեւ Արիստարոս Մակեդոնացին թեսադրունիկէն: 3 Յետեւեալ օրը հշանք Սիդոն. Յովիոս՝ մարդաբարյութեամբ վարուելով Պողոսի հետ՝ արտօնեց որ երթայ բարեկամներուն եւ վայել անոնց խնամքը: 4 Մեկներով անկէ՝ նաւարկէցինք Կիպրոսի վարի կողմէն, բանի որ հովերը հակառակ էին: 5 Յետոյ՝ նաւարկէրով Կիփիկայի ու Պամփիլյայի ծովուն մէջն՝ իշանք Լիկիայի Միլու քաղաքը: 6 Յարիւրապետը գտաւ հոն աղեքսանդրիական նաև մը՝ որ կ'երթար Իտայիա, ու մեզ մտցուց անոր մէջ: 7 Շատ օրեր դանդաղօրեն նաւարկել ետք հազի հասանք Կնիդոսի դիմաց. քանի հովո չէր թոյլաստրե, Կրետէի վարի կողմէն՝ Սաղմնայի դիմացին նաւարկէցինք, 8 եւ դժուարութեամբ անկէ անցներով՝ եկանք տեղ մը, որ կը կոչուէր Գեղեցիկ նաւահանգիստ. անոր մօտ էր Ղասեա քաղաքը: 9 Երբ բաւական ժամանակ անցաւ, ու նաւարկութիւնը արդէն վտանգաւոր էր՝ քանի որ ծովին ատենն ալ արդէն անցած էր, Պողոս յորդորեց զանոնք՝ 10 ըսերով. «Մարդիկ, ես կը նշմարեն թէ այս նաւարկութիւնը պիտի ըլլայ վնասով ու կորուստով, ոչ միան թերին եւ նաւուն հապա մեր անձերուն այ»: 11 Բայց հարիւրապետը կ'անսար աւելի նաւավարին ու նաւատիրոջ՝ քան Պողոսի խօսքերուն: 12 Եւ քանի որ այդ նաւահանգիստը անշարմար էր ձմերելու, շատեր կը թելադրէին մեկնի անկէ, որպէսզի ջանային հասնի Փիլնիկէ, որ Կրետէի մեկ նաւահանգիստն է ու կը նայի դէպի հարաւ-արեւմուտք եւ հիլսիւ-արեւմուտք, ու հոն ձմերել: 13 Երբ հարաւային հովը մերմութեամբ փշեց, կարծելով թէ հասած են իրենց առաջադրութեան՝ թուլցուցին խարիսխը

ու նաւարկեցին Կրետէի բովեն: 14 Բայց թի ետք՝ անոր դէմ եկալ մրրկաից հով մը, որ կը կոչուէր Եւրակիլու: 15 Երբ նաւը յափշտակուեցաւ եւ չկոցա դիմացորդ հովին, թողուցինք որ քովէ: 16 Սուլարալով Կոյոս կոչուու փոքր կոզիի մը վարի կողմէն՝ հազի կոցանք բռնել մակոյկը: 17 Երբ վերցուցին զայն, օգնութեան միջոցներ գործածելով՝ տակէն կապեցին նաւը: Վախնալով որ իյնան յործանուտք՝ իշեցուցին առաջաստք, եւ այդպէս կը քշուէին: 18 Քանի սաստիկ մրրիկի մէջ էինք, յաջորդ օրը դուրս նետեցին թեռները: 19 Իսկ երրորդ օրը՝ մենք մեր ձեռքերով դուրս նետեցինք նաւուն գործիքները: 20 Երբ շատ օրեր՝ ոչ արեւ, ոչ ալ աստիդր երեւցան, ու սաստիկ մրրիկ կար մեզի դէմ, այ փրկուելու ամեն յոյս կտրուեցաւ մեզմէ: 21 Քանի որ շատ օրերէ ի վեր անօթի էին, Պողոս՝ կայնելով անոնց մէջ՝ ըսաւ. «Մարդիկ, պէտք էր որ մտիկ ընթիր ինծի ու չնաւարկէիք Կրետէեն, եւ չկրէիք այս վնասն ու կորուստը: 22 Իսկ հինա կը յորդորեմ ծեզ որ ոգենորուիք, քանի որ ձեզմէն ոչ մէկուն անձր պիտի կորսուի, բայց միան նաւը: 23 Արդարեւ այս գիշեր քովս կայնեցա հրեշտակը այն Աստուծոյն, որուն կը պատկանիմ եւ որ կը պաշտեմ, 24 ու ըսաւ. «Մի վախնար, Պողոս. դուն պէտք է որ կայսրին ներկայանաս. եւ ահա Աստուած ծնորհեց թեզի բոլոր անոնք՝ որ կը նաւարկեն թեզի ինծի”: 25 Ուստի, մարդիկ, ոգենորուեցէք, որովհետեւ ես կը հաւատամ Աստուծոյ. պիտի ըլլայ այնպէս ինչպէս ըսուեցաւ ինծի: 26 Սակայն պէտք է որ նաւը կոզիի մը առջեւ իրի»: 27 Երբ տասնչորրորդ գիշերն էր՝ որ կը տարութերուէինք Աղրիական ծովուն մէջ, կես գիշերին նաւաստիները ենթադրեցին թէ մօտեցած են ցամաքի մը: 28 Զգելով խորաչափը՝ գտան քան գրկաչափ. թի մը յարաջ երթարով՝ դարձեալ ծգեցին, ու գտան տասնինգ գրկաչափ: 29 Վախնալով որ գուցէ զարնուինք խարակներու, ետեւի կողմէն ծգեցին չորս խարիսխն, եւ կ'ողջային որ աստու ըլլայ: 30 Իսկ նաւաստիները կը ջանային փախչոյ նաւէն, ու ծովը իշեցուցին մակոյկը՝ պատրուակելով թէ առջեւի կողմէն ալ պիտի ծգեն խարիսխներ: 31 Բայց Պողոս ըսաւ հարիւրապետին ու զինուորներուն. «Եթէ աստոնք չմնան նաւուն մէջ՝ դոր չըք կընար փրկուիք»: 32 Այն աստեն զինուորները կարեցին մակոյկին շուտանները, եւ թողուցինք որ դուրս իյնայ: 33 Մինչ աստուն կը մօտենար, Պողոս կ'աղաքէր բոլորին որ կերակուր ուստեն՝ ըսերով. «Վյոս տասնչորս որ է՝ որ դոր սպասելով անօթի մնացած էք, ու ոչինչ կերած էք: 34 Ուստի կ'աղաքէն ծեզի՝ որ կերակուր ուստենք, որովհետեւ ասիկա ալ ծեր փրկութեան համար է. քանի որ ձեզմէ ոչ մէկուն գոյւիտեն մազ մը պիտի իյնայ»: 35 Վյապէս խօսել ետք՝ հաց առաւ, բոլորին առջեւ շնորհակալ եղաւ Աստուծոյն, ու կորելով սկսաւ ուստեւ: 36 Բոլորն ալ ոգենորուեցան, եւ իրենք ալ կերակուր կերան: 37 Նաւուն մէջ՝ բոլորս երկու հարիւր եօթանասունվեց անձ էինք: 38

Երբ կշտացան կերակուրով,թեթեւցուցին նաւը՝ ծովը թափելով ցորենք: **39** Երբ ասու եղաւ՝ չէին ճանչար ցամաքը. բայց նշարելով ծոց մը՝ որ ծովեցերը ուներ, ծագրեցին նաւը իրեւ անոր մէջ՝ եթե կարելի լլար: **40** Ուստի ծովը թողուցին խարիսխները՝ կորելով պարաները, ռուլցուցին դիմերուն պարաները, եւ հովին բանաւը առագաստը՝ ուղղուեցան դէպի այդ ծովեցերքը: **41** Չարնուելով աւազակոյին մը”, խրեցին նաւը. առջեւի կողմը միշրճուելով՝ մնաց անշարժ, իսկ ետեւի կողմը կը քակուէր այիքներուն սաստկութենէն: **42** Չինուորներն ալ ծագրեցին սպաննել բանտարկեամերը, որպէսզի անոնցմէն ոչ մէկը լողալով փախչի: **43** Բայց հարիւրապէտը, որ կը փափաքէր փրկել Պօղոսը, արգելք եղաւ անոնց ծրագրին: Յրամայեց որ լողալ գիտցողները նախ ծով նետուին ու ցամաք ելլեն. **44** իսկ միւսները հետեւին՝ ոմանք տախտակներով, եւ ոմանք՝ նաևն ուրիշ բաներով: Այսպէս՝ բոլոր ազատելով ցամաք հասան:

28 Երբ փրկուեցան, գիտցան թէ այդ կողիին անունը Մտիտէ եր: Բնիկ ժողովուրդը արտասովոր մարդասիրութիւն ցոյց տուալ մեզի. **2** որովհետեւ կրակ վառեցին եւ մեզ բոլորս ալ ընդունեցին՝ եկած անձրեւին ու ցուրտին պատճառով: **3** Երբ Պօղոս արատ խիրի ժողիք եւ դրաւ կրակին վրայ, ջերմութենէն իժ մը ելաւ ու կաշշեցաւ անոր ծեռքին: **4** Երբ բնիկները տեսան այդ անասունը՝ կախուած անոր ծեռքէն, ըսին իրարու. «Անշուշտ ասիկա մարդասապան մնմ է. թէպէտ փրկուեցաւ ծովին, արդութիւնը չթոյալթեց որ ան ապիր»: **5** Իսկ ինք թօթուեց անասունը կրակին մէջ, եւ ոչ մէկ վնաս կրեց: **6** Անոնք ալ կը սպասէին որ ան ուժի, կամ յանկարծ մեռած իինայ. բայց երբ շատ սպասեցին ու տեսան թէ ոչ մէկ անտեսի բան եղաւ անոր, իրենց կարծիքը փոխելով ըսին թէ “աստուած մըն է”: **7** Այդ տեղին շրջակայքը կը գտնուէին ազարակները կողիին գլխաւոր մարդուն, որուն անունը Պօղիոս եր: Ան ընդունեց մեզ, եւ բարեսրտութեամբ հիւրընկալեց մեզ երեք օր: **8** Պօղիոսի հայրը կը պառկէ՛ տեսնրով ու թանչքով հիւանդացած: Պօղոս մտաւ անոր քով, եւ աղօթելով՝ ծեռքերը դրաւ անոր վրայ ու բժշկեց զայն: **9** Երբ ասիկա պատահեցաւ, ուրիշ հիւանդներ ալ՝ որ այդ կողիին մէջ կը գտնուէին՝ եկան եւ բուժուեցան: **10** Վսոնք ալ մնծապէս պատուեցին մեզ, ու երբ կը մեկնէինք՝ հայթայթեցին մեզի պէտք եղած բաները: **11** Երեք ամիս ետք՝ մեկնեցանք աղեքսանդրիական նաւով մը, որ ձմերած էր այդ կողին եւ ուներ Դիոսկուրացիներուն զինանշանը: **12** Սիրակուսա իշնելով՝ երեք օր մնացին հոն. **13** անկէ ալ շրջագայելով՝ հասանք Յուքիոն: ՄԵԿ օր ետք, երբ հարաւային հովը փշեց, երկրորդ օրը հասանք Պատեռոյս: **14** Հոն գտանք եղայրներ, որոնք աղաշեցին որ եօթը օր մնանք

իրենց քով. եւ այսպէս զացինք Հոռու: **15** Երբ եղայրները լսեցին մեր մափն, անկէ եկան մինչեւ Ապփիոսի Յրապարակը ու Երեք Պանդկները՝ դիմաւրելու մեզ: Պօղոս ալ տեսնելով զանոնք՝ շնորհակալ եղաւ Աստուծմն եւ բաջալերուցաւա: **16** Երբ մտան Հոռու, հարիւրապէտը յանձնեց բանտարկեալները գօրագուլիմին. իսկ Պօղոսի արտօնուեցան որ առանձին բնակի՝ զինք պահող զինուորի մը հետ: **17** Երեք օր ետք ան հրաւիրեց Յրեաներուն զիխաւորները, ու երբ համախմբուեցան՝ ըսաւ անոնց. «Մարդիկ եղայրներ, թէպէտ ես ժողովուրդին կամ հայրենական սովորութիւններուն դէմ ոչինչ ըրեր էի, Երուսաղեմի մէջ Յումայեցիներուն ծեռքը մատունեցայ իրը բանտարկեալ: **18** Երբ անոնք հարցաքննեցին զիս՝ ուղեցին արձակեւ, որովհետեւ իմ վրաս մահուան արժանի ոչ մէկ պատճառ կար: **19** Բայց երբ Յրեաները հակածառեցին, հարկադրուեցայ բողոքել կայսրին, սակայն առանց որուէ ամբաստանութիւնն ունենայլու ազգիս դէմ: **20** Ուրեմն ասոր համար կանչեցի ծեզ՝ որպէսզի տեսնեմ ծեզ եւ խօսիմ ծեզի. որովհետեւ հսրայէի յոյսին համար կը կրեմ այս շղթան»: **21** Անոնք ալ ըսին իրեն. «Մենք քու մասիդ Յրեաստանէն ոչ գրութիւն ընդունեցինք, ոչ ալ եղայրներէն մէկը հոս գալով՝ չարութիւն մը պատմեց կամ խօսեցաւ քու մասիդ: **22** Բայց արժանավայել է լսել քեզմէ թէ դուն ինչ կը մտածես. որովհետեւ մենք տեղեկացած ենք այդ աղանդին մասին՝ թէ ամենուրեք ատոր դէմ կը խօսին»: **23** Երբ որոշեցին օր մը անոր հետ, շատեր զացին անոր քով՝ իր հիւրանոցը: Անոնց կը բացատրէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ կը վկայէր անոր մասին. առսուլըն մինչեւ իրիկուն կը համոզէր զանոնք՝ փաստարկելով Յիսուսի մասին թէ Մովսէսի Օրէնքեն, թէ ալ Մարգարէներէն: **24** Ոմանք անսացին ըսածներուն, ոնանք ալ շիաստացին: **25** Իրարու հետ շիամածայնած՝ բաժնուեցան, երբ Պօղոս խօսր մըն ալ ըսաւ. «Սուրբ Յոզին ճիշդ հօսեցաւ մեր հայրերուն՝ Եսայի մարգարէին միջոցով, **26** ըսելով. «Գնա այս ժողովուրդին եւ ըսէ. «Ճատ պիտի լսէ՛ բայց պիտի շիասկնար, շատ պիտի տեսնէ՛ բայց պիտի չմըրնէ՛: **27** Որովհետեւ այս ժողովուրդին սիրտը Յանձնարացաւ. իրենց ականջներով գոցեցին, որպէսզի իրենց աչքերով չտեսնեն, ականջներով չյտն, սիրտով շիասկնան եւ դարձի զգան, ու ես չըջկեմ զանոնք»: **28** Ուրեմն գիտցէ՛ թէ Աստուծոյ փրկութիւնը դրկուեցաւ հեթանոսներուն, եւ անոնք մտիկ պիտի ընենք: **29** Ու երբ ըսաւ ասիկա, Յրեաները մեկնեցան՝ սաստիկ վիճաբանելով իրարու հետ: **30** Պօղոս լման երկու տարի բնակեցաւ իր վարձած տունը, **31** ու կ'ընդունէր բոլոր իրեն եկողները՝ բարոգելով Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ սորվեցնելով Տէր Յիսուս

Քրիստոսի մասին՝ ամբողջ համարձակութեամբ,
առանց արգելքի:

ՀՈՌՎԱՎԱՅԵՑԻՒ

1Պողոս, ծառայ Յիսուս Քրիստոսի, կանչուած առաքեալ ըլլալու, նշանակուած՝ քարոզելով Աստուծոյ աւետարանը, **2** (որ նախապէս խոստացած էր իր մարդարէներուն միջոցով՝ Սուրբ գիրքերուն մէջ,) **3** որ իր Որդիին՝ մեր Տէրոց Յիսուս Քրիստոսի մասին է - ան մարմինի համեմատ՝ եղաւ Դաւիթի զարմէն, **4** ու սրուլթեան Հոգին համեմատ՝ զօրութեամբ սահմանուեցաւ իրբ Աստուծոյ Որդի՝ մեռեներէն յարութիւն առնելով -, **5** որուն միջոցով չնորիկ եւ առաքելութիւն ստացանք՝ որպէսզի բոլոր ազգերը առաջնորդենք իր անունին հաւատրի հնազանդութեան **6** (անոնց մէջ դուք այ կանչուած էք Յիսուս Քրիստոսէ). **7** ճեր բոլորին՝ որ Յոռմի մէջ էք, Աստուծոյ սիրելիներուդ ու սուրբ ըլլալու կանչուածներուդ, չնորիկ եւ խաղաղութիւն ճեզի Աստուծմէ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ: **8** Նախ չնորիկալ եմ ճեր բոլորին համար իմ Աստուծմէն՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, որ ճեր հաւատրը կը պատմուի ամբողջ աշխարհի մէջ: **9** Քանի որ վկայ է ինձի Աստուծած, որ ես կը պաշտես հոգիով՝ անոր Որդիին աւետարանը քարոզելով, **10** թէ ինչպէս անդադար կը յիշեմ ճեզ ամեն ատեն՝ այօթքներու մէջ, աղերսնոյվ որ վերջապէս անզամ մը յաջողիմ զայ ճեզի Աստուծոյ կամքով: **11** Որպիտենտե կը տենչամ տեսնել ճեզ՝ որ փոխանցեմ ճեզի հոգեւոր չնորի մը, որպէսզի ամրանաք. **12** այսինքն ես ալ միմիթարուիմ ճեզի հետ՝ ճեր եւ իմ փոխադարձ հաւատքին միջոցով: **13** Սակայն չեմ ուզեր որ անգիտանաք, եղայրներ, որ յաճախ առաջարդեցի զայ ճեզի, (եւ մինչեւ հիմա արդիլուեցայ,) որպէսզի ճեր մէջ ալ պտուդ մը ունենամ, ինչպէս միևս հեթանոսներուն մէջ: **14** Ես պարտական եմ թէ Յոյներուն եւ թէ օտարներուն, թէ իմաստուններուն եւ թէ անմիտներուն: **15** Ուստի, ինչ կը վերաբերի ինձի, յօժար եմ աւետարանելու նաեւ ճեզի՝ որ Յոռմի մէջ էք: **16** Արդարեւ ես ամօք չեմ սեպէր աւետարանը, քանի որ ան Աստուծոյ զօրութիւնն է՝ ամեն հաւատացեալի փրկութեան համար, նախ Յոքային եւ ապա Յոյնին. **17** որովհետեւ անով Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որ հաւատրով է՝ կը յայտնուի հաւատրի համար, ինչպէս գրուած է. «Արդարը պիտի ապրի հաւատրով»: **18** Արդարեւ Աստուծոյ քարկութիւնը երկինքն կը յայտնուի մարդոց ամբողջ ամբարտութեան եւ անիրաւութեան վրայ, քանի անոնք անիրաւութեամբ գերի քռնած են ճշմարտութիւնը: **19** Որովհետեւ ինչ որ կարեի է գիտնալ Աստուծոյ մասին՝ բացայս է իրենց մէջ, քանի Աստուծած բացայս գայն անոնց: **20** Արդարեւ անոր անտեսանելի բաները, այսինքն՝ իր յաւերժական զօրութիւնը եւ աստուածութիւնը,

կը տեսնուին աշխարհի արարութեննն ի վեր ու կը հասկցուին անոր ստեղծածներով, որպէսզի անարդարանայի ըլլալ: (*αἰδίος γ126*) **21** Թեւպէտ իրենք կը ճանչնային Աստուծած, Աստուծոյ պէս չխառաւուրեցին կամ չնորիկալչեան. հապա ունայնացան իրենց մտածումներուն մէջ, եւ իրենց սիրուց անհիւթութեամբ՝ յաւարեցաւ: **22** Յաւաստելով թէ իրենք իմաստուն են՝ յիմարացան, **23** ու փոխեցին անեղծ Աստուծոյ փառքը՝ նմանցներով եղծանելի մարդու, թոշուններու, չորբուտանիներու եւ ստրուններու պատկերին: **24** Յետեւարար Աստուծած ալ մատնեց զանոնք անմաքրութեան՝ իրենց սիրտի ցանկութիւններուն համաձայն, որպէսզի իրենց մարմինները անպատուեն իրենք իրենց մէջ. **25** Քանի որ Աստուծոյ ճշմարտութիւնն փոխեցին սուտի հետ, եւ ակնածեցան արարածն ու պաշտեցին զայն՝ քան Արարիշը, որ օրինեսւ է յափուեան: **Ամէն:** (*αἰδίος γ165*) **26** Կյ պատճառով Աստուծած մատնեց զանոնք անպատի կիրքերու. Քանի որ իրենց եզերն անզամ բնական յարաբերութիւնը փոխեցին սուտի հետ, եւ ակնածեցան արարածն ու պաշտեցին զայն քան Արարիշը, որ օրինեսւ է յափուեան: **Ամէն:** (*αἰδίος γ165*) **26** Կյ պատճառով Աստուծած մատնեց զանոնք անպատի կիրքերու. Քանի որ իրենց եզերն անզամ բնական յարաբերութիւնը փոխեցին բնութեան դէմ եղող յարաբերութեան: **27** Նմանապէս արուններն ալ՝ թողուցած եզին բնական յարաբերութիւնը՝ իրենց տռփանքով վառեցան իրարու հետ. արունները արուններու հետ անվայելչութիւն կը գործադրէին, եւ իրենց մոլորութեան արժանի հատուցումը կը ստանային իրենց վրայ: **28** Քանի չզնահատեցին պահել Աստուծած իրենց գիտակցութեան մէջ, Աստուծած ալ մատնեց զանոնք խոտելի միտքի մը՝ ընելու անպատշաճ բաներ: **29** Լեցուած ամեն տեսակ անիրաւութեամբ, պոռնկութեամբ, չարութեամբ, ազահութեամբ եւ չարամտութեամբ, լի նախանձով, մարդասպանութեամբ, հակամարտութեամբ, նենգութեամբ ու չարասրութեամբ, եւ ըլլալով բանսարկու, **30** բամբասոյ, Աստուծած ատոյ, նախատոյ, ամբարտաւան, պոռուտախօս, չար բաներ հնարող, ծնողններու անհնազանդ, **31** անիսելք, ուխտադրուծ, անգութ, անհաշտ եւ անտորմ, **32** անոնք՝ գիտնալով հանդերձ Աստուծոյ դատավճիռը, թէ այսպիսի բաներ ընողնները արժանի են մահուան, ոչ միայն կ'ընեն այդ բաները, այլ նաեւ բարեացակամ կ'ըլլան զանոնք ընողններուն հանդէաւ:

2 Ուստի, ով մարդ, ով ալ ըլլաս, դուն որ կը դատես՝ չունիս արդարացում. Քանի որ ինչ բանով որ կը դատես ուրիշը, անով կը դատապարտես դուն քեզ. որովհետեւ դուն որ կը դատես՝ կ'ընես նոյն բաները: **2** Բայց գիտենք թէ Աստուծոյ դատաստանը կը կիրարկուի ճշմարտութեամբ անոնց հանդէաւ՝ որ կ'ընեն այսպիսի բաներ: **3** Ուստի, ով մարդ, դուն որ կը դատես այսպիսի բաներ ընողնները, բայց կ'ընես նոյն բաները, կը կարծն թէ զերծ պիտի մնաս Աստուծոյ դատաստանն: **4** Կամ թէ կ'արիհամարհինս

անոր քաղցրութեան, հանդուրժողութեան ու համբերատարութեան ճոխութիւնը, անգիտանալով թէ Աստուծոյ քաղցրութիւնը կ'առանջորդէ թէօ պայշխարութեան: 5 Բայց դուն՝ խստութեամբ եւ անզեղ սիրուով՝ բարկութիւն կը կուտակես քու Վրայ բարկութեան օրուան համար, երբ Աստուծոյ արդար դատաստանը յայտնուի: 6 Ան պիտի հատուցան իւրաքանչիւրին՝ իր գործերուն փոխարէնը.- 7 յահտենական կեանք անոնց՝ որ համբերութեամբ յարատեն երկ բարի գործերուն մէջ՝ կը փնտուն փառք, պատիւ եւ անմահութիւն. (αἰσθίος γε 16) 8 իսկ պրոդում ու բարկութիւն անոնց՝ որ հակառակոյ են, չեն անսար ծշմարտութեան բայց կ'անսան անիրաւութեան. 9 տառապանք եւ տագնաա ամեն մարդու անձին վրայ՝ որ չարիք կը գործէ, 10 նախ Յրեային, ապա՝ Ցյինին. իսկ փառք, պատիւ ու խաղաղութիւն ամեն մէկուն՝ որ բարիք կը գործէ, նախ Յրեային, ապա՝ Ցյինին. 11 որովհետեւ Աստուծոյ բով պահութիւն չկայ: 12 Բոյր անոնք որ մեղանչեցին առանց Օրէնքի պիտի կորսուին առանց Օրէնքի, եւ անոնք որ մեղանչեցին Օրէնքի տակ՝ պիտի դատուին Օրէնքով. 13 (որովհետեւ Աստուծոյ առջեւ ոչ թէ Օրէնքը լսողները արդար են, հապա Օրէնքը գործադրուները պիտի արդարանան. 14 քանի որ հեթանոսները՝ որոնք Օրէնք չունին, երբ բնութեամբ կը գործադրեն Օրէնքին պարունակած բաները, Օրէնք չունենալով՝ բուն իրենք կ'ըլլան իրենց Օրէնքը. 15 անոնք ցոյց կուտան թէ Օրէնքին գործը իրենց սիրտին մէջ գրուած է, իրենց խոճմտանքին միաժամանակ վկայութեամբ, ու իրենց մտածումներուն զիրար ամբաստաներվ եւ կամ ջատագրվելով,) 16 այն օրը՝ երբ Աստուած պիտի դատէ մարդոց գաղտնիքները Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, իս քարոզած աւետարանիս համաձայն: 17 Ահա դուն Յրեայ կը կոչուիս, կրթնած ես Օրէնքին, եւ կը պարծենաս Աստուծով. 18 գիտես անոր կամքը, կը զատորշես տարբեր բաները՝ խրատուած ըլլալով Օրէնքին, 19 ու համոզուած ես՝ թէ առաջնորդ ես կոյրերուն, լոյս՝ խաւարի մէջ եղողներուն, 20 կրթի՛ անմիտներուն եւ վարժապետ՝ երախաններուն, Օրէնքին մէջ ունենալով գիտութեան ու ծշմարտութեան արտայատութիւնը: 21 Ուրեմն դուն՝ որ ըսկերին կը սորվեցնես՝ դուն թէօի չես սորվեցներ: Կը քարոզես չգործնայ, բայց դուն կը գործնաս: 22 Կ'ըսէ՛ շնութիւն մի՛ ններ, սակայն դուն շնութիւն կ'ընես: Կը զգուիս կուուքերէն, բայց դուն տաճանք կը կորոյատես: 23 Օրէնքով կը պարծենաս, եւ դուն Օրէնքը թէկաներվ՝ Աստուած կ'անպատուես: 24 Որովհետեւ ձեր պատճառով Աստուծոյ անունը կը հայինուի հեթանոսներուն մէջ, ինչպէս գրուած է: 25 Արդարեւ թիվատութիւնը շահ կ'ունենայ՝ եթէ կիրարկես Օրէնքը. իսկ եթէ յանցաւոր ես Օրէնքին դէմ, քու թիվատութիւնը կ'ըլլայ անթիվատութիւնը: 26 Ուրեմն եթէ

անթիվատը պահէ Օրէնքին արդարութիւնը, միթէ թիվատութիւն պիտի չսեպուի անոր անթիվատութիւնը, 27 եւ բնիկ անթիվատը՝ Օրէնքը գործադրելով՝ պիտի չդատապարտէ թէօ, որ գիրով ու թիվատութեամբ զանց կ'ընես Օրէնքը: 28 Որովհետեւ Յրեայ չէ ան՝ որ երեւոյթով է, եւ թիվատութիւն չէ այն՝ որ երեւոյթով է, մարմինով: 29 Յապա Յրեայ է ան՝ որ ծածուկ է, ու իսկական թիվատութիւնը՝ սիրտին է, հոգինվ եւ ոչ թէ գիրով. ու անոր գովեստը ոչ թէ մարդոցմէ է, հապա՝ Աստուծմէ:

3 Ուրեմն ինչ առաւելութիւն ունի Յրեան, կամ ինչ շահ կայ թիվատութենեն. 2 շատ՝ ամեն կերպով: Նախ այն՝ որ Աստուծոյ պատգամները վստահուեցան անոնց: 3 Ուրեմն ինչ եթէ անոնցմէ ոմանք հաւատարիմ չեղան, միթէ անոնց անհաւատարմութիւնը ոչնչացող Աստուծոյ հաւատարմութիւնը. ամենեւին: 4 Յապա Աստուած ծշմարտախօս պիտի ճանչցովկի՝, եւ բլոր մարդիկ՝ ստախօս. ինչպէս գրուած է. «Հետեւարպ դուն արդար պիտի ըլլաս խօսերուուն մէջ, եւ յաղթեն՝ երբ դատուիս»: 5 Ուրեմն եթէ մեր անիրաւութիւնը կ'ապացուցան Աստուծոյ արդարութիւնը, ինչ ըսենք. միթէ անիրավ է Աստուած, որ բարկութիւն կը ցուցաբերէ 6 (մարդկօրէն կ'ըսեմ). ամենեւին: Այլապէ՝ Աստուած ինչպէս պիտի դատէ աշխարիք: 7 Որովհետեւ եթէ Աստուծոյ ծշմարտութիւնը կը ճնշանայ իմ ստութեամբս՝ իր փառքին համար, այ ես ինչո՞ն կը դատուիմ իրը մեղալարո: 8 Եւ ինչո՞ն պատշաճ չէ ըսել. «Զարիք գործենք՝ որ բարիք յառաջ զայ», ինչպէս ոմանք մեզի հայինելով կը գրպարտեն՝ թէ մենք այդպէս կ'ըսենք: Կտոնց դատապարտութիւնը արդարացի է: 9 Ուրեմն այ ինչ ըսենք, գերազմնց ենք հեթանոսներէն: Ոչ մէկ կերպով. որովհետեւ նախապէս մեղադրեցինք Յրեաները եւ Ցյոները, թէ բոյրը մեղքի տակ են, 10 ինչպէս գրուած է. «Ո՛չ մէկ արդար կայ, ոչ իսկ մէկ հատ: 11 Ո՛չ մէկը կայ որ հասկնայ, ոչ մէկը կայ որ փնտու Աստուած: 12 Բոյրը խստորեցան, միասին անպէս դարձան. ոչ մէկ բարիք ընող կայ, ոչ իսկ մէկ հատ: 13 «Անոնց կոկորդը բաց գերեզման է, իրենց լեզուով նենզգաւոր եղան»: «Իմերու թոյն կայ անոնց շրթունքներուն տակ»: 14 «Անոնց թերանը լեցուն է անեծքով ու դառնութեամբ»: 15 «Անոնց ոտքերը կ'անապարեն արիւն թափելու. 16 կործանում եւ թշուառութիւն կայ անոնց ճամբաներուն մէջ: 17 Չնանչցան խաղաղութեան ճամբան»: 18 «Աստուծոյ վախը չկայ անոնց աչքերուն առջեւ»: 19 Բայց գիտենք թէ ինչ որ կ'ըսէ Օրէնքը, կ'ըսէ անոնց՝ որ Օրէնքին տակ են, որպէսզի ամեն թերան գոցուի եւ ամբողջ աշխարիք դատապարտուի Աստուծոյ առջեւ: 20 Ուստի ոչ մէկ մարմին պիտի արդարանայ անոր առջեւ Օրէնքին գործերով, քանի որ Օրէնքին միջոցով կ'ըլլայ մեղքի

գիտակցութիւնը: **21** Բայց իհմա՞ առանց Օրէնքին՝ Աստուծոյ արդարութիւնը բացայաց եղած է, վլայուած ըլլալով Օրէնքին ու Մարդարէներէն։ **22** այսինքն Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որ Ցիսու Քրիստոսի փրա եղած հաւատքով է բոլոր հաւատացողներուն համար, բանի որ Կիտութիւն չկայ: **23** Վրդարեւ բոլորը մերանձեցին, և զրկուած են Աստուծոյ փառքէն: **24** բայց ճիր կ'արդարանան անոր շնորհքով, Քրիստոս Ցիսունով եղած ազատագրութեամբ: **25** Աստուծ նախապէս սահմանեց զայն՝ քալութիւն ըլլալու անոր արինին հաւատացողներուն, որպէսզի ցոյց տայ իր արդարութիւնը՝ ներեխով նախապէս - Աստուծոյ հանդուրժողութեան ժամանակ - զործուած մերքերը: **26** Այսինքն՝ իր արդարութիւնը այս ատեն ցոյց տալու համար, որպէսզի ինք արդար ըլլայ եւ արդարացն Ցիսուսի հաւատացողը: **27** Ուրեմն ո՞ւր մնաց պարծանքը. բացառուեցաւ: Ո՞ր Օրէնքէն, գործերո՞ւ Օրէնքէն: Ո՞չ, հապա հաւատքի Օրէնքէն: **28** որովհետեւ մենք կը հետեւցնենք թէ մարդ կ'արդարանայ հաւատքով՝ առանց Օրէնքին գործերուն: **29** Սիթէ Աստուծ միայն Յրեաններինն է ու հեթանոսներունը չէ. այր, նաեւ հեթանոսներունը: **30** Քանի որ մէկ Աստուծ կայ, որ թլիքատութիւնը կ'արդարացն հաւատքով, նաեւ անթլիքատութիւնը՝ նոյն հաւատքով: **31** Ուստի մենք կ'ոչչացնենք Օրէնքը հաւատքով: Ամենեւին. նոյնիսկ կը հաստատենք Օրէնքը:

4 Ուրեմն ինչ պիտի ըսենք թէ գտաւ Արքահամ՝ մարմինի համեմատ մեր նախահայր. **2** որովհետեւ եթէ Արքահամ արդարացած ըլլար գործերով՝ պիտի պարծենար անոնցմով, բայց ո՞չ Աստուծոյ առջեւ: **3** Վրդարեւ ինչ կ'ըսէ Գիրքը. «Արքահամ հաւատաց Աստուծոյ, և ատիկա արդարութիւն սեպուեցաւ իրեն»: **4** Բայց ան որ կը գործէ, անոր վարձատրութիւնը շնորհէ եղած չի սեպուիր, հապա՝ պարտքէ: **5** Իսկ ան որ չի գործեր, բայց կը հաւատայ ամոր՝ որ կ'արդարացն ամբարիշտը, իր հաւատքը արդարութիւն կը սեպուի իրեն: **6** Ինչպէս Դաւիթ ալ կը խօսի երանութեան մասին այն մարդուն, որուն Աստուծ արդարութիւն կը սեպէ՝ առանց գործերու: **7** «Երանիկ անոնց, - կ'ըսէ, - որոնց անօրէնութիւնները ներուեցան, և որոնց մերքերը ծածկուեցան: **8** Երանի այն մարդուն, որուն մեղք չի սեպեր Տէրը»: **9** Ուրեմն այս երանութիւնը միայն թլիքատուածներինն համար է, թէ անթլիքատուածներուն համար ալ բանի որ կ'ըսենք թէ «հաւատքը արդարութիւն սեպուեցաւ Արքահամի»: **10** Ուրեմն ինչպէս սեպուեցաւ թլիքատութեան մէջ եղած ատենը, թէ անթլիքատութեան մէջ: Ո՞չ թէ թլիքատութեան մէջ, հապա՝ անթլիքատութեան: **11** Ցեսոյ թլիքատութեան նշանը ստացաւ՝ իր կնիք անթլիքատութեան ատենը ունեցած հաւատքին արդարութեան, որպէսզի ինք ըլլայ հայրը այն

բոլոր հաւատացողներուն՝ որոնք անթլիքատ են (անոնց ալ արդարութիւն սեպուելու համար), **12** նաեւ հայրը թլիքատութեան՝ անոնց համար, որոնք ոչ միայն թլիքատուած են, այլ նաեւ կ'ընթանան մեր հօր Արքահամի անթլիքատութեան ատեն ունեցած հաւատքին հետքերով: **13** Վրդարեւ Արքահամի եւ անոր զարմին՝ աշխարհը ժառանգելու համար տրուած խոստումը ոչ թէ Օրէնքով եղաւ, հապա հաւատքին արդարութեամբ: **14** Քանի որ եթէ Օրէնքէն երրոները ժառանգորդ ըլլային, հաւատքը պիտի փճանար, եւ խոստումը ոչչանար: **15** Որովհետեւ Օրէնքը բարկութիւն կը գործադրէ. բանի որ ուր Օրէնք չկայ, օրինազանցութիւն ալ չկայ: **16** Ուստի ժառանգորդ ըլլալը հաւատքէն է, որ շնորհքով եղած ըլլայ, որպէսզի խոստումը մնայուն ըլլայ ամրող զարմին. ոչ միայն անոր՝ որ Օրէնքէն է, այլ նաեւ անոր՝ որ Արքահամի հաւատքէն է: Ան մեր բոլորին հայրն է **17** (ինչպէս գրուած է. «Թեզ շատ ազգերու հայր ըրի») Աստուծոյ առջեւ՝ որուն ինք հաւատաց, որ կենաք կու տայ մեռեններուն ու չեղած բաները կը կոչէ եղածներու պիւս: **18** Չյուսացուած բանին՝ յոյսով հաւատաց, թէ ինք շատ ազգերու հայր պիտի ըլլայ (ինչպէս ըսուեցաւ ալ թէ «քու զարմդ այսպէս պիտի ըլլայ»). **19** Եւ հաւատքի մէջ չտկարանալով՝ ուշադիր չեղաւ իր մարմինին, որ արդէն մեռածի պիւս էր, (որովհետեւ ինք հարիլ տարեկանի չափ էր), **1** ոչ ալ Սառայի արզանին մեռած ըլլալուն: **20** Անհաւատութեամբ չտատամսեցաւ Աստուծոյ խոստումին հանդէա, հապա հաւատքով զօրացած՝ փառք տուաւ Աստուծոյ, **21** եւ լման համոզուեցաւ թէ ինչ որ ան խոստացաւ՝ կարող ե նաեւ իրագործել: **22** Ուստի արդարութիւն սեպուեցաւ իրեն: **23** Բայց գրուեցաւ ոչ միայն անոր համար՝ թէ «սեպուեցաւ իրեն», **24** այլ նաեւ մեզի համար, որոնց պիտի սեպուի՝ բանի որ կը հաւատանք անոր՝ որ մեռեններէն յարուցանեց Ցիսուը՝ մեր Տէրը, **25** որ մատնուեցաւ մեր յանցանքներուն համար ու յարութիւն առաւ մեզ արդարացնելու համար:

5 Ուրեմն մենք՝ հաւատքով արդարացած ըլլալով՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ մեր Տէրոց՝ Ցիսու Քրիստոսի միջոցով: **2** Անով նաեւ արտօնութիւն ունեցանք հաւատքով մօտենալու այս շնորհիքին՝ որուն մէջ կեցած ենք, եւ կը պարծենանք Աստուծոյ փառքին յոյսով: **3** Ո՞չ միայն այսքան, հապա կը պարծենանք տառապանքներու մէջ ալ որովհետեւ գիտենք թէ տառապանքը կ'իրագործէ համբերութիւն, **4** համբերութիւնը՝ փորձառութիւն, ու փորձառութիւնը՝ յոյս. **5** Եւ յոյսը ամօթահար չ'ըներ, որովհետեւ Աստուծոյ սերը մեր սիրտերուն մէջ սփոռուած է Սուլը Յոզիին միջոցով՝ որ տրուեցաւ մեզի: **6** Վրդարեւ մինչ մենք տակաւին տկար էինք, յարմար

Ժամանակին՝ Քրիստոս մեռաւ ամբարիշտներուն համար. 7 հազի՞ թէ արդարի մը համար մէկը ուզէ մեռնի, (թերեւս բարի մարդոյ մը համար մէկը յօժարի մեռնի)՝ 8 մինչդեռ Աստուած մեզ հանդէվ ունեցած իր սէրը ապացուցանեց այն իրողութեամբ, որ երբ տակաւին մեղաւոր էինք՝ 9 Քրիստոս մեռաւ մեզի համար. ուրեմն իիսն որ արդարացանք իր արիւնով, որչափ աւելի բարկութեննւն պիտի փրկուինք իրմով: 10 Որովհետեւ եթէ մեր թշնամի եղած ատենը հաշուուցանք Աստուծոյ հետ իր Որդիին մահով, որչափ աւելի մեր հաշտուած ատենը պիտի փրկուինք անոր կեանքով: 11 Եւ ոչ միայն ասիկա, այլ նաև կը պարծենանք Աստուծմով՝ մեր Տէրոց Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, որով իիմաստացանք հաշտութիւնը: 12 Ուստի ինչպէս մէկ մարդով մեղքը աշխարի մտա, ու մեղքով՝ մահը, եւ այնպէս՝ մահը փոխանցուցաւ բոլոր մարդոց, քանի որ բոլորն այլ մեղանչեցին. 13 (որովհետեւ մինչեւ Օրէնքին տրուիլը՝ աշխարի մէջ մեղք կար, բայց մեղք չէր վերագրուեր՝ երբ Օրէնք չկար: 14 Սակայն մահը թագաւորեց Աղամէն մինչեւ Մովսես, նյոնիսկ Աղամի օրինազանցութեան նման չմեղանչողներուն վրայ. ինք նախատիպն էր անոր՝ որ յետոյ պիտի գար: 15 Բայց շնորհը յանցանքին պէս չէ. որովհետեւ եթէ մէկին յանցանքով շատեր մեռան, այլ որչափ աւելի շատերուն վրայ առատացաւ Աստուծոյ շնորհքը, եւ պարգեւ՝ որ շնորհուցաւ մէկ մարդով՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: 16 Եւ պարգեւը այնպէս չէ, ինչպէս մէկ մեղանչողին պատահածը. որովհետեւ դատաստանը մէկին մեղքով դատապարտութեան մատնեց, բայց շնորհը շատ յանցանքներէ արդարութեան առաջնորդեց: 17 Քանի որ եթէ մէկ մարդու յանցանքով՝ մահը թագաւորեց այդ մէկով, որչափ աւելի անոնք՝ որ կը ստանան շնորհի ու արդարութեան պարգեւին, պարգեւը ինչպէս շատեր արդարութեամբ, պատուի արդարութեամբ: 18 Ուրեմն, ինչպէս բոլոր մարդոց դատապարտութեան վճիռ տրուցաւ մէկին յանցանքով, այնպէս այլ բոլոր մարդոց կեանք տուու արդարութիւն շնորհուցաւ մէկին արդարութեամբ: 19 Որովհետեւ ինչպէս շատեր մեղաւոր եղան մէկ մարդու անհնազանդութեամբ, այնպէս շատեր արդար պիտի ըլլան մէկին հնազանդութեամբ: 20 Սակայն Օրէնքը ներս սալրեցաւ՝ որպէսի յանցանքը աւելնայ. բայց հոն՝ ուր մեղքը աւելցաւ, շնորհքը չափազանց առատացաւ: 21 Որպէսի ինչպէս մեղքը թագաւորեց մինչեւ մահ, այնպէս այլ շնորհքը թագաւորէ արդարութեամբ՝ մինչեւ յաւիտենական կեանք, մեր Տէրոց Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: (այօնios ց166)

6 Ուրեմն ինչ պիտի սենք. արենօր յարատեւենք մեղքի մէջ՝ որպէսի շնորհքը աւելնայ: 2 Ամեննեին: Մենք՝ որ մեռած ենք մեղքին հանդէա, այնպէս այլ շնորհքը թագաւորէ արդարութեամբ՝ մինչեւ յաւիտենական կեանք, մեր Տէրոց Յիսուս Քրիստոսի միջոցով:

ինչպէս տակաւին ապրինք անոր մէջ: 3 Չը գիտեր թէ մենք բոլորս՝ որ մկրտուեցանք Յիսուս Քրիստոսով, մկրտուեցանք անոր մահով: 4 Ուրեմն անոր հետ թաղուեցանք մկրտութեամբ՝ մահուան համար. որպէսի ինչպէս Քրիստոս մեռեներէն յարութիւն առա՛ Յօրը փառքով, այնպէս այլ մենքը ըլյանանք նոր կեանքի մէջ: 5 Որովհետեւ եթէ մենք տնկակից եղանք անոր մահուան նմանութեամբ, նաեւ կցորդ պիտի ըլլանք անոր յարութեան նմանութեամբ: 6 Սա գիտնանք՝ թէ մեր իիսն մարդը խաչուեցաւ անոր հետ, որ մեղքի մարմինը ոչչանայ, որպէսի այլեւս մեղքին ստրուկը չըլլանք: 7 Որովհետեւ ան որ մեռած է մեղքին, արդարացած է մեղքէն: 8 Ուրեմն եթէ մենք մեռանք Քրիստոսի հետ, կը հաւատանք թէ պիտի ապրինք այլ անոր հետ: 9 Քանի որ գիտենք թէ Քրիստոս մեռեներէն յարութիւն առած ըլլալով՝ այլեւս չի մեռնիր. այլ մահը չի տիրեր անոր վրայ: 10 Որովհետեւ երբ ան մեռաւ, մեղքի համար մեռաւ՝ մէկ անզամ ընդմիշա, եւ իիմա որ կ'ապրի՝ Աստուծոյ համար կ'ապրի: 11 Նոյնպէս դուք ձեզ մեռած սեպեցէք մեղքին, բայց ողջ՝ Աստուծոյ, մեր Տէրոց՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով: 12 Ուրեմն այլ մեղքը թող չթագաւորէ ձեր մահկանացու մարմինին վրայ, որ հնազանդիք անոր ցանկութիւններուն. 13 ու ձեր մարմինին անդամները մի յանձնէք մեղքին՝ անիրաւութեան գործիք ըլլալու: Յապա դուք ձեզ ընծայեցէք Աստուծոյ՝ որպէս մեռեներէն վերապրոյներ, եւ ձեր անդամները ընծայեցէք Աստուծոյ՝ իր արդարութեան գործիքներ: 14 Վրդարես մեղքը պիտի չիշխէ ձեր վրայ. որովհետեւ ոչ թէ Օրէնքի տակ էք, հապա՝ շնորհի տակ: 15 Ուրեմն ինչ. մեղանչենք, քանի որ Օրէնքի տակ չենք, հապա՝ շնորհի տակ: Ամեննեին: 16 Չը գիտեր թէ որդին որ դուք ձեզ իր ստրուկ յանձնէք՝ հնազանդելու համար, ստրուկ կ'ըլլաք անոր՝ որուն կը հնազանդիք, թէ մեղքին՝ որ կ'առաջնորդէ մահուան, եւ թէ հնազանդութեան՝ որ կ'առաջնորդէ արդարութեան: 17 Բայց շնորհակալութիւն Աստուծոյ, որ մեղքին ստրուկ ըլլալէ ետք՝ սրտան հնազանդեցաք այն ուսւցումի տիպարին՝ որ ասանդուեցաւ ձեզի: 18 Ուստի դուք՝ ազատած ըլլալով մեղքէն՝ ստրուկ եղաք արդարութեան. 19 (մարդկային կերպով կը խօսիմ՝ ձեր մարմինին տկարութեան պատճառով) քանի որ ինչպէս յանձնեցիք ձեր անդամները անօրէնութեան՝ ստրուկ ըլլալու անմարդութեան եւ անօրէնութեան, այնպէս այ իիմա ընծայեցէք ձեր անդամները սրբութեան՝ ստրուկ ըլլալու արդարութեան: 20 Որովհետեւ երբ դուք ստրուկ էիք մեղքին՝ ազատ էիք արդարութենէն: 21 Ուրեմն այն ատեն ինչ պտուղ ունէիք այն բաներէն՝ որոնց համար իիմա կ'ամշնաք. որովհետեւ անոնց վախճանը մահ է: 22 Իսկ իիմա, մեղքին ազատած եւ Աստուծոյ ստրուկ եղած ըլլալով, ձեր պտուղը ունիք՝ սրբութեամբ, ու վախճանը՝ յաւիտենական կեանքը: (այօնios ց166) 23 Որովհետեւ մեղքին

վարձատրութիւնը մահ է, բայց Աստուծոյ շնորհը՝ յախտենական կեանք է, Յիսուս Քրիստոսի՝ մեր Տերոց միջոցով: (առնօտ ց166)

7 Միթե չէր գիտեր, եղբայրներ, (քանի որ ես

Օրենքը գիտողներուն կը խօսիմ,) թէ Օրենքը կը տիրէ մարդուն վրայ՝ այնքան ատեն որ ան կ'ապրի: 2 Որովհետեւ ամուսին ունեցող կինը Օրենքով կապուած է իր ամուսինին՝ քանի դեռ ան կ'ապրի. բայց եթե ամուսինը մեռնի, արձակուած է ամուսինին Օրենքեն: 3 Ուրեմն, քանի դեռ ամուսինը կ'ապրի, շնացող պիտի կոչուի՝ եթե ուրիշ մարդու մը կին ըլլայ. բայց եթե ամուսինը մեռնի՝ ազատ կ'ըլլայ այդ Օրենքեն, այնպէս որ շնացող չ'ըլլար՝ եթե ուրիշ մարդու մը կին ըլլայ:

4 Յետեւարար դուք այ, եղբայրներս, Օրենքին մեռաք Քրիստոսի մարմինով, որպէսզի ըլլաք ուրիշի մը, անոր՝ որ մեռենմերեն յարութիւն առաւ, որպէսզի պտուղ արտադրենք Աստուծոյ: 5 Քանի որ երբ մենք մարմինով էինք, մերերու կիրերը՝ որոնք կը դրդուէին Օրենքեն՝ կը ներգրութիւն մեր անդամներուն մէց, որպէսզի պտուղ արտադրենք մահուան: 6 Իսկ հիմա արձակուեցանք Օրենքեն. որովհետեւ մենք մեռանք անոր՝ որ գերի քրնած էր մեռ, որպէսզի ծառայենք նորոգուած հոգիով, եւ ոչ թէ համաց գիրին համաձայն: 7 Ուրեմն ինչ ըստնք. Օրենքը մեղք է: Ամենեւին: Նոյնիսկ ես պիտի չգիտնայի մեղքը, եթե Օրենքը չ'ըլլար. նաեւ պիտի չգիտնայի ցանկութիւնը, եթե Օրենքը ըսած չ'ըլլար. «Մի ցանկար»: 8 Բայց մեղքը՝ աղիք առնելով պատուիրանեն՝ մէջու իրագործեց ամէն տեսակ ցանկութիւն, որովհետեւ մեղքը մեռած էր առանց Օրենքին: 9 Արդարեւ ես ժամանակ մը ողջ էի՝ առանց Օրենքին. բայց երբ պատուիրանը եկալ՝ մեղքը վերապետաց, 10 ու ես մեռայ. եւ այն պատուիրանը՝ որ կեանքի համար էր, նոյնը ինծի մահուան համար եղաւ: 11 Որովհետեւ մեղքը՝ պատուիրանեն աղիք առնելով՝ խարեց զիս, եւ սպաննեց անով: 12 Յետեւարար Օրենքը սուրբ է, ու պատուիրանը՝ սուրբ, արդար եւ բարի: 13 Ուրեմն ինչ որ բարի է՝ մահ պատճառեց ինծի: Ամենեւին: Յապա մեղքն էր որ մահ իրագործեց իմ մէջ՝ քարին միջոցով, որպէսզի մեղքը գերազանցօրեն մեղալոր երեւնայ՝ պատուիրանին միջոցով: 14 Արդարեւ գիտենք թէ Օրենքը հոգեւոր է, բայց ես մարմնաւոր եմ՝ ծախուած մեղքին հպատակութեան. 15 որովհետեւ ինչ որ կը գործադրեմ՝ չեմ ըմբռներ: Ո՛չ թէ ինչ որ կ'ուզեմ՝ զայն կ'ընեմ, հապա ինչ որ կ'ատեմ՝ զայն կ'ընեմ: 16 Ուրեմն եթե չուզած կ'ընեմ, հաւանութիւն կու տամ Օրենքին՝ թէ բարի է: 17 Իսկ հիմա՝ ո՞չ թէ ես կը գործադրեմ զայն, հապա մեղքը՝ որ կը բնակի իմ մէջս: 18 Քանի որ գիտեմ թէ իմ մէջս, այսինքն մարմինիս մէց, ոչ մէկ բարի բան կը բնակի. որովհետեւ կամենալը քովս է, բայց չեմ գտներ բարին գործադրելը: 19 Արդարեւ բարին որ կ'ուզեմ՝ չեմ ըներ, հապա չարը որ

չեմ ուզեր՝ զայն կ'ընեմ: 20 Իսկ եթե կ'ընեմ ինչ որ չեմ ուզեր, ալ ոչ թէ ես կը գործադրեմ զայն, հապա մեղքը՝ որ իմ մէջս կը բնակի: 21 Ուրեմն ես կը գտնեմ օրենք մը, որ երբ կամենալ բարին ընելը, չարը քովս կ'ըլլայ: 22 Որովհետեւ ներքին մարդուն համաձայն՝ կը հանիմ Աստուծոյ Օրենքը: 23 բայց անդամներուս մէջ կը տեսնեմ ուրիշ օրենք մը, որ կը մարտնչ միտքի Օրենքին դէմ եւ գերի կը դարձնէ զիս մեղքի օրենքին՝ որ անդամներուս մէջ է: 24 Ինչ թշուառ մարդ եմ. ով պիտի ազատ զիս այս մահկանացու մարմինէ: 25 Ծնորհակալութիւն Աստուծոյ», մեր Տերոց Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: Ուրեմն ես ինքս միտքով կը ծառայեմ Աստուծոյ Օրենքին, իսկ մարմինով՝ մեղքի օրենքին:

8 Ուրեմն իիմա դատապարտութիւն չկայ

Քրիստոս Յիսուսով եղողներուն, որոնք մարմինին համաձայն չեն ընթանար. 2 քանի որ կեանքի Յոզիին Օրենքը՝ Քրիստոս Յիսուսով ազատեց զիս մեղքի եւ մահուան օրենքեն: 3 Արդարեւ ինչ որ Օրենքը անկարոր էր ընել, որովհետեւ մարմինը տկարացուցած էր զայն, Աստուծած իրագործեց, իր Որդին որկեց՝ մեղանչական մարմինին նմանութեամբ եւ մեղքին պատճառով, ու դատապարտեց մեղքը այդ մարմինին մէց, 4 որպէսզի Օրենքին արդարութիւնը գործադրուի մեր մէջ՝ որ չեմ ընթանար մարմինին համաձայն, այլ՝ Յոզիին: 5 Արդարեւ մարմինին համաձայն ապրողները՝ կը մտածեն մարմինին բաները, իսկ Յոզիին համաձայն ապրողները՝ Յոզիին բաները. 6 նաեւ մարմնաւոր մտածումը մահ է, իսկ հոգեւոր մտածումը՝ կեանք ու խաղաղութիւն: 7 Արդարեւ մարմնաւոր մտածումը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է, քանի Աստուծոյ Օրենքին չի հպատակիր. նմնաւանդ չի կրնար այ, 8 որովհետեւ մարմինին համաձայն ապրողները չեն կրնար համեցնել Աստուծած: 9 Բայց դուք չէր ապրիք մարմինին համաձայն, հապա՝ Յոզիին համաձայն, եթե իսկապէս Աստուծոյ Յոզիին բնակած է ձեր մէջ. իսկ եթե մեկը Քրիստոսի Յոզիին չունի, ինք անորը չէ: 10 Սակայն եթե Քրիստոս ձեր մէջ է, մարմինը մեռած է մեղքին պատճառով, իսկ Յոզիին կեանք կը պարզեւէ արդարութեամ պատճառով: 11 Ու եթե Յիսուսը մեռենմերէն յարուցանողին Յոզիին բնակած է ձեր մէջ, ուրեմն ան՝ որ մեռենմերէն յարուցանոց Քրիստոսը, կեանք պիտի տայ նաեւ ձեր մահկանացու մարմիններուն՝ իր Յոզիով, որ կը բնակի ձեր մէջ: 12 Ուրեմն, եղբայրներ, պարտական ենք, բայց ոչ մարմինին՝ մարմինին համաձայն ապրելու համար: 13 Որովհետեւ եթե մարմինին համաձայն ապրիք՝ պիտի մեռնիք, իսկ եթե Յոզիով մարմինին գործերը մեռցներ՝ պիտի ապրիք: 14 Արդարեւ բոլոր անոնք որ կ'առաջնորդուին Աստուծոյ Յոզիով, անոնք են Աստուծոյ որդիները. 15 քանի որ դուք չստացաք ստրկութեան հոգին՝

դարձեալ վախնայու համար, հապա ստացաք որդեգրութեան Հոգին, որուն միջոցով կը գոչենք”。 «Արքա, Հայոք»: 16 Նոյնինքն Հոգին վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին հետ թէ մենք Աստուծոյ զաւակներն ենք. 17 որ եթէ զաւակներ՝ ուրեմն ժառանգորդներ, Աստուծոյ ժառանգորդներ եւ Քրիստոսի ժառանգակիցներ, որպէսզի եթէ չարչարուինք իրեն հետ, նաեւ փառառուինք իրեն հետ: 18 Արդարեւ ես այնպէս կը սեպեմ թէ այս ներկայ ժամանակին չարչարանքները՝ արժամի չեն բարդատուելու զայիք փառքին հետ, որ պիտի յայտնուի մեր մէջ: 19 Քանի որ արարածները եռանդուն ակնկալութեամբ կը սպասեն Աստուծոյ որդիներուն յայտնութեան: 20 Որովհետեւ արարածները հպատակեցան ունայնութեան, (ոչ թէ իրենց կամքով, հապա անոր պատճառով՝ որ հպատակեցուց զիրենք,) 21 այն յոյսով՝ որ արարածները իրենք այս ազատերկ ապականութեան ստրկութենէն, հասնին Աստուծոյ զաւակներուն փառաւոր ազատութեան: 22 Քանի որ գիտենք թէ բոլոր արարածները միասին կը հառաչեն ու երկունքի ցաւ կը բաշեն մինչեւ հիմա: 23 Եւ ոչ միայն անոնք, հապա մէնք ալ՝ որ ունինք Հոգիին երախայրիքը, նոյնիսկ մէնք մեր մէջ կը հառաչենք՝ սպասելով որդեգրութեան, այսինքն մեր մարմինին ազատազութեան: 24 Որովհետեւ մենք յոյսով փրկութեանք. բայց այն յոյսը որ կը տեսնուի՝ յոյս չէ. քանի որ ինչո՞ւ մէկը տակաւին յուսայ այն բանին՝ որ արդեն կը տեսնէ: 25 Իսկ եթէ կը յուսանք մեր չտեսած բանին, ալ համբերութեամբ սպասենք անոր: 26 Նոյնպէս Հոգին ալ Կօզմէ մեր տկարութիւններուն մէջ. քանի որ չենք գիտեր ինչ բանի համար աղօթելու ենք՝ ինչպէս պէտք է. բայց Հոգին ինք կը բարեխօսւ մեզի համար՝ անբարբար հառաջանքներով: 27 Եւ ան՝ որ կը զննէ սիրտերը, գիտ Հոգիին ինչ մտածելը, քանի որ կը բարեխօսւ սուրբերուն համար Աստուծոյ կամքին համաձայն: 28 Նաեւ գիտենք թէ բոլոր բաները բարին գործակի Կ'ըլլան անոնց՝ որ կը սիրեն Աստուծու, անոնց՝ որ կանչուած են իր առաջադրութեան համաձայն: 29 Որովհետեւ անոնք՝ որ նախապէս ճանշացաւ, նաեւ նախասահմանեց՝ կերպարանակից ըլլալու իր Որդիին պատկերին, որպէսզի ան ըլլայ անդրանիկը բացամարի եղայրներու մէց: 30 Եւ անոնք որ նախասահմանեց՝ նաեւ կանչեց, անոնք որ կանչեց՝ նաեւ արդարացուց, եւ անոնք որ արդարացուց՝ նաեւ փառաւորեց: 31 Ուրեմն ինչ ըսենք այս բաներուն մասին. եթէ Աստուծու մեր կողմն է, ո՞ն հակառակ է մեզի: 32 Ա՞ն՝ որ չխնացեց իր իսկ Որդիին, հապա մատնեց զայն մեր բոլորին համար, ինչպէս անոր հետ նաեւ պիտի չպարզեւ մեզի բոլոր բաները: 33 Ո՞վ պիտի մեղադրէ Աստուծոյ ընտրածները. Աստուծած է արդարացնողը: 34 Ուրեմն ո՞վ է դատապարտողը. Քրիստոս՝ որ մնաաւ, մաննաւանդ յարութիւն առաւ

եւ Աստուծոյ աջ կողմն է, ան կը բարեխօսւ մեզի համար: 35 Ուրեմն ո՞վ պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սերեւ. տառապանքը, կամ տազնապար, կամ հայածանքը, կամ սովոր, կամ մերկութիւնը, կամ վտանգը, կամ սովոր: 36 (Ինչպէս գրուած է. «Քեզի համար ամրոց օրը կը մերցուինք. սպանդանոցի ոչխարի պէս կը սեպինք») 37 Նոյնիսկ այս բոլոր բաներուն մէջ աւելի քան յաղողոն կ'ըլլանք անոնվ՝ որ սիրեց մեզ: 38 Որովհետեւ ես համոզուած եմ թէ ո՞չ մահը, ո՞չ կեանքը, ո՞չ հրեշտակները, ո՞չ իշխանութիւնները, ո՞չ զօրուժիւնները, ո՞չ ներկայ բաները, ո՞չ զայիք բաները, 39 ո՞չ բարձրութիւնը, ո՞չ խորունկութիւնը, ո՞չ ալ ուեւ ուրիշ արարած պիտի կարենայ զատել մեզ Աստուծոյ սերենով է:

9 Եշմարտութիւնը կ'ըսեմ Քրիստոսով ու չեմ ստեր, (իմ խորմտանքս ալ կը վկայէ ինծի Սուրբ Հոգիով,) 2 թէ մեծ տրտմութիւն ունիմ, եւ սիրտիս մէջ՝ յարտել ցաւ: 3 Քանի որ կ'ըջածի ես ինքս նզովուած ըլլալ Քրիստոս, իմ եղայրներում՝ մարմինի կողմէն ազգականներու համար, 4 որոնք Խրայելացի են: Անոնցն են որդեգրութիւնը, փառքը, ուխտերը, օրէնսդրութիւնը, պաշտամունքն ու խոստումները: 5 Իրենցն են նախահայրերը. իրենցմի՛ ալ մարմինի կողմէն եկալ Քրիստոս, որ բոլորին վլոյ է, յափտեան օրինես՝ Աստուծած: Ամեն: (այս ց165) 6 Բայց Աստուծոյ խօսքը ապարդիւն նկատուելու չէ. քանի որ բոլոր Խրայելէ եղողները Խրայելացի չեն, 7 ո՞չ ալ բոլորը զաւակներ են՝ քանի որ Աքրահամի զարմն են. հապա ըսուեցաւ. «Խսահակի անունով պիտի կոչուի քու զարմդիք»: 8 Վյինին անոնք որ մարմինի զաւակներն են՝ Աստուծոյ զաւակները չեն. հապա խոստումին զաւակները զարմ կը սեպուին: 9 Որովհետեւ խոստումին խօսքը սա էր. «Վյո ատեն պիտի զամ, ու Սաօա որդի մը պիտի ունենայ»: 10 Եւ ո՞չ միայն այդ, այլ նաեւ երբ Ոերեկա յացաւ մէկեւն մեր Խսահակ հօրմէն, 11 (քանի որ զաւակները դեռ չծնած, ո՞չ ալ ուեւ բարիք կամ չարիք գործած, որպէսզի Աստուծոյ առաջադրութիւնը հաստատ մնայ՝ ընտրութեան համաձայն, 12 այսինքն ո՞չ թէ գործերէն ըլլայ, հապա անկէ որ կանչեց,) անոր ըսուեցաւ. 13 «Երեցը պիտի ծառայէ կրտսերին», ինչպէս գրուած է. «Յակըրը սիրեցի, իսկ Եսաւը ատեցի»: 14 Ուրեմն ինչ ըսենք. միթէ Աստուծոյ քով անիրաւութիւն կայ: Ամենեւին: 15 Որովհետեւ ան Մովսէսի կ'ըսէ. «Անոր որ պիտի ողորմիմ կ'ողորմիմ, եւ անոր վլոյ որ պիտի գթամ կը գթամ»: 16 Ուրեմն ո՞չ մարդուն ուզելէն, ո՞չ ալ վագելէն՝ կախեալ է, հապա Աստուծմ՝ որ կ'ողորմի: 17 Քանի որ Գիրքը կ'ըսէ Փարաւոնի. «Բարձրացուցի թեզ, որպէսզի իմ զօրութիւնն ոյց տայ քու միջոցով, եւ իմ անունս հօչակուի ամրող Երկրին մէջ»: 18 Ուրեմն կ'ողորմի որդին որ ուզէ, եւ կը խստացնէ զայն որ ուզէ: 19

Հետեւարար դուն պիտի քսես ինծիք թէ “ալ ինչո՞ւ կը մեղադրէ, որովհետեւ նվկ կրնայ ընդդիմանայ անոր ծրագրին”: 20 Բայց դուն նվկ ես, նվկ մարդ, որ կը դիմադարձես Աստուծոյ: Միթել կերտութած ը կրնայ քսել գինը կերտութին. «Ինչո՞ւ այսպէս շինեցիր զիս»: 21 Միթել բրոտտոր իրաւասութիւն չունի՞ կային վրայ, որ նոյն զանգուածեն շինէ անօր մը՝ պատիկի համար, իսկ ուրիշ մը՝ անպատութեան համար: 22 Ինչ կրնանք քսել՝ եթել Աստուած, ուղերկով ցոյց տալ իր բարկութիւնը եւ գիտցնել իր գորութիւնը, շատ համբերատարութեամբ տոկաց կորսուելու պատրաստուած բարկութեան անօժներուն, 23 որպէսզի գիտցնէ իր փառքին ճոխութիւնը որորմութիւն գտնող անօթներուն, որ նախապէս պատրաստեց փառքի համար, 24 այսինքն՝ մեզի, որ կանչեց ոչ միայն Յրեաններէն, այլ նաև հեթանոսներէն, 25 ինչպէս Ովսէէի մէջ ալ կ'ըսէ. «Իմ ժողովուրդ չեղողը՝ “իմ ժողովուրդ” պիտի կոչեմ, ու սիրելի չեղողը՝ “սիրելի”»: 26 Եւ այն տեղո՞ւ ուր անոնց ըստած էր. “Դուք իմ ժողովուրդ չեք”, իոն անոնք պիտի կոչուին “ապրող Աստուծոյ որդիներօ”: 27 Եսայի ալ Խորայէլի մասին կ'աղաղակէ. «Նոյնիսկ եթել Խորայէլի որդիներուն թիւը ծովու աւագին չափ ըլլայ, միայն մնացորդ մը պիտի փրկուի: 28 Քանի որ ան պիտի կատարէ իր խօսքը, կտրուկ կերպով եւ արդարութեամբ. Տէրը կտրուկ կերպով պիտի իրագործէ իր խօսքը երկրի վրայ»: 29 Եւ ինչպէս Եսայի նախապէս ըստա. «Եթել զօրքերու Տէրը զարմ մը թողուցած չըլլար մեզի, մենք պիտի ըլլայինք Սողոմի պէս, ու պիտի նմանէինք Գոնորի»: 30 Ուրեմն ինչ ըստնք: Յետեւեայիք, թէ հեթանոսները՝ որոնք հետամուտ չեին արդարութեան՝ հասան արդարութեան, այն արդարութեան՝ որ հաւատքէն է. 31 իսկ Խորայէլ՝ որ հետամուտ էր արդարութեան Օրէնքին՝ չիսաալ արդարութեան Օրէնքին: 32 Ինչո՞ւ. որովհետեւ ուղեց արդարանայ ոչ թէ հաւատքով, հապա որպէս թէ Օրէնքին գրո՞ւերով: Արդարել անոնք զայթեցան սայթաբումի բարին վրայ, 33 ինչպէս գրուած է. «Ան Սիոնի մէջ կը դնեմ սայթաբումի բար մը ու զայթակղութեան ժայռ մը, եւ ովք որ հաւատյա անոր՝ ամօրահար պիտի չըլլայ»:

10 Եղայրներ, սիրտիս բաղդանքն է, նաեւ Աստուծոյ ուղղած աղերսանք՝ Խորայէլի համար, որ անոնք փրկուին: 2 Որովհետեւ ես անոնց համար կը վկայեմ թէ նախանձախնդրութիւն ունին Աստուծոյ հանդեպ, բայց ոչ թէ գիտակցութեամբ: 3 Քանի որ՝ անգիտանալով Աստուծոյ արդարութիւնը եւ շանալով հաստատել իրենց արդարութիւնը՝ անոնք չիպատակեցան Աստուծոյ արդարութեան: 4 Որովհետեւ Թրիստոն է Օրէնքին վախճանը՝ ամեն հաւատացեալի արդարութեան համար: 5 Արդարել Մովսէս Օրէնքէն եղող արդարութեան մասին կը գրէ.

«Այս մարդը որ կը գործադրէ այդ բաներ՝ պիտի ապրի անոնցմովք»: 6 Բայց հաւատքէն եղող արդարութիւնը սա կ'ըսէ. «Մի՛ սեր սիրտի մէջ, ո՞վ պիտի բարձրանայ երկինքը», (այսինքն՝ Քրիստոսը վար իշեցնելու,) 7 կամ. «Ո՞վ պիտի իշնէ անդունքը» (այսինքն՝ Քրիստոսը մեռեներէն վեր հանելու): (Abyssos ց12) 8 Հապա ինչ կ'ըսէ ան. «Խօսքը մօտ է բեզիք, բերանիի եւ սիրտի մէջ է». այսինքն հաւատքին հօսքը՝ որ մենք կը քարոզենք: 9 Որովհետեւ եթել բերանովդ Տէր դաւանին Յիսուսը, ու սիրտի մէջ հաւատաս թէ Աստուած մեռեներէն յարուցանեց զայն՝ պիտի փրկուիս: 10 (որովհետեւ սիրտով կը հաւատայ մէկը՝ արդարանալու համար, ու բերանով կը դաւանի՝ փրկուելու համար:) 11 Քանի որ Գիրքը կ'ըսէ. «Ո՞վ որ անոր հաւատայ՝ ամօրահար պիտի չըլլայ»: 12 Վրդարել խտրութիւն չկայ Յրեային ու Յոյնին միջեւ, որովհետեւ բոլորին վրա եղող նոյն Տէրը ճոխութեամբ կը հասնի բոլոր անոնց՝ որ զինք կը կանչեն: 13 Քանի որ “ով որ Տէրոյ անունը կանչէ՝ պիտի փրկուի”: 14 Ուրեմն ինչպէս պիտի կանչեն զայն՝ որուն հաւատացած չեն. կամ ինչպէս պիտի հաւատան անոր՝ որուն մասին լսած չեն. կամ ինչպէս պիտի լսեն՝ առանց քարոզիչ: 15 Կամ ինչպէս պիտի բարողեն՝ եթել չղոկուին, ինչպէս գրուած է. «Ինչ զեղեցիկ են ուրերը անոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ'աւետեն, բարի բաներ կ'աւետեն»: 16 Բայց բոլորը շնազանդեցան աւետարանին, քանի որ Եսայի կ'ըսէ. «Տէր, ովք հաւատաց մեր տուած լրւրին»: 17 Ուրեմն հաւատքը կու զայ լսելն, ու լսել՝ Աստուծոյ խօսքն: 18 Բայց կ'ըսեմ. «Միթել չլսեցին: Անկասկած. “Անոնց հնչիլնը զնաց ամքնից երկիրը, եւ անոնց խօսքը՝ մինչեւ երկրագունդին ծայրերը”»: 19 Բայց կ'ըսեմ. «Միթել Խորայէլ չզիտցամ»: Նախ Մովսէս կ'ըսէ. «Ես պիտի գրգռեմ ծեր նախանձը անպիտան ազգով” մը, պիտի բարկացնեմ ծեզ անիսել ազգով մը»: 20 Բայց Եսայի շատ յանդուզն է, ու կ'ըսէ. «Ես գտնուեցայ աննոնցմ՝ որոնք չեին փնտոեր զիս, յայտնուեցայ աննոնց՝ որոնք չեին հարցներ իմ մասին»: 21 Սակայն Խորայէլի համար կ'ըսէ. «Ամբողջ օրը երկարցի իմ ձեռքերս՝ չանսացող եւ հակաճառող ժողովուրդի մը»:

11 Ուրեմն կ'ըսեմ. «Միթել Աստուած վանեց իր ժողովուրդը»: Ամճնեւին. որովհետեւ ես ալ Խորայէլացի եմ, Արքահամի զարմէն, Քենիսամինի տոհմէն: 2 Աստուած չվանեց իր ժողովուրդը, որ նախապէս ճանչացած էր: Միթել չէ՞ք գիտեր թէ Գիրքը ինչ կ'ըսէ Եղայի մասին, թէ ինչպէս ան կը զանգատեր Աստուծոյ՝ Խորայէլի դեմ, բաերկով. 3 «Տէր, քու մարգարեներդ սպաննեցին ու քու զոհաւանաներդ փյուղցին. ես մինակ մնացած եմ, եւ իմ անծ ալ կը փնտուեն»: 4 Բայց ինչ կ'ըսէ անոր Աստուծոյ պատզամ. «Ինծի պահեցի եօթը հազար մարդ, որոնք Բահադի չծնրադրեցին»: 5 Նոյնպէս ալ այս ներկայ ատենը մնացորդ մը

կայ՝ շնորհիք ընտրութեան համաձայն: 6 Եթ եթ շնորհբով է, ուրեմն այ գործերէն չէ. այլապէ՞ւ՝ շնորհը այ շնորհք չըլլար: Իսկ եթ գործերէն է, այ շնորհք չէ. այլապէ՞ւ՝ գործ այ գործ չըլլար: ” 7 Ուրեմն ինչ. Խրայել չհասաւ այն բանի՞ որ կը փնտռէր. սակայն ընտրուածները հասան անդ, իսկ միւլները կուրցան 8 (ինչպէս գրուած է. «Աստուած անոնց տուալ թմրութեան ողի. աչեր՝ որ չտեսնեն, եւ ականջներ՝ որ չլսեն»). մինչեւ այսօր: 9 Ու Դաւիթ կ'ըսէ. «Անոնց սեղանը պարմ, որոգայթ, զայշակողութիւն եւ հասուցում թող ըլլայ իրենց: 10 Անոնց աչերը թող խաւարին՝ որպէսզի չտեսնեն, եւ անոնց կրնակը ամէն ատեն վար ծու»: 11 Ուրեմն կ'ըսէմ. «Միթե անոնք սայթաքեցան՝ որպէսզի իինամն»: Ամենեւին: Յապա՞ փրկութիւնը հասաւ հեթանոսներուն անոնց անկումով, որպէսզի գրգռէ անոնց նախանձը: 12 Ուստի եթ անոնց անկումը աշխարհի հարստութիւն եղաւ, եւ անոնց նուաստացումը՝ հեթանոսներուն հարստութիւն, այ նրչափ աեփ՝ անոնց յիութիւնը: 13 Բայց ճեզի՝ հեթանոսներուղ կ'ըսէմ. «Քանի որ հեթանոսներուն առաքեան եմ կը փառաւորեմ իմ սպասարկութիւնս, 14 յուսալով բարի նախանձը գրգռել իմ մարմիննեւ եղողներուն, եւ փրկել անոնցմ ունանք»: 15 Որովհետեւ եթ անոնց մեկրուսացուիլը աշխարհի հաշորութիւն եղաւ, հապա ինչ պիտի ըլլայ անոնց վերատին բնդունուիլը, եթ ոչ ոչ կենաք մեռեներէն: 16 Ուրեմն՝ եթ երախայրիքը սուրը է, նոյնն է նաեւ զանգուածը ու եթ արմատը սուրը է, ուրեմն ճիւղերն ալ: 17 Եթ այդ ճիւղերէն ումանք կտրուեցան, ու դրևն՝ որ վայրի ճիթենի էիր, պատուաստուեցար անոնց մէշտեղ եւ հայորդակից եղար անոնց հետ ճիթենիին արմատին ու պարարտութեան, 18 վի պարծենար ճիւղերուն դիմ: Իսկ եթ պարծենաս, գիտցիր թէ դրևն չես որ կը կրես արմատը, հապա արմատը՝ բեզ: 19 Ուրեմն պիտի ըսես. «Ճիւղերը կտրուեցան՝ որպէսզի ես պատուաստուիմ»: 20 Լաւ, անոնք կտրուեցան անհաւատութեան պատճառով, ու դուն հաստատ մնացած ես հաւատրով: Մեծամիտ մի ըլլար, հապա վախցիր. 21 Որովհետեւ եթ Աստուած չխնայեց բնական ճիւղերուն, գուցէ չխնայ նաեւ բեզի: 22 Ուրեմն տես Աստուծոյ քաղցրութիւնն ու խստութիւնը. խստութիւն՝ ինկածներուն հանդէպ, իսկ բարութիւն՝ բեզի հանդէպ, եթ յարատեւես անոր քաղցրութեան մէջ. այլապէ՞ւ՝ դրևն ալ պիտի կտրուի: 23 Իսկ անոնք ալ պիտի պատուաստուին՝ եթ չմնան իրենց անհաւատութեան մէջ, որովհետեւ Աստուած կարող է դարձեալ պատուաստեց զանոնք: 24 Քանի որ եթ դրևն կտրուեցար այն ճիթենիւն՝ որ բնութեամբ վայրի էր, եւ հակառակ բնութեան՝ պատուաստուեցար լաւ ճիթենի մը վրայ, այ նրչափ աւելի ասոնք՝ որ բնական ճիւղերն են, պիտի պատուաստուին իրենց սեփական ճիթենիին վրայ: 25 Որովհետեւ չեմ ուզեր, եղբայրներ, որ անգիտանաք սա

խորհուդին, (որպէսզի դուք ձեզ իմաստուն չտեպէք,) թէ մասնակի կուրութիւն պատահեցաւ Խրայելի, մինչեւ որ ներս մտնէ հեթանոսներուն լիութիւնը: 26 Եւ այսպէս՝ ամբողջ Խրայելը պիտի փրկուի, ինչպէս գրուած է. «Ազատարար Սինուն պիտի հեռացնէ ամբարժութիւնը»: 27 Եւ այս է իմ ոլիստու անոնց հետ, երբ քաւեմ անոնց մեղքերը»: 28 Ալետարանին համաձայն՝ անոնք թշնամիներ են ձեր պատճառով. բայց ընտրութեան համաձայն՝ սիրելի են իրենց հայրերուն պատճառով, 29 քանի որ Աստուծոյ շնորհներն ու կոչումը անդառնայի են: 30 Որովհետեւ ինչպէս ժամանակին դուք ալ չէիր հնազանդեր Աստուծոյ, բայց հիմա ողորմութիւն գտաք անոնց անինազանդրութեամբ, 31 նոյնպէս անոնք ալ հիմա չհնազանդեցան, որպէսզի անոնք ալ ողորմութիւն գտնեն ձեր գտած ողորմութեամբ»: 32 Որովհետեւ Աստուած ներփակեց բոլորը անինազանդրեան մէջ, որպէսզի ողորմի բոլորին: 33 «Ով Աստուծոյ ճոխութեան, իմաստութեան ու գիտութեան խորութիւնը. ինչպէս անքննեի են իր դատաստանները, եւ անզննեի՝ իր ճամբանները: 34 Որովհետեւ նվ գիտցա Տերոց միտքը, կամ նվ անոր խորիդատու եղաւ: 35 Կամ նվ նախապէս անոր սուալ բան մը, որ հասուցանուի իրեն»: 36 Որովհետեւ անկէ, անով եւ անորն են բոլոր բանները, որուն փա՞ռ յալիտեան: Ամեն: (այօն ց165)

12 Ուրեմն կ'աղաքն ձեզի, եղբայրներ, Աստուծոյ կարեկցութեամբ, որ ձեր մարմինները ներկայացնեք որպէս ապրող զին մը՝ սուրք, աստուածահանոյ. այդ է ձեր բանական պաշտամունքը: 2 Եւ մի՛ համակերպիք այս աշխարհին, հապա փոխակերպութեցէ՛ք ձեր միտքին նորոգութեամբ, որպէսզի բննէք թէ ինչ է Աստուծոյ կամքը, որ բարի, հաճելի եւ կատարեալ է: (այօն ց165) 3 Քանի որ ինծի տրուած չնորիքով կ'ըսեմ ձեզմէ ամեն մէկուն, որ իր մասին աւելի բարձր համարում չունենայ՝ քան ինչ որ պէտք է մտածէ, հապա խոհեմութեամբ մտածէ, հաւատքի չափին համեմատ՝ որ Աստուած բաշխած է իւրաքանչիւրին: 4 Որովհետեւ ինչպէս մեկ մարմինի մէջ ունինք շատ անդառներ, եւ այդ բոլոր անդառները միեւնոյն պաշտօնը չունին, 5 նոյնպէս մենք՝ շատ ըլլալով մէկ մարմին ենք Քրիստոսով, եւ իւրաքանչիւր՝ իրարու անդառներ: 6 Ուստի՝ ունենալով շնորհներ, որոնք կը տարբերին այն շնորհիքին համեմատ՝ որ մեզի տրուած է, եթ մարգարեւութիւն է՝ մարգարեաննը հաւատքին համեմատութեամբ, 7 եթ սպասարկութիւն՝ սպասարկենք. ան որ կը սորվեցն՝ թող յարատեւե սորվեցնեով, 8 ան որ կը յորդորէ՝ յորդորելով. ան որ կը բաշխէ թող յարատեւե պարզամտութեամբ, ան որ վերակացու է՝ փութաջանութեամբ, ան որ կ'ողորմի՝ ուրախութեամբ: 9 Սէրը թող ըլլայ առանց կեղծիքի. չարէն զգուեցէք, բարիին

յարեցէք: 10 Իրարու հանդեպ գորովալից եղէք՝ Եղբայրական սիրով. պատուելու մէջ՝ զիրայի գերատասեցէք: 11 Փութազանութեան մէջ ծոյլ մի՛ ըլլաք. եռանդն հոգիով Տերոց ծառայեցէք: 12 Յոյսն ուրախացէք. տառապանի մէջ համբերեցէք. այօթք մէջ յարատեւցէք: 13 Սուլրերու կարիքներուն հաղորդակից եղէք. իշխափիութեան հետամուտ եղէք: 14 Ձեզ հալածողները օրինեցէք. օրինեցէք եւ մի՛ անհծէք: 15 Ուրախացողներուն հետ ուրախացէք, ու յացոյներուն հետ յացէք: 16 Իրարու հանդեպ միեւնին մտածումը ունեցէք: Բարձր քաներու վրայ մի՛ մտածէք, հապա խոնարհեցէք դէպի նուաստները. դուք ձեզ իմաստուն մի՛ սեպէք: 17 Չարիքի փոխարէն չարիք մի՛ հատուցանեցէք ունեւ մէկուն. մտադրեցէք ընել ինչ որ պարկեշու բոլոր մարդոց առջեւ: 18 Որչափ կարեի Ե ձեզի՝ խաղաղութեան պահեցէք ասեն մարդու հետ: 19 Սիրելիներ, վրէժմնոյիր մի՛ ըլլաք դուք ձեզի համար, հապա տեղ տուէք Աստուծոյ բարկութեան. որովհետեւ գրուած է. «Վրէժմնորութիւնը իմս Ե, ես պիտի հատուցանեմ, - կ'ըսէ Տերը»: 20 Ուրեմն «Եթէ քու թշնամիր անօրեցած Ե՝ սնուցանք զայն, ու եթէ ծարաւցած Ե՝ խմցնը անոր. քանի որ այսպէս ընելով՝ կրակի կայծեր պիտի կուտակես անոր գլուխին վրայ»: 21 Չարէն մի՛ յախուիր, հապա քարիկվ յաղթէ չարին:

13 Ամէն անձ թող հպատակի իր վրայ եղած իշխանութիւններուն. որովհետեւ չկայ իշխանութիւն մը՝ որ Աստուծն չըլլայ, եւ անոնք որ կան՝ կարգուած են Աստուծմն: 2 Հետեւաբար նվ որ կ'ընդդիմանայ իշխանութեան, կը դիմադրէ Աստուծոյ կարգադրութեան. եւ անոնք որ կը դիմադրէն՝ իշենք գիրենք կը դատապարտէն»: 3 Քանի որ իշխաններ՝ բարի գործերու համար վախ չեն ազդեր, հապա՝ չար գործերու: Ուստի կ'ուզեն չվախնալ իշխանութենին. բարին գործէ, եւ գրվեսա պիտի ընդունիս անվէ: 4 Որովհետեւ ան Աստուծոյ սպասարկուն Է բեզի համար՝ որ բարին գործես. բայց եթէ չար գործեն՝ վախցիր, քանի որ գուր տեղը չէ որ սուր կը կրէ մէջքը. որովհետեւ Աստուծոյ սպասարկուն Է, եւ վրէժմնոյիր՝ բարկութիւն հասցնելու անոր վրայ՝ որ չարիք կը գործէ: 5 Ուստի հարկ է հպատակի ոչ միայն բարկութեան համար, այլ նաև խոնանութի համար: 6 Այս պատճառով Է որ տուրք ալ կը վճարէք. որովհետեւ Աստուծոյ պաշտօնեաներն են՝ բուն այս քանին յատկացուած: 7 Ուրեմն հատուցանեցէք բոլորին ինչ որ կը պարտիք. որին որ տուրք տրուելու Ե՝ տուրքը, որին որ մաքս՝ մաքսը, որին որ վախ՝ վախը, որին որ պատիւլը: 8 Ո՛չ մէկ պարտք ունեցէք ունելուն, բացի գիրար սիրելէ. որովհետեւ նվ որ կը սիրէ ընկեր՝ գործադրած կ'ըլլայ Օրէնքը: 9 Արդարեւ այն բառածք. «Ճնութիւն մի՛ ըներ, սպանութիւն մի՛ ըներ, գողութիւն մի՛ ըներ, սուտ վկայութիւն

մի՛ տար, մի՛ ցանկար», եւ եթէ կա ուրիշ որեւէ պատուիրան՝ համաօտարար կը բովանդակուի սա խօսքին մէջ. «Սիրէ ընկեր քու ամձի՞ն պէս»: 10 Սէրը ոչ մէկ չարիք կը քրծէ իր ընկերին. ուրեմն սէրն է Օրէնքին գործադրութիւնը: 11 Նաեւ գիտնանք ատենը՝ թէ արդէն ժամն է բունեն արդնապու, որովհետեւ իինա մէր փրկութիւնը աւելի մօս Ե՝ քան եր հաւատացինք: 12 Գիշերը շատ յախացած է, ու ցերեկը՝ մօտեցած. ուրեմն թօթափենք խաւարին գործերը, ու հազնինք լոյսին գրաիր: 13 Վայեցլութեանը ընթանանք, ինչպէս ցերեկ ատեն, ոչ թէ գեխութեամբ, ու արքեցութեամբ, ոչ թէ խանակ անկողինով եւ ցոփութեամբ, ոչ թէ կորիւով ու նախանձով. 14 հապա հագեք Տէր Յիսուս Թրիստոսը, եւ մի՛ մտադրէ մարմինին ցանկութիւնները գոհացնել:

14 Ընդունեցէք հաւատքի մէջ տկար եղողը՝ առանց քննադատելոյ կարծիները. 2 Քանի որ մէկը կը հաւատայ թէ ամեն քան կրնայ ուտել, իսկ ուրիշ մը՝ որ տկար Ե՝ բանջարելին կ'ուտե՛: 3 Ան որ կ'ուտե՛ թող չանարգէ չուտողը, եւ ան որ չ'ուտեր՝ թող չդատէ ուտողը, որովհետեւ Աստուծած ընդունած է զայն: 4 Դուն ով եւ՝ որ կը դատես ուրիշին ծառան. հաստատուն կենայ կամ իյնայ՝ իր խկական Տէրոց համար Ե: Բայց կանգուն պիտի պահուի, որովհետեւ Աստուծած կարող է կանգուն պահել զայն: 5 Մէկը կը նկատէ օր մը ուրիշէ մը գերադաս, միւսն ալ կը նկատէ բոլոր օրերը հաւասար. իշխաբանչիւրը լման համագուած թող ըլլայ իր միտրին մէջ: 6 Ան որ համարում կ'ընծայէ մէկ օրուան՝ Տէրոց համար համարում կ'ընծայէ, իսկ ան որ համարում չընծայէր մէկ օրուան, Տէրոց համար համարում չընծայէր: Ան որ կ'ուտե՛ Տէրոց համար կ'ուտե՛, քանի որ Աստուծն չնորիհական կ'ըլլայ. իսկ ան որ չ'ուտեր, Տէրոց համար չ'ուտեր, բայց Աստուծն չնորիհական կ'ըլլայ: 7 Արդարեւ մեզմէ ոչ մէկը ինքնիրեն համար կ'ապրի. կամ ինքնիրեն համար կ'ապրի. բայց մեռնի. 8 Քանի որ եթէ ապրինք՝ Տէրոց համար կ'ապրինք, ու եթէ մեռնինք՝ Տէրոց համար կը մեռնինք: Ուրեմն թէ ապրինք եւ թէ մեռնինք՝ մենք Տէրոցն ենք: 9 Որովհետեւ Թրիստոս սա նպատակով մեռաւ ու վերապրեցաւ, որպէսզի Տէր ըլլայ թէ մեռենիներուն եւ թէ ողջերուն: 10 Եսկ դուն ինչո՞ւ կը դատես եղբայրդ, կամ ինչո՞ւ կ'անարգես եղբայրդ, քանի բոլորս ալ պիտի ներկայանանք Թրիստոսի դատարանը: 11 Արդարեւ գրուած է. «Ես կ'ապրիմ, - կ'ըսէ Տէրը. ամէն ծունկ պիտի կիր իմ առջեւս, եւ ամէն լեզու պիտի դաւանի գիս իր Աստուծած»: 12 Ուրեմն մեզմէ իշխանչիւր հաշի պիտի տայ Աստուծոյ՝ ինքնիրեն համար: 13 Ուստի ալ չդատենք զիրադ. այլ մանաւանդ սա վճուեցէք, որ ոչ մէկը սայթաքու կամ զայթակութիւնն ոնէ իր եղբօր առջեւ: 14 Գիտեմ, ու համոզուած եմ Տէր Յիսուս թօթուով, թէ ոչինչ ինքնիրմէ պիդի Ե. բայց ով որ պիդի կը սեպէ որեւէ բան, անոր համար պիդի Ե ատիկա: 15

Սակայն եթե Եղբայրդ տրտմի կերակուրի համար, ալ սիրով չես ընթանար. բռլ կերակուրովի մի կորսնցներ ան՝ որուն համար Քրիստոս մեռաւ: 16 Ուրեմն հայոցութիւն թող չըլլայ ձեր բարիխն համար, 17 քանի որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը կերակուր ու խմելիք չէ, հապա արդարութիւն, խաղաղութիւն եւ ուրախութիւն՝ Սուլր Հոգիով: 18 Արդարելով ով որ այս կերպով Քրիստոսի կը ծառայէ՛ Աստուծոյ հաճեկի ու մարդոցմէ զնահատուած է: 19 Ուրեմն հետամնւու ըլլանք այն բաներուն՝ որոնք խաղաղութիւն կը հայթայթեն, եւ այն բաներուն՝ որոնցմով շինութիւն կ'ըլլայ իրարու: 20 Մի բանիք Աստուծոյ գործը կերակուրի համար: Արդարելով բոլոր բաները մաքրու են. սակայն գշեն այն մարդուն համար՝ որ կ'ուտե զայթակեցներով: 21 Լաւ է ոչ միս ուտել, ոչ զինի խմել, ոչ ալ որեւէ բան ընել՝ որով Եղբայրդ կը սայթաքի, կը զայթակղի կամ կը տկարանայ: 22 Դուն հաւանոր ունիս. քեզի վերապահէ զայն՝ Աստուծոյ առջեւ. Երամի անոր, որ չի դատապարտեր ինքինը անով՝ որ ինք կը զնահատէ: 23 Բայց ան որ կը տատամի, եթե ուտե՝ կը դատապարտուի, քանի որ հաւատքով չէ որ կ'ուտե. արդարելու ամեն ինչ որ հաւատքով չէ՝ մեղը է:

15 Ուստի մենք, որ զօրաւոր ենք, պարտաւոր ենք կրել տևարներուն տկարութիւնը, եւ ոչ թէ հաճեցնել մենք մեզ: 2 Մեզմէ իրաքանչիւրը թող հաճեցնէ իր ընկերը՝ շինութեան համար, անոր բարիխն համար: 3 Քանի որ Քրիստոս այ շիամեցուց ինքինը, հապա՝ ինչպէս գրուած է. «Քեզ անարդուներուն նախախններու ինկան իմ վրաս»: 4 Որովհետեւ նախապէս գրուած ամեն ինչ՝ գրուեցար որ մենք սովորինք, որպէսզի յոյ ունենանք՝ համբերութեամբ: 5 Ուրեմն համբերութեան ու միշտարութեան Աստուծոյ թող շնորհէ ձեզի համախոն ըլլալ իրարու եետ՝ Քրիստոս Յիսուսի համաձայն, 6 որպէսզի միարան ու միաբերան փառարանէր Աստուծած, մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Յայրը: 7 Ուստի ընդունեցէ՛ զիրար, ինչպէս Քրիստոս ալ ընդունեց մեզ՝ Աստուծոյ փառքին համար: 8 Արդարելով կ'ըսեմ թէ Յիսուս Քրիստոս սպասարկու եղալ թիվառութեամ՝ Աստուծոյ ճշմարտութեան համար, որպէսզի հաստատէ նախահայրերուն տրուած խոստումները: 9 Եւ հեթանոսները Աստուծած փառարաններ՝ իր ողորմութեան համար, ինչպէս գրուած է. «Ասոր համար պիտի ներքողեմ թեզ հեթանոսներուն մէջ, եւ սաղմոս պիտի երգեմ բռլ անունիդյ»: 10 Դարձեալ կ'ըսէ. «Յեթանոսներ, ուրախացէ՛ անոր ժողովուրդին եետ»: 11 Եւ դարձեալ. «Գովարաննեցէ՛ Տերը, բոլոր հեթանոսներ, ու գովեցէ՛ զայն, բոլոր ժողովուրդներ»: 12 Դարձեալ Եսայի կ'ըսէ. «Ենսէի մէկ արմատը պիտի ըլլայ, եւ կանգներով հեթանոսներուն վրա պիտի իշխէ. անոր պիտի յուսան իշխէ մեր հեթանոսները»: 13 Ուրեմն յոյսի

Աստուծած թող լեցնէ ձեզ ամեն ուրախութեամբ ու խաղաղութեամբ՝ ձեր հաւատքին համենատ, որպէսզի ձեր յոյս առատանայ Սուլր Հոգիին գորութեամբ: 14 Ես ինքս ալ համոզուած եմ ձեր մասին, իմ Եղբայրներս, թէ դրու ալ յի Եք բարութեամբ, ամեն գիտութեամբ լեցուած, եւ կրնաք զիրար իրատել: 15 Սակայն, Եղբայրներ, կերպով մը աւելի յանդզութեամբ գրեցի ձեզի, իբր թէ յիշեցնելով ձեզի, Աստուծունի ինծի տրուած շնորհիքն պատճառով՝ 16 որ Յիսուս Քրիստոսի պաշտօնեան ըլլամ հեթանոսներուն մէջ, Աստուծոյ աւետարանին քահանայութիւնը կատարելով, որպէսզի հեթանոսները ըլլան ընդունելի ընծայ՝ Սուլր Հոգիով սրբացած: 17 Ուրեմն Քրիստոս Յիսուսի միջոցով պատճառ ունիմ պարծենալոր Աստուծոյ վերաբերող բաներուն մէջ: 18 Բայց չեմ յանդզինիր խօսիլ այն բաներէն որեւէ մէկուն մասին, որ Քրիստոս ինծմով գործադրած չէ հեթանոսները հնազանդեցնելու համար, խօսուով ու գործով, 19 գորաւոր նշաններով ու սրբանչելիքներով, Աստուծոյ Հոգիին գորութեամբ. այնպէս որ, սկսելով Երուսաղէմն եւ անոր շրջակայթէն՝ մինչեւ Իշլիլիքիկում, լիովին քարոզեցի Քրիստոսի աւետարանը: 20 Այսպէս, պատիւ համարեցի աւետարանել ինը՝ ուր Քրիստոս քարոզուած չէր, որպէսզի ուրիշի մը դրած իիմին վրա չկառուցանեմ, հապա՝ ինչպէս գրուած է. 21 «Անոնք՝ որոնց չէր պատճուած անոր մասին՝ պիտի տեսնեն, եւ անոնք որ չէին լսած՝ պիտի հասկնան»: 22 Ասոր համար ալ շատ անզամ արգիլուեցայ ձեզի զայլ: 23 Իսկ իիմա, այս կողմերը այլեւս քարոզելու տեղ չունենալով, ու շատ տարիներէ ի վեր տենչալով ձեզի զայլ, 24 երբ դէպի Սպանիա ճամբորդեմ՝ կը յուսամ ճամբորդութեանն ընթացքին ձեզի հանդիպի, ու ձեզմէ ուղարկուած հոն երթայ, անշուշտ նախ ձեզմով մասամբ յագենալի ետք: 25 Իսկ իիմա Երուսաղէմ կ'երթամ՝ սուրբերուն սպասարկելու: 26 Որովհետեւ Մակեդոնացիներն ու Աքայիացիները բարեհանցան հաղորդակից ըլլայ Երուսաղէմ եղող աղքատ սուրբերու կարիքներուն: 27 Իսկապէս բարեհանցան, եւ անոնց պարտական ալ են: Որովհետեւ եթե հեթանոսները հաղորդակցեցան անոնց հոգեւոր բաներուն, պարտաւոր են նաեւ օգնել անոնց՝ մարմնաւոր բաներուն մէջ: 28 Ուրեմն երբ կատարեն ասիկա եւ կնքեն անոնց այս պատուը, Սպանիա պիտի երթամ ձեր բռվէն անցնելով: 29 Եւ զիտեմ թէ երբ զամ ձեզի՝ պիտի զամ Քրիստոսի աւետարանին օրինութեան լիութեամբ: 30 Կ'ապաչն ձեզի, Եղբայրներ, մեր Տերոջոնով՝ Յիսուս Քրիստոսով ու Հոգիին սիրով, որ պայքարիք ինծի եետ ձեր աղօթքներուն մէջ՝ որոնք Աստուծոյ ուղղուած են ինծի համար, 31 որպէսզի ազատիմ Յիշաստանի անհնազանդներէն, եւ սուրբերէն ընդունուի Երուսաղէմի մէջ ընելիք իմ սպասարկութիւնս, 32

ու ես ուրախութեամբ գամ ձեզի Աստուծոյ կամքով, եւ հանգստանամ ձեզի հետ: **33** Խաղաղութեան Աստուածը ձեր բոլորին հետ: Ամէն:

16 Ձեզի կը յանձնարարեմ մեր Փիրէ քոյրը, որ Կնքրեայի Եկեղեցին սարկաւագուին է. **2** որպէսզի ընդունիք զինք Տերոշմով՝ ինչպէս արժանավայել է սուրբերուն, եւ օգնէք անոր՝ ինչ բանի մէջ որ պէտք ունենայ ձեզի. քանի որ ինք շատերու հոգատար եղաւ, նաեւ ինծի: **3** Բարեւեցէք Պրիկլէն եւ Ակիլասը՝ Ջրիստոս Յիսուսի իմ գործակիցներս, **4** (որոնք վտանգի մէջ դրին իրենց վիզերը՝ իմ անծիս համար. որոնցմէ ոչ միայն նև շնորհակալ եմ, հապս նաեւ հեթանոսներուն բոլոր Եկեղեցիները,) **5** նմանապէս Եկեղեցին՝ որ անոնց տան մէջ է: Բարեւեցէք Եպեննետոսը՝ իմ սիրելիս, որ Աքայիսի երախայրիքն է Ջրիստոսի համար: **6** Բարեւեցէք Մարիամը, որ շատ աշխատեցաւ մեզի համար: **7** Բարեւեցէք Անդրոնիկոսն ու Յոնիհան, իմ ազգականներս ու գերութեան ընկերներս, որոնք երեւեին են առաքեալներուն մէջ եւ Ջրիստոսի պատկանեցան ինձմտ ալ առաջ: **8** Բարեւեցէք Անպիհան՝ իմ սիրելիս Տերոշմով: **9** Բարեւեցէք Ուրբանոսը՝ մեր գործակիցը Ջրիստոսով, եւ Ստաքէսը՝ իմ սիրելիս: **10** Բարեւեցէք Ապէտիսը, որ զնահատուած է Ջրիստոսով: **11** Բարեւեցէք անոնք՝ որ Արիստարուլոսի տունեն են: Բարեւեցէք Յերովիլիոնը՝ իմ ազգական: Բարեւեցէք Նարկէփի տունեն եղորիները՝ որոնք Տերոջն են: **12** Բարեւեցէք Տրիփոնը եւ Տրիփոնը, որոնք կ'աշխատին Տերոշմով: Բարեւեցէք սիրելի Պերսիին, որ շատ աշխատեցաւ Տերոշմով: **13** Բարեւեցէք Ռուփոնը՝ Տերոշմով ընտրեալը, եւ անոր մայրը՝ որ ինս ալ է: **14** Բարեւեցէք Ասինկրիտոսը, Փղեզոնը, Յերմասը, Պատրորան, Յերմէսն ու անոնց հետ եղող եղբայրները: **15** Բարեւեցէք Փիոռողոսը եւ Յուլիան, Շերեւսն ու անոր քյորը, Ողիմպասը եւ անոնց հետ եղող բոլոր սուրբերը: **16** Բարեւեցէք զիրար սուրբ համբոյուվ: Ջրիստոսի (բոլոր) Եկեղեցիները կը բարեւեն ձեզ: **17** Կ'աղաճն ձեզի, Եղբայրներ, ուշադիր եղէք անոնց՝ որ կը գոյացնեն բաժանումներ եւ գայթակիութիւններ, հակառակ ձեր սորված ուսուցումին, ու հեռացէք անոնցմ: **18** Որովհետեւ այդպիսիները կը ծառայեն ոչ թէ մեր Տերոց՝ Ջրիստոսի, հապս իրենց որովպայնին, եւ անմեղներուն սիրտերը կը խարեն բարի խօսքերով ու գովեստներով: **19** Քանի որ ձեր հնազանդութիւննը բոլորին ծանօթ է, ես ալ ձեզի համար ուրախ եմ. բայց նաեւ կ'ուզեմ՝ որ դուք իմաստուն ըլլաբ բարիին հանդէպ, եւ աննենգ՝ չարին: **20** Եւ խաղաղութեան Աստուածը շուտով պիտի ջախջախիւ Սատանան ձեր ոսքերուն տակ: Մեր Տերոց՝ Յիսուս Ջրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ: **21** Տիմոթէոս՝ իմ գործակիցը,

եւ Ղուկիոս, Յասոն ու Սոսիպատրոս՝ իմ ազգականներս, կը բարեւեն ձեզ: **22** (Ես ալ՝ Տերտիոս, որ գրեի այս նամակը, կը բարեւեն ձեզ Տերոշմով): **23** Գայիսու՝ իմ եւ ամբողջ Եկեղեցիին հիւրծնկալը՝ կը բարեւե ձեզ: Երաստոս՝ քաղաքին գանձապէտը՝ կը բարեւե ձեզ, նաեւ Կուտասոս Եղբայրը: **24** Մեր Տերոց՝ Յիսուս Ջրիստոսի շնորհքը ձեր բոլորին հետ: Ամէն: **25** Եւ իհնա՝ անը՛, որ կարող է ձեզ ամրացնել՝ իմ աւետարանիս ու Յիսուս Ջրիստոսի քաղոզութեան համաձայն, այն խորհուրդին յայտնութեան համաձայն՝ որ լրութեան մէջ մնացած էր դարերու ժամանակներէն ի վեր, (աթոն g166) **26** բայց հիմա բացայատ եղաւ ու Մարգարէներուն գիրքերով - յահիսնեական Աստուծոյ հրամանին համաձայն - բոլոր հեթանոսներուն գիտցուեցալ՝ հաւատքի հնազանդութեան համար, (աթոն g166) **27** միւ՝ կ իմաստուն Աստուծոյ՝ Յիսուս Ջրիստոսի միջոցով իմ՝ ոք յաւիտեան: Ամէն: (աթոն g165)

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ

1 Պողոս, կանչուած Վստուծոյ կամքով՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ ըլլալու, ու Սոսթենես Եղբայրը, 2 Կորնջոսի մէջ Եղած Վստուծոյ Եկեղեցին, անոնց՝ որ Քրիստոս Յիսուսով սրբացած են, կանչուած՝ սուրբեր ըլլալու բոյր անոնց հետ, որ ամէն տեղ կը կանչեն մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անոնը, թէ իրենց եւ թէ մեր Տերոց. 3 Չսորիք ու խաղաղութիւնը ձեզի Վստուծմէ՝ մեր Յօրմէն, եւ Տեր Յիսուս Քրիստոս։ 4 Ամէն աստեն շնորհակալ կ'ըլլամ իմ Վստուծմէն ձեզի համար, քանի որ Վստուծոյ շնորհբը տրուած է ձեզի Քրիստոս Յիսուսով, 5 ու դուք ամէն բանի մէջ հարստացած էք անով՝ ամէն խօսքով եւ ամէն գիտութեամբ։ 6 Վսպէ՞ն Քրիստոսի վկայութիւնը հաստատուեցաւ ձեր մէջ, 7 որպէսզի ոչ մեկ շնորի պակսի ձեզի, մինչ կը սպասէք մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան։ 8 Ինը նաեւ պիտի հաստատէ ձեզ մինչեւ վախճանը, որ անմեղադրեյի ըլլալը մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի օրը։ 9 Հաւատարիմ է Վստուծ, որու միջոցով կանչուեցաք հաղորդակից ըլլալու իր Որդիին, մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի։ 10 Կ'աղաճմ ձեզի, Եղբայրներ, մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անոնով, որ դուք բոլոր ունենաք նոյն խօսքը, ու պարակտումեր չըլլան ձեր մէջ. հապա հաստատուած ըլլալը նոյն միտքով ու նոյն դատումով։ 11 Որովհետեւ, Եղբայրներս, ծեր մասին բացայացուեցաւ ինծի Քրոլէի տունըն Եղողներէն՝ թէ կրիներ կան ձեր մէջ։ 12 Հիմա սա կ'ըսեմ ձեզի, իրը թէ ձեզմէ իւրաքանչիւրը կ'ըստ։ «Ես Պողոսնան եմ», կամ. «Ես Ապողոտնան եմ», կամ. «Ես Կեփասեան եմ», կամ. «Ես Քրիստոսնան եմ»։ 13 Միթէ Քրիստոս բաժնուած է. միթէ Պողոն խաչուեցաւ ձեզի համար, կամ թէ Պողոսի անոնով մկրտուեցաք։ 14 Շնորհակալ կ'ըլլամ Վստուծմէ, որ ձեզմէ ոչ մէկը մկրտեցի, քայլ միայն Կրիստոսը եւ Գայիոսը. որպէսզի ոչ մէկը ըստ 15 թէ ես մկրտած եմ իմ անունով։ 16 Սուեփանասի ընտանիքն այ մկրտեցի։ Զեմ գիտեր ամենեւն՝ թէ այ ուրիշ մէկը մկրտեցի։ 17 Որովհետեւ Քրիստոս դրկեց զիս ոչ թէ մկրտելու, հապա աւետարանելու քայլ ոչ խօսքերու հմաստութեամբ, որպէսզի Քրիստոսի խաչը ընդունայն չըլլայ։ 18 Վրդարեւ խաչին քարոզութիւնը յիմարութիւն է անոնց համար՝ որ կը կորսուին, իսկ մեզի համար՝ որ փրկուած ենք։ Վստուծոյ գօրութիւնն է։ 19 Որովհետեւ գրուած է. «Իմաստուններուն հմաստութեամբ պիտի կորսնցնեմ, ու խելացիններուն խելքը պիտի շնչեմ»։ 20 Ուր է հմաստունը, ըւր է ուկիրը, ըւր է այս աշխարհի վիճարանողը. միթէ Վստուծ չիմարացրց այս աշխարհի հմաստութիւնը։ (այօն ց165) 21 Արդարեւ՝ քանի

աշխարհը իր իմաստութեամբ չճանչցաւ Վստուծած՝ անոր իմաստութեան մէջ, Վստուծ քարեհաճեցաւ քարոզութեան յիմարութեամբ փրկել անոնք՝ որ կը հաւատառն. 22 որովհետեւ Յրեաները նշան կը պահանջեն, եւ Յոյները իմաստութիւն կը փնտուեն, 23 իսկ մենք կը քարոզենք խաչեալ Քրիստոսը զայթակրութիւն՝ Յրեաներուն, ու յիմարութիւն՝ Յոյներուն. 24 բայց անոնց որ կանչուած են, թէ Յրեաներուն եւ թէ Յոյներուն, Քրիստոսը՝ Վստուծոյ գօրութիւնը եւ Վստուծոյ իմաստութիւնը. 25 որովհետեւ Վստուծոյ յիմարութիւնը մարդոցմէ աւելի իմաստուն է, եւ Վստուծոյ տկարութիւնը մարդոցմէ աւելի ուժեւ է։ 26 Վրդարեւ դուք կը տեսներ ծեր կոչումը, Եղբայրներ, թէ ինչպէս ոչ թէ շատ իմաստուններ՝ մարմինի համեմատ, շատ զօրաւորներ, շատ ազնուականներ կանչուեցան, 27 հապա Վստուծ ընտրեց աշխարհի յիմարները՝ որպէսզի ամօթահար ընէ իմաստունները։ Վստուծ ընտրեց աշխարհի տկարները՝ որպէսզի ամօթահար ընէ հօգոնները. 28 Վստուծ ընտրեց աշխարհի ստորինները, անարգուածներն ու բան մը չեղողները, որպէսզի ոչնչացնէ բան մը Եղողները. 29 որպէսզի ոչ մեկ մարմին պարծենայ Վստուծոյ առջեւ։ 30 Բայց դուք Քրիստոս Յիսուսով անկէ էք, որ Վստուծմէ մեզի համար իմաստութիւն, արդարութիւն, սրբութիւն եւ ազատագրութիւն եղաւ. 31 որպէսզի, ինչպէս գրուած է. «Ո՞վ որ պարծենայ, թող պարծենայ Տերոցնմնվ։»

2 Ու ես, Եղբայրներ, երբ եկայ ձեզի, չեկայ խօսքի կամ իմաստութեան գերազանցութեամբ՝ հոչակելու ձեզի Վստուծոյ վկայութիւնը. 2 որովհետեւ որոշեցի ուրիշ որեւէ բան չզիտնալ ձեր մէջ, բայց միայն Յիսուս Քրիստոսը, եւ զայն խաչուած։ 3 Ես ձեզի հետ Եղայ տկարութեամբ, ահով ու շատ դողով. 4 Եւ իմ խօսք ու քարոզութիւնն՝ ոչ թէ մարդկային իմաստութեան համոզիչ խօսքերով եին, հապա՝ Յոզիին եւ գօրութեան ապացոյցով. 5 որպէսզի ձեր հաւատքը ըլլայ ոչ թէ մարդոց իմաստութեամբ, հապա՝ Վստուծոյ գօրութեամբ։ 6 Սակայն կատարեաններուն կը խօսինք իմաստութեան մասին. բայց ըստ այս աշխարհի, ըստ այս աշխարհի ոչնչացոյ հշխաններուն իմաստութեան մասին, (այօն ց165) 7 հապա՝ Վստուծը՝ խորհրդաւոր եւ ծածկուած իմաստութեան մասին կը խօսինք, որ Վստուծ դարերէն առաջ սահմանեց մեր փառքին համար։ (այօն ց165) 8 Այս աշխարհի հշխաններուն ըստ անչափ ազանցաւ զայն, քանի որ եթէ ճանչցած ըլլային, չեին խաչեր փառքի Տերը։ (այօն ց165) 9 Բայց ինչպէս գրուած է. «Աչք չէ տեսեր, ականջ չէ լսեր, ոչ այ մարդու սիրտին մէջ մտեր են այն բանները, որ Վստուծ պատրաստած է զինը սիրողներուն»։ 10 Սակայն Վստուծ զանոնք յայտնած է մեզի իր Յոզիով, որովհետեւ Յոզին կը զննէ բոլոր բանները, մինչեւ անգամ

Աստուծոյ խորունկ բաները: **11** Արդարեւ նվ զիստ մարդուն բաները, բայց միան մարդուն հոգին՝ որ իր մեջն է նոյնավեալ ոչ մեկը զիստ Աստուծոյ բաները, այլ միան Աստուծոյ Հոգին: **12** Իսկ մենք ստացանք ոչ թէ այս աշխարհի հոգին, հապա այն Հոգին՝ որ Աստուծմ է. որպէսզի մենք զիստնանք այն բաները՝ որ Աստուած չնորիեց մեզի: **13** Նաեւ անոնց մասին կը խօսինք, ոչ թէ այն խօսքերով՝ որ մարդկային իմաստութիւնը կը սորվեցնէ, հապա Հոգին սորվեցուածներով, համեմատելով հոգեւոր բաները հոգեւորի հեն: **14** Իսկ շնչաւոր մարդը չ'ընդունիր Աստուծոյ Հոգին բաները, որովհետեւ անոնք իրեն համար յիմարութիւն են, ոչ ալ կրնայ հասկնայ, բանի որ կը զննուին հոգեւոր կերպով: **15** Բայց ան որ հոգեւոր Ե՝ կը զննէ ամեն բան, սակայն ինք կը զննուի ոչ մեկն: **16** Որովհետեւ նվ զիստաց Տէրոց միտքը, որ սորվեցնէ անոր. բայց մենք ունինք Քրիստոսի միտքը:

3 Բայց ես, եղայներ, չկրցայ խօսի ձեզի՝ որպէս հոգեւորներու, հապա որպէս մարմնաւորներու, նոյնիս որպէս Քրիստոսով Երափառներու: **2** Զեզ սնուցանեցի կաթով, ոչ թէ կերակուրով. որովհետեւ մինչեւ հիմա չ'էիր կրնար հանդուրժել, եւ ոչ իսկ ներկայիս կրնար, բանի որ տակալին մարմնաւոր էք: **3** Արդարեւ, բանի տակալին նախանձ, կրի եւ բաժանուաներ կան ձեր մէջ, միթե մարմնաւոր չ'ը ու մարդկօրն չ'ը ընթանար: **4** Որովհետեւ երբ ձեզմէ մեկը ըսէ. «Ես Պոյրսեան եմ», եւ միւսը. «Ես Ապողոսեան եմ», միթե մարմնաւոր չ'ք: **5** Իսկ ովէ Պոյրս, կամ ովէ Ե Ապողոս. լոկ սպասարկուներ, որոնցմով դուք հաւատացիք՝ ինչպէս Տէրը տուա անոնցմ-իւրաքանչիւրին: **6** Ես տնկեցի, Ապողոս ջրեց, բայց Աստուած աճեցուց: **7** Ուստի ոչ տնկողը բան մըն է, եւ ոչ ջրողը, հապա Աստուած՝ որ աճեցուց: **8** Ուրեմն տնկողն ու ջրողը մեկ են, եւ իւրաքանչիւրը պիտի ստանայ իր վարձատրութիւնը՝ իր աշխատանքին համեմատ. **9** Որովհետեւ մենք Աստուծոյ գործակից ենք. դուք Աստուծոյ մշակութիւնն եք, Աստուծոյ շինուածքն էք: **10** Աստուծոյ շնորհիքն համեմատ որ տրուեցաւ ինձի, իիմ դրի իմաստուն ճարտարապետի մը պէս, բայց ուրիշ մը կը շինէ անոր վրայ. սակայն իւրաքանչիւրը թող զգուշանայ թէ ինչպէս կը շինէ անոր վրայ: **11** Արդարեւ ոչ մեկը ալ ուրիշ իիմ կրնայ դնել՝ դրուածեն զատ, որ Յիսուս Քրիստոսն է: **12** Եթէ մեկը այս իիմին վրայ շինէ ուսկիով, արծաթով, պատուական քարերով, փայտով, խարով, խոզանով, **13** իւրաքանչիւրին գործը բացայայտ պիտի ըլլայ. բանի որ օրը պիտի բացայայտ, որովհետեւ կրակով պիտի յայտնուի եւ իւրաքանչիւրին գործին ինչպէս ըլլալը կրակը պիտի փորձարկ: **14** Եթէ մեկուն գործը՝ որ շինած է անոր վրայ՝ մնայ, ինք վարձատրութիւն պիտի ստանայ. **15** Եթէ մեկուն գործը այրի՝ պիտի

կորսնցնէ, իսկ ինք պիտի փրկուի, սակայն իբր թէ կրակի մէջն: **16** Չ'ը զիստեր թէ դուք Աստուծոյ տաճարն եք, եւ Աստուծոյ Հոգին կը բնակի ձեռ մէջ: **17** Եթէ մեկը ապականէ Աստուծոյ տաճարը, Աստուած ալ պիտի բանո՞ւ զինք. որովհետեւ Աստուծոյ տաճարը սուրբ է, եւ դուք եք այդ տաճարը: **18** Ո՞չ մեկը թող խարէ ինքզինք: Եթէ ձեզմէ մեկը կը կարծէ իմաստուն ըլլալ այս աշխարհի մէջ, թող յիմար դառնայ՝ որպէսզի իմաստուն ըլլալ: (աօն ց165) **19** Որովհետեւ այս աշխարհի իմաստութիւնը՝ Աստուծոյ քով յիմարութիւն է. բանի որ գրուած է. «Ան իմաստունները կը քոնէ իրենց խորամանկութեան մէջ»: **20** Եւ դարձեալ. «Տէրը զիտէ իմաստուններուն մոտածումները՝ որ փուճ են»: **21** Յետեւարար ոչ մեկը թող պարծենայ մարդոցմով. **22** Որովհետեւ ամեն բան ձերն է. թէ Պողոս, թէ Ապողոս, թէ Կեփաս, թէ աշխարհը, թէ կեանքը, թէ մահը, թէ ներկայ բաները եւ թէ զայիբները: Ամեն բան ձերն է. **23** Դուք ալ Քրիստոսին եք, ու Քրիստոս՝ Աստուծոյ:

4 Մարդիկ թող սեպեն մեզ՝ որպէս Քրիստոսի սպասարներն ու Աստուծոյ յորհուրդներուն տնտեսները: **2** Իսկ տնտես մը կը պահանջովի որ հասատարիմ գտնուի: **3** Բայց ինձի համար չնշին բան եր որ դատուիմ ձեզմէ, կամ մարդոց դատաստանէն. նոյնիս կն չեմ դատեր զիս. **4** (որովհետեւ ու ոչինչն զիտակից եմ իմ մասիս. բայց ոչ թէ ասով կ'արդարանամ). հապա զիս դատողը՝ Տէրն է: **5** Յետեւարար ատենէն առաջ մի՛ դատէք՝ մինչեւ որ Տէրը զա. Կնա պիտի լուսաւոր յաւարին գաղտնիքը ու երեւան պիտի հանէ սիրտերուն ծրագիրները, եւ այն ատեն իւրաքանչիւրը գովեստ պիտի ունենայ Աստուծմ: **6** Այս բաները, եղայներ, օրինակով մը կիրարկեցի՝ ինձի եւ Ապողոսի՝ ձեզի համար, որ դուք մեզմով ստրվիք գրուածեն աւելի բան մը չմտածել մարդոց մասին, որպէսզի ձեզմէ ոչ մեկը հպարտանա մէկուն համար ուրիշի մը դէմ: **7** Որովհետեւ ովէ Ե ան որ տարբեր կ'ընէ թեզ ուրիշներէն, եւ ինչ ունի՞ որ չես ստացած. ու եթէ ստացար, ինչնի կը պարծենաս՝ իբր թէ ստացած չըլլա: **8** Վկոլէն յագեցած էք, արդէն հարուստ էք, առանց մեզի թագաւորեցիք. ու երանի թէ թագաւորեիք, որպէսզի մենք ալ թագաւորենինք ձեզի հետ, **9** քանի որ կը կարծեմ թէ Աստուած յետիներ քառ մեզ՝ առաքեաներս, մահապարտներու պէս. որովհետեւ տեսարան եղանք աշխարհին, իրեշտակներուն ու մարդոց: **10** Սենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար, իսկ դուք՝ իմաստուններ Քրիստոսով: Մենք՝ տկար, բայց դուք՝ ուժեղ: Դուք՝ փառաւորուած, իսկ մենք՝ անպատուած: **11** Մինչեւ այս ժամը թէ կ'անօթենանք, թէ կը ծարաւանանք, թէ մերկ կը մնանք, թէ կը կրփահարուինք, թէ որոշ բնակավայր չչոնինք, **12** թէ ալ կը տքնինք՝ մեր ձեռքերով գործելով: Երբ մեզ հեգնեն՝ կ'օրինենք.

Երբ հալածեն՝ կը հանդուրժենք. 13 Երբ հայիոյեն՝ կ'աղաքենք: Աշխարհի աղտևութիւնը դարձանք, բոլորին աւելցուքը՝ միշտեւ հիմա: 14 Այս բաները կը գրեմ՝ ոչ թէ ձեզ ամշցնելոյ համար, հապա կը խրատեն ձեզ՝ սիրելի զաւակներուս պէս: 15 Որովհետեւ՝ նոյնիսկ եթէ դուք տասը հազար վարժապատճեն ունենաք Քրիստոսի, ոչ թէ շատ հայրեր ունիք. քանի որ Քրիստոս Յիսուսը են ծնայ ձեզ՝ աւետարանին միջոցով: 16 Ուրեմն կ'աղաքն ձեզի, նմանեցէք ինծի: 17 Ասու համար ձեզի որկեցի Տիմոթեոս, որ սիրելի զաւակ է, ու հաւատարիմ է Տերոշմով. ան պիտի վերյիշեցն ձեզի իմ ճամքաներս՝ որ Քրիստոսի մէջ են, ինչպէս ամէնուրեք բոլոր եկեղեցիներուն մէջ կը սրովեցնեմ: 18 Ունանք հպարտացան, որպէս թէ ես պիտի չզամ ձեզի: 19 Բայց շուտով պիտի զամ ձեզի, եթէ Տերը կամենայ, եւ պիտի հասկնամ ոչ թէ հպարտացողներուն խօսքերը, հապա գօռութիւնը: 20 Որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ոչ թէ խօսքով է, հապա գօռութեամբ: 21 Հնչպէս կ'ուզէք. զաւազանիվ զամ ձեզի, թէ սիրով եւ հեզութեան հոգիով:

5 Անհասարակ կը յսուի թէ ձեր մէջ պոռնկութիւն՝ կայ. եւ այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ հեթանոսներուն մէջ իսկ չկայ, որպէս թէ մէկը ունենա իր հօր կինը: 2 Ու դուք հպարտացած եք, փոխանակ սպայու, որպէսզի ձեր մէշէն վերցուի ան՝ որ այս արարքը կատարեց: 3 Արդարեւ ես - թէպէտ մարմինով բացակայ եմ, բայց հոգիով՝ ներկայ - արդէն իսկ դատեցի այսպիսի արարք գործողը, որպէս թէ ներկայ ըլլարկ: 4 Մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով, երբ հաւաքուիք՝ դուք եւ իմ հոգիս, մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի գօռութեամբ, 5 մատնեցէք այդպիսի մէկը Սատանային՝ մարմինին աւերտմին համար, որպէսզի հոգին փրկուի Տեր Յիսուսի օրը: 6 Վյո ձեր պարծանքը լաւ չէ: Չէք գիտեր թէ քիչ մը խմորը՝ կը խմորէ ամրող զանգուածը: 7 Ուրեմն մարքու եցէք իին խմորն՝ որպէսզի ըլլար նոր զանգուած մը, քանի որ անխմնը էք: Որովհետեւ Քրիստոս՝ մեր զատիկը՝ զիհութցաւ մեզի համար. 8 հետեւարար տօն կատարենք՝ ոչ թէ իին խմորով, ոչ այ չարամտութեան եւ չարութեան խմորով, հապա անկեղծութեան ու ճշմարտութեան անխմոր հացով: 9 Գրեցի ձեզի նամակին մէջ, որ յարաբերիք պոռնկողներուն հետ: 10 Սակայն ոչ անշուշտ այս աշխարհի պոռնկողներուն, կամ ազահներուն, կամ յափշտակողներուն, կամ կրօպաշտներուն հետ. այլապէ՝ պարտաւոր պիտի ըլլայիք աշխարհէն դուրս ելլիք: 11 Իսկ իիմա գրեցի ձեզի որ յարաբերիք, եթէ ունէ մէկը՝ որ եղայր կը կոչուի՝ “ըլլայ պոռնկոյ”, կամ ազահ, կամ կրօպաշտ, կամ հեգնոյ, կամ արբեցոյ, կամ յափշտակոդ. այդպիսի մարդու հետ մի՛ ուտեք անզամ: 12 Որովհետեւ ինչ պէտք ունիմ դատելու դուրսինները. միթէ դուք չէք դատեր ներսինները.

13 իսկ Աստուած պիտի դատէ դուրսինները: Ուստի վերցուցէք չարը ձեր մէջէն:

6 Եթէ ձեզմէ մէկը խնդիր մը ունենայ ուրիշի մը հետ, միթէ կը յանգնի անարդարներուն առջեւ դատուի, եւ ոչ թէ սուրբքերուն առջեւ: 2 Չէք գիտեր թէ սուրբքը պիտի դատեն աշխարհը, ու եթէ աշխարհը կը դատուի ձեզմէ, դուք արժանի չէք դատելու չնչին խնդիրները: 3 Չէք գիտեր թէ մենք պիտի դատենք հրեշտակները. հապա նրաչի աւելի այս կեանքին բաները: 4 Ուրեմն եթէ դատեր ունիք՝ այս կեանքի բաներուն համար, դատաւոր նշանակեցէք եկեղեցիին անարգները: 5 Եեզ ամշցնելու համար կ'ըսեմ. իրավ իմաստուն մը չկայ ձեր մէջ, ոչ իսկ մէկ հատ, որ կարենայ վճռել իր եղբայրներուն միջեւ: 6 Հապա եղբայր՝ եղբօր հետ դատ կը վարէ, այս ալ՝ անհաւատներուն առջեւ: 7 Ուրեմն արդէն ծանր յանցանք մը կայ ձեր մէջ, քանի որ իրարու հետ դատեր ունիք. ինչո՞ւ փոխարենը դուք չէք անիրաւուիր. ինչո՞ւ փոխարենը դուք զրկանք չէք կրեր: 8 Նոյնիսկ դուք կ'անիրաւէք ու կը զրկէք, այս ալ՝ եղբայրներուն. 9 Չէք գիտեր թէ անիրաւները պիտի չժամանգեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: Մի՛ նոյրիիք. ոչ պոռնկուները, ոչ կրապաշտները, ոչ շնացողները, 10 ոչ իգացեաները, ոչ արուագտները, ոչ գողերը, ոչ ազահները, ոչ արբեցողները, ոչ հեգնողները, ոչ ալ յափշտակողները պիտի ժամանգեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 11 Եւ ձեզմէ ունանք այդպիսիներ էին. բայց լուացուեցար, բայց սրբացար, բայց արդարացաք Տեր Յիսուսի անունով ու մեր Աստուծոյն Յոդիով: 12 Ամէն բան ինծի մարտօնուած է, բայց ամէն բան օգտակար չէ: Ամէն բան ինծի մարտօնուած է, բայց ես ոչ մէկուն իշխանութեան տակ պիտի ըլլամ: 13 Կերակուլուները փորին համար են, փորն ալ՝ կերակուրներուն. բայց Աստուծած ասիկա այ, աննոնք ալ պիտի ոչչացնէ: Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ, հապա՝ Տերոց, ու Տերը՝ մարմինին համար: 14 Եւ Աստուծած՝ որ յարուցանց Տերը, պիտի յարուցանէ նաեւ մէզ՝ իր գօռութեամբ: 15 Չէք գիտեր թէ ձեր մարմինները Քրիստոսի անդամներն են: Ուրեմն Քրիստոսի անդամները առներկ պոռնկիի անդամներ ընեն: Ամէնեւիլի: 16 Չէք գիտեր թէ ան որ պոռնկիի կը միհանայ, անոր հետ մէկ մարմին կ'ըլլայ. քանի որ Գիրը կ'ըսե. «Երկուըք պիտի ըլլան մէկ մարմինն»: 17 Իսկ ան որ Տերոց կը միհանայ, անոր հետ մէկ հոգի կ'ըլլայ: 18 Փախէք պոռնկութենէն: Ամէն մէեղ՝ որ մարդ կը գործէ, իր մարմիննէն դուրս է. բայց ան որ կը պոռնկի, կը մեղանչէ իր մարմինին դէմ: 19 Չէք գիտեր թէ ձեր մարմինը տաճարն է Սուրբ Յոդիոն՝ որ ձեր մէջն է. զայն Աստուծուն ստացար, եւ դուք ձեզի չէք պատկանիր, 20 քանի որ մէծ գինով մը գնուեցաք. Ուստի փառաւորեցէք Աստուծած ձեր մարմինին ու ձեր հոգին մէջ, որոնք կը պատկանին Աստուծոյ:

7 Ուրեմն, ինչ կը վերաբերի այն բաներուն՝ որոնց մասին գրեցիք ինձի, լաւ է մարդուն համար՝ որ կնոց չմերձենայ: 2 Բայց պոռնկութենեն խուսափելու համար՝ հրաքանչիւր թող ունենայ իր կինը, եւ ամէն կին թող ունենայ իր ամուսինը: 3 Ամուսինը թող հատուցանէ կնոց ինչ որ կը պարսի, ննանապէս կինն ա՛լ իր ամուսինին: 4 Կինը իշխանութիւն չունի իր մարմինին վրայ, հապա՞ ամուսինը. ննանապէս ամուսինն ալ իշխանութիւն չունի իր մարմինին վրայ, հապա՞ կինը: 5 Մի զրկէք զիրար, բայց միայն համաձայնութեամք՝ ատենի մը համար, որ դուք ծեզ աղօթքի յատկացնէք ու դարձեալ զար իրարու քով, որպէսզի Սատանան չփորձ ծեզ՝ ծեր անժուժկալութեան համար: 6 Վսիկա կ'ըսեմ՝ արտօնելով, ոչ թէ հրամայելով: 7 Որովհետեւ կ'ուզէի որ բոլոր մարդիկ ըլլային ինձի պէս. բայց իրաքանչիւր ունի իր յատուկ շնորհը Աստուծմէ, մէկը՝ այսպէս, իսկ միւսը՝ այնպէս: 8 Ուստի կ'ըսեմ ամուրիներուն եւ այրիներուն. «Լաւ կ'ըլլայ անոնց համար՝ եթէ մնան ինձի պէս»: 9 Բայց եթէ ժուժկալութիւն չունին՝ թող ամուսնանան. որովհետեւ աւելի լաւ է ամուսնանալ՝ քան բորբոքի: 10 Իսկ ամուսնացածներուն կը հրամայեմ, ոչ թէ ես, հապա՞ Տէրը. «Կինը թող զատուի իր ամուսինն, 11 (իսկ եթէ զատուի ալ՝ թող մնայ անամուսին, կամ հաշտուի իր ամուսինին հետ,) եւ ամուսինը թող չգտէ իր կինը»: 12 Բայց միւսներուն նև կ'ըսեմ, ոչ թէ Տէրը. «Եթէ եղայր մը ունենայ անհաւատ կին մը եւ անոր հաճելի ըլլայ բնակիլ իրեն հետ, թող չգտէ զայն»: 13 Եւ կին մը որ ունի անհաւատ ամուսին մը, եթէ անոր հաճելի ըլլայ բնակիլ իրեն հետ, թող չգտէ զայն»: 14 Որովհետեւ անհաւատ ամուսինը սրբացած է կնոջնով, եւ անհաւատ կինը սրբացած է ամուսինով: Վյապէտ՝ ծեր զաւակները անմաքուր պիտի ըլլային. բայց հիմա սուրբ են: 15 Իսկ եթէ անհաւատը զատուի՝ թող զատուի: Եղայր մը կամ քոյր մը ստրուկ չէ այդպիսի պարագաներու մէջ սակայն Աստուսած կանչեց մեզ խաղաղութեան: 16 Որովհետեւ դուռն ինչ զիտես, կին. թերեւս պիտի փրկես ամուսինդ: Կամ դուռն ինչ զիտես, մարդ. թերեւս պիտի փրկես կինը: 17 Վյապէտ՝ ինչպէս Տէրը բախխեց իրաքանչիւրին, ինչպէս Աստուսած կանչեց իրաքանչիւր, այնպէս թող ընթանայ: Ես այսպէս կը պատուիրեն բոլոր եկեղեցներուն մէջ: 18 Եթէ թլփատուած մէկը կանչուեցան հասարի, թող անթլփատան չրառնայ: Եթէ մէկը կանչուեցան անթլփատութեան մէջ, թող չթլփատուի: 19 Որովհետեւ թլփատութիւնը բան մը չէ, եւ անթլփատութիւնն ալ բան մը չէ, հապա Աստուծոյ պատուիրաններուն պահպանումն է Եականը: 20 Իւրաքանչիւր ինչ կոչումի մէջ որ կանչուեցան, թող մնայ անոր մէջ: 21 Ստրոնկ եիր երբ կանչուեցար. հոգ մի՛ ըներ այդ մասին. բայց եթէ կրնաս ազատագրուի, առաւելապէս օգոստէ արիթէն: 22 Որովհետեւ ով որ կանչուած է Տէրոջմով՝ սարուկ ըլլալով, Տէրոց ազատագրեալն

Է. նմանապէս ով որ կանչուած է՝ ազատ ըլլալով, Քրիստոսի ստրուկն է: 23 Դուք գնուլեցաք մեծ գիլով մը. մի՛ ըլլայ մարդոց ստրուկ: 24 Եղբայրներ, իրաքանչիւր ինչ վիճակի մէջ որ կանչուեցաք, թող մնայ անոր մէջ՝ Աստուծոյ հետ: 25 Կոչուերուն մասին Տէրոջմէն հրաման մը չունիմ. սակայն կը յայտնեմ իմ դաստումն, իրը մէկը՝ որ որդրումւթիւն գտած է Տէրոջմէն՝ հաւատարի ըլլալու: 26 Ուրեմն ես կը կարծեմ թէ սա յաւ է ներկայ հարկադրանքին պատճառով, այսինքն յաւ է նարդու մը՝ որ մնայ ինչպէս որ Ե՝: 27 Կապումծ ես կնոց, մի՛ ջանար արձակուիլի: Արձակումծ ես կնոջմէն մը. մի՛ փնտուր կին: 28 Իսկ եթէ ամուսնանաս՝ չես մեղանչեր. ու եթէ կոյսը ամուսնանայ՝ չի մեղանչեր: Բայց այդպիսիները մարդինի մէջ տառապանք ախոյի ունենան. իսկ ես կ'ուզեմ ինայել ծեզի: 29 Բայց սայ կ'ըսեմ, եղբայրներ, թէ ժամանակը կարծ է: Ա՛ անոնք որ կին ունին, այնպէս ըլլալն՝ որպէս թէ չունին. 30 անոնք որ կու լան՝ որպէս թէ չեն լար. անոնք որ կ'ուրախանան՝ որպէս թէ չեն ուրախանար. անոնք որ կը գնեն՝ որպէս թէ ոչ մէկ բանի տիրացած են. 31 եւ անոնք որ այս աշխարհը կ'օգտագործեն՝ որպէս թէ չեն չարաշահեր. որովհետեւ այս աշխարհի կերպարը կ'ասցին: 32 Բայց ես կ'ուզէի որ դուք անհոգ ըլլալք. որովհետեւ ամուրին կը հոգայ Տէրոց բաները, թէ ինչպէս համեցնէ Տէրը: 33 Իսկ ամուսնացածը կը հոգայ աշխարհի բաները, թէ ինչպէս համեցնէ իր կինը: 34 Նոյնպէս տարբերութիւն կայ ամուսնացած կնոց եւ կոյսին միշեւ. չամուսնացած կինը կը հոգայ Տէրոց բաները, որպէսզի ինք սուրբ ըլլայ մարմինով ու հոգիով. իսկ ամուսնացած կինը կը հոգայ աշխարհի բաները, թէ ինչպէս համեցնէ իր ամուսինը: 35 Վսիկա կ'ըսեմ ծեր օգուտին համար. ոչ թէ ծուղակ ծգելու ծեր վրայ՝ հապա վայելչութեան համար, որպէսզի ծեր ուշադրութիւնը դարձնէ Տէրոց՝ առանց մտացիր ըլլալու: 36 Իսկ եթէ մէկը կը կարծէ թէ անվայելչութեամբ կը վերաբերի իր կոյսին հանդէպ, եթէ անցնի անոր ամուսնութեան տարիիը, եւ պարտառը է, թող ընէ ինչ որ կ'ուզէ, չի մեղանչեր. թող ամուսնանան: 37 Սակայն ան որ հաստատ կը կենայ իր փրտին մէջ ու հարկադրանք չունին, հապա կ'իշիւտ իմբսիր կամքին վրայ եւ վճռած է իր սիրտին մէջ՝ որ պահէ իր կոյսը, լաւ կ'ընէ: 38 Ուստի ան որ կ'ամուսնացնէ իր կոյսը, լաւ կ'ընէ. իսկ ան որ չ'ամուսնացներ, աւելի լաւ կ'ընէ: 39 Կինը կապումծ է այնքան ատեն որ իր ամուսինը կ'ապրի. բայց եթէ իր ամուսինը մեռնի, ազատ է ամուսնանայու՝ որոն հետ որ ուզէ, միայն թէ՝ Տէրոջմով: 40 Սակայն իմ դաստումով՝ ան աւելի երջանիկ կ'ըլլայ եթէ մնայ այդպէս. եւ կը կարծեմ թէ ես ալ ունին Աստուծոյ Հոգին:

8 Այժմ, ինչ կը վերաբերի կուռքերուն գրիուած բաներուն, զիտենք թէ բոլորս ալ զիտութիւն ունինք: Գիտութիւննը կը հապարտացնէ, բայց սերը

կը շինէ: 2 Եթէ մեկը կը կարծէ թէ բան մը գիտէ, դեռ ոչինչ գիտ այնպէս՝ ինչպէս պէտք է գիտան: 3 Սակայն եթէ մեկը կը սիրէ Աստուած, ինք ճանչցուած է անկէ: 4 Ուրեմն, ինչ կը վերաբերի կուռքերուն զրհուած բաներու ուտելու, գիտենք թէ կուռքը ոչինչ է աշխարհի մէջ, եւ թէ ուրիշ ուեւէ Աստուած չկա՝ մէկէն զատ: 5 Քանի որ՝ թէեւ ըլլան աստուած կոչուածներ, թէ երկինքը եւ թէ երկրի վրայ, (ինչպէս կան շատ աստուածներ ու շատ տէրեր,) 6 մենք ունինք մէկ Աստուած՝ Յայր, որոնք են բոլոր բաները, եւ մենք՝ անոր կը պատկանինք”, ու մէկ Տէր՝ Յիշուս Քրիստոս, որով գոյութիւն ունին “բոլոր բաները, եւ մենք՝ անով կանք: 7 Քայց բոլոր չունին այս գիտութիւնը, որովիետեւ ումանք՝ մինչեւ հիմա խղճմտանքի հարց ունենալով կուռքի մասին՝ կ'ուտեն զանոնք որպէս կուռքի զրհուած բան. եւ իրենց խղճմտանքը կը պղծով՝ քանի որ տկար է: 8 Սակայն կերակուրը չէ որ կը մօտեցնէ մեզ Աստուծոյ”: քանի որ ոչ առատութեան մէջ կ'ըլլանք՝ եթէ ուտենք, ոչ այ կարօտութեան մէջ կ'ըլլանք՝ եթէ չուտենք: 9 Քայց զգուշացէր որ ձեր այս ազատութիւնը տկարներուն սայթաքուլ չըլլայ: 10 Քանի որ եթէ մեկը տեսն թեզ՝ որ գիտութիւն ունիս, սեղան նստած” կռատունի մէջ, այդ տկար եղողին խղճմտանքը պիտի չիրախուսուլի ուտել այն բաները՝ որ կուռքերուն զրհուած են. 11 Եւ քու գիտութեամբդ՝ այդ տկար եղբայրը պիտի կորսուի, որուն համար Քրիստոս մեռաւ: 12 Իսկ երբ այսպէս կը մեղանչէր եղբայրներուն դէմ ու կը վիրաւորէր անոնց տկար խղճմտանքը, կը մեղանչէր Քրիստոսի դէմ: 13 Ուստի եթէ կերակուրը կը զայթակեցնէ եղբայրս, յաւշտ միս պիտի չուտեն՝ որպէսզի չզայթակեցնեմ եղբայրս: (աժօ ց165)

9 Միթէ ես առաքեալ չեմ. միթէ ես ազատ չեմ. միթէ աչքերովս չտեսայ Յիշուս Քրիստոսը՝ մեր Տէրը. դուք իմ գործս չէք Տէրոշմով: 2 Նոյնիսկ եթէ ուրիշներուն առաքեալ չըլլամ, գրնէ ծեզի համար՝ եմ. որովիետեւ իմ առաքելութեանս կինքը դուք եք Տէրոշմով: 3 Սա է իմ ջատագովականս անոնց՝ որ կը հարցաբննեն զիս. 4 «Միթէ մենք իրաւունք չունինք ուտելու և խմելու: 5 Միթէ մենք իրաւունք չունինք Քրիստոսով բոյր եղող կին մը մեզի հետ տանելու, ինչպէս միւս առաքեալները, Տէրոջ եղբայրներն ու Կեփաս կ'ընեն: 6 Կամ միայն ես ու Բաննարան իրաւունք չունինք աշխատել զերծ ըլլալու: 7 Մ'կ երբէք մարտնչելու կ'երթայ իր սեփական ծախսով. ո՞կ այգի կը տնկէ եւ անոր պտուղէն չ'ուտեր. կամ ո՞վ կը հովուէ ու հօսին կաթով չի սնանիր”: 8 Միթէ մարդկօրէն կ'ըսեմ այս բաները, կամ արդեօք Օրէնքս այ նոյնը չ'ըսեր: 9 Քանի որ Մովսէսի Օրէնքին մէջ գրուած է. «Մի կապեր կայի մէջ աշխատող” եղին դունչը»: Միթէ Աստուած եզները կը հոգայ, 10 թէ ոչ անշուշտ մեզի համար կ'ծաւ: Անկասկած մեզի համար գրուած է. որովիետեւ ան որ կը

հերկէ՝ պարտաւոր է յոյսով հերկել, եւ ան որ կը կամնէ՝ բաժին անենոր յոյսով”: 11 Եթէ մենք ձեր մէջ հոգեւոր բաներ սերմանեցինք, մնջ բան է՝ եթէ ձեզմէ մարմնաւոր բաներ հնձենք: 12 Եթէ ուրիշներ բաժին ունին այս իրաւունքին՝ ձեր վրայ, առաւելապէս մենք չունինք. բայց մենք այս իրաւունքը չօգտագործեցինք, հասա ամէն բանի կը դիմանանք, որպէսզի արգելք չըլլանք Քրիստոսի աւետարանին: 13 Չըք գիտեր թէ սուլքը բաներուն պաշտօնեաները՝ տաճարէն կ'ուտեն, եւ անոնք որ զրհասեղանին կը սպասաւորէն՝ զրհասեղանէն բաժին կ'առնեն: 14 Նոյնպէս այ Տէրը պատուիրեց որ աւետարանը հօչակողները՝ աւետարանէն ապրին: 15 Քայց ես ասոնցմէ ոչ մէկը օգտագործեցի, ոչ այ այս բաները գրեցի՝ որ այդպէս ըլլայ ինծի հանդէպ. որովիետեւ աւելի լաւ է ինծի՝ որ մեռնիմ, բան թէ մէկը իմ պարծանքս ոչչացնէ: 16 Վրդարեւ եթէ աւետարանէն՝ պարծնասիփ ոչինչ ունիմ, որովիետեւ իմ վրա դրուած հարկ մըն է. մաննաւանդ վայ է ինծի՝ եթէ չաւետարաննեն: 17 Քանի որ եթէ ասիկա կամովին ընեմ, վարձատրութիւն կ'ունենամ. իսկ եթէ ակամայ՝ այդ ինծի վստահուած տնտեսութիւն մըն է: 18 Ուրեմն ինչ է իմ վարձատրութիւնս. այն՝ որ աւետարանէլու ատենս ձրի տամ Քրիստոսի աւետարանը, որպէսզի չարաչար չգործածեն աւետարանէն ստացած իմ իրաւունքս: 19 Քանի որ՝ թեպէս բոլորէն ազատ էի ես զիս բոլորին ծառայ ըրի, որպէսզի շատերը շահիմ: 20 Յրեաններուն հետ Յրեայի պէս եղայ, որպէսզի Յրեանները շահիմ: 21 Օրէնքի տակ եղողներուն հետ՝ իրը թէ Օրէնքի տակ, (ոչ թէ ես Օրէնքի տակ էի,) որպէսզի Օրէնքի տակ եղողներն ալ շահիմ: Առանց Օրէնքի եղողներուն հետ՝ իրը թէ առանց Օրէնքի, (ոչ թէ ես Աստուծմէ օրէնք չունեի, հապա Քրիստոսի օրէնքին տակ էի,) որպէսզի առանց Օրէնքի եղողներն ալ շահիմ: 22 Տկարներուն հետ տկարի պէս եղայ, որպէսզի տկարները շահիմ. բոլորին հետ ամէն ինչ եղայ, որպէսզի անսպայման ունանք փրկիմ: 23 Եւ ասիկա կ'ընեմ աւետարանին համար, որ հաղորդակից ըլլամ անոր: 24 Չըք գիտեր թէ ասպաքէզին մէջ վազողները բոլորը կը վազեն, բայց մէկը կը ստանա մրցանակը: Ուստի այնպէս վազեցէք՝ որ ստանա՛: 25 Ո՛վ որ կը մրցի՝ չափաւորութիւնս կը պահէ ամէն բանի մէջ, անոնք՝ եղծաննելի պասկը ստանալու համար, իսկ մենք՝ անեղծաննելին: 26 Ուստի ես այդպէս կը վազեմ, ոչ թէ անստուգութեամբ. ես այդպէս կոփանարտ կ'ընեմ, ոչ թէ հոգեւոր ծեծելով. 27 Բայց կը ճնշեմ ու կը նուաճեմ մարմնաս, որպէսզի՝ ուրիշներուն քարոզելէ եսոք՝ ես ինքս խոտելի չըլլայ:

10 Եղբայրներ, չեմ ուզեր որ անգիտանաք թէ մեր հայրերը՝ բոլորն ալ ամպին տակ էին, բոլորն ալ ծովէն անցան, 2 ու բոլորն ալ Մովսէսով մկրտուեցան ամպին եւ ծովուն մէջ: 3 Բոյրն ալ կերան նոյն հոգեւոր կերակուրը, 4 ու բոլորն ալ խմեցին նոյն հոգեւոր խմելիքը, որովիետեւ

կը խմէին այն հոգեւոր վեմէն՝ որ իրենց կը հետեւէր, եւ այդ վեմք՝ Քրիստոսն էր: 5 Բայց անոնցմ շատերը համեյ չեղան Աստուծոյ, քանի որ անապատին մեջ փռուած ինկան: 6 Ուրեմն այդ բաները մեզի տիպար եղան, որպէսզի չանկացնը չար բաներու, ինչպէս անոնք ցանկացին: 7 Ո՞չ այ կրապաշտ ըլլայ՝ անոնցմ ունանց պէս, ինչպէս գրուած է. «Ժողովուրդը նստաւ ուտելու եւ խմելու, յետոյ կանգնեցան քօսնելու»: 8 Ո՞չ այ պոռնկին՝ ինչպէս անոնցմ ունանք պոռնկեցան, ու մէկ օրուան մէջ բասներէք հազար հոգի ինկան: 9 Ո՞չ այ փորձենք Քրիստոսը՝ ինչպէս անոնցմ ունանք փորձեցին, եւ օծերէն ջարդուեցան: 10 Ո՞չ այ տրտնշեցէք՝ ինչպէս անոնցմ ունանք տրտնշեցին, ու ջարդուեցան բնանջողին: 11 Իսկ այդ բոլոր բաները կը պատօհէին անոնց՝ իր տիպար, եւ գրուեցան խրատելու համար մէզ՝ որ հասած ենք դարերու վախճանին: (առօ ց165) 12 Յետեւարաք ան որ կը կարծէ թէ հաստատուն կեցած է, թող գգուշանայ՝ որ չիյնայ: 13 Զեզի պատօհած չէ փորձութիւն մը՝ որ մարդկային չըլլայ. բայց Աստուծ հաւատարիմ է, եւ պիտի չթոյաստրէ որ փորձուիր ծեր կարողութենեն աւելի, հապա փորձութեան հետ ելք մըն այ պիտի տայ, որպէսզի կարենաք կրտէ: 14 Ուստի, սիրելիներս, փախէք կրօպաշտութենեն: 15 Կը խօսիմ որպէս թէ իմաստուներու հետ. դրւք դատեցէք ինչ որ կ'ըսեմ: 16 Օրինութեան բաժակը՝ որ մենք կ'օրինենք, միթէ Քրիստոսի արիւնին հաղորդութիւնը չէ. հացը՝ որ մենք կը կտրենք, միթէ Քրիստոսի մարմինին հաղորդութիւնը չէ: 17 Արդարեւ մենք՝ շատ ըլլալով՝ մէկ հաց, մէկ մարմին ենք, որովհետեւ բոլորս ալ բաժնեկից ենք այդ մէկ հացին: 18 Նայեցէք մարմնաւոր Խրապէլին. անոնք որ զիհերեւ կ'ուտեն՝ զրհասեղանին հաղորդակից չեն ըլլար: 19 Ուրեմն ինչ կ'ըսեմ. կուռքը բան մըն է, կամ կուռքերու զրհուածը բան մըն է: 20 Բայց սա կ'ըսեմ, թէ այն բաները՝ որ հեթանոսները կը զրիեն, կը զրիեն դեւերին, եւ ոչ թէ Աստուծոյ. ուստի չեն ուզեր որ դոր հաղորդակից ըլլաք դեւերուն: Չէք կրնար խմել Տէրոց բաժակը ու դեւերուն բաժակը, չւչէք կրնար բաժնեկիցի Տէրոց սեղանին եւ դեւերու սեղանին: 22 Նախանձին զգործներ Տէրոց. միթէ մենք իրմէ ուժեղ ենք: 23 Ամէն բան ինծի արտօնուած է, բայց ամէն բան օգտակար չէ. ամէն բան ինծի արտօնուած է, բայց ամէն բան շինչի չէ: 24 Ո՞չ մէկը թող փնտու միայն իր շահ, հապա ամէն մէկը՝ ուրիշնն ալ: 25 Կերէք ամէն ինչ որ կը ծախուի վաճառանոցը, առանց զննելու՝ խղճմտանքի պատճառով: 26 որովհետեւ «Տէրոցն է երկիրը եւ անոր լիութիւնը»: 27 Եթէ անհաւատներէն մէկը ճաշի հրաւիրէ ծեզ ու տրամադիր ըլլաք երթալու. կերէք ամէն ինչ՝ որ կը հրացնուի ծեզի, առանց հարցնելու՝ խղճմտանքի պատճառով: 28 Բայց եթէ մէկը ըստ ծեզի. «Ատիկա կուռքերու զրհուած է», անոր պատճառով՝ որ ցոյց տուաւ ծեզի, եւ խղճմտանքի պատճառով՝ մի ուտեք: 29 Սակայն երբ խղճմտանք

կ'ըսեմ՝ ոչ թէ քուկի է, հապա՝ ուրիշնը: Բայց ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս կը դատուի ուրիշի մը խցմտանքէն: 30 Եթէ ես չնորհակալութեամբ կը բաժնեկիցի, ինչո՞ւ հայինուիմ այն բանին պատճառով՝ որուն համար ես չնորհակալ կ'ըլլամ: 31 Ուրեմն՝ թէ ուտեք, թէ խմէք, եւ թէ ինչ որ ընէք, ամէնը ցրէք Աստուծոյ փառքին հանար: 32 Մի սայթաբեցնէք ոչ Յունաները, ոչ Ցոյները, ոչ Աստուծոյ եկեղեցին: 33 Ինչպէս ես ալ կը համեցնեմ բոլորը՝ ամէն բանի մէջ, փնտռելով ոչ թէ իմ օգուտս, հապա՝ շատերունը, որպէսզի փրկուիին:

11 Ինծի նմանեցէք, ինչպէս ես ալ՝ Քրիստոսի: 2 Կը գովեմ ծեզ, եղբայրներ, որ ամէն բանի մէջ կը յիշէք զիս ու կը պահէք սորվեցուցածներս՝ ինչպէս ես աւանդեցի ծեզի: 3 Բայց կ'ուղեմ որ գիտնաք թէ ամէն այր մարդու գլուխը Քրիստոսի է, ու կնոց գլուխը՝ այր մարդը, եւ Քրիստոսի գլուխը՝ Աստուծած: 4 Ամէն այր մարդ՝ որ կ'աղօթէ կամ կը մարգարեանայ ծածկուած գլուխով, կ'անպատուէ իր գլուխը: 5 Իսկ ամէն կին՝ որ կ'աղօթէ կամ կը մարգարեանայ ծածկուած գլուխով, կ'անպատուէ իր գլուխը. բանի որ միեւնոյնն է՝ որպէս թէ ածիլուած ըլլար: 6 Որովհետեւ եթէ կինը չի ծածկուիր, թող կորէ իր մազերն ալ. հսկ եթէ ամօթ է կնոց մը՝ իր մազերը կտրել կամ ածիլուիր, թող ծածկուի: 7 Արդարեւ այր մարդը պարտաւոր չէ ծածկել գլուխը, բանի որ Աստուծոյ պատկերն ու փառքն է. բայց կինը՝ մարդուն փառքն է: 8 Որովհետեւ ոչ թէ այր մարդը կնոշմէն է, հապա՝ կինը այր մարդէն: 9 ոչ ալ այր մարդը ստեղծուեցաւ կնոց համար, հապա՝ կինը մարդուն համար: 10 Յետեւարաք կինը պարտաւոր է շուր դնել իր գլուխին՝ իրծտավմերուն պատճառով: 11 Սակայն ոչ այր մարդը առանց կնոց է, ոչ ալ կինը առանց այր մարդու՝ Տէրոցնով: 12 Որովհետեւ ինչպէս կինը այր մարդէն է, նոյնպէս ալ այր մարդը կնոց միջոցու. բայց ամէն բան՝ Աստուծմ: 13 Դուք ծեզմ դատեցէք. պատշաճ է որ կին մը աղօթէ Աստուծոյ՝ ծածկուած գլուխով: 14 Նոյնինքն ընութիւնն ալ չի սորվեցներ ծեզի, թէ այր մարդ մը եթէ երկար մազեր ունի, ատիկա անպատճութիւնն է իրեւն: 15 Իսկ կին մը եթէ երկար մազեր ունի, ատիկա փառք է իրեւն. որովհետեւ մազերը ծածկոցի տեղ տրուած են իրեւն: 16 Սակայն եթէ մէկուն յարմար թոլի հակառակի, ոչ մենք այդպիսի սովորութիւն ունինք, ոչ ալ Աստուծոյ եկեղեցիները: 17 Բայց ատիկա պատուիրով՝ չեն գովեր ծեզ, որովհետեւ ծեր համախմբումը ոչ թէ աւելի լաւ՝ հապա աւելի զէշ արդինք կ'ունենայ. 18 բանի որ նախ՝ երբ կը համախմբուիր եկեղեցին մէջ, կը լսեմ թէ պառակուումներ կ'ըլլան ծեր մէջ, եւ մասամբ կը հաւատած: 19 Վրդարեւ պէտք է որ հերծուածներ ալ ըլլան ծեր մէջ, որպէսզի երեւան ելեն անոնք՝ որ գնահատելի են ծեր մէջ: 20 Ուրեմն երբ դուք կը համախմբուիր տեղ մը, ատիկա

Տերոց ընթրիքը ուտել չէ. 21 որովհետեւ՝ ուտելու ատեն՝ իւրաքանչիւրը նախ կ'ուտը իր ընթրիքը. մէկը անօրիք կը մնայ, իսկ միւսը կ'արբենայ: 22 Միթե տուռն չունիք՝ ուտելու եւ խմելու համար. կամ կ'արիամարիէք Աստուծոյ Եկեղեցին, եւ կ'ամջնէք չքաւորները: Ինչ սեւմ ձեզի, գովն՞մ ձեզ այս բանին համար. չեմ գովել: 23 Վրդարեւ եւ Տերոշմեն ընդունեցի զայն՝ որ ձեզի ալ աւանդեցի, թէ Տեր Յիսուս՝ իր մատնուած գիշեր՝ հաց առաւ, 24 ու շնորհակալ ըլլալէ Ետք՝ կորեց եւ ըսաւ. «Այս բաժակը նոր ուկստն Է՝ իմ արիմանվա ըրէք ասիկայ՝ բանի անզամ որ իսմէք իմ յիշատակիս համար»: 25 Նոյնպէս ալ՝ ընթրիքէն Ետք՝ բաժակը առաւ ու ըսաւ. «Վյո բաժակը նոր ուկստն Է՝ իմ արիմանվա ըրէք ասիկայ՝ բանի անզամ որ իսմէք իմ յիշատակիս համար: 26 Որովհետեւ բանի անզամ որ ուտէ այս հացը եւ խմէք այս բաժակը, Տերոց մահը կը պատմէք՝ մինչեւ որ ինք զայ»: 27 Յետեւարար ովք որ ուտէ այս հացը կամ խմէ Տերոց բաժակը անարժանարար, պարտապան պիտի ըլլայ Տերոց մարմինին եւ արիմնին: 28 Ուրեմն իւրաքանչիւրը թող քննէ ինքզինք, ու այդպէս ուտէ հացէն եւ խմէ բաժակին: 29 Որովհետեւ ան որ կ'ուտէ ու կը խմէ անարժանարար, կ'ուտէ ու կը խմէ իսքնիք դատապարտութիւնը, քանի որ չի զատորոշեր Տերոց մարմինը: 30 Վյո պատճառով շատեր ձեր մէջ տկար եւ հիւանդ են, ու շատեր ալ կը ննջեն: 31 Որովհետեւ եթէ մէնք մեզ դատուինք՝ չէինք դատուեր: 32 Իսկ երբ կը դատուինք՝ կը պատժուինք Տերոջմէն, որպէսզի չդատապարտուինք աշխարի հետ: 33 Յետեւարար, եղայրներս, երբ կը համախմբուիք ուտելու համար՝ սպասեցէք իրարու: 34 Իսկ եթէ մէկը անօրիք Է՝ թող ուտը իր տան մէջ, որպէսզի չհամախմբուիք դատապարտութեան համար: Մսացածը պիտի պատուիրեմ՝ երբ զամ:

12 Յոգեւոր պարգեւներուն մասին չեմ ուզեր որ անգետ ըլլաք, եղայրներ: 2 Դուք գիտէք թէ երբ հեթանոս էիք, կը տարուէիք դեպի մունջ կուռքերը՝ ինչպէս որ կ'առաջնորդուէիք: 3 Ուստի սայ կը հասկցնեմ ձեզի, թէ Աստուծոյ Յոգիով խօսող ոչ մէկը կ'ըսէ. «Ծզովեան ըլլայ Յիսուս»: Եւ ոչ մէկը կրնայ ըսեւ. «Յիսուս Տեր Է», բայց միայն՝ Սուլը Յոգիով: 4 Ուրեմն շնորհները զանազան են՝ բայց նոյն Յոգին Է, 5 սպասարկութիւնները զանազան են՝ բայց նոյն Տերն Է, 6 ներքործութիւնները զանազան են՝ բայց նոյն Աստուծն Է որ կը ներգործ ամէն ինչ բոլորին մէջ: 7 Սակայն Յոգին յայտնաբերումը իւրաքանչիւրին տրուած Է՝ բոլորին օգուտին համար: 8 Մէկուն տրուած Է իմաստութեան խօսք՝ Յոգիով. ուրիշին՝ գիտութեան խօսք, նոյն Յոգիով. 9 ուրիշին՝ հաւատք, նոյն Յոգիով. ուրիշին՝ թժկելու շնորհներ, նոյն Յոգիով. 10 ուրիշին՝ հրաշագրութիւններ, ուրիշին՝ մարգարեւթիւն, ուրիշին՝ հոգիններու զատորոշութիւն, ուրիշին՝ զանազան լեզուներու տեսակներ, ուրիշին՝

լեզուներու թարգմանութիւն: 11 Վյո ամէնք՝ միեւնոյն Յոգին կը ներգործէ, եւ իւրաքանչիւրին կը բաժնէ զատ-զատ՝ ինչպէս որ ինք փափաքի: 12 Արդարեւ՝ ինչպէս մարմինը մէկ է բայց շատ անդամներ ունի, եւ այն մարմինին բոլոր անդամները՝ թէպէտ շատ՝ մէկ մարմին են, նոյնպէս ալ Քրիստոս: 13 Քանի որ մենք բոլորս մկրտուեցանք մէկ Յոգիով՝ մէկ մարմին ըլլալու, թէ Յուեաներ, թէ Յոյներ, թէ ստրուկներ, թէ ազաներ, եւ բոլորս ալ մէկ Յոգիէն խմեցինք: 14 Որովհետեւ մարմինը մէկ անդամ չէ, հասա՞շատ: 15 Եթէ ուտքը ըսէ. «Քանի ես ձեռք չեմ՝ մարմինէն չեմ», հետեւարար ալ մարմինէն չէ: 16 Ու եթէ ականջը ըսէ. «Քանի ես աչք չեմ՝ մարմինէն չեմ», հետեւարար ալ մարմինէն չէ: 17 Եթէ ամբողջ մարմինը աչք ըլլար, ուր պիտի ըլլար լսեիքը. Եւ եթէ ամբողջը լսեիք ըլլար, ուր պիտի ըլլար հոտուտելիքը: 18 Բայց Աստուծած անդամներ դրաւ մարմինին մէջ, անոնցմէ իւրաքանչիւրը՝ ինչպէս ինք կամեցաւ: 19 Եթէ ամբողջը ըլլար միայն մէկ անդամ, ուր պիտի ըլլար մարմինը: 20 Բայց անդամները շատ են, իսկ մարմինը՝ մէկ: 21 Աշքը չի կրնար ըսել ձեռքին. «Պէտք չօլնիմ քեզի», եւ ոչ ալ գլուխը՝ ոտքերուն. «Պէտք չօլնիմ ձեզի»: 22 Նոյնիսկ մարմինին այն անդամները՝ որ աւելի տկար կը թուին, շան աւելի հարկաւոր են. 23 ու մարմինին այն անդամները՝ որ նուազ պատուաւոր կը համարենք, անոնց աւելի մեծ պատիւ կ'ընծայենք: Վյապէս՝ մեր անվայելու անդամները աւելի շատ վայելութիւն ունին. 24 իսկ մեր վայելու անդամներուն բան մը պէտք չէ: Բայց Աստուծած մարմինը յօրինեց՝ աւելի մեծ պատիւ տարով անկէ զրկուածին, 25 որպէսզի պառակտում չըլլայ մարմինին մէջ, հասա անդամները միեւնոյն խնամքը տանին իրարու: 26 Եթէ մէկ անդամը չարչարուի, բոլոր անդամները կը չարչարուին անոր հետ, ու եթէ մէկ անդամը պատուուի, բոլոր անդամները կ'ուրախանան անոր հետ: 27 Ուրեմն դուք Քրիստոսի մարմինն եք, եւ անհատարար՝ անոր անդամները: 28 Աստուծած նշանակեց ձեզմն ումանք Եկեղեցին մէջ, նախ՝ առաքեալներ, երկրորդ՝ մարգարէներ, երրորդ՝ վարդապետներ, յետոյ՝ հրաշքներ գործոններ, ապա՝ թժկելու, օգնելու, դեկավարելու, զանազան լեզուներու շնորհներ ունեցողներ: 29 Միթէ բոլոր առաքեալ են. միթէ բոլոր մարգար են. միթէ բոլոր վարդապետ են. միթէ բոլոր հրաշքներ կը գործն. 30 միթէ բոլոր թժկելու շնորհներ ունին. միթէ բոլոր լեզուներ կը խօսին. միթէ բոլոր զը թարգմանեն: 31 Բայց դուք նախանձախնդիր եղէք լաւագոյն շնորհներուն, ու ես տակաւին ցոյց պիտի տամ ձեզի գերազանց ճամբար մը:

13 Եթէ խօսիմ մարդոց եւ հրեշտակներուն լեզուները՝ բայց սէր չունենամ, ես հնչոյ պիտինծի պէս կ'ըլլամ, կամ դողանջող ծնծղայի պէս: 2 Ու եթէ ունենամ մարգարեւթեան պարգեւը, հասկնամ բոլոր խորհուրդները եւ

ամբողջ գիտությունը, ու եթէ ունենամ ամբողջ հաւատքը՝ որ կարենամ լեռներ տեղափոխե, բայց սեր չունենամ, ես ոչիչ եմ: Յ Եւ եթէ սնուցանես աղքատները՝ իմ ամբողջ ինչքովս, ու մարմինս այրուելու ընծայեմ, բայց սեր չունենամ, ես օգուտ մը չեմ ունենար: Պ Մէր համբերատար է, քայցր է. սէրը չի նախանձիր. սէրը չի գոռողանար, չի հպարտանար. Յ անվայել վարմունք չ'ունենար, իրենք չի փնտուեր, չի գրգուիր, չարութիւն չի մտածեր. Յ անիրաւութեան համար չ'ուրախանար, հապա ճշմարտութեան ուրախակից կ'ուլայ. Յ ամեն բանի կը հանդուրժէ, ամեն բանի կը հաւատայ, ամեն բանի կը յուսայ, ամեն բանի կը տողկայ: Պ Մէր բնան չ'ինար. բայց եթէ մարգարեւլիւներ ըլլամ՝ պիտի ոչնչանան, եթէ լեզուներ՝ պիտի դադրին, եթէ գիտութիւն՝ պիտի ոչնչանայ: Վ Վրդարեւ հինս մասամբ գիտենք ու մասամբ կը մարգարեանանք. Յ բայց երբ կատարեալ գայ, մասնակին պիտի ոչնչանայ: Ա Երբ մանուկի էն, մանուկի պէս կը խօսէի, մանուկի պէս կը մտածէի, մանուկի կարծիք ունէի. բայց երբ այր մարդ եղայ, մանկական բաները մէկ կողմ դրի: Յ Հիմա կը տեսնենք հայելի մը մէշէն՝ աղօս կերպով, բայց այն ատեն՝ պիտի տեսնենք երես առ երես: Հիմա ես մասամբ կը ճանչնամ, բայց այն ատեն պիտի ճանչնամ այնպէս՝ ինչպէս ես ճանչցուած եմ: Յ Իսկ հիմա սա երեքը կը մնան՝ հաւատքը, յոյսը, սէրը. բայց սէրն է ասոնց մեծագոյնը:

14 Սիրյ հետամուտ եղէր, ու նախանձախնդիր եղէր հոգեւոր պարզեներու, մանաւանդ՝ մարգարեանալու: Պ Որովհետեւ ան որ կը խօսի անծանօթ լեզուով, կը խօսի ոչ թէ մարդոց՝ հապա Աստուծոյ, բանի որ ոչ մէկը կը հասկնայ զինք. սակայն ան խորիուրդներ կ'արտայայտ հոգիով: Յ Իսկ ան որ կը մարգարեանայ, կը խօսի մարդոց՝ շինութիւն, յորդոր եւ սփոփանք տալու: Վ Ան որ անծանօթ լեզուով կը խօսի՝ ինքինք կը շինէ. բայց ան որ կը մարգարեանա՝ եկեղեցին կը շինէ: Կ Կ'ուղեմ որ դուք բոլոր լեզուներ խօսիք, մանաւանդ՝ մարգարեանար. որովհետեւ ան որ կը մարգարեանայ, աւելի մեծ է քան ան որ լեզուներ կը խօսի, բացի եթէ ինք թարգմանէ՝ որպէսզի եկեղեցին շինութեան ստանայ: Յ Իսկ հիմա, երբայրներ, եթէ ես զամ ձեզի՝ լեզուներ խօսելով, ինչ օգուտ պիտի ստանար ինձմէ, եթէ չխօսիմ ձեզի կամ յայտնութեամբ, կամ գիտութեամբ, կամ մարգարեւլեամբ եւ կամ ուսուցումով: Յ Զայն տուող անշունչ բաներն անզամ, ըլլայ սրինդ թէ քնար, եթէ հնչիւններու զանազանութիւն չտան, ինչպէս պիտի ճանչցուի սրինգով կամ քնարով նուագուածք: Պ Որովհետեւ եթէ փողն ալ անորոշ ձայն տայ, ով պիտի պատրաստուի պատերազմի: Յ Նոյնպէս ալ դուք, եթէ լեզուով դիլրահակնայի խօսքեր չարտաքերէր, ինչպէս պիտի հասկցուի խօսուածք. որովհետեւ խօսած պիտի ըլլաք օդին: Յ Զայներու որքան տեսակներ

ալ ըլլան աշխարիի մէջ, անոնցմէ ոչ մէկը անըմբռնելի է: Ա Ուրեմն եթէ զփտնամ ձայնին իմաստը, ես օտարական մը այտի ըլլամ հօսուլին, խօսողն ալ օտարական մը պիտի ըլլայ ինծի: Յ Նոյնպէս ալ դուք, բանի նախանձախնդիր էք հոգեւոր պարզեներու, շանացք գերազանց ըլլայ՝ եկեղեցին շինութեան համար: Յ Ուսաց ան որ կը խօսի անծանօթ լեզուով, թող աղօթէ՝ որ կարենայ թարգմանել: Պ Քանի որ եթէ ես աղօթեմ անծանօթ լեզուով, հոգին կ'աղօթէ, բայց միտքս անսպոտուլ: Ա Ուրեմն ինչ ընէլու եմ: Պիտի աղօթեմ հոգիով, պիտի աղօթեմ միտքրն ալ, սաղմոս պիտի երգեմ հոգիով, սաղմոս պիտի երգեմ միտքրն ալ: Վ Վլլապէս, երբ դուն օրինաբանես հոգիով, ինչպէս ան որ տգէտի տեղը գրաւած Է՝ «ամեն» պիտի ըսէ քու շնորհակարութեանդ ատեն, բանի որ չի հասկնար քու ըսածդ: Յ Վրդարեւ դուն լաւ շնորհակալ կ'ուլլաս, բայց միտքը չի շինուիր: Յ Շնորհակալ եմ Աստուծնէն, որ ձեր բոլորին աւելի լեզուներ կը խօսիմ. Ա սակայն կը նախընտրեմ եկեղեցին մէջ հինգ խօսք բաւել միտքրն սուրբ կուրիչներուն ալ սորվեցնեմ, բան բիլրաւոր խօսքեր՝ անծանօթ լեզուով: Յ Եղբայրներ, ըմբռնումով մանուկ մի ըլլաք, հապա չարամտութեան մէջ մանուկ եղէք, իսկ ըմբռնումով՝ չափահաս: Յ Օրէնքին մէջ գրուած է: «Ուրիշ լեզուներով եւ ուրիշ շրթունքներով պիտի խօսիմ այս ժողովուրդին, սակայն այդպէս ալ մտիկ պիտի չընեն ինծի, - կ'ըսէ Տէրը»: Յ Յետեւարար լեզուները նշանի համար են, ոչ թէ հաւատացեաներուն՝ հապա անհաւատներուն. իսկ մարգարեւլիւնը՝ ոչ թէ անհաւատներուն, հապա՝ հաւատացեաներուն: Յ Ուրեմն, եթէ ամբողջ եկեղեցին համախմբուի տեղ մը եւ բոլորն ալ խօսին անծանօթ լեզուներ, ու հոն մտնեն տգէտներ կամ անհաւատներ, պիտի չըսն թէ դուք իշելազարած էք: Յ Իսկ եթէ բոլորն ալ մարգարեանան, ու հոն մտնէ անհաւատ մը կամ տգէտ մը, բոլորեն ալ կը կշտամբուի, բոլորեն ալ կը դատուի: Յ Եւ այսպէս՝ անոր սիրտին զաղտնիքները երեւան կ'ելլեն, ու երեսի վիայ իյնալոյ պիտի երկրպագէ Աստուծոյ, եւ յայտարար թէ իրապէս Աստուծած ձեր մէջ է: Յ Ուրեմն ինչ, երբայրներ: Երբ կը համախմբուիք, եթէ ձեզմէ իշարանչիքը ունի սաղմոս մը, ուսուցում մը, լեզու մը, յայտնութիւն մը, մելնութիւն մը», ամեն բան թող ըլլայ շինութեան համար: Յ Եթէ մէկը խօսի անծանօթ լեզուով, երկու, կամ ամենեն շատը՝ երեք հոգի թող ըլլան, եւ խօսին կարգով մէկն ալ թող թարգմաննէ: Պ Բայց եթէ թարգմանող չըլլայ, թող լրէ եկեղեցին մէջ, ու թող խօսի ինքնիրեն եւ Աստուծոյ հետ: Յ Մարգարեւները թող խօսին՝ երկու կամ երեք հոգի, ու միւսները զնուն: Յ Իսկ եթէ ուրիշի մը՝ որ նստած է՝ բան մը յայտնուի, առաջինը թող լրէ: Յ Որովհետեւ բոլորն ալ կրնաք մէկ առ մէկ մարգարեանայ, որպէսզի բոլորն ալ սորվին, եւ բոլորն ալ միխիթարուին: Յ Եւ մարգարեւներուն

հոգիները մարգարեներուն կը հպատակին. **33** քանի որ Աստուած խառնակութեան Աստուած չէ, հապա՞ խաղաղութեան, ինչպէս սուլթերուն բոյլը Եկեղեցիներուն մէջ: **34** Եկեղեցիներուն մէջ՝ ձեր կիները թող լրեն, որովհետեւ անոնց արտօնութէ չէ խօսի, հապա՞ հպատակի, ինչպէս Կ'ըսէ Օրէնքն ալ: **35** Իսկ եթէ ուզեն որեւէ քան սորվիլ, թող հարցնեն տան մէջ՝ իրենց ամուսիներուն. քանի որ կիներուն ամօր է Եկեղեցին մէջ խօսի: **36** Միշտ Աստուծոյ խօսքը ձեզմէ եւս, կամ միայն ձեզի հասաւ: **37** Եթէ մէկը կը կարծէ թէ ինք մարգարէ է, կամ հոգեւոր, թող գիտակից թէ ձեզի գրած քաներս՝ Տերոյ պատուիրաններուն են: **38** Բայց եթէ մէկը անզետ է՝ թող անզետ ըլլայ: **39** Յետևարա, Երայիներ, նախանձախմիք Ետքը մարգարեանալու, ու մի արգիլէք լեզուներ խօսին ալ: **40** Ամեն քան թող ըլլայ վայելչութեամբ եւ կարգով:

15 Եղայրներ, կը գիտցնեմ ձեզի այն աւետարանը՝ որ քարոզեցի ձեզի, ու դուք ալ ընդունեցիր եւ անոր մէջ հաստատ կը կենաք: **2** Անով նաեւ կը փրկութիւ, եթէ յիշողութեան մէջ պահէք ինչ որ աւետեցի ձեզի այն՝ որ ես ալ ընդունեցի, թէ Քրիստոս մեռաւ մեր մեղքերուն համար, Գիրքերուն համաձայն, **4** Թարուեցաւ, յարութիւն առաւ Երրորդ օրը՝ Գիրքերուն համաձայն, **5** ու Երեւաց Կեփասի, պապ տասներկութիւն: **6** Յետոյ միաժամանակ Երեւացաւ ինչն հարիւրէ աւելի Երայիներու, որոնց մեծ մասը կը մնայ մինչեւ այժմ, իսկ ոմանք ալ ննջեցին: **7** Ապա Երեւացաւ Յակորոսի, յետոյ՝ բոյլը առաքեալներուն: **8** Բոյրուն Ետք՝ Երեւացաւ նաեւ ինծի, որպէս թէ վիճածի մը: **9** Որովհետեւ ես առաքեալներուն փոքրագոյնն եմ, եւ արժանի ալ չեմ առաքեալ կոչուելու, քանի որ հալածեցի Աստուծոյ Եկեղեցին: **10** Բայց Աստուծոյ շնորհրդն եմ ինչ որ եմ: Եւ անոր շնորհը՝ որ իմ վրաս է, ընրունայն չեղաւ. հապա ես անոնց բոյլըն շան աւելի աշխատեցայ. սակայն ոչ թէ ես, հապա Աստուծոյ շնորհը՝ որ ինծի հետ էր: **11** Ուստի՝ թէ ես, թէ անոնք այսպէս կը քարոզենք, ու դուք այսպէս հաւատացիք: **12** Ուրեմն եթէ կը քարոզուի թէ Քրիստոս մեռեներէն յարութիւն առած է, ինչպէս ձեզմէ ոմանք կ'ըստն թէ՝ “մեռեներու յարութիւն չկայ”: **13** Բայց եթէ մեռեներու յարութիւն չկայ, ուրեմն Քրիստոս ալյարութիւն առած չէ: **14** Ու եթէ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ուրեմն մեր քարոզութիւնը ունայն է, ու ձեր հաւատքըն ալ ունայն է: **15** Իսկ մենք ալ Աստուծոյ սուլտ վկաները կ'ըլլանք, որովհետեւ Աստուծոյ համար վկայեցինք թէ մեռեներէն յարուցանեց Քրիստոսը. մինչետո յարուցանած չէ զայն, եթէ իրապէս մեռեները յարութիւն չեն առներ: **16** Քանի որ եթէ մեռեները յարութիւն չեն առներ, Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ. **17** Ու եթէ

Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ձեր հաւատքը վուճ է, եւ տակալին ձեր մեղքերուն մէջ էք. **18** ուրեմն Քրիստոսով ննջեցեաներն ալ կրոստուծ են: **19** Եթէ միայն այս կեանքին համար Քրիստոսի յուսացած ենք, մենք բոյլը մարդոցմէն աւելի խղճայի ենք: **20** Իսկ իմաս՝ Քրիստոս մեռեներէն յարութիւն առած է, ու եղած Երախայրիք անոնս՝ որ ննջեցին: **21** Որովհետեւ՝ քանի մարդով եղաւ մահը, մարդով ալ եղաւ մեռեներու յարութիւնը: **22** Որովհետեւ ինչպէս Աղամով բոյլոր կը մեռնին, նյոնպէս ալ Քրիստոսով բոյլոր կեանք պիտի ստանան: **23** Բայց իւրաքանչիւրը իր կարգով նախ Երախայրիքը՝ Քրիստոս, յետոյ Քրիստոսի պատկանողները՝ իր գալուստին: **24** Վապ պիտի գայ վախճանը, երբ թագաւորութիւնը պիտի յանձնէ Աստուծոյ՝ Յօրը, ոչնչացնէլ ետք ամեն պետութիւն, ամեն իշխանութիւն ու գօրութիւն: **25** Որովհետեւ ան պէտք է թագաւորէ, մինչեւ որ բոյլը թշնամիները դնէ իր ուրքերուն տակ: **26** Վերջին թշնամին որ պիտի ոչնչացուի՝ մահն է, որովհետեւ Գիրքը կ'ըսէ. «Ամեն քան դրաւ անոր ուրքերուն տակ!». **27** Բայց երբ կ'ըսէ թէ՝ “ամեն քան դրուած է անոր տակ”, բացայատ է թէ քացի անկէ՝ որ ամեն քան դրաւ անոր տակ: **28** Ու երբ ամեն քան հպատակի անոր, այն ատեն Որդին՝ ինք ալ՝ պիտի հպատակի անոր՝ որ ամեն քան դրաւ իրեն տակ, որպէսզի Աստուած ըլլայ ամեն ինչ՝ բոյլորին մէջ: **29** Այլապէս, ինչ պիտի ընեն անոնք՝ որ կը մկրտուին մեռեներուն համար, եթէ մեռեները Երբեք յարութիւն չեն առներ: Ուրեմն ինչո՞ւ կը մկրտուին անոնց համար. **30** Եւ ինչո՞ւ մենք ալ վտանգի մէջ ենք ամեն ժամ: **31** Ես ամեն օր կը մեռենիմ. վկայ կը բերեմ այն պարծանքը՝ որ ունիմ ձեր վրայ Քրիստոս Յիսուսով՝ մեր Տերոջնուկ: **32** Եթէ Եփեսոսի մէջ կրուած ըլլայի գազաններու դէմ՝ մարդոց նման, ինչ օգուտ էր ինծի, եթէ մեռեները յարութիւն չեն առներ. ուտենք՝ ու խմենք՝ ու խմենք, որովհետեւ վարդ պիտի մեռնինք: **33** Մի մոյրիք. չար ընկերակցութիւնները կ'ապականեն քարի բարքը: **34** Աթափեցէք արդարութեամբ ապրելու համար, ու մի մերանչէք. որովհետեւ ձեզմէ ոմանք չունին Աստուծոյ գիտութիւնը. ասիկա կ'յսեմ՝ ձեզ ամշնելու համար: **35** Բայց մէկը պիտի ըսէ. «Ի՞նչպէս մեռեները յարութիւն կ'առնեն, եւ ինչ մարմինով կլու զան»: **36** Անմիտ, ինչ որ դուն կը սերմանես՝ կեանք չի ստանար եթէ չունոնի: **37** Իսկ ինչ որ կը սերմանես, ոչ թէ այն մարմինը որ պիտի բուսնի՝ կը սերմանես, հապա մերկ հատիկը, ըլլայ ան ցորենի թէ ուրիշ սերմի. **38** Բայց Աստուած մարմին կլու տայ անոր՝ ինչպէս կը կամնայ, եւ իլրաքանչիւր սերմին՝ իր յասոուկ մարմինը: **39** Ամեն մարմին նոյն մարմինը չէ. հապա ուրիշ է մարդոց մարմինը, ուրիշ՝ անասուններուն մարմինը, ուրիշ՝ ծովկերունը, եւ ուրիշ՝ թշուններունը: **40** Կան նաեւ Երկնաւոր մարմիններ ու Երկրաւոր մարմիններ. բայց Երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է,

Երկրաւորներուն՝ ուրիշ: 41 Վրեւին փառքը ուրիշ է, լուսինին փառքը՝ ուրիշ, եւ աստղերուն փառքը՝ ուրիշ. որովհետեւ մեկ աստղը փառքը կը տարբերի միւս աստղն: 42 Այսպէս է նաեւ մերմներուն յարութիւնը: Մարմինը կը սերմանուի ապականութեամբ, եւ յարութիւն կ'առնէ անսպականութեամբ. 43 կը սերմանուի անսպատութեամբ, ու յարութիւն կ'առնէ փառքով. կը սերմանուի տկարութեամբ, եւ յարութիւն կ'առնէ զօրութեամբ: 44 կը սերմանուի իր շնչաւոր մարմին, ու յարութիւն կ'առնէ իր հոգեւոր մարմին: Շնչաւոր մարմին կայ, նաեւ հոգեւոր մարմին կայ, 45 եւ սա զրուած է. «Արածին մարդը՝ Ադամ՝ եղաւ ապրող անձ». իսկ վերջին Ադամը՝ ապրեցնող հոգի: 46 Բայց ոչ թէ նախ հոգեւորը, հապա՞շտառը, ու յետո՞յ հոգեւորը: 47 Արածին մարդը երկրեն Է՝ հողեղին, բայց երկրորդ մարդը Տէրն Է՝ երկինքը: 48 Ինչպէս հողեղին Է՝ նոյնպէս ալ հողեղիներն են, եւ ինչպէս երկնաւորն Է՝ նոյնպէս ալ երկնաւորներն են: 49 Ինչպէս կը կրենք հողեղինին պատկերը, նաեւ պիտի կրենք երկնաւորին պատկերը: 50 Ուրեմն սա կ'ըսեմ, երայրներ, թէ մարմին եւ արիւն չեն կրնար ժառանգել Աստուծոյ թագաւորութիւնը, ոչ ալ ապականութիւնը կը ժառանգէ անսպականութիւն: 51 Ահա կը յայտնեմ ձեզի խորհուրդ մը. «Բոլորս պիտի չնչշենք, բայց բոլորս ալ պիտի փոխուինք. 52 անմիջապէս, ակնթարթի մը մէջ, վերջին փողին հնչելու ատենք. որովհետեւ փողը պիտի հնչէ, մերելները յարութիւն պիտի առնեն՝ առանց ապականութեան, ու մենք ալ պիտի փոխուինք»: 53 Որովհետեւ պէտք է որ այս ապականացու մարմինը հազնի անսպականութիւն, եւ այս մահկանացուն հազնի անմահութիւն: 54 Ուստի երբ այս ապականացու մարմինը հազնի անսպականութիւն, եւ այս մահկանացուն հազնի անմահութիւն, այն ատեն պիտի իրազործուի այն խօսքը՝ որ զրուեցաւ. «Մահը ընկրնեցաւ յաղթութեան մէջ»: 55 «Մ'հ, ր' լ է խայթոց, դժ'խր, ր' լ է յաղթութիւնդ»: (Hadēs g86)

56 Մահուն խայթոցը մեղքն է, ու մեղքին զօրութիւն՝ Օրենքը: 57 Բայց շնորհակալութիւնն Աստուծոյ, որ մեզի յաղթութիւնն կու տայ մեր Տէրոց Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: 58 Յետեարաք, սիրելի երայրներս, հաստատուն եւ անշարժ եղեք, ու ամեն ատեն յառաջիմնեցք Տէրոց գործին մէջ, զիտնալով թու մէկի դնէ իր քով ինչ որ յաջողած է խնայել, 3 որպէսզի հանգանակութիւններ չըլլան երբ ես գամ: Ու երբ

16 Ինչ կը վերաբերի սուրբերուն համար ըլլայիք հանգանակութեան, ինչպէս պատուիրեցի Գաղատացիներու եկեղեցիներուն, դնիք ալ այնպէս ըրեք: 2 Ամէն ՍԵԿշարթի՝ ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող մէկի դնէ իր քով ինչ որ յաջողած է խնայել, 3 որպէսզի հանգանակութիւններ չըլլան երբ ես գամ: Ու երբ

գամ, անոնք որ զատորոչէք՝ գիրենք պիտի դրկեմ նամակներով», որպէսզի Երուսաղէմ տանին ձեր պարգևները: 4 Եթէ իմ երաքս ալ արժանավայել ըլլայ, անոնք պիտի երաքս ինծի հետ: 5 Ուրեմն ես պիտի զամ ձեզի՝ երբ անցնիմ Մակեդոնիային. (քանի որ պիտի անցնիմ Մակեդոնիային.) 6 եւ թերեւս մնամ ձեր քով ու ձմերեն ալ ձեզի հետ. որպէսզի դնիք ուղարկէք զիս՝ ուր որ երաքս: 7 Որովհետեւ չեմ ուղեր տեսնել ձեզ հիմա՝ անցած ատենս, բայց կը յուսամ որ ժամանակ մը մնամ ձեր քով, եթէ Տէրը արտօնէ: 8 Սակայն Եփեսոս պիտի մնամ մինչեւ Պենտէկոստէ. 9 Որովհետեւ մեծ եւ արդինաւոր դուռ մը բացուած է ինծի, ու բազմաթիւ հակառակորդներ կան: 10 Ուրեմն եթէ Տիմոթէոս զայ, ուշաղիք եղեք որ մնայ ձեր քով արանց վախի. քանի որ ան կ'ընէ Տէրոց գործը, ինչպէս ես ալ: 11 Ուստի ոչ մէկը թող անարգէ զայն. հապա խաղաղութեանմը ուղարկեցէք զայն՝ որ ինծի զայ, որովհետեւ անոր կը սպասեմ եղբայրներուն հետ: 12 Իսկ ինչ կը վերաբերի Ապողոս եղբօր, շատ աղաչեցի անոր՝ որ ձեզի զայ եղբայրներուն հետ, բայց բնաւ փափաք չունեցաւ որ հիմա զայ. սակայն պիտի զայ՝ երբ պատեհութիւն ունենայ: 13 Արթոնն մնացէք, հաւատքի մէջ հաստատոն կեցէք, քաջ եղեք, զօրացէք: 14 Ձեր բոլոր բաները սիրոն ըլլան: 15 Կ'աղաճն ձեզի, երայրներ, (դուր կը ճանչնաք Ստեփանասի ընտանիքը, որ Աքայիայի երախայրիքն է, եւ իրենք զիրենք նուիրեցին սուրբերուն սպասարկութեան,) 16 որ հպատակիք այդպիսիներուն եւ բոլորին՝ որ կը գործակցին մեզի ու կ'աշխատին: 17 Ուրախ եմ Ստեփանասի, Փորտունատոսի եւ Աքայիկոսի գալուստին համար, որովհետեւ իրենք լրացուցին ձեր պակասը, 18 քանի որ հանգստացուցին իմ հոգիս ու ձերը. ուրեմն ճանչցէք այդպիսիները: 19 Ասիայի եկեղեցիները կը բարեւեն ձեզ. Տէրոջնով շատ կը բարեւեն ձեզ Ակիլոս եւ Պրիսկիդա՝ իրենց տան մէջ եղող եկեղեցիին հետ: 20 Բոլոր եղբայրները կը բարեւեն ձեզ. բարեւեցէք զիրաք սուրբ համբոյրով: 21 Ես՝ Պողոս, իմ ձեռքովս կը գրեմ այս բարեւեք: 22 Եթէ մէկը չի սիրեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը, նզովեալ ըլլայ երբ մեր Տէրը զայ: 23 Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ: 24 Իմ սէրս ձեր բոլորին հետ՝ Քրիստոս Յիսուսովք: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ

1 Պողոս, Աստուծոյ կամքով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը, ու Տիմոթեոս մեր եղանակը, Կորնթոսի մէջ Եղած Աստուծոյ Եկեղեցին եւ Աքայիայի մէջ Եղող բոլոր սուրբերուն. շնորհը ու խաղաղութիւն ճեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, եւ Տեր Յիսուս Քրիստոս: Յ Օրինակ ըլլայ Աստուած, մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Յայրը, արգահատանքի Յայրը եւ ամեն միշտարութեան Աստուածը, որ կը միշտարէ մեզ մեր ամրոդ տառապանքին մէջ, որպէսզի մենք կարենանք միշտարել անոնք՝ որ որեւէ տառապանքի մէջ են, այն միշտարութեանք՝ որով մենք կը միշտարուինք Աստուծմ: Տ որովհետեւ ինչպէս Քրիստոսի չարչարանքները կ'առատանան մեր մէջ, նմանապէս մեր միշտարութիւնն այ կ'առատանայ Քրիստոսի միջոցով: Յ Եթէ տառապինք՝ ձեր միշտարութեան եւ փրկութեան համար է, որ արդինաւոր կ'ըլլայ՝ համբերերով այն նոյն չարչարանքներուն, որոնցմով մենք ալ կը չարչարուինք. ու եթէ միշտարուինք՝ ձեր միշտարութեան եւ փրկութեան համար է: 7 Մեր յոյս հաստատուն է ձեր վրայ, որովհետեւ գիտենք թէ ինչպէս հաղորդակից էք մեր չարչարանքներուն, նոյնպէս ալ միշտարութեան պիտի ըլլաք: 8 Որովհետեւ չենք ուզեր, եղայրներ, որ անգիտանար Աստիայի մէջ մեզի պատահած տառապանքը. չափէն աւելի ծանրաբեռնութեանք, մեր կարողութենեն աւելի, պյնքան՝ որ նոյնիսկ յուսահատեցանք կեանքին: 9 Բայց մահուան վճիռը ունենիք մեր վրայ, որպէսզի վստահինք ոչ թէ մենք մեզի, հապա Աստուծոյ՝ որ մեռները կը յարուցան: 10 Ան այդպիսի մեծ մահէ նը ազատեց մեզ, ու կ'ազատէ. 11 Եւ կը յուսանք թէ ան տակալին պիտի ազատէ: Դուք ալ կը գործակցիք՝ մեզի համար աղերսելով, որպէսզի շատեր շնորհակա ըլլան մեր պատճառով՝ շատ անձերու աղօթքին միջոցով մեզի Եղած շնորհին համար: 12 Արդարեւ սա է մեր պարծանքը՝ մեր յորմնատանքին վկայութիւնը, թէ մենք՝ պարզամտութեամբ եւ Աստուծոյ անկեղծութեամբ, ոչ թէ մարմնաւոր իմաստութեամբ՝ հապա Աստուծոյ շնորհով վարուեցանք աշխարհի մէջ, եւ այ աւելի ճեզի հանդէպ: 13 Որովհետեւ ուրիշ բան չենք գրեր ճեզի, քան ինչ որ դուք կը կարդաք ու կը հասկնաք. եւ կը յուսամ թէ մինչեւ վախճանն ալ պիտի հասկնաք, 14 ինչպէս նաև մասամբ հասկցաք մեզ, թէ մենք ձեր պարծանքն ենք, ինչպէս դուք ալ մեր՝ Տեր Յիսուսի օրը: 15 Այս վստահութեամբ կը փափաքէի նախ զալ ճեզի, որպէսզի դուք երկորդ շնորհը մը ընդունիք, 16 անցնիլ ճեզմէ դէպի Մայիսի Սակեղոնիա, եւ Մակեղոնիայէն դարձեալ զայ ճեզի, ու ճեզմէ ուղարկուած՝ երթալ Հրեաստան:

17 Ուրեմն երբ այսպէս փափաքեցայ, միթէ թերեւութեամբ վարուեցայ. եւ կամ՝ ինչ որ ես կը ծրագրեմ, մարմնաւորապէս կը ծրագրեմ, որպէսզի իմ բովս «այն»ն՝ այն ըլլայ, եւ «ոչ»ը՝ ոչ: 18 Սակայն Աստուած հաւատարիմ է, որ ճեզի հասած մեր խօսքը «այն» եւ «ոչ» չէր. 19 Քանի որ Աստուծոյ Որդին՝ Յիսուս Քրիստոս, որ քարոզուեցալ ճեզի մեր միջոցով, (ինձմով, Սիրուանոսով ու Տիմոթեոսով,) «այն» եւ «ոչ» չեղաւ, հապա իր մէջ Եղաւ «այն»ն: 20 Արդարեւ Աստուծոյ բոլոր խոստումները՝ իր մէջ «այն» են, եւ իր մէջ «ամէն» են՝ Աստուծոյ փառքին համար մեր միջոցով: 21 Ուրեմն ան որ հաստատեց մեզ Քրիստոսով՝ ճեզի հետ, եւ օծեց մեզ՝ Աստուած է, 22 որ նաև կնքեց մեզ ու տուալ մեզի Յոզիին գրաւականը՝ մեր սիրտերուն մէջ: 23 Բայց ես Աստուած վկայ կը կանչեմ իմ անձին, թէ տակալին Կորնթոս չեկայ՝ ինայելու համար ճեզի: 24 Ո՛չ թէ կը տիրենք ծեր հաւատքին վրայ, հապա գործակիցներ ենք ծեր ուրախութեան. որովհետեւ դուք հաւատքով կը կենաք:

2 2 Որովհետեւ եթէ ես տրտմեցնեմ ճեզ, այ միկ է որ պիտի ուրախացնէ զիս, եթէ ոչ ան՝ որ տրտմեցալ ինձմէ: 3 Ասիկս գրեցի, որ երբ գամ՝ տրտմնլուին մը չկրեմ անտոնցմ՝ որ պէտք է ուրախացնեն զիս. Քանի որ ճեր բոլորին մասին համոզուած եմ թէ իմ ուրախութիւնն ճեր բոլորին է: 4 Որովհետեւ շատ տառապանքի մէջ եւ սիրտի կակիծով գրեցի ճեզի՝ շատ արցունքով, ոչ թէ՝ որպէսզի տրտմիք, հապա գիտնաք այն յորդառաստ սկրյու՝ որ ունին ճեզի հանդէպ: 5 Իսկ եթէ մէկր տրտմեցուց, ոչ թէ տրտմեցուց զիս, հապա մասամբ (որպէսզի ծանրաբեռնել) ճեզ բոլորդ: 6 Բաւական է այդպիսի մարդուն այն պատիմք՝ որ տրուեցալ շատերէ: 7 Յնտեւարար՝ ընդհակառակը՝ պէտք է փոխարէնք ներելանոր ու միշտարել զայն, որպէսզի այնպիսին չյուսալքուի չափազանց տրտմութենէն: 8 Ուստի կ'աղաչէն ճեզի, որ անոր հանդէալ վաւերացնէք ճեր սէրը. 9 (Քանի որ սա նպատակով ալ գրեցի, որպէսզի ճեզ փորձերով գիտնամ թէ ամեն քանի մէջ հնազան էք: 10 Անոր՝ որուն դուք որեւէ բան ներէք, ես ալ կը ներեմ. որովհետեւ եթէ որեւէ բան ներած եմ, ճեր պատճառով անոր ներած եմ՝ Քրիստոսի անձով.) 11 Որպէսզի Սատանան մեզ չկեղեք, քանի որ չենք անգիտանար անոր դիտաւորութիւնները: 12 Ուրեմն երբ հասայ Տրովադա՝ Քրիստոսի աւետարանը քարոզելու, թէպէտ Տերը դուռ մը բացած էր ինձի, 13 անդորրութիւն չունեցա հոգիս մէջ, որովհետեւ հոն չգտայ եղայրս՝ Տիտոսը. հապա հրաժեշտ առներով անտոնցմ՝ մեկնեցայ Մակեղոնիա: 14 Շնորհակալութիւն Աստուծոյ, որ ամեն ատեն մեզի յաղոթւթիւն կը պատճառէ Քրիստոսով, ու զինք ճանչնալուն հոտը մեզմով կը յայտնաբերէ ամեն տեղ: 15 Որովհետեւ մենք՝ Աստուծոյ համար՝ Քրիստոսի անոյ հոտն ենք, թէ փրկուածներուն եւ թէ կորսուողներուն

մԵջ: 16 Ոմանց՝ մահուան հոտ դԵպի մահ, ոմանց այ՝ կեանքի հոտ դԵպի կեանք: Եւ նվ ընդունակ է ընելու այս բաները: 17 Քանի որ մԵնք շատերուն պես չենք, որոնք կը խարդախեն Աստուծոյ խօսքը, հապա անկեղծութեամբ, Աստուծմէ դրկուած եւ Աստուծոյ առջեւ կը խօսինք՝ Քրիստոսով:

3 Սկսինք դարձեալ մԵնք մԵզ յանձնարարել, կամ թէ՝ ոմանց պէս՝ պԷտք են մԵզի յանձնարարական նամակներ ձեզի, կամ յանձնարարութիւն ձեզմէ: 2 Դուք եք մԵր նամակը՝ մԵր սիրտերուն մԵց գրուած, ճանչցուած ու կարդացուած բոլոր մարդոցմէն. 3 բացայստ ըլլալով որ դուք Քրիստոսի նամակն եք՝ մԵր սպասարկութեամբ, ոչ թէ մԵլյանով գրուած, հապա՝ ապրոյ Աստուծոյ Յոգինվ. ոչ թէ քարեղն տախտակներու վրայ, հապա՝ սիրտին մարմնեղն տախտակներուն վրայ: 4 ՄԵնք այսպիսի վստահութիւն ունինք Աստուծոյ վրայ՝ Քրիստոսի միջոցով: 5 Ո՛չ թէ մԵնք մԵզմէ ընդունակ ենք մտածել որեւէ բան՝ որպէս թէ մԵզմէ, հապա մԵր ընդունակութիւնը Աստուծմ է: 6 Ան նաեւ ընդունակ ըրաւ մԵզ Նոր Կտակարանին սպասարկուներ ըլլալու. ոչ թէ գիրին, հապա՝ Յոգին, որովհետեւ գիրը կը սպաննէ, բայց Յոգին կեանք կու տայ: 7 Իսկ եթէ քարերու վրայ փորագրուած մահուան սպասարկութիւնը այսքան փառաւոր եղաւ, որ Խարացի որդիները չեն կրնար ակնապիշ նայիլ Մովսէսի երեսին՝ անոր դԵմքին պայծառութեան պատճառով, որ պիտի ոչչանար, 8 ուրեմն որդքան աւելի փառաւոր պիտի ըլլայ հոգին սպասարկութիւնը. 9 Քանի որ եթէ հատապարտութեան սպասարկութիւնը փառաւոր էր, որչափ աւելի գերազանց պիտի ըլլայ արդարութեան սպասարկութեան փառքը. 10 որովհետեւ ինչ որ փառաւոր եղած էր՝ այ փառք չունէր այս կապակցութեամբ, զինք գերազանցող փառքին պատճառով: 11 Արդարեւ եթէ այն որ պիտի ոչչանար՝ փառաւոր էր, որչափ աւելի փառաւոր պիտի ըլլայ այն՝ որ մՆայուն է: 12 Ուրեմն, նկատելով որ ունինք այսպիսի յոյս մը, մԵծ համարձակութեամբ կը վարուինք մԵր խօսքին մԵջ: 13 ոչ թէ ինչպէս Մովսէս, որ ծածկոց կը դնէր իր երեսին վրայ՝ որպէսզի Խարացի որդիները ակնապիշ չնայեին ոչչանապու սահմանաւծին վախճանի: 14 Սակայն անոնց միտքերը կուրցան. որովհետեւ՝ մինչեւ այսօր՝ նոյն ծածկոցը ձգուած կը մնայ Յին Կտակարանի ընթերցումին վրայ, (ան Քրիստոսով կ'ոչչանար,) 15 հապա մինչեւ այսօր, երբ Մովսէսի գիրքը կը կարդացուի, ծածկոցը դրուած կը մնայ անոնց սիրտին վրայ: 16 Բայց երբ Տերոց դառնան, ծածկոցը պիտի վերցուի: 17 Ուրեմն Տերը այդ Յոգին է, եւ ուր Տերոց Յոգին կայ, իոն ազատութիւն կայ: 18 Իսկ մԵնք բոլորս, բաց երեսով Տերոց փառքը տեսնելով՝ որպէս թէ

հայելի մԵջ, կը փոխուինք նոյն պատկերին՝ փառք փառք, որպէս թէ Տերոց Յոգիին միջոցով:

4 Ուստի, քանի ունինք այս սպասարկութիւնը, ողորմնութիւն գտած ըլլալով՝ չենք ծանծրանար.

2 հապա հրաժարեցանք ամօթայի ծածուկ բաներէն, խորամանկութեամբ չենք ընթանար եւ Աստուծոյ խօսքը չենք խարդախեր. այլ ծխարտութիւնը բացայայտելով մԵնք մԵզ կը յանձնարարենք ամէն մարդու խղճնտանքին՝ Աստուծոյ առջեւ: 3 Իսկ եթէ մԵր աւետարանը ծածկուած է, կորսուածներուն համար ծածկուած է. 4 որոնց մԵջ այս աշխարհի աստուածը կուրցուց անհաւատներուն միտքերը, որպէսզի Քրիստոսի՝ Աստուծոյ պատկերին՝ փառքի աւետարանին լոյս անոնց վրայ չչողայ: (այօն 9:165) 5 Վրդարեւ մԵնք մԵզ չէ որ կը քարոզենք, հապա՝ Քրիստոս Յիսուս Տերը, ու մԵզ՝ ծեր ծառաները Յիսուսի համար. 6 որովհետեւ Աստուած, որ հրամայեց լոյսին՝ փայլի խաւարին մԵշեն, ինք փայլեցաւ մԵր սիրտերուն մԵջ՝ Աստուծոյ փառքին գիտութեան լոյսը տապար համար Յիսուս Քրիստոսի դԵմքին վրայ: 7 Բայց մԵնք ունինք այս գանձը իոդէ ամօթներու մԵջ, որպէսզի գօրութեան գերազանցութիւնը ըլլայ Աստուծմ, եւ ոչ մԵզմէ: 8 Ամէն կողմէ կը տառապինք, բայց տագնապած չենք. վարանումի մԵջ ենք, բայց յուսահատած չենք. 9 հայածուած ենք, բայց լուռած չենք. խորտակուած ենք, բայց կորսուած չենք: 10 Ամէն ատեն Յիսուսի մահը կը կունք մԵր մարմինին մԵջ, որպէսզի Յիսուսի կեանքն այ յայտնաբերուի մԵր մարմինին մԵջ: 11 Որովհետեւ մԵնք որ կ'ապրինք՝ ամէն ատեն Յիսուսի համար մահուան կը մատնուինք, որպէսզի Յիսուսի կեանքն այ յայտնաբերուի մԵր մահկանացու մարմինին մԵջ: 12 Ուստի՝ մահը կը ներգրծէ մԵր մԵջ, իսկ կեանքը՝ ծեր մԵջ: 13 Բայց հաւատքին նոյն հոգին ունինք, ինչպէս գրուած է. «Յաւատացի, ուստի խօսեցայ»: ՄԵնք այ կը հաւատանք, ուստի կը խօսինք: 14 Գիտենք թէ ան՝ որ յարուցանեց Տեր Յիսուսը, մԵզ այ պիտի յարուցանէ Յիսուսի միջոցով, եւ անոր պիտի ներկայացն՝ ծեզի հետ: 15 Որովհետեւ ամէն բան ծեզի համար է, որպէսզի այն շնորհը՝ աւեցած շատերու շնորհակալութեամբ՝ ճոխանյ Աստուծոյ փառքին համար: 16 Յետենարար չենք ծանծրանար. եւ թէպէտ մԵր արտաքին մարդը կ'ապականի, ներքին մարդը օրէ օր կը նորոգուի: 17 Արդարեւ մԵր թէթեն, վայրկենական տառապանքը՝ մԵզի համար կը պատրաստ գերազանց ու յախտենական կշիռը ունեցող փառք մը. (այօնios 9:166) 18 Քանի որ մԵնք կը նայինք ը՛շ թէ տեսանելի բաներուն, հապա՝ անտեսանելիներուն. որովհետեւ տեսանելի բաները ժամանակաւոր են, իսկ անտեսանելիները՝ յախտենական: (այօնios 9:166)

5 Արդարեւ գիտենք թէ եթէ մեր վրանի նման երկրային տունը բակովի, շնուռածք մը ունինք Աստուծմ, անձեռակերտ յալիտենական տուն մը՝ երկինքի մէջ. (aiōnios g166) **2** Եւ իրապէս ասոր մէջ կը հառաչենք՝ տենչալով հազինի մեր երկնալոր բնակութիւնը. **3** սակայն երբ զայն հազինի՛ մերկ չգտնուինք: **4** Որովհետեւ մենք՝ որ այս վրանին տակն ենք, ծանրութեան տակ կը հառաչենք. ոչ թէ կ'ուղենք հանուի, հապա՞ հազինի զայն ասոր վրայ, որպէսզի մահկանացութիւնը ընկզմի կեանքին մէջ: **5** Ուրեմն ան՝ որ պատրաստեց մեզ այդ նոյն բանին համար՝ Աստուած է, որ նաեւ տուալ մեզի Յոդիին գրաւականը: **6** Ուստի ամէն ատեն Վստահութիւն ունինք, գիտնալով թէ մինչ մարմինի մէջ ենք՝ հեռու ենք Տերոցիւն. **7** (որովհետեւ հաւատքրն կ'ընթանանք, եւ ոչ թէ տեսողութեամբ.) **8** Վստահութիւն ունինք, եւ առաւելապէս կ'ուղենք հետանալ մարմիննեն ու մօտ ըլլալ Տերոց: **9** Ուստի պատիւ կը համարենք ընդունելի ըլլալ անոր, մօտ թէ հեռու: **10** Որովհետեւ պէտք է որ բոլորս այներկայանանք Քրիստոսի դաստարամին առջեւ, որպէսզի իւրաքանչիւր ստանայ այն բաներուն համեմատ՝ որ իր մարմինին մէջ եղած ատեն ըրած է, բարի կամ չար: **11** Ուրեմն՝ գիտնալով Տերոց Վախի՛ կը համոզենք մարդիկ, սակայն մենք բացայաց ենք Աստուծոյ առջեւ, եւ կը յուսամ թէ բացայաց ենք նաեւ ձեր իշխնտանքին մէջ: **12** Որովհետեւ մենք մեզ դարձեալ չենք յանձնարարեր ձեզի, հապա առիթ կլու տանք ձեզի՝ մեզմով պարծենալու, որպէսզի բան մը ունենար պատասխանելու անոնց՝ որ կը պարծենան երեւյթով, եւ ոչ թէ սիրտով: **13** Քանի որ եթէ ցնորած ենք՝ ատիկա Աստուծոյ համար է, ու եթէ խոհեմ ենք՝ ատիկա ձեզի համար է: **14** Որովհետեւ Քրիստոսի սէրը կը պարտադրէ մեզ, ու մեր դաստումը սայ է, թէ եթէ մնէր մեռաւ բոլորին համար, ուրեմն բոլորն այ մեռան: **15** Ան բոլորին համար մեռաւ, որպէսզի ապրողները այլևս չապրին իրենք իրենց համար, հապա անոր համար՝ որ մեռաւ իրենց համար, եւ յարութիւն առաւ: **16** Յետեւարար ասկէ եսր մենք ոչ մէկը կը ճանչնանք մարմինով, իիմա այ աճպէս չենք ճանչնար: **17** Ուրեմն եթէ մէկը Քրիստոսի մէջ է, ան նոր արարած մըն է. նախկին բաները անցան, եւ ահա ամէն բան նոր եղաւ: **18** Եւ ամէն բան Աստուծն է, որ հաշտեցուց մեզ իրեն հետ՝ Յիտուս Քրիստոսի միջոցով, ու տուալ մեզի հաշտութեան սպասարկութիւնը. **19** այսինքն Աստուած էր, որ Քրիստոսով հաշտեցուց աշխարհը իրեն հետ՝ անոնց յանցանքները չվերագրելով իրենց, ու յանձնեց մեզի հաշտութեան խօսքը: **20** Ուրեմն մենք դեսպաններ ենք Քրիստոսի համար, որպէս թէ Աստուած կ'աղաքէր ձեզի մեր միջոցով. կ'աղերսներ ձեզի Քրիստոսի կրողին, հաշտուեցք Աստուծոյ հետ: **21** Որովհետեւ Աստուած մեզի համար մեղալոր համարեց՝ ան՝ որ մեղը չէր

գիտեր, որպէսզի մենք Աստուծոյ արդարութիւնը ըլլանք անով:

6 **2** Որովհետեւ կ'ըսէ. «Պատեհ ժամանակին պատասխանեցի բեզի, եւ փրկութեան օրը օգնեցի բեզի»: Ահա հիմա է պատեհ ժամանակը, ահա հիմա է փրկութեան օրը: **3** Բնայ սայթաքում չենք պատճառեր՝ որեւէ բանի մէջ, որպէսզի մեր սպասարկութիւնը չարատաւորուի: **4** Յապա ամէն բանի մէջ մենք մեզ կը հաստատենք որպէս Աստուծոյ սպասարկուներ, շատ համբերութեամբ, տառապանքներու մէջ, հարկադրանքներու, տագնապներու, **5** ծեծերու, բանտերու, խառնակութիւններու, աշխատանքներու, հսկումներու, ծոմերու մէջ, **6** մաքրակեցութեամբ, գիտութեամբ, համբերատարութեամբ, քայցրութեամբ, Սուլր Յոդիով, անկեղծ սիրով, **7** ճշմարտութեան խօսքով, Աստուծոյ գօրութեամբ, արդարութեան գրահով՝ որ աջ կողմէն ու ձախ կողմէն է. **8** Քափքով եւ անպատութեամբ, վատ համբաւով թէ բարի համբաւով, մոլորեցուցիչներու պէս՝ բայց ճշմարտախօսներ, **9** անծանօթներու պէս՝ սակայն լաւ ճանչուածներ, նահամերձի պէս՝ եւ ահա կ'ապրինք, պատժուածներու պէս՝ ու չենք մեռցուած. **10** Մորտմածներու պէս՝ բայց միշտ կ'ուրախանանք, ադրատներու պէս՝ սակայն կը հարսացնենք շատերը, ոչինչ ունեցողներու պէս՝ մինչդեռ տիրացած ենք ամէն բանի: **11** Կորնարացիներ, մեր բերանը բացուած է ձեզի, եւ մեր սիրու՝ լայնցած: **12** Դուք մեր մէջ նեղը ինկած՝ չէր, հապա ձեր վիստին մէջ՝ նեղը ինկած էր: **13** Ուրեմն, փոխարէնք հաստուցաներու համար (կը խօսիմ ձեզի՝ իր զաւակներուս), դուք այ ձեր սիրու լայնցուցէք»: **14** Անհաւատներուն հետ անյարի լօձակից՝ մի՛ ըլլաք. բանի որ ինչ ընկերակցութիւն ունի արդարութիւնը անօրէնութեան հետ, ինչ հաղորդութիւն ունի լոյսը խաւարին հետ, **15** եւ ինչ միաբանութիւն ունի Քրիստոս Քնիարի հետ. կամ ինչ բաժին ունի հաւատացեալ անհաւատին հետ, **16** եւ ինչ համաձապնութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կուրքերուն հետ, որովհետեւ դուք ապրող Աստուծոյ տաճարն էր՝ ինչպէս Աստուած ըսաւ. «Անոնց մէջ պիտի բնակիմ եւ անոնց մէջ պիտի շրջիմ. անոնց Աստուած պիտի ըլլամ ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան: **17** Ուստի ելէք անոնց մէշէն եւ զասուեցէք, - կ'ըսէ Տերը: - Անմաքուր բանի մի՛ դպչիք, **18** ու ես պիտի ընդունիմ ձեզ. ես Յայր պիտի ըլլամ ձեզի, ու դուք՝ իմ որդիներս եւ աղջիկներս պիտի ըլլաք, - կ'ըսէ Ամենակայ Տերը»:

7 Ուրեմն, սիրեյիներ, այս խոստումները ունենալով՝ մաքրներ մենք մեզ մարմինի ու հոգիի ամէն տեսակ պիտութենէ, եւ կատարելագործներ սորացումը Աստուծոյ վախով: **2** Ընդունեցէք մեզ»: Ո՛չ մէկը անիրաւեցինք, ոչ մեզի ապականեցինք եւ ոչ

մԵկը կեղեքեցինք: 3 Չեմ ըստր ասիկա՝ դատապարտելու համար ձեզ, որովհետեւ նախապէս ըստր եմ թէ դուք մեր սիրտին մէջ եք՝ միասին մեռնելու եւ ապրելու: 4 Մեծ է խօսրի համարձակութիւնս ձեզ հանդէպ, մեծ է ձեզմով պարձանքս, լեցուած եմ միսիթարութեամբ, չափազանց ուրախ եմ մեր ամբողջ տառապանքին մէջ: 5 Որովհետեւ՝ երբ մենք Մակեդոնիա հասանք՝ մեր մարմինը քնաւ անդորրութիւն չունեցաւ, այլ ամէն կողմէ կը տառապէինք. դուրսէն կորիներ կային, իսկ ներսէն՝ վախեր: 6 Բայց Աստուած, որ խոնարհները կը միսիթարէ, մեզ միսիթարեց Տիտոսի գալուստով: 7 Եւ ոչ միայն անոր գարուստով, այլ նաև այն միսիթարութեամբ՝ որով ինք միսիթարուած էր ձեզմով, երբ պատմեց մեզի ձեր տենչանքը, ձեր կոծը, ինծի հանդէպ ձեր ունեցած նախանձախնդրութիւնը, այնպէս որ այլ աւելի ուրախացայ: 8 Որովհետեւ, թեպէտ տրտմեցուցի ձեզ այդ նամակով, չեմ զղաքր, (թէպէտ զղացեր էն), քանի որ կը նշմարեմ թէ այդ նամակը տրտմեցուց ձեզ, թեպէտ միայն ժամանակ մը: 9 Ուրեմն կ'ուրախանամ, ոչ թէ քանի որ տրտմեցաք, հապա՝ որովհետեւ տրտմեցաք ապաշխարութեան համար. քանի որ տրտմեցաք Աստուծոյ ուզած կերպով, որպէսզի ոչինչ կորսնցուցած ըլլար մեր միջոցով: 10 Արդարեւ Աստուծոյ ուզած տրտմութիւնը կը պատճառէ՝ ապաշխարութիւն՝ փրկութեան համար, որ չի զղացներ. բայց աշխարհի տրտմութիւնը կը պատճառէ մահ: 11 Քանի դուք տրտմեցաք Աստուծոյ ուզած կերպով, ահա այդ բանը ձեր մէջ ինչ փութաջանութիւն գոյացուց, նոյնիսկ ջատագովութիւն, ընդզգում, վախ, տենչանք, նախանձախնդրութիւն, վրէժիննդրութիւն. ամէն կերպով դուք ձեզի հաւանութիւնն տուիք թէ այդ խնդրիին մէջ անկեղծ էք: 12 Ուրեմն ինչ որ գորեցի ձեզի, ոչ թէ անիրաւութիւնը ընողին պատճառով էր, եւ ոչ այ անիրաւութիւնը կրողին պատճառով, հապա՝ որպէսզի երեւնայ ձեզի Աստուծոյ առջեւ մեր ունեցած փութաջանութիւնը ձեզի հանդէպ: 13 Ուստի ձեր միսիթարութեամբ մենք միսիթարութեանք. եւ այ աւելի ուրախանանք. բայց անդունք առջեւ մեր ինդին հանստացած էր բոլորեղ. 14 քանի որ ամօթահար չեմ ըլլար՝ ձեզմով որուե բանի մէջ պարծենայրու համար անոր առջեւ. հապա, ինչպէս ամէն բան ճշմարտութեամբ խօսեցանք ձեզի, նոյնպէս Տիտոսի առջեւ մեր պարձանքն այ ճշմարիտ գտնուեցաւ: 15 Նաև իր գորովը աւելի առաս է ձեզի հանդէպ, մինչ կը վերյիշէ ձեր բոլորին հնազանդութիւնը, թէ ինչպէս ահով ու դորով ընդունեցիք զինք: 16 Ուստի կ'ուրախանամ որ ամէն բանի մէջ վստահութիւն ունիմ ձեր վրայ:

8 Եղայրներ, ձեզի կը տեղեկացնենք Աստուծոյ նորիկին մասին, որ տրուած է Մակեդոնիայի

եկեղեցիներուն. 2 թէ ինչպէս՝ տառապանքի մեծ փորձի մը մէջ՝ իրենց աստանութիւնը ճոխացան իրենց հարուստ առաստանութեամբ: 3 Որովհետեւ ես կը վկայեմ թէ իրենց կարողութեան համեմատ, ու կարողութենեն ալ աւելի յօժարակամ ըլլարով. 4 շատ անրումով կ'արեսսէին մեզի՝ որ ընդունինք շնորհիք եւ սուրբերուն հանար եղած սպասարկութեան հաղորդակցութիւնը: 5 Ոչ թէ ինչպէս մենք կը յուսայինք, հապա իրենք զիրենք ալ տուին՝ նախ Տէրոց, ու յետոյ մեզի՝ Աստուծոյ կամքով: 6 Աշխբան՝ որ աղացեցինք Տիտոսի, որ ինչպէս ան նախապէս սկսաւ, նոյնպէս նաեւ աւարտ ձեր մէջ այդ շնորհիքն ալ: 7 Յնտեւարար, ինչպէս դուք ճոխացած էք ամէն բանով, (հաւատքով, խօսքով, գիտութեամբ, ամբողջ փութաջանութեամբ եւ մեզի հանդէպ ձեր տածած սիրով,) ճոխացք նաեւ այս շնորհքով: 8 Կը խօսիմ ոչ թէ հրամայելով, հապա՝ ուրիշներուն փութաջանութեան առիթով, ու փորձարկելու համար ձեր սիրոյն անկեղծութիւնը: 9 Քանի որ դուք գիտէք մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհիք, որ թեպէտ հարուստ էր՝ ձեզի համար աղքատ եղա, որպէսզի դուք հարստանաք անոր աղքատանայով: 10 Եւ այս մասին կարծիք մը կու տամ, որովհետեւ ասիկա օգտակար է ձեզի, դուք՝ որ նախապէս սկսաք՝ անցեալ տարունէ՝ ոչ միայն ընել, այլ նաեւ կամենալ: 11 Իսկ հիմա ընեն այ կատարեցէք, որպէսզի ինչպէս յօժարութիւն կար, նոյնպէս ալ կատարում ըլլայ՝ ձեր ունեցածն: 12 Որովհետեւ եթէ նախապէս յօժարութիւն ըլլայ, տայլ ընդունելի է՝ մէկու մը ունեցածին համեմատ, եւ ոչ թէ չունեցածին համեմատ: 13 Քանի որ ես չեմ ուզեր որ ուրիշները անդորր ըլլան ու դուք տառապիք. 14 հապա հաւասարութեամբ՝ հիմա, այս ատեն, ձեր լիութիւնը լրացնէ անոնց պակասը, որպէսզի անոնց լիութիւնն ալ օր մը լրացնէ ձեր պակասը, եւ այսպէս հաւասարութիւնն ըլլայ: 15 Ինչպէս գրուած է. «Վնոր որ շատ ժողվեց՝ ոչինչ աւելցաւ, իսկ անոր որ քիչ ժողվեց՝ ոչինչ նուազեցաւ»: 16 Բայց չնորհակալարպիքն Աստուծոյ, որ այս նոյն անձկայից փութաջանութիւնը դրաւ Տիտոսի սիրոյն մէջ՝ ձեզի համար: 17 Արդարեւ ան ընդունէն մեր յորդորը. բայց աւելի փութաջան ըլլարով՝ իր իսկ համաձայնութեամբ զնաց ձեզի: 18 Անոր հետ դրկեցինք նաեւ այն եղրայրը, որուն գովեստը կ'ըլլայ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ՝ աւետարանին համար: 19 Եւ ոչ միայն պարագան, հապա նաեւ եկեղեցիներէն ընտրուեցաւ իրը մեզի ճամբորդակցից՝ այս շնորհիքն հետ, որ մենք կը սպասարկենք նոյն Տէրոց փառքին համար, ու ձեր յօժարութեամբ: 20 Կը զգուշանայինք որ ոչ մէկը մեզ արատաւորէ այս ճոխութեան մէջ, որ կը սպասարկուի մեր միջոցով. 21 Քանի որ կը մնարդէինք ոչ միայն Տէրոց առջեւ, հապա մարդոց առջեւ ալ ընել ինչ որ պարկեշտ է: 22 Անոնց հետ դրկեցինք մեր եղրայրը, որուն

փութաջանութիւնը յաճախ փորձարկած ենք շատ բաներու մէջ, հսկ հիմա այ աւելի փութաջան է, քանի որ մեծ վլստահութիւն ունի ձեր վրայ: **23** Ինչ կը վերաբերի Տիտոսի, ան հաղորդակիցս է ու ձեր մօս իմ գործակիցս. հսկ մեր Եղայրներու Եկեղեցիներէն դրկուածներն են, եւ Քրիստոսի փառքը: **24** Ուրեմն ասոնց ու Եկեղեցիներուն առջև ցոյց տուեք ձեր սիրոյն եւ ձեզի հանդեպ մեր պարծանքին ապացոյցք:

9 Արդարեւ աւելորդ է որ գրեմ ձեզի՝ սուրբերուն սպասարկութեան մասին, **2** քանի գիտեմ ձեր յօժարութիւնը. անոր մասին կը պարծենամ ձեզմով Մակեդոնացիներուն առջեւ, բայրով թէ Աքայիացիները անցեալ տարուրնէ պատրաստուած էին. ու ձեր նախանձախնդրութիւնը դրդեց շատ շատերը: **3** Սակայն դրկեցի Եղայրները, որպէսզի ձեզի հանդեպ մեր պարծանքը ընդունայն չըլլայ այս մասին, հապա՞ ինչպէս ըստր եմ՝ պատրաստուած ըլլաք. **4** որպէսզի՝ երբ Մակեդոնացիները զան ինծի հետ եւ անպատրաստ զտնեն ձեզ՝ մենք (որ չըսենք՝ դուք) ամօթահար չըլլանք այս նոյն պարծանքին վստահութեան համար: **5** Ուրեմն հարկաւոր համարեցի յորդորեց Եղայրները, որ նախապէս զան ձեզի ու կանխաւ համախմբեն ձեր նախապէս ծանուցանած առատածեռնութիւնը, որպէսզի ան պատրաստ ըլլայ իբր առատածեռնութիւն, ոչ թէ իբր ազահութիւն: **6** Բայց սա զիտցէք, թէ ան որ ինայենով կը սերմաննէ՝ ինայենով ալ պիտի հնձէ, եւ ան որ առատածեռնութեամբ կը սերմանն՝ առատածեռնութեամբ պիտի հնձէ: **7** Խւրաբանչիւրը թող տայ՝ ինչպէս որոշած է իր սիրտին մէջ, ոչ թէ տրտմութեամբ կամ հարկադրաբար. որովհետեւ Աստուած կը սիրէ ցնծութեամբ տուողը: **8** Եւ Աստուած կարող է բոլոր շնորհեներով ճոխացնել ձեզ, որպէսզի դուք՝ ամէն բանի մէջ ամէն ատեն լման ինքնարաւութիւն ունենալով՝ ճոխանաք ամէն բարի գործով, **9** ինչպէս գրուած է. «Սփոեց եւ աղքատներուն տուաւ. անոր արդարութիւնը յալիտեան կը մնայ»: (այօն ց165) **10** Ուրեմն ան՝ որ սերմ կը հայթայէ սերմնացամին, կերակուրի համար հաց հայթայթ ձեզի ու բազմացնէ ձեր հունտը», եւ աճեցնէ ձեր արդարութեան պտուղները: **11** Ամէն բանի մէջ հարստացած եք ամէն տեսակ առատածեռնութեամբ, ինչ որ մեր միջոցով շնորհակալութիւն կը գոյացնէ Աստուածոյ հանդեպ. **12** որովհետեւ այս պաշտօնին սպասարկումը ոչ միայն կը լրացնէ սուրբերուն պակասը, այ նաեւ կը ճոխանայ շատ շնորհակալութիւններով՝ ուղղուած Աստուածոյ: **13** Այս սպասարկութեան փորձառութեամբ անոնք պիտի փառաւորեն Աստուած Քրիստոսի աւետարանին ձեր դաւանած ենթարկումին համար, նաեւ ձեր առատածեռն հաղորդակցութեան համար՝ անոնց եւ բոլորին

հետ. **14** ու պիտի աղերսեն ձեզի համար, կարօտնայով ձեզ Աստուածոյ գերազանց շնորհին համար՝ որ ձեր մէջ է: **15** Շնորհակալութիւն Աստուածոյ՝ իր անպատմելի պարզելին համար:

10 Ես ինք՝ Պողոս՝ կ’աղաչեմ ձեզի Քրիստոսի հեգութեամբ եւ ազնուութեամբ, ես՝ որ ձեր ներկայութեան մէջ խոնարի եմ, բայց բացակայ ըլլալով՝ խիզախ եմ ձեզի հանդեպ: **2** Կ’աղերսեն որ ներկայ եղած ատենս խիզախ չըլլամ այն վստահութեամբ՝ որով կը մտածեմ յանդուզն ըլլալ ովանց դէմ, որոնք մեր մասին կը մտածեն այնպէս՝ իբր թէ Կ’ընթանանք մարմնաւրապէս: **3** Քանի որ՝ թէպէտ մարմինով կ’ընթանանք, ոչ թէ մարմինին համաձայն կը մարտչինք. **4** որովհետեւ մեր մարտին զենքերը մարմնաւր չեն, բայց Աստուածոյ միջոցով զօրակոր են՝ ամրոցներու քանդումին համար: **5** Մենք կը քանդենք տրամաբանութիւններ եւ Աստուածոյ գիտութեան դէմ ինքիմք պանծացմոդ ամէն բարձր բան, ու Քրիստոսի հնազանդութեան գերի կը դարձնենք ամէն մտածում: **6** Եւ պատրաստ ենք վիեժ առնելու ամէն անհնազանդութեան համար, երբ ձեր հնազանդութիւնը լման ըլլայ: **7** Քաներու արտաքին երեւոյթին կը նայիք: Եթէ ուեւէ մէկը կը վստահի ինքնիր Վրայ՝ թէ հնք Քրիոտոսինն է, դարձեալ թող մտածէ հիքսիրմէ՝ թէ ինչպէս ինք Քրիստոսինն է, նոյնպէս ալ՝ մնաք: **8** Քանի որ նոյնիսկ եթէ աւելի պարծենայի մեր իշխանութեան Վրայ, որ Տէրը տուած է մեզի՝ շինութեան համար, եւ ոչ թէ ձեր քանդումին համար, պիտի չամճնայի: **9** Որպէսզի շեուի թէ ես կ’ուզեմ զարհութենել ձեզ նամակներով. **10** Քանի որ կ’ըսեն. «Անոր նամակները ծանը ու հզօր են, բայց անոր մարմնական ներկայութիւննը տկար է, եւ իր խօսքը՝ անարգ»: **11** Վղափիսին թող մտածէ թէ ինչպէս որ ենք խօսքով՝ նամակներուն մէջ, երբ բացակայ ենք, նոյնպէս ալ պիտի ըլլանք գործով՝ երբ ներկայ ըլլանք: **12** Որովհետեւ մենք չենք յանդիմիր մենք մեզ դասել կամ բաղդատել ումանց հետ՝ որ իրենք գիրենք կը յանձնարաբեն. անոնք չեն հասկան թէ իրենք իրենցմով կը չափուին եւ իրարու միջեւ կը բաղդատուին. **13** իսկ մենք չափէ դուրս պիտի չպարծենանք, հապա չափին համեմատ այն սահմանին՝ որ Աստուած բաշխեց մեզի, որպէսզի հասնինք մինչեւ ձեզ: **14** Արդարեւ մենք մեզ չենք ընդարձակեր մեր չափէն աւելի, որպէս թէ հասած չըլլայինք ձեզի. Քանի որ իրապէս հասանք մինչեւ ձեզ՝ Քրիստոսի աւետարանով: **15** Մեր չափէն դուրս պիտի չպարծենանք՝ ուրիշներուն աշխատանքներով, հապա յոյս ունինք որ՝ երբ ձեր հաւատքը աճի՝ առատօրեն մեծարուինք ձեզմով, մեր սահմանին համեմատ. **16** որպէսզի ձեզմէ անդին ալ աւետարաններ, եւ ոչ թէ պարծենանք ուրիշի սահմանին մէջ եղած պատրաստ բաներով: **17** Բայց ով որ պարծենայ՝ Տէրոջմնի թող պարծենայ. **18** որովհետեւ զնահատելի է ոչ ան որ

ինքինք կը յանձնարարէ, հապա ամ՝ որ ՏՇրը կը յանձնարարէ:

11 Երանիք թէ կարենայիք թիշ մը հանդուրժել իս անմտութեանս. եւ իսկապէս՝ հանդուրժեցք ինծի: 2 Որովհետեւ նախանձախնիի եմ ծեզի հանդէպ՝ Աստուծոյ նախանձախնդրութեամբ. քանի որ մէկ ամուսինի նշանեցի ծեզ, որպէսզի Քրիստոսի ներկայացնեմ ծեզ՝ մաքրակենցաղ կոյսի մը պէս: 3 Բայց կը վախնամ որ, ինչպէս օծը խարեց Եւան իր խորամանկութեամբ, նոյնպէս ծեր միտքերը ապականին Քրիստոսի հանդէպ եղած պարզանութենն: 4 Որովհետեւ եթէ մէկը գար եւ քարոզէր ուրիշ Յիսուս մը՝ որ մենք չենք քարոզած, կամ ստանայիք ուրիշ հոգի մը՝ որ չէր ստացած, կամ ուրիշ աւետարան՝ որ չէր ընդունած, լաւ կը հանդուրժեիք այդպիսին: 5 Քանի որ ես կը սեպեմ թէ ոչինչնիկ ես մսացած եմ գերագոյն առաքեալներն: 6 ու թէպէտ անվարժ եմ խօսիք մէջ, բայց ոչ՝ զիտութեամբ. սակայն ամէն բանի մէջ մենք մեզ ամբողջովին բացայատեցինք ծեզի: 7 Միթէ սիսալ գործած եղայ ես զիս խոնարհեցնելով՝ որպէսզի դուք բարձրանաք, բանի որ ծրի քարոզեցի ծեզի Աստուծոյ աւետարանը. 8 Կորոպտեցի ուրիշ եկեղեցիներ՝ Թոշակ առնելով անոնցմ, որպէսզի սպասարկեմ ծեզի: 9 Չեր մէջ ներկայ եղած ատենև՝ երբ կարուութեան մէջ էի, ծեզմէ ոչ մէկուն բեռ եղայ. որովհետեւ Սակեղոնիայէն եկող Եղբայրները լրացուցին ինչ որ կը պահէւր ինծի. եւ ամէն կերպով զգուշացած ծեզի ծանրութիւն ըլլալէ, ու դարձեալ պիտի զգուշանամ: 10 Քանի որ Քրիստոսի ծշմարտութիւնը իմ մէջ է, ոչ մէկը պիտի արգիլէ զիս այս պարծանքէն՝ Աքայիայի շրջանները: 11 Ինչո՞ւ. բանի որ չեմ սիրեր ծեզ: Աստուած գիտ: 12 Բայց ինչ որ ըրի դարձեալ պիտի ընեմ զայն, որպէսզի առիթը զլանամ անոնց՝ որ առիթ Կ'ոլզեն, որպէսզի իրենք ալ մեզի պէս գտնուին ինչնիկ որ կը պարծենամ: 13 Որովհետեւ այդպիսիները սուստ առաքեալներ են, նենզ գործառներ, որ իրենք զիրենք կը կերպարանափոխեն Քրիստոսի առաքեալներու: 14 Եւ զարմանայի չէ, որովհետեւ նոյնինքն Սատանան լրսալոր հրեշտակի կը կերպարանափոխուի: 15 Ուրեմն մեծ բան մը չէ, որ անոր սպասարկուներն ալ արդարութեան սպասարկուներու կերպարանափոխուին: Անոնց վախճանքը պիտի ըլլայ իրենց գործերուն համեմատ: 16 Դարձեալ կ'ըսեմ, ոչ մէկը թող կարծէ թէ ես անմիտ եմ. այլապէս՝ զրոն անմիտի մը պէս ընդունեցք զիս, որպէսզի ես ալքիշ մը պարծենամ ինձմով: 17 Ինչ որ կը խօսիմ, կը խօսիմ ոչ թէ Տերոց կողմէն, հապա՝ որպէս թէ անմտութեամբ, այս պարծանքին վստահութեամբ: 18 Քանի շատեր կը պարծենան մարմինի համեմատ, ես ալ պիտի պարծենամ. 19 բանի որ դուք հաճոյքով կը հանդուրժեք անմիտներուն, դուք ծեզ իմաստուն նկատելով: 20 Որովհետեւ կը

հանդուրժեք, եթէ մէկը ստրուկ ընէ ծեզ, եթէ մէկը լսիտ ծեր ստացուածքը, եթէ մէկը բան մը առնէ ծեզմէ, եթէ մէկը պանծացնէ ինքինքն, եթէ մէկը զարնէ ծեր երեխին: 21 Կը խօսիմ որպէս անպատուութիւն, իիր թէ մենք տկար եղած ըլլայինք. բայց ինչ բանի մէջ որ մէկը յանդուցն է, (անմտութեամբ կը խօսիմ), ես ալ յանդուցն եմ: 22 Անոնք Երրայեցի են. ես ալ: Իսրայելացի են. ես ալ: 23 Աբրահամի զարմէն են. ես ալ: Քրիստոսի սպասարկուներ են. (անմտութեամբ կը խօսիմ) ալ աւելի ես: Աշխատանքներով՝ աւելի շատ, ծեծերով՝ չափէն աւելի, բանտերու մէջ՝ աւելի շատ, մահուան վտանգներով՝ յաճախ: 24 Հրեաներէն հինգ անգամ քառասուննեն մէկ պակաս ծնծ ստացայ: 25 Երեք անգամ ծաղկով ծեծուեցայ. մէկ անգամ քարկոծուեցայ. Երեք անգամ նաւարեկութիւն կրեցի. զիշեր մը ու ցերեկ մը մսացի ծովու անդունդին մէջ: 26 Յաճախ չարչարուեցայ ճամբորդութիւններու մէջ. կրեցի վտանգներ գետերէն, վտանգներ աւազակներէն. վտանգներ իմ ցեղիւ, վտանգներ հեթանոսներէն. վտանգներ բաղադրի մէջ, վտանգներ անպատի մէջ. վտանգներ ծովու վրայ, վտանգներ սուստ եղբայրներու մէջ: 27 Աշխատանքի ու տաժանքի մէջ էի, յաճախ՝ հսկումներու մէջ, անօթութեան եւ ծարակի մէջ, շատ անգամ ծովապահութեան, ցուրտի ու մերկութեան մէջ: 28 Բացի այդ արտաքին բաներէն, բոլոր եկեղեցիներուն հոգը կը քարդուէր վրաս ամէն օր: 29 Ո՞վ տկար է, ու ես ալ տկար չեմ. ո՞վ կը զայթակղի, եւ իմ սիրտս չի վարիր: 30 Եթէ պէտք ըլլայ պարծենայ, պիտի պարծենամ իմ տկարութիւններուս Վերաբերեալ բաներով: 31 Մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը եւ Յայրը, որ յախտեան օրինեալ է, զիտ թէ չեմ ստեր: (ածօ ց165) 32 Դամասկոսի մէջ, Վրեսա թագաւորին ազգապետը՝ Դամասկոսցիներուն քաղաքը կը պահպաններ պահակագօրծով, ուզերով ծերբակալի զիս: 33 Բայց պարիսպն վար իշեցուցին զիս՝ պատուհան նը, զամբիւղի մը մէջ, ու խուսափեցայ անոր ծեռքերէն:

12 Պարծենալ՝ իրապէս օգտակար չէ ինծի. սակայն պիտի զամ Տերոց տեսիլքներուն եւ յայտնութիւններուն: 2 Կը ճանչնամ մարդ մը Քրիստոսով՝ աւելի քան տասնչորս տարի առաջ. (արդէօք մարմիննվ՝ Էր, չեմ զիտեր. արդէօք մարմիննեն դուրս էր, չեմ զիտեր. Աստուած զիտէ.) այդպիսի մէկը յափշտակուեցալ մինչեւ երրորդ երկինքը: 3 Եւ զիտեմ թէ այդպիսի մարդ մը, (արդէօք մարմիննվ՝ Էր թէ մարմիննեն դուրս էր, չեմ զիտեր, Աստուած զիտէ,) 4 յափշտակուեցալ դրախտը ու լսեց անճառելի խօսքեր, որոնց մասին մարդու մը համար արտօնուած չէ խօսիլ: 5 Ես պիտի պարծենամ այդպիսի մէկով. սակայն պիտի չպարծենամ ես ինձմով, բայց միայն իմ տկարութիւններով: 6 Որովհետեւ՝ նոյնիսկ եթէ ուղեմ պարծենալ՝ անմիտ պիտի չըլլամ, բանի

որ պիտի ըսեմ ճշմարտութիւնը. բայց կը խնայեմ խօսքս՝ որ ոչ մէկը իմ վրաս աւելի համարում ունենայ, քան ինչ որ կը տեսնէ իմ վրաս կամ կը լսէ իմ մասիս: 7 Եւ որպէսզի չափէն աւելի չպանծամ յայտնութիւններուն գերազանցութեամբ, մարմինի փուշ մը տրուեցա ինծի, Սատանանի պատզամաւոր մը՝ կրտսահարելու համար զիս, որպէսզի չպանծամ չափէն աւելի: 8 Ասոր համար երթ անզամ աղաչեցի Տէրոց, որ հեռանայ ինձմէ: 9 Բայց ըսաւ ինծի. «Դմ շնորհիք կը բաւէ թեզի, որովհետեւ իմ զօրութիւնս կ'իրագործուի տկարութեան մէջ»: Ուրեմն մեծ հաճոյքով պիտի պարծենաս առաւելապէս իմ տկարութիւններովն, որպէսզի Քրիստոսի զօրութիւնը հանգի իմ վրաս: 10 Ուստի կը յօժարիմ տկարութիւններու, արիհանարիհանքներու, հարկադրանքներու, հալածանքներու եւ տագնապներու՝ Քրիստոսի համար, որովհետեւ երթ տկար եմ՝ այն ատեն զօրաւոր եմ: 11 Ես անմիտ եղայ պարծենապվ, դուք հարկադրեցիք զիս. որովհետեւ ես պարտաւոր էի յանձնարարուած ըլլալ ձեզմէ, քանի որ ոչիշնչ ես կը մնամ գերազոյն առաքեանքներն, թեպէս ես ոչիշնչ եմ: 12 Հրապէս առաքեալի մը նշաններո գործուեցան ձեր մէջ՝ ամբողջ համբերութեամբ, նշաններով, սրանչելիքներով եւ հրաշքներով: 13 Որովհետեւ ինչնվ ես մսացիք միւս եկեղեցիներէն, բացի անոն՝ որ ես բեռ չեղայ ձեզի: Ներեցէք ինծի այս անիրաւութիւնը: 14 Ահա այս երրորդ անզամն է որ պատրաստ եմ գալու ձեզի. բայց բեռ պիտի չըլլալ ձեզի, որովհետեւ կը փնտռեմ ոչ թէ ձեր ունեցածը, հապա՝ ձեզ: Քանի որ զաւակները պարտաւոր չեն զանձ դիզել ծոնողներուն համար, հասպա ծոնողները՝ զաւակներուն համար: 15 Ու ես մեծ հաճոյքով պիտի ծախսեմ եւ ծախսուիմ ալ ձեզի համար, թեեւ նուազ սիրուիմ ձեզմէ մինչ շան աւելի կը սիրեմ ձեզ: 16 Սակայն այդպէս թող ըլլայ, ես ձեզ չծանրաբերնեցի. բայց թերեւս մէկը ըսէ թէ խորամանկ ըլլալով՝ նենցութեամբ բռնեցի ձեզ: 17 Միթէ ձեզ կեղեքեցի ուեւ մէկուն միջոցով՝ որ դրեցի ձեզի: 18 Աղաչեցի Տիտոսի, ու երբայր մը դրեցի անոր հետ. միթէ Տիտոս կեղեքեց ձեզ: Մենք նոյն հոգովով չընթացանք, նոյն հետքերով չքալեցինք: 19 Դարձեալ՝ կը կարծէք թէ մենք մեզ կը շատագովնեմ ձեր առշեւ: Մենք Քրիստոսնվ կը խօսինք՝ Աստուծոյ առշեւ. բայց ամեն բան կ'ընենք, սիրելիներ, ձեր շինութեան համար: 20 Որովհետեւ կը վախնամ որ երթ զամ գուցէ չզտնեմ ձեզ ուզածիս պէս, ու ես ալ՝ ձեզի համար՝ գտնուիմ ձեր չուզածին պէս. թերեւս ձեր մէջ ըլլան հակամարտութիւններ, նախանձներ, զայրոյթներ, հակառակութիւններ, բամբասանքներ, բանսարկութիւններ, յոխորտանքներ, խառնակութիւններ: 21 Թերեւս երթ դարձեալ զամ իմ Աստուածս նուաստացնէ զիս ձեր քով, ու սգամ շատերուն համար՝ որ նախապէս մեղանչած են բայց ապաշխարած չեն

իրենց գործած անմաքրութենեն, պոռնկութենեն ու ցոփութենեն:

13 Վյո երրորդ անզամն է որ կու զամ ձեզի. ամեն խօսիք պիտի հաստատուի երկու կամ երեք վկաներու բերանով: 2 Նախապէս զիս, ու երկրորդ անզամ կանխաւ կ'ըսեմ (որպէս թէ ներկայ ըլլամ). թեպէտ իմար բացակայ եմ, կը գրեմ առաջուան մեղանչողներուն եւ բոլոր միւսներուն, որ եթէ դարձեալ զամ պիտի շնորհած. 3 որովհետեւ ապացոյց կը փնտռէք թէ Քրիստոս կը խօսի ինձմով: Ան տկար չէ ձեզի հանդեպ, հապա հզօր է ձեր մէջ. 4 Քանի որ՝ թեպէտ խաչուեցաւ տկարութեամբ՝ կ'այրի Աստուծոյ զօրութեամբ. մենք ալ տկար ենք անով, բայց պիտի ապարինք անոր հետ՝ Աստուծոյ զօրութեամբ, ձեզի սպասարկելու համար: 5 Փորձեցէք դուք ձեզ՝ թէ հաւատքին մէջն էք. քննեցէք դուք ձեզ: Զէք գիտեր դուք ձեզմ՝ թէ Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջն է, եթէ յոստեիլ չըլլաք: 6 Բայց կը յուսամ թէ պիտի գիտնաբ՝ թէ մենք յոստեիլ չենք: 7 Կ'աղօթեմ Աստուծոյ՝ որ դուք ոչ մէկ չարիք ընէք. ոչ թէ՝ որպէսզի մենք գնահատեի երեւինք, հապա՝ որպէսզի դուք ընէք ինչ որ պարկեցու է, թէեւ մենք յոստեիլ թուինք: 8 Որովհետեւ ծջմարտութեան դէմ ոչինչ կրնանք ընել, հապա՝ ծջմարտութեան համար: 9 Քանի որ կ'ուրախանանք՝ երթ մենք տկար ենք, իսկ դուք՝ զօրաւոր էք. սա կ'ըդանք նաեւ - ձեր կատարելութիւնը: 10 Ուստի կը գրեմ ձեզի այս բաները՝ բացակայ ըլլալով, որպէսզի երթ ներկայ ըլլամ՝ սաստկութեամբ չվարուիմ այն իրաւատկթեան համեմատ, որ Տէրը տուալ ինծի՝ շինելու, եւ ոչ թէ բանելու համար: 11 Վերջապէս, եղբայրներ, ողջ եղէք: Կատարեալ եղէք, յան միսիթարուեցէք, միարան եղէք, խաղաղութեանք ապետցէք. եւ սիրոյ ու խաղաղութեան Աստուածը ձեզի հետ պիտի ըլլայ: 12 Բարեւեցէք զիրար սուլը համբոյրով. 13 բոլոր սուրբերը կը բարեւեն ձեզ: 14 Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, Աստուծոյ սէրը եւ Սուլը Յոգիին հաղորդութիւնը ձեր բոլորին հետ: Ամեն:

ԳԱՂԱՏԱՑԻՒ

1 Պողոս, առաքեալ եղած՝ ոչ մարդոցմէ, ոչ այլ մարդու միջոցով, հապա Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, եւ Յայր Աստուծոյ՝ որ մեռելներեն յարուցանեց զայն, 2 ու բրոյր եղբարները՝ որ ինծի հետ են, Գաղատիայի Եկեղեցիներուն. 3 շնորհը եւ խաղաղութիւն ձեզի Յայր Աստուծմէ, ու մեր Տերօջմն՝ Յիսուս Քրիստոս, 4 որ ընծայեց ինքինք մեր մեղեքրուն համար, որպեսզի ազատէ մեզ այս ներկայ չար աշխարհին՝ Աստուծոյ եւ մեր Յօր կամքին համաձայն, (այօն ց165) 5 որուն փս' ոք դարէ դար՝: Ամէն: (այօն ց165) 6 Կը զարմանամ որ այնչափ շուտ անցած էք այն աւետարանէն՝ որ կանչեց ձեզ Քրիստոսի շնորհիքն, ուրիշ աւետարանի մը. 7 ան ուրիշ աւետարան մը չէ, այլ կան ոմանք՝ որ կը վրդովեն ձեզ, ու կ'ուզեն խեղաժիշտել Քրիստոսի աւետարանը: 8 Բայց նոյնիսկ եթէ մենք, կամ երկինքն իրեշտակ մը, քարոզէ ձեզի ուրիշ որեւէ աւետարան՝ քան զայն որ մենք քարոզեցինք ձեզի, նզունայ ըլլայ: 9 Ինչպէս նախասաւս ըսկինք, հիմա ալ ես դարձեալ կ'ըսեմ. «Եթէ մենք քարոզէ ձեզի ուրիշ որեւէ աւետարան՝ քան զայն որ դուք ընդունեցիք, նզունայ ըլլայ»: 10 Որովհետեւ հիմա մարդիկ կը համոզեմ՝ թէ Աստուած. կամ մարդիկ կը շանամ համեցնեն: Քանի որ եթէ ես տակաւին մարդիկ համեցնէ, այլ Քրիստոսի ծառայ չէի ըլլար: 11 Բայց ձեզի կը ծանուցանեմ, եղբարյներ, թէ ինձմէ քարոզուած աւետարանը՝ մարդու համաձայն չէ: 12 Որովհետեւ ես զայն ոչ մարդէ ընդունեցի, ոչ ալ մեկէ մը սորվեցայ, հապա՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան միջոցով: 13 Քանի որ դուք լսած էք իմ նախկին վարքիս մասին՝ իրեւութեան մէջ, թէ ինչպէս չափէն աւելի կը հայածէի Աստուծոյ Եկեղեցին, ու կը տապալի զայն: 14 Եւ իրեւութեան մէջ կը յառաջիմէի՝ աւելի քան իմ ցեղիս մէջ եղած շատ մը հասակակիցներս, գերազանցօրէն աւելի նախանձախնդիր ըլլարկ հայրերուս աւանդութիւններուն: 15 Բայց երբ Աստուած, (որ զատեց զիս մօրս որովպայնեն եւ կանչեց իր շնորհիքն միջոցով), 16 բարեհաճեցաւ իր Որդին յայտնել ինծի, որպեսզի աւետեմ զայն հեթանոսներուն մէջ, իսկոյն՝ մարմինին եւ արինին հետ չխորհրդակցեցայ, 17 ոչ ալ Երուսաղէմ ելայ՝ ինձմէ առաջ առաքեալ եղողներուն քով, հապա Արաբիա գացի, ապա դարձեալ Դամասկոս վերադարձայ: 18 Յետոյ՝ Երեք տարի եսոք՝ Երուսաղէմ ելայ Պետրոսը տեսնելու, եւ տասնինգ օր անոր հետ կեցայ: 19 Սակայն առաքեամերեն ուրիշ ոչ մէկը տեսայ, այլ միայն Յակոբոսը՝ Տերոց Եղբայրը: 20 Ինչ որ կը գրեմ ձեզի, ահա Աստուծոյ առջեւ կը հաստատեմ, թէ չեմ ստեր: 21 Ապա զացի Սուրբիայի ու Կիլիկիայի շրջանները: 22 Ես դէմքով անծանօթ էի Յրեատանի մէջ եղած Քրիստոսի Եկեղեցիներուն. 23 անոնք միայն լսած էին թէ “ան որ ժամանակին

կը հալածէր մեզ, իիմա կ'աւետէ այն հաւատքը՝ որ ատենօթ կը տապալիք”, 24 եւ ինձմով կը փառաւորէին Աստուած:

2 Յետոյ, տասնչորս տարի ետք, դարձեալ բարձրացայ Երուսաղէմ՝ Բախնարասի հետ, Տիտոսն ալ միասին առնելով: 2 Բարձրացած էի յայտնութեամբ, եւ անոնց ներկայացուցի այն աւետարանը՝ որ հեթանոսներուն մէջ կը քարոզեմ. բայց առանձին անոնց՝ որ երեւելիներ էին, որպեսզի ընդունայն չվագեմ կամ վազած չըլլայ: 3 Բայց ոչ իսկ ինծի հետ եղող Տիտոսը, որ Ցոյն էր, հարկադրուեցալ թլփատոլի՝ 4 գաղտնի ներս բերուած սուտ եղբարյներուն պատճառով, որոնք ներս սպրողած էին՝ լրտեսելու համար Քրիստոս Յիսուսով մեր ունեցած ազատութիւնը, որպեսզի ստրուկ ընեն մեզ. 5 անոնց տեղի չոտինք՝ նոյնիսկ քիչ մը աստեն՝ Ենթարկուելով, որպեսզի աւետարանին ճշմարտութիւնը ծեր մէջ մնայ: 6 Իսկ անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ - ինչ որ էին՝ ատիկա ինծի հարց չէ, բանի որ Աստուած մարդոց աշառութիւն չ'ըներ - , այնպէս կարծուածները աւելի ոչինչ հայորդեցին ինծի. 7 հապա՝ ննդիակառավը, երբ տեսան թէ անթափաններուն աւետարանը ինծի Վստահուած է, ինչպէս Պետրոսի ալ թլփատուածներունը, 8 (որովհետեւ ան որ ներգործեց Պետրոսի մէջ թլփատուածներուն առաքելութեան համար, նոյնպէս ներգործեց իմ մէջս՝ հեթանոսներուն հանդէայ,) 9 ու երբ Յակոբոսը, Կեփաս եւ Յովհաննես, որոնք սիլներ կարծուած էին, գիտակցեցան ինծի տորուած շնորհիքն, իրենց աջ ձեռքը տուին ինծի ու Բախնարասի՝ իր նշան հաղորդակցութեան, որպեսզի մենք քարոզենք հեթանոսներուն, իսկ իրենք՝ թլփատուածներուն: 10 Միայն թէ կ'ուզէին որ աղքատները յիշենք, ինչ որ ես ալ փութացի ընել: 11 Սակայն երբ Պետրոս եկալ Անտիոք՝ ես դիմադարձեցի անոր, որովհետեւ պարսաւելի եղ: 12 Արդարեւ Յակոբոսի բովէն ոմանց զալին առաջ՝ ինք հեթանոսներուն հետ անխտրարար կ'ուտէր. բայց երբ եկան՝ ընկրկեցալ եւ ինքզինք զատեց, թլփատուածներէն վախնալով: 13 Միւս Յրեաններն ալ նոյնպէս անոր հետ կեղծեցին, այնքան՝ որ Բախնարաս ալ անոնց կեղծիքէն տպաւորուեցա: 14 Բայց երբ տեսայ թէ ուղիղ չեն ընթանար՝ աւետարանին ճշմարտութեան համաձայն, բոլորին առջեւ Պետրոսի ըսի. «Եթէ դուն՝ որ Յրեայ ես՝ հեթանոսներու պէս կ'ապրիս, եւ ոչ թէ Յրեաններու պէս, ինչո՞ւ կը հարկադրես հեթանոսները՝ որ Յրեաններու պէս ապրին»: 15 Մենք՝ որ բնիկ Յրեաններ ենք, եւ ոչ թէ հեթանոս մեղաւորներ, 16 գիտնալով թէ մարդ Օրէնքին գործերով չէ որ կ'արդարանայ, հապա Յիսուս Քրիստոսի հաւատքով, մենք ալ հաւատացինք Քրիստոս Յիսուսի՝ որպեսզի արդարանանք Քրիստոս հաւատքով, ոչ թէ Օրէնքին գործերով. որովհետեւ

Օրէնքին գործերով ոչ մէկը պիտի արդարանայ: 17 Իսկ եթէ մենք ալ՝ Քրիստոսվ արդարանալու մէր շանկին մէջ՝ մեղադր գտնուինք, ուրեմն Քրիստոս մտորի սպասարկին կ'ըլլայ: Ամենեւին: 18 Քանի որ եթէ իմ քակած քաներս դարձեալ կառուցանեմ, ես զիս օրինազանց կը դարձնեմ: 19 Որովհետեւ ես՝ Օրէնքին միջոցով՝ մենայ Օրէնքին, որպէսզի ապրիմ Աստուծոյ համար: 20 Քրիստոսի հետ խաչուեցայ. սակայն կ'ապրիմ, բայց այ ոչ թէ ես՝ հապա Քրիստոս կ'ապրիմ իմ մէջու: Իսկ այն կեանքը որ իհմա մարմինով կ'ապրիմ Աստուծոյ Որդիին հաւատքով կ'ապրիմ, որ սիրեց զիս եւ ինքզինք ընծայեց ինծի համար: 21 Ես Աստուծոյ շնորհք չեմ ջնջեր. որովհետեւ եթէ արդարութիւնը Օրէնքեն է, ուրեմն Քրիստոս ընդունայն մեռաւ:

3 Ո՞վ անմիտ Գաղատացիներ, ո՞վ ծեզ հմայեց, մինչեւ ծեր մէջ, ծեր աչքերուն առջև Յիսուս Քրիստոս նախապէս նկարագրուեցա՝ խաչուած: 2 Սա միայն կ'ուզեմ սորվի ծեզմենուք Չոզին ստացար Օրէնքին գործերով թէ հաւատքին հնազանդելով: 3 Վյզքան անմիտ էք. Չոզին սկսար, եւ իհմա մարմինվ կ'աւատրէք: 4 Չովոր տեղով այդքան չարչառուեցար (եթէ զորու տեղն ալ ըլլայր): 5 Ուրեմն ան՝ որ ծեզի Չոզին կը հայթայթ ու ծեր հրաշքներ կը գործէ, միթէ ծեր կատարած Օրէնքի գործերովն համար կ'ընէ, թէ հաւատքի հնազանդութեան համար. 6 հնչայն Արրահամ հաւատաց Աստուծոյ, եւ ատիկա արդարութիւն սեպուեցա անոր: 7 Ուրեմն զիսցէք թէ անոնք որ հաւատքէն են՝ անոնք են Արրահամի որդիները: 8 Գիրքը, նախատեսելով թէ Աստուծած հեթանոսները պիտի արդարացնեած հաւատքի միջոցով, նախապէս աւետեց Արրահամի ըսելով. «Թեզմնի պիտի օրինուին բոլոր ազգերով»: 9 Ուստի անոնք որ հաւատքէն են՝ կ'օրինուին հաւատացեալ Արրահամի հետ: 10 Որովհետեւ բոլոր անոնք որ Օրէնքին գործերէն են՝ անէծքի տակ են, քանի որ գրուած է. «Անիծեան ըլլայ ով որ չի յարատեեր Օրէնքի գիրքի բոլոր գործածներուն մէջ՝ զանոնք գործադրելու համար»: 11 Իսկ բացայատ է թէ ոչ մէկը կ'արդարանայ Աստուծոյ առջեւ Օրէնքով, բանի որ «արդարը հաւատքով պիտի ապրի»: 12 Բայց Օրէնքը հաւատքէն չէ, հապա՝ «այն մարդը որ կը գործադրէ զանոնք՝ պիտի ապրի անոնցմով»: 13 Քրիստոս փրկանքով զնեց մեզ Օրէնքի անէծքէն՝ մեզի համար անիծուելով, (որովհետեւ գրուած է. «Անիծեան է ով որ փայտէն կը կախուի») 14 որպէսզի Արրահամի օրինութիւնը զայ հեթանոսներուն վրայ՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով. որպէսզի մենք ալ ստանանք Չոզին խոստումը՝ հաւատքի միջոցով: 15 Մարդոց սովորութեան համաձայն կը խօսիմ, եղայրներ: Նոյնիսկ մարդոն մը վաւերացուցած կտակը ոչ մէկը կը ջնջէ, կամ այ անոր վրայ ուրիշ բան մը կ'աւելցնէ: 16 Ուրեմն խոստումները եղան Արրահամի եւ անոր զարմին: Չըսեր. «Եւ քու

զարմերուոյ», այսինքն՝ շատերուն: Հապա կը խօսի մէկ զարմի մասին. «Եւ քու զարմիդ», որ Քրիստոն է: 17 Բայց սա կ'ըսեմ. այն ուխտը՝ որ նախապէս Աստուծում վաւերացուեցա Քրիստոսով, չի կրնար չորս հարիւր երեսուն տարի ետք անվաեր դառնալ Օրէնքեն՝ խոստումը ոչնչացներով: 18 Որովհետեւ եթէ ժառանգութիւնները յայտնենու համար, (մինչեւ որ զար այն զարմը՝ որուն եղած էր խոստումը,) եւ հրեշտակներու կողմէ պատուիրուեցալ միջնորդի մը ճեռքով: 19 Իսկ միջնորդ՝ միայն մէկ անձի միջնորդ չէ. սակայն Աստուծած մէկ է: 21 Ուրեմն Օրէնքը հակառակ է Աստուծոյ խոստումներուն: Ամենեւին. բանի որ եթէ տրուած ըլլար այնպիսի Օրէնք մը՝ որ կարենար կեանք տակ, այն ատեն իրապէս արդարութիւնը Օրէնքով կ'ըլլայ: 22 Բայց Գիրքը բոլոր փակեց մեղքի տակ, որպէսզի Յիսուս Քրիստոսի հաւատքով եղած խոստումը տրուի հաւատացեալներուն: 23 Բայց հաւատքին զայէն առաջ՝ Օրէնքին տակ պահպանուած էինք, փակուած այն հաւատքէն՝ որ յետազային պիտի յայտնուեր: 24 Յետեւարար Օրէնքը եղած մեր դաստիարակը՝ մեզ առաջնորդելու Քրիստոսի, որպէսզի մենք հաւատքն արդարանանք: 25 Բայց հաւատքին զայէն ետք՝ այլեւս դաստիարակի տակ չենք, 26 որովհետեւ դուք բոլորդ Աստուծոյ որդիներ եք՝ Քրիստոս Յիսուսի վրա եղած հաւատքով. 27 Քանի որ դուք բոլորդ՝ որ Քրիստոսով մկրտուեցաք, Քրիստոն հազաք: 28 Ա՛ ոչ Յետեա կայ, ոչ Յոյն. ոչ ստրուկ կայ, ոչ ազատ. ոչ արու կայ, ոչ եգ. որովհետեւ դուք բոլորդ մէկ էք Քրիստոս Յիսուսով: 29 Իսկ եթէ դուք Քրիստոսին եք, ուրեմն Արրահամի զարմն էք, եւ խոստումին համաձայն՝ ժառանգորդներ:

4 Բայց այնքան ատեն որ ժառանգորդը մանուկ է, կ'ըսեմ թէ ոչինչով կը տարբերի ստրուկ մը, թեպէտ բոլորին տէրն է. 2 հապա խնամականներու եւ հոգատարներու հեղինակութեան տակ է՝ մինչեւ հօրը ճշդած պայմանամամբ: 3 Նոյնպէս ալ մենք, երբ մանուկ էինք, աշխարհի սկզբունքներուն տակ ստրուկ էինք: 4 Բայց երբ ժամանակը լուումին հասաւ, Աստուծած դրկեց իր Որդին՝ որ կնոցմէ ծնաւ եւ Օրէնքին տակ մտաւ, 5 որպէսզի փրկանքով զնէ Օրէնքին տակ եղայրները. որպէսզի մենք որդեգորութիւննը ստանանք: 6 Եւ քանի որ դուք որդիներ եք, Աստուծած ծեր սիրտերուն մէջ դրկեց իր Որդիին Չոզին, որ կ'աղաղակէ. «Արքա, Յայր»: 7 Յետեւարար ալ ստրուկ չես, հապա՝ որդի, ու եթէ որդի, ուրեմն՝ Աստուծոյ ժառանգորդը Քրիստոսի միջոցով: 8 Ուրեմն այն ատեն եղած չէիք ճանչնար Աստուծած, կը ծառայէիք անոնց՝ որ բնութեամբ աստուածներ չին: 9 Սակայն իհմա որ ճանչցաք

Աստուած, կամ մանաւանդ՝ ճանչուեցար Աստուծմ, ինչպէս կը վերադառնաք այն տկար եւ աղբառ սկզբունքներուն, որոնց դարձեալ կ'ուզէք ստրուկ ըլլայ: 10 Կը պահեօ օրերը, ամիսները, ժամանակներն եւ տարիները: 11 Կը վախնան ձեզի համար, որ գուցք գործ տեղը աշխատած ըլլայ ձեր վիայ: 12 Եղրայիններ, կ'աղերսն ձեզի, ինձի պէս եղեք, որովհետեւ ես այ ձեզի պէս եղայ. դուք բնաւ վնասած չէք ինձի: 13 Դուք գիտէք թէ ինչպէս՝ մարմինիս տկարութեամբ՝ աւետարաննեցի ձեզի առաջին անգամ. 14 բայց մարմինս վրայ կրած փորձութիւնս չանարգեցիք, ոչ այ պժգացիք. հապա Աստուծոյ իրեշտակի մը պէս ընդունեցիք զիս, Քրիստոս Յիսուսի պէս: 15 Ուստի մ'լր Է՝ ձեր այդ ատենուան երանութիւնը. քանի որ ես կը վկայեմ ձեզի թէ եթէ կարելի ըլլար՝ ձեր աչքնը պիտի խիշիք եւ զանոնք ինձի տայիք: 16 Միշտ ձեր թշնամին եղայ՝ ձեզի ճշմարտութիւնը խօսերով: 17 Անոնք նախանձախնդիր են ձեզի հանդեպ, բայց ոչ բարի նախատակով. նյոնիսկ կ'ուզեն մեզ վտարե, որպէսզի նախանձախնդիր ըլլար իրենց հանդեպ: 18 Սակայն յստ է նախանձախնդիր ըլլար բարին հանդեպ՝ ամեն ատեն, եւ ոչ թէ միան երը ձեր մէց ներկայ եմ: 19 Որդեակներս, ձեզի համար դարձեալ երկունքի ցաւ կը քաշեմ, մինչեւ որ Քրիստոս ձեր մէց կերպաւորուի: 20 Կ'ուզէք իհիմա ձեր մէց ներկայ ըլլայ ու շեշտո փոխել, որովհետեւ ձեր մասին վարանումի մէց եմ: 21 Ըսէք ինձի, դուք որ կ'ուզէք Օրենքին տակ ըլլայ, Օրենքը չէք լսեր. 22 որովհետեւ գրուած է թէ Աքրահամ երկու որդի ուներ, մէկը՝ աղախինեն, միւլը՝ ազատ կնօշմէն: 23 Բայց ան որ աղախինեն էր՝ մարմինին համեմատ ծնած էր, իսկ ան որ ազատ կնօշմէն էր՝ խոստումով: 24 Վասոնց մեկութիւնը այլաբանորէն կ'ըլլայ, քանի որ ասոնք երկու Ռիստերն են. մէկը՝ Սինա լեռնեն, որ Յազմըն է, ստրկութեան համար կը ծնանի. 25 որովհետեւ Յազմըն Սինա լեռն է, Արարիայի մէջ, ու կը համապատասխանէ այժմու Երուսալեմին, եւ ստրկութեան մէջ է իր զաւակներուն հետո: 26 Բայց վերին Երուսաղեմը, որ մեր բոլորին մայրն է, ազատ է: 27 Արդարեւ գրուած է. «Ուրախացիք, չծնանող ամոնկ պոռոքկա ցնութեամ եւ ոգոչէ, երկունքի ցաւ չքաշո՞ւ որովհետեւ լքեախն զաւակները շատ աւելի են՝ քան ամուսին ունեցողին զաւակները»: 28 Ուրեմն մենք, եղրայրներ, Խսահակի պէս խոսուումի զաւակներ ենք: 29 Բայց ինչպէս այն ատեն մարմինին համեմատ ծնածը կը հալածէր ան՝ որ Յոդին համեմատ ծնած էր, նոյնպէս ալ իհիմա: 30 Սակայն ինչ կ'ըսէ Գիրքը. «Վտարէ այդ աղախինին եւ անոր որդին, քանի որ աղախինին որդին ժառանգորդ պիտի չըլլայ ազատ կնոց որդիին հետո»: 31 Ուրեմն, եղրայրներ, մենք աղախինին զաւակները չենք, հապա՝ ազատ կնոչ:

5 Ուստի հաստատն կեցէք այն ազատութեամբ՝ որով Քրիստոս ազատեց մեզ, եւ դարձեալ ստրկութեան լուծին տակ մի՛

կաշկանդուիք: 2 Ասի ես՝ Պողոս, ձեզի կ'ըսեմ. «Եթէ թլփատուիք, Քրիստոս ոչ մէկ օգուտ կ'ունենայ ձեզի»: 3 Եւ ամեն թլփատուող մարդու դարձեալ կը վկայեմ թէ պարտաւոր է գործարդել ամբողջ Օրենքը: 4 Քրիստոս ոչինչ դարձած է ձեզի համար, այսինքն ձեզմբ բոլոր անոնց՝ որ Օրենքրվ արդարանալ կ'ուզեն: Դուք շնորհիքն ինկած եք, 5 որովհետեւ մենք Յոդին միջոցով կը սպասենք հաւատորնվ եղած արդարութեան յոյսին: 6 Արդարեւ Քրիստոս Յիսուսի մէջ եղողին՝ ոչ թլփատութիւնը որոնէ ազետցութիւն ունի, ոչ ալ անթլփատութիւնը, հապա հաւատորը՝ որ կը ներգործ սիրով: 7 Դուք լաւ կը վազեիք. ո՞վ կասեցուց ձեզ՝ որ ծշմարտութեան չանսաք: 8 Այս դրումը անկէ չէ՝ որ ձեզ կանչեց: 9 Քիչ մը խմորը ամբողջ զանգուածը կը խմորէ: 10 Բայց ես ձեր մասին համոզուած եմ Տէրոցմով, թէ բնաւ ուրիշ կերպ պիտի չմտածեք: Իսկ ան որ ձեզ կը վրդովէ՝ ո՞վ որ ըլլայ՝ պիտի կը իր դատապարտութիւնը: 11 Սակայն, եղրայրներ, ալ ինչն էր կը հալածուին, եթէ ես տակաւին թլփատութիւն կը քարոզեմ. ուրեմն խաչին զայթակորութիւնը ոչնչացած է: 12 Երամին թէ նյոնիսկ կտրուէին անոնք՝ որ ձեզ տակնուվրայ կ'ընեն: 13 Որովհետեւ դուք ազատութեան կանչուած եք, եղրայրներ. միայն թէ ձեր ազատութիւնը մարմինի ցանկութիւներու առիթ չըլլայ, հապա սիրով իրարու ծառայեցեք: 14 Քանի որ ամբողջ Օրենքը սա մէկ խօսքին մէց կը գործադրուի. «Սիրէ ընկերոյ քու անձին՝ պէս»: 15 Բայց եթէ զիրար խածնէք եւ լափեք, զգուշացէք որ իրարմէ չապահիք: 16 Ուստի սա կ'ըսեմ. «Յոդինը վլթացէք, ու մարմինին ցանկութիւնը պիտի չգործադրուէք»: 17 Որովհետեւ մարմինը կը ցանկայ Յոդին հակառակ, ու Յոդին՝ մարմինին հակառակ. եւ ասոնք իրարու հակառակ են, որպէսզի չըլլէք ինչ որ ուզէք: 18 Բայց եթէ Յոդին առաջնորդուիք, ալ Օրենքին տակ չէք ըլլար: 19 Սարմինին գործերը բացայատ են. անսնք են՝ շնորհիւն, պոռնկութիւն, անմաքրութիւն, ցոփութիւն, կրապաշտութիւն, կախարդութիւն, թշնամութիւն, երկապահակութիւն, մրցակցութիւններ, զայրոյթ, հակառակութիւն, խօսուութիւն, հերծուածներ, 21 չար նախանձներ, մարդաբասնութիւններ, արբեցութիւններ, զեխուութիւններ եւ ինչ որ ասոնց ննան է. որոնց մասին կանխաւ կ'ըսեմ ձեզի, ինչպէս ժամանակին ալ ըսած եմ, թէ այսպիսի բաներ մըտները պիտի չժամանգեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 22 Բայց Յոդին պտուին Ե՝ սէր, ուրախուութիւն, խաղաղուութիւն, համբերատարութիւն, 23 բաղցրութիւն, բարութիւն, հաւատարմութիւն, հեզզութիւն, ժումկալութիւն. այսպիսի բաներ ունեցուի որդին կ'ըսի: 24 Վանոնք որ Քրիստոսիններն են, իրենց մարմինը խաչեցին՝ բնական կիրքերուն ու ցանկութիւններուն հետ: 25 Եթէ Յոդիով կ'ապրինք՝ նաեւ ընթանանք Յոդին համաձայն:

26 Սնափառ չըլսմք՝ զիրար գրգռելով եւ իրարու նախանձելով:

6 Եղբայրներ, եթէ մարդ մը որեւէ յանցանքի մէջ քննուի, դուք որ հոգեւոր էք՝ այդպիսին հեզութեան հոգիով ուղղեցեք. ուշադիր եղիր դուն քեզի, որ դռն ալ չփորձուիհա: 2 Կրեցէք իրարու ծանրութիւնները, եւ այդպէս գործադրեցէք Քրիստոսի օրենքը: 3 Արդարեւ եթէ մէկը՝ որ ոչինչ է՝ կարծէ թէ ինք բան մըն է, ինքզինք կը խարէ: 4 Բայց իւրաքանչիւրը թող քննէ իր գործը, եւ այն ատեն պարծենայ՝ միայն ինքնիր վրայ, ոչ թէ ուրիշի վրայ. 5 Որովհետեւ իւրաքանչիւրը պիտի կրէ իր բեռը: 6 Խօսքին աշակերտը հաղորդակից թող ընէ իր Վարդապետը ամեն բարի բանի: 7 Մի՛ խարուիք, Աստուած չի ծաղրուիք. որովհետեւ ինչ որ մարդ կը սերմանէ, զայն ալ պիտի հնձէ: 8 Ա՞ն որ իր մարմինին համար կը սերմանէ, այդ մարմինն ապականութիւն պիտի հնձէ. իսկ ս'ն որ Յոզիին համար կը սերմանէ, այդ Յոզիին յաւիտենական կեանք պիտի հնձէ: (αἰσθίος σ166) 9 Ուստի բարիք գործելք չծանծրանանք, բանի որ յատուկ ատենին պիտի հնձենք՝ եթէ չպարտասինք: 10 Ուրեմն, բանի պատեհութիւն ունինք, բարիք ընենք բոլորին, մանաւանդ՝ հաւատքի ընտանիքին եղողներուն: 11 Նայեցէք, որքան մեծ գիրեռով գրեցի ծեզի՝ ին ծեռքովս: 12 Բոյրը անոնք՝ որ կ'ուզեն մարմինին համեմատ լաւ երեւնայ, կը հարկադրեն ծեզ որ թիվատուիք, միայն՝ որպէսզի չհալածուին Քրիստոսի խաչին համար: 13 Արդարեւ ոչ իսկ իրենք՝ թիվատուածները կը պահեն Օրենքը. բայց կ'ուզեն որ դուք թիվատուիք, որպէսզի պարծենան ծեր մարմինով: 14 Բայց ես ամենեւին պիտի չպարծենամ, այլ միայն մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի խաչով. անով աշխարհը խաչուած է ինծի համար, ես ալ՝ աշխարհի: 15 Որովհետեւ Քրիստոս Յիսուսով ոչ թիվատութիւնը որեւէ ազդեցութիւն ունի, ոչ անթիվատութիւնը, հապա՞նոր արարած ըլլալը: 16 Խաղաղութիւն ու ողորմութիւն բոլոր անոնց վրայ՝ որ այս կանոնին համաձայն կ'ընթանան, եւ Աստուծոյ ԽսրայԵլին վրայ: 17 Կազէ ետք ոչ մէկը թող անհանգստացնէ զիս. որովհետեւ ես մարմինին վրայ կը կրեմ Տէր Յիսուսի վերին սպիները: 18 Եղբայրներ, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ծեր հոգիին հետ: Ամեն:

ԵՓԵՍԱՑԻՒ

1 Պողոս, Աստուծոյ կամքով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն ու Քրիստոս Յիսուսով հաւատարիմներուն. **2** Հնորհք եւ խաղաղութիւն ճեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոս: **3** Օրինեայ ըլլայ Աստուծա եւ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Յայրը, որ Քրիստոսով օրինեց մեզ ամէն տեսակ հոգեւոր օրինութիւններով՝ Երկնային Վայրերով մէջ, **4** ինչպէս անով ընտրեց մեզ աշխարիի հիմնադրութենեն առաջ, որպէսզի մենք իր առջեւ սուրբ եւ անարատ ըլլանք սիրոյ մէջ: **5** Նախասահմանեց մեզ իր որդեգրութեան՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, իր կամքին բարեհանութեան համաձայն, **6** որպէսզի գովարանենք իր շնորհքին փառքը անոնկ ընդունեի դարձուց մեզ՝ Սիրելիին միջոցով: **7** Իրմով մենք ունինք ազատազրութիւն՝ իր արինին միջոցով, ու մեղքերու ներում՝ իր շնորհքին ճոխութեան համեմատ. **8** անոնկ ճոխացուց մեզ՝ ամբողջ իմաստութեամբ եւ ուշիմութեամբ: **9** Գիտցուց մեզի իր կամքին խորհուրդ՝ իր բարեհանութեան համաձայն, որ իր մէջ՝ առաջադրա էր. **10** որպէսզի ժամանակներու լրումին տնտեսութեան մէջ, Քրիստոսով համախմբէ ամէն բան, անոր մէջ միանմէ թէ՛ Երկինքի մէջ Եղողմերը, թէ՛ Երկրի վրայ եղողները: **11** Անով ստացանք նաեւ ժառանգութիւնն մը, նախասահմանանուած ըլլալով համաձայն առաջադրութեան անոր՝ որ կը ներգրծէ ամէն բան իր կամքին ծրագրիին համաձայն, **12** որպէսզի մենք՝ նախապէս Քրիստոսի ապաւինողներու՝ գովութիւն ըլլանք իր փառքին: **13** Դուք ալ ապաւինեցաք անոր՝ Երբ լսեցի ճշմարտութեան խօսքը, ծեր փրկութեան աւետարանը, եւ հաւատայէ Ետք անոր՝ կնքուեցաք խոստացեալ Սուրբ Յոզիփ, **14** որ մեր ժառանգութեան գրաւականն է մինչեւ ստացուածքին ազատազրութիւնն՝ իր փառքին գովութեան համար: **15** Ուստի ես այ, լսել ետք Տէր Յիսուսի վրայ ձեր ունեցած հաւատքին ու բոլոր սուրբերուն հանդէպ ձեր ունեցած սիրոյն մասին. **16** շնմ դադրի շնորհակալ ըլլալէ ճեզի համար՝ յիշելով ձեզ իմ աղօթքներուս մէջ. **17** որպէսզի մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Աստուծածը, փառքի Յայրը, տայ ճեզի իմաստութեան եւ յայտնութեան հոգին՝ իր գիտակցութեամբ: **18** Որպէսզի ձեր միտքին աչքերը լուսաւորուելով՝ գիտնաք թէ ինչ է անոր կոչումին յոյսը, ինչ է անոր ժառանգութեան փառքին ճոխութիւնը՝ սուրբերուն մէջ, **19** եւ ինչ է իր զօրութեան գերազանց մեծութիւնը հաւատացեալներուս մէջ՝ գործադրութեան համեմատ իր ուժեղ զօրութեան, **20** որ ներգրծեց Քրիստոսի մէջ՝ Երբ մերեխներէն յարուցանեց զայն ու բազմեցուց իր աջ կողմը՝ Երկինքի մէջ, **21** ամէն պետութենէ, հշխանութենէ, գորութենէ եւ տէրութենէ շատ աւելի վեր, ու

ամէն անունէ վեր՝ որ կ'անուանուի, րչ միայն այս աշխարիին մէջ, հապա նաեւ զայիթին մէջ: (այօն ց165) **22** Դրաւ ամէն բան անոր ոտքերուն տակ, ու տուալ զայն՝ իբր գլուխ ամէն բանի վրայ՝ եկեղեցին, **23** որ անոր մարմինն է, լրումը անոր՝ որ կը լեցնէ ամէն ինչ՝ բոլորին մէջ:

2 Դուք մեռած Էիք յանցանքներու եւ մեղքերու մէջ, բայց ինք ձեզ ապրեցուց: **2** Անոնց մէջ ժամանակին կ'ընթանայիք՝ այս աշխարիի ընթացքին համաձայն, ողի իշխանութեան հշխանին համաձայն, այն ողիին՝ որ իմաս կը ներգրծէ անհնազանդութեան որդիներուն մէջ: (այօն ց165) **3** Անոնցմով մենք բոլորս ալ ժամանակին կը վարուէինք՝ մեր մարմինին ցանկութիւններով, մարմինին ու միտքին փափաքները գործադրելով. բնութեամբ բարկութեան զաւակներ էինք՝ ուրիշներու նման: **4** Բայց Աստուծա՞ որ հարուստ է ողորմութեամբ, իր մեծ սիրոյն համար՝ որով սիրեց մեզ, **5** երբ մեռած էինք մեղքերու մէջ՝ կեանք տուալ մեզի Քրիստոսի հետ, (դուք շնորհքին փրկուած էք.) **6** անոր հետ յարուցանեց մեզ եւ անոր հետ բազմեցուց մեզ Երկնային վայրերու մէջ՝ Քրիստոս Յիսուսով, **7** որպէսզի զայիք դարերուն մէջ ցոյց տայ իր շնորհքին գերազանց ճոխութիւնը՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով մեզի հանդէս ցոյց տուած քաղցրութեամբ: (այօն ց165) **8** Որովհետեւ դուք շնորհքն փրկուած եք՝ հաւատութիւն միջոցով, եւ ատիկա ոչ թէ ձեզմէ ե՝ հապա Աստուծոյ ընծան է. ոչ ոչ թէ գործերէն է, որպէսզի ոչ մեկը պարծենայ: **10** Քանի որ մենք անը ծեռակերուն ենք, Քրիստոս Յիսուսով ստեղծուած՝ բարի գործերու համար. Աստուծան ախապէս պատրաստեց զանոնք, որպէսզի մենք ընթանանք անոնց մէջ: **11** Ուստի յիշեցէք թէ դրւք ժամանակին մարմինով հեթանուներ էիք, (որոնք անթվատ կը կոչուին անոնցմէ՝ որ թլիփատուած կը կոչուին, մարմինի մէջ՝ ձեռքով եղած.) **12** այդ ատեն դուք առանց Քրիստոսի էիք, ուծացած ըլլալով Խորապէի հասարակութենն, եւ օտարացած՝ խոստումին ուխտերէն. ոչ յոյս ունեիք, ոչ ալ Աստուծա՞ աշխարիի մէջ: **13** Իսկ հիմա՝ Քրիստոս Յիսուսով՝ դուք որ ժամանակին հեռաւոր էիք, մերձաւոր եղաք Քրիստոսի արինուու: **14** Որովհետեւ ան է մեր խաղաղութիւնը. ինք Երկութը՝ մէկ զրա, ու քակեց մէշտեղի անջատող պատր, իր մարմինին մէջ ոչնչացնելով իրարու միշեւ եղած թշնամութիւնը. **15** այսինքն՝ իրամաններով եղած պատուիրաններուն Օրէնքը, որպէսզի իրմով այդ Երկութէն ստեղծէ նոր մարդ մը՝ այսպէս խաղաղութիւն ընելով, **16** ու Երկութը ալ հաշտեցնէ Աստուծոյ հետ մէկ մարմինի մէջ՝ խաչն միջոցով: Անով սպաննեց թշնամութիւնը, **17** եւ եկա խաղաղութիւն աւետեց ճեզի՝ որ հեռաւոր էիք, ու անոնց՝ որ մերձաւոր էին: **18** Քանի որ անոր միջոցով մենք բոլորս ալ արտօնութիւն ունինք մօտենալու Յօրը՝ մէկ Յոզիփ: **19** Ուրեմն հիմա դուք այլէս

օտարականներ ու պանդուստներ չեք, հապա սուրբերուն քաղաքակիցները, եւ Աստուծոյ ընտանիքը, 20 շինուած առաքեալներուն ու մարգարեներուն հիմին վրայ, որուն ծայրագոյն անկիւնաքար՝ նոյնինքն Յիսուս Քրիստոս է: 21 Անով ամբողջ շենքը՝ յարմարութեամբ միասին կազմուած՝ կ'աճի, սուրբ տաճար մը ըլլայու Տերոշմով. 22 անով դուք այ միասին կը շինուիք՝ Աստուծոյ բնակավայր ըլլայու Սուրբ Յոգիին միշոցով:

3 Ուստի ես՝ Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի բանտարկեալլ ձեզի՝ հեթանոսներուդ համար, 2 (եթէ գոնէ լսած էք Աստուծոյ շնորհիքն տնտեսութեան մասին՝ որ տրուած է ինձի ձեզի համար, 3 թէ ինչպէս ան յայտնութեամբ գիտցուց ինձի այն խորհուրդը - ինչպէս նախապէս ալ համաօտարար գրեցի ձեզի, 4 որպէսզի՝ երբ կարդաք՝ կարենաք հասկնալ իմ ըմբռնումս Քրիստոսի խորհուրդին մասին -, 5 որ ուրիշ սերունդներու մէջ մարդոց որդիներուն չգիտցուեցաւ, ինչպէս ան հիմա՝ Սուրբ Յոգիին միշոցով՝ յայտնուած է իր սուրբ առաքեալներուն ու մարգարեներուն, 6 թէ հեթանոսները Քրիստոսով պիտի ըլլան ժառանգակից, մարմնակից, եւ իր խոստումին բաժնեկից՝ աւետարանին միշոցով, 7 որուն ես սպասարկու եղայ Աստուծոյ շնորհիքն պարզեւին համեմատ՝ որ տրուեցաւ ինձի իր գօրութեան ներգործութեամբ: 8 Ինձի՝ որ բոլոր սուրբերուն ամենափոքրէն աւելի փոքր եմ՝ տրուեցաւ այս շնորհը, որպէսի հեթանոսներուն մէջ աւետեն Քրիստոսի անզննելի ճոխութիւնը, 9 եւ բոլորին տեսնել տամ թէ ի՞նչ է հաղորդակցութիւնը այն խորհուրդին, որ դարերու սկիզբէն ի Վեր ծածկուած էր Աստուծոյ մէջ, որ ստեղծեց ամեն բան. (այսո ց165) 10 որպէսզի Աստուծոյ բազմակողմանի իմաստութիւնը՝ եկեղեցիին միշոցով հիմա գիտցուի երկնային վայրերու մէջ եղող պետութիւններուն եւ իշխանութիւններուն, 11 իր յաւիտենական առաջարութեան համածայն, որ իրագրծեց մեր Տերոշմով՝ Քրիստոս Յիսուսով: (այսո ց165) 12 Անով մենք ունինք համարձակութիւնն ու կատահութեամբ մօտենալու արտօնութիւն՝ հաւատալով իրեն: 13 Ուստի կը խնդրեմ որ չծանձրանաք ձեզի համար կրած տառապանմբներուս պատճառով, ինչ որ ձեր փառքն է:) 14 Ուստի կը ծնրադրեմ մեր Տերոշ՝ Յիսուս Քրիստոսի Յօր առջեւ, 15 որմէ կ'անուանուի ամեն գերդաստան՝ երկնիքի մէջ ու երկրի վրայ, 16 որպէսզի շնորհէ ձեզի՝ իր փառքին ճոխութեան համեմատ՝ զօրութեամբ ուժովնապ ներքին մարդուն մէջ, իր Յոգիին միշոցով. 17 որպէսզի Քրիստոս բնակի ձեր սիրտերուն մէջ՝ հաւատքով, եւ դուք՝ սիրոյ մէջ արմատանալով ու հիմնուելով՝ 18 կարողանաք ըմբռնել բոլոր սուրբերուն հետ թէ ինչ է լայնութիւնը, երկայնութիւնը, խորութիւնը եւ բարձրութիւնը.

19 այսինքն գիտնալ Քրիստոսի մերը, որ գիտութենէն գերազանց է, որպէսզի լեցուիք Աստուծոյ ամբողջ լիութեամբ: 20 Ուրեմն անոր, որ կարող է գերազանցօքէն աւելի ընել՝ քան ամեն ինչ որ մենք կը խնդրենք կամ կ'ըմբռնենք, այն զօրութեան համեմատ՝ որ կը ներգրծէն մեր մէջ, 21 իրեն փա՛ռք եկեղեցին մէջ՝ Քրիստոս Յիսուսով, բոլոր սերունդներուն մէջ՝ դարէ դար: Ամեն: (այսո ց165)

4 Ուստի ես՝ Տերոշ բանտարկեալլ՝ կ'աղաշնմ ձեզի, որ ձեր ընթացքը արժանավայել ըլլայ այն կոչումին՝ որով կանչուեցաք, 2 լման խոնարհութեամբ ու հեղութեամբ, համբերատարութեամբ, սիրով իրարու հանդուրժելով, 3 ջանալով պահել Սուրբ Յոգիին միաբանութիւնը՝ խաղաղութեան կապով: 4 Մէկ մարմին կայ, եւ մէկ Յոգի, ինչպէս մէկ յոյսով կանչուեցաք ձեր կոչումին: 5 Տերը մէկ է, հաւատքը՝ մէկ, մկրտութիւնը՝ մէկ: 6 Մէկ է Աստուծ եւ բոլորին Յայրը, որ բոլորն վեր, բոլորին հետ եւ ձեր բոլորին մէջն է: 7 Բայց մեզմէ իրաբանչիւրին շնորհիք տրուած է՝ Քրիստոսի պարգևելին չափին համեմատ: 8 Ուստի կ'ըսէ. «Երբ եկալ բարձր տեղը՝ գերեվարեց գերութիւնը եւ նուերներ տուալ մարդոց»: 9 (Իսկ այդ «Ելալ»ը ինչ բաւէ է, եթէ ոչ նշանակել՝ թէ ինք նաև նախապէս իշաւ երկրի ստորին մասերը: 10 ԱՆ՝ որ իշաւ, նաեւ նոյնն է՝ որ եկա բոլոր երկնիքներէն աւելի վեր, որպէսզի լեցնէ ամեն բան:) 11 Եւ ինք տուալ ոմանք՝ առաքեալմեր ըլլայու, ոմանք՝ մարգարեներ, ոմանք՝ աւետարանիշներ, ոմանք՝ հովիններ ու վարդապետներ, 12 սուրբերուն կատարելութեան համար, սպասարկութեան գործին համար, Քրիստոսի մարմինին շինութեան համար. 13 մինչեւ որ բոլոր հասնիք հաւատքին եւ Աստուծոյ Որդին ճանչնալու միաբանութեան, կատարեալ մարդու վիճակին, Քրիստոսի լիութեան հասալի չափին: 14 Որպէսզի այ ասկէ ետք մանուկ չըլլայնք, տարութերած ու վարդապետութեան ամեն հովէ հոս-հոն քշուած՝ մարդոց խարեւայութեամբ, որոնք կը մոլորեցնեն խորամանկութեան հնարքներով. 15 հապա՝ ջշմարտութիւնը խօսելով սիրոյ մէջ, ամեն բանի մէջ աճինք անոնվ՝ որ գլուխն է, այսինքն՝ Քրիստոսով: 16 Անով է որ ամբողջ մարմինը, յարմարութեամբ միասին կազմուած եւ իրարու կցուած ամեն յօնի օժանակութեամբ՝ ամեն մասի ներգործութեան չափին համեմատ, կ'աճի սիրոյ մէջ՝ իր շինութեան համար: 17 Ուրեմն սա կը յայտարարեմ ու Տերոշմով կը վկայեմ, որ դուք այլեւս չընթանաք այնպէս՝ ինչպէս ուրիշ հեթանոսները կ'ընթանան, իրենց միտքին ունայնութեան մէջ: 18 Անոնց միտքը խաւարած է, եւ իրենք ուժացած են Աստուծոյ կեանքին՝ իրենց մէջ եղած անզիտութեան եւ իրենց սիրտին կուրութեան պատճառով: 19 Անզգայ դարձած՝

անձնատուր եղան ցոփութեան, որպէսզի ամէն տեսակ անմաքրութիւն գործեն ազհութեամբ: **20** Բայց դուք անպէս չսորվեցար Քրիստոսը, **21** եթէ իսկապէս լսեցիր զինք եւ սորվեցար իրմէ՛ Յիսուսի մէջ եղոյ ճշմարտութեան համաձայն՝ **22** որպէսզի թօթափէր ձեր նախկին վարքին վերաբերոյ իին մարդոց, - որ ապականած է խարերայ ցանկութիւններով, **23** նորոգուիք ձեր միտքին հոգիով, **24** ու հազնիք նոր մարդոց, որ ստեղծուած է արդարութեամբ եւ ճշմարիտ սրբութեամբ՝ Աստուծոյ պատկերին համաձայն: **25** Ուստի՝ թօթափէրով ստել՛ ճշմարտութիւնը խօսեցէր իրարու հետ”, որովհետեւ մենք իրարու անդամներ ենք: **26** Քարկացէր, բայց մի՛ մեղանչէր. արենք թող մայր չմտնէ ձեր բարկացած վիճակին վրայ, **27** ու տեղ մի՛ տաք Չարախօսին: **28** Ան որ կը գորինա՞՛ ալ թող չգորինայ. այլ մանաւանդ թող աշխատի՞ իր ձեռքերով գործելով ինչ որ բարի է, որպէսզի բան մը ունենայ տաքու կարօտեալին: **29** Ո՛չ մէկ վատ խօսք թող ելլէ ձեր բերանէն, հապս՝ ինչ որ բարի է, շինութեան կարիքին համեմատ, որպէսզի շնորհը տայ լսողներուն: **30** Եւ մի՛ տրտմեցնէր Աստուծոյ Սուրբ Յոգին, որով դուք կնքութեացար ազատագրութեան օրուան համար: **31** Ամէն տեսակ դառնութիւն, զայրոյթ, բարկութիւն, գոչիւն ու հայիութիւն թող վերցուին ճեզմէ՛ ամէն տեսակ չարամտութեան հետ: **32** Եւ քանդոյ եղէր իրարու հանդիպ, գթած, ներելով իրարու, ինչպէս Աստուծած Քրիստոսով ներեց ճեզի:

5 Ուրեմն նմանեցէր Աստուծոյ՝ սիրելի զաւակներու պէս, **2** եւ ընթացէր սիրոյ մէջ, ինչպէս Քրիստոս ալ մեզ սիրեց ու մեզի համար ընծայեց ինքզինք Աստուծոյ՝ որպէս պատարագ ու զոհ, անուշաբոյ հոտ ըլլարով: **3** Բայց պոռնկութեան եւ ամէն տեսակ անմաքրութեան կամ ազահութեան անունն իսկ թող շշողի ձեր մէջ, (ինչպէս կը պատշաճ ստրբերուն), **4** ոչ այլ լրութեան, յիմար խօսակցութեան կամ խեղկատակներութեան, որոնք չեն պատշաճիր. այլ փոխարէնը շնորհակալութիւն յայտնեցէր: **5** Քանի որ գիտէր” թէ ոչ մէկ պոռնկոյ, կամ անմաքր, կամ ազահ, որ կրապաշտ է, ունի որեւէ ժառանգութիւն Քրիստոսի եւ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ: **6** Ո՛չ մէկը թող խարէ ճեզ ունայն խօսքերով, որովհետեւ այս բաներուն պատճառով Աստուծոյ բարկութիւնը կու զայ անհնազանդութեան որդիներուն վրայ: **7** Ուրեմն բաժնեկից մի՛ ըլլար անոնց, **8** որովհետեւ ժամանակին դուք խաւար էիք, բայց իիմա լոյս էր Տերոշմով. ուստի ընթացէր լոյսի զաւակներու պէս, **9** քանի որ Յոգիին պտուղը ամէն տեսակ բարութեամբ, արդարութեամբ ու ճշմարտութեամբ է: **10** Ըննեցէր թէ ինչ է Տերոջ համեմին, **11** եւ ընկերակից մի՛ ըլլար խաւարին անպտուղ գործերուն, այլ փոխարէնը կշտամբեցէր զանոնք: **12** Որովհետեւ անոնց

ըրած գաղտնի բաներուն մասին խօսիլն իսկ ամօր է. **13** բայց ամէն բան որ կշտամբուած է՝ կը յայտնապերուի լոյսին միջոցով, որովհետեւ լոյն է որ կը յանանապերէ ամէն ինչ: **14** Ուստի կ'ըսէ. «Ալրանցիր, դուն որ կը քնանաս, ու կանգնէ՛ մեռեններէն, եւ Քրիստոս պիտի փայլ քու վրայ»: **15** Ուրեմն զգուշացէր որ ընթամանար շրջահայեցութեամբ. ոչ թէ անխոհեմներու պէս, **16** հապս՝ իմաստուններու պէս: Գնեցէր ժամանակը, որովհետեւ օրերը չար են: **17** Ուստի անմիտ մի՛ ըլլար, հապս հասկցէր թէ ինչ է Տերոջ կամքը: **18** Մի՛ արբենաք զինիով՝ որուն մէջ անառակութիւն կայ, հապս Յոգինք լցուեցէր: **19** Սաղմոններով, օրիներգերով եւ հոգենոր երգերով դուք ձեր մէջ խօսակցելով՝ երգեցէր ու սաղմոն ըսէր Տերոջ ձեր սիրտերուն մէջ: **20** Ամէն ատեն՝ ամէն բանի համար շնորհակայ եղէր Աստուծուն եւ Յօրմէն, մեր Տերոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով: **21** Իրարու հպատակեցէր Աստուծոյ վախտով: **22** Կիներ, հպատակեցէր ձեր ամուսիններուն՝ որպէս թէ Տերոջ. **23** որովհետեւ ամուսինը կնոջ գլուխն է, ինչպէս Քրիստոս ալ եկեղեցին գլուխն է, եւ ինքն է մարմինին Փրկիչը: **24** Յետեւարա, ինչպէս եկեղեցին հպատակ է Քրիստոսի, նոյնպէս ալ կիները թող ըլլան իրենց ամուսիններուն՝ ամէն բանի մէջ: **25** Ամուսիններ, սիրեցէր ձեր կիները, ինչպէս Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին եւ ընծայեց ինքզինք անոր համար, **26** որպէսզի սրբացնէ զայն ու մաքրէ զուրի լուացումով՝ խօսքին միջոցով. **27** որպէսզի ներկայացնէ զայն իրեն՝ իր փառաւոր եկեղեցի մը, որ չունենայ թիժ, կամ կնճիռ, կամ նման որեւէ բան, հապս ըլլայ սուրբ եւ անարատ: **28** Նյոյպէս ալ ամուսինները պարտաւոր են սիրել իրենց կիները՝ իրենց մարմիններուն պէս. ան որ կը սիրէ իր կինը՝ կը սիրէ ինքզինք: **29** Արդարեւ ոչ մէկը երբէք աստած է իր մարմինը, հապս կը երակրէ զայն ու կը փայփայէ, ինչպէս Տերն ալ՝ եկեղեցին. **30** Քանի որ մենք անոր մարմինին անդամներն ենք, անոր միտէն եւ անոր ուկղրներէն: **31** “Ասոր համար մարդոց պիտի թողու հայրն ու մայրը, եւ պիտի յարի իր կնոջ, ու երկուքը պիտի ըլլան մէկ մարմին”: **32** Ասիկա մեծ խորհուրդ մըն է. բայց ես կը խօսիմ Քրիստոսի եւ եկեղեցին մասին: **33** Սակայն ճեզմէ իլրաքանչիւր թող սիրէ իր կինը այնպէս՝ ինչպէս ինքզինք, ու կինը թող ակնածի իր ամուսիննեն:

6 Զաւակներ, հնազանդեցէր ձեր ծնողներուն՝ Տերոշմով, որովհետեւ այդ է իրաւացին: **2** Պատուէ հայրդ ու մայրդ, (որ առաջին պատուիրանն է խոստումով,) **3** որպէսզի բարիք ըլլայ քեզի, ու երկար ապրիս երկիր վրայ: **4** Եւ դուք, հայրէր, մի՛ բարկացնէր ձեր զաւակները, հապս մեծցուցէր զանոնք Տերոջ կրթութեամբ ու խրաստով: **5** Ստրուկներ, հնազանդեցէր ձեր մարմինաւոր տէրերուն՝ ահիով ու դողով, ձեր սիրտին պարզամտութեամբ,

որպես թէ Քրիստոսի. 6 ոչ թէ ծառայելով աչքի
առջև՝ մարդահաճներու պէս, հապա Քրիստոսի
ստրովլմերու պէս՝ սրտանց գործադրելով
Աստուծոյ կամքը: 7 Ծառայեցք յօժարութեամբ,
որպես թէ Տէրոց եւ ոչ թէ մարդոց, 8 զիտնալով
թէ իւրաքանչիւրը՝ ինչ բարիք որ գործէ, նյնու
պիտի ստանայ Տէրոշմն, ստրուկ ըլյայ թէ
ազատ: 9 Իսկ դնիք, տէրե՛, ըրէք անսոնց նոյն
բաները, իրաժարելով սպառնալիքէն: Գիտցէք
թէ աննոց այ, ձեր ալ Տէրը երկինքն է, ու
աշառութիւն չկայ անոր քով: 10 Վերջապէս,
եղայրներս, զօրացէք Տէրոշմով եւ անոր
հզօր կարողութեամբ: 11 Յազէք Աստուծոյ
ամբողջ զրահը, որպէսզի կարենաք դիմադրել
Չարախոսին հնարքներուն: 12 Որովհետեւ
մեր գոտեմարտը մարմինի եւ արիւնի հետ չէ,
հապա պետութիւններու, իշխանութիւններու,
այս խաւար աշխարհին՝ իշխանաւորներուն հետ,
երկնաւոր վայրերու մէջ եղոր չար ոգիներուն
հետ: (ան ց165) 13 Ուստի առէք ձեր վրայ Աստուծոյ
ամբողջ զրահը, որպէսզի կարենաք դիմադրելչար
օրը, 14 ու ամեն բան կատարելէ ետք՝ հաստատուն
կայնիլ: Ուստի կայնեցէք ձեր տեղը՝ ձեր
մէջքը գոտեպնդած ճշմարտութեամբ եւ հազած
արդարութեան զրահը, 15 ու ձեր ոտքերուն իբր
կօշիկ անցուցած խաղաղութեան աւետարանին
պատրաստութիւնը: 16 Բոլորին վրայ՝ առէք
հաւատքին վահանը, որով պիտի կարենաք մարել
Չարին բոլոր իրավառ նետերը. 17 եւ առէք
փրկութեան սաղաւարտն ու Յոզիին սուրբ՝ որ
Աստուծոյ խօսքն է: 18 Ամեն ատեն աղօթեցէք
Յոզիով՝ ամեն տեսակ աղօթքով եւ աղերսանքով:
Նսկեցէք ասոր վրայ բոլորովին յարատեւութեամբ
ու աղերսանքով՝ բոլոր սուրբերուն համար. 19
ինծի համար այ, որպէսզի խօսք տրուի ինծի, որ
համարձակութեամբ բանամ բերանս՝ գիտցնելու
խորհուրդը աւետարանին, 20 որուն համար ես
դեսպան մըն եմ՝ շղթաներով. որպէսզի անով
համարձակութեամբ խօսիմ՝ ինչպէս պէտք է
խօսին: 21 Բայց որպէսզի դնիք ալ զիտնաք իմ
մասին՝ թէ ինչ կ'ընեմ, ամեն բան պիտի գիտցնէ
ձեզի Տիւքիկոս սիրելի երբայրն ու Տէրոշմով
հաւատարիմ սպասարկուն: 22 Չինք յատկապէս
ոյլկեցի ձեզի, որպէսզի զիտնաք մեր մասին, եւ
ինք միսիթարէ ձեր սիրտերը: 23 Խաղաղութիւնն
եղայրներուն, ու սէր՝ հաւատքով միասին՝ Յայր
Աստուծուն ու Տէր Յիսուս Քրիստոս: 24 Շնորհը
բոլոր անոնց հետ՝ որ անկենծութեամբ կը սիրեն
մեր Տէրը՝ Յիսուս Քրիստոսը: Ամեն:

ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

1 Պողոս եւ Տիմոթեոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառաները՝ Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբերուն, որ Փիլիպպի կողմերն են՝ եպիկոպոսներով ու սարկաւագներով. 2 շնորհը եւ խաղաղութիւն ծեզի Աստուծմէ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոս: 3 Ծնորհակալ կ'ըլլամ իմ Աստուծմէ՝ ծեզմէ ունեցած բոլոր յիշատակներու համար, 4 ամէն ատեն՝ ամէն աղերսանքիս մէջ: Ուրախութեամբ կ'աղերսեն ծեր բոլորին համար, 5 քանի որ հաղորդակից եղաք աւետարանին՝ առաջին օրէն մինչեւ հիմա. 6 այս մասին համոգուած եմ թէ ան որ սկսաւ բարի գործ մը ծեր մէջ, պիտի աւարտէ մինչեւ Յիսուս Քրիստոսի օրը: 7 Իրաւացի ալ է ինծի այսպէս մտածել ծեր բոլորին մասին, քանի որ ծեզ ունիմ իմ սիրտիս մէց”, ու դուք բոլորդ հաղորդակցեցաք ինծի եղած շնորհիքն թէ իմ կապերուս, թէ ալ աւետարանին ջատագովութեան եւ հաստատութեան մէջ: 8 Որովհետեւ Աստուած վկայ է թէ որբան կարօտցած եմ ծեզ բոլորդ՝ Քրիստոս Յիսուսի գույքով, 9 ու սապէս կ'աղօթեմ՝ որ ծեր սէրը հետզինետ աւելի առատանայ գիտակցութեամբ եւ ամբողջ դատողութեամբ, 10 որպէսզի դուք զատորոշէք տարբեր բաները՝ անկեղծ եւ անսայքար ըլլալու համար մինչեւ Քրիստոսի օրը, 11 լեցուած արդարութեան պատուներով Յիսուս Քրիստոսի միջոցով՝ Աստուծոյ փառքին ու գոլուխեան համար: 12 Կ'ուշեմ որ գիտանք, եղբայրներ, թէ ինչ որ պատահեցաւ ինծի՝ առաւելապէս պատճառ եղած աւետարանի յառաջիմութեան, 13 այնպէս որ Քրիստոսի համար կրած կապերու՝ բացայատ եղան ամբողջ պալատին մէց եւ ամէնուրեք, 14 ու Տերոշմով եղբայրներէն շատերը, վստահութիւն առներլով կապերէս, ալ աւելի յանդուզն են՝ քարոզելու Աստուծոյ խօսքը առանց վախի: 15 Արդարեւ ոմանք կը քարոզեն Քրիստոսը՝ նախանձեւ ու կրիւ միուած, ոմանք ալ բարեացակամութեամբ: 16 Անոնք կը հօչակեն Քրիստոսը՝ հակառակութեան համար, ո՛չ թէ անկեծութեամբ, կարծելով թէ տառապանք կ'աւեցնեն կապերուս վրայ. 17 իսկ ասոնք՝ սիրոյ համար, որովհետեւ գիտեն թէ ես սահմանուած եմ աւետարանին ջատագովութեան համար: 18 Սակայն ինչ փոյք. ամէն կերպով, թէ պատրուակով եւ թէ ծըմարտութեամբ, Քրիստոս կը հօչակուի, ու կ'ուրախանամ ասոր համար, եւ պիտի ուրախանամ այ: 19 Քանի որ գիտեմ թէ ասիկա պիտի յանգի իմ փրկութեանս՝ ծեր աղերսանքներով ու Յիսուս Քրիստոս Յօդիին օժանդակութեամբ, 20 իմ եռանդուն ակնկալութեանս եւ յոյսիս համեմատ՝ թէ բնան պիտի չամչնամ. հայա՝ բոլորովին համարձակութեամբ, ինչպէս ամէն ատեն՝

նոյնակէս ալ հիմա, Քրիստոս պիտի մէծարովի մարմինիս մէջ, կամ կեանքով, կամ մահով. 21 որովհետեւ ինծի համար՝ ապրիլ Քրիստոս է, ու մեռնիլը՝ շահ: 22 Բայց եթէ մարմինի մէջ ապրիլ պտուղ կը թերէ իմ գործիս, այ չեմ գիտեր որ մէկը ընտրեմ: 23 Երկութէն ալ պարտադրուած եմ. ցանկութիւն ունիմ մեկնելու եւ Քրիստոսի հետ ըլլալու, ինչ որ շատ աւելի լաւ է. 24 Սակայն մարմինի մէջ մնայր աւելի հարկաւոր է ծեզի համար: 25 Վս համոզումը ունենալով՝ գիտեմ թէ պիտի մնամ ու ծեր բոլորին հետ կենամ, որ դուք յառաջիմէք եւ ուրախ ըլլար հաւատքով. 26 որպէսզի իմ վրաս ծեր ունեցած պարծանքը ճոխանայ Քրիստոս Յիսուսով՝ դարձեալ ծեզի գայուս պատճառով: 27 Սակայն ապրեցէք Քրիստոսի աւետարանին արժանապայել կերպով. որպէսզի եթէ զամ ու տեսնեմ ծեզ, եւ կամ բացակայ ըլլամ. ծեր մասին լսեմ թէ հաստատուն կը կենար՝ մէկ հոգիով, ու միասին կը մարտնչիք՝ իր մէկ անձ՝ աւետարանի հաւատքին համար, 28 ո՛չ մէկ բանով սոսկալով հակառակորդներէն: Կտիկա անոնց համար պապացոյ մըն է կորուսի, իսկ ծեզի համար՝ փրկութեան, 29 որ Աստուծմէ ո. որովհետեւ՝ Քրիստոսի պատճառով՝ ծեզի շնորհուեցաւ ո՛չ միայն հաւատալ անոր, այլ նաև չարչարուիլ անոր համար, 30 մղելով նոյն պայքարը՝ որ տեսաք իմ մէջս, ու հիմա կը լսէք թէ իմ մէջս է:

2 Ուրեմն՝ եթէ միսիթարութիւն կայ Քրիստոսով, եթէ կան սիրոյ սփոփանք, Յօդիի հայորդութիւն, գույք ու կարեկցութիւն, 2 լիացուցէք իմ ուրախութիւնս՝ ըլլարվ համախին եւ ունենալով միեւնոյն սէրը, մէկ անձ ու մէկ մտածում: 3 Ո՛չ մէկ բան ըրէք հակառակութեամբ կամ սանափառութեամբ. հայս յոնարհութեամբ ուրիշը ծեզմէ գերազանց համարեցէք”: 4 Իւրաքանչիւրը թող նկատի չառնէ միայն իր շահը, այլ նաև ուրիշներնը: 5 Ունեցէք այն մտածում՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էր. 6 Աստուծոյ կերպարանքը ունենալով՝ ան յափշտակութիւն մը չհամարեց Աստուծոյ հաւասար ըլլամ, 7 հայա ունայնացուց ինքինք, իր վրայ առա ծառայի մը կերպարանքը եւ նմանեցաւ մարդոց. գտնուելով մարդկային կերպարով՝ 8 յոնարհեցուց ինքինք ու հնազանդ եղած մինչեւ մահ, նոյնիսկ՝ հաշին մահը: 9 Ուստի Աստուած ալ մէծապէս բարձրացուց զայն եւ շնորհեց անոր անուն մը՝ որ ամէն անունէ գերազանց է, 10 որպէսզի Յիսուսի անունին ծնրադրեն բոլորը՝ երկնաւորները, երկրաւորներն ու սանդարձամետականները, 11 եւ ամէն լեզու դաւանի թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր է՝ Յայր Աստուծոյ փառքին համար: 12 Յունեւարար, սիրելինքնը, ինչպէս ամէն ատեն հնազանդեցաք, ո՛չ միայն իմ ներկայութեանս մէջ, հայս ալ աւելի հիմա՝ իմ բացակայութեանս ատեն, գործադրեցէք ծեր փրկութիւնը՝ ահով ու դողով.

3 Վերջապէս, եղբայրներս, ուրախացէք
Տերոջնով։ Վրդարեւ նոյն բաները գրել ծեղի՝
ձանձրոյթ չէ ինծի, բայց ապահովութիւն է ծեղի։
2 Չգուշացէք շուներեն, զգուշացէք չար
գործատրներեն, զգուշացէք թվատութենեն։ **3**
որովհետեւ թվատութիւնը մենք ենք, որ կը
պաշտենք Աստուած Յոգինը եւ կը պահենանք
Քրիստոս Յիսուսն, ու վստահութիւն չունինք
մարմինի վրայ. **4** Եթեւ ես ալ ունենալու էի
նոյն վստահութիւնը մարմինի վրայ։ Եթէ
ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահութիւն ունի
մարմինի վրայ, ալ աւելի ես՝ **5** ուրեմնորդ օրը
թվատուած, Խարայէի ցեղեն, Բենիամինի

տոնիմեն, Եբրայեցի նը՝ Եբրայեցիներէն, Օրէնքին համեմատ՝ Փարիսեցի, և նախանձախնդրութեան համեմատ՝ Եկեղեցին կը հալածէի, Օրէնքին եղած արդարութեան համեմատ՝ անմեղադիմէի էի: 7 Բայց ինչ որ շահ էր ինծի, վնաս համարեցի զայն՝ Քրիստոսի համար: 8 Ու նոյնիսկ բոլոր բաներն այ վնաս կը համարեմ իմ Տերոց Քրիստոս Յիսուսի գիտութեան գերազանցութեան համար: Բոլոր բաներէն զրկուեցայ անոր համար, եւ աղը կը համարեմ զանոնք, որպէսզի շահիմ Քրիստոսը 9 ու գտնուիմ իր մէջ, ունենալով ոչ թէ իմ արդարութիւնս՝ որ Օրէնքէն է, հապա այն՝ որ Քրիստոսի հաւատքին միջոցով է, արդարութիւնը՝ որ Աստուծուն է հաւատքով. 10 որպէսզի ճանչնամ զինք եւ իր յարութեան գօրութիւնը, ու հաղորդակից ըլլամ իր չաշչարանքներուն՝ Կերպարանակից դառնալով իր մահուան, 11 որպէսզի կարենամ հասնի՝ մեռելներուն յարութեան: 12 Ոչ թէ ես արդէն ստացած եմ մրցանակը, կամ արդէն կատարեալ եղած եմ. հապա հետանիւտ եմ բռնելու զայն, որուն համար ալ բռնուեցայ Քրիստոս Յիսուսը: 13 Եղայրներ, ես չեմ սեպէր թէ բռնած եմ: Հապա կ'ընեմ սայ մեկ բան. մոնցած եմ ետեւի եղածները, եւ կը միմեմ ատցելի եղածներուն: 14 Կը հետապնդեմ նպատակակետը՝ Քրիստոս Յիսուսուն եղած Աստուծոյ Վերին կոչումին մրցանակին համար: 15 Ուրեմն մենք բոլորը՝ որ կատարեալ ենք՝ մտածնք այսպէս. իսկ եթէ տարբեր կերպով մտածեք բանի մը մասին, Աստուծած զայն ալ պիտի յայտն ծեզի: 16 Սակայն ինչ աստիճանի որ հասած ենք՝ ընթանանք նոյն կանոնին համաձայն, մտածնք նոյնապէս: 17 Եղայրներ, բոլոր միասին ննանեցէք ինծի, եւ ուշադիր եղէք անոնց՝ որ կ'ընթանան այնպէս՝ ինչպէս մենք, որ ունիք իբր տիպար: 18 Որովհետեւ շատեր կ'ընթանան, որոնց մասին յաճախ կ'ըսէի ծեզի եւ հիմա կ'ըսէմ նոյնիսկ լարվ, այսինքն՝ Քրիստոսի խաչին թշնամիները. 19 անոնց վախճանը կորուստ է, անոնց աստուսածը՝ իրենց որովայնն է, ու անոնց փառքը՝ իրենց ամօթն է: Անոնք կը մտածեն միայն Երկրային բաներու մասին. 20 իսկ մեր քաղաքացիութիւնը Երկինքն է, ուրկէ կը սպասենք Փրկիչին՝ Տեր Յիսուս Քրիստոսի, 21 որ պիտի Կերպարանասպիտիս մեր նուաստացած մարմինը՝ Կերպարանակից ըլլալու իր փառաւոր մարմինին, այն ներգործութեան համեմատ՝ որ կարող է նաև ամէն ինչ հպատակեցնելի իրեն:

4 Յշտեարաք, սիրելի ու կարօտայի եղբայրներս,
իմ ուրախութիւնս ու պսակս, այսպէս
հաստատուն կեցէք Տերոջմով, սիրելիներս: 2
Կ'աղաքն Եւոդիայի ու կ'աղաքն Սիլևտիքի,
որ ունենան միւնընյն մտածումը Տերոջմով:
3 Եւ կը խնդրեմ քեզմէ այ, իմ հարազատ
լճակիցս, օգնէ ասոնց՝ որ աւետարանին համար
մարտնչեցան ինձի հետ, նաեւ Կունմէսի եւ միւս

գործակիցներուս հետ, որոնց անունները կեանքի գիրքին մէջ են: **4** Ամէն ատեն ուրախացէք Տերոշմով. դարձեալ կ'ըսեն, ուրախացէք: **5** Զեր ազնուութիւնը թող յայտնի ըլլայ բոլոր մարդոց Տերը մօտ է: **6** Մի մտահոգուկը որեւէ բանի համար. հապա ամէն բանի մէջ՝ աղօթքով ու աղերսանքով, շնորհակալութեամբ միասին, գիտուցէք ձեր խնդրանքները Աստուծոյ. **7** Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որ ամէն միտքէ գերիվեր է, պիտի պահպանէ ձեր սիրտերն ու մնտածումները՝ Յիսուս Քրիստոսով: **8** Վերջապէս, եղբայրներ, ինչ որ ճշմարիտ է, ինչ որ՝ պատկառելի, ինչ որ՝ արդար, ինչ որ՝ անկեղծ, ինչ որ՝ սիրալիր, ինչ որ՝ բարի համբառով, ինչ որ առաքինութեամբ եւ ինչ որ գովեյի է, ատոնն մասին մոտածեցէք:

9 Ինչ որ սորվեցաք, ընդունեցիք, լսեցիք ու տեսաք իմ վրաս՝ զանոնք ըրեք, եւ խաղաղութեան Աստուածը պիտի ըլլայ ձեզի հետ: **10** Մեծապէս ուրախացայ Տերոշմով, որ հիմա վերջապէս նորոգուեցաւ իմ վրաս ձեր ունեցած մտածմւնքը, ինչպէս կը մտածեիք այ, սակայն պատեհութիւն չունեիք: **11** Կարօտութեան համար չէ որ կ'ըսեմ. որովհետեւ ես սորվեցայ ինքնարաւ ըլլալ իմ եղած վիճակիս մէջ: **12** Թէ՛ գիտեմ նուաստանալ, թէ՛ ալ գիտեմ առատութեան մէջ ըլլալ: Ամէն բանի մէջ՝ ամէն կերպով վարժուած եմ թէ՛ կշտանալ, թէ՛ ալ անօթենալ, թէ՛ առատութեան եւ թէ՛ կարօտութեան մէջ ըլլալ:

13 Ամէն բանի կարող եմ անով՝ որ զօրացուց զիս: **14** Սակայն յա ըրիք՝ որ հաղորդակից եղաք տառապանքիս: **15** Դուք ալ գիտէք, Փիլիպպեցիներ, թէ աւետարանին քարոզութեան սկիզբը, երբ մեկնեցայ Մակեդոնիային, ոչ մէկ եկեղեցի հաղորդակից եղաւ ինծի՝ տալու եւ ընդունելու համար, հապա միայն դուք. **16** որովհետեւ նոյնիսկ մինչեւ Թեսաղոնիկէ դրկեցիք ինծի պէտք եղածը՝ մէկ-երկու անգամ: **17** Ես կը փնտում ոչ թէ նուեր, հապա կը փնտում պտուդ, որ աւենայ ձեր հաշիւին վրայ: **18** Իսկ ես ամէն բան ունիմ, եւ առատօրէն. լիացած եմ՝ ստանալով Եպափրոդիտով միջոցով ձեր դրկածները, որ անուշարոյն հոտ մըն է, ընդունելի զոհ մը, հաճելի՝ Աստուծոյ: **19** Եւ իմ Աստուածս պիտի լեցնէ ձեր բոլոր կարիքները՝ իր ճոխութեան համեմատ, փառքով՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով: **20** Ուրեմն փա՞ռ Աստուծոյ ու մեր Յօր՝ դարե դար:” Ամէն: (այօն ց165) **21** Բարեւեցէք բոլոր սուրբերը Յիսուս Քրիստոսով: **22** Կը բարեւեն ձեզ ինծի հետ եղող եղբայրները: **23** Կը բարեւեն ձեզ բոլոր սուրբերը, մանաւանդ անոնք՝ որ Կայսրին տունեն են: Տեր Յիսուս Քրիստոսի շնորհիքը ձեր բոլորին հետ:

Ամէն:

ԿՈՂՈՍԱՑԻՒ

1 Պողոս, Աստուծոյ կամքով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, եւ Տիմոթեոս Եղբայրը՝ **2** Կողոսայի մէջ եղող սուրբերուն ու Քրիստոսով հաւատարիմ Եղբայրներուն. **3** Հնորհը եւ խաղաղութիւն ծեզի Աստուծմն մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսւն: Ամէն ատեն աղօթելով ծեզի համար՝ չնորհակալ կ'ըլլանք Աստուծմն ու մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Յօրմէն, **4** լսելով Քրիստոս Յիսուսի վրա ձեր ունեցած հաւատքին եւ բոլոր սուրբերուն հանդեւ ձեր տածած սիրոյն մասին, **5** այն յոյսին պատճառով՝ որ Երկինքը Վերապահուած է ծեզի համար: Անոր մասին նախապէս լսեցիք՝ աւետարանին ճշմարտութեան խօսքով, **6** որ հասաւ ծեզի ինչպէս ամբողջ աշխարհի, ու պտուլ կ'արտադրէ (եւ կ'աճի) նոյնպէս ձեր մէջ այ, այն օրէն ի Վեր երթ լսեցիք ու ճշմարտութեամբ գիտցաք Աստուծոյ շնորհքը, **7** ինչպէս սորվեցաք մեր սիրելի ծառայակիցն՝ Եպափրասեն: Ան Քրիստոսի հաւատարիմ սպասարկու մըն է ծեզի համար, **8** եւ ինք ալ բացայաստեց մեզի ձեր սէրը՝ Յոդիու: **9** Նտեսաբար մենք ալ՝ այն օրէն երթ լսեցինք՝ չենք դսդրիր աղօթելէ ծեզի համար, եւ իննդրէլ որ լեցուած ըլլաք անոր կամքին գիտակցութեամբ՝ ամբողջ իմաստութեամբ ու հոգեւոր ըմբռնումով, **10** որպէսզի ընթանար Տէրոց արժանապայել կերպով՝ հանցներով զինք ամէն բանի մէջ, պտղաբեր ըլլարով ամէն տեսակ բարի գործով, եւ ամելով Աստուծոյ ճանաչումով: **11** ու զօրացած ամբողջ յոժով՝ իր փառաւոր գորութեան համեմատ, ուրախութեամբ համբերող եւ համբերատար ըլլաք, **12** շնորհակալ ըլլարով Յայր Աստուծմն, որ արժանացու մեզ մասնակից ըլլարով լոյսի մէջ բնակող սուրբերու ժառանգութեան, **13** եւ ազատեց մեզ հաւարի իշխանութենէն ու փոխադրեց իր սիրելի Որդիին թագավորութեան. **14** անո՞վ մենք ազատագորութիւն ունինք՝ իր արինով, այսինքն՝ մերքի ներում: **15** Ան անտեսանելի Աստուծոյ պատկերն է, բոլոր արարածներուն անդրանիկը, **16** որովհետեւ անո՞վ ստեղծուեցաւ ամէն բան, ինչ որ Երկինքի մէջ է եւ ինչ որ Երկրի վրա կայ, տեսանելի կամ անտեսանելի. թէ՛ զահերը, թէ՛ տէրութիւնները, թէ՛ պետութիւնները, թէ՛ իշխանութիւնները: Բոլոր բաները ստեղծուեցան անով եւ անոր համար: **17** Ան ամէն բանէ առաջ է, ու անո՞վ ամէն բան հաստատ կը կենայ: **18** Ան է մարմինին, այսինքն՝ Եկեղեցին գլուխը. ան է սկիզբը, մեռեմներէն անդրանիկը, որպէսզի նախապատի ըլլայ ամէն բանի մէջ. **19** որովհետեւ Յայրը բարեհանցաւ որ Աստուածութեան ամբողջ լիութիւնը բնակի անոր մէջ, **20** եւ անո՞վ հաշտեցնէ իրեն հետ բոլորը, թէ՛ Երկրի վրայ ու թէ՛ Երկինքի մէջ եղողները, խաղաղութիւն ընելով անոր արինով,

որ թափուեցաւ իաշին վրայ: **21** Եւ ձեզ այ, որ ժամանակին ուծացած ու ձեր միտքով յշնամիներ Եիք՝ չար գործերով, **22** հիմա հաշտեցուց անոր բուն մարմինով՝ մահուան միջոցով, որպէսզի անոր առջեւ սուրբ, անարատ եւ անմեղադրելի ներկայացն է ձեզ, **23** եթէ հիմուած ու հաստատուած մնաբ հաւատքին վրայ, առանց խախտելու յոյսէն այն աւետարանին՝ որ դուք լսեցիք. ան քարոզուեցաւ Երկինքի տակ Եղած բոլոր արարածներուն, ու ես՝ Պողոս՝ սպասարկու եղայ անոր: **24** Յինա ուրախ եմ ծեզի համար կրած չարչարանքներուն մէջ, ու Քրիստոսի կրած տառապանքներուն պակասը կը լրացնեմ իմ մարմինին մէջ՝ անոր մարմինին համար, որ Եկեղեցին է: **25** Ես սպասարկու եղայ անոր Աստուծոյ տնտեսութեամբ՝ որ տրուեցաւ ինծի ծեզի համար, որպէսզի լիովին քարոզեմ Աստուծոյ խօսքը, **26** այն յորհուրդը՝ որ ծածկուած Էր բոլոր դարերէն ու սերունդներէն, իսկ հիմա յայտնաբերուեցաւ իր սուրբերուն, (առօ ց165) **27** որոնց Աստուծո ուզեց գիտցնել թէ ինչ է այս յորհուրդին փառքին ճոխութիւնը հեթանոսներուն մէջ, այսինքն՝ Քրիստոս ձեր մէջ, փառքի յոյսը: **28** Մենք կը հոչակենք զինք, խրատելով ամէն մարդ եւ սորվեցնելով ամէն մարդու՝ ամբողջ իմաստութեամբ, որպէսզի ներկայացնենք ամէն մարդ կատարեալ՝ Քրիստոս Յիսուսով: **29** Կսո՞ր համար ես կ'աշխատիմ, պայքարելով իր ներգործութեան համեմատ՝ որ գօրութեամբ կը գործէ իմ մէջս:

2 Արդարեւ կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ինչպէս մեծ պայքար կը մղեմ ծեզի, Լաւոդիկեցիներուն ու բոլոր անոնց համար՝ որ չեն տեսեր իմ Երես մարմինով, **2** որպէսզի անոնց փիրտերը միշտարուին՝ պիրով իրարու կցուած, եւ ըմբռնեն լին վստահութեան ամբողջ ճոխութիւնը, այսինքն գիտակցին Յայր Աստուծոյ ու Քրիստոսի յորհուրդին, **3** որուն մէջ պահուած են իմաստութեան եւ գիտութեան բոլոր զանձերը: **4** Կ'ըսեմ ասիկա՝ որպէսզի ոչ մէկը իսաբէ ձեզ հրապուրի խօսքերով. **5** որովհետեւ թէպէտ բացակայ եմ մարմինով, ծեզի հետ եմ հոգիով, ու կ'ուրախանամ տեսնելով ձեր կարգապահութիւնը եւ ձեր հաւատքին ամրութիւն՝ Քրիստոսի վրայ: **6** Ուրեմն, ինչպէս ընդունեցիք Քրիստոս Յիսուս Տէր՝ այնպէս ընթացեք անով, **7** արմատացած ու շինուած անոր վրայ, եւ հաստատուած հաւատքին մէջ՝ ինչպէս սորվեցաք, ու ճոխացէք անոր մէջ շնորհակալութեամբ: **8** Զգուշացէք որ ոչ մէկը որսայ ձեզ փիխստփայութեամբ եւ ունայն խարեւութեամբ, մարդոց աւանդութեան ու աշխարհի սկզբունքներուն համաձայն, եւ ոչ թէ Քրիստոսի վարդապետութեան համաձայն. **9** որովհետեւ Աստուածութեան ամբողջ լիութիւնը կը բնակի անոր մէջ մարմնապէս, **10** ու դուք ալ ամբողջացած Էր անով՝ որ գլուխն է ամէն

պետութեան եւ իշխանութեան: 11 Անով այ թվաստուեցաք՝ անձեռակերտ թվաստութեամբ, մերկասնայով մեղքերու մարմինեն՝ Քրիստոսի թվաստութեամբ: 12 Անոր հետ թաղուեցաք մկրտութեամբ, նաեւ անով եւ անոր հետ յարութիւն առիք՝ հաւատարլով Աստուծոյ ներգրծութեան, որ մեռենիւրեն յարուցանեց զայն, 13 եւ ձեզի ալ՝ որ ժամանակին մեռած էիք յանցանքներու մէջ ու ձեր մարմինին անթվաստութեան մէջ՝ կեանք տուաւ անոր հետ: Մեր բոլոր յանցանքներու ներեց մեզի, 14 եւ մեզի դէմ հրամաններով եղած պարտամուրիակը՝ որ հակառակ էր մեզի՝ ջնշեց, ու մէշտեհին վերցուց զայն՝ զամերլով խաչափայտին վրայ. 15 եւ մերկացուց պետութիւններու ու իշխանութիւններու, եւ հանրութեան նշաւակ դարձուց՝ անով յաղթելով անոնց: 16 Ուրեմն այ ոչ մէկը թող դատէ ձեզ կերակրուիր կամ խմելիք համար, կամ տօներու, ամսագլուխներու կամ Շաբաթներու կապակցութեամբ, 17 որոնք զայիք բաներուն շուրբն են. բայց մարմինը Քրիստոսի է: 18 Ոչ մէկը ձեզ թող գրկէ ձեր մրցանակէն՝ յօժմարակամ խոնարհութեամբ ու հրեշտակներու կրօնով, միջամուխ ըլլարկ չտեսած բաներուն, զուր տեղը հպարտանայով իր մարմնաւոր միտրով, 19 եւ չքոնելով գլուխը՝ որմէ ամբողջ մարմինը, յօներով ու յօնակապերով հայթայշուած եւ իրարու կցուած, կ'աճի Աստուծոյ աճումով: 20 Ուրեմն, եթէ դուք մեռաք Քրիստոսի հետ՝ այս աշխարհի սկզբունքներուն հանդէա, այ իշչու՝ աշխարհի մէջ ապրողներու նման՝ ենթակայ կ'ըլլաք հրամաններու, իշչպէ՝ 21 «մի մերձենար, մի համտեսեր, մի դպչիր», 22 (ասոնք՝ բոլորը գրոթածութեամբ սահմանուած են ապականութեան), մարդոց պատուերներուն ու վարդապետութիւններուն համաձայն: 23 Կտոնք արդարեւ իմաստութեան կերպարանք մը ունին՝ ինքնակամ կրօնով, խոնարհութեամբ եւ մարմինին չխնայելով. բայց արժանի են ոչ մէկ պատիրի, հապա կը ծառայեն մարմինը գոհացնելու:

3 Ուրեմն, եթէ յարութիւն առիք Քրիստոսի հետ, փնտռեցէք այն բաները՝ որ վերն են, ուր Քրիստոս կը բազմի՝ Աստուծոյ աջ կողմը: 2 Մտածեցէք վերի բաներուն մասին, ոչ թէ երկրի վրայ եղող բաներուն մասին. 3 որովհետեւ դուք մեռաք, ու ձեր կեանքը պահուած է Քրիստոսի հետ՝ Աստուծոյ մէջ: 4 Երբ Քրիստոս՝ մեր կեանքը՝ երեւնայ, այն ատեն դուք այ փառքով պիտի երեւնաք՝ անոր հետ: 5 Ուրեմն մեռցուցէք ձեր երկրաւոր անդամները՝ պոռնկութիւնը, անմաքրութիւնը, անսանձ կիրքը, չար ցանկութիւնը եւ ազահութիւնը, որ կրապաշտութիւն է: 6 Կտոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու զայ անհնազանդութեան որդիներուն վրայ, 7 որոնց մէջ դուք այ ժամանակին կ'ընթանայիք, երբ կ'ապրէիք անոնց

մէջ: 8 Բայց իիմա դուք ալ թօթափեցէք սա ամէնք. բարկութիւնը, զայրոյթը, չարամտութիւնը, հայիոյութիւնը, լիր խօսերը ձեր բերանէն: 9 Մի ստեր իրարու, հանցեց ձեր վրային իին մարդո՞ իր գործերով, 10 ու հազէք այն նորը, որ նորգուած է գիտակցութեամբ՝ իր Վրային պատկերին համաձայն, 11 եւ որոն մէջ ոչ Յոյն կայ, ոչ ալ Յրեայ, թվաստութիւն կամ անթվաստութիւն, օտար, Սկիւթացի, ստորև կամ ազատ. հապա Քրիստոս է ամէն ինչ, եւ բոլորին մէջ: 12 Ուրեմն, որպէս Աստուծոյ ընտրեաներ՝ սուրբ ու սիրելի, հազէք գութը, կարեւութիւնը, քաղցրութիւնը, խոնարհութիւնը, հեզութիւնը, համբերատարութիւնը, 13 հանդուրժելով իրարու եւ ներելով իրարու՝ եթէ մէկը տրտունջ մը ունենայ միւսին դէմ. ինչպէս Քրիստոս ներեց մեզի, նոյնպէս ալ դուք ներեցէք: 14 Եւ այս բոլոր բաներուն վրայ՝ հազէք սէրը, որ կատարելութեան կապն է: 15 Զեր սիրտերուն մէջ թող հովանաւորէ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որոն ալ կանչուեցաք՝ մէկ մարմինով, ու շնորհակայ եղէք: 16 Քրիստոսի խօսքը ճոյնութեամբ թող բնակի ձեր մէջ, որպէսզի ամբողջ իմաստութեամբ սորվեցնէր իրարու եւ խրատէք զիրաք՝ սաղմոսներով, օրիներգերով ու հոգեւոր երգերով, շնորհակալութեամբ երգելով Աստուծոյ՝ ձեր սիրտերուն մէջ: 17 Եւ ամէն ինչ որ կ'ընէք, թէ խօսքով եւ թէ գործով, որք Տէր Յիսուսի անունով, շնորհակալ ըլլարկ Աստուծմէ ու Յօրմէն՝ անոր միջոցով: 18 Կինէր, հպատակեցէք ձեր ամուսիններուն, ինչպէս կը պատշաճի Տէրոջուով: 19 Ամուսիններ, սիրեցէք ձեր կիները եւ մի դառնանաք անոնց դէմ: 20 Չաւակներ, հնազանդեցէք ձեր ծնողներուն ամէն բանի մէջ, որովհետեւ այդ է Տէրոց հաճելին: 21 Յայրէր, մի գրգուէք ձեր զաւակները, որպէսզի չվիատին: 22 Ստրուկներ, հնազանդեցէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն ամէն բանի մէջ. ոչ թէ աչքի աշջէ ծառայելով՝ մարդահաճներու պէս, հապա՝ պարզանութեամբ, Տէրոջմէն վախնալով: 23 Ինչ որ կ'ընէք՝ սրտանց ըրէք, որպէս թէ Տէրոց եւ ոչ թէ մարդոց, 24 գիտնալով թէ Տէրոջմէն պիտի ստանաք ժառանգութեան հաստուցումը, որովհետեւ Տէր Քրիստոսի կը անայեք: 25 Բայց անիրաւը պիտի ստանայ իր անիրաւութեան պատիժը, եւ աչառութիւն չկայ:

4 Տէրէր, հատուցանեցէք ձեր ստրուկներուն՝ իրաւունքով ու հաւասարութեամբ, գիտնալով թէ դուք ալ ունիք Տէր մը՝ երկինքը: 2 Յարաւուեցէք աղօթքի մէջ, եւ արթոնն կեցէք անոր մէջ՝ շնորհակալութեամբ: 3 Միաժամանակ աղօթցէք նաեւ մեզի համար, որ Աստուծած խօսքի դուռ մը բանայ մեզի՝ խօսելու Քրիստոսի խորհուրդին մասին, որոն համար կապուած ալ եմ, 4 որպէսզի յայտնաբերեմ զայն անպէս՝ ինչպէս պէտք է խօսիմ: 5 Իմաստութեամբ վարուեցէք դուրսիններուն հետ՝ գնելով ժամանակը: 6

Ձեր խօսքը ամէն ատեն շնորհքով թող ըլլայ,
աղով համեմուած, որ գիտնաք թէ ինչպէս
պէտք է պատասխանէր իւրաքանչիւրին: 7 Ի՞մ
մասին ամէն ինչ պիտի զիտցն ձեզի Տիւբիկոս՝
սիրելի Եղայրը, հաւատարիմ սպասարկուն եւ
ծառայակիցը Տերոշմով: 8 Չինք սա նպատակով
որկեցի ձեզի, որպէսզի զիտնայ ձեր մասին՝ ու
միշիթարէ ձեր սիրտերը, 9 Ոնեսիմոս հաւատարիմ
եւ սիրելի Եղօր հետ՝ որ ձեզմէ է. իրենք պիտի
զիտցնեն ձեզի ամէն ինչ որ կայ հոս: 10 Կը
բարեւէ ձեզ Արիստարքոս՝ գերութեան ընկերս.
նաեւ Մարկոս՝ Բառնաբասի Եղօրորդին, (որուն
մասին պատուերներ ստացաք. ընդունեցէք զինք՝
եթէ զայ ձեզի,) 11 եւ Յիսուս՝ որ Յուստոս կը
կրչուի, որոնք թվատութենէն են: Միայն ասինք
գործակցեցան ինծի՝ Աստուծոյ թագաւորութեան
մէջ, եւ միշիթարութիւն եղան ինծի: 12 Կը բարեւէ
ձեզ Եպափրաս՝ Քրիստոսի ծառան, որ ձեզմէ
է. ամէն ատեն աղօթքի մէջ կը պայքարի ձեզի
համար, որպէսզի դուք կատարեալու ման կենաք՝
Աստուծոյ ամբողջ կամքին մէջ: 13 Անոր համար
կը վկայեմ թէ շատ նախանձախնդրութիւն ունի՝
ձեզի, ինչպէս նաեւ Լաւողիկէի ու Յերապոյիսի
մէջ եղողներուն համար: 14 Կը բարեւեն ձեզ
Դուկաս՝ սիրելի բժիշկը, եւ Դեմաս: 15 Բարեւեցէք
Եղայրները՝ որ Լաւողիկէ են, ու Նիմփաս եւ
անոր տան մէջ եղող եկեղեցին: 16 Երբ այս
նամակը կարդացուի ձեր մէջ, կարդալ տուեք
նաեւ Լաւողիկեցիներու եկեղեցին մէջ: Դուք այ
կարդացէք Լաւողիկէն եկած նամակը, 17 եւ ըսէք
Արքիպառոսի. «Զգուշացի՛ քու սպասարկութեանդ
համար՝ որ ստացար Տերոշմով, որպէսզի
գործադրես զայն»: 18 Ես՝ Պողոս, իմ ձեռքովս կը
գրեմ այս բարեւը: Յիշեցէք կապերս: Ծնորհքը
ձեզի հետ: Ամէն:

ԱՌԱՋԻՆ ԹԵՍՎԴՈՒԻԿԵՑԻՄ

1 Պողոս, Սիրուանոս եւ Տիմոթեոս, Թեսարքնիկեցիներու եկեղեցին՝ Յայր Աստուծով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով. 2 Հնորհը եւ խաղաղութիւն ճեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոս։ Ամէն ատեն շնորհակալ կ'ըլլանք Աստուծմ՝ ձեր բոլորին համար, յիշերով ճեզ մեր աղօթքներուն մէջ, 3 անդադար յիշերով ձեր հաւատքին գործ, սիրոյ աշխատանքը, եւ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի յոյսին համբերութիւնը՝ Աստուծոյ ու մեր Յօր առջեն, 4 գիտնալով՝ սիրելի Եղբայրներ՝ թէ Աստուծած ընտրեց ճեզ։ 5 Որովհետեւ մեր աւետարանը քարոզուեցաւ ճեզի ոչ միայն խօսքով, այլ նաև գօրութեամբ, Սուլը Յոզիփով ու լման վատահութեամբ։ Դնիք այ գիտեք թէ ինչպէս կեցանք ձեր մէջ՝ ճեզի համար, 6 եւ դուք նմանեցաք մեզի ու Տէրոց, ընդունելով խօսքը շատ տառապանքի մէջ։ Սուլը Յոզիփին ուրախութեամբ։ 7 Յետեւաբար դուք տիպար եղաք բոլոր հաւատացեալներուն՝ որ Մակեդոնիայի եւ Աքայիայի մէջ են, 8 որովհետեւ ոչ միայն Մակեդոնիայի եւ Աքայիայի մէջ հոչակուեցաւ Տէրոց խօսքը ճեզմէ, այլ նաև ամէն տեղ տարածուեցաւ Աստուծոյ վրայ ձեր ունեցած հաւատքը, այնպէս որ պէտք չունինք որեւէ բան խօսելու։ 9 Բանի որ իրենք իրենցմէ կը պատմնեն մեր մասին, թէ ինչպիսի մուտք ունեցանք ձեր մէջ, եւ ինչպէս դուք կուրութենք դարձաք Աստուծոյ՝ ապրոյ ու ճշմարիտ Աստուծոյ ծառայելու համար, 10 եւ երկնիւնքն սպասելու անոր Որդիին՝ որ իմք մեռելմերէն յարուցանեց, այսինքն Յիսուսի, որ կ'ազատէ մեզ զայիք բարկութենեն։

2 Եղբայրներ, դուք ճեզմէ գիտեք թէ մեր մուտքը ընդունայն չեղաւ ձեր մէջ. 2 հապա՞ն անխապէս Փիխապէի մէջ չաշշարուեցէ եւ նախատեսէ ետք, ինչպէս գիտեք, Աստուծով համարձակեցանք քարոզել ճեզի Աստուծոյ աւետարանը՝ շատ պայքարելով։ 3 Որովհետեւ մեր յորդորը ոչ մոլորութենէ եր, ոչ անմաքրութենէ, ոչ այ նենգութեամբ։ 4 այլ կը խօսինք այնպէս՝ ինչպէս մենք զատորոշուեցանք Աստուծմ, որպէսզի աւետարանը վատահուի մեզի, ոչ թէ մարդիկ հաճեցնելու համար, հապա Աստուծած՝ որ կը քննէ մեր սիրտերը։ 5 Բանի որ մենք քնան չգործածեցինք շողոքորոշութեան խօսքեր, - ինչպէս գիտեք, - ոչ այ ազակութեան պատրուակ մը, - Աստուծած վկայ է.- 6 եւ փառք չփնտուեցինք մարդոցմէ, - ոչ ճեզմէ, ոչ այ ուրիշներէն։ - 7 թէեւ կրնայինք՝ իր Քրիստոսի առաքեալներ՝ ծանրութիւն ըլլա ճեզի, մենք հեզահամբոյր եղանք ձեր մէջ։ 8 Ինչպէս դայեակ մը կը փայփայէ իր զաւակները, նոյնպէս մենք՝ գորովագորէ

ըլլարով ճեզի հանդէվ՝ կը յօժարէինք տա ճեզի ոչ միայն Աստուծոյ աւետարանը, հապա մեր անձերն այ, որովհետեւ դուք սիրելի եղաք մեզի։ 9 Կը յիշէք, Եղբայրներ, մեր աշխատանքն ու տամաշը. գիշեր ու ցերեկ գործելով քարոզեցինք ճեզի Աստուծոյ աւետարանը, չծանրաբեռնելու համար ճեզմէ ունել մէկը։ 10 Ուուք վկայ էք, եւ Աստուծած այ, թէ ինչպէս սրութեամբ, արդարութեամբ ու անմեղապրեթի կերպով վարուեցանք ճեզի հետ՝ որ կը հաւատաք։ 11 Նոյնպէս գիտէք թէ ճեզմէ իրաքանչիւրը՝ ինչպէս հայր մը իր զաւակները՝ 12 յորդորեցինք եւ սփոփեցինք, ու վկայեցինք որպէսզի ճեզ ընթացքը արժանավայել ըլլայ Աստուծոյ՝ որ կանչեց ճեզ իր թագառորութեան և փառքին։ 13 Յետեւաբար մենք ալ անդադար շնորհակալ կ'ըլլանք Աստուծմ, որովհետեւ երբ ընդունեցիք Աստուծոյ խօսքը՝ որ մեզմէ լսեցիք, ընդունեցիք զայն ոչ թէ իր մարդոց խօսք, հապա - ինչ որ ան ճշմարտապէս է - որպէս Աստուծոյ խօսք. եւ ան կը ներգործ նաև ճեզ մէջ՝ որ կը հաւատաք։ 14 Արդարեւ դուք, Եղբայրներ, նմանեցաք Աստուծոյ եկեղեցիներուն՝ որ Յրեաստանի մէջ են Քրիստոս Յիսուսով, որովհետեւ դուք ալ կուտեցիք նոյն չարչարանքները ձեր տոհմակիցներէն, ինչպէս անոնք՝ Յրեաներէն, 15 որ սպաննեցին թէ Տէր Յիսուսը, թէ ալ մարգարէները, ու հալածեցին մեզ։ Աստուծոյ անհանոյ եւ բոլոր մարդոց հակառակ են, 16 ու կ'արգիլեն մեզ խօսիլ հեթանոսներուն՝ անոնց փրկութեան մասին, որպէսզի լեցնեն իրենց մեղերուն չափը՝ ամէն ատեն. բայց բարկութիւնը հասած է անոնց վրայ՝ մինչեւ վախճանը։ 17 Խսկ մենք, Եղբայրներ, թի մը ատեն ճեզմէ որք մնացած ըլլալով, - երեսով եւ ոչ թէ սիրտով, - այ աւելի փութացինք տեսնել ճեր երեսը՝ մեծ ցանկութեամբ։ 18 Ուստի ուզեցինք զալ ճեզի - ես ինքս՝ Պօղոս՝ մէկ-երկու անզամ - , բայց Սատանան արգիլց մեզ։ 19 Քանի որ ինչ է մեր յոյսը, կամ ուրախութիւնը, կամ մեր պարծանքին պսակը։ Միիք դուք չէք, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի առջեւ, անոր զալուստին ատենը. 20 որովհետեւ դուք եք մեր փառքը եւ ուրախութիւնը։

3 Ուստի, չկարենալով ալ աւելի դիմանայ, յօժարեցանք առանձին մնալ Աթէնք, 2 եւ որկեցինք Տիմոթէնսը - մեր Եղբայրը, Աստուծոյ սպասարկուն ու մեր գործակիցը Քրիստոսի աւետարանին մէջ -, ամրացնելու ճեզ եւ յորդորելու ճեր հաւատքին մէջ. 3 որպէսզի այս տառապանքներուն մէջ ճեզմէ ոչ մէկը խախտի, որովհետեւ դուք ճեզմէ գիտեք թէ մենք սահմանուած ենք ատոնց համար։ 4 Քանի որ երբ մենք ճեր քով էինք, կանխսալ կ'ըսէինք ճեզի թէ տառապանքներ պիտի կրենք, ինչպէս եղաւ ալ ու դուք գիտեք։ 5 Յետեւաբար ես այ, չկարենալով աւելի դիմանայ, մարդ դրկեցի՝ գիտնալով ճեր հաւատքը, թէ արդեօք Փորձիչը փորձած է ճեզ, ու մեր աշխատանքը ընդունայն

Եղած է: 6 Բայց իմա Տիմոթեոս ծեզմէ եկաւ մեզի եւ ծեր հաւատքին ու սիրոյն աւետիսը տուաւ մեզի, եւ ըսաւ թէ ամէն ատեն լաւ յշառակ ունիք մեզմէ՝ տեխալոյ տեսնել մեզ, ինչպէս մենք ալ՝ ծեզ: 7 Յետեւաբար, եղայրներ, ծեր մասին միխթարուեցանք մեր բոլոր տառապանքներուն ու հարկադրանքներուն մէջ՝ ծեր հաւատքով. 8 որովհետեւ իհմա մենք կ'ապրինք՝ թէ դուք հաստատուն կէնաք Տէրոջնով: 9 Քանի որ ինչպէս կրնանք շնորհակալըլլալ Աստուծմէ՝ ծեզի համար, այն ամբողջ ուրախութեան համար՝ որ ծեր պատճառով կ'ուրախացնէ մեզ մեր Աստուծոյն առջեւ. 10 զիշեր ու ցերեկ չափազանց կ'աղերսենք, որպէսզի տեսնենք ծեր երեսը եւ լրացնենք ինչ որ կը պավիսի ծեր հաւատքին: 11 Նոյնինքն Աստուծմէ մեր Յայրը, ու մեր Տէրը՝ Ցիսուս Քրիստոս, թող ուղղեն մեր ճամբան դէպի ծեզ: 12 Տէր թող աճեցնեւ եւ արատացնէ ծեր սէրը իրարու հանդէպ ու բոլորին հանդէպ, ինչպէս մենք ուսնիք ծեզի հանդէպ, 13 որպէսզի անրացնէ ծեր պիրտերը սրբութեան մէջ անմեղադրելի ըլլալու Աստուծոյն եւ մեր Յօր առջեւ, մեր Տէրոջ՝ Ցիսուս Քրիստոսի գլուստին ատենք՝ իր բոլոր սուրբերուն հետ:

4 Ուրեմն, եղայրներ, կը թախանձենք ծեզի ու կը յորդորենք ծեզ Տէր Ցիսուսով, որպէսզի՝ ինչպէս ընդունեցիք մեզմէ թէ ինչպէս պէտք է ընթանար եւ համեցնեք Աստուծած՝ ալ աւելի ճոխանաք անոր մէջ, 2 քանի որ գիտէք թէ ինչ պատուերներ տուինք ծեզի՝ Տէր Ցիսուսով: 3 Որովհետեւ Աստուծոյ կամքը՝ ծեզ սրբացումն է, որ ես կենար պոռնկութենէ, 4 ու ծեզմէ իւրաքանչիւրը գիտնայ իր անօթիք տիրանապ սրբութեամբ եւ պատիւով. 5 ոչ թէ ցանկութեան կիրքով, ինչպէս հեթանոսները՝ որ չեն ճանչնար Աստուծած: 6 Ո՛չ մէկը թող չափազանց այդ բամին՝ մէջ ու կենքեւ իր եղայրը, բանի որ Տէր Վրեմնիդի է աս բոլորին համար, ինչպէս մենք ալ նախապէս ըսինք ծեզի եւ վկայեցինք. 7 որովհետեւ Աստուծած կանչեց մեզ ոչ թէ անմարդութեան, հասա՞ սրբութեան: 8 Ուստի ան որ կ'անարգէ՝ կ'անարգէ ոչ թէ մարդ մը, հասա Աստուծած՝ որ իր Սուլը Հոգին ալ տուու մեզի: 9 Իսկ եղայրսիրութեան մասին պէտք չունիք որ գրեմ ծեզի, որովհետեւ դուք արդիւն Աստուծմէ սորված էք սիրել գիրար, 10 եւ արդարեւ ատիկա կ'ընէք ամբողջ Մակեդոնիայի մէջ եղոյ բոլոր եղայրներուն հանդէպ: Մակայն կ'աղաքնիք ծեզի, եղայրներ, որ ալ աւելի ճոխանաք, 11 ու պատիւ համարէք համնարտ կենալ, ծեր գործերով գրադիլ եւ ծեր ծեռքերով աշխատի, (ինչպէս պատուիրեցինք ծեզի,) 12 որպէսզի որուսիններուն հետ վարուիք վայելութեամբ ու ոչ մէկ բանի՝ պէտք ունենար: 13 Եղայրներ, չենք ուզեր որ անգէտ ըլլալը ննջեցնամերուն մասին, որպէսզի չտրտմիք ինչպէս ուրիշները՝ որ յոյս չունին: 14 Արդարեւ եթէ կը հաւատքանք թէ Ցիսուս մեռաւ եւ յարութիւն առաւ, նոյնպէս այ հաւատքանք թէ Աստուծած պիտի բերէ Ցիսուսով

ննջողները՝ անոր հետ: 15 Որովհետեւ սա կը յայտարարենք ծեզի՝ Տէրոյ խօսքով, թէ մենք մինչեւ Տէրոյ գայուսոր ողջ մնացոնիւթեր՝ բնայ պիտի չկանխենք ննջեցնալները: 16 Քանի որ նոյնինքն Տէրը պիտի իշնէ երկինքէն՝ ազդարարութեան հրամանով, հրեշտակապետին մասնով եւ Աստուծոյ փողով, ու նախ Քրիստոսով մեռածները յարութիւն պիտի առնեն: 17 Ապա մենք, ողջ մնացոնիւթես, անսոնց հետ պիտի յափշտակուինք ամպերով՝ Տէրը դիմաւորելու օդին մէջ, և այդպէս Տէրոյ հետ պիտի ըլլանք յախտեան: 18 Յետեւաբար միխթարեցէք զիրար այս խօսքերով:

5 Բայց, եղայրներ, պէտք չունիք որ գրեմ ծեզի այդ ժամանակներուն եւ ատեններուն մասին, 2 քանի որ դուք իսկ ճգրտութեամբ գիտէք թէ Տէրոյ օրը կու զայ գիշերուան գողին պէս: 3 Երբ մարդիկ ըսեն թէ “խաղաղութիւն եւ ապահովութիւն է”, այն ատեն աւերումը անակնկալօրեն պիտի հասնի անսոնց վրայ՝ յηիին երկունքին պէս, ու զերծ պիտի չմնան: 4 Բայց դնուք, եղայրներ, խաւարի մէջ չէք, որ այդ օրը գոյի մը պէս հասնի ծեր վրայ. 5 որովհետեւ դուք բոլորդ լրյու որդիներ եք, եւ ցերեկուան որդիներ. 6 զիշերուան որդիներ չենք, ոչ ալ խաւարի: Ուրեմն չքնանամք ուրիշներու նման, հասա ըլլանք արթուն ու զգաստ. 7 Քանի որ անսոնք որ կը քնանամք զիշերը կը քնանան, եւ անսոնք որ կ'արբենան՝ զիշերը կ'արբենան: 8 Իսկ մենք՝ որ ցերեկուան որդիներն ենք, զգաստ ըլլանք՝ հագնելով հաւատքի ու սիրոյ գրահը, եւ իրը սաղաւարտ՝ փրկութեան յոյսը: 9 Որովհետեւ Աստուծած որոշեց մեզ ոչ թէ բարկութեան համար, հասա՞ փրկութեան տիրանալու մեր Տէրոյ՝ Ցիսուս Քրիստոսի միջոցով: 10 Ան մեռաւ մեզի համար, որպէսզի մենք ապրինք իրեն հետ, արթուն ըլլանք թէ քնացած: 11 Ուստի յորդորեցէք զիրար եւ շինեցէք զիրար, ինչպէս արդիւն կ'ընէք: 12 Կը թախանձենք ծեզի, եղայրներ, որ ճանչնաք ծեզ մէջ աշխատողները, Տէրոջնով վերակացուներն ու ծեզ հրատողները: 13 Պատուեցէք զանոնք մեծ սիրով՝ իրենց գործին հանար: Խաղաղութիւնն ունեցէք իրարու հետ: 14 Կը յորդորենք ծեզ, եղայրներ, խրատեցէք անկարգները, սփոփեցէք թուլասիրտները, ծերնտոնը եղէք տկարներուուն, համբերատայր եղէք բոլորին հանդէպ: 15 Զգուշացէք, ոչ մէկը չարիքի փոխարէն չարիք հասուցանէ ունէ մէկուն. հասա՞ ամէն ատեն հետամնւ եղէք բարիին, թէ ծեր միջեւ, թէ բոլորին հանդէպ: 16 Ամեն ատեն ուրախ եղէք: 17 Անդադար այօթեցէք: 18 Ամեն բանի մէջ շնորհակալ եղէք, որովհետեւ այս է Աստուծոյ կամքը ծեզի հանդէպ՝ Քրիստոս Ցիսուսով: 19 Մի մարդէք Սուլը Հոգին: 20 Մի անարգէք մարգարեւութիւնները: 21 Քննեցէք ամէն բան, բարին ամուր բոնցէք: 22 Ետ կցէք ամէն տեսակ չարութենէ: 23 Նոյնինքն խաղաղութեան

Աստուածը ամբողջովին սրբացնէ ձեզ, եւ ձեր հոգին, անձն ու մարմինը ամբողջութեամբ անմեղադրելի պահուին մինչեւ մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի գալուստը: **24** Ան որ կանչեց ձեզ՝ հաւատարիմ է. նաեւ ինք պիտի կատարէ ատիկա: **25** Եղբայրներ, աղօթեցէք մեզի համար: **26** Բարեւեցէք բոլոր Եղբայրները սուրբ համբոյրով: **27** Կը պարտադրեմ՝ ձեզ Տերոշմով, որ կարդաք այս նամակը բոլոր սուրբ Եղբայրներուն: **28** Մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ:

Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՒ

1 Պողոս, Սիղուանոս ու Տիմոթեոս,
Թեսարքնիկեցիներու եկեղեցիին՝ մեր Յայր
Աստուծով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով. 2 Հորիք
եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու
Տէր Յիսուս Քրիստոս: 3 Պարտական ենք ամեն
ատեն Աստուծմ՝ չսրբակալ ըլլալ ձեզի համար,
Երայրներ, ինչպէս որ արժանավայել է. քանի
որ ձեր հաւատքը շատ կ'աճի, եւ ձեզմէ
իւրաքանչիւրին սէրը կ'աւելնայ իրարու
հանդէպ: 4 Ուստի մենք ալ կը պարծենանք
ձեզմով Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջ, ձեր
համբորութեան ու հաւատքին համար՝ ձեր բոլոր
հալածանքներուն եւ տառապանքներուն մէջ,
որոնց կը հանդուրժէք: 5 Ասիկա Աստուծոյ
արդար դատաստանին ապացոյցն է՝ որպէսզի
դուք արժանանաք Աստուծոյ թագաւորութեան,
որուն համար կը չարչարուիք ալ: 6 Քանի որ
Աստուծոյ քով արդարութիւն է տառապանք
հատուցանել ձեզ տառապեցնողներուն, 7 իսկ
ձեզի՝ տառապանք կրողներուն՝ անդրորութիւն
մեզի հետ, երբ Տէր Յիսուս յայտնուի Երկինքն՝
իր հզօր հրեշտակներով, 8 բոցավառ կրակով
վրէժ առնելու անոնցմ՝ որ չեն ճանչնար
Աստուծա, ու չեն հնազանդիր մեր Տէրոց Յիսուս
Քրիստոսի աւետարանին: 9 Անոնք պիտի
պատժուին յահուենական աւերումով
վտարուելով Տէրոց ներկայութեանն եւ անոր
ոյժին փառքին, (ածոնօ ց166) 10 երբ ինք գայ
փառաւորուելու իր սուրբերուն մէջ, ու այդ օրը
սրանչացումի առարկայ ըլլալու բոլոր
հաւատացեալներուն մէջ (որովհետեւ դուք
հաւատացիք ձեր մէջ տրուած մեր վկայութեան):
11 Յետեւաբար ամեն ատեն կ'աղօթենք ձեզի
համար, որ մեր Աստուծած արժանացնէ ձեզ ձեր
կոչումին, եւ զօրութեամբ իրագործէ իր
բարութեան ամբողջ բարեհանութիւնն ու
հաւատքին գործը. 12 որպէսզի մեր Տէրոց Յիսուս
Քրիստոսի անունը փառաւորուի ձեր մէջ,
եւ դուք ալ անոր մէջ, մեր Աստուծոյն ու Տէր
Յիսուս Քրիստոսի շնորհին համաձայն:

2 Կը թախանձենք ձեզի, Երայրներ, մեր Տէրոց
Յիսուս Քրիստոսի գալուստին եւ անոր քով
մեր հաւաքուելուն մասին, 2 որ շուտով չսարսիք
ձեր միտքին մէջ, ու չվրորվիք՝ ոչ հոգիով, ոչ
խօսքով, ոչ ալ նամակով մը՝ իր թէ մեզմէ
գրուած, որպէս թէ Քրիստոսի օրը Եկած հասած
ըլլայ: 3 Ո՛չ մէկը թող խաբէ ձեզ որեւէ կերպով.
որովհետեւ այդ օրը պիտի չզայ՝ եթէ նախ չզայ
ուխտադրումը ու յայտնուի մեղքի մարդը,
կորուստի որդին, 4 որ պիտի հակառակի եւ
պանծացնէ ինքինիք ամեն բանն վեր՝ որ Աստուծա
կը կոչուի կամ կը պաշտուի. մինչեւ անգամ պիտի

բազմի Աստուծոյ տաճարին մէջ՝ ներկայացնելով
ինքինը իր Աստուծած: 5 Չքը յիշեր թէ երբ
տակաւին ձեր քով էի, կ'ըստի ձեզի այս բաները:
6 Եւ իիմա դուք ձեզմէ գիտէր թէ ինչը կը զսպէ՝
որ ինք յայտնուի իր անօրէնս, որ Տէր (Յիսուս)
պիտի սպառէ իր բերանին շունչով եւ պիտի
ոչչացնէ իր գալուստին փայլով: 9 Անօրէնը
պիտի զայ Սատանային ներգործութեամբ՝
ամեն տեսակ հրաշքներով, նշաններով ու
սուս սրանչեիքներով, 10 եւ անիրաւութեան
ամբողջ խարեւութեամբ, անոնց համար՝ որ
կը կորսուին, քանի որ անոնք չընդունեցին
ճշմարտութեան սէրը՝ որպէսզի փրկուին: 11
Այս պատճառով Աստուծած ալ պիտի դրկէ
անոնց ազդեցիկ մոլորութիւն մը՝ որ հաւատան
ստուրեան, 12 որպէսզի դատապարտուին բոլոր
անոնք՝ որ չխաւատացն ճշմարտութեան, հապա
յօժարեցան անիրաւութեան: 13 Բայց մենք
պարտական ենք ամեն ատեն շնորհիալ ըլլալ
Աստուծմ՝ ձեզի համար, Տէրոշմէն սիրուած
Երայրներ, քանի որ Աստուծած սկիզբէն ընտրեց
ձեզ փրկուրեան համար՝ Հոգիին սրբացումով եւ
ճշմարտութեան հաւատքով, 14 որուն կանչեց
ձեզ մեր աւետարանով, որպէսզի տիրանաք մեր
Տէրոց Յիսուս Քրիստոսի փառքին: 15 Ուրեմն,
Երայրներ, հաստատն կեցէք, ու պահեցէք այն
աւանդութիւնները՝ որ սորվեցաք կամ խօսքով,
կամ մեր նամակով: 16 Եւ մեր Տէրը՝ նոյնինքն
Յիսուս Քրիստոս, ու մեր Յայր՝ Աստուծած,
որ սիրեց մեզ եւ տուա մեզի յահուենական
միխթարութիւնը ու բարիյոյն՝ շնորհեով, (ածոնօ ց166)
17 թող միխթարեն ձեր սիրտերը եւ ամրացնեն ձեզ
ամեն բարի խօսքի ու գործի մէջ:

3 Վերջապէս, Երայրներ, աղօթեցէք մեզի
համար, որպէսզի Տէրոց խօսքը արագ ընթանայ
ու փառաւորուի ամեն տեղ՝ ինչպէս ձեր մէջ,
2 եւ մենք ազատինք վատ ու չար մարդոցմէ.
որովհետեւ բոլոր հաւատք չունին: 3 Բայց
Տէրը հաւատարիմ է. ան պիտի ամրացնէ ձեզ
եւ պահէ Զարեն: 4 Ու մենք համոզում ունինք
ձեր վրա Տէրոշմով, թէ ինչ որ պատուիրեցինք
ձեզի՝ կ'ընէք եւ պիտի ընէք ալ: 5 Տէրը թող
ուղղէ ձեր սիրտերը դէպի Աստուծոյ սէրն ու
Քրիստոսի համբերութիւնը: 6 Կը պատուիրենք
ձեզի, Երայրներ, մեր Տէրոց Յիսուս Քրիստոսի
անունով, որ զգուշանաք ամեն երօրմէ՝ որ
կ'ընթանայ անկարգութեամբ, եւ ոչ այն
աւանդութեան համաձայն՝ որ ընդունեցի մեզմէ:
7 Որովհետեւ դուք ձեզմէ գիտէր թէ ինչպէս պէտք
է նմանիք մեզի. քանի որ մենք անկարգութեամբ
չընթացանք ձեր մէջ, 8 ոչ ալ ծրի կերանք
մէկուն հացը, այլ գիշեր ու ցերեկ կը գործէինք՝
աշխատանքով եւ տաժանքով, ձեզմէ ոչ մեկը

ծանրաբեռնելու համար: 9 Ո՞չ թէ իրաւունք չունեինք, հապա մենք մեզ տիպար դարձուցինք ձեզի՝ որպեսզի նմանիք մեզի: 10 Որովհետեւ երբ ձեր քով էինք, սայ կը պատուիրեինք ձեզի, թէ “ան որ չ’ուզեր գործել, հայ ալ թող չուտեւ”: 11 Արդարեւ կը յսենք թէ ձեր մէշեն ոմանք կ’ընթանան անկարգութեամբ, բնաւ չեն գործեր, հապա հետաքրքրամոլ կ’ըլլան: 12 Այդախիներուն կը պատուիրենք ու կը յորդորենք մեր Տերոջնով՝ Յիսուս Քրիստոսով, որ գործեն հանդարտութեամբ եւ ուտեն իրենց հացը: 13 Իսկ դուք, Եղբայրներ, մի՛ ծանծրանաք բարիփ գործել: 14 Եթէ ոեւէ մէկը չինազանդի այս նամակին մէջ մեր ըսած խօսքին, նշանակեցէք զայն ու մի՛ յարաբերիփ անոր հետ, որպեսզի ամշնայ: 15 Բայց թշնամի մի՛ համարեք զինք, հապա իրաւուցէք իբր Եղբայր: 16 Նոյնինքն խաղաղութեան Տերը խաղաղութիւն տայ ձեզի, ամեն ատեն եւ ամեն կերպով. Տերը ձեր բոլորին հետ: 17 Ես՝Պօղոս, իմ ձեռքովս կը գրեմ այս բարեւը, որ ամեն նամակի մէջ իմ նշանս է. ես այսպէս կը գրեմ: 18 Մեր Տերոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր բոլորին հետ: Ամեն:

ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՍ

1Պողոս՝ Ցիսուս Քրիստոսի առաքեալ մեր Փրկիչ Աստուծոյ եւ մեր յոյսը երդող Քրիստոս Ցիսուսի՝ հրամանով, 2 Տիմոթեոսի՝ հաւատքով հարազատ զայակիս. շնորհի, ողորմութիւն ու խաղաղութիւն Աստուծոմ՝ մեր Յօրմէն, եւ Քրիստոս Ցիսուս՝ մեր Տերոցմէն: 3 Քեզի աղաքէցի որ Եփեսոս մնաս, երբ ես Մակեդոնիա կ'երթայի, որպէսզի պատուիրես ոմանց՝ ուրիշ կերպով չսորվեցնե: 4 ոչ այ ուշարդութիւն դարձնել առասպելներու եւ անվերջանայի ազգաքանութիւններու, որոնք կը պատճառեն վեճեր՝ փոխանակ Աստուծոյ հաճեկի շինութեան, որ կ'ըլլայ հաւատքով: 5 Խսկ պատուերին վախճանը սերն է՝ բիսած սուրբ սիրտ, բարի խոճնտանք եւ անկեղծ հաւատք: 6 Աստոնց վրիպակը ոմանք խոտորեցան փուլ խօսքերու մէջ. 7 կ'ուղեն Օրէնքի վարդապետ ըլլայ, բայց չեն հասկնար ոչ ինչ որ կը խօսին, ոչ այ բաները՝ որոնց վրայ կը պնդեն: 8 Սակայն գիտենք թէ Օրէնքը լաւ է, եթէ մէկը գործած զայն օրինաւոր կերպով, 9 այ գիտնալով թէ Օրէնքը տրուած է ոչ թէ արդարներուն համար, հապա՝ անօրէններուն եւ ըմբոստներուն, ամբարիշտներուն ու մեղաւորներուն, անսուրբերուն եւ սրբապիջներուն, հայր զարնողներուն, մայր զարնողներուն, մարդասպաններուն, 10 պորոնկերներուն, արուագետներուն, մարդ գոյողներուն, ստախօսներուն, երդմնազանցներուն, եւ ուրիշ որեւէ բանի համար՝ որ հակառակ է ողջամիտ վարդապետութեան, 11 համաձայն երանեի Աստուծոյ փառաւոր աւետարանին որ վստահուեցա ինծի: 12 Շնորհապարտ եմ զիս գօրացնող Քրիստոս Ցիսուսի՝ մեր Տերոց, քանի որ հաւատարիմ համարեց զիս ու դրաւ այս սպասարկութեան մէջ: 13 Նախապես հայինյիշ էի, հայածոն եւ նախասոռ, բայց ողորմութիւն գտայ, որովհետեւ անզիտանալով զրի՝ անհաւատութեան մէջ. 14 եւ մեր Տերոց շնորհը յորդեցա ինծի հանդէպ՝ հաւատքով ու սիրով, որ Քրիստոս Ցիսուսով է: 15 Սա վստահեի եւ բոլորովին ընդունուելու արժանի խօսք մըն է, թէ Քրիստոս Ցիսուս աշխարհ եկա՝ փրկելու մեղաւորները, որոնց գիխաւորը ես եմ: 16 Բայց ողորմութիւն գտայ սս՝ պատճառով, որ Ցիսուս Քրիստոս նախ իմ վրաս ցոյց տայ իր համբերատարութիւնը, տիպար ըլլալու անոնց որ պիտի հաւատային իրեն՝ յահտենական կեանքի համար: (ածնios ց166) 17 Ուրեմն յահտենական թագառին՝ որ անեղծ եւ անտեսանեի է, մինչ' Աստուծոյն՝ պատի՛ ու փա՛ռ ոք դարէ դար՝ Ամէն: (ածն ց165) 18 Սա պատուերը կ'աւանդեմ քեզի, որդեսկ Տիմոթեոս, քեզի համար նախապես եղած մարգարեւութիւններուն համաձայն, որ

անոնցմով մարտնչիս բարի մարտը, 19 պահելով հաւատքն ու բարի խոճմտանքը, որ ոմանք վանեցին իրենցմ եւ հաւատքի վերաբերեալ նաև կոծութիւն կրեցին: 20 Աստոնցմ են Յիմենոս եւ Աղեքսանդրոս, որ մատնեցի Սատանային՝ որպէսզի վարժուին չհայիցել:

2 Ուրեմն կը յորդորեմ որ ամէն բանէ առաջ աղերսանք, աղօթք, պաղատանք ու շնորհակալութիւն մատուցանեք բոլոր մարդոց համար, 2 մամնաւանդ թագաւորներուն եւ իշխանաւորներուն համար, որպէսզի խաղաղ ու հանդարտ կեանք վարենք՝ ամբողջ բարեպաշտութեամբ ու պատկառանքով. 3 որովհետեւ այդ է բարին եւ ընդունելին մեր Փրկիչ Աստուծոյն առջեւ: 4 Ան կ'ուլգէ որ բոլոր մարդիկը փրկուին ու զան ծշմարտութեան գիտակցութեան. 5 քանի որ մէկ Աստուծած կայ եւ մէկ միջնորդ Աստուծոյ ու մարդոց միջեւ, Քրիստոս Ցիսուս մարդը, 6 որ ինքինք իր փրկանք ընծայեց բոլորին տեղը՝ յատուկ ատենին վկայութիւն ըլլալու: 7 Ես անոր բարողիշ եւ առաքեալ նշանակուեցայ, (ծշմարտութիւնը կ'ըսեն Քրիստոսով, չեմ ստեր,) ու հեթանոսներուն վարդապետ եղայ՝ հաւատքով եւ ծշմարտութեամբ: 8 Ուրեմն կը վափահիմ որ այր մարդիկ ամէն տեղ աղօթեն՝ սուրբ ծենքը վերցնելով, առանց բարկութեան եւ առարկութեան: 9 Նոյնպէս ալ կիներ իրենք զիրենք զարարեն համեստ տարազով, ամօթխածութեամբ եւ խոհեմութեամբ, ոչ թէ հիտաւածքներով, ոսկիով, մարգարիտներով կամ մեծածախս պատմուճաններով, 10 հապա բարի գործերով՝ ինչպէս կը պատշաճի աստուծածպաշտութիւն դաւանող կիներուն: 11 Կինը թող տրպի՝ հանդարտ կենարկ, բորբոքին ենթարկուելով: 12 Բայց կնոջ չեմ արտօներ որ սորվեցնէ, ոչ ալ իշխէ այր մարդուն. հապա թող հանդարտ կենայ: 13 Որովհետեւ նախ Ալզան կերտուեցաւ, ու յետոյ՝ Եւա. 14 եւ Ալզան շխարուեցաւ, հապա կինը խարուելով օրինազանց եղաւ: 15 Սակայն ան պիտի փրկուի որդեննութեամբ, եթէ խոհեմութեամբ յարատեւէ հաւատքի, սիրոյ ու սրբութեան մէջ:

3 Սա խօսքը վստահեի է. եթէ մէկը եպիսկոպոսւթեան կը բաղայ, բարի գործի կը ցանկայ: 2 Ուստի եպիսկոպոսը պէտք է ըլլայ ամարտա, մէկ կոչ ամուսին, զամստ, խոհեմ, համեստ, հիմարաւ, սորվեցնելու ընդունակ, 3 ոչ գինեմոյ, ոչ զարնոյ, հապա՝ ազնիւ, ոչ կօռւազան, ոչ արծաթասեր, 4 իր տան լաւ վերակացու եղոր, ենթարկուած զաւակներ ունեցո՞՝ ամբողջ պատկառանքով. 5 (քանի որ եթէ մէկը չգիտնայ վերակացու ըլլալ իր տան, ինչպէս հոգ պիտի տանի Աստուծոյ եկեղեցին), 6 ոչ ալ նորահաւատ, որ հապարտանալով չինայ Զարախօսին սահմանուած դատապարտութեան մէջ: 7 Նաեւ

պէտք է ունենայ բարի վկայութիւն դուրսիններէն ալ, որպէսզի չինայ նախատինքի ու Զարախօսին թակարդին մէջ: 8 Նմանապէս սարկաւագները պէտք է ըլլան պատկանեի, ոչ երկեզու, ոչ գինեմոյ, ոչ ամօթայի շահախնդրութեան հետամուտ եղող, 9 հապա հաւատքին խորհուրդը պահող՝ մաքրու խոճնտանքով: 10 Ասոնք ալ նախ թող փորձարկութիւն, ու յետոյ կատարեն սարկաւագութիւն՝ եթէ անմեղադրեի գոյնութիւն: 11 Նոյնպէս ալ անոնց կիները պէտք է ըլլան պատկանեի, ոչ չարախօս, հապա զգաստ, հաւատարիմ՝ ամեն բանի մէջ: 12 Սարկաւագները թող ըլլան մէկ կնոջ ամուսին, եւ լաւ վերակացու իրենց զաւակներուն ու տան. 13 որովհետեւ անոնք որ լաւ կը կատարեն սարկաւագութիւնը՝ կը տիրանան բարի աստիճանի մը, ու շատ համարձակութեան՝ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքին մէջ: 14 Կը գրեմ թեզի այս բաները, թեպէտ կը յուսամ շուտով զալ թեզի, 15 որպէսզի՝ եթէ յապահիմ՝ զիտնաս թէ ինչպէս պէտք է վարուին Աստուծոյ տան մէջ, որ ապրոյ Աստուծոյ Եկեղեցին է, ճշմարտութեան սիւնն ու խարիսխը: 16 Անվիճելիորէն մէծ է բարեպաշտութեան խորհուրդը. Աստուած Երեւաց մարմինով, արդարացաւ Հոգիով, տեսնուեցաւ իրեշտակներէն, քարոզուեցաւ հերանոսներուն մէջ, հաւատացուեցաւ աշխարհի մէջ, եւ համբարձաւ փառքով:

4 Հոգին յատկապէս կ'ըսէ թէ Վերջին ատենները՝ ոմանք պիտի հեռանան հաւատքէն, ուշադրութիւն դարձնելով մոյորեցուցիչ ոգիներու եւ դեւերու վարդապետութիւններու: 2 Կեղծաւորութեամբ սուտ պիտի խօսին, խանձուած խոճնտանք պիտի ունենան, 3 պիտի արգիլն ամուսնանալ ու եստ պիտի պահեն կերակուրներէն, որ Աստուած ստեղծեր է որպէսզի հաւատացեանները եւ ճշմարտութիւնը զիտողները շնորհակալութեամբ ընդունին. 4 որովինտես ամեն ինչ որ Աստուած ստեղծած է՝ բարի է, ու ոչինչ մերժուելու է՝ եթէ ընդունուի շնորհակալութեամբ, 5 բանի որ կը սրբացուի Աստուծոյ խօսքով եւ աղօթքով: 6 Եթէ թեպարժեն այս բաները եղբայրներուն, պիտի ըլլաս Յիսուս Քրիստոսի բարի սպասարկու մը, սնած խօսքերով հաւատքին ու բարի վարդապետութեան՝ որուն հետեւեցար: 7 Բայց մերժէ սրբայիղ ու պառաւական առասպեկները, եւ դուն թեզ վարժեցուը բարեպաշտութեան. 8 որովհետեւ մարմինին վարժութիւնը օգուակար է թիզ բանի, բայց բարեպաշտութիւնը օգուակար է ամեն բանի, ունենալով թէ ներկայ եւ թէ ապագայ կեանքին խոստումը: 9 Այս խօսքը վստահեի է ու բոլորովին ընդունուելու արժանի: 10 Արդարեւ մենք կ'աշխատինք եւ կը նախատուինք սայ նպատակով, որովհետեւ կը յուսանք ապրոյ Աստուծոյ, որ Փրկիչն է բոլոր մարդոց,

մանաւան՝ հաւատացեաններուն: 11 Պատուիրէ եւ սորվեցնը այս բանները: 12 Ո՛չ մէկը թող արհամարիտ քու Երիտասարդութիւնոյ, հապա տփապար Եղիր հաւատացեաններուն՝ խօսքով, վարքով, սիրով, հաւատքով ու մարքակեցութեամբ: 13 Մինչեւ որ զամ ուշադրի Եղիր կարդալու, յորորորելու, սրվեցնելու: 14 Անհոգ մի ըլլար քու մէջ եղած շնորհին հանդէպ, որ մարզարէութեամբ տրուեցաւ թեզի՝ Երեցներուն ձեռնադրութեամբ: 15 Խուկա այդ բաններուն մասին եւ զրաբէ աստոնցմով, որպէսզի քու յառաջիմութիւնոյ Երեւայ ամենուն: 16 Ուշադրի Եղիր դուն թեզի ու վարդապետութեան, եւ միշտ յարատեւ ատոնց մէջ. բանի որ այդպէս ընելով՝ պիտի փրկես թէ թեզ, թէ թեզ խոդները:

5 Մի սաստեր տարեցը, հապա յորդորէ զայն՝ հօր մը պէս. Երիտասարդները՝ Երայրներու պէս, 2 տարեց կիները՝ մայրերու պէս, դեռահասակները՝ քոյլերու պէս, բոլորովին մարդրակեցութեամբ: 3 Պատուէ այն արիները՝ որ իրավա այրի են: 4 Բայց եթէ այրի մը ունի զաւակներ կամ թռոններ, անոնք թող սորվին նախ իրենց տան մէջ բարեւապաշտութիւն ցոյց տայ, ու փոխարէնը հաստուցանել իրենց ծնողներուն. որովհետեւ այդ է բարին եւ ընդունելին Աստուծոյ առջեւ: 5 Խոկ ան որ իրապէս այրի է ու մինակ մնացած, կը յուսա Աստուծոյ, եւ զիշեր-ցերեկ կը յարատեւ աղերսանքի ու աղօթքի մէջ. 6 Մինչեւո փափկասէր այրին մեռած է, թեպէտ կ'ապրի: 7 Պատուիրէ այս բանները, որպէսզի անարատ ըլլան: 8 Բայց եթէ մէկը չի հոգար իրենները ու մանաւանդ իր ընտանիքը, ան ուրացած է հաւատքը, եւ աւելի գէշ է՝ բան անհաւատ մը: 9 Իբր այրի թող դասուի մմ՝ որ վարաւուն տարեկաննեն կրտսեր չէ, մէկ մարդու կին եղած է, 10 ու բարի գործերով վկայուած. Եթէ զաւակներ մեծցուցած է, հիւրեր ընդունած, սուրբերուն ոտքերը լուացած, տառապեաններուն նպաստած, ամեն բարի գործի հետամուտ եղած: 11 Բայց մերժէ դեռահասակ այրիները. բանի որ երբ պերճանքը հեռացնէ զիրենք Քրիստոսէ, կ'ուղեն ամուսնանալ 12 եւ դատապարտութիւնն կը կրեն”, որովհետեւ կ'անարգեն իրենց առաջին հաւատքը: 13 Նաեւ կը սորվին դատարկապորտ ըլլայ շրջելով տունէ տուն. եւ ոչ միայն դատարկապորտ, այլ նաեւ շաղակրատ ու հետաքրքրամոլ՝ խօսելով անպատեհ բաներ: 14 Ուրեմն կը փափաքիմ որ դեռահասակ կիները ամուսնանան, զաւակներ ծնանին, իրենց տունը կառավարեն”, եւ հեճնելու արիշ չուան հակառակորդին, 15 բանի որ արդեն ոմանք խոտորեցան՝ Երայրով Սատանայի ետեւեն: 16 Եթէ հաւատացեալ այր մարդ մը կամ կին մը ունի այրիներ, ինք թող նպաստ անոնց, որպէսզի Եկեղեցին ծանրաբեռնուի ու կարենայ նպաստեի իրական այրիներուն: 17 Լաւ վերակացու Եղող Երեցները, մանաւանդ անոնք՝ որոնց աշխատանքն է խօսք քարոզել

Եւ սորվեցնել, թող արժանանան կրկնապատիկ պատիկ, **18** որովհետեւ Գիրքը կ'ըսէ. «Մի կապեր կայի մեջ աշխատող՝ եզին որոնչը»: Նաեւ «Գործառոր արժանի է իր Վարձրին»: **19** Երեցի դեմ ամբատանութիւն մի՛ ընդունիր, բայց միայն երկու կամ երեք վկայի առջեւ: **20** Անոնք որ կը մեղանչեն՝ կշտամբէ՛ բոլորին առջեւ, որպէսզի միւսներն ալ վախնան: **21** Կը վկայեմ Աստուծոյ, Յիսուս Քրիստոսի եւ ընտրեալ հրեշտակներուն առջեւ, որ պահես այս բաները առանց նախընտրանքի, ոչինչ ըներկվ կողմանակալութեամբ: **22** Աճապարելով ձեռք մի՛ դներ ունել մեկուն վրայ, եւ մի՛ հաղորդակցիր ուրիշներուն մեղքերուն: Դուն թեզ մաքրակենցան պահէ: **23** Այլևս միայն ջուր մի՛ խմեր, հապա թիշ մըն ալ գինի գործածէ՝ ստամբքիդ ու յաճախաղէպ հիւանդութիւններուդ համար: **24** Կարգ մը մարդոց մեղքերը առաջուրնէ յայտնի են, նախքան իրենց դատաստանը. իսկ ոմանց մեղքերը յետոյ կը յայտնուին»: **25** Նոյնպէս ալ ոմանց բարի գործերը յայտնի են. իսկ անոնք որ տարբեր են՝ չեն կրնար պահուի:

6 Լուծի տակ եղող բոլոր ստրուկները թող արժանի համարեն իրենց տէրերը ամէն պատիկ, որպէսզի Աստուծոյ անունն ու վարդապետութիւնը չիայինուին: **2** Իսկ անոնք որ հաւատացեալ տէրեր ունին՝ թող չարիանարիեն զանոնք՝ որովհետեւ եղայրներ են. այս մանաւանդ թող ծառայեն անոնց յօժարութեամբ, քանի բարերարութենեն օգտուոնները հաւատացեալ են ու սիրելի: Սորվեցնը այս բաները եւ յորդորէ: **3** Եթէ մէկը սորվեցնէ ուրիշ կերպով, ու չարի մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի ողջամիտ խօսքերուն եւ այն վարդապետութեան՝ որ համաձայն է բարեպաշտութեան, **4** այդպիսին հպարտացած է ու ոչինչ գիտէ, հապա վարակուած է վեճերու եւ բանակրիւներու ախտեն, որոնցմէ կը յառաջանան նախանձ, կրիւ, հայինութիւններ, չար ենթադրութիւններ, **5** զրաբանութիւններ՝ միտքով ապականած ու ճշմարտութենեն զրկուած մարդոց, որ կը կարծեն թէ բարեպաշտութիւնը շահավաճառութիւն է. հեռացիր այդպիսիներեն: **6** Սակայն բարեպաշտութիւնը՝ ինքնարաւութեամբ միասին՝ մեծ շահավաճառութիւն մըն է. **7** որովհետեւ ոչինչ բերինք աշխարհ, եւ բացայատ է թէ ոչինչ կրնանք դուրս հանել անկէ. **8** ուստի կերակուր ու հագնելիք ունենալով՝ բաւարարուինք անոնցմով: **9** Բայց անոնք որ կը փափաքին հարստանալ՝ կ'իյնան փորձութեան եւ թակարդի, ու շատ անմիտ եւ վնասակար ցանկութիւններու մէջ, որոնք կ'ընկղմն մարդիկը աւերումի կամ կորուստի մէջ. **10** որովհետեւ բոլոր շարիշներուն արմատը՝ արծաթսիրութիւնն է, որուն բաղադրով ոմանք մոլորեցան հաւատքէն եւ իրենք զիրենք յիցեցին շատ ցաւերով: **11** Բայց դրվագ, ով Աստուծոյ մարդ, փախիր այս

բաներէն, եւ հետամուտ եղիր արդարութեան, բարեպաշտութեան, հաւատքի, սիրոյ, համբերութեան ու հեզութեան: **12** Պայքար՝ հաւատքին բարի պայքարը, բռն՛ յալիտենական կեանքը՝ որուն համար կանչուեցար եւ տուիր բարի դաւանութիւնը շատ վկաներու առջեւ: (այօնիս ց166) **13** Կը պատուիրեն քեզի՛ Աստուծոյ առջեւ, որ կեանք կու տայ բոլոր բաներուն, ու Քրիստոս Յիսուսի առջեւ, որ վկայեց բարի դաւանութիւնը Պոնտացի Պիհատոսի առջեւ, **14** որ պահես այս պատուելո՞ ապրերկ անբիծ, անարատ, մինչեւ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի երեւումը: **15** Զայն իր ատենին ցոյց պիտի տայ Երանելին եւ միակ Յօրը, Թագաւորներուն թագաւորն ու Տէրերուն տէրը: **16** Միայն ի՞նք ունի աննահութիւն, եւ կը բնակի անմերձենայի լոյսի մէշ: Սարդոցմ ՛ը մէկը տեսեր է զինք, ՛ը ալ կրնայ տեսնելի: Իրէն պատիւ ու զօրութիւն յահիտեան: Ամեն: (այօնիս ց166) **17** Պատուիր՝ այս աշխարհի մէշ հարուստ եղողներուն՝ որ մեծամիտ չըլլան, ՛ը ալ յուսան անստոյգ հարստութեան, հապա՝ ապրող Աստուծոյ, որ ամէն բան կու տայ մեզի ճոխութեամբ՝ վայելելու համար: (այօն ց165) **18** Բարիք թող գործեն, բարի գործերով թող հարստանան, առատածեռն եւ ուրիշին կարիքներուն հաղորդակցից ըլլան, **19** ապազային համար իրենք իրենց լաւ հիմ դնելով իրը պահեստ՝ որպէսզի բռնեն յալիտենական կեանքը: (այօնիս ց166) **20** Ո՞վ Տիմոթեոս, պահէ քեզի յանձնուած աւանդը, խուսափելով սրբապիդ ունայնարանութիւններէն ու սուտանուն գիտութեան հակադրութիւններէն. **21** ոմանք վրիպեցան հաւատքէն՝ դաւանելով զանոնք: Ծնորիքը քեզի հետ: Ամեն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՍՈԹԷՈՍ

1 Պողոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ Աստուծոյ կամբով, կենաքի խոստումին համաձայն՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է, 2 Տիմոթեոսի՝ սիրելի զաւակիս. շնորհի, ողորմութիւն ու խաղաղութիւն նայր Աստուծմ, եւ Քրիստոս Յիսուսը՝ մեր Տերոցմն: 3 Ծնորհապարտ եմ Աստուծոյ, որ կը պաշտեմ նախնիքներուն նման՝ մաքուր խղճմտանքով, (անդադար կը յիշեմ քեզ իմ աղեսանքներուն մեջ՝ զիշեր ու ցերեկ, 4 տենչալով տեսնել քեզ, եւ յիշելով աղցունքներդ, որպեսզի լեցում ուրախութեամբ,) 5 երբ կը մտարերեմ քու մեջ եղած անկեղծ հաւատքը, որ նախ բնակեցաւ մեծ մօր՝ Լաւողեայի ու մօր՝ Եւնիկէի մեջ, եւ համոզուած եմ թէ քու մեջ այ կայ: 6 Ուստի կը վերյիշեցնեմ քեզի՝ որ արծարծես Աստուծոյ շնորհը, որ տրուեցաւ քեզի՝ երբ ձեռնադրեցի քեզ. 7 որովհետեւ Աստուած տուաւ մեզի ոչ թէ երկոսութեան՝ այլ զօրութեան, սիրոյ ու խոհենութեան Հոգին: 8 Ուրեմն մի ամչնար մեր Տերոց վկայութեան համար, ոչ այ ինծի՞ անոր բանտարկեային համար. հապա մասնակցէ աւետարանին չարչարանքներուն՝ Աստուծոյ զօրութեան համեմատ: 9 Ան փրկեց մեզ եւ կանչեց սուրբ կոչումով, ոչ թէ մեր գործերուն համեմատ, հապա՝ իր առաջադրութեան ու շնորհին համաձայն, որ Քրիստոս Յիսուսով տրուեցաւ մեզի՝ դարերու ժամանակներէն առաջ, (աթոնոս ց166) 10 Բայց իմաս բացայացուեցաւ՝ մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի երեւումով: Ան ոչնչացուց մահը, եւ լուսաւորեց կենաքն ու անմահութիւնը՝ աւետարանով, 11 որուն նշանակուեցայ քարոզիչ, առաքեալ, եւ հերանսուներու վարդապետ: 12 Այս պատճառով այ կը կրեմ այս չարչարանքները, բայց չեմ ամչնար, որովհետեւ գիտեմ թէ որոնւն հաւատացած են, ու համոզուած եմ թէ ան կարոյ է պահել իմ իրեն յանձնած աւանդս մինչեւ այն օրը: 13 Ամոնք բռնէ տիխապար այն ողջամիտ խօսքերուն՝ որ լսեցիր ինձմէ, հաւատքով եւ Քրիստոս Յիսուսի մեջ եղած սիրով: 14 Պահել այդ քարի աւանդը Սուրբ Հոգիին միջոցով՝ որ կը բնակի մեր մեջ: 15 Աս գիտես, թէ ինձմէ երես դարձուցին բոլոր անոնք՝ որ Ասիա էին. ասոնցմն են Փիգերոս եւ Յերոմդենու: 16 Տերը ողրոմութիւն շնորհէ Ռուսիփորսի տան, որովհետեւ յաճախ կազդութեց զիս եւ ամօթչենապեց շղթաս, 17 հապա՝ երբ եւալ Յոռոմ՝ փութաջանութեամբ փնտուց զիս եւ գտա: 18 (Տերը շնորհէ իրեն՝ որ այն օրը ողրոմութիւն գտնէ Տերոցմն:) ու դուն շատ լաւ գիտես թէ որ հրչակ սպասարկեց ինծի Եփեսոսի մեջ այ:

2 Ուրեմն դուն, որդեակս, զօրացիր այն շնորհը որ Քրիստոս Յիսուսի մեջ է, 2 եւ ինչ որ լսեցիր

ինձմէ շատ վկաներով՝ աւանդէ հաւատարիմ մարդոց, որոնք ընդունակ ըլլան սորվեցնել նաեւ ուղիշներուն: 3 Զարչարանք կը Յիսուս Քրիստոսի քարի զինուորութիւններով, որպեսզի հաճեցնէ իր գորավարդ, 5 եւ մարզիկ մը պսակ չի ստանար, եթե չմրցի օրինարու կերպով: 6 Աշխատող մշակը պէտք է առաջնըն ըլլայ՝ պտուղներէն բաժին ստանարու: 7 Յասկցիր ինչ որ կ'ըսեմ. Տերը թող տայ քեզի լըմբնում ամեն բանի մէջ: 8 Յիշէլ թէ Դավիթի գարմէն եղող Յիսուս Քրիստոս՝ մեռներէն յարութիւն առած է, համաձայն իմ քարոզած աւետարանիս, 9 որուն մեջ կը չարչարուիմ չարագրծի մը պէտ՝ մինչեւ անգամ կապերով. բայց Աստուծոյ խօսքը կապրւած չէ: 10 Ուստի կը տուկամ ամեն բանի՝ ընտրեալներուն համար, որպեսզի աննոր այ հասնին այն փրկութեան՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մեջ է՝ յափետնական փաքով: (աթոնոս ց166) 11 Այս խօսքը վստահելի է. որովհետեւ եթե մեռանք անոր հետ, պիտի ապրինք այ անոր հետ. 12 Եթե տուկամ, պիտի թագաւորենք ալ անոր հետ: Եթե ուրանանք զինք, ինք ալ պիտի ուրանայ մեզ. 13 Եթե հաւատարիմ չըլլանք՝ ինք հաւատարիմ կը մնայ, չի կրնար ուրանայ ինքինք: 14 Յիշեցնը անոնց այս բաները, Տերոց առջեւ վկայելով որ բանակրի չընեն, ինչ որ պիտանիչ է, հապա միայն կը կործանէ լսողները: 15 Զանան դուն քեզ գնահատելի ցոյց տավ Աստուծոյ առջեւ, ըլլալով այնպիսի գործաւոր մը՝ որ պիտի չամչնայ, շիտակ բացատրելով ճշմարտութեան խօսքը: 16 Բայց հեռոն կեցիր սրբապիդ ունայնաբանութիւններէն, քանի որ անոնք աւելի պիտի յառաջդիմն ամբարջութեան մեջ, 17 եւ անոնց խօսքը պիտի ճարակէ քաղցկեղի պէտ: Ասոնցմէ են Յիմենոս եւ Փիդետոս, 18 որոնք վրիպած են ճշմարտութենէն՝ բւերով թէ մեռեներուն յարութիւնը արդէն եղած է, եւ կը կործանեն ոմանց հաւատքը: 19 Սակայն Աստուծոյ իիմը ամուր կը կննայ եւ ունի սա կնիքը. “Տերը կը ճանչնայ անոնք որ իրն են”, նաեւ. “Ով որ կ'արտասանէ Քրիստոսի անունը՝ թող հեռանայ անիրաւութենէ”: 20 Մեծ տան մը մեջ կան ոչ միայն ոսկիի ու արծաթ անօթներ, այլ նաեւ փայտէ եւ հողէ անօթներ: Ունանք պատիկի համար են, ու ոմանք՝ անպատութեան համար: 21 Ուստի եթե մեկը մաքրէ ինքզինք աստոնցմէ, պիտի ըլլայ պատիկի անօթ մը՝ սրբացած եւ պիտանի իր Տերոց, պատրաստուած ամեն բարի գործի համար: 22 Փախէիր նաեւ Երիտասարդական ցանկութիւններէն, ու հետամնւտ եղիր արդարութեան, հաւատքի, սիրոյ, խաղաղութեան, անոնց հետ՝ որ կը կանչեն Տերոց անունը մաքրու սիրտով: 23 Բայց հրաժարէ յիմար եւ անիմաստ վեճերէն, գիտնալով որ կրիւներ կը ծնին ամնացմէ: 24 Տերոց ծառան պէտք չէ կոռուի, հապա՝ ըլլայ հեգահամբոյր բոլորին հանդեպ, սորվեցներու ընդունակ, անոխակալ,

25 Ընդդիմացողները հեզուքեամբ կրթող, որ թերեւ Աստուած ապաշխառութիւն տայ անոնց՝ ճշմարտութիւնը գիտնալու համար, ու սրափին Չարախոսին թակարդէն, որմէ բռնուած են՝ անոր կամքին ծառայելու:

3 Գիտցիր թէ վերջին օրերը դաժան ժամանակներ պիտի գան. **2** որովհետեւ մարդիկ պիտի ըլլան անձնասէր, արծաթասէր, պոռոտախոս, ամբարտաւան, հայիոյիշ, ծնողներու անհնազանդ, ապերախտ, անսուլոր, **3** անգութ, անհաշտ, չարախոս, անժուլմկայ, դաժանաբարոյ, բարին չսիրող, **4** մատնիշ, յանդուզն, հպարտ, աւելի հաճոյասէր քան աստուածամաէր: **5** Անոնք ունին բարեպաշտութեան դրսերեւոյթ, բայց ուրացած են անոր զօրութիւնը: Դուն հեռացիր անոնցմէ. **6** որովհետեւ ասոնցմէ են անոնք՝ որ կը մտնեն տուններէն ներս, եւ կը գերեվարեն մեղրով բեռնաւորուած տկարամիտ կիններ՝ զանազան ցանկութիւններէ դրդուած, **7** որոնք միշտ կը սրովին բայց բնաւ չեն կրնար հասնի ճշմարտութեան գիտակցութեան: **8** Յապա, ինչպէս Յանես ու Յամրէս ընդդիմացան Մովսէսի, նոյնպէս ասոնք ալ Կ'ընդդիմանան ճշմարտութեան: Միտքով ապականած մարդիկ, որ խոտեյի են հաւատքի մէջ. **9** բայց աւելի պիտի յառաջիմնեն, որովհետեւ իրենց անմտութիւնը բացայայտ պիտի ըլլայ բոլորին, ինչպէս եղաւ անոնց երկութիւնը: **10** Իսկ դուն հետեւեցար իմ վարդապետութեանս, ապրելակերպիս, առաջադրութեանս, հաւատքութեանս, համբերատարութեանս, սիրոյ, համբերութեանս, **11** հալածանքներուս եւ չարչարանքներուս, որոնք պատահեցան ինծի Անտիոքի, Իկրնիոնի ու Լիստրայի մէջ: Ինչ հալածանքներ կրեցի. բայց Տէրը ազատեց զիս բոլորէն: **12** Եւ բոլոր անոնք՝ որ Կ'ուլցեն բարեպաշտութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յիսուսով, պիտի հալածուիլիս: **13** Բայց չար ու գենճարար մարդիկ աւելիշ պիտի յառաջանան չարութեան մէջ՝ մոլորեցնելով եւ մոլորելով: **14** Սակայն դուն հաստատ կեցիր այն բաններուն մէջ՝ որ սրովեցար ու որոնց հաւատացիր, որովհետեւ գիտեն թէ որմէ սրովեցար: **15** Նաեւ մանկութեանդի ի վեր գիտես Սուլը Գիրքերը, որոնք կրնան իմաստուն ընել քեզ՝ փրկութելու Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքով: **16** Ամբողջ Գիրքը աստուածաշուն է, եւ օգտակար՝ սրովեցնելու, կշտամբելու, ուղղելու եւ արդարութեան մէջ կրթելու համար: **17** որպէսզի Աստուծոյ մարդը ըլլայ կատարեալ, պատրաստուած ամէն բարի գործի համար:

4 Ուրեմն կը վկայեմ Աստուծոյ եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսի առջեւ, որ պիտի դատէ ողջերն ու մեռելները իր երեւումին եւ թագաւորութեան ատենը. **2** Քարոզէ խօսքը, պնդէ ժամանակին

թէ անժամանակ, կշտամբէ, յանդիմանէ, յորդորէ ամբողջ համբերատարութեամբ եւ ուսուցումով: **3** Որովհետեւ պիտի զայ ատենը՝ երբ պիտի չխանդութեն ողջամիտ վարդապետութեան. հապա՞ իրենց ականջներուն համաձայն վարդապետներ պիտի կուտակն իրենց համար. **4** յիրենց ականջները պիտի դարձնեն ճշմարտութենն, եւ պիտի խոտորին՝ հետեւելով առասպեկներու: **5** Բայց դուն արթուն եղիր ամէն բանի մէջ, տոկա չարչարանքներու, աւետարանիշի գործ ըրէ, լման կատարէ քու սպասարկութիւննդ. **6** որովհետեւ ես արդէն ընծայուած եմ զոհ ըլլալու, եւ իմ մեկնումիս ատենը հասած է: **7** Պայքարեցայ բարի պայքարը, աւարտեցի ընթացքը, պահեցի հաւատքը: **8** Վակէ ետք վերապահուած է ինծի արդարութեան պսակը, որ Տէրը՝ արդար Դատաւորը՝ պիտի տայ ինծի այն օրը. եւ ոչ միայն ինծի, այլ նաև բոլոր անոնց՝ որ կը սիրեն անոր երեւումը: **9** Զանա շուտով զալ ինծի. **10** որովհետեւ Դեմաս լքեց զիս՝ սիրելով այս ներկայ աշխարհը, ու մեկնեցաւ Թեսադրոնիկէ: Կրէսկւ զնաց Գաղատիա, Տիտոս՝ Դաղմատիա, (այսօn ց165) **11** միայն Նուկաս ինծի հետ է: Առ Մարկոսը եւ թէր թէզի հետ, որովհետեւ պիտանի է ինծի՝ սպասարկութեան համար: **12** Տիւքիկոսը դրկեցի Եփեսոս: **13** Այն վերարկուն, որ ձգեցի Տրովաղա՝ Կարպոսի քով, թէր՝ երբ զաս, նաեւ գիրքերը, մանաւանդ մագաղաթները: **14** Դարքին Աղեքսանդրոսը շատ չարիք ըրաւ ինծի. Տէրը անոր հատուցանէ իր արարքներուն համեմատ: **15** Դուն ալ զգուշացիր անկէ, որովհետեւ մեծապէս ընդդիմացալ մեր խօսքերուն: **16** Առաջին անգամ, երբ դատարանին առջեւ կը ջատագովէի զիս, ոչ մէկը եկաւ հետսո, հապա բոլորն ալ լքեցին զիս. ատիկա յանցանք թող չվերագրուի իրենց: **17** Սակայն Տէրը կայնեցալ քովս ու զօրացուց զիս, որպէսզի բարողութիւնը լման ըլլայ իմ միջոցովս եւ բոլոր հեթանոսները լսեն, ու ես ազատեցայ առիւծին երախւն: **18** Տէրը պիտի ազատէ զիս ամէն չար գործէ, եւ պիտի փրկէ՝ իր երկնային թագաւորութեան հասցնելով: Իրեն փո՞ք դարէ դար: Ամէն: (այսօn ց165) **19** Բարենէ՛ Պրիսկէն եւ Ավիւդասը, ու Ոնսիսիկորոսի ըստանիքը: **20** Երաստոս մնաց Կորնթոս, իսկ Տրովիմոսը ձգեցի Միլեսոս՝ իհւանդացած: **21** Զանա ձմեռէն առաջ Եւրուսոս, Պուլէս, Լինոս, Կոտորիա ու բոլոր եղայիները կը բարեւեն թէզ: **22** Տէր Յիսուս Քրիստոս քու հոգիին հետ: Ծնորիքը ձեզի հետ: Ամէն:

ՏԻՏՈՒ

1 Պողոս, Աստուծոյ ծառայ եւ Յիսուս
Քրիստոսի առաքեալ՝ համաձայն
Աստուծոյ ընտրեաներուն հաւատքին ու
բարեպաշտութեամբ եղած ճշմարտութեան
գիտակցութեան, 2 յախտենական կեանքի յոյսով՝
որ անսուտն Աստուծած խոստացաւ դարերու
ժամանակներէն առաջ (այօնios ց166) 3 - բայց յատովկ
ատենին իր խօսքը բացայատեց բարողութեամբ
որ Վստահուեցաւ ինծի մեր Փրկիչ Աստուծոյ
հրամանով -, 4 Տիտոսի՝ հարազատ զաւակիս
հասարակաց հաւատքին համեմատ. Հնորիք եւ
խաղաղութիւն Յայր Աստուծմ ու Տէր Յիսուս
Քրիստոս՝ մեր Փրկիչն: 5 Ես ձգեցի թեզ Կրտեւ,
որպէսզի ուղղես բոլոր պակաս մնացած բաները
ու երեցներ նշանակես ամեն քաղաքի մէջ՝
ինչպէս պատուիրեցի թեզի: 6 Եթէ մէկը ըլլայ
անմեղադրելի, մէկ կնոջ ամուսին, եւ ունենայ
հաւատարիմ զաւակներ, որոնք անառակութեան
համար ամբաստանուած կամ ըմբոստ չըլլան: 7
Որովհետեւ եպիսկոպոսը՝ իր Աստուծոյ տնտես՝
պէտք է ըլլայ անմեղադրելի. ոչ ինքնահասան, ոչ
բարկացող, ոչ գիննմո, ոչ զարնող, ոչ ամօթալի
շահախմնդրութեան հետամուտ եղող, 8 հապա՞
հիւրասէր, բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուրբ,
ժուժկայ, 9 հաստատ քընելով վարդապետութեան
հաւատարիմ խօսքը, որպէսզի կարեան թէ
յորդորել ողամիտ Վարդապետութեամբ, թէ
կշտամբել հակածառողները: 10 Քանի որ շատ
են ըմբոստները, դատարկախօսներն ու
հրապարողները, մանաւանդ անոնք՝ որ
թվիտութենեն են: 11 Պետք է պապանձեցնել
զանոնք. անոնք կը կործանեն ամբողջ տուներ, եւ
կը սոլվեցնեն անպատեհ բաներ՝ ամօթալի
շահախմնդրութեան համար: 12 Անոնցմէ
մէկը՝ իրենց սեփական մարգարէն՝ ըսած է.
«Կրտեացիները միշտ ստահօս են, չար
զազամներ, դատարկապարտներ»: 13 Այս
վկայութիւնը ճշմարիտ է. ուստի սաստիկ
կշտամբէ զանոնք, որպէսզի առողջանան
հաւատքին մէջ, 14 ուշադրութիւն չդարձներով
իրեական առասպեկտուն ու ճշմարտութենեն
խոտորող մարդոց պատուեներուն: 15
Մաքուրներուն՝ ամեն բան մաքուր է. բայց
պիհծերուն եւ անհաւատներուն՝ ոչինչ մաքուր է,
հապա անոնց միտքն այ, խոճմտանքն այ
պիհծուած են: 16 Կը դաւանին թէ կը ճանչնան
Աստուծած. բայց կ'ուրանան զայն իրենց
գործերով, ըլլայով գարշելի եւ անհնազանդ, ու
խոտեի՝ ամեն բարի գործի հանդէա:

2 Իսկ դուն խօսէ ինչ որ կը պատշաճի ողջամիտ
վարդապետութեան: 2 Տարեցները թող ըլլան
զգաստ, պատկառելի, խոհեմ, եւ ողջամիտ
հաւատքով, սիրով ու համբերութեամբ: 3 Տարեց
կիներն ալ թող վարուին այնպէս՝ ինչպէս կը
վայլէ սրբութեան, եւ ըլլան ոչ չարախօս, ոչ

գինեմոյ, հապա՝ բարի բաներ սորվեցնող. 4
որպէսզի սորվեցնեն դեռահասակ կիներուն՝ սիրել
իրենց ամուսինները, սիրել իրենց զաւակները,
5 եւ ըլլալ խոհեմ, մաքրակենացա, տնաշշն,
բարեգործ, իրենց ամուսիններուն հպատակ,
որ Աստուծոյ խօսքը չիայիցոյլի: 6 Նյոնպէս
յորդորէ երիտասարդները որ ըլլան խոհեմ:
7 Ամէն բանի մէջ դուն թեզ ցոյց տուր իրը
տիպար՝ բարի գործերու. վարդապետութեան
մէջ՝ ցոյց տուր անեղութիւն, պատկառանք,
8 ողջամիտ եւ անպարսաւելի խօսք, որպէսզի
հակառակող ամջնայ՝ մեր մասին չարախօսելիք
ոչինչ ունենալով: 9 Յորդորէ ստրուկները՝ որ
հպատակին իրենց տերերուն ու հաճելի ըլլան
անոնց՝ ամէն բանի մէջ, չհակաճառեն, 10 չսորեն,
հապա բոլորովին բարի հաւատարմութիւնն
ցոյց տան, որպէսզի զարդարեն մեր Փրկիչ
Աստուծոյ վարդապետութիւնը՝ ամէն բանի
մէջ: 11 Քանի որ Աստուծոյ փրկարար չնորիքը
երեւցաւ բոլոր մարդոց, 12 կրթելով մեզ՝ որ
ուրանամբ ամբարշտութիւնն ու աշխարհային
ցանկութիւնները, եւ ապրինք խոհեմութեամբ,
արդարութեամբ ու բարեպաշտութեամբ՝ այս
ներկայ աշխարհին մէջ, (այօն ց165) 13 սպասելով
այն երանելի յոյսին եւ մեծ Աստուծոյ ու մեր
Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի փառքին երեւումին: 14
Ան ընճայեց ինքզինք մեզի համար, որպէսզի
ազատագրէ մեզ ամեն անօրէնութենէ, եւ
մաքրելով՝ ընէ իր սեփական ժողովուրդը,
նախանձախնդիր բարի գործերու: 15 Ըսէ
այս բաները, յորդորէ ու կշտամբէ ամբողջ
հեղինակութեամբ: Ոչ մէկը թող արհամարիէ թեզ:

3 Յիշեցնլու անոնց՝ որ հպատակին
պետութիւններուն եւ իշխանութիւններուն,
անսան պետութեան, ու պատրաստ ըլլան ամեն
բարի գործի: 2 ոչ մէկուն հայիոյեն, ըլլան ոչ թէ
կրուազան, հապա՝ ազնիւ, բոլորովին հեզութիւն
ցոյց տարլով ամեն մարդու: 3 Որովհետեւ մենք ալ
ժամանակին անմիտ էինք, անինազանդ,
մոլորեալ, ու կը ծառայէնք զանազան
ցանկութիւններու եւ հաճոյքներու. կը
վարուէինք չարամտութեամբ ու նախանձով,
հակարելի էինք և կ'ատէինք գիրա: 4 Բայց երբ
մեր Փրկիչ Աստուծոյ բաղցրութիւնն ու
մարդապիրութիւնը երեւցան, 5 ան փրկէց մեզ - ոչ
թէ մեր քրած արդարութեան գործերով, հապա իր
ողրորմութեան համաձայն - աւազանին վերսորին
ծնունդով եւ Սուլր Հոգիին նորոգութեամբ: 6
Չայն ճոխութեամբ թափեց մեր վրա՝ մեր Փրկիչ
Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, 7 որպէսզի՝ անոր
շնորհքով արդարացած ըլլայով՝ ժառանգորդ
դառնանք, յաւիտենական կեանքի յոյսին
համաձայն: (այօնios ց166) 8 Այս խօսքը վստահելի է,
եւ կը փափաքիմ որ պնդես այս բաներուն
վրայ, որպէսզի Աստուծոյ հաւատացոյնները
ճիզ թափեն մատակարար ըլլալու բարի
գործերու. այս բաները բարի են, ու մարդոց

օգտակար: 9 Բայց հեռոն կեցիր յիմար վԵճերԵն,
ազգաբանութիւններԵն, հակառակութիւններԵն
եւ Օրէսքին շուրջ եղած կոհիւներԵն, որովհետեւ
անօգուտ են ու փուճ: 10 Յրաժարէ հերձուածող
մարդեւ՝ առաջին եւ երկրորդ խրատեն ետք, 11
զիտնալով թէ այդպիսին խոտորած է ու կը
մեղանչէ՝ դատապարտելով ինքզինք: 12 Երբ
Արտեման կամ Տիւքիկոսը դրկեմ քեզի, փութաց
զայ ինծի՝ Նիկոպոլիս, որովհետեւ որոշեցի հոն
ձմերել: 13 Փութաջանութեանմբ ուղարկէ Զենաս
օրինականը եւ Ապողոսը, իոդ տանելով որ ոչինչ
պակսի անոնց: 14 Մերիններն ալ թող սորվին
մատակարար ըլլալ բարի գործերու՝ հարկաւոր
կարիքներու համար, որպեսզի անպտուղ չըլլան:
15 Կը բարեւեն քեզ բոյոր անմը՝ որ ինծի հես են.
բարեւէ հաւատքին մէջ մեզ սիրողները: Ծնորհքը
ձեր բոլորին հետ: Ամեն:

ՓԻԼԻՍՈՆ

1 Պողոս՝ Յիսուս Քրիստոսի բանտարկեալը, Եւ
Տիմոթեոս Եղբայրը, Փիլիմոնի՝ մեր սիրելիին ու
գործակիցին, 2 Ապփիա սիրելիին, Արքիպպոսի՝
մեր զինակիցին, ու բու տանդ մեջ հաւաքրուող
Եվեղեցիին. 3 Հսորիք Եւ խաղաղութիւն ձեզի
Աստուծմ՝ մեր Յօրմեն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
4 Ծնորհակալ կ'ըլլամ իմ Աստուծմւ՝ ամեն ատեն
յիշելով քեզ իմ աղօթքներուս մեջ, 5 Երբ կը
լսեմ բու սիրոյդ Եւ հաւատքիդ մասին՝ որ ունիս
Տէր Յիսուսի ու բոլոր սուրբերուն հանդեպ, 6
որպէսզի բու հաւատքիդ հաղորդակցութիւնը
արդինաւոր ըլլայ՝ Քրիստոս Յիսուսով ձեր մեջ
եղած ամեն բարիքի զիտակցութեամբ: 7 Քանի որ
մեծ ուրախութիւն Եւ միսիթարութիւն ունինք քու
սիրոյդ համար, որովհետեւ սուրբերուն սիրտը
քեզմով հանգստացած է, Եղբայր: 8 Ուստի,
թեպէտ Քրիստոսով շատ համարձակութիւն ունիմ
հրամայելու քեզի ինչ որ պատշաճ է, 9 Վոխարէնը
կ'աղաշեմ սիրոյ համար, ըլլալով այնպիսի մէկը,
ինչպէս Եմ Ես՝ Պողոս, ծերացած, Եւ հիմա՝ նաեւ
Յիսուս Քրիստոսի բանտարկեալը: 10 Կ'աղաշեմ
քեզի զաւակիս՝ Ոնեսիմոսի համար, որ ծնայ իմ
կապերուս մեջ: 11 Ան ժամանակին անպէս Եր
քեզի. իսկ հիմա պիտանի Է թէ քեզի, թէ ինծի:
12 Ետ դրկեցի զայն քեզի. իսկ դուն ընդունէ
զինք իբր իմ սիրոս: 13 Կ'ուզէի իմ բովս պահել
զայն, որպէսզի քու կողմէն սպասարկէ ինծի՝
աւետարանի կապերուն մեջ: 14 Բայց ուզեցի
ոչինչ ընկել առանց քու կարծիքիդ, որպէսզի քու
բարիքդ չըլլայ որպէս թէ հարկադրաբար, հապա՝
ըլլայ կամովին: 15 Թերեւս ան ժամանակ մը
զատուեցաւ, որպէսզի յալիտեան ունենաս զինք.
(αισπιος ց16) 16 ալ ոչ թէ ստրուկի մը պէս, հապա
ստրուկէ մը գերիվեր՝ սիրելի Եղբօր մը պէս: Ու
եթէ սիրելի Է մանաւանդ ինծի, որչափ աւելի
պիտի ըլլայ քեզի՝ թէ մարմինի համեմատ, թէ ալ
Տէրոշմով: 17 Ուրեմն եթէ զիս հաղորդակից կը
նկատեն՝ քեզի, ընդունէ զայն՝ որպէս թէ զիս:
18 Ու եթէ անիրաւած Է քեզ կամ պարտք մը
ունի, անցնըր զայն իմ հաշիւիս: 19 Ես՝ Պողոս՝
գրեցի իմ ծեռքրովս. Ես կը վճարեմ, որ չըսեմ
քեզի թէ դրւն ալ՝ դուն քեզ կը պարտիս ինծի: 20
Վո՞, Եղբայր, քեզմէ այս օգուտը թող ունենաս
Տէրոշմով. հանգստացնէր իմ սիրոս Տէրոշմով:
21 Վաստահելով հնազանդութեանդ՝ գրեցի քեզի,
քանի որ զիտեն թէ ըսածես ալ աւելի պիտի ընես:
22 Միաժամանակ ինծի ալ պատրաստէ հիւրանց
մը, որովհետեւ կը յուսամ թէ պիտի շնորհուիմ
ձեզի՝ ձեր աղօթքներուն միջոցով: 23 Կը բարեւէ
քեզ Եպափրաս՝ գերութեան ընկերս Քրիստոս
Յիսուսով. 24 Նաեւ Մարկոս, Արիստարքոս,
Դեմաս, Ղուկաս՝ գործակիցներս: 25 Մեր Տէրոջ՝
Յիսուս Քրիստոսի շնորհիք ձեր հոգիին հետ:
Ամէն:

ԵԲՐԱՅԵՑԻՒ

1 Վստուած, որ վաղուց՝ շատ անգամներ ու շատ կերպերով՝ խօսած էր հայրերուն մարգարեներով, 2 այս վերջին օրերը խօսեցաւ մեզի իր Որդիով, որ ժառանգորդ նշանակեց ամեն բանի եւ տիեզերքն այ ստեղծեց անով: (այս ց165) 3 Ան իր փառքին շողն է ու իր եռութեան նկարագրութիւնը, եւ իր գօրութեան խօսքով հաստատ կը բռնէ ամեն բան: Կնք էր որ մարդել ետք մեր մեղերը՝ բազմեցաւ բարձրերը, Աստուծոյ մեծափառութեան աջ կողմը, 4 այնչափ գերադաս ըլլարով հրեշտակներէն, քանի որ անոնցմէ գերազանց անուն մը ժառանգեց: 5 Արդարեւ հրեշտակներէն որո՞ւն բաւա երբեք. «Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ քեզ»: Եւ դարձեալ. «Ես Հայր պիտի ըլլամ անոր, ան ալ Որդի պիտի ըլլայ ինծի»: 6 Դարձեալ՝ երբ Անդրանիկը կը մտցնէ երկրագրունդ՝ կ'ըսէ. «Աստուծոյ բոլոր հրեշտակներն ալ թող երկրագեն անոր»: 7 Նաեւ հրեշտակներուն մասին կ'ըսէ. «Եր հրեշտակները հոգիներ կ'ընե, եւ իր պաշտօնեաները՝ կրակի բոց»: 8 Իսկ Որդիին կ'ըսէ. «Քու զահի, ըստ Աստուած, կը կենայ դարէ դար». բռն թագաւորութեանն մականը ուղղամտութեան մական է: (այս ց165) 9 Դուն սիրեցիր արդարութիւնը եւ ասեցիր անօրէնութիւնը. հետևաքար, ով Աստուած, բռն Աստուած օծեց քեզ ցնծութեան իւղով՝ ընկերակիցներէդ աւելի»: 10 Նաեւ. «Տէ՛ր, դուն սկիզբէն դրիր երկրի հիմերը, ու բռն ձեռքբուլ գրոճն է երկինքը: 11 Անոնք պիտի կորսուին, բայց դուն կը մնաս. բոլոր պիտի մաշին հանդերձի պէս: 12 Պիտի ոդրես զանոնք ծածկոցի պէս, եւ պիտի փոխուին. իսկ դուն՝ միշտ նոյնն ես, ու քու տարիներոյ պիտի չպակսին»: 13 Եւ հրեշտակներէն որո՞ւն բաւա երբեք. «Բազմէ իմ աջ կողմս, միշտ որ բռն թշնամիներոյ պատուանդան դմեմ ոտքերուդ»: 14 Միթէ անոնք բոլոր պաշտօն կատարող հոգիներ չեն, որկուած սպասարկելու անոնց՝ որ պիտի ժառանգեն փրկութիւնը:

2 Ուստի պէտք է այ աւելի ուշադիր ըլլանք մեր լսած բաներուն, որպէսզի զըլկուինք անոնցմ: 2 Ուրովիետեւ եթէ հրեշտակներուն բաւած խօսքը հաստատուեցաւ, եւ որեւէ օրինազանցութիւն ու անհնազանդութիւն՝ ստացաւ արդար վարձատրութիւն, 3 մենք ինչպէս գերծ պիտի մնանք՝ եթէ անհոգ ըլլանք այնպիսի մեծ փրկութեան մը հանդէպ, որ սկիզբ առաւ Տէրոց խօսքով ու մեր մէջ հաստատուեցաւ լողներուն միջոցով. 4 Աստուած ալ վկայեց նշաններով եւ սքանչելիքներով, ու զանազան հրաշբներով եւ Սուրբ Յոդիին բաշխումներով՝ իր կամքին համաձայն: 5 Արդարեւ հրեշտակներուն չիպատակեցուց այն զափիք երկրագրունդ՝ որուն մասին մենք կը խօսինք, 6 հապա մեկը տեղ մը վկայեց եւ բաւա. «Մարդը ինչ է՝ որ կը յիշես զայն,

կամ մարդու որդին՝ որ կ'այցելես անոր: 7 Յրեշտակներէն քիչ մը վար քրի զայն. փառքով ու պատիւով պավեցիր զայն, եւ քու ձեռքերուդ գործերուն վլայ նշանակեցիր զայն. 8 ամեն բան հպատակնեցուցիր անոր ուորերուն ներքեւ»: Քանի որ բոլորը հպատակնեցուց անոր, անոր դէմ ընդրուտացոյ ոչինչ թողուց. բայց իհնամ բոլոր անոր հպատակած չենք տեսներ: 9 Սակայն փառքով ու պատիւով պակուած կը տեսնենք Յամար, որպէսզի Աստուծոյ չորիքով մահ համտեսէ բոլորին համար: 10 Որովհետեւ կը պատշաճէր անոր, - որուն համար է ամեն բան, եւ անով եղած է ամեն բան, - որ շատ որդիներ փառքի մէջ մտցնելու համար՝ չարչարանքներնվ կատարեալ զնէ անոնց փրկութեան Ռահվիրան: 11 Վրդարեւ ան որ կը սրբացնէ եւ անոնք որ կը սրբանան՝ բոլորն ալ մէկէ մըն են: Այս պատճառով ինք ամօր չի սեպէր եղբայր կոչել զանոնք՝ բաւլով. 12 «Բու անունդ պիտի հաղորդեմ եղբայրներուս, համախմբումին մէջ պիտի օրիներգետ քեզի»: 13 Եւ դարձեալ. «Ես պիտի վստահիմ անոր»: Ու դարձեալ. «Վիհանասիկ ես եւ այն զաւակները՝ որ Աստուած տուալ ինծի»: 14 Ուրեմն, բանի որ զաւակները հաղորդակցեցան մարմինին ու արինին, ինք ալ ննանապէս բաժնեկից եղաւ անոնց, որպէսզի իր մահով ոչչացնէ ան՝ որ մահուան իշխանութիւնը ունէր, այսինքն՝ Չարախիօսը, 15 եւ ազատէ անոնք՝ որ, մահուան վախով, ենթակա եին ստրկութեան՝ իրենց ամբողջ կեանքի ընթացքին: 16 Վրդարեւ ան կը բռնէ ոչ թէ հրեշտակներուն ձեռքը, հապա կը բռնէ Վրբահամի զարմին ձեռքը: 17 Ուստի պարտաւոր եր բոլորովին նմանի իր եղբայրներուն, որպէսզի ըլլար ողորմած ու հաւատարիմ բահանայապէս մը Աստուծոյ բով՝ քաւելու համար ժողովուրդին մեղբերը: 18 Յետեւաքար կարող է օգնել անոնց՝ որ կը փորձուին, որովհետեւ ինք իսկ չարչարուեցաւ՝ փորձունով:

3 Ուստի, սուրբ եղբայրներ, երկնային կոչումին բաժնեկիցներ, ուշադիր եղեք մեր դասանութեան Առաքեալին ու Քահանայապէտին՝ Քրիստոս Յիսուսի, 2 որ հաւատարիմ եր զինք նշանակողին, ինչպէս Մովսէս ալ՝ անոր ամբողջ տան մէջ: 3 Ուրովիետեւ ինք արժանացաւ Մովսէսն այնքան աւելի փառքի, որքան աւելի պատի կ'ունենայ տուն կառուցանող՝ քան տունը: 4 Քանի որ ամեն տուն ունի կառուցանող մը. բայց ան որ կառուցանեց բոլոր բաները՝ Աստուած է: 5 Վրդարեւ Մովսէս անոր ամբողջ տան մէջ հաւատարիմ եր իբր ծառայ՝ ըսուելիքներուն վկա ըլլալու համար. 6 բայց Քրիստոս իբր որդի կը տիրէ իր իսկ տան վրայ: Մենք ենք անոր տունը, եթէ գեր մինչեւ վախճանը ամուր բռնենք համարձակութիւնը եւ

յոյսին պարօնքը: 7 Ուստի, ինչպէս Սուրբ Հոգին կ'ըսէ. «Վսօր, եթէ պիտի լսէք անոր ծայնը, 8 մի խստանելք ձեր սիրտերը՝ ինչպէս դառնութեան ատեն, փորձութեան օրը՝ անապատին մէջ, 9 ուր ձեր հայրերը փորձեցին ու քննեցին զիս, թէպէտ քառասուն տարի տեսան իմ գործերս: 10 Ուստի զգուեցայ այդ սերունդն եւ ըսի. «Անոնք միշտ մոլորած են իրենց սիրտով, ու չգիտցան իմ ճամբաներս»: 11 Հետեւարար երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ. «Անոնք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայր»: 12 Չգուշացէք, եղայրներ, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկուն ներսը անհաւատութեան չար սիրտ մը ըլլայ՝ հեռանալով ապրող Աստուծմն: 13 Հապա ամեն օր յորդրեցէք զիրար, քամի «այսօր» կ'յսուի, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկը խստանայ մեռդին խարեւութեամբ: 14 Արդարեւ մենք բաժնեկից եղած ենք Քրիստոսի, եթէ զիտ մինչեւ վախճանը հաստատ քանենք մեր սկիզբի վստահութիւնը, 15 մինչ կ'յսուի. «Վսօր, եթէ պիտի լսէք անոր ծայնը, մի խստանելք ձեր սիրտերը՝ ինչպէս դառնութեան ատեն»: 16 Քանի որ ոմանք՝ լսէլ եսոք՝ դառնացուցին. սակայն ոչ՝ «բոլոր՝ որ Եգիպտոսւն եղած էին Մովսէսի միջոցով: 17 Իսկ որոնցմը զզուեցա քառասուն տարի. մեղանչողներէն չ'ը, որոնց դիակները ինկան անապատին մէջ: 18 Եւ որոնց երդում ըրաւ՝ թէ պիտի չմտնեն իր հանգստավայրը, եթէ ոչ անհնազանդներուն: 19 Ու կը տեսնենք թէ չկրցան մտնել՝ իրենց անհաւատութեան պատճառով:

4 Ուրեմն վախճանք, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկը զրկուած թուի անոր հանգստավայր մտնելու խոստումն, որ մնացած է մեզի: 2 Որովհետեւ մեզի ալ աւետուած էր՝ ինչպէս անտնց. քայց անոնց օգտակար չեղաւ այդ խօսքը լսենք, քանի որ հաւատքի սիացած չէր լսողներուն մէջ: 3 Իսկ մենք՝ որ հաւատացինք, պիտի մտնենք հանգիստը, ինչպէս ըսաւ. «Հետեւարար երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ. «Անոնք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայր»», թէպէտ իր գործերը աշխարհի հիմնադրութենեն ի վեր եղած էին: 4 Որովհետեւ Գիրքը սա կ'ըսէ տեղ մը՝ եօթներորդ օրուան համար. «Եւ Աստուած եօթներորդ օրը հանգստացաւ իր բոլոր գործերէն»: 5 Ու հոս դարձեալ կ'ըսէ. «Անոնք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայր»: 6 Ուրեմն, քանի որ ոմանց կը մնայ իոն մտնել, իսկ անոնք որ նախապէս ստացած էին աւետիսը՝ անհնազանդութեան պատճառով չմտան, 7 դարձեալ օր մը կը սահման՝ այնքան ժամանակէ ետք, եւ Դաւիթի բերանով կ'ըսէ՝ «այսօր», ինչպէս ըսուեցաւ. «Վսօր, եթէ պիտի լսէք անոր ծայնը, մի խստանելք ձեր սիրտերը»: 8 Որովհետեւ եթէ Յեսու հանգստացուցած ըլլար զանոնք, ամ անկէ եսոք պիտի չխօսէր ուրիշ օրուան մասին: 9 Ուրեմն դեռ հանգիստի ծարաթ մը կը մնայ Աստուծոյ ժողովուրդին. 10

որովհետեւ ան որ մտաւ անոր հանգստավայրը, ինք ալ հանգստացաւ իր գործերէն, ինչպէս Աստուած՝ իրեններէն: 11 Ուրեմն շանանք մտնել այդ հանգստավայրը, որպէսզի ոչ մէկը իյնայ՝ նոյն անհնազանդութեան օրինակին պէս: 12 Որովհետեւ Աստուծոյ խօսքը կենարար է, ագրու, եւ ամեն երկասարի սուրէ կտրուվ: Ան թափանցելով կը բաժնէ անձն ու հոգին, յօդերը եւ ծուծը. կը քննարկէ սիրտին մտածումներն ու մտադրութիւնները: 13 Զկայ արարած մը՝ որ աներեւոյ ըլլայ անոր առջեւ, հապա ամեն քան մերկ ու բաց է անոր աչքերուն առջեւ՝ որուն պիտի տանք մեր հաշիւը: 14 Ուրեմն, քանի որ ունինք երկինքը անցած մեծ Քահանայապետ մը, Յիսուսը՝ Աստուծոյ Որդին, ամոնք քրնենք մեր դաւանութիւննը: 15 Արդարեւ մենք չունինք քահանայապետ մը՝ որ անկարոյ ըլլայ կարեկցիլ մեր տկարութիւններուն, հապա ինք ամեն քանի մէջ փորձուած է մեզի նման, սակայն առանց մերի: 16 Ուրեմն համարձակութեամբ մօտենանք շնորհիք գահին, որպէսզի ողորմութիւն ստանանք եւ շնորհիք գտնենք՝ պատեհ ատեն օգնելու մեզի:

5 Արդարեւ, մարդոց մէջեն առնուած ամեն քահանայապետ՝ նշանակուած է մարդոց համար, որպէսզի Աստուծոյ մատուցանէ ընծաներ ու մեղքերու համար զոհեր: 2 Ան կրնայ հասկացող ըլլայ անտնց՝ որ անզէտ եւ մոլորեալ են, որովհետեւ ինք ալ համակուած է տկարութեամբ. 3 եւ այս պատճառով պարտաւոր է մեղիդ պատարազ մատուցանել՝ ինչպէս ժողովլորին համար, նոյնպէս ալ իրեն համար: 4 Ո՛չ մէկը ինքնիրեն կ'առնէ այս պատիւր, հապա միայն ամ՝ որ կանչուած է Աստուծմն, ինչպէս Ակարոն: 5 Նոյնպէս ալ ոչ թէ Քրիստոս վահաւորեց ինքինք՝ քահանայապետ ըլլարու համար, հապա ամ՝ որ ըսաւ իրեն. «Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ թէզք»: 6 Ինչպէս ուրիշ տեղ մըն ալ կ'ըսէ. «Դուն յահիտեան քահանայ ես՝ Մելքիթենեկի կարգին համենատ»: (այօն ց165) 7 Ան՝ իր մարմինին օրերը, սաստիկ գոյխնով եւ արցուներով, աղերսանք ու պաղատանք մատուցանեց անոր՝ որ կարող էր մահեն փրկէլ զինք. եւ ընդունուեցաւ՝ իր բարեպաշտութեան պատճառով»: 8 Թէպէտ ինք Որդի էր, հանգանդութիւն սրբվեցաւ իր չաշչարանքներէն. 9 ու երբ կատարեալ եղաւ, յահիտենական փրկութիւն պատճառեց բոլոր իրեն հնազանդոյներուն, (այօն ց166) 10 եւ Աստուծմն յորչորչուեցաւ՝ Քահանայապետ Մելքիթենեկի կարգին համենատ: 11 Անոր մասին ունինք շատ ըսելիք, որ դժուար է մեկնարանել, քանի որ լսելու մէջ անփոյթ էք: 12 Արդարեւ, մինչ ժամանակին համեմատ պարտաւոր էիք Վարժապետ ըլլայ, դուք պէտք ունիք դարձեալ սրբվելու թէ որոնք են Աստուծոյ պատգամներուն նախաբայլերը: Դուք պէտք ունիք կաթի, ոչ թէ ամոնք կերակուրի. 13 քանի որ ամեն կաթնեկը՝ արդարութեան խօսքին

անհմուտ է, որովհետեւ երախայ է. 14 բայց ամուր կերակուրք չափահաններուն համար է, որոնց զգայարանքները սովորութեամբ վարժուած են զատորոշել բարին ու չարը:

6 Ուստի՝ ձգնքը քրիստոսի վերաբերեալ նախարանը ու յառաջաննը դեպի կատարելութիւն, փոխանակ դարձեալ հիմք դնելով մեռած գործերն ապաշխարութեան եւ Աստուծոյ հանդեպ հաւատքին, 2 մկրտութիւններու ուսուցումին ու ծեռնադրութեան, մեռելներու յարութեան եւ յալիտենական դատաստանին. (այսօն ց166) 3 այս է որ պիտի ընենք՝ եթէ գեր Աստուծած արտօնն: 4 Արդարեւ անկարելի է անոնց՝ որոնք անզամ մը լուսաւորուեցան, համտեսեցին երկնային պարգեւը, բաժնեկից դարձան Սոլրը Յոդին, 5 եւ համտեսեցին Աստուծոյ քարի խօսքն ու զայիր աշխարհին սրանչելիքները, (այսօն ց165) 6 որ վերանորգովուին ապաշխարութեամբ՝ եթէ սայթաքին. քանի որ կրկին կը խաչեն Աստուծոյ Որդին իրենք իրենց համար, ու կը խայտառակեն զայն: 7 Որովհետեւ այս երկիրը՝ որ կը խմէ իր վկայ յաճախ եկած անձեւը, եւ կ'արտօնարդ յարմար բոյսեր անոնց՝ որոնց համար կը մշակուի, օրինութիւն կը ստանայ Աստուծմն: 8 բայց ան որ կ'արտադրէ փուշեր ու տատասակներ անպես եւ անիջուելու մօն. անդր վախճանն է այրուիլ: 9 Թեպէտ այսպէս կը խօսինք, ձեր մասին՝ սիրելիններ՝ մենք համոզում ունինք լաւագոյն բաներու, որոնք կը վերաբերին փրկութեան: 10 Քանի որ Աստուծած անիրաւ չ' որ մոռնայ ձեր գործը, եւ այն սէր՝ որ ցոյց տուիր իր անունին համար, երբ սպասարկեցիք սուրբերուն ու կը սպասարկէք այ: 11 Սակայն կը ցանկանք որ ձեզմէ իւրաքանչիւրը ցոյց տայ նոյն փութաջանութիւնը՝ մինչեւ վախճանը պահելու համար յոյսի լման վստահութիւնը. 12 որպէսզի դուք անփոյթ չըլլաք, հապա ննանիք անոնց՝ որ հաւատքով ու համբերատարութեամբ ժառանգեցին խոստումները: 13 Արդարեւ, երբ Աստուծած խոստում ըրաւ Աքրահամի, քանի որ իրմէ մեծը չկար՝ որ երդում ընէր անոր վրայ, 14 երդում ըրաւ ինքնիր վրայ եւ ըսաւ. «Վյո, մեծապէս պիտի օրինեմ քեզ ու մեծապէս պիտի բազմացնեմ քեզ»: 15 Եւ այսպէս՝ ան համբերատարութեամբ հասաւ խոստումին: 16 Արդարեւ մարդիկ երդում կ'ընեն իրենցմէ մեծին վրայ, ու իրենց համար՝ երդումը կը հաստատէ ամէն հակածառութեան աւարտը: 17 Ուստի Աստուծած, փափաքելով աւելի ճոխութեամբ ցոյց տայ իր ծրագիրին անփոփոխ ըլլալք խոստումի ժառանգորդներուն, միջնորդեց երդումով մը, 18 որպէսզի երկու անփոփոխելի բաներով՝ որոնց մէջ անկարելի է որ Աստուծած ստու հզօր միխթարութիւն ունենանք մենք՝ որ իր ապաստան ամուր բռնեցինք մեզի առաջարկուած յոյսը: 19 Մենք ունինք զայն

որպէս ապահով եւ հաստատ խարիսխ մեր անձին. ան կը մտնէ վարագոյրին ներսի կղոմն այ, 20 հոն ուր Ցիսու՝ իր յառաջընթաց՝ մտա մեզի համար, յալիտենական Քահանայապէտ եղած՝ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ: (այսօն ց165)

7 Արդարեւ այս Մելքիսեդեկին եր, Սահեմի թագաւորն ու Ամենաքարձր Աստուծոյ քահանան, որ դիմաւորեց Աքրահամը՝ երբ ան կը վերադառնար թագաւորներու կոտորածէն, եւ օրինեց զայն. 2 Աքրահամ ալ տասանորդ տուլա անոր իր բոյր բաներէն: Ան նախ Արդարութեան թագաւոր՝ Ե՛ թարգմանութեան համաձայն, ու յետոյ՝ նաեւ Սաղեմի թագաւոր, այսինքն՝ Խաղաղութեան թագաւոր: 3 Առանց հօր, առանց մօր, առանց ազգաբանութեան, ան ունի ոչ օրերու սկիզբ, ոչ ալ կեանքի վախճան. բայց նմանցուած է Աստուծոյ Որդիին եւ մշտնջենապէս կը մնայ քահանայ: 4 Ուրեմն տեսէք թէ ինչ մեծ մէկն էր ան՝ որուն Աքրահամ նահապէտն ալ տուլա աւարին տասանորդը: 5 Արդարեւ Նելիի որդիներէն եղողները, որոնք քահանայութիւն կը ստանան, Օրէնքին համաձայն պատուեր ունին տասանորդ անձեւու ժողովուրդէն, այսինքն՝ իրենց Եղբայրներէն, թեպէտ անոնք Աքրահամի մէջքէն եկած են: 6 Բայց ան՝ որուն ազգաբանութիւննը անոնցմ չէր, տասանորդ ստացաւ Աքրահամէն եւ օրինեց խոստումները ունեցողը: 7 Իսկ առանց որեւէ հակածառութեան՝ կրտսերը կ'օրինուի գերադասէն: 8 Յու՝ մահկանացն մարդիկ տասանորդ կը ստանան, բայց հօր կը ստանայ ան՝ որուն համար վկայուած է թէ կ'ապիր: 9 Նաեւ կրնայ ջսուլի թէ Նելի այ, որ տասանորդ կը ստանայ, տասանորդ տուլա Աքրահամի միջոցով. 10 որովհետեւ տակալին իր հօր մէջքն էր՝ երբ Մելքիսեդեկի դիմաւորեց զայն: 11 Ուրեմն, եթէ կատարելութիւնը Նելտացիներու քահանայութեամբ ըլլար, (քանի որ ժողովուրդը Օրէնքին տակ դրուեցաւ անոր ասենք,) այ ինչ պէտք կար որ ուրիշ քահանայ մը ելլէլ՝ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ, եւ չկոչուէր Ակարոնի կարգին համեմատ: 12 Արդարեւ՝ քահանայութեան փոփոխումով՝ հարլ էր որ փոփոխութիւն ըլլար նաեւ Օրէնքին: 13 Եւ իրաւ եղաւ, որովհետեւ ան՝ որուն մասին կ'յսուլին պս բաները, կը պատկանէր ուրիշ տոհմի, որմէ ոչ մէկը մօտեցած էր զոհաւելյանին. 14 Քանի որ յայտնի է թէ մեր Տերը սերած է Ցուլայի տոհմէն: Իսկ այդ տոհմին մասին Սոլվսէ ոչինչ ըսաւ՝ քահանայութեան վերաբերեալ: 15 Ասիկա ալ աւելի յայտնի է, քանի որ Մելքիսեդեկի նմանութեամբ ուրիշ քահանայ մը կ'ելլէ, 16 որ եղած է ն թէ մարմնաւոր պատուէրի մը Օրէնքին համաձայն, հապա՝ անքակտելի կեանքի մը զօրութեան համեմատ: 17 Որովհետեւ կը վկայէ. «Դուն յալիտեան քահանայ ես՝ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ»: (այսօն ց165) 18 Արդարեւ

Նախկին պատուերը կը ջնջուի իր տկարութեան ու անշահեկանութեան համար, **19** (որովհետեւ Օրէնքը ոչինչ կատարեալ դրա), եւ ամոր տեղ կը մտնէ լաւագոյն յոյս մը՝ որով կը մօտենանք Աստուծոյ: **20** Եւ քանի որ ասիկա չեղաւ առանց երդումի, (որովհետեւ անոնք քահանայ եղած են առանց երդումի), **21** իսկ ասիկա՝ երդումնվ, ան՛ միշոցով՝ որ քսաւ իրեն. «Տէրը երդում ըրեր է ու պիտի չզղջայ. “Դուն յալիտեան քահանայ եւ՝ Մելիքսեղեկի կարգին համեմատ”,»), (**այօն g165**) **22** Յիսուս երաշխաւոր եղաւ լաւագոյն ուխտի մը: **23** Կրապէս շատ եղած են քահանաները, քանի որ մահը կ'արգիլէր որ անոնք միշտ մնան: **24** Բայց ասիկա ունի անփոփոխ քահանայութիւն, որովհետեւ յալիտեան կը մնայ: (**այօն g165**) **25** Ուստի կարող ալ է կատարելապէս փրկել անոնք՝ որ իրմով կու զան Աստուծոյ. որովհետեւ ինք միշտ կ'ապրի՝ անոնց բարեխօս ըլլալու համար: **26** Արդարեւ ճիշտ այսպիսի քահանայապետ մը կը պատշաճէր մեզի, սուրբ, անմեղ, անարատ, մեղաւորներէն զատուած ու երկինքէն աւելի վեր բարձրացած: **27** Անոր հարկառոր չէ ամեն օր զոհ մատուցանել՝ միևս քահանայապետներուն պէս, նախ իր մեղքերուն համար, յետոյ ժողովուրդին մեղքերուն համար. որովհետեւ ինք ըրաւ ասիկա մէկ անգամ ընդդիշո՞ւ մատուցանելով ինքզինք: **28** Արդարեւ՝ Օրէնքը քահանայապետ կը նշանակէ տկարութիւն ունեցող մարդիկ, բայց երդումին խօսքը՝ որ Օրէնքէն ետք էր՝ Որդի՞ն, որ կատարեալ եղած է յալիտեան: (**այօն g165**)

8 Ահանասիկ մեր ըսած խօսքերուն գիշաւորք. **մենք** ունինք այնպիսի քահանայապետ մը, որ բազմած է երկինքը՝ Աստուծոյ մեծափառութեան զահին աջ կողմն, **2** իբր պաշտօնեայ սրբարանին ու ճշմարիտ խորանին՝ որ Տէրը կանգնեց, եւ ոչ թէ մարդը: **3** Քանի որ ամեն քահանայապետ նշանակուած է ընծաներ ու զոհեր մատուցանելու համար, հարկ էր որ ասիկա ալ ունենար մատուցանելիք բան մը: **4** Ան քահանայ անգամ պիտի չըլլար՝ եթէ երկրի վրա ըլլար, որովհետեւ կան քահանաներ՝ որ ընծաներ կը մատուցանեն Օրէնքին համաձայն: **5** (Անոնք պաշտամունք կը կատարեն երկնային բաներուն օրինակով եւ շուբրով, ինչպէս Աստուած պատգամ տուաւ Մովսէսին երբ պիտի շինէր խորանը, քանի որ քսաւ. «Տէս, որպէսզի ամեն բան ընես լեռ քեզի ցոյց տրուած տիփարին համաձայն»:) **6** Իսկ հինա Յիսուս հասաւ գերազանց պաշտօնի մը, քանի որ միշնորդ է լաւագոյն ուխտի մը՝ որ օրինադրուած է լաւագոյն խոստումներու վրայ: **7** Արդարեւ եթէ առաջինը անմեղադրելի ըլլար, բնաւ տեղ չէր փնտուեր երկրորդին համար: **8** Որովհետեւ կ'ըսէ՝ մեղադրելով զանոնք. «Ահա կու զան օրերը, - կ'ըսէ Տէրը, - երբ նոր ուխտ մը պիտի կնքեմ իսրայէլի տան հետ ու Յուդայի տան հետ: **9** Սակայն ոչ այն ուխտին պէս՝ որ կնքեցի անոնց հայրերուն հետ, այն օրը երբ քունեցի անոնց

Ճեռքէն՝ Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար զանոնք. քանի անոնք չարատեւեցին իմ ուխտին մէջ, ես ալ անհոգ եղայ ամսնց հանդէս, - կ'ըսէ Տէրը: **10** Արդարեւ սայ է այն ուխտը՝ որ պիտի հաստատեմ իսրայէլի տան հետ այդ օրերէն ետք, - կ'ըսէ Տէրը: իմ օրէնքներս պիտի դնեմ անոնց միտրին մէջ, զանոնք պիտի գրեմ ամսնց սիտինին մէջ, զանոնք պիտի գրեմ ամսնց սիտինին վրայ, ու ես պիտի ըլլամ անոնց Աստուածը, անոնք ալ պիտի ըլլան իմ ժողովուրդը: **11** Ալ իւրաքանչիւրը պիտի չսորվեցնել իր ընկերին, ոչ ալ իւրաքանչիւրը իր եղրօր՝ ըսերով. «Ճանչցիր Տէրը», քանի որ անոնց պգտիկէն մինչեւ մեծը՝ պիտի ճանչնան զիս. **12** արդարեւ ես պիտի բաւեմ անոնց անիրաւութիւնները, եւ ալ պիտի չիշեմ անոնց մեղքերն ու անօրէնութիւնները»: **13** “Սոր ուխտ” կոչերով՝ ինցուց առաջինք. իսկ ինչ որ կը իիննայ եւ կը ծերանայ՝ մօտ է աներեւութանապրւ:

9 Արդարեւ առաջին ուխտն ալ ունէր պաշտամունքի կանոններ, նաեւ աշխարհային սրբարան մը. **2** որովհետեւ խորան մը կառուցանուած էր: Առաջինը, որուն մէջ կային աշտանակը, սեղանը եւ առաջադրութեան հացը, Սրբութիւն կը կոչուէր: **3** Իսկ երկրորդ վարագոյրին նուել կար խորան մը՝ որ Սրբութիւններու սրբութիւն կը կոչուէր. **4** անոր մէջ էին ոսկիէ բուրփառը եւ ամեն կողմէ ոսկեպաս ուխտին տապանակը, որուն մէջ կային ոսկիէ սափորը՝ մանանայով լեցուն, Ահարոնին գալազանը՝ որ ծաղկեցաւ, եւ ուխտին տախտակները: **5** Անոր վրայ ալ՝ փառքի քերովքները, որ հովանի կ'յնմէն Քալութեան վրայ: Այս մասին իման մանրամասն խօսելու կարիք չկայ: **6** Աստոր այսպէս կառուցանուած ըլլալով, քահանաները ամեն ատեն կը մտնէին առաջին խորանը՝ պաշտամունք կատարերէւ: **7** Իսկ միայն քահանայապետը կը մտնէր երկրորդին մէջ, տարին մէկ անգամ. բայց ոչ առանց արինին, որ կը մատուցաներ իրեն համար, նաեւ ժողովուրդին անգիտութեան մեղքերուն համար: **8** Սուլր Հոգին սա կը բացայացտէր, թէ սրբարանին ճամբան յայտնաբերուած չէր, քանի դեռ կը կենար առաջին խորանը, **9** որ նախատիպար մըն էր ներկայ ատենին համար: Անոր մէջ կը մատուցանուելին ընծաներ ու զոհեր, որոնք չէին կրնար կատարեալ ընել պաշտամունք կատարողը՝ խոճմտանքին հանդէպ. հապա՝ կերակուրներով, իմելիքներով: **10** Եւ տարբեր լուցումներով՝ միայն մարմնաւոր կանոններ էին, որոնք կը պարտադրուէին մինչեւ ուղղումի ատենը: **11** Բայց երբ Քրիստոս եկաւ իբր զայիք բարիներու Քահանայապետ, անցաւ աւելի մեծ ու կատարեալ խորանին մէշեն՝ որ անձեռակերտ է, (այսինքն՝ այս արարչութենեն չէ), **12** եւ իսկ արինուզ - իշ թէ նոյսազներու եւ զուարակներու արինուզ - մէկ անգամ ընդդիշու մտա սրբարանը, յալիտեանական ազատագրութիւն ստանալով: (**այօնios g166**) **13** Որովհետեւ եթէ ցուկերուն ու

Նոխազներուն արինը, եւ պիտերուն վրայ սրսկուող երինչին մոխիրը, կը սրբացնէին՝ մարմինի մաքրութեան համար, **14** Ալ շրչափ աւելի Քրիստովի արինը, որ յաւիտնական Հոգին միջոցով մատուցանեց ինքզինք Աստուծոյ՝ իիր անարտ զոհ, պիտի մաքրէ ձեր խոճմտանքը մեռած գործերէն՝ պաշտելու համար ապրոյ Աստուածը: (աթոն g166) **15** Յետեւարար ինք նոր ուխտին միջնորդն է, քանի որ իր մահը եղաւ առաջին ուխտին ժամանակ գործուած օրինազանցութիւններուն ազատազրութեան համար, որպէսզի կանչուածները ստանան յաւիտնական ժառանգութեան խոստումը: (աթոն g166) **16** Որովհետու հին՝ ուր կտակ մը կայ, հարկ է որ կտակարար մեռնի: **17** Արդարեւ կտակը կը հաստատուի մահեն ետք. այլապէս ոյժ չունի՞ այնքան ատեն որ կտակարար ողջ է: **18** Յետեւարար առաջին ուխտն ալ չէր կրնար հաստատուի՝ առանց արինի: **19** Քանի որ երբ Մովսէս ամբողջ ժողովուրդին հաղորդեց Օրէնքին բոլոր պատուերները, ցուլերուն եւ նոխազներուն արինը առաւ ու նոյնինքն Գիրքին եւ ամբողջ ժողովուրդին վրայ սրսկեց՝ ջուրով, որդան կարմիր բուրդով ու զոպայով, **20** Եւ ըսաւ. «Այս է արինը այն ուխտին՝ որ Աստուած հրահանգեց ձեզի»: **21** Ու խորանին վրայ, եւ պաշտօնին բոլոր առարկաներուն վրայ նոյնպէս սրսկեց արինը: **22** Օրէնքին համաձան՝ գրեթ ամէն քան կը մաքրուի արինով. եւ առանց արին թափելու՝ ներում չ'ըլլար: **23** Ուրեմն հարկ էր որ երկնային քաներուն օրինակները նաքրուեին ասոնցնով, իսկ նոյնինքն երկնաւորները՝ ասոնցմէ լաւագոյն զոհերով: **24** Քանի որ Քրիստոս մտաւ ոչ թէ ձեռակերտ սրբարանը, որ ծշմարիտին կրկնատիպն էր, հապա նոյնինքն երկինքը, որպէսզի հիմա Աստուծոյ առջեւ երեւնայ մեզի համար. **25** Ոչ ալ մտաւ՝ ինքզինք յաճակ իրը զոհ մատուցանելու համար, ինչպէս քահանայապետը՝ որ ամէն տարի սրբարանը կը նուն ուրիշին արինով. **26** Այլապէս, պէտք էր որ յաճակ չարչարուէր՝ աշխարհի հիմնադրութենեն ի վեր: Բայց հիմա, դարերու վախճանին, մէկ անգամ երեւցաւ՝ ջնշելու համար մեղք ինքզինք զոհերով: (աթոն g165) **27** Եւ ինչպէս մարդոց վերպահուած է մէկ անգամ մեռնի, իսկ անկ ետք՝ դատաստանը, **28** նոյնպէս ալ Քրիստոս մէկ անգամ իրը զոհ մատուցանուեցաւ՝ քաւելու համար շատերու մեղքերը, ու երկրորդ անգամ պիտի երեւնայ՝ առանց մեղքի, փրկելու համար անոնք՝ որ կը սպասեն իրեն:

10 Արդարեւ Օրէնքը, ունենալով գայիք բարիքներուն շուրը, ոչ թէ այդ քաներուն քոն պատկերը, երեք չի կրնար կատարեալ ընել անոնք՝ որ կը մօտենան, շարունակ ամէն տարի մատուցանուած նոյն զոհերով: **2** Այլապէս, պիտի չդադրէին մատուցանուելէ, քանի որ պաշտամունք կատարողները՝ մէկ անգամ

մաքրուելին ետք՝ ալ խղճահարութիւն պիտի չունենային մեղերու համար: ՅԲայց ամէն տարի մեղերու յշատակութիւն կ'ըլլայ անոնցմով: **4** որովհետեւ նոխազներուն ու ցուլերուն արինը անկարու է քանի մեղերը: **5** Ուստի երկ մտաւ աշխարհ՝ ըսաւ. «Չոհ եւ ընծայ չուղեցիր, հապա մարմին մը պատրաստեցիր ինծի: **6** Ողջակէզներու եւ մեղքի պատարագներու չքարեհանցեար: **7** Կը ատեն ըսի. «Ահա կու զամ (իմ մասին գրուած է Գիրքի պատարին մէջ) քու կամքը գործադրելու, ով Աստուած»: **8** Վերը կ'ըսէ. «Չոհ, ընծայ, ողջակէզներ ու մեղքի պատարագներ չուղեցիր եւ անոնց չքարեհանցեար», (որոնք կը մատուցանուեին Օրէնքին համաձան), **9** յետոյ կ'ըսէ. «Ահա կու զամ քու կամքը գործադրելու, ով Աստուած»: Կը վերցնէ առաջին, որպէսզի հաստատ երկրորդը: **10** Կը կամքով է որ մենք սրբացանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմինին մէկ անգամ ընդմիշտ պատարագուելով: **11** Ամէն քահանայ ամէն օր կը կայնի՝ պաշտօն կատարելու եւ նոյն զոհերը յաճախ մատուցանելու, որոնք երբեք չեն կրնար քանի մեղերը: **12** Մինչդեռ ասիկա մշտնշենապէս Աստուծոյ աջ կողմը քազմեցաւ՝ մեղերու համար մէկ զոհ մատուցանելով, **13** եւ անկէ ետք կը սպասէ, մինչեւ որ իր թշնամիները պատուանդան դրուին իր ոտքերուն. **14** որովհետեւ մէկ պատարագով մշտնշենապէս կատարեալ ըրաւ սրբացաները: **15** Սուլը Յոզին ալ կը վկայէ մեզի, քանի որ նախապէս ըսելին ետք. **16** «Այս է այն ուխտը՝ որ պիտի հաստատեմ անոնց հետ այդ օրերէն ետք, - կ'ըսէ ՏԵրը. իմ օրէնքներս պիտի դնեմ անոնց սիրտին մէջ, եւ զանոնք պիտի գրեմ անոնց միտքին մէջ. **17** անոնց մեղերն ու անօրէնուելիւները ալ պիտի շիշեմ»: **18** Ուստի, ուր որ ասոնց ներում տրուեցաւ, ալ մեղքի համար պատարագ պէտք չէ: **19** Ուրեմն, եղայրներ, համարձակութիւնն ունինք սրբարանը մտնելով՝ Յիսուսի արինով, **20** նոր ու կենարար ճամբարյով մը՝ որուն բացումը կատարեց մեզի համար - վարագոյին մէջէն, որ իր մարմինն է. **21** Նաեւ ունինք մեծ քահանայ մը՝ նշանակուած Աստուծոյ տան վրայ: **22** Ուստի մօտենանք ճամբար սիրտով, հաւատքի լման վստահութեամբ, մեր սիրտերը սրսկուում մաքրուած չար յուճմտանքեն, եւ մեր մարմինները մաքրու ջուրով լուացուած: **23** Անոնք քոններ մեր յոյսին դաւանութիւնը՝ առանց երերայու, որովհետեւ հաւատարիմ է ան՝ որ յոստացած: **24** Ուշադիր ըլլանք գիրար հրահելու սիրոյ ու քարի գործերու: **25** Եւ չըթնք մեր հաւաքոյթները, ինչպէս ունանց սովորութիւնն է. հապա յորդորնք գիրար, այնչափ աւելի՝ որչափ կը տեսնէք այն օրուան մօտենապէս: **26** Արդարեւ երեք կամովին մեղանշենք՝ ծշմարտութեան գիտակցութիւնը ստանալի ետք, ալ ուրիշ զոհ չի մնար մեղերու համար, **27** հապա կը մնայ դատաստանի ահարկու սպասում մը

ու նախանձախնդրութեան կրակ մը, որ պիտի լսիկ հակառակորդները: **28** Ան՝ որ կ'անարգէք Մովկւսի Օրէնքը, կը մեռներ առանց արզահատանքի, երկու կամ երեք վկաներով: **29** Ալ որչափ աւելի իշխտ պատիժի կը կարծէք թէ պիտի արժանանայ ան՝ որ ոտնակոյն ըրք է Աստուծոյ Որդին, այլոյն համարած է ուխտին արինը՝ որով ինք սրբացաւ, եւ նախատած է շնորհի Հոգին: **30** Քանի որ կը ճանչնանք ան՝ որ ըսաւ. «Վրէժինդրութիւնը իմս է, ես պիտի հասուցանեմ, - կ'ըսէ Տէրը» եւ դրածեալ. «Տէրը պիտի դատէ իր ժողովուրդը»: **31** Ահարկու քան է ինալ ապրոյ Աստուծոյ ծեռքը: **32** Ուրեմն Վերջիշեցէք նախկին օրերը, երբ լուսաւրուելէ եսք տոկացիք չաշշարանքներու մեծ մարտի մը. **33** Երբեմն տեսարան եղաք՝ նախատինքներով ու տառապանքերով, երբեմն ալ հաղորդակցեցաք այդպիսի վիճակի մէջ երորդներուն հետ: **34** Որովհետեւ իմ կապերուս մէջ ինծի՞ կարեւկցեցաք, եւ ձեր ինչքին յափշտակուիլը ընդունեցիք ուրախութեամբ, գիտնալով թէ ծեզի համար լաւագոյն ու մնայուն ինչքեր ունիք երկինքը: **35** Ուրեմն միշ լքէք ձեր համարձակութիւնը, որ ունի մեծ վարձատրութիւն: **36** Որովհետեւ համբերութիւն պէտք է ծեզի, որպէսզի ստանաք խոստում՝ գործադրած ըլլալով Աստուծոյ կամքը: **37** Քանի որ «քիչ մը ատենէն պիտի զայ ան՝ որ զայիք է, ու պիտի չուշանայ: **38** Եւ արդարը հաւատքով պիտի ապրի. իսկ եթէ մէկը ընկրկի, իմ անձս պիտի չքարեհաճի անոր»: **39** Քայց մենք անոնցմէ չենք՝ որ կ'ընկրկին կորուստի համար, հապա անոնցմէ՝ որ կը հաւատան, իրենց անձին փրկութեան համար:

11 Իսկ հաւատքը՝ յուսացուած քաներուն խարիսխն է, եւ անտեսանելի քաներուն ապացոյցը. **2** Որովհետեւ անով նախնիքները ընդունեցին քարի վկայութիւն մը: **3** Յաւատք՛ կ'յմբունենք թէ տիեզերոյ կազմուեցաւ Աստուծոյ խօսրով, այնպէս որ տեսանելի քաները գոյացան աներեւոյց քաներեն: (այս ց165) **4** Յաւատքով Վրէլ աւելի լաւ զոհ մատուցանեց Աստուծոյ՝ քան Կայէն, որով վկայուեցաւ թէ արդար էր, քանի որ Աստուած վկայեց իր ընծաներուն մասին. Եւ անով՝ թէպէտ մեռաւ՝ տակաւին կը խօսի: **5** Յաւատքով Ենովք փոխադրուեցաւ երկրէն՝ որպէսզի մահ չտեսնէ, ու ոչ մէկ տեղ կը զտնուէր, որովհետեւ Աստուած փոխադրեց զայն, քանի որ անոր փոխադրուելն առաջ վկայուեցաւ թէ հաճելի էր Աստուծոյ: **6** Սակայն առանց հաւատքի անկարելի է հաճելի ըլլալ Աստուծոյ. որովհետեւ ան՝ որ կը մօտենայ Աստուծոյ, պէտք է հաւատայ թէ Աստուած կայ, եւ կը վարձատրէ անոնք՝ որ կը փնտուեն զինք: **7** Յաւատքով Նոյ, պատզամ ստանալով Աստուծմ՝ տակաւին անտեսանելի քաներու մասին, երկիւղածութեամբ կերտեց տապան մը՝ իր

ընտանիքին փրկութեան համար, որով դատապարտեց աշխարհը եւ ժառանգորդ եղաւ այն արդարութեան՝ որ կ'ըլլայ հաւատքով: **8** Յաւատքով Աբրահամ հնազանդեցաւ, երբ կանչուեցաւ մեկներու տեղ մը՝ որ պիտի ստանար իրը ժառանգութիւն, ու մեկնեցաւ՝ առանց գիտնալու թէ ուր կ'երթար: **9** Յաւատքով պանդիստացաւ խոստացուած երկրին մէջ՝ որպէս թէ օտարութեան մէջ, վրաններու մէջ բնակելով Իսահակի եւ Ցակորի հետ, որոնք ժառանգակիցներն էին նոյն խոստումին. **10** Որովհետեւ ինք կը սպասէր հիմեր ունեցող քաղաքի մը, որուն ճարտարապետն ու կառուցանողը Աստուած է: **11** Յաւատքով Սարա ինք ալ կարողութիւն ստացաւ սերնդագրծելու, ու հասունութեան մէջ զաւակ ծնաւ, քանի որ հաւատարիմ համարեց ան՝ որ խոստացած էր: **12** Ուստի այդ մէկէն - որ մեռածի պէս էր - ծնան այնքան բազմաթիվ՝ որքան երկինքի աստղերը, եւ անհամար՝ ինչպէս ծովեգերի աւազը: **13** Վսոնք բոյրոն ալ մեռան հաւատքով՝ առանց ստացած ըլլալու խոստումները, բայց հեռուեն տեսան զանոնք եւ քարեւեցին, ընդունելով թէ իրենք օտարականներ ու զաղականներ են երկրի վրայ. **14** Որովհետեւ անոնք որ կը խօսին այսպիսի բաններ, կը յայտնեն թէ կը փնտուն բնազաւառ մը: **15** Վրդարեւ, եթէ յիշէն այն հայրենիքը՝ ուրկէ դուրս եկած էին, պատեհութիւն կ'ունենային հոն վերադաշնայու: **16** Իսկ հիմա կը քաղածան լաւագոյն հայրենիքի մը, այսինքն՝ երկնայինին. Ուստի Աստուած ամօր չի սեպեր անոնց Աստուածը կոչուիլի, որովհետեւ ինք քաղաք մը պատրաստեց անոնց: **17** Յաւատքով Աբրահամ, երբ կը փորձուէր, Իսահակը զի մատուցանեց: Ինք՝ որ ընդունած էր խոստումները՝ մատուցանեց իր մէկ հատիկ որդին, - **18** Որուն համար ըստուած էր. «Իսահակի անունով պիտի կոչուի քու զարմոր», - **19** Որովհետեւ կը մտածէր թէ Աստուած կարող է յարուցանել զայն, նոյնիսկ մեռեներէն. Ուրկէ ալ ստացաւ զայն՝ որպէս նախատիպար: **20** Յաւատքով Իսահակ, մարզպանապով զայիք քաներուն մասին, օրինեց Ցակորն ու Խաւոր: **21** Յաւատքով Ցակոր, երբ մահամերծ էր, օրինեց Ցովկւսի որդիներէն իւրաքանչիւրը, ու երկրապացեց՝ յենելով իր գաւազանին ծայրին վրայ: **22** Յաւատքով Ցովկւսի, երբ կը վախճանէր, յիշեց Իսրայէլի որդիներուն մեկնումը Եղիպատուն, ու պատուէր տուալ իր ուսկորներուն համար: **23** Յաւատքով Մովկւս, երբ ծնաւ, եթէք ամիս պահուեցաւ իր ծնողներուն կողմէ, որովհետեւ տեսան գենեցիկ մանուկը, ու չշախցան թազալորին իրամաննեն: **24** Յաւատքով Մովկւս, երբ մեծցաւ, մերժեց Փարաւոնի աղջիկին որդի կոչուիլ, **25** նախընտրելով չաշշարուիլ Աստուծոյ ժողովուրդին հետ՝ քան վայելէլ մերժին ժամանակաւոր գուարճութիւնը: **26** Աւելի մեծ հարստութիւն համարեց Թրիստոսի նախատինքը՝ քան Եգիպտոսի գանձերը,

որովհետեւ կը դիտէր վարձատրութիւնը: **27** Հաւատքն զգեց Եզիսոսը՝ առանց վախնալու թագաւորին զայրոյթէն, որովհետեւ հաստատ մնաց որպէս թէ տեսնելով Անտեսանելին: **28** Հաւատքն կատարեց զատիկը եւ արիւնան հեղումը, որպէսզի անդրանիկները բնաշնչողը չբաշի իրենց: **29** Հաւատքն Կարմիր ծովվն անցան՝ որպէս թէ ցամաքէ, ինչ որ Եզիսութիւնը փորձեցին՝ սկայն ընկղղեցան: **30** Հաւատքն Երիքով պարհապները ինկան, երբ Խրայելացիները եօթը օր դարձան անոնց շուրջը: **31** Հաւատքն Շախար պոռնիկը չկորսուեցաւ անհնազանդներուն հետ, խաղաղութեամբ ընդունած ըլլալով լրտեսները: **32** Եւ ալ ինչ ըսեմ, որովհետեւ ժամանակը պիտի պակի՞ պատմելու Գեղենի, Բարակի, Սամփսոնի, Յեփթայիի, Դաւիթի, Սամուէլի եւ ուրիշ մարգարեներու մասին, **33** որոնք հաւատքն պայքարեցան թագաւորութիւններու դէմ, արդարութիւն գրծեցին, խոստումներու հասան, առիւներու երախներ գոցեցին, **34** կրակի օրորութիւն մարեցին, սուրի բերանէ խուսափեցան, տկարութենէ օրորացան, պատերազմի մէջ ուժեղացան, օտարներու բանակներ ընկղղեցին: **35** Կիներ ընդունեցին իրենց մերեները՝ յարութիւն առած. իսկ ուրիշներ գանակուուեցան՝ չընդունելով ազատագրութիւնը, որպէսզի հասնին լաւագոյն յարութեան մը: **36** Ուրիշներ ալ փորձառութիւնը ունեցան ծաղրանքի եւ խարազանի, նաեւ կապերու ու բանտերու. **37** Քարկուուեցան, սղոցուեցան, տանջուեցան, սուրով սպաննուեցան, ոչխարի մորթերով եւ այծի մորթերով շրջեցան, զրկուելով, տառապելով, չարչարուելով, **38** (որոնց արժանի չէր աշխարհը,) մոլորելով անապատներու, լեռներու, քարյաներու եւ երկրի խոռոշներուն մէջ: **39** Ասնք բոլորն ալ ընդունեցին բարի վկայութիւնն մը իրենց հաւատքին համար, սակայն խոստումը չստացան, **40** քանի որ Աստուած մեզի համար նախատեսած էր աւելի լաւ բան մը, որպէսզի անոնք չհասնին խոստումին իրագործումին՝ “առանց մեզի:

12 Ուստի մէնք ալ, քանի որ շրջապատուած ենք այսչափ շատ վկաներու բազմութեամբ, թօթափենք ամեն ծանրաբեռնում, եւ մեղքը՝ որ դիւրա կը պաշարէ մեզ, ու համբերութեամբ վազենք մեզի առաջարկուած մոցարշալը՝ **2** նայելով Յիսուսի, մեր հաւատքի ոսակիրային եւ իրագործողին. իրեն առաջարկուած ուրախութեան համար՝ ան տոկաց խաչին, արհամարիեց ամօթը, ու բազմեցաւ Աստուծոյ զահին աջ կողմը: **3** Արդարու մտածեցէք անոր մասին, որ տոկաց մեղալորներուն իրեն դէմ այսպէս հակաճառելուն, որպէսզի ձեր անձերը չխռուման ու չպարտասին: **4** Տակալին արիւն թափելու չափ չդիմադրեցիք՝ պայքարելով մեղքին դէմ, **5** եւ մոռցաք այն յորդորը որ կը խօսի

ձեզի հետ՝ որպէս թէ որդիներու հետ. «Որդեակս, մի անտեսեր Տերոց պատիմք, ու մի պարտասիմք՝ երբ կշտամբուի իրմէ: **6** Որովհետեւ Տերը կը պատժէ իր սիրածը, եւ կը խարազանէ ամեն որդի՝ որ կ'ընդունին»: **7** Եթէ տոկաց պատիմք, Աստուած կը Վերաբերի ձեզի հետ՝ իրը որդիներ. բանի որ ով է այն որդին՝ որուն հայրը չի պատժեր գինը: **8** Իսկ եթէ ըլլալու առանց պատիմք՝ որուն բոլորը բաժնեկից են, ուրեմն ապօրինի զաւակ էք, եւ ոչ թէ հարազատ որդի: **9** Յետոյ՝ երբ մեր մարմնաւոր հայրերը կը պատժեն մեզ, կը պատկառէնիք անոնցմէ. շատ աւելի պիտի չիպատակինք հոգիներուն Յօր՝ որ ապրինք: **10** Արդարու անոնք թիշ օրեր կը պատժեն մեզ՝ իրենց դատումին համաձայն. բայց Աստուած՝ մեր օգուտին համար, որպէսզի բաժին ստանանք իր սրբութենէն: **11** Ոչ մէկ պատիմք նոյն պահուն կը թուի ուրախարար, հապա՝ տրտմարար. բայց յետոյ կու տայ արդարութեան խաղաղարար պատուղը՝ անով կրթուածներուն: **12** Ուստի հաստատեցէք թուցած ձեռքերն ու կթուտ ծովները, **13** եւ պատրաստեցէք ուղիղ արահետներ՝ ձեր ոտքերուն համար, որպէսզի ով կաղ Է՝ չխոտորի, այլ փոխարէսը բժշկուի: **14** Յետամնւան եղէ խաղաղութեան՝ բոլորին հետ, եւ սրբութեան՝ առանց որուն ոչ մէկը պիտի տեսնե Տերը: **15** Ուշադիր եղէ՝ որ ոչ մէկը զրկուի Աստուծոյ շնորհեն. դառնութեան արմատ մը բուսներով՝ թող չշրոտվէ մեզ, եւ շատեր չպղծուին անով: **16** Ոչ մէկը թող ըլլայ պոռնկող, կամ սրբայիղ՝ Եսաւի պէս, որ մէկ կերակուրի համար ծախսեց իր անդրանկութեան իրաւունքը: **17** Քանի որ գիտէք թէ յետոյ՝ երբ ուղեց ժառանգել օրինութիւնը՝ մերժուեցաւ, թէպէտ փնտուեց զայն արցունքով, որովհետեւ իր ապաշխարութիւնը անօգուտ եղաւ: **18** Արդարու դուք մօտեցած չէք շօշափեյի լերան՝ որ կը վառէր կրակով, ոչ ալ մթօւթեան, խաւարին ու մրրիկին, **19** եւ փողին շառաչին ու խօսքերուն ձայնին. զայն լաղները խնդրեցին որ այլ խօսքը այլեւս չըսուի իրենց: **20** (Արդարու չէն կրնար տոկաց աղ պատուէրին. «Եթէ նոյնիսկ անասուն մը դաշի լերան՝ պիտի քարկուուի»: **21** Այնպէս ահարկու էր երեւոյթը՝ որ Մովսէ քառա. «Սաստիկ կը զարիւրիմ ու կը դողամ»:) **22** Բայց դուք մօտեցած էք Սիսն լերան, ապրոյ Աստուծոյ քաղաքին՝ երկնային Երևանադմին, բիւրաւոր հրեշտակներու համաժողովին, **23** Երկինքը արձանագրուած անդրանիկներու համախմբումին, Աստուծոյ՝ որ բոլորին Դատաւորն է, արդարներուն հոգիներուն՝ որոնք կատարելութեան հասած՝ են, **24** Յիսուսի՝ որ նոր ուխսոի միջնորդն է, եւ սրսկումի արիւնին՝ որ կը խօսի Արէյի արիւնեն աւելի լաւ: **25** Չզուցացէք որ չմերժէք ան՝ որ կը խօսի ձեզի. որովհետեւ եթէ պատիմք չխուսափեցան անոնք՝ որ մերժեցին երկրի վրայ Աստուծոյ պատզամները տուողը, մըշափ աւելի մենք՝ եթէ երես դարձնենք Երկինքըն խօսողին: **26**

Վն ատեն անոր ձայնը շարժեց Երկիրը, իսկ հիմա խոստացած է՝ բսերվ. «Անզան մըն ալ պիտի շարժեմ. ոչ միայն Երկիրը, այլ նաև Երկինքը»: **27** Այս «անզան մըն այ» խօսքը կը բացայայտ շարժուած բաներուն փոփոխութիւնը՝ իբր շինուած բաներ, որպէսզի անշարժ բաները մնան հաստատուն: **28** Ուստի՝ ընդունած ոլլապով անշարժ թագաւորութիւն մը՝ չնորհակայ ըլլանք, եւ պաշտէնք Աստուած իրեն հաճեն կերպով, ակնածանքով ու բարեպաշտութեամբ. **29** որովհետեւ մեր Աստուածը սպառող կրակ է:

13 Յարատեւեցէք Եղբայրսիրութեան մէջ: **2** Մի մոռնաք հիւրասիրութիւնը, որովհետեւ ոմանք անով իրեշտակներ հիւրծնկանցին թաքրուն կերպով: **3** Յիշեցէք բանտարկեալները՝ որպէս թէ դուք ալ կապուած էք անոնց հետ, եւ չարչարուողները՝ որպէս թէ դուք ալ մարմին մէջ եք: **4** Ամուսնութիւնը թող պատուական համարուի բոլորէն, ու անկորինը՝ անարատ պահուի, քանի որ Աստուած պիտի ճատէ պոռնկողներն ու շնացողները: **5** Զեր վարուելակերպը թող ոլլա առանց արծարսիրութեան. բաւարարուեցէք ծեր ունեցածով, որովհետեւ ինը ըսաւ. «Բնաւ պիտի չքողում թեզ, ոչ ալ պիտի լքեմ թեզ»: **6** Նշտեւաքը վստահութեամբ ըստնք. «Տէր իմ օգնականս է, ուստի պիտի չվախնամ. մարդը ինչ պիտի ընէ ինծի»: **7** Յիշեցէք ծեզ կառավարուները՝ որ Աստուծոյ խօսքը քարոզեցին ծեզի, եւ հետեւեցէք անոնց հաւատքին՝ զննելով անոնց վարքին աւարտը: **8** Յիշուս Քրիստոս նոյնն է՝ Երեկ, այսօր ու յալիտեան: (**աթօն ց165**) **9** Մի տարուիք բազմազան եւ օտարուիդ ուսուցումներէ, քանի որ լաւ է որ սիրութ հաստատուի չնորհքրվ, եւ ոչ թէ կերակուրներով, որոնք օգտակար չեղան անոնց համաձայն ընթացողներուն: **10** Մենք ունինք զոհասեղան մը, որմէ ուտելու հրաւունք չունին անոնք՝ որ կը ծառայեն խորանին. **11** Քանի որ բանակավայրեն դուրս կ'այրուին մարմինները պին կենդանիներուն, որոնց արինը կը տարուի սրբարանը՝ քահանայապետին միջոցով, մեղքի քառութեան համար: **12** Ուստի Յիշուս ալ չարչարուեցաւ դոնէն դուրս, որպէսզի իր արինով սրբացնէ ժողովուրդը: **13** Ուրեմն Երթանք անոր՝ բանակավայրեն դուրս, կրելով իր նախատինքը. **14** Որովհետեւ մենք հոս չունինք մնայուն քաղաք, հապա կը փնտունք գայիք քաղաքը: **15** Ուստի՝ անոր միջոցով ամէն ատեն գովարանութեան զոհ մատուցանենք Աստուծոյ, այսինքն՝ իր անունը դաւանող շրթունքներուն պտուղը: **16** Բայց մի մոռնաք բարեգործութիւնն ու կարուտեալներուն հաղորդակցութիւնը, քանի որ այդպիսի զոհեր հաճեի են Աստուծոյ: **17** Անսացէք ծեզ կառավարողներուն եւ ենթարկուեցէք անոնց, որովհետեւ անոնք կը հսկեն ծեր անձերուն վրայ՝ որոնց համար հաշիւ պիտի տան. որպէսզի ուրախութեամբ ընեն այդ գործը, եւ ոչ թէ հառաջելով, քանի որ ատիկա օգտակար չէ ծեզի: **18**

Աղօթեցէք մեզի համար, որովհետեւ համոզուած ենք թէ ունինք բարի խղճնտանք ու կ'ուղենք ամէն բանի մէջ վարուի պարկեշտութեամբ: **19** Բայց արաւելապս կ'աղաքն որ ընէք ատիկա, որպէսզի աւելի շուտ վերադարձուիմ ծեզի: **20** Խաղաղութեան Աստուածը, որ մեռենտերէն վեր հանեց մեր Տէրը՝ Յիշուսը - ոչյանըներուն մեծ Ճովիւր՝ յալիտենական ուխտին արիւնով -, (**աթօն ց166**) **21** ամէն բարի գործի մէջ հաստատ ծեզ՝ իր կամքը գործադրելու, ծեր մէջ իրագործելով իր աշշւն հաճեի երածը՝ Յիշուս Քրիստոսի միջոցով, որուն փս' դարէ դար»: Ամէն: (**աթօն ց165**) **22** Կ'աղաքն ծեզի, Եղբայրներ, որ հանդութէք այս յորդորական խօսիս, որովհետեւ համառօտարար գրեցի ծեզի: **23** Գիտցէք թէ մեր Եղբայրը՝ Տիմոթեոս արձակուած է. Եթէ շուտով զայ՝ անոր հետ պիտի տեսնեմ ծեզ: **24** Բարեւեցէք բոլոր ծեզ կառավարողներն ու բոլոր սուլթերը. կը բարեւեն ծեզ անոնք՝ որ Խտախայեն են: **25** Ընորհը ծեր բոլորին հետ: Ամէն:

ՅԱԿՈԲՈՒ

1 Յակոբոս, Աստուծոյ ու Տեր Յիշուլս Քրիստոսի ծառայ, տասներկու տոհմերուն՝ որ ցրուած են ամեն կողմ. ողջոյն: **2** Եղբայրներս, բոլորովին ուրախութիւն համարեցէք՝ երբ զանազան փորձութիւններու մէջ յինաք, 3 զիտնարկ թէ ծեր հաւատքին փորձը համբերութիւնն կ'իրագործ: **4** Բայց համբերութիւնը թող ունենայ իր կատարեալ գործը, որպէսզի կատարեալ եւ ամբողջ ըլլաք, եւ ոչինչ պակսի ծեզի: **5** Իսկ եթէ իմաստութիւնն կը պակսի ծեզմ մէկուն, թող խնդրէ Աստուծմ՝ որ բոլորին կու տայ առատապես՝ առանց կշտամբելու, եւ պիտի տրուի անոր: **6** Բայց հաւատքին թող խնդրէ, առանց տատանելու. որովհետեւ ան որ կը տատանմի՝ նման է ծովուն հողմակոծեալ ու տատանեալ այիններուն: **7** Վկո՞ մարդը թող չկարծէ թէ որեւէ բան պիտի ստանայ Տերոջմն: **8** Երկմիտ մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ: **9** Նուաստ եղբայրը թող պարծենայ իր բարձրացումով, **10** իսկ հարուստը՝ իր նուաստացումով, որովինետև ինք պիտի անցնի խոտի ծաղիկն պէս. **11** Քանի որ արեւ կը ծագի այրոդ տաքութեամբ ու կը չորցնէ խոտը, անոր ծաղիկը կը թափի, եւ անոր տեսքին վայելչութիւնն ալ կը կորսուի: Վյղակ ալ հարուստը պիտի թառամի իր ճամբաներուն մէջ: **12** Երանի՞ այն մարդուն՝ որ կը տոկա փորձութեան. որովհետեւ երբ փորձարկուի եւ ընսիր գտնուի՝ պիտի ստանայ կեանքի պսակը, որ Տերը խոստացա զինք վիրույներուն: **13** Ո՞չ մէկը թող սա՞ւ՝ երբ կը փորձուի՝ «Աստուծմ! կը փորձուիմ!» որովհետեւ Աստուած չարէն չի փորձուի, ոչ ալ ինք կը փորձէ ունեւ մէկը: **14** Սական իւրաքանչիւրը կը փորձուի՝ իրապարուած ու խարուած իր ցանկութենէն: **15** Յետոյ՝ ցանկութիւնը յիանալով մեղք կը ծնանի, իսկ երբ մեղքը կատարուի՝ մահ կը ծնանի: **16** Մի՞ մոլորիք, սիրելի եղբայրներս. **17** ամեն բարի նուէր եւ ամեն կատարեալ պարզե՞ւ վերէն է, ու կ'իշնէ լոյսի Յօրմէն, որուն մէջ բնան փոփոխութիւն չկայ, ոչ ալ դառնալու շուբ: **18** Ան իր փափաքով ծնաւ մեզ՝ ճշմարտութեան խօսքով, որպէսզի մենք երախայրիք մը ըլլանք իր արարածներուն: **19** Յետեւաբար, սիրելի եղբայրներս, ամեն մարդ թող արագ ըլլայ՝ լսերու մէջ, դանդաղ՝ խօսերու մէջ, դանդաղ՝ բարկանալու մէջ. **20** որովհետեւ մարդուն բարկութիւնը չ'իրագործեր Աստուծոյ արդարութիւնը: **21** Ուստի, թօթափելով ամեն աղտեղութիւն ու չարամտութեան աւելցուք, հեղուցեամբ ընդունեցէք ծեր մէջ տնկուած խօսքը, որ կարող է փրկել ծեր անձերը: **22** Սական խօսքը գործադրողներ եղէք, եւ ոչ թէ միայն լոյսներ՝ դուք խարելով: **23** Արդարեւ, եթէ մէկը միայն լսէ խօսքը ու չգործադրէ, կը նմանի մարդու մը՝ որ հայելիք մէջ կը դիտէ իր բնական երեսը, **24** որովհետեւ կը դիտէ ինքզինք ու կ'երթայ, եւ իսկոյն կը մոռնայ թէ ինչպէս էր: **25** Բայց ան որ

ակնկառոյց կը նայի ազատութեան կատարեալ Օրէնքին ու կը կենայ անոր մէջ, - ոչ թէ մոռացկոտ լող մը ըլլայով, հասա՝ գործը կատարող մը, - երանելի պիտի ըլլայ իր ըրածին մէջ: **26** Եթէ մէկը կը կարծէ կրօնասէր ըլլայ ոչ սանձեր իր լեզուն, այլ կը խաբէ իր սիրտը, անոր կրօնասիրութիւնը փուլ է: **27** Աստուծոյ եւ Յօրը առջև՝ մաքուր ու անարատ կրօնասիրութիւնը սա է. այցելել որդերուն եւ այրիներուն՝ իրենց տառապանքին մէջ, ու ինքզինք անրիծ պահել աշխարհին:

2 Եղբայրներս, առանց աշառութեան թող ըլլայ մէր Տերոջ Յիշուլս Քրիստոսի՝ փառքի Տերոջ հաւատքը: **2** Արդարեւ եթէ ծեր ժողովարանին մէջ մտնէ մարդ մը՝ ոսկի՛ մատանիով ու փայլուն տարազով, եւ մտնէ նաեւ աղքատ մը՝ աղտոտ տարազով, **3** ու նայիք անոր՝ որ փայլուն տարազ կը կրէ, եւ ըսէք. «Դո՞ւ նստէ՞ պատիտվ», իսկ աղքատին ըսէք. «Դո՞ւ ոտքի կայնէ, կամ հին նստէ՞ պատուանդանիս բով», **4** միթէ ծեր մէջ հստրութիւն դրած չէ՞ք ըլլար, ու չար մտածումներու դատաւոր եղած: **5** Լսեցէք, սիրելի եղբայրներս. միթէ Աստուած ջընտրեց այս աշխարհի աղքատները՝ որոնք հարուստ են հաւատքով, ու ժառանգութ արքայութեան՝ որ խոստացա զինք սիրողներուն: **6** Բայց դուք անպատուեցիք աղքատները: Հարուստները չեն՝ որ կը հարստահարեն ծեզ ու հատարանները կը քաշեն: **7** Անոնք չեն որ կը հայինեն այն բարի անունը որով կոչուած էք: **8** Ուրեմն՝ եթէ դուք կը գործադրէք արքայական Օրէնքը՝ Գիրքին ըսածին հանաձայն. «Սիրէ նմկերո քու անձի՞ն» պէս», լաւ կ'ընէք: **9** Բայց եթէ աշառութիւն կ'ընէք՝ մէնք կը գործէք, եւ կը կշտամբուիք Օրէնքը՝ օրինազանցներու պէս: **10** Քանի որ ով պահէ ամրոց Օրէնքը սակայն սայշարի մէկ բանի մէջ, պարտապան կ'ըլլայ բոլորին: **11** Արդարեւ ան որ ըսաւ. «Ծնութիւն մի ըներ», ըսաւ նաեւ. «Մի սպաններ»: Ուստի եթէ շնութիւն չընես բայց սպաննես, օրինազանց կ'ըլլայս: **12** Վյղակ սիօսեցէք եւ այնպէս գործեցէք՝ որպէս թէ պիտի դատուիք ազատութեան Օրէնքով: **13** Որովհետեւ դատաստանը անողորմ պիտի ըլլայ անոր՝ որ չէ ողորմած. սակայն ողորմութիւնը կը պարծնայ դատաստանին դիմաց: **14** Բնչ օգուտ ունի, եղբայրներս, եթէ մէկը ըսէւ թէ հաւատք ունի սակայն գործեր չունենայ. միթէ հաւատքը կրնայ փրկել գինք: **15** Եթէ եղբայր մը կամ քոյ մը մերկ ըլլայ եւ օրուան կերակուրին կարօտ, **16** ու ծեզմ մէկը ըսէւ անոնց. «Գացէք յիաղաղութեամբ, տաքցէք եւ կշտացէք», բայց մարմինին հարկաւոր բաները չտայ անոնց, բնչ օգուտ ունի: **17** Վյղակ ալ հաւատքը՝ եթէ գործեր չշնունայ իրեն հետ՝ մեռած է ինքնին մէջ: **18** Նոյնիսկ մէկը կրնայ ըսէք. «Դուն հաւատք ունիս, ես ալ գործեր ունիմ. ցոյց տուր ինծի քու հաւատքը՝ առանց գործերու, իսկ ես ցոյց պիտի տամ թէզիք իմ հաւատքս՝ գործերով»: **19** Դուն կը հաւատքս թէ Աստուած պատուած մէկ է. լաւ կ'ընես:

Հեւերն ալ կը հաւատան ու կը սարսան: **20** Բայց կ'ուզե՞ն գիտնալ, ով սնուտի մարդ, թէ հաւատքը մեռած է առանց գործերու: **21** Արքահամ մեր հայր՝ գործերով չարդարացան, երբ իր որդին՝ Խսահակը մատուցանեց զիահաւեղանին Վրայ: **22** Կը տեսնես թէ հաւատքը գործակի եղաւ անոր գործերուն, ու գործերով հաւատքը կատարեալ եղաւ, **23** եւ իրագործուեցա Գիրքին խօսքը՝ որ կ'ըսէ. «Արքահամ հաւատաց Վստուծոյ, ու ատիկա արդարութիւն սեպուեցաւ անոր, եւ ինք Աստուծոյ բարեկամ կրչուեցա»: **24** Կը նկատէք թէ մարդ կ'արդարանայ գործերով, ու ոչ թէ՝ միայն հաւատքով: **25** Նմանապէս Ռախար պորոնիկն ալշարդարացան գործերով, երբ ընդունեց պատգամանալորները եւ ուրիշ ճամբարվ ուղարկեց զաններ: **26** Արդարն ինչպէս մարմինը մեռած է առանց հոգիի, այդպէս ալ հաւատքը մեռած է առանց գործերու:

3 Եղբայրներս, ձեր մէջ շատ վարդապետներ թող չըլլան, գիտնալով թէ աւելի խստութեամբ պիտի դատուինք”: **2** Ուրովիետն բոլորս ալ կը սայթաքինք շատ բաներու մէջ. եթէ մէկը չի սայթաքի հօսքով՝ կատարեալ մարդ է, կարոյ սանձելուն նաեւ ամբողջ մարմինը: **3** Ահա ծիերուն բերանը սանձ կը դնենք՝ որպէսզի հնազանդին մեզի, եւ կը կառավարենք սանոնց ամբողջ մարմինը: **4** Ահա նաւերն այ, որ այջախ մեծ են ու կը քշուին սաստիկ հովերեն, կը կառավարուին ամենափոր դեկով մը՝ ինչպէս նաւուղիդ փափարի: **5** Այդպէս ալ լեզուն պզտիկ անդամ մըն է, քայ կը պարծենայ մեծ քաներով: Ահա մըշակ նիւթ կը վառուի քիշ մը կրակով: **6** Լեզր' ալ կրակ մըն է, անիրաւութեան աշխարի մը: Լեզուն այնպէս որուած է մեր անյամներուն մէջ, որ կ'ապականէ ամբողջ մարմինը ու կը բռնկեցն քնութեան շրջանը, իսկ ինք կը բռնկի գեհեննեն: (*Geenna g1067*) **7** Գազաններու, թքչուններու, սողուններու եւ ծովային արարածներու ամեն քնութիւն՝ կը նուածուի ու նուածուած է մարդկային քնութենն: **8** Բայց ոչ մէկը կրնայ նուածել լեզուն. ան անզուսպ չար է, յի մահաբեր թոյնով: **9** Անով կ'օրինաբանենք Աստուծա ու Յայր, եւ անով կ'անհծենք մարդիկ՝ որ ստեղծուած են Աստուծոյ նմանութեամբ: **10** Միեւնոյն բերանէն կ'ելլեն օրինաբանութիւն եւ անէծք: Եղբայրներս, պէտք չէ որ այս այսպէս ըլլայ: **11** Միթէ աղբիւր մը միեւնոյն ակէն կը բիւցն անոյշ ու դառն ջուր: **12** Եղբայրներս, թօենին կրնայ ճիթապտուդ տայ, կամ որթատունկը՝ թուզ: Նմանապէս՝ ոչ մէկ աղբիւր կրնայ տայ թէ աղի, թէ անոյշ ջուր: **13** Ո՞վ որ իմաստուն ու խելացի է ձեր մէջ, բայց վարքով թոյ ցոյց տայ իր գործերը՝ իմաստութեան հեգութեամբ: **14** Բայց եթէ դառն նախանձ եւ հակառակութիւն ունենաք ձեր սիրտերուն մէջ, ճշմարտութեան դէմ մի՛ պարծենաք ու մի՛ ստէք: **15** Այս իմաստութիւնը չ'իջներ վերեն, հապա-

երկրային, չնշաւոր եւ դիւական է: **16** Որովհետեւ ուր կայ նախանձ ու հակառակութիւն, ինն կայ խանակութիւն եւ ասէն տեսակ չար քան: **17** Բայց վերեն եղող իմաստութիւնը՝ նախ անկեղծ է, յեսոյ՝ խաղաղարար, ազնիւ, իյու, լի ողորմութեամբ ու բարի պտուղներով, անկողմնակալ եւ անկեղծ: **18** Արդարութեան պտուղը խաղաղութեամբ կը սերմանուի անոնց միջոցով՝ որ խաղաղութիւն կ'ընեն:

4 Ուրկէ կը ծագին պատերազմներն ու կրիւները ձեր մէջ: Միթէ չն ծագիր ձեր կիրքերէն, որոնք կը մարտնչին ձեր անդամներուն մէջ: **2** Կը ցանկաք, բայց չունիք. կը սպաննէք ու կը նախանձիք, սակայն չէք կրնար հասնի ձեր ուզածին: Կը կոռուիք եւ կը պատերազմիք, բայց չունիք՝ որովիետեւ չէք խնդրեր: **3** Կը խնդրէ՝ սակայն չէք ստանար, որովիետեւ կը խնդրէ չարամտորն՝ որպէսզի վասնէք ձեր կիրքերուն համար: **4** Ծնացողներ, չէք գիտեր թէ այս աշխարիի բարեկամութիւնը՝ Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է. Ուրեմն ով որ կը փափաքի բարեկամ ըլլալ աշխարիի, ինքզինք թշնամի կ'ընէ Աստուծոյ: **5** Կամ կը կարծէք յէ Գիրքը ընդունայն կ'ըսէ. «Հախանձի կը տենչայ մեր մէջ բնակող հոգին»: **6** Սակայն աւելի մեծ շնորհիք մը կու տայ, ուստի կ'ըսէ. «Աստուծած կ'ընդդիմանայ ամբարտաւաններուն, բայց շնորհիք կու տայ խոնարիններուն»: **7** Ուրեմն հպատակեցէք Աստուծոյ: «Դմանդրեցէք Զարախօսին, եւ ան պիտի փախչի ծեզմէ: **8** Սօտեցէք Աստուծոյ, եւ ան պիտի ծունայ ծեզիք: Մարիեցէք ձեր ձուքերը, մեղաւորներ, ու սրբացուցէք ձեր սիրտերը, երկմիտներ: **9** Չզացէք ձեր թշուառութիւնը, սզացէք եւ լացէք. ձեր խնդրութը թոյ փոխուի սուլցիք, ու ձեր ուլրախութիւնը՝ տրումութեան: **10** Խոնարիեցէք Տերոց առջեւ, եւ ան պիտի բարձրացնէ ծեզ: **11** Մի՛ բամբասէք գիրար, եղբայրներ: Ան որ կը բամբասէ իր եղբայր կամ կը դաստէ իր եղբայր, կը բամբասէ Օրէնքը եւ կը դաստէ Օրէնքը: Իսկ եթէ դատես Օրէնքը, այլ Օրէնքը գործադրող չես, հապա՝ դատաւոր: **12** Միկ Օրէնսդիր (ու Դատաւոր) կայ, որ կարող է փրկել եւ կորսնցներ: Դուն ով որ կը դատես ուրիշը: **13** Յիմա գանք ծեզմի՝ որ կ'ըսէք. «Վսօր կամ վաղը պիտի երթանք այսինչ քաղաքը, հոն տարի մը պիտի կենանք, առեւտուր պիտի ընենք ու պիտի շահինք»: **14** (Դուն՝ որ չէք գիտեր թէ ինչ պիտի ըլլայ վաղը: **15** Քանի որ ինչ է ձեր կեանքը. արդարեւ շոգի մըն է, որ քիշ մը ատեն կ'երեւնայ, յեսոյ կ'աներեւութեանայ:) Փոխսարէնը ըսելու էիք. «Եթէ Տերը կամնայ, պիտի ապրինք եւ պիտի ընենք այս կամ այլ բանը»: **16** Բայց իմաս կը պարծենաք ձեր պոռոտախօսութեամբ. այդպիսի ամեն պարծանք չար է: **17** Ուրեմն ով որ գիտէ բարին ընել՝ բայց չ'ըներ, ատիկա մեղք է իրեն համար:

5 Հիմա զանք ձեզի՝ հարուստներ. յացէք եւ վայեցէք այն թշուառութիւններուն համար՝ որ պիտի պատահին ձեզի²: 2 Ձեր հարստութիւնը փտած է, ու ձեր հանդերձները ցեցի կեր եղած են: 3 Ձեր ոսկին եւ արծաթը ժանգոտած են. անոնց ժանգը վկայ պիտի ըլլայ ձեզի դէմ ու կրոակի պէս պիտի ուտէ ձեր մարմինը: Գանձ դիզեցիք Վերջին օրերուն համար. 4 սակայն ահա ձեր արտերը քաղող գործաւորներուն վարձքը՝ որմէ զրկեցիք զանոնք՝ կ'աղաղակէ, եւ հնձուլորներուն կանչը հասա զօրքերու Տէրոց ականջներուն: 5 Յեշտանքով ու ցովութեամբ ապրեցաք երկրի վրայ, կերակրեցիք ձեր սիրտերը՝ որպէս թէ մորթուելու օրուան համար: 6 Դատապարտեցիք, սպաննեցիք արդարը՝ որ չէր ընդրիմանար ձեզի: 7 Ուրեմն համբերատար եղէք, Եղբայրներ, մինչեւ Տէրոց գալուստը: Ահա մշակը կը սպասէ երկրի պատուական պտուղին՝ համբերատար ըլլարվ անոր համար, մինչեւ որ ստանայ առաջին անձրեւն ու Վերջին անձրեւը: 8 Դուք ալ համբերատար եղէք եւ ամրացուցէք ձեր սիրտերը, որովհետեւ Տէրոց գալուստը կը մուտենայ: 9 Մի՛ հառաջէք իրարու դէմ, Եղբայրներ, որպէսզի չդատապարտուիք: Ահա Դատաւորը կայնած է դրան առջեւ: 10 Եղբայրներս, չարչարանքներու եւ համբերատարութեան համար օրինակ առէք մարգարէներէն, որոնք խօսեցան Տէրոց անունով: 11 Ահա երանելի կը կոչենք տոլկացողները: Դուք լսեցիք Յորի համբերութեան մասին, եւ տեսաք Տէրոց անոր շնորհած վախճանը, որովհետեւ Տէրը բազմագույթ է, եւ արգահատող: 12 Բայց ամեն բանէ առաջ, Եղբայրներս, երդում մի՛ ընէք, ոչ երկնիք վրայ, ոչ երկրի վրայ. ոչ ալ ուրիշ որեւէ երդում: Դապա ձեր «այս»ն՝ այն ըլլայ, ու «ո՞չ»ը՝ ոչ, որպէսզի չինաք դատապարտութեան տակ: 13 Զեզմէ մէկը կը չարչարուի. թող աղօթ: Մէկը ոգենորուած է. թող սաղմոս երգէ: 14 Զեզմէ մէկը հիւանդ է. թող կանչէ Եկեղեցին երեցները, եւ անոնք թող աղօթեն իր վրայ՝ իւղով օծելով զինք Տէրոց անունով: 15 Հաւատրով եղած աղօթքը պիտի փրկէ հիւանդը, եւ Տէրը ուրիշ պիտի հանէ զայն. ու երէ մեղք ալ գործած է, պիտի ներուի անոր: 16 Խոստովանեցէք իրարու ձեր յանցանքները, եւ աղօթեցէք իրարու համար, որպէսզի թժկուիք: Արդարին ներգործող աղերսանքը շատ աղղեցիկ է: 17 Եղիա կիրքերու ենթակայ մարդ մըն էր՝ մեզի նման: Ան աղօթեց որ անձրեւ չտեղայ, ու երկրի վրայ անձրեւ չտեղաց երեք տարի եւ վեց ամիս: 18 Ապա հարձեալ աղօթեց, ու երկինք անձրեւ տուաւ եւ երկիր ծաղկեցուց իր պտուղը: 19 Եղբայրներ, երէ ձեզմէ ունէ մէկը մոլորի ճշնարսութենէն, ու մէկը վերադարձնէ զայն, 20 թող գիտնայ թէ ան՝ որ կը վերադարձնէ մեղալուրը իր մոլորութեան ճամբարակն, կը փրկէ անձ մը մահէն, ու կը ծածկէ մեղքերու բազմութիւն մը:

ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ

1 Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեայ, Պոնտոսի, Գալատիայի, Կապադովկիայի, Ասիայի ու Բիլթանիայի մէջ ցրուած գաղթականներուն, **2** որոնք ընտրուած են Յայր Աստուծոյ կանխագիտութեան համաձայն՝ Յոդիին սրբացումնվ, Յիսուս Քրիստոսի հնազանդութեան եւ արինին սրբկումին համար. շնորհի ու խաղաղութիւն թող շատնան ձեր վրայ: **3** Օրինեալ ըլլայ Աստուած, մեր Տէրոց, Յիսուս Քրիստոսի Յայրը, որ իր առատ ողորմներեան համաձայն Վերստին ծնաւ մեզ կենարար յոյսի մը համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մտուեներէն յարութեամբ, **4** եւ անեղծանելի, անարատ ու անթառամ ժառանգութեան մը համար՝ որ երկինքը Վերապահուած է ձեզի: **5** Դուք Աստուծոյ զօրութեամբ ու հաւատքով պահպանուած էք փրկութեան համար, որ պատրաստ է յայտնուելու վերջին ատենը. **6** ուստի ցնծացէք անով, թեպէտ հիմն՝ քիչ մը ատեն, եթէ պէտք ըլլայ, կը տրտմիք բազմազան փորձութիւններով, **7** որպէսզի ձեր հաւատքին փորձը (որ կորստական ոսկիին շատ աւելի պատուական է, թեպէտ ան կը փորձարկուի կրակով,) գտնուի գովեստով, պատիւով եւ փառքով՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան ատենը: **8** Դուք կը սիրէք զայն՝ չտեսած. կը հաւատաք անոր՝ թեպէտ հիմն չէք տեսներ զայն, եւ կը ցնծար անպատմելի ու փառաւոր ուրախութեամբ, **9** ստանայով ձեր անձերուն փրկութիւն՝ որպէս վախճանը ձեր հաւատքին: **10** Վյո փրկութիւնը վիճութեցին եւ զննեցին մարգրեները, որոնք մարգարեացան ձեզի սահմանուած շնորհիքին մասին: **11** Կը զննէին թէ ինչ կամ ինչպիսի ատեն կը բացայատէր իրենց մէջ եղած Քրիստոսի Յոդին, եթէ կանխաս կը վկյայեր Քրիստոսի չարչարանքներուն եւ անսոնց հետեւող փառքին մասին: **12** Անոնց յայտնուեցան թէ ոչ թէ իրենց՝ հապա մեզի կը սպասարկէին այն բաները, որոնք իման հարրորդեցան ձեզի անոնց միջոցով՝ որ աւետարանեցին ձեզի երկինքն որկուած Սուլր Յոդիով: Վյո բաներուն է որ իրեշտակները կը ցանկան ակնկառոյց նայի: **13** Ուստի զօտեամուցէք ձեր միտքին մէշքը, զգաստ եղէք, ու կատարելապէս յուսացէք այն չնորհիքն՝ որ պիտի տրուի ձեզի Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան ատենը: **14** Յնազանդ զաւալմերու պէտ՝ միշ համակերպիք ձեր անզիտութեան ատենուան նախկին ցանկութիւններուն: **15** Յապա, ինչպէս ձեզ կանչող սուլր է, դուք պէտք եղէք ձեր ամքող վարքին մէջ: **16** Որովհետեւ գրուած է. «Սուլր եղէք, բանի որ ես սուլր եմ»: **17** Եթէ Յայր կը կոչէք ան՝ որ առանց աչառութեան կը

դատէ իւրաքանչիւրին արարքին համեմատ, երկիւղածութեամբ ընթացէք ինչ՝ ձեր պանդիստութեան ժամանակ: **18** Որովհետեւ դուք գիտէք թէ ոչ թէ ապականացու արձաքով կամ ոսկիով ազատագրուեցաք ձեր հայրերէն աւանդուած փուլ Վարքէն, **19** հապա Քրիստոսի պատուական արինուով՝ որպէս անարատ եւ անբիծ գառի մը արինը: **20** Արդարեւ ան նախապէս ճանչցուած էք՝ աշխարհի հիմնարդութենէն առաջ, բայց այս վերջին ժամանակները երեւցաւ ձեզի համար: **21** Անոր միջոցով հաւատացիք Աստուծոյ, որ մեռեներէն յարուցանեց զայն եւ փառաւորեց զայն, որպէսզի ձեր հաւատքըն ու յոյսը ըլլան Աստուծոյ վրայ: **22** Մաքուր սիրուով շերմնանորմութեամբ սիրեցէք զիրար, քանի որ մաքրագործեցիք ձեր անձերը անկեղծ եղբայրսիրութեան համար՝ Զշմարտութեան հնազանդելով Յոդիին միջոցով, **23** ու վերստին ծնաւ ըլլարով՝ թէ թէ ապականացու հունտեն, հապա՝ անապականէն - Աստուծոյ հօսքով՝ որ կ'ապրի ու կը մնայ յալիտեան: (այս ց165) **24** Արդարեւ «ամէն մարմին խոտի պէս է, ու մարդուն ամբողջ փառքը՝ խոտի ծաղիկի պէս. խոտը կը չորնայ եւ անոր ծաղիկը կը թափի, **25** բայց Տէրոց խոսքը կը մնայ յալիտեան»: Եւ այս խօսքն է՝ որ աւետարանուեցաւ ձեզի: (այս ց165)

2 Ուրեմն, թօրափերլոյ ամէն չարամտութիւն եւ ամէն նենգութիւն, կեղծաւորութիւնները, նախանձներն ու բոլոր բամբասանները, **2** նորածին երախաններու պէս տենչացէք Աստուծոյ խօսքին անխարդուի կարին, որպէսզի ամիգ անով (մինչեւ փրկութիւնը), **3** եթէ համտեսած էք Տէրոց քաղցը ըլլալը: **4** Մօտեցէք անոր՝ ապրող բարին, որ արդարեւ մարդոցմէ մերժուած է, բայց Աստուծմն ընտրուած ու պատուական է: **5** Դուք ալ՝ ապրող բարերու պէս՝ կը շինուիք իյր հոգեւոր տաճար մը, սուրբ բահանայութիւն մը, որպէսզի մասուցանեք հոգեւոր զոհեր, Աստուծոյ ընդունեի՛ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: **6** Որովհետեւ Գիրքին մէջ ալ կայ. «Ահա Սիրոնի մէջ կը դնեմ ծայրազոյն անկիւնաբար մը, ընտիր ու պատուական, եւ ով որ հաւատայ անոր՝ բնաւ ամօթահար պիտի չըլլայ»: **7** Ուրեմն ձեզի՝ որ կը հաւատաք՝ պատուական է ան, իսկ անհնազանդերուն համար՝ «այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անկիւն եղաւ անկիւնաբարը, **8** ու սայթաքումի քար եւ գայթակութեան ժայռ» անոնց՝ որ խօսքին անհնազանդ ըլլարով կը զայթին, որուն համար ալ որոշուած էին: **9** Բայց դուք ընտրուած եղել մըն էք, թագաւորական քահանայութիւն մը, սուրբ ազգ մը, սեփական ժողովուրդ մը, որպէսզի հոչակէք առաքինութիւնները անմը՝ որ կանչեց ձեզ խաւարեն իր սպանչելի լոյսին: **10** Ժամանակին ժողովուրդ չէի՛, բայց հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն էք. առանց ողորմութեան էի՛, բայց հիմա ողորմութիւն գտաք: **11**

Սիրեինք, կ'աղաջեմ ձեզի, պանդուխտներու եւ գաղթականներու պէս՝ ես կեցէք մարմնաւոր ցանկութիւններէն, որոնք կը մարտնչին անձին դէմ: **12** Պարկէշտ վարբ ունեցէք հեթանոսներուն մէջ, որպէսզի՝ այն բանին համար որ կը բանբասեն ձեզ իր չարագործներ, այցելութեան օրը վառաւորդնեն Աստուած՝ տեսնելով ձեր բարի գործերը: **13** Ուստի հպատակեցէք ամէն մարդկային հաստատութեան՝ Տէրոց համար. ըլլայ թագաւորին՝ որպէս բարձրագոյնին, **14** ըլլայ կառավարիչներուն՝ որպէս անոր կոյմէն դրկուածներու, Վրէժ առնելու չարագործներէն եւ գովելու բարեգործները: **15** Որովհետեւ Աստուծոյ կամքն է որ պապանձեցնէք անմիտ մարդոց անգիտութիւնը՝ բարիք գործելով. **16** Ըլլայով ազատ բայց գործածելով ձեր ազատութիւնը ոչ թէ որպէս չարամտութեան ծածկոց, հապա՞ իր Աստուծոյ ծառաներ: **17** Պատուեցէք բոլորը. փիրեցէք եղբարները. վախցէք Աստուծմ. պատուեցէք թագաւորը: **18** Ծառաներ, հպատակեցէք ձեր տէրերուն ամբողջ երկիւղածութեամբ. ոչ միայն բարիներուն եւ ազգիներուն, այլ նաև կամակորներուն: **19** Քանի որ եթէ մէկը՝ Աստուծոյ հանդէպ բարի խոճմտանքով՝ տոկա անիբաւորէն չարչարուելու տրտմութեան, ասիկա շնորհը մըն է: **20** Արդարեւ գովեստի արժանի ինչ կայ, եթէ տոկա՞ մինչ կը կոփահարուիք մեղանչած Ըլլայով: Բայց եթէ տոկա՞ մինչ կը չարչարուիք բարիք գործած ըլլայով, ասիկա շնորհը մըն է Աստուծոյ բով: **21** Քանի որ դուք կանչուեցաք այս բանին համար, որովհետեւ Քրիստոն ալ չարչարուեցաւ ձեզի համար եւ օրինակ թողորց ձեզի՝ որպէսզի հետեւիք իր հետքերուն: **22** Ան մեղք չգործեց, ոչ ալ նենգութիւն գտնուեցաւ անոր բերանին մէջ: **23** Երբ կը հեգնուեր, փոխարէնը չէր հեգներ. կը չարչարուեր, բայց չէր սպառնար, հապա կը յանձնէր ինքինիք արդարութեամբ դաստողին: **24** Կնք բաւեց մեր մեղերոր խաչախայտին վրայ՝ իր մարմինով, որպէսզի՝ զերծ Ըլլայով մեղքէն՝ ապրինք արդարութեան համար: Դուք անոր վերեբնոր թշկուեցաք. **25** Որովհետեւ մոլորեալ ոչխարներու պէս էիր, բայց իհմա վերադարձաք ձեր անձերուն Հովիլին եւ Տեսուչն:

3 Նմանապէս դուք, կինք, հպատակեցէք ձեր ամուսիններուն, որպէսզի եթէ նոյնիսկ ոմանը չանան խօսին, շահուին առանց խօսիք կիներուն վարքով, **2** մինչ կը տեսնեն ձեր մաքրակենցաղ ու երկիւղած վարքը: **3** Ձեր զարդարանքը թող չըլլայ դուրսէն՝ մազերու հիւսերով, ուսկիներու չարերով կամ շբեր հանդերձներ հագնելով, **4** հապա ձեր զարդը թող Ըլլայ սիրտին ծածուկ մարդը, հեզ եւ հանդարտ հոգիի մը անապականութեամբ, ինչ որ թանկագին է Աստուծոյ առջեւ: **5** Որովհետեւ ժամանակին սուրբ կինք իր յուսային Աստուծոյ, այսպէս կը զարդարէին իրենք զիրենք՝

հպատակելով իրենց ամուսիններուն, **6** հնչպէս Սառա կը հնազանդէր Աբրահամի՝ տէր կոչելով զայս: Դուք անոր զաւակներն եք, քանի բարիք կը գործէք ու չէք վախնար որեւէ սարսափէ: **7** Նմանապէս դուք, ամուսիններ, գիտակցելով բնակեցէք անոնց հետ, պատուելով կինքերը իրը աւելի տկար անօթներ եւ կեանքի շնորհիքն ժառանգակիցներ, որպէսզի ձեր աղօթքները ընդհատուին: **8** Վերջապէս, բոլորդ եղէք համախոն, կարեկից, եղբայրասէր, գրած ու բարեկիրու: **9** Չարիքի փոխարէն չարիք մի հաստուցանէք, կամ հեգնանքի փոխարէն՝ հեգնանք. այլ ընդհակառակը՝ օրինեցէք, գիտանլով թէ ատոր համար կանչուեցաք, որպէսզի օրինութիւն ժառանգէք: **10** Որովհետեւ «ան որ կ'ուզէ կեանքը սիրել ու բարի օրեր տեսնե, թող դադրեցնէ իր լեզուին չարխսութիւնը, եւ իր շրթունքը խարեւութիւն թող չխօսի: **11** Չարութենէ թող իհնանայ ու բարիք գործէ: Խաղաղութիւն թող փնտու եւ անոր հետամուս Ըլլայ: **12** Որովհետեւ Տէրոց աչքերը արդարներուն վրա են, ու իր ականջները բաց են անոնց աղերսանքին. բայց Տէրոց երեսը չարագործներուն դէմ է»: **13** Եւ ո՞վ պիտի չարչարէ ձեզ՝ եթէ դուք ննանիք բարիին: **14** Բայց նոյնիսկ եթէ չարչարուիք արդարութեան համար՝ երանեյի եք, եւ մի վախնաք անոնց ահեն, ու մի վրդովիք: **15** Յապա սրբացուցէք Տէր Աստուածը ձեր սիրտերուն մէջ, եւ միշտ պատրաստ եղէք հեգութեամբ ու երկիւղածութեամբ զատագովական ներկայացնելու ամեն մէկուն՝ որ կը խնդրէ ձեզմէ ձեր մէջ եղած յոյսին պատճառը. **16** Բարի խոճմտանք ունեցէք, որպէսզի՝ այն բանին համար որ կը բանբասեն ձեզ իրը չարագործներ, ամօթահար Ըլլան անրնք՝ որ կը պախարակեն Քրիստոսով եղած ձեր բարի վարքը: **17** Որովհետեւ աւելի լաւ է չարչարուիի - եթէ այդ է Աստուծոյ կամքը - բարիք ընելով, բան թէ չարիք ընելով: **18** Արդարեւ Քրիստոն ալ մէկ անգամ չարչարուեցա՞լ՝ մեղքերու համար, Արդարը՝ անարդարներուն համար, որպէսզի մուտքան մեզ Աստուծոյ: Ան մարմինով մեղուեցաւ, բայց Հոգիով կեանք ստասա, **19** եւ անով ալ զնա ու բարողեց բանտի մէջ եղած հոգիներուն: **20** Անոնք ժամանակին անհնազանդ եղան, երբ Աստուծոյ համբերատարութիւնը կը սպասէր անոնց՝ Նոյի օրերը, մինչ տապանը կը կերտուելու: Անոր մէջ թիշեր, այսինքն ուշ անձ, փրկուեցան ջուրէն: **21** Անոր կրկնատիպը եղող մէկրտութիւնն ալ իհմա կը փրկէ մեզ, (ոչ թէ մարմինին աղտօ լթելը, հապա Աստուծոյ հանդէպ բարի խոճմտանքի մը յանձնառութիւնը,) Յիսուս Քրիստոսի յարութեամբ: **22** Ան երկինք գացած՝ Աստուծոյ աջ կողմն է, եւ իրեշտակները, իշխանութիւններն ու գօրութիւնները հպատակած են իրեն:

4 Ուրեմն, քանի որ Քրիստոս չարչարուեցաւ մեզի համար՝ մարմինով, դուք այգինուեցեք նոյն մտադրութեամբ: Որովհետեւ ան որ չարչարուած է մարմինով՝ դադրած է մեղանչել, **2** որպէսզի՝ իր մարմինին մեջ մնացած ժամանակը՝ այլևս ապրի ոչ թէ մարդոց ցանկութիւններուն համաձայն, հապա՝ Աստուծոյ կամքին համաձայն: **3** Որովհետեւ կը բաւէ մեզի գործադրած ըլլայ հեթանոսներուն կամքը՝ մեր կեանքին անցած ժամանակը, երբ կ'ընթանայինք ցոփութիւններու, ցանկութիւններու, գիննմլութիւններու, գեխութիւններու, արբեցութիւններու եւ անօրէն կրօպաշտութիւններու մէջ: **4** Անոնք տարօրինակ կը սեպէն, որ դուք չեք սուրար իրենց հետ դեպի նոյն անառակութեան ծայրայեղութիւնը, ու կը հայինեն ձեզի: **5** Անոնք հաշի պիտի տան անո՞ր՝ որ պատրաստ է դատել ողջերն ու մերենները. **6** Քանի որ սա նպատակով մերեններնն ալ աւետարանուեցաւ, որպէսզի դատուին մարմինով՝ մարդոց համեմատ, իսկ ապրին հոգիով՝ Աստուծոյ համաձայն: **7** Սակայն ամէն բանի վախճանը մօտեցած է ուրեմն խոհեն եղեք, եւ արթոնն կեցէք՝ աղօթելու համար: **8** Ամէն բանէ առաջ՝ շերմեռանդ սէր ունեցեք իրարու հանդէպ, որովհետեւ սէրը կը ծածկէ մեղքերու բազմութիւնը: **9** Յիւրաքա՞ր եղեք իրարու հանդէպ՝ առանց տրտնջելու: **10** Քանի ձեզմէ իւրաքանչիւրը ստացած է շնորհ մը, սպասարկեցէք զայն իրարու՝ Աստուծոյ բազմազան շնորհին բարի տնտեսներուն պէս: **11** Եթէ մէկը խօսի, թող խօսի Աստուծոյ պատգամներուն պէս. եթէ մէկը սպասարկէ, թող սպասարկէ Աստուծոյ հայթայթած ոյժին համեմատ. որպէսզի ամէն բանի մէջ Աստուծ փառաւորուի Ցիսուս Քրիստոսի միջոցով, որուն կը պատկանին փառքն ու զօրութիւնը դարէ դար: Ամէն: (*աթո g165*) **12** Սիրենինք, տարօրինակ մին սեպէր այն փորձութեան իրդեհը, որ կ'ըլլայ ձեզ փորձելու համար, որպէս թէ օտար բան մը կը պատահի ձեզի: **13** Յապա ուրախացք՝ քանի որ կը հաղորդակցիք Քրիստոսի չարչարաններուն, որպէսզի անոր փառքի յայտնութեան ատենն ալ ուրախանաք ցնծութեամբ: **14** Եթէ նախատուիք Քրիստոսի աննմկն համար՝ երանելիք, որովհետեւ փառքի (ու զօրութեան) եւ Աստուծոյ նոգին հանգչած է ձեր վրայ, արդարեւ ան կը հայինուի անոնցմէ, բայց կը փառաւորուի ձեզմէ”: **15** Ձեզմէ ոչ մէկը թող չարչարուի իրը մարդասպան, կամ գոյք, կամ չարագործ, կամ իրը ուրիշին միջամուիւ: **16** Սակայն եթէ չարչարուի իրը քրիստոնեայ՝ թող չամչնայ, հապա թող փառաւորէ Աստուծած այս մասին: **17** Որովհետեւ ատենը եկած է՝ որ դատաստանը սկսի Աստուծոյ տուննեն: Ու եթէ նախ սկսի մեզմէ, հապա ինչ պիտի ըլլայ վախճանը անոնց՝ որ չեն անսար Աստուծոյ աետարամին: **18** Եթէ արդարը հազիւ կը փրկուի, ինչ պիտի ըլլան՝ ամբարիշտն ու մեղաւորը: **19** Յետեւաբար, անոնք որ կը

չարչարուին Աստուծոյ կամքին համաձայն, բարիք գործելով թող աւանդնեն իրենց անձերը անոր՝ իրը հաւատարիմ Արարիշին:

5 Կը յորդորեմ ձեր մէջ եղող երեցները, ես ալ ըլլայով երեց իրենց պէս, Քրիստոսի չարչարանքներուն վկայ, նաեւ հաղորդակից այն փառքին՝ որ պիտի յայտնուիւ:- **2** Ինովուեցէք Աստուծոյ հօնը՝ որ ձեր մէջ է, տեսուչ ըլլայով՝ ոչ թէ հարկադրաբար, հապա՝ կամովին. ոչ թէ ամօյայի շահախնդրութեամբ, հապա՝ յօժարութեամբ. **3** ոչ ալ տիրապետելով թեմին վրայ, հապա՝ տիպար ըլլայով հօտին. **4** ու երբ Յովուապետոր երեւնայ, պիտի ստանաք փառքի անթառամ պսակը: **5** Նմանապէս դրու, դեռատիններ, հպատակեցէք տարեցներուն: Բոլորդ իրարու հպատակելով՝ խոնարհութիւնն հազէք. որովհետեւ «Աստուծած կ'ընդդիմանայ ամբարտաններուն, բայց շնորհք կու տայ խոնարհներուն»: **6** Ուրեմն խոնարհեցէք Աստուծոյ հզօր ձեռքին տակ, որպէսզի ժամանակին բարձրացնէ ձեզ: **7** Ձեր ամէն հոգը ձգեցէք անոր վրայ, որովհետեւ ան կը հոգայ ձեզ: **8** Զգանս եղեք, արթոնն կեցէք. որովհետեւ ձեր սոսիբ՝ Չարախօսով՝ կը շրջի մննչող առիթիք պէս, փնտռելով թէ ով կլլէ: **9** Դմանդրեցէք անոր՝ ամուր հաւատորով, գիտնալով թէ ձեր եղայրներն ալ աշխարհի մէջ կը կրտն նոյն չարչարանքներլոր: **10** Եւ ամէն շնորհքի Աստուծածը, որ իր յալիտենական փառքին կանչեց մեզ Քրիստոս Ցիսուսի միջոցով, ձեզ կատարեալ պիտի ընէ, ամիացնէ, ուժովցնէ եւ անսասան հիմերու վրայ դնէ, երբ չարչարուիք թիշ մը ատեն: (*աթօն g166*) **11** Իրէն են փառքը եւ զօրութիւնը դարէ դար: Ամէն: (*աթօն g165*) **12** Սիրուանոսի միջոցով, որ ինչպէս կը սեպէմ հաւատարիմ երեայր մըն է, գրեցի ձեզի համաօստաբար, յորդորելով ու վկայելով թէ այս է Աստուծոյ ճշմարիտ շնորհքը, որուն մէջ հաստատ կեցած էք: **13** Կը բարեւէ ձեզ Բարեկրնի մէջ եղած եկեղեցին, որ ընտրուած է ձեզի հետ, նաեւ Մարկոս՝ իմ որդիս: **14** Բարեւէցէք զիրար սիրոյ համբոյրով: Խաղաղութիւնն ձեր բոլորին՝ որ Քրիստոս Ցիսուսի մէջ էք: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ

1 Սիմոն Պետրոս, ծառայ եւ առաքեալ Յիսուս Քրիստոսի, անոնց՝ որոնց վիճակուած է նոյն պատուական հաւատքը մեզի հետ, Աստուծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի արդարութեամբ. **2** շնորհի եւ խաղաղութիւն թող շատնան ձեր վրայ Աստուծոյ եւ մեր Տերոց՝ Յիսուսի ճանաչումով: **3**

Վրդարեւ իր աստուածային զօրութիւնը պարգևեց մեզի ամեն ինչ՝ որ կը Վերարերի կեանքի ու բարեպաշտութեան, ճանչենով ան՝ որ կանչեց մեզ փառքի եւ առաքինութեան: **4** Աստումով ամենամեծ ու պատուական խոստումներ պարգեւուած են մեզի, որպեսզի անոնցմով հաղորդակցիք աստուածային բնութեան՝ փախչելով ապականութենեն, որ ցանկութենեն յառաջացած է աշխարհի մէջ: **5** Ասոր համար ալ՝ ամբողջ փութաջանութեամբ աւելցուցք ձեր հաւատքին վրայ առաքինութիւն, առաքինութեան վրայ՝ գիտութիւն, **6** գիտութեան վրայ՝ ժուժկալութիւն, ժուժկալութեան վրայ՝ համբերութիւն, համբերութեան վրայ՝ բարեպաշտութիւն, **7** բարեպաշտութեան վրայ՝ եղայրսիրութիւն, ու եղայրսիրութեան վրայ՝ սէր: **8** Որովհետեւ եթէ այս բաները ըլլան ձեր մէջ եւ աւելնան, անգործ ու անպտուղ չեն ըներ ձեզ մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի ճանաչումով: **9** Բայց ան՝ որուն մէջ այս բաները չկան՝ կոյր է, կարճատես, եւ մոռցած է իր հին մնջերեն մաքրուած ըլլալի: **10** Ուստի, եղայրներ, առաւելապես ջանացք՝ որ հաստատէր ձեր կոչումն ու ընտրութիւնը, որովհետեւ ասիկա ընելով բնաւ պիտի չսայրաթիք. **11** արդարեն այսպէս է որ ճոյնութեամբ պիտի հայրայթուի մեզ մեր Տերոց ու Փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի յաւիտենական թագաւորութեան մուտքը: (*αἰστοῖος γε16*) **12** Ուստի երեք անհոգ պիտի չըլլամ միշտ յիշեցնելու ձեզի այս բաները, թէպէտ գիտէր եւ ամրացած էք ներկայ ճշմարտութեան մէջ: **13** Իրաւացի կը համարեմ, այնքան աստեն որ այս մարմինին մէջ են, յիշեցնելով ձեզ արթուն պահեն, **14** գիտնալով թէ շուտով պիտի լքեմ այս մարմինս, ինչպէս մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոս բացայատեց ինծի: **15** Ուստի պիտի ջանամ որ միշտ յիշէր այս բաները՝ այս աշխարհին մեկնելես ետքն ալ: **16** Վրդարեւ մենք չինուեցանք յերիւածոյ առասպեկներու, երբ գիտուցինք ձեզի մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնն ու գալուստը, հապա ալյանատես եղանք անոր մեծափառութեան: **17** Որովհետեւ ինք պատի եւ փառք ստացաւ Յայր Աստուծմէ, երբ այն մեծափայելու փառքէն այսպիսի ծայն մը եկաւ իրեն. «Այս է իմ սիրելի Որդիս՝ որուն ես հաճեցայ»: **18** Ու մենք լսեցինք երկինքէն եկած այս ձայնը, երբ անոր հետ էինք սուրբ լերան վրա:

19 Նաեւ ունինք մարգարեական խօսքը՝ որ աւելի հաստատուն է, ու նպաստաւոր է՝ ուշադիր ըլլա անոր, որպէս թէ մուշ տեղը լուսաւորող ճրագի մը, մինչեւ որ օրը լուսնայ եւ արուսեակը ծագի ձեր սիրտերուն մէց: **20** Բայց նախ սա գիտքէք՝ թէ Գիրքերուն ոչ մէկ Մարգարեութիւնը ունի իր յասուկ մեկնութիւնը. **21** որովհետեւ Մարգարեութիւնը երեք չտրուեցաւ մարդոց կամքին համաձայն, հապա Աստուծոյ սուրբ մարդիկը խօսեցան՝ մղուած Սուրբ Յոզիէն:

2 Բայց նաեւ սուտ մարգարեներ կային ժողովուրդին մէջ, ինչպէս ձեր մէջ այլ պիտի ըլլան սուտ վարդապետներ, որոնք գաղտնի պիտի ներմուծեն կորստարեր հերծուածներ, եւ ուրանալով զիրենք գնող Տերը՝ արագահաս կորուստ պիտի թերեն իրենց վրայ: **2** Շատեր պիտի հետեւին անոնց կորստարեր ճամբաներուն”, եւ անոնց պատճառով ճշմարտութեան ճամբան պիտի հայոյուի: **3** Անոնք ազակութեամբ ու շինծու խօսքերով պիտի շահագործեն ձեզ, սակայն անոնց դատաստանը՝ վաղուց պատրաստ ըլլալով՝ անգործ չէ, եւ անոնց կորուստը չի նրափէր: **4** Վրդարեւ Աստուած չխնայեց մեղանչած հրեշտակներուն, հապա նետեց տարտարոսը ու մատնեց մթութեան կապաներուն՝ դատաստանի վերապահելու համար: (*Tartaros ց5020*) **5** Նաեւ չխնայեց նախկին աշխարհին. Բայց պահեց Նոյ՝ ութերորդ անձը, արդարութեան բարողիք, երբ զրիենդոր թերաւ ամբարիշտներու աշխարհին վրայ: **6** Մոխիրի վերածելով Սորոնի ու Գոմորի քաղաքները՝ դատապարտեց զանոնք կործանումով, եւ օրինակ դարձուց յետազայ ամբարիշտներուն. **7** սակայն ազատեց արդար Ղովտը, որ ընկճուած էր անօրեններուն շուայտ վարդէն: **8** Որովհետեւ անոնց մէջ բնակող այդ արդարը, տեսնելով ու լսելով անոնց անօրեն գործերը, օրէ օր կը տանջէր իր արդար անձը:) **9** Տերը գիտէ բարեպաշտները ազատել փորձութենէ, եւ անարդարները վերապահել դատաստանի օրուան՝ պատուհասի համար. **10** մմանաւանդ անոնք՝ որ կ'ընթանան մարմինի ետեւէն՝ պիծութեան ցանկութեամբ, ու կ'արհամարիեն տէրութիւնը: Ցանդուան եւ ինքնահաւան ըլլալով՝ չեն դոդար փառաւորներուն հայոյերով, **11** մինչեւ հրեշտակները՝ որ անոնցմ աւելի մեծ են ոյժով ու կարողութեամբ՝ Տերոց առջեւ հայոյալից դատավճիռ չեն արձակեր՝ անոնց դէմ: **12** Իսկ ասոնք կը հայոյեն իրենց չզիտցած բաները. սակայն բնութեան անբան կենդանիներուն պէս, (որոնք եղած են որսի եւ ապականութեան համար,) պիտի ապականին իրենց ապականութեան մէջ, **13** ստանալով անիրաւութեան վարձատրութիւնը: Ասոնք ցերեկուան մէջ եղած հեշտանքը հաճոյը կը համարեն: Բիծ ու արատ են, գուարճանալով իրենց խարեւութիւններով՝ մինչ խարիսճանք

կ'ընեն ծեզի հետ: **14** Շնութեամբ լի աչքեր ունին, որոնք երեք չեն դադրի մեղանչել՝ խաբելով անհաստատ անձերը: Ազահութեան Վարժուած սիրտ ունին, եւ անհծեալ զաւակներ են: **15** Ուղարի ճամբան ծգելով մոյորեցան՝ հետեւելով ԲԵԿՄԵԱՆ Քաղաքամի ճամբային, որ սիրեց անիրաւութեան վարձը. **16** Բայց կշտամրուեցա իր օրինազանցութեան համար, երբ մունց էջ՝ հօսելով մարդկային ճայնով՝ արգիլց մարգարեին անմտութիւնը: **17** Ասոնք անջուր աղբիւներ են, ու փոյթորիկէն բշուած ամպեր, որոնց վերապահուած է խաւարին մթութիւնը յալիտեան: (*questioned*) **18** Քանի որ երբ կը խօսին ունայնութեան յոխորտարանութիւններ, մարմինի ցանկութիւններով, ցոփութիւններով կը խարեն անմին՝ որ հազիւ փախեր էին մոյորութեան մեջ ընթացողներէն: **19** Ազատութիւն կը խոստանան անոն, մինչդեռ իրենք ստրուկներ են ապականութեան. որովհետեւ մէկը ինչ քամէ որ պարտուի, ստրուկ կ'ըլլայ անոր: **20** Արդարեւ եթէ իրենք, փախչել ետք աշխարհի պղծութիւններէն՝ Տեր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի ճանապունով, դարձեալ կաշկանդուին ու պարտուին անոնցմէ, իրենց վախճանը աւելի գեշ կ'ըլլայ առաջին վիճակէն: **21** Որովհետեւ աւելի լաւ կ'ըլլար իրենց՝ որ բնաւ չգիտնային արդարութեան ճամբան, քան թէ՝ գիտնայլ ետք՝ հեռանային իրենց աւանդուած սուրբ պատուիրանէն: **22** Սակայն իրենց պատահեցաւ ինչ որ ճշմարիտ առակը կ'ըսէ. «Շունը կը վերադառնայ իր փսխածին, ու լուացուած խոզը՝ ցեխին մեջ թաւալելու»:

3 Սիրեխներ, այս երկրորդ նամակն է որ կը գրեմ ծեզի: Երկութին մեջ ալ՝ յիշեցնելով արյուն կը պահեմ ծեր անկերծ միտքը, **2** որպէսզի յիշէք սուրբ մարգարէններուն նախապէս ըսած խօսքերը, նաեւ մեր՝ այսինքն Տերոց ու Փրկիչին առաքեալներուն պատուէրը: **3** Նախ սա գիտցէք՝ թէ վերջին օրերը պիտի զան ծաղրողներ, որոնք պիտի ընթանան իրենց սեփական ցանկութիւններուն համածայն: **4** Եւ պիտի ըսեն. «Մ'որ է անոր զարուատին խոստումը, որովհետեւ հայրերուն ննջելն ի վեր՝ ամեն քան կը մնայ այնպէս, ինչպէս որ էր արարչութեան սկիզբ»: **5** Քանի որ անոնք կ'ուզեն սա թաքուն պահեն, թէ երկինք վաղուց կար Աստուծոյ խօսքով, ու երկիր միասին կանգուն էր՝ ջուրերէն եւ ջուրերուն մէջտեղ: **6** Անոնք կորսուեցաւ այն ատենուան աշխարհ՝ ջրիեղեղով: **7** Իսկ երկինքն ու երկիրը որ կան հիմա՝ պահեստի դրուած են նոյն խօսքով, վերապահուած կրակի համար՝ մինչեւ դատաստանին եւ ամբարիշտ մարդոց կորուստին օրը: **8** Բայց, սիրեխներ, սա մէկ քանը թող թաքուն չմնայ ծեզմէ, թէ Տերոց քով՝ մէկ օրը հազար տարուան պէս է, ու հազար տարին՝ մէկ օրուան պէս: **9** Տերը չի յապահիր իր խոստումը գործադրելու մեջ, ինչպէս ոմանք յապաղած կը

համարեն, հապա՝ համբերատար է մեզի հանդէպ. որովհետեւ կը փափարի որ ոչ մէկը կորսուի, հապա՝ բոյոր ընդունին ապաշխարութիւննը: **10** Սակայն Տերոց օրը պիտի զայ գոյի պէս: Վյո ատեն երկինքը պիտի անցնի շառաչիւնով, տարրերը քռնկելով պիտի անցատուին, իսկ երկիրը եւ անոր մէջ երոյ գործերով պիտի այրուին: **11** Ուրեմն, քանի որ այս բոյոր քանները պիտի լուծուին, ինչպիսի մարդիկ պէտք է ըլլաք՝ սուրբ վարքով ու բարեպաշտութեամբ, **12** սպասելով եւ փութալով Աստուծոյ օրուան զայրևստին, երբ հրավար երկինքը պիտի լուծուի, ու տարրերը քռնկելով պիտի հալին: **13** Սակայն մենք՝ իր խոստումին համածայն՝ կը սպասենք նոր երկինքի մը եւ նոր երկրի մը, որոնց մէջ արդարութիւնը կը քնակի: **14** Ուստի, սիրեխներ, սպասելով աստոն՝ փութացք՝ որ ան գտնէ ծեզ խաղաղութեան մեջ, անբիծ եւ անարատ. **15** Վիրկութիւնն համարեցէք մեր Տերոց համբերատարութիւնը, ինչպէս մեր Վիրեյրը՝ Պօղոս ալ գրեց ծեզի, իրեն տրուած իմաստութեամբ: **16** Բոյոր նամակներուն մէջ ալ կը խօսի այս քաններուն մասին. անոնց մեջ կան քանի մը դժուարիմաց խօսքեր, որ տգետներն ու անհաստատները կը խեղաթիւրեն՝ ինչպէս միւս Գիրեերն ալ՝ իրենց սեփական կորուստին համար: **17** Ուրեմն դուք, սիրեխներ, կանխաւ գիտնալով այս քանները, զգուշացք՝ որ չինաք ձեր ամբութենէն՝ տարուած անօրէններուն մոյորութենէն: **18** Յապա աճեցիք շնորհքով, եւ մեր Տերոց ու Փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի գիտութեամբ: Անոր փս'ոք թէ հիմա, թէ՝ մինչեւ յալիտեանական օրը: Ամեն: (*ան ց165*)

ԱՌԱՋԻՆ

ՅՈՎՃԱՆՈՒ

1 Կեանքի խօսքին մասին - որ սկիզբէն էր, որ մենք լսեցինք, որ մեր աշքերով տեսանք, որ դիտեցինք ու մեր ձեռքերը շօշափեցին. **2** (արդարն կեանքը յայտնուեցա, մենք տեսանք զայն, եւ կը վկայնք ու կը պատմենք ձեզի այդ յալիտենական կեանքին մասին, որ Յօրը քով էր եւ յայտնուեցա մեզի) - (աթոն ց166) **3** հին որ տեսանք ու լսեցինք՝ կը պատմենք ձեզի, որպեսզի դուք ալ հաղորդութիւն ունենաք մեզի հետ: Մեր հաղորդութիւնը Յօրը հետ է, եւ իր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի հետ: **4** Կը գրենք ձեզի այս բաները, որպեսզի ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: **5** Եւ սա է այն պատզամք՝ որ լսեցինք իրմէ ու կը հաղորդենք ձեզի, թէ Աստուծ լոյս է, եւ անոր մեջ բնաւ խաւար չկայ: **6** Եթէ ըսենք. «Մենք հաղորդութիւն ունինք անոր հետ», սակայն խաւարի մեջ ընթանանք, կը ստենք ու չենք կիրարկեր ճշմարտութիւնը: **7** Իսկ եթէ լոյսի մեջ ընթանանք, ինչպէս ան լոյսի մեջ է, հաղորդութիւն կ'ունենանք իրարու հետ, եւ անոր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի արինը կը մաքրէ մեզ ամէն մերք: **8** Եթէ ըսենք. «Մենք մեղք մը չունինք», կը խարենք մենք մեզ, ու ճշմարտութիւն չկայ մեր մեջ: **9** Իսկ եթէ խոստովանինք մեր մեղքերը, ան հաստարիմ եւ արդար է՝ ներելու մեր մեղքերը, ու մարդելու մեզ ամէն անիրաւութեն: **10** Եթէ ըսենք. «Մենք մեղանչած չենք», ստախոս կը նկատենք՝ զայն, եւ անոր խօսքը մեր մեջ չէ:

2 Որդեակներս, կը գրեմ ձեզի այս բաները՝ որպեսզի չմոռանչէք. իսկ եթէ մեկը մեղանչէ, Յօրը քով ունինք Բարեխոս մը՝ Յիսուս Քրիստոս արդարը: **2** Ան է մեր մեղքերուն բաւութիւնը. եւ ոչ միայն մեր, այլ նաև ամքող աշխարհի մեղքերուն: **3** Եթէ պահենք անոր պատուիրանները, ասնկ կը գիտնանք թէ կը ճանչնանք զայն: **4** Ով որ կ'ըսէ. «Ես կը ճանչնամ զայն», բայց չի պահեր անոր պատուիրանները, ստախոս է, եւ իր մեջ ճշմարտութիւն չկայ: **5** Բայց ով որ կը պահէ անոր խօսքը, Աստուծոյ սէրը իրապէս կատարեալ է իր մեջ. ասնկ կը գիտնանք թէ անոր մեջ ենք: **6** Ով որ կ'ըսէ թէ կը բնակի անոր մեջ, պարտաւոր է ընթանալ այնպէս՝ ինչպէս ան ընթացաւ: **7** Եղբայրներ, կը գրեմ ձեզի ոչ թէ նոր պատուիրան մը, հապս իին պատուիրան մը՝ որ սկիզբէն ունեիք: Յին պատուիրանը այն խօսքն է՝ որ դուք սկիզբէն լսեցիք: **8** Դարձեալ՝ կը գրեմ ձեզի նոր պատուիրան մը, որ ճշմարիտ է անոր մեջ եւ ձեր մեջ. որովհետեւ խաւար կ'անցնի ու ճշմարիտ լոյսը արդէն կը փայլի: **9** Ան որ կ'ըսէ թէ լոյսի մեջ է եւ կ'ատէ իր Եղբայրը, տակալին խաւարի մեջ է: **10** Ան որ կը սիրէ իր Եղբայրը, կը բնակի լոյսի մեջ, ու զայթակութիւն չկայ իր մեջ: **11** Բայց ան որ կ'ատէ

իր Եղբայրը՝ խաւարի մեջ է, խաւարի մեջ կը քայէ եւ չի գիտեր թէ նոր կ'Երթա, որովհետեւ խաւարը կոլոցուցած է իր աշքերը: **12** Կը գրեմ ձեզի, որդեակներ, որովհետեւ ձեր մեղքերը ներուած են ձեզի՝ անոր անունին համար: **13** Կը գրեմ ձեզի, հայրեր, որովհետեւ դուք ճանչեցիք Զարին: **14** Գրեցի ձեզի, զաւակներ, որովհետեւ դուք ճանչցար Յայրը: Գրեցի ձեզի, հայրեր, որովհետեւ դուք ճանչցար Արդին: **15** Մի սիրեք աշխարհը, ոչ ալ ինչ որ աշխարհի մեջ է: **16** Եթէ մեկը կը սիրէ աշխարհը, Յօրը սէրը չկայ իր մեջ, որովհետեւ ամեն ինչ որ աշխարհի մեջ է՝ մարմինի ցանկութիւնը, աշքերու ցանկութիւնը եւ այս կեանքին ամբարտաւանութիւնը՝ Յօրմն չէ, հապս այս աշխարհին է: **17** Աշխարհին ալ կ'անցնի, անոր ցանկութիւնն ալ բայց ա՞ն որ կը գործադրէ Աստուծոյ կամքը՝ կը մնայ յալիտեան: (աթօն ց165) **18** Չաւակներ, վերջին ժամն է. եւ ինչպէս լսեցիք թէ Ները պիտի զայ, արդէն շատ ներեր կան. ատկէ կը գիտնանք թէ Վերջին ժամն է: **19** Անսոր մեր մեջն ելան, բայց մեզմէ չէին, որովհետեւ եթէ ըլլային մեզմէ, կը մնային մեզի հետ: Բայց մեզմէ ելան, որպեսզի բացայայտուի թէ անոնք բոլորն ալ մեզմէ չէին: **20** Ասկայն դուք օծութիւն ունիք Սուրբքն, ու գիտէք ամէն բան: **21** Զգրեցի ձեզի՝ որպէս թէ չէք գիտեր ճշմարտութիւնը, հապս՝ որովհետեւ գիտէք զայն, եւ քանի որ սուտը ճշմարտութենն չէ: **22** Ո՞վ է ստախօսը, եթէ ոչ ան՝ որ Կ'ուրանայ թէ Յիսուս՝ Քրիստոն է. նեռք ան է՝ որ Կ'ուրանայ Յայրն ու Որդին: **23** Ո՞վ որ Կ'ուրանայ Որդին, անիկա Յայրն ալ չունի. (բայց ան որ կը դաւանի Որդին, անիկա Յայրն ալ ունի:) **24** Ուրեմն ինչ որ լսեցիք սկիզբէն՝ թող բնակի ձեր մեջ, եթէ ձեր մեջ բնակի ինչ որ սկիզբէն լսեցիք, դուք ալ պիտի բնակիք Որդիին մեջ ու Յօրը մեջ: **25** Եւ սա՝ Է այն խոստումը՝ որ ինք տուալ ձեզի, այսինքն՝ յալիտենական կեանքը: (աթօն ց166) **26** Գրեցի ձեզի այս բաները՝ ձեզ մոլորեցնողներուն համար: **27** Այն օծութիւնը որ ստացաք իրմէ՝ կը բնակի ձեր մեջ. ուստի պէտք չկայ որ մեկը սորվեցնմ ձեզի: Իսկ բանի որ այդ նոյն օծութիւնը կը սորվեցնմ ձեզի ամեն բան, ու ճշմարիտ է եւ ոչ թէ սուտ, իր մեջ բնակեցէք՝ ինչպէս ան սորվեցուց ձեզի: **28** Ուրեմն իինա, որդեակներ, բնակեցէք իր մեջ, որպեսզի երբ ինք Երեւանա՝ համարձակութիւն ունենանք, ու չամչնանք իրմէ իր գալուստին ատենը: **29** Եթէ գիտէք թէ ինք արդար է, կ'ըմբռնէք թէ ով արդարութիւն կը գրդէ՝ իրմէ ծնած է:

3 Տեսէք թէ Յայր ինչպիսէ սէր շնորհեց մեզի, որպեսզի մենք Աստուծոյ զաւակներ կոչուինք. ուստի աշխարհը չի ճանչնամ մեզ, որովհետեւ չճանչցար զինք: **2** Սիրելիներ, իիմա մենք Աստուծոյ զաւակներն ենք, եւ տակալին բացայայտ չէ թէ

ինչ պիտի ըլլանք. բայց գիտենք թէ եր ինք երեւնայ՝ իրեն պէս պիտի ըլլանք, որովհետու պիտի տեսնենք զինք՝ ինչպէս որ է: Յ Ո՞վ որ այս յոյս ունի անոր վլայ, կը մաքրագործ ինքզինք՝ ինչպէս ան մաքրու է: Ո՞վ որ մեղք կը գործէ՝ կը գործէ նաեւ անօրենութիւն, եւ քուն մեղքը՝ անօրենութիւնն է: Յ Եւ գիտէք թէ ան յայտնուեցաւ՝ որպէսզի քալէ մեր մեղքերը. բայց անոր մէջ մեղք չկայ: Յ Ո՞վ որ կը բնակի անոր մէջ՝ չի մեղանչեր. ով որ մեղանչէ, տեսած չէ զայն ու ճանցած չէ զայն: Յ Որդեավանք, ոչ մէկը թոռ մոլորեցնէ ծեզ. ով որ արդարութիւն կը գործէ՝ արդար է, ինչպէս ան արդար է: Յ Ո՞վ որ մեղք կը գործէ՝ Զարախօսւն է, որովհետեւ Զարախօսուր կը մեղանչէ սկիզբեն ի վեր. Աստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ՝ որպէսզի քանդէ Զարախօսին գործերը: Յ Ո՞վ որ Աստուծմ ծնած է՝ մեղք չի գործեր, որովհետեւ անոր սերմը կը մնայ իր մէջ, ու չի կրնար մեղանչեւ, քանի որ Աստուծմ ծնած է: Յ Ասով բացայստ կ'ըլլան Աստուծոյ գալակինը ու Զարախօսին գալակինը: Ո՞վ որ արդարութիւն չի գործեր՝ Աստուծմ չէ, ոչ այ ան՝ որ չի սիրեր իր եղբայրը: Յ Արդարեւ սան է այս պատգամը՝ որ դուք լսեցիք սկիզբեն, որ սիրենք զիրար: Յ Չըլլանք Կայէնի պէս, որ Զարէն եր ու մորթեց իր եղբայրը: Եւ ինչո՞ւ մորթեց զայն. քանի որ իր գործերը չար էին, իսկ իր եղբօր գործերը՝ արդար: Յ Մի զարմանաք, եղբայրներս, եթէ աշխարհը ատէ ծեզ: Յ Մենք գիտենք թէ անցանք մահեն կեանքի, որովհետեւ կը սիրենք եղբայրները. ան որ չի սիրեր եղբայրը՝ կը բնակի մահուան մէջ: Յ Ո՞վ որ կ'ատէ իր եղբայրը՝ մարդասպան է, եւ գիտէք թէ Ի՞ մէկ մարդասպանի մէջ կը բնակի յախտենական կեանքը: (այօնոս ց166) Յ Մենք գիտանք Քրիստոսի սերը, քանի որ ան ընծայեց իր անձը մեզի համար. մենք ալ պարտաւոր ենք ընծայել մեր անձը մեր եղբայրներուն համար: Յ Բայց եթէ մէկը՝ որ ունի այս աշխարհի ապրուստը, տեսներով իր կարուտեալ եղբայրը՝ իր գութը գոյտ անկէ, ինչպէս անըն մէջ Աստուծոյ մէր բնակած կ'ըլլայ: Յ Որդեավանքներս, սիրենք ոչ թէ խօսքով ու լեզուով, հապա՝ գործով եւ ճշմարտութեամբ: Յ Ասով կը գիտնանք թէ ճշմարտութեանէն ենք, ու մեր սիրտերը կը վստահին անոր առջև երեւնայու. Յ որովհետեւ եթէ մեր սիրտը պարսաւէ մեզ, Աստուծած աւելի մեծ է քան մեր սիրտը եւ գիտէ ամեն քան: Յ Սիրելիներ, եթէ մեր սիրտը չպարսաւէ մեզ, այս աստեն համարձակութիւն կ'ունենանք Աստուծոյ առջեւ, Յ Եւ ինչ որ խնդրենք՝ կը ստանանք անկէ, որովհետեւ կը պահենք անոր պատուիրանները, ու կ'ընենք անոր առջեւ հաճեի եղած բաները: Յ Աս է անոր պատուիրանը, որ հաւատանք իր Որդին՝ Ցիսուս Քրիստոսի անունին, ու սիրենք զիրար՝ ինչպէս պատուիրեց մեզի: Յ Ո՞վ որ կը պահէ անոր պատուիրանները՝ կը բնակի անոր մէջ, ան ալ՝ իր մէջ, եւ ասով գիտենք թէ ան կը բնակի մեր մէջ, ան ալ՝ սիրել սիրտը կ'ըլլայ: Յ Ո՞վ որ կը հաւատարի Ֆրկիչ: Յ Ո՞վ որ կը դանչնայ թէ Ցիսուս Աստուծոյ Որդին է, Աստուծած կը բնակի անոր մէջ, ան ալ՝ Աստուծոյ մէջ: Յ Մենք գիտանք Աստուծոյ մեզի հանդէպ ունեցած սերը, ու հաւատացնիք՝ Աստուծած սեր է. ան որ կը բնակի սիրոյ մէջ՝ կը բնակի Աստուծոյ մէջ, եւ Աստուծած անոր մէջ: Յ Ինչպէս ինք է, նոյնպէս ենք այս աշխարհի մէջ. ասով մեր սեր կատարեալ է, որպէսզի համարձակութիւն ունենանք դատաստանին օրը: Յ Սիրոյ մէջ վախ չկայ, հապա կատարեալ սեր կը վտար վախը. որովհետեւ վախը կ'ենթաղրէ պատուիաս: Ուստի ով որ կը վախնայ՝ կատարեալ չէ սիրոյ մէջ: Յ Մենք կը սիրենք զայն, որովհետեւ նախ ան սիրեց մեզ: Յ Եթէ մէկը ըսէ. «Ես կը սիրեմ Աստուծած», եւ ատէ իր եղբայրը ստահօս է. որովհետեւ ան որ չի սիրեր իր եղբայրը՝ որ կը տեսնէ, ինչպէս կրնայ սիրել Աստուծած՝ որ չի տեսներ: Յ Եւ սա պատուիրանը ունինք անկէ. «Ո՞վ որ կը սիրէ Աստուծած, թող սիրէ նաեւ իր եղբայրը»:

4 Սիրելիներ, մի հաւատար ամեն հոգիի, հապա քննեցէք հոգիները՝ թէ արդեօք Աստուծմ են. որովհետեւ շատ սուտ մարգարէներ երեւան ելած են աշխարհի մէջ: Յ Ասպէս կը ճանչնաք Աստուծոյ Հոգին.՝ ամեն հոգի որ կը դասանի թէ Ցիսուս Քրիստոս մարմինով եկաւ, Աստուծմ է. Յ իսկ ամեն հոգի որ չի դասանի թէ Ցիսուս Քրիստոս մարմինով եկաւ, Աստուծմ չէ. Եւ այս է Ների հոգին, որուն մասին լսեցիք թէ պիտի զայ, ու արդէն աշխարհի մէջ է: Յ Դուք Աստուծմ էք, որինակներ, եւ յաղթեցիք անսնց, որովհետեւ ան որ ձեր մէջ չ' աւելի մեծ է, քան ան՝ որ աշխարհի մէջ է: Յ Անոնք աշխարհին են. ուստի կը խօսին աշխարհի մասին, եւ աշխարհը մտիկ կ'ընէ անոնց: Յ Իսկ մենք Աստուծմ ենք. ան որ կը ճանչնաք Աստուծած՝ մտիկ կ'ընէ մեզի, ան որ Աստուծմ չէ՝ մտիկ չ'ըներ մեզի: Ասով կը գիտնանք ճշմարտութեան Հոգին ու մոլորութեան հոգին: Յ Սիրելիներ, սիրենք զիրար, քանի որ սէրը Աստուծմ է: Ո՞վ որ կը սիրէ՝ ծնած է Աստուծմ ու կը ճանչնայ Աստուծած: Յ Ան որ չի սիրեր՝ չի ճանչնաք Աստուծած, որովհետեւ Աստուծած սէր է: Յ Աստուծոյ սէրը ասպէս բացայստուեցաւ մեզի հանդէպ: Յ Սիրելիներ, եթէ Աստուծած այսպէս սիրեցիք կ'ըլլայ: Յ Ո՞վ մէջ մէկը բնակի մեր մէջ ու անոր սէրը կատարեալ է: Յ Ան իր Հոգինեն տուալ մեզի. ասով գիտենք թէ մենք կը բնակինք անոր մէջ, ան ալ՝ մեր մէջ: Յ Ու մենք տեսանք եւ կը վկայենք թէ Յայրը դրկեց իր Որդին իր աշխարհի Փրկիչ: Յ Ո՞վ որ կը դանչնայ թէ Ցիսուս Աստուծոյ Որդին է, Աստուծած կը բնակի անոր մէջ, ան ալ՝ Աստուծոյ մէջ: Յ Մենք գիտանք Աստուծոյ մեզի հանդէպ ունեցած սերը, ու հաւատացնիք՝ Աստուծած սէր է. ան որ կը բնակի սիրոյ մէջ՝ կը բնակի Աստուծոյ մէջ, եւ Կատուածած անոր մէջ: Յ Ինչպէս ինք է, նոյնպէս ենք այս աշխարհի մէջ. ասով մեր սեր կատարեալ է, որպէսզի համարձակութիւն ունենանք դատաստանին օրը: Յ Սիրոյ մէջ վախ չկայ, հապա կատարեալ սէր կը վտար վախը. որովհետեւ վախը կ'ենթաղրէ պատուիաս: Ուստի ով որ կը վախնայ՝ կատարեալ չէ սիրոյ մէջ: Յ Մենք կը սիրենք զայն, որովհետեւ նախ ան սիրեց մեզ: Յ Եթէ մէկը ըսէ. «Ես կը սիրեմ Աստուծած», եւ ատէ իր եղբայրը ստահօս է. որովհետեւ ան որ չի սիրեր իր եղբայրը՝ որ կը տեսնէ, ինչպէս կրնայ սիրել Աստուծած՝ որ չի տեսներ: Յ Եւ սա պատուիրանը ունինք անկէ. «Ո՞վ որ կը սիրէ Աստուծած, թող սիրէ նաեւ իր եղբայրը»:

5 Ո՞վ որ կը հաւատայ թէ Ցիսուս՝ Քրիստոսն է, ծնած է Աստուծմ. Եւ ով որ կը սիրէ ծնողը՝ կը

սիրէ նաեւ անկէ ծնածը: 2 Երբ սիրենք Աստուած ու պահենք անոր պատուիրանները, ատով կը գիտնանք թէ կը սիրենք Աստուծոյ զաւակները: 3 Քանի որ սա է Աստուծոյ սէրը, պահել անոր պատուիրանները: Խսկ անոր պատուիրանները ծանր չեն, 4 որովհետեւ ով որ Աստուծմն ծնած է՝ կը յաղթէ աշխարհին. մեր հաւատքն է որ կը յաղթէ աշխարհին¹: 5 Ո՞վ կը յաղթէ աշխարհին, եթէ ոչ ան՝ որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Աստուծոյ Որդին է: 6 Ինքն է՝ Յիսուս Քրիստոս՝ որ եկաւ ջուրով ու արիւնով, ոչ միայն ջուրով, հապա՞ ջուրով եւ արիւնով, ու Յոզին է որ կը վկայէ, որովհետեւ Յոզին ճշմարտութիւնն է: 7 Արդարեւ երեք են՝ որ կը վկայեն երկինքի մէջ.- Յայրը, Խօսքը եւ Սուլը Յոզին, ու այս երեքը մէկ են: 8 Նաեւ երեք են՝ որ կը վկայեն երկրի վրայ².- Յոզին, ջուրը եւ արիւնը, ու այս երեքը միաձայն են: 9 Եթէ կ'ընդունինք մարդոց վկայութիւնը, Աստուծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ է. որովհետեւ այս է Աստուծոյ վկայութիւնը՝ որ տուաւ իր Որդիին մասին: 10 Ան որ կը հաւատայ Աստուծոյ Որդիին՝ իր մէջ ունի այս վկայութիւնը: Ան որ չի հաւատար Աստուծոյ՝ ստախօս կը նկատ³՝ զայն, որովհետեւ չի հաւատար այն վկայութեան՝ որ Աստուած տուաւ իր Որդիին մասին: 11 Խսկ սա՝ Ե վկայութիւնը.- Աստուած տուաւ մեզի յալիտենական կեանքը, եւ այս կեանքը անոր Որդիին մէջ է: (αἰσ̄νιος ց166) 12 Ան որ ունի Որդին՝ ունի կեանքը. ան որ չունի Աստուծոյ Որդին՝ չունի կեանքը: 13 Գրեցի այս բաները ծեզի՝ որ կը հաւատար Աստուծոյ Որդիին անունին, որպէսզի գիտնաք թէ ունիք յալիտենական կեանքը: (αἰσ̄նιος ց166) 14 Կյն համարձակութիւնը որ ունինք անոր քով՝ սա՞ Ե.- Եթէ որեւէ բան խնդրենք իր կամքին համաձայն, կը լսէ մեզ: 15 Ու եթէ գիտենք թէ կը լսէ մեզ՝ ինչ որ ալ խնդրենք, գիտենք նաեւ թէ կ'ունենանք այն բաները՝ որ կը խնդրենք իրմէ: 16 Եթէ մեկը տեսնէ թէ իր եղբայրը կը գործ մեղք մը՝ որ մահացու չէ, թող խնդրէ, եւ Աստուած կեանք պիտի տայ անոր, այսինքն անոնց՝ որ մահացու մեղք չեն գործեր: Մեղք կայ՝ որ մահացու է. չեմ ըսեր որ թախսանձէ անոր համար: 17 Ամեն անիրաւութիւն մեղք է, բայց մեղք կայ՝ որ մահացու չէ: 18 Գիտենք թէ ով որ Աստուծմն ծնած է՝ չի մեղանչեր: Ո՞վ որ Աստուծմն ծնած է՝ կը պահէ ինքզինք, ու Չարը չի դաշիր իրեն: 19 Գիտենք թէ մենք Աստուծմն ենք, խսկ անրոց աշխարհը Չարին մէջ միշտուած է: 20 Նաեւ գիտենք թէ Աստուծոյ Որդին եկաւ, եւ ուշինութիւն տուաւ մեզի՝ որպէսզի ճանչնանք ճշմարիտը: Ու մենք այդ ճշմարիտին մէջ ենք, իսկ անրոց աշխարհը Չարին մէջ միշտուած է: (αἰσ̄նιος ց166) 21 Որդեակներ, զգուշացէք կուռքերէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ

1 Երեցը՝ ընտրեալ տիկնոց եւ անոր զաւակներուն, որ կը սիրեմ ճշմարտութեամբ, (ոչ միայն ես, այլ նաև բոլոր անոնք՝ որ գիտցած են ճշմարտութիւնը,) **2** այն ճշմարտութեան համար՝ որ կը բնակի մեր մէջ ու յաւիտեան պիտի ըլլայ մեզի հետ. (այս ց165) **3** ձեզի հետ թող ըլլան շնորհիք, ողորմութիւն եւ խաղաղութիւն՝ Յայր Աստուծմէ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ, Յօրը Որդիեն, ճշմարտութեամբ եւ սիրով: **4** Մեծապէս ուրախացայ, գտնելով թէ զաւակներեղ ոմանք կ'ընթանան ճշմարտութեամբ, այն պատուիրանին համաձայն՝ որ ստացանք Յօրմէն: **5** Յիմա կը թախանձեմ քեզի, տիկին, որ սիրենք զիրար. կը գրեմ քեզի ոչ թէ նոր պատուիրան մը, հապս ան՝ որ ունեինք սկիզբէն: **6** Մէրը սա Ե.- ընթանալ անոր պատուիրաններուն համաձայն: Եւ պատուիրանը սա Ե.- ընթանալ սկիզբէն ի վեր ձեր լսածին համաձայն: **7** Արդարեւ աշխարհ մտած են շատ մոլորեցուցիչներ, որոնք չեն դաւանիր թէ Յիսուս Քրիստոս մարմինով եկաւ: Այսպիսին մոլորեցուցիչ ու նեռ Ե: **8** Զգուշացէք դուք ձեզի համար, որ չկորսնցնենք մեր աշխատանքը, հապա ստանանք լման վարձատրութիւն: **9** Ո՛վ որ զանցառու կ'ըլլայ եւ չի մնար Քրիստոսի ուսուցումին մէջ, չունի Աստուծած: Իսկ ան որ կը կենայ Քրիստոսի ուսուցումին մէջ, ունի թէ Յայրը, թէ ալ Որդին: **10** Եթէ մէկը զայ ձեզի ու չբերէ այս ուսուցումը, մի ընդունիք զայն ձեր տունը, եւ մի բարեւէք. **11** որովհետեւ ով որ բարեւէ զայն՝ կը հաղորդակցի անոր շար գործերուն: **12** Ձեզի գրելիք շատ բան ունէի, բայց չուզեցի գրեկ թուղթով ու մելանով. քանի որ կը յուսամ զայ ձեզի եւ խօսի դէմ առ դէմ, որպէսզի մեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: **13** Ընտրեալ քրոջդ զաւակները կը բարեւեն քեզ:

ԵՐՐՈՐԴ ՅՈՎՅԱՆԱՍՈՒ

1 Երեցը՝ սիրելի Գայիոսին, որ կը սիրեմ ճշմարտութեամբ: **2** Սիրելիս, կ'ըղծամ որ ամէն կերպով յաջողիս եւ առողջ ըլլաս, ինչպէս քու անձդ ալ յաջողութեան մէջ է: **3** Որովհետեւ մեծապէս ուրախացայ, երբ քանի մը Եղբայրներ եկան ու վկայեցին քու ճշմարտութեանդ մասին, թէ կ'ընթանաս ճշմարտութեամբ: **4** Ամենամեծ ուրախութիւնս է լսել՝ թէ իմ զաւակներս կ'ընթանան ճշմարտութեամբ: **5** Սիրելիս, դուն հաւատուրմաքար կ'ընե՞ ինչ որ կ'ընեն Եղբայրներուն եւ օտարականներուն. **6** անոնք վկայեցին քու սիրոյդ մասին Եկեղեցիին առջեւ: Եթէ ուղարկես զանոնք աստուածահանոյ կերպով՝ յաւ կ'ընես. **7** որովհետեւ անոնք մեկնեցան Աստուծոյ անունին համար՝ ոչինչ առնելով հեթանոսներէն: **8** Ուրեմն մենք պարտաւոր ենք ընդունիլ այդպիսիները, որպէսզի գործակից ըլլանք ճշմարտութեան: **9** Գրեցի Եկեղեցիին. բայց Դիոտրեփիւս, որ կ'ուզէ անոնց մէջ առաջին ըլլայ, չ'ընդունիր մեզ: **10** Ուստի եթէ զամ՝ պիտի մտաքերեմ անոր ըրած գործերը, քանի որ կը շաղակրատէ մեզի դէմ չար խօսքերով: Չի բաւարարուիր ասով, եւ ոչ միայն չ'ընդունիր Եղբայրները, հապա կ'արգիլ ու Եկեղեցիւն կը վտուի անոնք՝ որ կ'ուզեն ընդունիլ: **11** Սիրելիս, մի՛ նմանիր չարին, հապա՝ բարիին: Ան որ բարիք կ'ըն՝ Աստուծմէ է. բայց ան որ չարիք կ'ըն՝ տեսած չէ Աստուած: **12** Իսկ Դեմետրիսո բարի վկայուած է բոլորէն, նոյնինքն ճշմարտութենեն այ: Մենք ալ կը վկայենք, եւ դուք գիտէք թէ մեր վկայութիւնը ճշմարիտ է: **13** Գրելիք շատ բան ունէի, բայց չեմ ուզեր մելանով ու գրիչով գրել քեզի: **14** Սական կը յուսամ թէ շուտով պիտի տեսնեմ քեզ, եւ պիտի խօսինք դէմ առ դէմ: Խաղաղութիւն քեզի: Բարեկամները կը բարեւեն քեզ. բարեւէ մեր բարեկամները՝ իւրաքանչիւրը իր անունով:

ՅՈՒՂԱՅԻ

1 Յուղա, Յիսուս Քրիստոսի ծառան ու Յակոբոսի Եղբայրը, անոնց՝ որ Յայր Վստուծմով սրբացած, Յիսուս Քրիստոսով պահուած ու կանչուած են. **2** ոդորմութիւն, խաղաղութիւն եւ մէր թող շատնան ձեր վրայ: **3** Սիրեինք, երբ ամբողջ փութաջանութեամբ կը գույի ձեզի հասարակաց փրկութեան համար, հարկաւոր նկատեցի գույի ձեզի եւ յորդորել որպէսզի պայքարիք այս հաւատքին համար, որ մէկ անգամ աւանդուեցաւ սուրբերուն: **4** Որովհետեւ քանի մը մարդիկ - որոնց դատապարտութիւնը վարուց արձանագրուած է - գաղտնի նտան ձեր մէջ, ամբարիշտներ՝ որոնք մեր Աստուծոյն շնորհքը այլափոխեցին ցոփութեան, եւ ուրացան միակ Տիրական ու մեր Տէրը՝ Յիսուս Քրիստոսը: **5** Ուրեմն կը փափաքիմ յիշեցնել ձեզի, թեպէտ ժամանակին գիտեիք ասիկա, թէ Տէրը՝ որ փրկեց ժողովուրդը Եզիփտոսի Երկրուն՝ Երկրորդ անգամ կորսնցուց շիաստացորները. **6** Եւ այն իրեշտակները, որոնք չպահեցին իրենց սկզբնական դիրքը՝ հապա ճգեցին իրենց բնակութիւնը, յաւերժական կապերով վերապահեց մէջ օրուան դատաստանին համար՝ մթութեան մէջ: (ածոն ց126) **7** Նմանապէս Սոյոն ու Գոմոր, ինչպէս նաև անոնց շուրջը նեղա քաղաքները, որոնք անձնատուր Եղան պառնկութեան եւ ընթացան ուրիշ մարմինի Ետեւեն, իր օրինակ դրուեան մեր առջեւ, կրկնույալիտենական կրակին վճիռը: (ածոն ց166) **8** Նմանապէս այս ցնորածներն ալ կը պղծեն մարմինը, կ'անարգեն տերութիւնը ու կը հայիշեն փառքերը: **9** Բայց Միքայէլ իրեշտակապետը, երբ կը վիճե՞ր Զարախօսին հետ՝ խօսելով Սովուսի մարմինին մասին, շյանդգնեցան հայիշյալից դատավճիռ արձակե՞՝ անոր դէմ, հապա ըսաւ. «Տէրը յանդիմանեքոք: **10** Մինչդեռ ասոնք կը հայիշեն այն բաները՝ որ չեն գիտեր. իսկ ինչ որ գիտեն բնականաբար, անբան կենդանիներու պէս, կ'ապականին այդ բաներուն մէջ: **11** Վայ անոնց, քանի որ գացին Կայենի ճամբայէն, ինկան Բաղաամի մոլորութեան մէջ՝ վարձի համար, եւ կորսուեցան Կորիսի հակաճառութեամբ: **12** Ասոնք բիծեր են ձեր սիրոյ իննոյքներուն մէջ, երբ խրախճանք կ'ընեն ձեզի հետ, իրենք գիրենք արածելով առանց վախի: Անջուր ամպեր են՝ հովերէն քշուած, աշխանային խամրած պսուղով ծառեր, անպտուղ, Երկու անգամ մեռած, արմատախիլ Եղած. **13** ծովու վայրագ այիքներ, որ կը փրկոցնեն իրենց ամօյթ. մոլորած աստղեր, որոնց համար վերապահուած է խաւարին մթութիւնը յաւիտեան: (ածոն ց165) **14** Ենովք այ, Եօթներորդը Արամէն ետք, մարգարեացաւ ասոնց համար եւ ըսաւ. «Ահա Տէրը կու գայ իր բիւրաւոր սուրբերով՝ **15** դատաստան

կիրարկելու բոլորին հանդէպ, ու կշտամբէլու անոնց մէջ եղող բոլոր ամբարիշտներ՝ իրենց ամբարշտուլթեամբ ըրած բոլոր ամբարիշտ գործերուն համար, եւ բոլոր խիստ խօսքերուն համար՝ որ ամբարիշտ մեղադրուներ խօսեցան անոր դէմ»: **16** Ասոնք տրտնջողներ ու բրթմնջողներ են, որոնք կ'ընթանան իրենց ցանկութիւններուն համաձայն. իրենց բերաններ կը խօսին յոխորտարանութիւններ, ու երեսպաշտութիւն կ'ընեն օգուտի համար: **17** Բայց դնք. սիրեինք, յիշեցէք այն խօսքերը՝ որ նախապէս ըսուեցան մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալներուն կողմէ: **18** Ասոնք կ'ըսէին ձեզի թէ «Վերջին ժամանակը ծաղրողներ ախտի ըլլան, որոնք ախտի ընթանան իրենց ամբարիշտ ցանկութիւններուն համաձայն»: **19** Ասոնք՝ իրենք գիրենք զատող, շնչաւոր մարդիկ են, որոնք չընկին Յոզիին: **20** Իսկ դնք, սիրեինք, շներով դուք ձեզ՝ ձեր ամենասուլը հաւատքին վրայ, եւ աղօթելով Սուլը Յոզիիվ, **21** պահեցի՞ք դուք ձեզ Վստուծոյ սիրոյն մէջ, սպասելով մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի ողորմութեան՝ յախոնական կեանքի համար: (ածոն ց166) **22** Կարեկցեցէք ունանց՝ զատորչելով. **23** իսկ փրկեցէք ուրիշները, վախով յափշտակելով զանոնք կրակէն, ատելով մարմիննեն ապականած բաճկոնն ալ: **24** Անոր՝ որ կարող է զերծ պահել ձեզ անկումն, եւ անարատ կեցնել իր փառքին առջեւ՝ ցնութեամբ, **25** մեր Փրկիչին՝ միա՛ Աստուծոյ, (մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով) փա՛ռ ու մեծափառութիւն, զօրութիւն եւ իշխանութիւն (բոլոր դարերէն առաջ,) հիմա ու բոլոր դարերուն մէջ: Ամեն: (ածոն ց165)

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը, որ Աստուած տուաւ անոր՝ ցոյց տալրւ համար իր ծառաներուն ինչ որ պէտք է շուտով ըլլայ, եւ իր հրեշտակին միջոցով դրկեց ու մատնանշեց իր Յովհաննես ծառային, 2 որ վկայեց Աստուծոյ խօսքին եւ Յիսուս Քրիստոսի վկայութեան մասին, ամէն ինչի մասին՝ որ տեսաւ: 3 Երանի անոր՝ որ կը կարդայ, ու անոնց՝ որ կը լսեն այս մարգարեւութեան խօսքերը, եւ կը պահեն ինչ որ անոր մէջ գրուած է. որովհետեւ ատենը մօտ է: 4 Յովհաննես Եօթը Եկեղեցիներուն, որոնք Ասիայի մէջ են. շնորհը ու խաղաղութիւն ձեզի անկէ՝ որ է, որ էր եւ որ պիտի զայ, ու Եօթը Յովիներէն՝ որոնք անոր զահին առջեւ են, 5 եւ Յիսուս Քրիստոս հաւատարիմ վկայէն, որ մեռելներուն անդրանիկն է ու Երկրի թագաւորներուն իշխանը: Անոր՝ որ սիրեց մեզ, իր արիւնով լուսա մեզ մեր մերդերէն, 6 եւ թագաւորներ ու քահանաներ ըրաւ մեզ՝ Աստուծոյ եւ իր Յօր համար, անոր փա՛ռ ու զօրութէն դարէ դար: Ամէն: (այօն ց165) 7 Ահա ամպերով կու զայ, եւ ամէն աչք պիտի տեսնէ զայն. նաեւ անոնք՝ որ խոցեցին զայն: Երկրի բոլոր տոհմերը պիտի հեծեծեն անոր վրայ: Այս. ամէն: 8 «Ես եմ Ալֆան ու Օմեղան», կ'ըսէ Տէր (Աստուած), ամ՝ որ է, որ Էր եւ որ պիտի զայ, Ամենակալը: 9 Ես՝ Յովհաննես, ձեր երայրը եւ հաղորդակիցը Յիսուս Քրիստոսի տառապանքին, թագաւորութեան ու համբերութեան, Պատմոս կղզուած կղզին Էի՝ Աստուծոյ խօսքին համար եւ Յիսուս Քրիստոսի վկայութեան համար: 10 Կիրակի օրը լեցուեցայ Յովիով, ու ետևեւ լսեցի հզօր ձայն մը՝ փոխի ձայնի պէս, որ կ'ըսէր. 11 «Ինչ որ կը տեսնես՝ գրէ գիրքի մը մէջ, ու դրկէ զայն Եօթը Եկեղեցիներուն՝ որոնք Եփեսով, Զմիւռնիայի, Պեղամոնի, Թիւլատիի, Սարդիկէի, Ֆիլատելֆիայի եւ Լաւոդիկէի մէջ են»: 12 Դարձա տեսնելու այն ձայնը՝ որ կը խօսէր ինծի: Երբ դարձայ՝ տեսայ Եօթը ուսկի աշտանակներ, 13 ու Եօթը աշտանակներուն մէշտե՞՝ մէկը, մարդու Որդիին նման, մինչեւ ուտքերը Երկարող պատմուճան մը հազած եւ կուրծքին վրայ ուսկի գօտի մը կապած: 14 Անոր գլուխն ու նազերը՝ բրոլիի պէս ճերմակ էին, ձիւնի պէս ճերմակ. աչքերը՝ կրակի բոցի պէս էին, 15 ուտքերը՝ սոկեպիդնի նման, որպէս թէ հնոցի մէջ բռցավառած, ու ձայնը՝ յորդառատ ջուրերու ձայնին պէս: 16 Իր աջ ձեռքին մէջ ուներ Եօթը աստո, թերաննեն սրած Երկսայրի թուր մը կ'ելլը, եւ դէմքը արեւի պէս Եր՝ Երբ կը փայլի իր զօրութեամբ: 17 Երբ տեսայ զայն, անոր ուտքը ինկայ՝ մեռելի պէս. իսկ ան՝ իր աջ ձեռքը դրաւ իմ վրաս ու ըսաւ ինծի. «Մի վախնար. Ես եմ Անաշինը եւ Վերջինը: 18 Ես ս'ն եմ՝ որ կ'ապրէ. Ես մեռած էի,

ու ահս՝ կ'ապրի՞մ դարէ դար. Ես ունիմ մահուան եւ դժոխքին բանախները: (այօն ց165, Խած ց86) 19 (Ուստի) գրէ ինչ որ տեսար, թէ ինչ որ կայ, թէ ինչ որ պիտի ըլլայ ասկէ Եոթը: 20 Ահա ասկէ յորիհուուրդը Եօթը աստղերուն՝ որ իմ աջ ձեռքիս մէջ տեսար, ու Եօթը ուսկի աշտանակներուն.՝ այս Եօթը աստղերը՝ Եօթը Եկեղեցիներուն հրեշտակներն են, իսկ Եօթը աշտանակները Եօթը Եկեղեցիներն են»:

2 «Գրէ Եփեսովի Եկեղեցիին հրեշտակին.՝ Սա կ'ըսէ ան՝ որ իր աջ ձեռքին մէջ կը բռնէ Եօթը աստղերը, եւ կը շրջի Եօթը ոսկի աշտանակներուն միջեւ. 2 «Գիտենք քու գործերդ, աշխատանքը ու համբերութիւնը, եւ թէ չես կրնար հանդուրծել չարերուն: Փորձեցիր ամնը՝ որ կը հաւատեն թէ իրենք առաքեալ են, բայց չեն, եւ գտար թէ ստախոս են: 3 Համբերութիւնը ունեցար, տառապանք կրեցիր իմ անունիս համար” ու չթուցար: 4 Սակայն սա ունիմ բեզի դէմ, որ թողուցիր առաջին սէրդը: 5 Ուրեմն յիշէ թէ ուրկէ ինկար, ապաշխարէ, եւ ըրէ առաջին գործերդ, այսպէս՝ չուտով պիտի զամ բեզի, ու աշտանակդ պիտի շարժեմ իր տեղին՝ եթէ չապաշխարես: 6 Բայց սա ունիմ: Կ'ատես Նիկողայոսեաններուն գործերդ, որ ես այ կ'ատեն”: 7 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ Յովին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն: Ով՛ որ յաղթէ՝ անոր ուտել պիտի տամ կեանքի ծառեն, որ Աստուծոյ դրայի առաջախոս բանտը պիտի նետէ ձեզմէ ունանք՝ որպէսօքի փորձուիք, եւ տասը օր տառապանք պիտի ունենաք: Մինչեւ մահ հաւատարիմ եղիր, ու պիտի տամ բեզի կեանքի պասկը”: 11 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թովին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն: Ով՛ որ յաղթէ՝ պիտի չվնասուի Երկրորդ մահեն: » 12 «Գրէ նաեւ Պեղամոնի Եկեղեցին հրեշտակին.՝ Սա կ'ըսէ ան՝ որ ունի սրած Երկսայրի թուրդ. 13 «Գիտենք քու գործերդ, եւ թէ ուր կը բնակիս, հոն՝ ուր Սատանայի զահն է. բայց ամուր կը բռնես իմ անունս ու չուրացար իմ հաւատքրս, նոյնիսկ այն օրերը՝ Երբ Անքափա, իմ հաւատարիմ վկաս, սպաննուեցալ ձեր մէջ՝ ուր Սատանան կը բնակի: 14 Սակայն բեզի դէմ ունիմ քիչ բան մը, բանի որ հող ունիս Բաղամի ուտուցումը պահողներ. ան Բաղամի սրբավեցուց զայթակրութիւն դնել Եսրայէի որդիներուն առջեւ, որպէսօքի անսնք ուտեն կուտքերու զոհուածներ ու պոռնկին: 15 Այսպէս՝ դուն ալ ունիս Նիկողայոսեաններուն ուտուցումը պահողներ, որ ես կ'ատեմ: 16 (Ուստի) ապաշխարէ. այսպէս՝ չուտով պիտի զամ բեզի, եւ պիտի պատերազմիմ անսնց դէմ բերանիս

թուրով”: 17 Ա՞ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն: Ո՞վ որ յաղթէ՝ անոր ուտել պիտի տամ պահուած մանաւայէն. նաեւ պիտի տամ անոր ճերմակ խիճ մը, եւ այդ խիճին վրայ գրուած նոր անուն մը՝ որ ոչ մէկը գիտէ, բայց միայն զայն ստացողը»: 18 «Գրէ՛ նաեւ Թիւատիքի Եկեղեցին հրեշտավկին.՝ “Սա կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին, որ ունի կրակի բոցի պէս աչքեր, եւ իր ոտքերը նման են ուկեպղինձի: 19 “Գիտէ՛մ քու գործերդ, սէրդ, սպասարկութիւնդ, հաւատքը ու համբերութիւնդ, եւ թէ քու վերջին գործերդ աւելի շատ են՝ քան առաջինները: 20 Սակայն քեզի դէմ ունիմ քան մը”, որովհետեւ կը թոյլատրես Յեզարէի, - ինքզինք մարգարեւուի կոչող այդ կոչ, - որ մոլորեցն իմ ծառաներս եւ սորվեցն անոնց պոռնկիլ ու կուռքերու զոհուածներ ուտել: 21 Ես ժամանակ տուի անոր՝ ապաշխարելու իր պոռնկութենեն, բայց չապաշխարեց: 22 Ահա ես մասիճ պիտի նետեմ զայն, իսկ անոր հետ շնութիւն ընդուները՝ մեծ տառապանքի մէջ, եթէ չապաշխարեն իրենց գործերէն: 23 Պիտի մետքնեմ անոր զաւակները, եւ բոյոր Եկեղեցիները պիտի զիտսան թէ ես ան եմ՝ որ կը զննեմ խիճներն ու սիրտերը. պիտի հատուցամեն ձեզմէ իւրաքանչիւրին՝ ձեր գործերուն համենատ: 24 Բայց կ'ըսեմ ձեզի, Թիւատիքի մէջ եղող միւս բոլորին՝ որ չունին այս ուսուցումը եւ չգիտցան Սատունային խորհուրդները (ինչպէս կ'ըսեն). ուրիշ ծանրութիւն պիտի չինեմ ձեր վրայ, 25 հապա ամնը բնեցէք ինչ որ ունիք՝ մինչեւ որ զամ: 26 Եւ ով որ յաղթէ ու պահէ իմ գործերս մինչեւ վախճանը, անոր իշխանութիւն պիտի տամ անոր ազգերուն վրայ, 27 (Եւ պիտի հովուէ զանոնք երկայէ զաւազանով. անոնք պիտի փշրուկն բրուտի անօթներու պէս.) 28 ինչպէս ես ալ ստացայ իմ Յօրմէս, ու պիտի տամ անոր առտուան աստղը””: 29 Ա՞ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն:

3 «Գրէ՛ նաեւ Սարորիկէի Եկեղեցին հրեշտավկին. “Սա կ'ըսէ ան՝ որ ունի Աստուծոյ եօթը Յոզիներն ու եօթը աստղերը. “Գիտէ՛մ քու գործերդ, դուն անուն ունիս թէ կ'ապրիս, բայց մեռած ես: 2 Արթուրն կեցիր եւ ամրացնը մնացած բաները՝ որ մեռնելու մօտ են, որովհետեւ կատարեալ չզտայ գործերդ Աստուծոյ առջեւ: 3 Ուրեմն յշշէ թէ ինչպէս ընդունեցիր եւ լսեցիր, ու պահէ եւ ապաշխարէ. իսկ եթէ արթուր չկենաս, զոյի պէս պիտի զամ քու վրադ, ու բնաւ պիտի չզիտսան թէ որ ժամուն պիտի զամ վրադ: 4 Սակայն Սարորիկէ մէջ ունին քանի մը մարդոց անուններ, որոնք չպիտեցին իրենց հանդերձները եւ ճերմակներով պիտի շրջին ինծի հետ, քամի որ արժանի են: 5 Ո՞վ որ յաղթէ՝ պիտի հազնի ճերմակ հանդերձ. ու ես պիտի չշնչեմ անոր անունը կեանքի գիրքէն, հապա պիտի դաւանիմ անոր անունը իմ Յօրս առջեւ եւ անոր հրեշտավկներուն առջեւ””: 6 Ա՞ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ

Եկեղեցիներուն»: 7 «Գրէ՛ նաեւ Ֆիլատելֆիայի Եկեղեցին հրեշտավկին.՝ “Սա կ'ըսէ Սուլքը, Շշմարիտը, ան՝ որ ունի Դաւիթի բանային, ան՝ որ կը բանայ ու ոչ մէկը կը գոցէ, եւ կը գոցէ ու ոչ մէկը կը բանայ. 8 “Գիտէ՛մ քու գործերդ: Ահա առջեւ դրի բացուած դուռ մը՝ որ ոչ մէկը կրնայ գոցէ, որովհետեւ դրւն քիչ զօրութիւն ունիս, բայց պահեցիր իմ խօսքը եւ չուրացար իմ անունս: 9 Ահա պիտի ստիպէմ Սատունայի ժողովէն եղողները, - որ կ'ըսեն թէ իրենք Յրեա են, բայց չեն, հապա կը ստեն, - ահա պիտի ստիպէմ զանոնք՝ որ զան ու երկրպագէն ոտքերու առջեւ, եւ զիտնան թէ ես սիրեցի քեզ: 10 Քանի որ պահեցիր իմ համբերութեան խօսքս, ես ալ պիտի պահեմ քեզ փորձութեան ժամնւն, որ պիտի զայ ամրող երկրագունդին վրայ՝ փորձելու համար երկրի բնակիչները: 11 Ահա շուտով կու զամ: Ամնէր քոնէ ունեցածի, որպէսզի ոչ մէկը առնէ քու պակլի: 12 Ո՞վ որ յաղթէ, սիւն մը պիտի ընես զայն իմ Աստուծոյս տաճարին մէջ, եւ ալ դուրս պիտի չելլէ: Անոր վրայ պիտի զրեմ իմ Աստուծոյս անունը, ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անունը, այսինքն՝ Նոր Երուսաղէմ, - որ կ'իջնէ երկինքէն՝ իմ Աստուծոյս բռվէն, - եւ իմ նոր անունս””: 13 Ա՞ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն»: 14 «Գրէ՛ նաեւ Լաւորիկէի Եկեղեցին հրեշտավկին.՝ “Սա կ'ըսէ Ամնէր, հաւատարիմ ու շշմարիտ Վկան, Աստուծոյ արարչութեան Սկիզբը. 15 “Գիտէ՛մ քու գործերդ, թէ ոչ պատ ես, ոչ ալ տաք. երանի թէ պատ ըլլայիր, կամ տաք: 16 Ուստի դուն որ զադ ես, եւ ոչ տաք, ոչ ալ պատ, երանս դուրս պիտի փսիսեն քեզ: 17 Քանի որ կ'ըսես. «Ես հարուստ եմ, հարստացայ, ու ոչ մէկ բանի կարիք ունիմ»: Բայց չես զիտեր թէ դուն թշուար, խեղճ, աղքատ, կոյր եւ մերկ ես: 18 Կը թելադրեմ քեզի, որ զնես ինձմէ կրակի բռվէն անցած ոսկի՝ որ հարստանս, ու ճերմակ հանդերձ՝ որ հազնիս, որպէսզի մերկութեանդ ամօթք շերեւնայ. եւ դեղ դիր աշքերուլ՝ որ տեսնես: 19 Ես կը կշատամքեմ ու կը պատժեմ բոլոր սիրածներս, ուրեմն նախանձաննդիք եղիր եւ ապաշխարէ: 20 Ահա կայնած եմ դրան առջեւ ու կը բանեմ եթէ մէկը լսէ իմ ճայնս եւ բանայ դուռը, պիտի մտնեմ անոր քու որ պիտի ընթրեմ անոր հետ, ան ալ՝ ինծի հետ: 21 Ո՞վ որ յաղթէ, ինծի հետ բազմիլ պիտի տամ անոր՝ իմ զահիս վրայ, ինչպէս ես ալ յաղթեցի ու իմ Յօրս հետ բազմեցա իր զահին վրայ””: 22 Ա՞ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն»:

4 Վակէ ետք՝ նայեցայ, եւ ահա դուր մը բացուած էր երկինքի մէջ, ու ինծի հետ խօսող առաջին ճայնը - փողի մը պէս - որ լսած էի՝ ըսաւ. «Յուն բարձրացիր, եւ ցոյց պիտի տամ քեզի ինչ որ պէտք է ըլլայ ասկէ ետքք: 2 Խակոյն լեցուեցա Յոզինով, եւ ահա զամ մը դրուած էր երկինքի մէջ, ու մէկը բազմած էր զահին վրայ: 3 Բազմողին տեսքը նման էր յասպիս եւ սարդիոն քարերու, ու զահին

շուրջը կար ծիածան մը՝ տեսքով գմրուխտի նման: 4 Գահին շուրջը կային բասնչորս զահեր, եւ այդ զահերուն վրայ բազմած էին՝ բասնչորս եղեցներ. ճերմակ հանդերձներ հայած էին, ու ոսկիտ պսակներ ունեին իրենց գլուխին վրայ: 5 Գահեն կ'ելլիին փայլակներ, ճայներ եւ որոտումներ, որ զահին առջեն կային եօթը իրավա ջահեր, որոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն են: 6 Գահին առջեն կար ապակելին ծով մը՝ թիւրենի նման, իսկ զահին մէջտեղ եւ զահին շուրջը կային չորս Եակներ, աչքերով լեցուն՝ առջեւն ու նետելեն: 7 Առաջին Եակը նման էր արիւծի, երկրորդ Եակը նման էր զուարակի, երրորդ Եակը ունէր մարդու երեւոյթ, իսկ չորրորդ Եակը նման էր թռչող արծիւի: 8 Չորս Եակներն ամեն մէկը վեց թել ունէր շուրջը, եւ ներսէն լեցուն էր աչքերով: Անոնք առանց հանգստանալու՝ ցերեկ ու գիշեր կ'ըսէին. «Սնլրը, Սնլրը, Սնլրը Է Տէրը, Ամենակալ Աստուծօ, որ Եր, որ Է եւ որ պիտի զայ»: 9 Երբ այդ Եակները փառք ու պատիւ կու տային եւ շնորհակայ կ'ըլլային զահին վրայ բազմողին, որ դարէ դար՝ կ'ապրի, (այօն ց165) 10 բասնչորս երեցները կ'յինային զահին վրայ բազմողին առջեւ ու կ'երկրպագեին անոր՝ որ դարէ դար կ'ապրի, եւ իրենց պասկները կը ճգէին զահին առջեւ՝ ըսելով. (այօն ց165) 11 «Արժանի ես, Տէր, փառք, պատիւ ու զօրութիւն ընդունելու, որովհետեւ դուն ստեղծեցիր բոլոր բաները. քնն կամքովի անոնք գոյութիւն ունին եւ ստեղծուեցան»:

5 Գահին վրայ բազմողին աջ ձեռքին մէջ տեսայ գիրք մը՝ գրուած ներսէն ու դրւուեն, եւ կմքուած եօթը կնիքով: 2 Տեսայ նաեւ հզօր հրեշտակ մը, որ բարձրածայն կը յայտարարէր. «Ո՞վ արժանի է բանալու այդ գիրքը եւ բակելու ասոր կնիքները»: 3 Բայց ոչ մէկը, ոչ երկինքի մէջ, ոչ երկրի վրայ, ոչ ալ երկրի ներքեւ՝ կարող եր բանալ այդ գիրքը, ոչ ալ նայի անոր: 4 Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ բանի որ ոչ մէկը արժանի գտնուեցա բանալու այդ գիրքը, ոչ ալ նայելու անոր: 5 Իսկ երեցներէն մէկը ըսալ ինծի: «Մի լար. ահա Յուլյայի տոհմէն եղող Արիւծը, Դաւիթի Արմատը, յաղթեց՝ որպեսզի բանայ այդ գիրքը եւ բակէ ասոր եօթը կնիքները»: 6 Ու տեսայ թէ զահին եւ չորս Եակներուն մէջտեղ, ու երեցներուն մէջտեղ, կայնած էր Գառնուկ մը՝ որպես թէ մորթուած. ան ուներ եօթը եղջիւ ու եօթը աչք, որոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն են՝ դրկուած ամբողջ երկիրը: 7 Ան եկաւ եւ առա գիրքը զահին վրայ բազմողին աջ ձեռքեւն: 8 Երբ առա գիրքը, չորս Եակներն ու բասնչորս երեցները ինկան Գառնուկին առջեւ եւ երկրպագեցին. անոնցմէ իւրաքանչիւրը ուներ քնար մը, ու ոսկիտ սկաւառակ մը՝ խունկերով լեցուն, որ սուրբերուն այօթներն են: 9 Անոնք կ'երգին նոր երգ մը՝ ըսելով. «Դուն արժանի ես առնելու այդ գիրքը եւ բակելու ասոր կնիքները. որովհետեւ մորթուեցար, ու քու արիւնովդ

գնեցիր մեզ Աստուծոյ համար՝ ամեն տոհմէ, լեզուէ, ծողովուրդէ եւ ազգէ, 10 թագաւորներ բահանամներ ըրի մեզ մեր Աստուծոյն, եւ երկրի վրայ պիտի թագաւորենք»: 11 Տեսայ, ու լսեցի ճայնը շատ հրեշտավաներու՝ որոնք զահին, Եակներուն եւ երեցներուն շուրջն էին. անոնց թիւը թիւրերով թիւ ու հազարներով հազար Եր: 12 Անոնք բարձրածայն կ'ըսէին. «Վզ մորթուած Գառնուկը արժանի է ընդունելու զօրութիւն, հարստութիւն, իմաստութիւն, ոյժ, պատիւ, փառք եւ օրինաբանութիւն»: 13 Ու լսեցի բոլոր արարածները՝ երկինքի մէջ, երկրի վրայ, երկրի ներքեւ եւ ծովու մէջ եղող, ու ամեն ինչ որ անոնց մէջ կայ, որոնք կ'ըսէին. «Գահին վրայ բազմողին եւ Գառնուկին՝ օրինաբանութիւն, պատիւ, փառք ու զօրութիւն դարէ դար»: (այօն ց165) 14 Եւ չորս Եակները կ'ըսէին. «Ամեն»: Ու երեցները ինկան եւ երկրպագեցին:

6 Հայեցայ՝ երբ Գառնուկը բացա կնիքներէն մէկը», եւ լսեցի չորս Եակներէն մէկուն ճայնը՝ որոտումի պէս, որ կ'ըսէր. «Եկոնը ու տեսս։ 2 Եւ տեսայ. ահա ճերմակ ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողը ունէր աղեղ մը: Պասկ մը տրուեցա անոր, ու դուրս ելա իբր յաղթող՝ որպեսզի յաղթէ: 3 Երբ բացա երկրորդ կնիքը, լսեցի երկրորդ Եակը՝ որ կ'ըսէր. «Եկոնը»: 4 Ուրիշ, շառագոյն ձի մը դուրս ելա, եւ անոր վրայ հեծնողին իշխանութիւն տրուեցա՝ որ երկրէն վերցնէ խաղաղութիւնը, որպեսզի մորթեն գիրար. ու մեծ սուր մը տրուեցա անոր: 5 Երբ բացա երրորդ կնիքը, լսեցի երրորդ Եակը՝ որ կ'ըսէր. «Եկոնը ու տեսս»: Եւ տեսայ. ահա սեւ ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողը՝ ձեռքին լսեցի ճայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Կաաիծ մը ցորենը՝ մէկ դահեկանի, ու երեք կապիճ գարին՝ մէկ դահեկանի: Մի վնասեր ձերին եւ գինիին»: 7 Երբ բացա չորրորդ Եակին ճայնը՝ որ կ'ըսէր. «Եկոնը ու տեսս»: 8 Եւ տեսայ. ահս՝ տժգոյն ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողին անունը Մահ Եր, ու ժոխիսքը կը հետեւէր անոր: Իշխանութիւն տրուեցա անոնց՝ երկրի բառորդին վրայ, որ սպաննեն թուրով, սովոր, մահով ու երկրի գազաններով: (Hadēs ց86)

9 Երբ բացա հինգերորդ կնիքը, զոհաւեղանին ներքեւ տեսայ անձեւը անոնց՝ որ մորթուած էին Աստուծոյ խօսքին համար, եւ իրենց տուած վկայութեան համար: 10 Անոնք բարձրածայն աղաղակեցին. «Սնլրը եւ ծշմարիտ Տիրակայ, մինչեւ Եր պիտի չգատես ու չառնես մեր արիւնին վրէժը երկրի բնակիչներն»: 11 Ճերմակ պարեցօս տրուեցա անոնցմէ իւրաքանչիւրին, եւ ըսուեցա անոնց որ հանգչին թիւ մը ժամանակ այ մինչեւ որ ամբողջանան իրենց ծառայակիցներն ու անոնց եղբայրները՝ որոնք պիտի սպաննուեն իրենց պէս: 12 Տեսայ՝ երբ բացա վեցերորդ կնիքը, եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ: Արեւ սեւցա՝ մազեղեն քուրծի մը պէս, լուսինը (բոլորովին)

արիմնի գոյնի պէս եղաւ, **13** ու Երկինքի աստղերը ինկան Երկրի վրայ, ինչպէս սաստիկ հովեն շարժուած թթնին կը թափէ իր տիհա պառուղները: **14** Երկինքը կծովուցա ոլորուող մազաղաթի մը պէս, եւ բոլոր լեռներն ու կղզիները շարժեցան իրենց տեղերէն: **15** Երկրի թագաւորները, մնամանները, հարուստները, հազարապետները, զօրաւորները, եւ բոլոր ստրուկներն ու բոլոր ազատները պահութեցան քարայրներու եւ լեռներու ժայռերուն մէջ, **16** ու Վ'րսէին լեռներուն եւ ժայռերուն. «Խնկէք մեր վրայ ու պահեցէք մեզ զահին վրայ բազմողին երեսէն, եւ Գառնուկին բարկութենէն: **17** Որովհետեւ անոր բարկութեան մեծ օրը եկաւ, եւ մ'վ կրնայ դիմանալ»:

7 Ասկէ ետք տեսայ չորս հրեշտակներ, որ կայսած էին Երկրի չորս անկիւնները ու քռնած էին Երկրի չորս հովերը, որպէսզի հով չփշէ՝ ոչ Երկրի վրայ, ոչ ծովու վրայ, ոչ ալ ծարի մը վրայ: **2** Տեսայ նաև ուրիշ հրեշտակ մը, որ բարձրացաւ արեւելքէն եւ ուներ ապրող Աստուծոյ կնիքը: Ան բարձրածայն աղաղակեց այն չորս հրեշտակներուն, որոնց իշխանութիւնն տրուած էր վնասելու Երկրին ու ծովուն. **3** «Մ' վնասէք՝ ոչ Երկրին, ոչ ծովուն, ոչ ալ ծարերուն, մինչեւ որ կնքնէք մեր Աստուծոյն ծառաներուն ճակատը»: **4** Լսեց կնքուածներուն թիւը. - հարկիւ քառասունչորս հազար կնքուած՝ Խսրայէի որդիներուն բոլոր տոհմերէն. **5** Յուլդայի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Սուրբէնի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Գաղի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, **6** Վասերի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, **7** Շմալտինի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, **8** Ղարուղնի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Զարուղնի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Բնէինամինի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած: **9** Ասկէ ետք տեսայ, եւ ահա մեծ բազմութիւն մը կար, որ ոչ մէկը կրնար համրե, բոլոր ազգերէն, տոհմերէն, ժողովուրդներէն ու լեզուներէն: Անոնք կայսած էին զահին առջեւ եւ Գառնուկին առջեւ՝ հազար ճերմակ պարեզօտներ ու արմաւենիներ քռնած իրենց ծեռքերուն մէջ, **10** եւ բարձրածայն կ'աղաղակէին. «Փրկութիւնը մեր Աստուծոյն է՝ որ կը բազմի զահին վրայ, նաեւ՝ Գառնուկինը»: **11** Բոլոր հրեշտակները, որ կայսած էին զահին, երեցներուն ու չորս Եակներուն շուրջը, ինկան իրենց երեսին վրայ՝ զահին առջեւ, եւ Երկրպագեցին Աստուծոյ՝ **12** ըսելով. «Ամէն. օրինաբանութիւն, փո՞ք, իմաստութիւն, շնորհակալութիւն, պատիւ, զօրութիւն ու կարողութիւն մեր Աստուծոյն՝ դարե դար»: Ամէն»: (այս ց165) **13** Երեցներէն մէկը ըսաւ ինծի. «Ո՞վ են ասոնք՝ որ հազար են ճերմակ

պարեզօտներ, եւ ուրկէլ Եկած են»: **14** Ես ալ ըսի անոր. «Տէր, դոն գիտես»: Ան ալ ըսաւ ինծի. «Ասոնք մեծ տառապանքէն Եկոյներն են, որ լուացին իրենց պարեզօտները ու ճերմկցուցին զանոնք Գառնուկին արիւնով: **15** Ուստի Աստուծոյ զահին առջեւ են, եւ կը պաշտեն զինք ցերեկ ու գիշեր՝ իր տաճարին մէջ, եւ զահին վրայ բազմողը պիտի բնակի անոնց մէջ: **16** Այլեւս ոչ պիտի անօթենան, ոչ պիտի ծարաւնան, ոչ ալ արեւը կամ որեւէ տօթ պիտի իյնայ անոնց վրայ: **17** Որովհետեւ Գառնուկը՝ որ զահին մշշտերն է՝ պիտի հովուէ զանոնք, պիտի առաջնորդէ զանոնք դէպի կենարար ջուրերու աղբիւրները, եւ Աստուծոյ բոլոր արցունքները պիտի սրբէ անոնց աշբերէն»:

8 Երբ բացաւ Եօթներորդ կնիքը, լուութիւն եղաւ Երկինքը՝ կես ժամու չափ: **2** Ու տեսայ այն Եօթը հրեշտակները՝ որ կայսած էին Աստուծոյ առջեւ. Եօթը փողեր տրուեցան անոնց: **3** Ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ եւ կայնեցաւ զոհասեղանին առջեւ. ան ուներ ոսկիէ ինկանոց մը, ու շատ խունկ տրուեցաւ իրեն, որպէսզի ընծայէ բոլոր սուրբերուն այդրժներուն հետն՝ զահին առջեւ Եղոյ ոսկիէ զոհասեղանին վրայ: **4** Եւ խունկերուն ծուխը՝ սուրբերուն այդրժներուն հետն՝ հրեշտակին ծեռքեն բարձրացաւ Աստուծոյ առջեւ: **5** Ազա հրեշտակը առաւ խնկանցը, լեցուց զայն զոհասեղանին կրակէն, ու նետեց Երկրի վրայ. եւ ձայներ, որոտումներ, փայլակներ ու Երկրաշարժ Եղան: **6** Եւ Եօթը հրեշտակները, որ ունեին Եօթը փողերը, պատրաստուեցան հնչեցնելու զանոնք: **7** Արաշին հրեշտակը հնչեցուց փողը, եւ արիւնով խառնուած կարկուտ ու կրակ եղաւ եւ նետուեցաւ Երկրի վրայ. (Երկրի մէկ երրորդը այրեցաւ,) ծառերուն մէկ երրորդը այրեցաւ, ու ամեն կանաչ խոտ այրեցաւ: **8** Երկրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, եւ հրավառ մեծ կերան պէս բան մը նետուեցաւ ծովը. ծովուն մէկ երրորդը արիւն եղաւ, **9** ծովուն մէջ ապրող արարածներուն մէկ երրորդը մեռաւ, ու նաւերուն մէկ երրորդը փիճացաւ: **10** Երրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու Երկինքն մեծ աստղ մը ինկաւ՝ շահի պէս վառերով. ան ինկաւ գետերուն մէկ երրորդին եւ ջուրերու աղբիւրներուն վրայ: **11** Այդ աստղին անունը Օշինդր էր, ու ջուրերուն մէկ երրորդը օշինդր եղաւ, եւ շատ մարդիկ մեռան ջուրերէն՝ քանի որ դառնացած էին: **12** Չորրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու արեւին մէկ երրորդը զարնուեցաւ, նաեւ լուսինին մէկ երրորդը եւ աստղերուն մէկ երրորդը. հետեւարար անոնց մէկ երրորդը խաւարեցաւ, օրուան մէկ երրորդը չլուսաւորուեցաւ, նմանապէս՝ գիշերուան: **13** Տեսայ, ու լսեցի Երկինքի մշշտերէն թօջող հրեշտակ մը՝ որ բարձրածայն կ'սեւ. «Վայ, վայ, վայ Երկրի բնակիչներուն՝ ան միւս փողի ճայներուն համար, որ Երեք հրեշտակները պիտի հնչեցնեն»:

9 Հինգերորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու տեսա աստ մը՝ որ երկինքն ինկա երկրի վրայ: Անդունիդի գուրքին բանալին տրուեցա անոր. (*Abyssos g12*) 2 ան ալ բացա անդունիդի գուրքը, եւ այս գուրքն ծովս բարձրացաւ՝ մեծ հնցին մը ծովիսին պէս: Արեւն ու օդը խաւարեցան գուրքին ծուլիւն: (*Abyssos g12*) 3 Ծուլիւն մարդախներ ելան երկրի վրայ, եւ անոնց իշխանութիւն տրուեցա՝ երկրի կարիճներուն ունեցած իշխանութեան պէս: 4 Ըսուեցա անոնց որ վնասեն ոչ երկրի խոտին, ոչ որեւէ կանաչլըեան, ոչ ալ որեւէ ծառի, հապա միայն այն մարդոց՝ որոնք չունին Աստուծոյ կնիքը իրենց ճակատին վրայ: 5 Յաման տրուեցա անոնց որ չսպաննեն զանոնք, հապա տանջեն զանոնք իինգ ամիս. անոնց տուած տանջանքը՝ կարիճի տուած տանջանքին պէս Եր, երբ կը խայթէ մարդը: 6 Վյո օրեւը մարդիկ պիտի փնտռեն մահը, սակայն պիտի չգտնեն. պիտի ցանկան մեռնի, բայց մահը պիտի փախչի իրենցմէ: 7 Մարդախները կը նմանեին պատերազմի պատրաստուած ձիերու. անոնց գլուխներուն վրայ կային որպէս թէ ոսկիէ պսակներ, եւ անոնց երեսները մարդոց երեսներուն պէս եին: 8 Ունեին մազեր՝ կիմերու մազերուն պէս. անոնց ակրաները՝ առիւծներու ակրաներուն պէս եին: 9 Ունեին զրահներ՝ երկարէ զրահներու պէս, իսկ անոնց թեւերուն ձայնը՝ պատերազմի վազող բազմաթիւ ձիերէ քաշուած կառքերու ձայնին պէս Եր: 10 Ունեին պոչեր՝ կարիճներու նման, ու խայթողներ կային պոչերուն վրայ: Իշխանութիւն ունեին իինգ ամիս վնասելու մարդոց, 11 եւ իրենց վրայ թագաւոր ունեին անդունիդին հրեշտակը, որուն անունը երայերեն Աքադոն է, իսկ յունարեն՝ Ապոդիոն: (*Abyssos g12*) 12 Մէկ վայր անցաւ, ասկէ ետք ահա երկու վայ ալ կու զայ: 13 Վեցերորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու լսեցի ձայն մը՝ Կստուծոյ առջեւ եղորդ ոսկիէ զրիասեղանին չորս եղջիւլներեն, 14 որ կ'ըսէր փող ունեցող վեցերորդ հրեշտակին. «Արձակէ Եփրատ մեծ գետին վրայ կապուած չորս հրեշտակները»: 15 Եւ արձակուեցան այս չորս հրեշտակները, որ պատրաստուած եին ժամուան, օրուան, ամսուան ու տարուան համար՝ որպէսզի սպաննեն մարդոց մէկ երրորդը: 16 Զիաւոր զօրքերուն թիւ երկու բիւր բիւր՝ Եր. ես լսեցի անոնց թիւը: 17 Վյապէս՝ տեսիլիյն մէջ տեսայ ձիերը եւ անոնց վրայ հեծողոները, որոնք ունեին կրակի, յակինթի ու ծծումբի գոյն զրահները: Ձիերուն գլուխները առիւծներու գլուխներու պէս եին. կրակ, ծուխ եւ ծծումբ կ'ելլիին անոնց բերանւն: 18 Վյո երեք (պատուհաս) ներեն մարդոց մէկ երրորդը սպանուեցա, այսինքն՝ կրակեն, ծուխեն ու ծծումբըն, որոնք կ'ելլիին անոնց բերանւն: 19 Որովհետև անոնց իշխանութիւնը իրենց բերաններուն եւ պոչերուն մէջ Եր, քանի որ անոնց պոչերը նման եին օձերու, եւ ունեին գլուխներ՝ որոնցմով կը վնասեին: 20 Միւս մարդիկը՝ որ չսպաննուեցան

այս պատուհաններէն, չապաշխարեցին իրենց ձեռքերուն գործերէն՝ որ չերկրպագեն նեւերուն, նաեւ ոսկիէ, արծաթէ, պղինձէ, բարտ ու փայտ շինուած կուռքերուն, որոնք ոչ կրնան տեսնել, ոչ լսել, ոչ ալ քայլե: 21 Նաեւ չապաշխարեցին ոչ իրենց մարդասպանութիւններէն, ոչ իրենց կախարդութիւններէն, ոչ իրենց պոռնկութիւններէն: ոչ ալ իրենց գորութիւններէն:

10 Տեսայ ուրիշ հզօր հրեշտակ մը՝ որ կ'իջնէր երկինքէ: Յազած եր ամա մը, եւ ծիածան մը կար իր գլուխին վրայ: Իր երեսը արեւի պէս եր, ու ուորերը՝ կրակէ վիներու պէս: 2 Ճեռքին մէջ ուներ բացուած գրեյլի մը: Իր աջ ուորք դրաւ ծովուն վրայ, իսկ ձախը՝ ցամաքին վրայ, 3 եւ բարձրածայն աղաղակեց՝ արիւծի մը մոնչիւնին պէս: Եր աղաղակեց, եօթը որոտումները խօսեցան իրենց ձայններով: 4 Եր եօթը որոտումները խօսեցան՝ ես պիտի գրէի, բայց լսեցի երկինքէն ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Կնքէ այն բաները՝ որ եօթը որոտումները խօսեցան, ու մի գրեր զանոնք»: 5 Վյո հրեշտակը որ տեսած էի՝ կայսած ծովուն վրայ եւ ցամաքին վրայ, իր (աջ) ձեռքը բարձրացուց երկինք, 6 ու երդում ըրաւ անով՝ որ դարտ դար՝ կ'ապրի, եւ ստեղծեց երկինքն ու ինչ որ անոր մէջ է, երկիրը եւ ինչ որ անոր մէջ է, ու ծովը եւ ինչ որ անոր մէջ է, թէ ալ ժամանակ պիտի չըլլայ: (աժօn g165) 7 Յապա՝ եօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրեւը, երբ սկսի փող հնչեցնել, Կստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի, ինչպէս ինք աւետած Եր իր ծարաններուն՝ մարգարեններուն: 8 Վյոն ձայնը՝ որ լսեր էի երկինքէն, դարձեալ խօսեցալ ինծի եւ ըսաւ. «Գնայ, ան այն բաց գրեյլի՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայսոն հրեշտակին ձեռքին մէջ է»: 9 Ես ալ գացի հրեշտակին եւ ըսի անոր. «Տնկր ինծի այն գրեյլիկը»: Ան ալ ըսաւ ինծի. «Ան ապիկա ու լափէ պիտի զրահնացն փորդ, բայց մեղորդ պէս անոյց պիտի ըլլայ բերանիդ մէջ»: 10 Անի գրեյլի կրեշտակին ձեռքէն եւ լափեցի զայս: Մեղորդ պէս անոյց Եր բերանի մէջ, բայց Եր կերայ՝ փորս դառնացաւ: 11 Ան ալ ըսաւ ինծի. «Պէտք Է որ դուն դարձեալ մարգարեանաս շատ ժողովուրդներու, ազգերու, լեզուներու եւ թագաւորներու մասին»:

11 Ինծի տրուեցաւ եղեգ մը՝ գաւազանի նման, եւ կայսած հրեշտակը ըսաւ. «Ուտքի եյիր ու չափէ Կստուծոյ տաճարը, զրիասեղանը, եւ անոր մէջ երկրպագոյնները: 2 Բայց ձգէ՛ գաւիթը՝ որ տաճարըն դուրս է հեթանոսներուն. անոնք ունակոյի պիտի ընեն սուրբ քաղաքը՝ քառասուներկու ամիս: 3 Ես զօրութիւն պիտի տամ իմ երկու վկաններուս, եւ անոնք՝ քուրծ հազար պիտի մարգարեանաս հազար երկու հարիս վաթօռն օր: 4 Ասոնք այն երկու ձիթենիներն ու երկու աշտանակներն են՝ որ կը կանգնին երկու Տերոց առջեւ: 5 Եթէ մէկը ուղեց վնասել անոնց բերանւն եւ պիտի լափէ իրենց թշնամիները. Եթէ մէկը ուղեց վնասել

անոնց, պետք է որ այսպիս մեռցուի: 6 Ասոնք իշխանութիւն ունին երկինքը զոցելու, որպէսզի անձեւ չտեղայ իրենց մարգարեւթեան օրերը. իշխանութիւն ունին նաեւ շուրեքրուն վրայ՝ արին դարձնելոյ զանոնք, եւ զարնելոյ երկիր ամէն տեսակ պատուհասներով՝ քանի անզամ որ ուղեն: 7 Եթր աւարտն իրենց վկայութիւնը, այն ատեն անդունդէն քարձրացող զազանը պիտի պատերազմի անոնց հետ, պիտի յաղթէ անոնց եւ պիտի մեռցնէ զանոնք: (*Abyssos g12*) 8 Անոնց դիակները ինկած պիտի մասն հրապարակին վրայ այն մեծ քաղաքին՝ որ հոգեւորապէս Սողոմ ու Եգիպտոս կը կոչուի, ուր մեր Տէրն ալ խաչուեցա: 9 Եւ ժողովուրդները, տոհմերը, լեզուներն ու ազգերը պիտի տեսնեն անոնց դիակները՝ երեք ու կես օր, ու թոյ պիտի չտան որ անոնց դիակները դրուին գերեզմանի մէջ: 10 Երկրի բնակիչները պիտի ուրախանան անոնց համար, պիտի զուարծանան, եւ մինչեւ անզամ ընծաներ պիտի դրկեն իրարու. որովհետեւ այս երկու մարզարեները տանջած էին երկրի բնակիչները: 11 Երեք ու կես օր ետք, Աստուծուն եկող կեանքի հոգի մտաւ անոնց մէջ, կայնեցան իրենց ոտքերուն վրայ, ու մեծ վախ համակեց զիրենք տեսնողները: 12 Լսեցին երկինքէն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր իրենց. «Ճն քարձրացեք»: Եւ ամպով մը երկինք քարձրացան, ու իրենց թշնամիներն ալ տեսան զիրենք: 13 Նոյն ժամուն հզօր երկրաշարժ մը եղաւ, եւ քաղաքին մէկ տասներորդ կործանեցա: Եօթը հազար մարդիկ սպաննուեցան այդ երկրաշարժէն. մացողները վախցան ու փառք տուին երկինքի Աստուծոյն: 14 Երկրորդ վայր անցաւ. ահա երրորդ վայր շուտով կու գայ: 15 Եօթներորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու երկինքի մէջ եղան հզօր ձայներ՝ որ կ'ըսէին. «Աշխարհի թագաւորութիւնները եղան մը Տէրոց եւ իր Օծեային, ու ան պիտի թագաւորէ դարէ դար»: (*այս g165*) 16 Քսանչորս երեցները, որոնք բազմած էին իրենց զահերուն վրայ՝ Աստուծոյ առջեւ, ինկան իրենց երեսին վրայ ու երկրպագեցին Աստուծոյ՝ բաւելով. 17 «Քեզմէ շնորհակալ ենք, Տէր, Ամենակայ Աստուած, որ ես եւ որ եիր, որովհետեւ կիրարկեցի՞ քու մեծ զօրութիւնը ու թագաւորութիւնը: 18 Ազգերը բարկացան. քու բարկութիւնն եկաւ, նաեւ մեռեներուն ատենք՝ որպէսզի դատուին, եւ դուն վարձատրես քու ծառաներոյ՝ մարգարեները, սուլրերոն ու քու անունելոյ վախցողներոյ, պատիկ թէ մեծ, եւ ապականես երկիրը ապականողներոյ: 19 Եւ Աստուծոյ տաճարը բացուեցա երկինքի մէջ. անոր ուխտին տապանակը երեւցա իր տաճարին մէջ, ու եղան փայլակներ, ծայներ, որոտումներ, երկրաշարժ եւ խոշոր կարկուտ:

12 Մեծ նշան մը երեւցա երկինքի մէջ. կին մը՝ արեւը հազար, լուսինը՝ իր ոտքերուն ներքեւ, եւ տաճներկու աստղէ պասկ մը՝ իր գլուխին վրայ, 2 յդի մլալով կ'աղաղակէր.

Երկունքի ցաւ կը քաշէր ու կը տանջուլէր ծնաներու համար: 3 Ուրիշ նշան մըն ալ երեւցա երկինքի մէջ, ահա մեծ շատազյն վիշապ մը կար, որ ուներ եօթը գլուխ ու տասր եղջիւր, եւ իր գլուխներուն վրայ՝ եօթը թագ: 4 Անոր պչոք կը քաշէր երկինքի աստղերուն մէկ երրորդը, ու նետեց զանոնք երկիր վրայ. Վիշապ կայնեցա այն կնոջ առջեւ՝ որ ծնանելու մօտ էր, որպէսզի լափէ անոր զաւակը՝ երգ ծնի: 5 Կինը ծնաւ արու զաւակ մը, որ երկաթէ զաւազանով պիտի հովուէր բոլոր ազգերը: Անոր զաւակը յափշտակուեցա Աստուծոյն եւ անոր զահին քոյ: 6 Կինն ալ փախաւ անապատը, ուր Աստուծուն տեղ պատրաստուած էր անոր, որպէսզի հոն կերակրովի հազար երկու հարիւր վաթուլն օր: 7 Ազա պատերազմ եղաւ երկինքի մէջ. Միքայէլ եւ իր հրեշտակները պատերազմեցան վիշապին հեն: Վիշապն ալ պատերազմեցա իր հրեշտակներով, 8 բայց չկրցաւ յաղթեւ, ու երկինքի մէջ այլ տեղ չզտնուեցաւ անոնց: 9 Ուստի վտարուեցաւ մեծ վիշապը, այն նախկին օձ՝ Զարախոս ու Սատանայ կոչուած, որ մոլորեցուց ամբողջ երկրագունդը վտարուեցա դէպի երկիր, եւ իր հրեշտակները վտարուեցան իրեն հեն: 10 Ու լսեցի երկինքի մէջ հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ճիմա եղաւ մեր Աստուծոյն փրկութիւնը, զօրութիւնն ու թագաւորութիւնը, եւ անոր Օծեային իշխանութիւնը. որովհետեւ խորտակուեցա մեր եղայրներուն Ամբաստանողը, որ ցերեկ ու գիշեր կ'ամրաստանէր զանոնք մեր Աստուծոյն առջեւ: 11 Անոնք յաղթեցին անոր՝ Գառնուկին արինուվ եւ իրենց վկայութեան խօսքով, ու չսիրեցին իրենց անձը՝ մինչեւ մահ: 12 Ուստի ուրախացէք, երկինք, եւ դուք՝ որ կը բնակիր անոր մէջ. վայ երկրին ու ծովուն, որովհետեւ Զարախոսը իշաւ ձեզի՝ սաստիկ զայրոյշով, քանի որ գիտ թէ ունի կարծ ծամանակի: 13 Եթր վիշապը տեսաւ թէ ինք նետուեցա երկրի վրայ, հալածեց արու զաւակ ծնանող կինը: 14 Մեծ արծիւի երկու թեւեր տրուեցան այդ կնոջ, որպէսզի թօք դէպի անապատ, իր տեղը՝ ուր պիտի կերակրուեր ծամանակ մը, ծամանակներ ու կես ծամանակ՝ հեռու օձին երեւեւ: 15 Իսկ օձը իր բերանէն հեղեղի պէս ջուր թափեց կնոջ ետեւեն, որպէսզի հեղեղով ընկոյմ զայն: 16 Բայց երկիրը օգնեց կնոջ. երկիրը բացաւ իր բերանը և կլեց այն հեղեղոր՝ որ վիշապը թափեց իր բերանէն: 17 Վիշապն ալ բարկացա կնոջ դէմ, ու զնաց պատերազմելու անոր զարմէն մնացողներուն հետ, որոնք կը պահէին Աստուծոյ պատուիրանները եւ ունեին Յիսուսի վկայութիւնը: Ապա կայնեցայ ծովու աւազին վրայ:

13 Տեսայ թէ գագան մը կը բարձրանար ծովէն. ան ուներ եօթը գլուխ ու տասր եղջիւր: Անոր եղջիւրներուն վրայ տասր թագ կար, եւ անոր

գլուխներուն վրայ՝ հայիոյութեան անուններ: 2 Վյո զազանը նման էր ընծառիւծի. անոր ոտքերը՝ արջի ոտքերու պէս էին, եւ անոր երախը՝ առիւծի երախի պէս: Վիշապը տոււա անոր իր զօրութիւնը, իր գանին ու մեծ իշխանութիւն: 3 Անոր գլուխներէն մէկը մորուածի պէս էր. բայց անոր մահացու վերքը բուժուեցա, եւ ամրուց երկիրը սքանչանալով զազանին հետեւեցա:” 4 Անոնք երկրպագեցին վիշապին՝ որ իշխանութիւն տուա զազանին, ու երկրպագեցին զազանին՝ ըսելով. «Ո՞վ նման է զազանին. ով կրնայ պատերազմի անոր հետո»: 5 Անոր տրուեցա բերան մը՝ մեծ բանէր եւ հայիոյութիւններ խօսող, ու իշխանութիւն տրուեցա անոր՝ ընելու իր կամքը բառասուներկու ամիս: 6 Հայիոյութեամբ բացա իր բերանը Աստուծոյ դէմ, եւ հայիոյեց անոր անունին, խորանին ու երկինքը բնակորներուն դէմ: 7 Անոր իշխանութիւն տրուեցա սուրբերուն հետ պատերազմելու եւ յաթելու անոնց: Անոր իշխանութիւն տրուեցա բոյոր տոհմերուն (եւ ժողովուրդներուն) ու լեզուներուն եւ ազգերուն վրայ: 8 Անոր պիտի երկրպագեն բոյոր անոնք որ կը բնակին երկրի վրա եւ որոնց անունը աշխարհի հիմնադրութենեն ի վեր գրուած չէ մորթուած Գառնուկին կեանքի գիրքին մէջ»: 9 Ո՞վ որ ականջ ունի, թող լսե: 10 Ա՞ն որ գերեւարէ, ինք գերի պիտի տարուի. ան որ սուրով սպաննէ, պէտք է որ սուրով սպաննուի: Յն է սուրբերուն համբերութիւնն ու հաւատքը: 11 Տեսայ նաեւ ուրիշ զազան մը, որ կը բարձրանար երկրէն. ունէր երկու եղչիւր՝ զարուկի նման, եւ կը խօսէր վիշապի պէս: 12 Կը վարէր առաջին զազանին ամրող իշխանութիւնը՝ անոր առջեւ, ու կը ստիպէր երկիրը եւ անոր բնակիչները՝ որ երկրպագեն առաջին զազանին, որոն մահացու վերքը բուժուած էր: 13 Մեծ նշաններ կ'ընէր, եւ մինչեւ անզամ երկինքեն կրակ կ'իշեցնէր երկրի վրայ՝ մարդոց առջեւ: 14 Կը մոլորեցնէր երկրի բնակիչները այն նշաններով՝ որ ընելու կարողութիւն տրուած էր իրեն՝ զազանին առջեւ: Կ'ըսէր երկրի բնակիչներուն որ շինեն պատկերը այն զազանին՝ որ սուրով վիշառուորած էր բայց ապրեցա: 15 Եւ կարողութիւն տրուեցա իրեն՝ որ հոգի տա զազանին պատկերին, որպէսզի զազանին պատկերը խօսի, նաեւ մենցոնել տայ բոյոր անոնք՝ որ չեն երկրպագեր զազանին պատկերին: 16 Կը ստիպէր բոյրին այ, պատիկ թէ մեծ, հայուսութ թէ աղքատ, ազատ թէ ստրուկ, որ դրոշմ ընդունին իրենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց ճակատին վրայ, 17 որպէսզի հչ մէկը կարենայ զնել կամ ծախտէ, բայց միայն ան՝ որ ունի դրոշմը, կամ զազանին անունը, կամ անոր անունին թիւլը: 18 Յն է իմաստութիւնը. ով որ միտք ունի, թող հաշուէ զազանին թիւլ, բանի որ մարդու մը թիւն է, եւ անոր թիւլ՝ վեց հարիւր վաթսունվեց է:

14 Յետոյ նայեցայ, եւ ահա Գառնուկը կայնած էր Սիոն լերան վրայ, ու անոր հետ՝ հարիւր

բառասունչորս հազարը, որոնց ճակատին վրայ գրուած էր (անոր անտևն եւ) անոր Յօր անունը: 2 Ու լսեցի երկինքեն ճայն մը՝ յորդաստաց ջուրերու ճայնի պէս, եւ հզօր որոտումի մը ճայնին պէս. լսած ճայնս կը նմանէր քնարահարներուն նուազած քնարներու ճայնին: 3 Անոնք կ'երգէին նոր երգ մը՝ զահին, չորս Եակներուն ու երեսներուն առջեւ. ոչ մէկը կրնար սորվիլ այդ երգը՝ բայց այդ հարիւր բառասունչորս հազարէն, որոնք գնուած էին երկրէն: 4 Անոնք անոնք են՝ որ չարծուեցան կիներու հետ, քանի որ կոյս են: Անոնք անոնք են՝ որ կը հետեւին Գառնուկին, ուր որ ան երթայ. ասոնք գնուեցան մարդոց մէջէն՝ երախարիփ ըլալար Աստուծոյ ու Գառնուկին: 5 Նենգուրիւն զգունուեցա իրենց բերանը, որովհետեւ անարատ են: 6 Տեսայ նաեւ ուրիշ հրեշտակ մը, որ կը թռչէր երկինքի մէջ եւ ունէր յահիտենական աւետարան՝ բարզգելու երկրի վրա բնակու բոյոր ազգերուն, տոհմերուն, լեզուներուն ու ժողովուրդներուն: (այօնios g166) 7 Ան բարձրածայն կ'ըսէր. «Կախցէր Աստուծմէ եւ փանոր տուէր անոր, որովհետեւ անոր դատաստանին ժամը հասաւ. երկրպագեցէր անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը, երկիրը, ծովն ու ջուրերուն աղբիւրները»: 8 Ուրիշ հրեշտակ մը հետեւեցա անոր եւ ըսաւ. «Կործանեցաւ, կործանեցաւ մեծ Բարելոնը, որովհետեւ բոյոր ազգերուն խնցուց իր պոռնկութեան զայրոյթի գինիէն»: 9 Երրորդ հրեշտակ մըն ալ հետեւեցա անոնց ու բարձրածայն ըսաւ. «Ո՞վ որ երկրպագէ զազանին ու անոր պատկերին, եւ ընդունի անոր դրոշմը իր ճակատին կամ իր ձեռքին վրայ, 10 անիկա պիտի իմէ Աստուծոյ զայրոյթի գինիէն, որ անխառն լեցուած է անոր բարկութեան բաժակին մէջ, ու կրակով եւ ծծումքով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն առջեւ ու Գառնուկին առջեւ: 11 Անոնց տանջանքին ծուխը ախտի բարձրանար դարէ դարէ. ցերեկ ու գիշեր հանգստութիւն պիտի չունենան անոնք՝ որ կ'երկրպագեն զազանին ու անոր պատկերին, եւ ր' որ կ'ընդունի անոր անունին դրոշմ»: (այօնios g165) 12 Յն է համբերութիւնը սուրբերուն, որոնք կը պահեն Աստուծոյ պատուիհարներուն ու Յիսուսի հաւատքը: 13 Ու լսեցի երկինքեն ճայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Գրէ. այժմէն իսկ երանեկի են այն մեռեները՝ որ կը մեռնին Տերոցնով»: «Վյո, - կ'ըսէ Յոգին, - թող հանգչին իրենց աշխատանքէն, քանի որ իրենց գրդերու կը հետեւին իրենց»: 14 Ապա նայեցայ, եւ ահա ճերմակ ամս մը կար, ու ամպին վրայ մէկը բազմած էր՝ մարդու Որդիին ննան. իր գլուխը ուներ ուսկէ պատկ մը, եւ իր ձեռքին մէջ՝ սուր մանգաղ մը: 15 Ուրիշ հրեշտակ մը դրուս ելաւ տաճարէն, ու բարձրածայն աղաղակեց ամպին վրայ բազմողին. «Ղրկէ քո մանգաղ եւ հնձէ. որովհետեւ հնձելու ժամը հասաւ, քանի որ երկրի հոլոնձքը հաստևնցած է»: 16 Ամային վրայ կը բազմողն ալ դրաւ իր մանգաղը երկրի վրայ, ու երկիրը հնձուեցաւ: 17 Ուրիշ հրեշտակ մը

դուրս ելաւ երկինքի մէջ եղող տաճարէն. ինք այ ունէր սուր մանգաղ մը: **18** Նաև զոհասեղանէն դուրս ելաւ ուրիշ հրեշտակ մը՝ որ իշխանութիւն ունէր կրակին վրայ. հզօր կանչով գոյց անոր՝ որ ունէր սուր մանգաղը. «Դուք բռու սուր մանգաղը ու կթէ երկրի այգին ողկոյզնէրը, որովհետեւ անդ հարդողները հասունցած են»: **19** Ուստի այդ հրեշտակը դրաւ իր մանգաղը երկրի վրայ, կթէ երկրի այգին խաղողները եւ նետեց Աստուծոյ զայրոյթի մէջ հնձանին մէջ: **20** Հնձանը կիշուտցաւ քաղաքէն դրւրս, ու արիւն ելաւ հնձանն՝ մինչեւ ծիերուն սանձերը, հազար վեց հարիւր ասպարեզի տարածութեան վրայ:

15 Երկինքի մէջ տեսայ ուրիշ նշան մը՝ մէջ եւ զարմանայի:- Եօթը հրեշտակներ, որոնք ունին եօթը վերջին պատուհանները, որովհետեւ անոնցնիվ Կ'աւարտէր Աստուծոյ զայրոյթը: **2** Տեսայ նաև որպէս թէ պապակեղն ծով մը՝ կրակով խառնուած. անոնք որ յաղթած էին զազանին, անոր պատկերին եւ անոր անունին թիւին, կայնած էին ապակեղն ծովուն վրայ՝ ունենալով Աստուծոյ քնարները: **3** Անոնք Կ'երգէին Աստուծոյ ծառային՝ Մովսէսի երգը, ու Գառնուկին երգը, ըսերու. «Մէծ եւ սբանչելի են բռու գործերդ, Տէր, Ամենակայ Աստուծած. արդար ու ճշմարիտ են բռու ճամբաններդ, Ազգերու թագաւոր: **4** Տէր, նվ պիտի չզախնայ թեզմէ եւ չփառանոր բռու անունդ, որովհետեւ միակ սուրբը դուն եւ. արդարեւ բռուր ազգերը պիտի զան ու երկրազգեն բռու առջեւ, բանի որ բռու արդար դատավիճուններդ յայտնաբերուեցան»: **5** Ասկէ ետք նայեցայ, եւ ահա երկինքի մէջ բացուեցաւ վկայութեան խորանին տաճարը: **6** Եօթը պատուհաններ ունեցող եօթը հրեշտակները դրւրս ելան տաճարէն, մաքրու ու փայլուն կտու հազած, եւ ոսկին գոտի կապած հրենց կուրծքին վրայ: **7** Չորս Եակներէն մէկը՝ Եօթը հրեշտակներուն տուռա եօթը ոսկիէ սկալառակներ, լեցուն դարէ դար՝ ապրու Աստուծոյ զայրոյթով: (աժօն ց165) **8** Ու տաճարը ծուխով լեցուեցաւ՝ Աստուծոյ փառքին եւ անոր զօրութեան պատճառով. հչ մէկը կրնար մտնել տաճարը, մինչեւ որ իրագործուեին եօթը հրեշտակներուն եօթը պատուհանները:

16 Լսեցի տաճարէն հզօր ծայն մը՝ որ կ'ըսէր եօթը հրեշտակներուն. «Գացէք, թափեցէք Աստուծոյ զայրոյթին (Եօթը) սկալառակները երկրի վրայ»: **2** Առաջին հրեշտակը զնաց եւ թափեց իր սկալառակը երկրի վրայ. գէշ ու չարորակ պայլար մը եղաւ այն մարդոց վրայ՝ որ ունին զազանին դրոշմը, եւ անոնց վրայ՝ որ կ'երկրպագեին անոր պատկերին: **3** Ելքորորդ հրեշտակը թափեց իր սկալառակը ծովուն վրայ. ջուրերը մեռած մարդու մը արիւնին պէս եղան, ու ծովուն մէջի բռուր կենդանիները մեռան: **4** Երրորդ հրեշտակը թափեց իր սկալառակը գնետերուն եւ ջուրերու աղբիւրներուն վրայ, ու անոնք արիւն եղան: **5** Լսեցի ջուրերուն հրեշտակը՝ որ կ'ըսէր.

«Արդար ես, դուն՝ որ ես եւ որ Էիր, ու սնլրը ես՝ որ այսպէս դատեցիր, և որովհետեւ անոնք թափեցին սուրբերուն եւ մազգարեներուն արիւնը. դուն արիւն խմել տուիր անոնց՝ քանի որ արժանի են»: **7** Ու զոհասեղանէն լսեց՝ որ կ'ըսէր. «Վյոն, Տէր, Ամենակայ Աստուծած, բռու դատասաններդ ճշմարիտ եւ արդար են»: **8** Չորրորդ հրեշտակը թափեց իր սկալառակը արեւին վրայ, **9** ու զօրութիւն տրուեցաւ անոր՝ որ կրակով տօթակէց ընէ մարդիկը: Մարդիկ տօթակէց եղան սաստիկ տօթեն, եւ հայիուցին անունը Աստուծոյ՝ որ իշխանութիւն ունի այս պատուհասներուն վրայ. բայց չապաշխարեցին իրենց գործերէն: **12** Վեցերորդ հրեշտակը թափեց իր սկալառակը ժփրատ մէծ գետին վրայ, ու անոր ջուրերը ցամքեցան, որպէսզի պատրաստուի արեւելիք թագաւորներուն ճամբան: **13** Տեսայ թէ վիշապին բերանէն, զազանին բերանէն եւ սուլ մարզարէին բերանէն դուրս ելան երեք աննաբռու ողիններ՝ գորտերու նմանող: **14** Արդարեւ անոնք դեւերու ողիններ էին, որ նշաններ կ'ընէին ու կ'երային ամբողջ երկրագունդի թագաւորներուն, որպէսզի հաւաքնեն, զազանին բերանէն եւ սուլ մարզարէին բերանէն դուրս ելան երեք աննաբռու ողիններ՝ գորտերու նմանող: **15** (Սիա գորի պէս կու զամ. երանի անոր՝ որ արթուրն կը կենայ եւ կը պահէ իր հանդերձները, որպէսզի մերկ շշրի ու իր անվայելչութիւնը չտեսնուի:) **16** Եւ հաւաքնեցին զազանք տեղ մը, որ երայերէն Արմագետորն կը կոչուի: **17** Եօթներորդ հրեշտակը թափեց իր սկալառակը օդին մէջ, ու երկնիքի տաճարէն՝ զահեն հզօր ծայն մը ելան, որ կ'ըսէր. «Եղան»: **18** Եւ փայլակներ, ծայններ ու որոտումներ՝ եղան: Յզօր երկրաշարժ մըն այ եղան. այդպիսի մէծ ու հզօր երկրաշարժ եղած չէր երկրի վրայ՝ մարդոց ըլլալին ի վեր: **19** Մէծ քաղաքը երեք մաս եղան, եւ ազգերուն քաղաքները կործաննեցան: Մէծ Քարելոնը յիշուեցաւ Աստուծոյ առջեւ, որպէսզի տայ անոր իր զայրազին բարձլութեան գինին բաժակը: **20** Ամեն կոզի փախաւ, ու լեռները չգտնուեցան: **21** Գրեթէ տաղանդ մը կշռու խոշոր կարկուտ հջաւ երկինքէն՝ մարդոց վրայ. եւ մարդիկ հայիուցին Աստուծոյ՝ կարկուտի պատուհասին համար, որովհետեւ այդ պատուհասը չափազանց սաստիկ էր:

17 Եօթը սկալառակներ ունեցու եօթը հրեշտակներէն մէկը եկաւ եւ ինծի հետ խօսեցաւ՝ ըսելով. «Եկնիք. ցոյց պիտի տամ թեզի դատաստանը այն մէծ պոռնիկին, որ կը բազմի յորդառատ ջուրերու վրայ. **2** անոր հետ պոռնկութեան երկրի թագաւորները, եւ անոր պոռնկութեան գինիով արբեցան երկրի

բնակիչները»: Յ Զիս առաւ՝ հոգիով տարած անապատը, ու տեսայ կին մը՝ որ բազմած էր որդան կարմիր գազանի մը վրայ: Այդ գազանը լեցուն էր հայինութեան անուններով, եւ ուներ եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր: Կ Կինը հազած էր ծիրանի եւ որդան կարմիր, աճնուած էր ոսկիով, պատուական քարերով ու մարգարիտներով, եւ ձեռքին մէջ ուներ ոսկիէ բաժակ մը՝ գարշութիւններով ու իր պոռնկութեան անմաքրութիւններով լեցուն: Տ Անոր ճակատին վրայ գրուած էր անուն մը. «Խորհուրդ, Մեծ Բարելոն, պոռնիմեներուն ու Երկրի գարշութիւններուն մայրը»: Ե Տեսայ աղ կինը, որ արբեցած էր սուրբերուն արիւնով եւ Յիսուսի վկաներուն արիւնով: Երբ տեսայ զայն մէծապէս զարմացայ: Յ Յոթշտակը ըսաւ ինձի. «Ի՞չո՞ն զարմացար. քեզի պիտի ըսեմ խորհուրդը այդ կնոց ու այդ գազանին՝ որ կը կրէ զայն իր վրայ, եւ ունի եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր: Ա Այդ գազանը որ կար, բայց չկայ, սակայն պիտի բարձրանայ անդունին ու երթայ դէպի կորուստ: Երկրի բնակիչները, որոնց անունը գրուած չէ կեանքի գիրքին մէջ՝ աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր, պիտի զարմանան՝ երբ տեսնեն այդ գազանը որ կար, բայց չկայ, թէպէտ կայ»: (Abyssos g12) Յ Յն պէտք է իմաստութիւն ունեցող միտր մը: Այդ եօթը գլուխները՝ եօթը լեռներ են, որոնց վրայ կը բազմի կինը. նաեւ եօթը թագաւորներ են: Յ Յն գր ինկած են, մէկը կայ, իսկ միւսը դեռ եկած չէ. երբ գայ՝ պէտք է որ կարճ ատեն մը մսայ: Ա Այդ գազանը՝ որ կար, բայց չկայ, ան ալ ութերորդն է. Եօթնեն է, ու Կ'երթայ դէպի կորուստ: Ե Տասը եղջիւրները՝ որ տեսար, տասը թագաւորներ են, որոնք դեռ թագաւորութիւն ստացած չեն. սակայն գազանին հետ մէկ ժամու չափ թագաւորներու պէս իշխանութիւն պիտի առնեն: Յ Ասոնք միւնենոյն նպատակը ունին. իրենց գօրութիւնն ու իշխանութիւնը տայ գազանին: Ա Ասոնք պիտի պատերազմին Գառնուկին հետ, եւ Գառնուկը պիտի յաղթէ առնոց. քանի որ ան տերերուն Տէրն է, ու թագաւորներուն թագաւորը, եւ անոր հետ եղողները՝ կանչուած, ընտրուած ու հաստարին են: Յ Յաւե ըսաւ ինձի. «Այն ջուրերը՝ որ տեսար, որոնց վրայ բազմած էր պոռնիկը, ժողովուրդներ են, բազմութիւններ, ազգեր եւ լեզուներ: Ա Այն տասը եղջիւրները՝ որ տեսար գազանին վրայ, անոնք պիտի ատեն պոռնիկը. անայի ու մերկ պիտի ընեն զայն, պիտի ուտեն անոր մարմինը եւ կրակով պիտի այրեն զայն: Ե Որովհետեւ Աստուած դրդեց զանոնք՝ գործադրելու իր նպատակը, միւնենոյն նպատակը. իրենց թագաւորութիւնը տայ գազանին, մինչեւ որ իրագործուին Աստուծոյ խօսքերը: Ե Եւ կինը՝ որ տեսար, այն մէծ քաղաքն է որ կը թագաւորէ Երկրի թագաւորներուն վրայ»:

18 Ասկէ ետք՝ տեսայ (ուրիշ) իրեշտակ մը, որ Երկինքէն կ'իջնէր եւ մեծ իշխանութիւն ուներ, ու Երկրիր լուսաւորուեցաւ անոր փառքով: Ե Ան հզօր ձայնով աղաղակեց. «Կործանեցաւ, կործանեցաւ մեծ Բարելոնը, եւ եղաւ դեւերու բնակավայր, ամէն անմաքրու ոգիի բանտ, ու ամէն անմաքրու եւ ատեյի թռչունի բանտ. Յ որովհետեւ բոլոր ազգերը խմեցին անոր պոռնկութեան զայրոյթի գինին, Երկրի թագաւորները պոռնկեցան անոր հետ, ու Երկրի առեւտրակամները հարստացան անոր պերճանքին գօրութենէն»: Ե Լեցի Երկինքէն ուրիշ ձայն մըն ալ՝ որ Կ'ըսէր. «Ելք ատոր մէջէն, իմ ժողովուրդս, որպէսզի հաղորդակից չըլլաք անոր մէջքերուն ու բաժին չստանաք ատոր պատուհաններէն. Յ որովհետեւ ատոր մէջքերը կրտսակլուեցան մինչեւ Երկինք, եւ Աստուած յիշեց անոր անիրաւութիւնները: Յ Յատուցանեցք անոր՝ ինչպէս ինք հաստոցանեց, ու կրկնապատիկ փոխարինեցէք անոր՝ իր արարքներուն համեմատ: Այն բաժակը որ ինք լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն: Ե Ո՛չափ փառաւորեց ինքինիք եւ ապրեցա պերճանքով, այդշափ այ տանջանք ու սուզ տուէք անոր, որովհետեւ իր սիրտին մէջ կ'ըսէ. «Ես կը գահակալեմ իրը թագուիի. բնաւ այրի չեմ եւ բնաւ սուզ պիտի չտեսնեմ»: Յ Ուստի մէկ օրուան մէջ պիտի զան անոր պատուհանները՝ մահ, սուզ ու սով, եւ կրակով պիտի այրուի. որովհետեւ հզօր է զայն դատող Տէր Աստուածը: Ե Երկրի թագաւորները, որ պոռնկեցան անոր հետ եւ ապրեցան պերճանքով, պիտի լան ու հեծեծեն անոր վրայ, երբ տեսնեն անոր հրդեիին ծոլիսը: Յ Անոր տանջանքին վախէն՝ հեռու պիտի կայնին եւ ըսեն. «Վայ, վայ քեզի, մէծ Բարելոն քաղաք, հզօր քաղաք, քանի որ մէկ ժամուան մէջ եկաւ քու դատաստանդ»: Ա Երկրի առեւտրակամներն ալ պիտի լան ու սզան անոր վրայ, որովհետեւ սուզ մէկը պիտի զնէ իրենց ապրանքը.- Յ ոսկիի, արծաթի, պատուական քարերու եւ մարգարիտներու, բեկեղի, ծիրանիի, մետարփի ու որդան կարմիրի ապրանք. ամէն տեսակ բուրումնաւես փայտ, ամէն տեսակ առարկան՝ պատուական փայտ, պինձէ, Երկաթ ու մարմարէ. Յ Կինամոն, (ամոնմոն,) յունկեր, օծանելիիներ եւ կնդրուկ. գինի, ձեթ, նաշին ու ցորեն. անսալւններ, ոչսարներ, ծիեր, կառքեր, մարմիններ եւ մարդոց անձեր: Ե Քու անձիդ ցանկացած պտուղները զացին քեզմէ, բոլոր շքեղ ու փայլուն բաները զացին քեզմէ, եւ այնու բնաւ պիտի չգտնեն զանոնք»: Յ Այս բաներուն առեւտրակամները՝ որ հարստացած էին անոր միջոցով, հեռու պիտի կայնին անոր տանջանքին վախէն՝ լալով ու սգալով, Ե Եւ պիտի ըսեն. «Վայ, վայ, մէծ քաղաք, դուն որ հազար էիր բեկեղ, ծիրանի ու որդան կարմիր, եւ պճուած էիր ոսկիով, պատուական քարերով

ու մարգարիտներով։ 17 որովհետեւ այսափ շատ հարստութիւնը աւերեցաւ մէկ ժամուան մէջ»։ Ամէն նաևապար, բոլոր նաևազնացները, նաևաստիները, եւ անոնք՝ որ կ'օգտագործեն ծովը, հեռու կայնեցան 18 ու աղաղակեցին՝ երբ տեսան անոր հրդեհին ծովսխը. «Ո՞ր քաղաքը նման եր այս մեծ քաղաքին»։ 19 Յոյ ցանեցին իրենց գլուխին վրայ, ու լալով եւ սգալով աղաղակեցին. «Վայ, վայ այդ մեծ քաղաքին, որուն մէշ՝ իր փարաւամութենն հարստացան բոլոր անոնք՝ որ նաևեր ունեին ծովուն վրայ, որովհետեւ մէկ ժամուան մէջ ամայացաւ։ 20 Ուրախացէք անոր համար, երկինք, եւ դուք՝ սուրբ առաքեաներ ու մարգարեներ, քանի որ Աստուած ձեր վիշտը առաւ՝ անկէ»։ 21 Յզօր հրեշտակ մը վերցուց քար մը՝ մեծ ջաղաքի քարի պէս, ու նետեց ծովը՝ ըսերով. «Այսպէս սաստկութեամբ պիտի խորտակուի Բարեկին մեծ քաղաքը եւ այլ բնան պիտի չգտնուի։ 22 Քնարահարներուն, երաժիշտներուն, սրնզահարներուն ու փողահարներուն ծայնը այլ բնան պիտի չսուլի քու մէջո, ինչ արհեստէ ալ ըլլայ. Զաղացքի քարին ծայնը այլ բնան պիտի չսուլի քու մէջո. 23 ճրագին լոյսը այլ բնան պիտի չփայլի քու մէջո. փեսային ծայնը եւ հարսին ծայնը այլ բնան պիտի չսուլին քու մէջո. քանի որ երկրի մեծամեծներն եին քու առեւտրականներ, ու բոլոր ազգերը մոլորեցան քու կախարդութեամբ»։ 24 Եւ մարգարներուն, սուրբերուն ու երկրի վրա բոլոր մորթուածներուն արինը գտնուեցաւ անոր մէց։

19 Ասկէ ետք լսեցի երկինքն մեծ քազմութեան հզօր ծայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ալէրուհայ. փրկութենն, փառք, պատին ու զօրութենն մեր Աստուծոյն. 2 որովհետեւ ծշմարին եւ արդար են անոր դատաստանները, քանի որ դատեց այն մեծ պոռնիկը՝ որ իր պոռնկութեամբ պայպանեց երկիրը, ու վիշտը առաւ իր ծառաներուն արինին՝ պահանջելով զայն անոր ձեռքէն»։ 3 Եւ կրկին ըսին. «Ալէրուհայ. անոր ծուլը կը բարձրանայ դարէ դար»։ (այս ց165) 4 Քսանչորս երեցները եւ չորս եակները ինկան ու երկրապագեցին Աստուծոյ՝ որ կը քազմի զահին վրայ, ըսերով. «Ամէն. ալէրուհայ»։ 5 Եւ գահեն եալ ծայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Գովարանեցէք մեր Աստուածը, դուք՝ իր բոլոր ծառաները, ու դոնք որ կը վախնաք իրմ՝ թէ պատիկներ, թէ մեծեր»։ 6 Լսեցի նաեւ ծայն մը՝ մեծ քազմութեան ծայնի պէս, յորդարաստ ջուրերու ծայնի պէս եւ սաստիկ որոտումներու ծայնի պէս, որ կ'ըսէր. «Ալէրուհայ, որովհետեւ Տէրը, (մեր) Ամէնակալ Աստուածը թագաւորեց։ 7 Ուրախանանք, ցնծանք ու փառք տանք անոր, քանի որ Գառնուկին հարսանիքը հասաւ եւ իր կինը պատրաստեց ինքզինք։ 8 Անոր շնորհուեցաւ հազնի մաքուր ու փայլուն բեհեց, քանի որ այդ բեհեզը՝ սուրբերուն արդարութիւնն է»։ 9 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Գրէ.

երանի անոնց՝ որ հրավիրուած են Գառնուկին հարսանիքի ընթրիքին»։ Ու ըսաւ ինծի. «Ասոնք են Աստուծոյ ծշմարին խօսերը»։ 10 Ես ալ ինկա անոր ուրբերուն առջեւ՝ որպէսզի երկրպագեմ անոր։ Բայց ըսաւ ինծի. «Զգուշացիք, մի ըներ. որովհետեւ ես ծառայակից եմ քեզի եւ երայրներու՝ որոնք ունին Յիսուսի վկայութիւնը։ Աստուծոյ երկրպագէ (որովհետեւ Յիսուսի վկայութիւնը մարգարեւթեան հոգին է)»։ 11 Ասա տեսայ երկինքը բացուած, եւ ահա ճերմակ մի մը կար. Անոր վրայ հեծնողը կը կրչուի Յաւատարիմ ու ծշմարիտ, եւ արդարութեամբ կը դատէ ու կը պատերազմի։ 12 Անոր աչշերձ կրակի բոցի պէս եին, գլուխին վրայ շատ թագեր կային, եւ ուներ գրուած անուն մը՝ որ ոչ մէկը գիտէր, հապա միայն ինք։ 13 Յազած էր արիլնի մէջ թաթիսուած հանդերձ մը։ Անոր անունը կը կրչուի՝ «Աստուծոյ Խօսուր»։ 14 Երկինքի մէջ եղող զօրքերը կը հետեւեին անոր՝ ճերմակ ձիերով, ճերմակ ու մաքուր բեհեզներ հազան։ 15 Անոր բերանն կ'ելլը սրած թուր մը, որպէսզի անով զարնէ ազգերը։ Կնք պիտի հովուէ զանոնք՝ երկաթ զաւազանով, եւ կնք պիտի կոյսէ Ամենակալ Աստուծոյ զայրագին բարկութեան գինիին հնձանը։ 16 Իր հանդերձին վրայ ու իր ազդրին վրայ ուներ գրուած անուն մը՝ «Թագաւորներու թագաւոր եւ Տէրերու տէր»։ 17 Տեսայ նաեւ հրեշտակ մը՝ որ կայնած էր արեւին մէջ։ Ան բարձրածայն աղաղակեց երկինքի մէջտեղ թռչող բոլոր թռչուններուն. «Եկէք ու հաւաքուեցէք Աստուծոյ մեծ ընթրիքին»։ 18 որպէսզի ուտեւք թագաւորներուն մարմինները, հազարապետներուն մարմինները, հզօրներուն մարմինները, ձիերուն եւ անոնց վրայ հեծնողներուն մարմինները, ու բոլորին մարմինները, ազատներուն թէ ստրուկներուն, պզտիկներուն թէ մեծերուն»։ 19 Եւ տեսայ զազանը, ու երկրի թագաւորները եւ անոնց զօրքերը, հաւարուած՝ պատերազմներու ձիուն վրայ հեծնողին հետ, ու անոր զօրքերուն հետ։ 20 Գազանը բռնուեցաւ, եւ անոր հետ՝ սուտ մարգարեն, որ անոր առջեւ ըրա նշաններ՝ որոնցմով մոլորեցուց զազանին դրոշմը ընդունողներն ու անոր պատկերին երկրպագողները։ Երկուքն ալ ողջ-ողջ նետուեցան ծծումբով վառող կրակի լիճ։ (Limnē Pyr g3041 ց4442) 21 Իսկ մնացողները սպաննուեցան ձիուն վրայ հեծնողին թուրեն, որ կ'ելլը անոր բերանն. ու բոլոր թռչունները կշտացան անոնց մարմիններէն։

20 Յետոյ տեսայ հրեշտակ մը՝ որ կ'իջնէր երկինքն իր ձեռքին մէջ ուներ անդունիի բանախն եւ մեծ շղթայ մը։ (Abyssos ց12) 2 Ան բռնեց վիշապը, այն նախկին օձ՝ որ Չարախօսն ու Սատանան է, եւ կապեց զայն հազար տարի։ 3 Անդունի նետեց զայն, գոցեց ու կնիք դրաւ անոր վրայ, որպէսզի ա՛չմոլորեցնէ

ազգերը՝ մինչեւ որ աւարտի հազար տարին։ Անկէ ետք՝ ան պէտք է արձակուի կարծ ժամանակուան մը համար։ (*Abyssos g12*) 4 Տեսայ նաեւ զահեր, որոնց վրայ բազմեցան, եւ անոնց տրութեցալ դատավարութիւնը։ Տեսայ նաեւ Յիսուսի վկայութեան համար ու Աստուծոյ խօսքին համար գլխասուածներուն անձերը։ Անոնք չերկրպագեցին զազանին, ոչ ալ անոր պատկերին։ չընդունեցին անոր դրոշմը իրենց ճակատին կամ իրենց ձեռքին վրայ։ Ուստի ապրեցան ու հազար տարի թագաւորեցին Քրիստոսի հետ։ 5 ՄԵԼՍ մեռելները չվերապեցան մինչեւ որ աւարտեցալ հազար տարին։ Այս է առաջին յարութիւնը։ 6 Երանելք եւ սուրբ եւ անոնք՝ որ բաժին ունին՝ առաջին յարութեան մէջ։ Երկրորդ մահի իշխանութիւն չունի աստոնց վրայ։ հապա անոնք պիտի ըլլան Աստուծոյ ու Քրիստոսի քահանաները, եւ հազար տարի պիտի թագաւորեն անոր հետ։ 7 Երբ հազար տարին աւարտի, Սատանան պիտի արձակուի իր բանտէն, դուրս պիտի ելլէ ու մոլորեցն Երկրին չորս անկիւնները եղող ազգերը, Գոգը եւ Մազոզը, որպեսզի հաւաք զանոնք պատերազմելու անոնց թիւը ծովու աւագին չափ է։ 8 Անոնք բարձրացան Երկրի լայնութեան վրայ, ու շրջապատեցին սուրբերուն բանակավայրը եւ սիրելի քաղաքը։ 9 Սակայն Երկինքեն՝ Աստուծմն կրակ իջաւ ու լավեց զանոնք։ 10 Իսկ Զարախօսը՝ որ մոլորեցուց զանոնք, նետուեցալ կրակի եւ ծծումքի լիճին մէջ։ ՅՌՆ Էին զազանն ու սուտ մարզարեն, եւ պիտի տանջուին ցերեկ ու գիշեր՝ դարէ դար։” (*αισօν g165, Limnē Pyr g3041 g4442*) 11 Յետոյ տեսայ մեծ, ճերմակ զահ մը, եւ անոր վրայ բազմողը, որուն երեսէն Երկիրն ու Երկինքը փախան եւ տեղ չզտուեցալ անոնց։ 12 Տեսայ նաեւ մեռելները, պատիկ ու մեծ, որոնք կայսնած էին Աստուծոյ առջեւ։ Գիրքերը բացուեցան. բացուեցալ նաեւ ուրիշ գիրք մը՝ որ կեանքի գիրքն է. ու մեռելները դատուեցան գիրքերուն մէջ գրութեածներուն համանձայն, իրենց արարքներուն համեմատ։ 13 Ծովը տուալ իր մէջ եղող մեռելները, եւ մասն ու դժոխքը տուին իրենց մէջ եղող մեռելները. եւ անոնք դատուեցան, իւրաքանչիւրը իր արարքներուն համեմատ։ (*Hades g86*) 14 Մահն ու դժոխքը նետուեցան կրակի լիճին մէջ. այս է Երկրորդ մահը. (*Hades g86, Limnē Pyr g3041 g4442*) 15 Ո՞վ որ կեանքի գիրքին մէջ արձանագրուած չզտուեցալ նետուեցալ կրակի լիճին մէջ. (*Limnē Pyr g3041 g4442*)

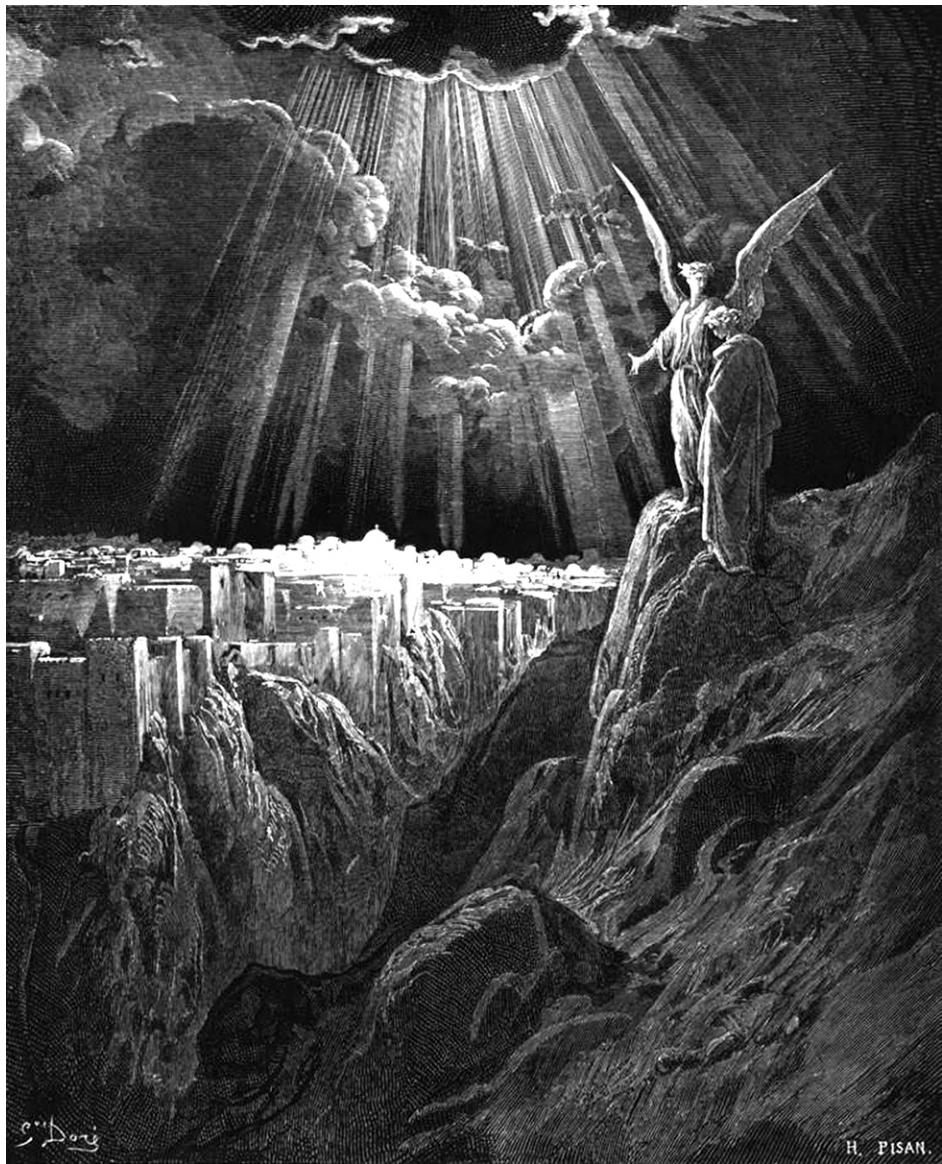
21 Ապա տեսայ նոր Երկինք մը եւ նոր Երկիր մը, որովիետեւ առաջին Երկինքն ու առաջին Երկիրը անցան, եւ ալ ծով չկար։ 2 Տեսայ սուրբ քաղաքը՝ նոր Երուսաղեմը, որ կ'իշնէր Երկինքեն՝ Աստուծմն, իր ամուսինին համար զարդարուած հարսի մը պէս պատրաստուած։ 3 Ու լսեցի Երկինքեն հզօր ծայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ահա Աստուծոյ խորանը՝ մարդոց մէջ։ Ինք

պիտի բնակի հոն, եւ անոնք պիտի ըլլան իր ժողովուրդը. Աստուծ ինք պիտի ըլլա անոնց հետ՝ իր անոնց Աստուծութիւնը։ 4 Ինք պիտի սրբ անոնց աչքերէն բոլոր արցունքները. ալ մահ պիտի չըլլայ, ոչ սուզ, ոչ գոչիւն։ Այսեւ մասն ցա պիտի չըլլայ, որովիետեւ առաջուած բաները անցան։ 5 Գահին վրայ բազմողը ըսա. «Ահա նոր կ'ընթա բոլոր բաները»։ Եւ ըսա ինծի. «Գրէ, որովիետեւ այս խօսքերը ճշմարիտ ու վստահելի են։» 6 Նաեւ ըսա ինծի. «Եղան. Ես եմ Ալֆան եւ Օմերան, Սլիգրն ու Կախմանը. Ես ծարակին ծրի պիտի տամ կեանքի ջուրին աղբիւրէն։ 7 Ա՞ն որ կը յաղթէ՝ պիտի ժառանգէ բոլոր բաները, ու ես Աստուծ պիտի ըլլամ անոր, ան ալ որդի պիտի ըլլայ ինծի։ 8 Բայց Երկոսններուն, անհաւատներուն, գարշելիներուն, մարդասպաններուն, պօռնկողներուն, կախարդներուն, կրապաշտներուն եւ բոլոր ստափսուններուն բաժինը՝ պիտի ըլլայ կրակով ու ծծումքով վարող լիճին մէջ, որ Երկրորդ մահն է»։ (*Limnē Pyr g3041 g4442*) 9 Եօթը վերջին պատուհաններով լեցուն եօթը սկալառակները ունեցող եօթը իրշտակներէն մէկը եկաւ եւ ինծի հետ խօսեցալ՝ բւելով. «Եկնար. ցոյց պիտի տամ թեզի հարսը՝ Գառնուկին կինը»։ 10 Ու հոգիով տարաւ զիս մեծ եւ բարձր լերան մը վրայ, ու ցոյց տուաւ ինծի սուրբ քաղաքը՝ Երուսաղեմը, որ կ'իշնէր Երկինքեն՝ Աստուծմն, 11 եւ ուներ Աստուծոյ փառքը. Անոր լրսաւորութիւնը շատ պատուական քարի նման էր, բիւրեղեայ յասպիս քարի պէս։ 12 Անոր պարիսապը մեծ ու բարձր էր, եւ ուներ տամներկու դուռ. տասներկու իրշտակներ կային դրսներուն բով, որոնց վրայ գրուած էին անուններ, այսինքն՝ հարայելի որդիներուն տասներկու տոհմերուն անունները. 13 արեւելքէն՝ Երեք դուռ, իհւսիսէն՝ Երեք դուռ, հարաւելն՝ Երեք դուռ, արեւմուտքէն՝ Երեք դուռ։ 14 Քաղաքին պարիսապը ուներ տասներկու իիմ, եւ անոնց վրայ գրուած էին Գառնուկին տասներկու արաքեալներուն (տասներկու) անունները։ 15 Ինծի հետ խօսողը ուներ ոսկէ Եղէք մը, որպէսզի անով չափէ քաղաքը, անոր դրսներն ու անոր պարիսապը։ 16 Քաղաքը բառակուսի կառուցանուած էր, եւ անոր Երկայնքը լայնքին չափ էր. քաղաքը Եղէքով չափէց՝ տասներկու հազար ասպարէք։ Անոր Երկայնքը, լայնքն ու բարձրութիւնը նոյնչափ էին։ 17 Չափէց նաեւ անոր պարիսապ՝ հարիւր բառաստևնչորս կանգուն, մարդու չափով, այսինքն՝ իրշտակին չափով։ 18 Անոր պարիսապը շինուած էր յասպիս քարէ, իսկ քաղաքը գուտ ոսկի էր՝ մաքուր պարիսկի նման։ 19 Քաղաքին պարիսապին հիմերը զարդարուած էին ամեն տեսակ պատուական քարերով. առաջին հիմք յասպիս էր, Երկրորդ՝ շափիւլայ, Երրորդ՝ քարկերոն, չորրորդ՝ զմրուխտ, 20 հինգերորդ՝ եղինգնաբար, Վեցերորդ՝ սարդիոն, Եօթներորդ՝ ոսկեքար, ութերորդ՝ վանակն, իններորդ՝

տպագին, տասներորդը՝ քրիստովասոս, տասնմեկերորդը՝ յակինք, տասներկրորդը՝ մեղսիկ: 21 Տասներկու դրսերը՝ տասներկու մարգարիտ են. իւրաքանչիւր դուռ՝ միակտուր մարգարիտ եր: Քաղաքին իւրաքարակը զուր ուսի եր՝ թափանցիկ պայկիի պէս: 22 Անոր մէջ տաճար չտեսայ, որովհետև Տէլո՛ Ամենալազ Աստուածը, եւ Գառնուկն են անոր տաճարը: 23 Քաղաքը պէտք չունի արեւի, ոչ ալ լուսինի, որ լուսաւորեն զայն: Որովհետեւ Աստուծոյ փառքը կը լուսաւորէ զայն, եւ Գառնուկն է անոր ճրագը: 24 (Փրկուած) ազգերը պիտի ընթանան անոր լոյսով, ու երկրի թագաւորները իրենց փառքը եւ պատիւր պիտի թերեն անոր մէջ: 25 Անոր դրսերը բնաւ պիտի չգոցուին ցերեկը. (որովհետեւ հոն զիշեր պիտի չըլլայ.) 26 ազգերուն փառքն ու պատիւր պիտի թերեն անոր մէջ: 27 Յոն բնաւ պղծութիւնն մը պիտի չմտնէ, ոչ ալ զարշուկիւնն գործոն կամ սուս խօսդ մը. հապա պիտի մտնեն միայն աննո՞ւ որ արձանագրուած են Գառնուկին կեանքի գիրքին մէց:

22 Նաեւ ցոյց տուալ ինծի կեանքի ջուրի գետ մը՝ բիւրեի պէս փայլուն, որ կը բխէր Աստուծոյ ու Գառնուկին զահն: 2 Այդ քաղաքին՝ իրապարակն մէշտեղը, եւ այդ գետին մէկ կողմն ու միան կողմը կար կեանքի ծառը՝ որ կու տար տասներկու տեսակ պտուղ, ամեն ամիս կու տար իր պտուղը, իսկ ծառին տերեւները ազգերուն բուժումին համար են: 3 Աւ բնաւ նզովք պիտի չըլլայ, հապա անոր մէջ պիտի ըլլայ Աստուծոյ ու Գառնուկին զահը: Անոր ծառաները պիտի պաշտեն զայն, 4 պիտի տեսնեն անոր երեսը, եւ անոր անունը պիտի ըլլայ իրենց ճակատին վրայ: 5 Յոն ա՛լ զիշեր պիտի չըլլայ. անոնք պէտք չունին ճրագի, Ի՛ ալ արեւի լոյսի, քանի որ Տէլ Աստուած պիտի լուսաւորէ զանոնք, ու պիտի թագաւորեն դարէ դար՝ (այօն ց165) 6 Եւ ըսաւ ինծի. «Այս խօսքերը վստահելի ու ճշմարիտ են: Տէլը, սուրբ մարգարեներուն՝ Աստուածը, դրկեց իր հրեշտակը՝ իր ծառաներուն ցոյց տալու ինչ որ պէտք է շուտով ըլլայ»: 7 «Ահա շուտով կու զամ: Երանի անոր՝ որ կը պահէ այս գիրքին մարգարեներեան խօսքերը»: 8 Ես՝ Ցովհաննեւ՝ տեսայ այս քաները, ու լսեցի: Երբ լսեցի եւ տեսայ, ինկայ որ երկրպագեմ այն հրեշտակին ոտքերուն առջեւ՝ որ ասոնք ցոյց կու տար ինծի: 9 Բայց ան ըսաւ ինծի. «Զգուշացիր, մի ըներ. որովհետեւ ես ծառայակից եմ քեզի ու եղբայրներուդ՝ մարգարեներուն, եւ այս գիրքին խօսքերը պահողներուն: Աստուծոյ երկրպագէ»: 10 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Մի կնքեր այս գիրքին մարգարեներեան խօսքերը, որովհետեւ ժամանակը մօտ է: 11 Ա՞ն որ անիրաւ Ե՛ դարձեալ թող անիրաւ ըլլայ, ան որ աղտոտ Ե՛ դարձեալ թող աղդար ըլլայ, եւ ան որ սուրբ Ե՛ դարձեալ թող սուրբ ըլլայ»: 12 «Ահա շուտով

կու զամ, ու վարձատրութիւնս ինծի հետ Ե՛ իւրաքանչիւրին հատուցանելու իր արարքին համեմատ: 13 Ես եմ Ալֆան եւ Օմեղան, Սկիզբն ու Վախճանը, Առաջինը եւ Վերջինը»: 14 «Երանի անոնց՝ որ կը գործադրին անոր պատուիրանները, որպէսզի իրաւունք ունենան ուտելու կեանքի ծառէն, ու դրսերէն ներս՝ քաղաքը մտնեն: 15 Քանի որ դուրս պիտի մնան շուները, կախարդները, պոռնկողները, մարդասապանները, կրապաշտները, եւ ով որ սուտը կը սիրէ ու կը խօսի»: 16 «Ես՝ Ցիսուս, դրկեցի իմ հրեշտակ՝ այս քաներուն մասին վկայելու ծեզի՝ Եկեղեցիներուն մէջ: Ես եմ Դաւիթի արմատն ու ցեղը, արտուան պայծառ աստողը»: 17 Յոգին ու հարսը կ'ըսեն. «Եկմնը», եւ ան որ կը լսէ՝ թող ըսէ. «Եկմնը»: Ա՞ն որ ծարաւ Ե՛ թող զայ, եւ ով որ կ'ուզէ՝ թող ծրի արանէ կեանքի շորոր: 18 Ես կը վկայեմ բոլոր անոնց՝ որ կը լսեն այս գիրքին մարգարեներեան խօսքերը. Երբ մէկը ասոնց վրայ աւելցնէ բամ մը, Աստուած ալ իր վրայ պիտի աւելցնէ այն պատուհանները՝ որ գորուած են այս գիրքին մէջ: 19 Ու եթէ մէկը վերցնէ բամ մը այս մարգարեներեան գիրքին խօսքերէն, Աստուած ալ պիտի վերցնէ անոր քամինը կեանքի գիրքէն եւ սուրբ թաղաքէն՝ որոնց մասին գրուած է այս գիրքին մէջ: 20 Այս քաները վկայողը կ'ըսէ. «Այն, շուտով կու զամ»: Ամէն. Եկմնը, Տէլ Ցիսուս: 21 Մեր Տէլո՞ց՝ Ցիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր բոլորին՝ հետ: Ամէն:

Տեսայ սուրբ քաղաքը՝ նոր Երուսաղեմը, որ կ'իջնէր Երկինքն՝ Աստուծուն՝
իր ամուսինին համար զարդարուած հարսի մը պէս պատրաստուած։
Ու լսեցի Երկինքն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ահա Աստուծոյ խորանը՝
մարդոց մէջ։ Ինք պիտի բնակի հոն, եւ անոնք պիտի ըլլան իր ժողովուրդը։

Աստուծ ինք պիտի ըլլայ անոնց հետ՝ իբր անոնց Աստուծը։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 21:2-3

ԱՆՁԵՐԾՈՂԻ ԱԼԵՒՐՆՅ

Արեւմտահայերեն at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, “*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*” Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, “*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*” So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, “*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*” 2 Timothy 2:15. “*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*” 2 Peter 1:4-8.

բառեր

ԱրԵԼՄՏԱՀԱՅԵՐԵՆ at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Strong's: g12

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Strong's: g126

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn

Language: Koine Greek

Speech: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Strong's: g165

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Strong's: g166

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

Geenna

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Strong's: g1067

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Strong's: g86

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Strong's: g3041 g4442

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol

Language: Hebrew

Speech: proper noun, place

Usage: 65 times in 17 books, 50 chapters, and 63 verses

Strong's: h7585

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Strong's: g5020

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

բառիրք +

AionianBible.org/Bibles/Armenian---Armenian-Bible-Western/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

ԴՈՒԿԱՆ 8:31
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 10:7
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:1
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:2
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:11
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:7
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 17:8
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:1
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:3

aidios

ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 1:20
ՅՈՒՂԱՅԻ 1:6

aiōn

ՄԱՏԹԵՈՆ 12:32
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:22
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:39
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:40
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:49
ՄԱՏԹԵՈՆ 21:19
ՄԱՏԹԵՈՆ 24:3
ՄԱՏԹԵՈՆ 28:20
ՄԱՐԿՈՆ 3:29
ՄԱՐԿՈՆ 4:19
ՄԱՐԿՈՆ 10:30
ՄԱՐԿՈՆ 11:14
ԴՈՒԿԱՆ 1:33
ԴՈՒԿԱՆ 1:55
ԴՈՒԿԱՆ 1:70
ԴՈՒԿԱՆ 16:8
ԴՈՒԿԱՆ 18:30
ԴՈՒԿԱՆ 20:34
ԴՈՒԿԱՆ 20:35
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:14
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:51
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:58
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:35
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:51
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:52
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:32
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 10:28
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:26
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 12:34
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 13:8
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 14:16

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՒ 3:21
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՒ 15:18
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 1:25
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 9:5
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 11:36
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 12:2
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 16:27
ԱԽԱԶԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 1:20
ԱԽԱԶԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:6
ԱԽԱԶԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:7
ԱԽԱԶԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:8
ԱԽԱԶԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 3:18
ԱԽԱԶԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 8:13
ԱԽԱԶԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 10:11
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 4:4
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 9:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 11:31
ԳԱՐԱՏԱՑԻՒ 1:4
ԳԱՐԱՏԱՑԻՒ 1:5
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 1:21
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 2:2
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 2:7
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:9
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:11
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:21
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 6:12
ՓԻԼԻՊՈՔԵՑԻՒ 4:20
ԿՈՂՈՍԱՑԻՒ 1:26
ԱԽԱԶԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 1:17
ԱԽԱԶԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 6:17
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 4:10
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 4:18
ՏԻԹՈՆ 2:12
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 1:2
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 1:8
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 5:6
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 6:5
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 6:20
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:17
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:21
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:24
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:28
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 9:26
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 11:3
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 13:8
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 13:21
ԱԽԱԶԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 1:23

ԱԽԱԶԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 1:25
ԱԽԱԶԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 4:11
ԱԽԱԶԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 5:11
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՒ 3:18
ԱԽԱԶԻՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 2:17
ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:2
ՅՈՒՂԱՅԻ 1:13
ՅՈՒՂԱՅԻ 1:25
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:6
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:18
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:9
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:10
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:13
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 7:12
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 10:6
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:15
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 14:11
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 15:7
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 19:3
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:10
ՅԱՅՏԸՆԻԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 22:5

aiōnios

ՄԱՏԹԵՈՆ 18:8
ՄԱՏԹԵՈՆ 19:16
ՄԱՏԹԵՈՆ 19:29
ՄԱՏԹԵՈՆ 25:41
ՄԱՏԹԵՈՆ 25:46
ՄԱՐԿՈՆ 3:29
ՄԱՐԿՈՆ 10:17
ՄԱՐԿՈՆ 10:30
ԴՈՒԿԱՆ 10:25
ԴՈՒԿԱՆ 16:9
ԴՈՒԿԱՆ 18:18
ԴՈՒԿԱՆ 18:30
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:15
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:16
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:36
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:14
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:36
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:24
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:39
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:27
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:40
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:47
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:54
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:68

ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 10:28
ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 12:25
ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 12:50
ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 17:2
ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 17:3
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 13:46
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 13:48
ՅՈՒՊԱՎԱՑԵՑԻՍ 2:7
ՅՈՒՊԱՎԱՑԵՑԻՍ 5:21
ՅՈՒՊԱՎԱՑԵՑԻՍ 6:22
ՅՈՒՊԱՎԱՑԵՑԻՍ 6:23
ՅՈՒՊԱՎԱՑԵՑԻՍ 16:25
ՅՈՒՊԱՎԱՑԵՑԻՍ 16:26
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 4:17
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 4:18
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 5:1
ԳՎԱԼՏԱՑԻՍ 6:8
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՎՈՒՏԻԿԵՑԻՍ 1:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՎՈՒՏԻԿԵՑԻՍ 2:16
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 1:16
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 6:12
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 6:16
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 6:19
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 1:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 2:10
ՏԻԽՈՆ 1:2
ՏԻԽՈՆ 3:7
ՓԻԼԻՄՈՆ 1:15
ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ 5:9
ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ 6:2
ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ 9:12
ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ 9:14
ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ 9:15
ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ 13:20
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ 5:10
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 1:11
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 1:2
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 2:25
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 3:15
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 5:11
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 5:13
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 5:20
ՅՈՒԴԱՑԻ 1:7
ՅՈՒԴԱՑԻ 1:21
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 14:6

Geenna

ՄԱՏԹԵՈՆ 5:22
ՄԱՏԹԵՈՆ 5:29
ՄԱՏԹԵՈՆ 5:30
ՄԱՏԹԵՈՆ 10:28
ՄԱՏԹԵՈՆ 18:9
ՄԱՏԹԵՈՆ 23:15
ՄԱՏԹԵՈՆ 23:33
ՄԱՐԿՈՆ 9:43
ՄԱՐԿՈՆ 9:45
ՄԱՐԿՈՆ 9:47

ՂՈՒԿԱՍ 12:5

ՅԱԿՈԲՈՒ 3:6

Hades

ՄԱՏԹԵՈՆ 11:23
ՄԱՏԹԵՈՆ 16:18
ՂՈՒԿԱՍ 10:15
ՂՈՒԿԱՍ 16:23
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 2:27
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 2:31
ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 15:55
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 1:18
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 68
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 20:13
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆԱՒԻ 20:14
ԵՍԱՅԻ 5:14
ԵՍԱՅԻ 14:9
ԵՍԱՅԻ 14:11
ԵՍԱՅԻ 14:15
ԵՍԱՅԻ 28:15
ԵՍԱՅԻ 28:18
ԵՍԱՅԻ 38:10
ԵՍԱՅԻ 38:18
ԵՍԱՅԻ 57:9
ԵՍԱՅԻ 21:8
ԵՉԵԿԵԼ 31:15
ԵՉԵԿԵԼ 31:16
ԵՉԵԿԵԼ 31:17
ԵՉԵԿԵԼ 32:21
ԵՉԵԿԵԼ 32:27
ՕՍԵԼ 13:14
ԱՄՈՍ 9:2
ՅՈՎԱԿԱՆ 2:2
ԱՄԲԱՎՈՒՄ 2:5

Sheol

ԹԵՂՈՆ 37:35
ԹԵՂՈՆ 42:38
ԹԵՂՈՆ 44:29
ԹԵՂՈՆ 44:31
ԹՈՒԻՐ 16:30
ԹՈՒԻՐ 16:33
ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԵԱ 32:22
ԹՎԳԱՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ա 2:6
ԹՎԳԱՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Բ 22:6
ԹՎԳԱՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Գ 2:6
ԹՎԳԱՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Գ 2:9
ՅՈՒ 7:9
ՅՈՒ 11:8
ՅՈՒ 14:13
ՅՈՒ 17:13
ՅՈՒ 17:16
ՅՈՒ 21:13
ՅՈՒ 24:19
ՅՈՒ 26:6
ՍԱՂՄՈՒ 6:5
ՍԱՂՄՈՒ 9:17
ՍԱՂՄՈՒ 16:10
ՍԱՂՄՈՒ 18:5
ՍԱՂՄՈՒ 30:3
ՍԱՂՄՈՒ 31:17
ՍԱՂՄՈՒ 49:14
ՍԱՂՄՈՒ 49:15
ՍԱՂՄՈՒ 55:15
ՍԱՂՄՈՒ 86:13
ՍԱՂՄՈՒ 88:3
ՍԱՂՄՈՒ 89:48
ՍԱՂՄՈՒ 116:3
ՍԱՂՄՈՒ 139:8

ՍԱՂՄՈՒ 141:7

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 1:12

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 5:5

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 7:27

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 9:18

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 15:11

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 15:24

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 23:14

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 27:20

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 30:16

ԺՈՂՈՎՈՂ 9:10

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ 8:6

ԵՍԱՅԻ 5:14

ԵՍԱՅԻ 14:9

ԵՍԱՅԻ 14:11

ԵՍԱՅԻ 14:15

ԵՍԱՅԻ 28:15

ԵՍԱՅԻ 28:18

ԵՍԱՅԻ 38:10

ԵՍԱՅԻ 38:18

ԵՍԱՅԻ 57:9

ԵՉԵԿԵԼ 31:15

ԵՉԵԿԵԼ 31:16

ԵՉԵԿԵԼ 31:17

ԵՉԵԿԵԼ 32:21

ԵՉԵԿԵԼ 32:27

ՕՍԵԼ 13:14

ԱՄՈՍ 9:2

ՅՈՎԱԿԱՆ 2:2

ԱՄԲԱՎՈՒՄ 2:5

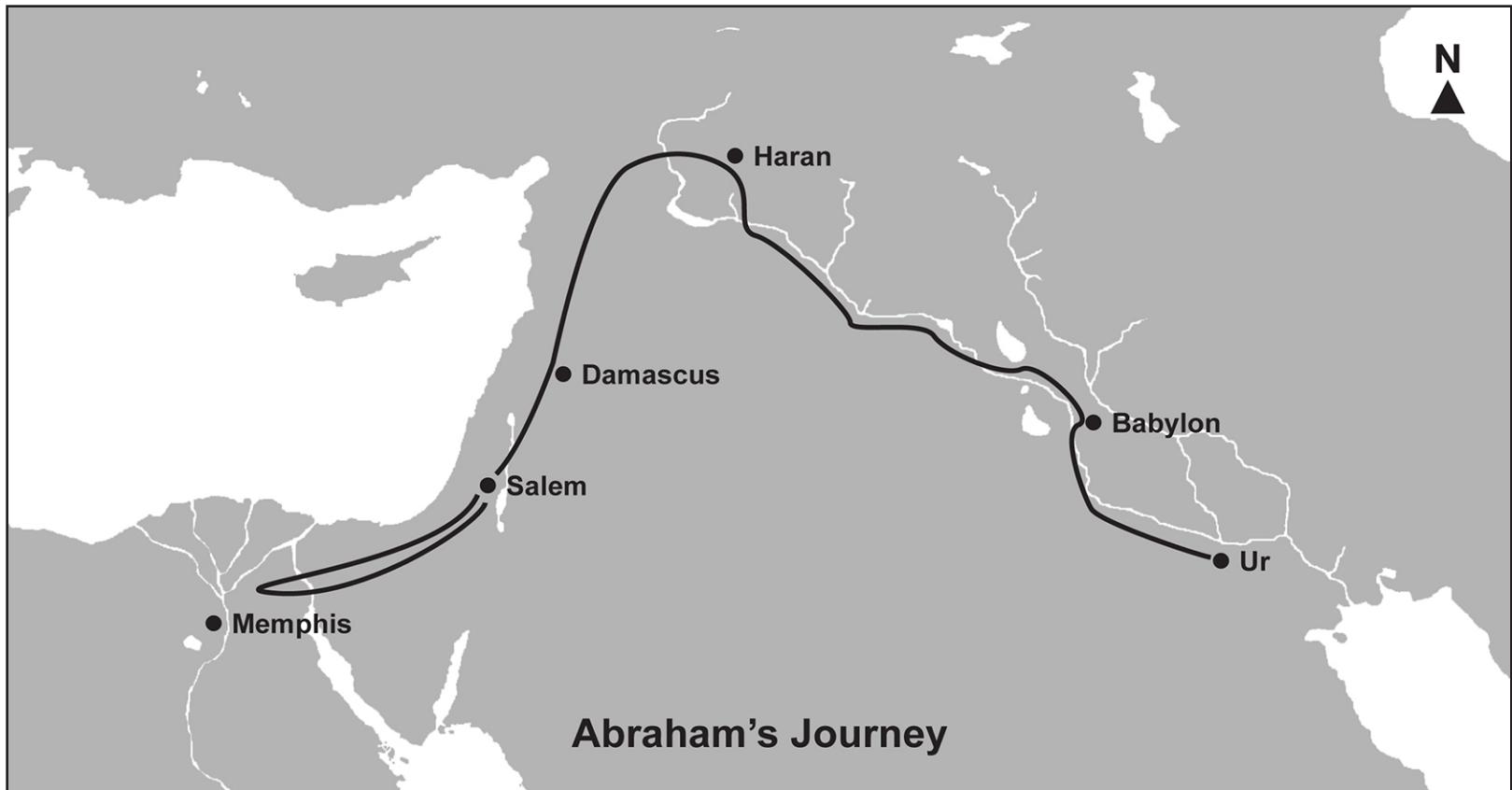
Տարաօ

Tartaroō

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 2:4

Questioned

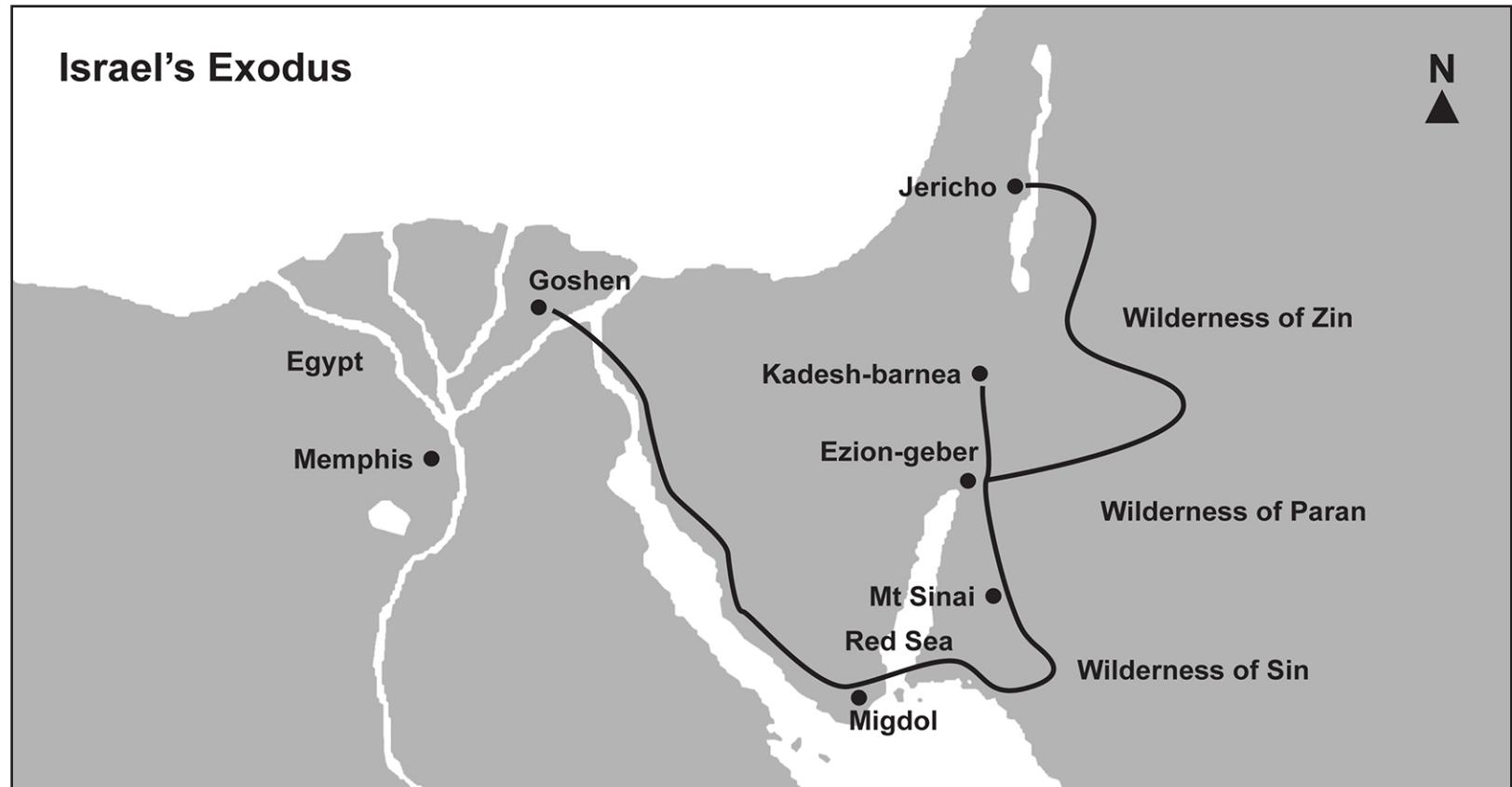
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 2:17

Յաւատքն Աբրահամ հնապանդեցաւ, երբ կանչուեցաւ մեկնելու տեղ մը՝ որ պիտի ստանար իբր ժառանգութիւն,
ու մեկնեցաւ՝ առանց գիտնալու թէ ով կ'եղթար: - ԵԲՌԱՑԵՑԻՒ 11:8

Israel's Exodus

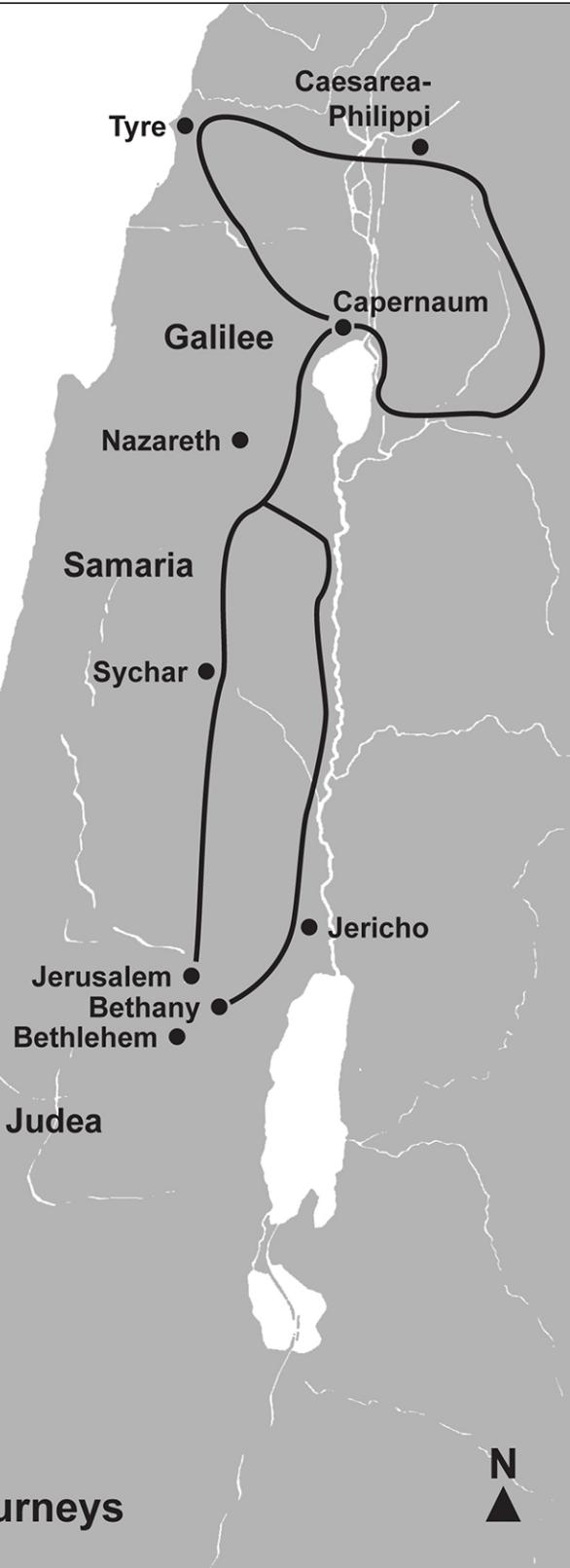
N

Երբ իսրայելն արձակեց ժողովրդին, Աստուած նրանց կարճ ճանապարհով՝ Փղշոացիների երկրով չափազնորդեց,
որովհետեւ Աստուած մնածեց, թէ ժողովուրդը պատերազմի բռնւելով՝ գուցէ վախենայ ու Եգիպտոս վերադառնայ: - ԵԼ.Ք 13:17

Քանի որ մասրու Որդին եկած ոչ պատառկացին ընդունելու, հայր՝ ապաստղեցի եղած փրկություն շատեր հանդր:

- ԱՏՎ ԿՈՍ 10:45

Jesus' Journeys

Պողոս, ծառայ Յիսուս Քրիստոսի, կանչուած՝ առաքեալ ըլլակու, նշանակուած՝ բարովելու Աստվածոյ աւետարանը, - ՀՈՒՎԱՄԵՑԻՒ 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13 Thalaasa Revelation 19:20 Lake of Fire Revelation 20:2 Abyss		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast						
		False Prophet						
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

World Nations

Ուրեմն զայցէք, աշակերտուցէք բոլոր ապօքարը, մկրտուցէք զանոնք Յօր, Որդիին եւ Սուլք Յոգիին անունով:

- ՄԱՏԹԵՈՍ 28:19